EGERSDORFER AMBRUS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
EGERSDORFER AMBRUS, gyári munkás, 1898-1902
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

M.D.K.

EGGENBERGER Friderícius mesterium magister

Szatmárnémeti

16 sodol

1952)

Művért: (Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135.l.

Eggenberger könyvárus, mükereskedő,

Művészet, III., 1904. 203.

Adatok művészetünk történetéhez.

Egerhegyi Jakemplom

(Erdély)

Repr.

Magyar Iparművészet

1913. 354. l.

Meg

a Magyar Mérnök- és Építész-Eg
szombaton délután 5 órakor és 2
Egylet székházában (Budapest IV,

LXXVII. évi rend

Az első nap

1. Elnöki megnyitó.
2. Két jegyzőkönyvhitelesítő felkérése.
3. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
4. Tiszteleti tagoknak, az Egylet elnökéne
választmányi pótlótagnak választása, aminek idejére

(A szavazás délután

A másodi

EGERLANDT FERENC, kovácsmester

1754-ben Kőszegen Karner Mihály kovácslegeny a céhbe va való felvételét kérte."az két ereg Czéhhéli Kovács Meste Ember,ugy mint Scheczl Bertalan és Egerlandt Ferenc ez tet ellenezte a vigre,hogy a Városban elegendő Kovacs Mühely volna..."A tanács ezt helytelenitette és fel kellett venni Karnert a céhbe. 568.old. 1.jegyz

~~SZÖVÉNYI ISTVÁN: A kőszegi céhek küzdelme a kontárok~~

SZÖVÉNYI ISTVÁN: A kőszegi céhek küzdelme a kontárok ellen a feudalizmus kései időszakában 567.old.

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XXI.évf. 1967 4.szám. Szombathely, 1967

Egerszalóki rh.

templom

(Heves m.)

Kracker oltárkép

l.

Greczefalképek

504. h.

akartak. Szerettek hirdetni és gyakorta hirdettek is. Mindent a közönségért, de el kell ismerni róluk, hogy egész üzleti akciójukban mindenkor érvényesült a szempont: mindent a lapért.

Ha Légrády Ottó éppen ugy, mint Imre bátyja, aki évtizedeken át volt a Pesti Hirlap felelős szerkesztője, használják is a jogi doktorátus cimét, bizonyos, hogyha az ujságtudományoknak nálunk volna honoris causa doktorátusa, akkor ők érdemelnék meg ezt a cimet leginkább. Mindenki, aki ujságiró, sokszor csodálattal figyelhette azt a bámulatosan finom érzéket, amelyeket a Légrádyak tudtak tanusitani a közönség érdeklődése és hangulata iránt. Sohasem sajnáltak semmiféle áldozatot, mert tudták és mert elvük ma is az, hogy a közönség megköszöni és értékeli az áldozatokat. Ezért nem voltak ők soha ujságpolitikájukban dogmatikusak, hanem mindenkor követni tudták a közhangulatot. Látszólag nincsen konzervativabb ujság formában, mint a Pesti Hirlap, ám viszont mindig a Pesti Hirlap az, amely az ujság formái közé frisseséget visz be. Ha a Pesti Hirlap dus a

Egerszalóki templom

EGERSZALÓK (Heves)

Isl: Kracher: Alajtár hegye

Toltényi János: Adalékok a magyar képzőművészek sorozatához. Századok, VIII-1874, 426 l.

Egerszaloki kegyhely

és templom

repr.-

Schaefer kegyh.

28, 29. l.

YETEMI NYOMDA
EUM-KÖRÚT 6.

agos

BUDAPEST
Endre-u. 20.

Egerszeg Abaúj 175. l.

ÉGERSZÖG.

Egerszegh a nevezetes Tornai nemzetség ősi birtokai közé tartozott. Egyháza már 1348-ban állott, plébánosa 1412-ben Jakab. 1406-ban a Tornai-család kihalt, birtokai visszaszállottak a királyra. 1424-ben Zsigmond király Bessenyő Pálnak adományozta Egerszeget, aki a tornai uradalmat már előbb megszerezte Sáfár Istvánnal közösen. 1436-ban Bessenyő Pál halálával az egész tornai uradalom Berencsi Sáfár Istváné, illetve fiaié lett, így a már Tornához tartozó Egerszeg is. E család kihalta után előbb János esztergomi érsek, majd Szapolyai Imre tulajdonába került, aki vingárti Horvát Gáspárnak adományozta. Birtokosai tehát azonosak a tornai uradalméval. 1720-ban Égerszög a kuriális helyek között van felvéve, 12 magyar jobbágyháztartással. 1828-ban 77 háza és 633 ref. lakosa volt. Lélekszáma 1869 és 1920 között 420-ról 290-re esett vissza.

Kisközség a tornai járásban. Területe 1866 k hold. Lakosainak száma 303, akik 1 kivételével magyarok és vallás szerint: 249 ref., 31 rk., 7 gk., 4 izr. és 12 egyéb felekezetű. Lakosai túlnyomórészt őstermelésből élnek. Lakóházainak száma 81, ref. templom helyben van. Iskolái 1 ref. népiskola és 1 ref. általános továbbképző. Vasútállomása: Perkupa, 12 km-nyire. Utolsó postája: Szőllősardó, távirdája: Szin.

kollégium és a hozzátartozó két alapítvány, a konviktus és a papnevelőintézet között a számadásokat készítse el és hozza rendbe. Minthogy ugyanis az alapítványi javak átvételétől, azaz 1695 áprilisától az azokból befolyt jövedelmek és pénzösszegek 1710 végéig együtt kezeltettek a budai akadémiai kollégium jövedelmével és pénzével s a számadáskönyvekben nem külön jegyeztettek be, nem kis kétely támadt a tekintetben, hogy mivel és mennyivel tartozik a kollégium a 2 fundációnak és hogy ezek jog szerint mit követelhetnek attól. (Usque ad annum 1710 inclusive cum proventu et pecuniis Collegii Academici Budensis miscerentur, neque seorsive in libris rationum annotarentur.)

Ilymódon a jövedelmek és kiadások kezelése tekintetében a három intézet bizonyos (alapítványszerű) önállósághoz jutott, viszont a nevelés és oktatás folyamatossága még csak ezután hozta őket szorosabb kapcsolatba. Mikor már a fegyverzaj lecsendesedett, a szatmári béke után az országos rendek sürgetésére a papnevelőintézetet, azaz a Széchenyi-szemináriumot megnyitották. Az alumnatus igazgatója a jelölteket, miután a különböző gimnáziumokban vizsgát tettek, július 10-ére Budára hívta (Candidati pro alumnatu, in diversis gymnasiis examinati, literis per eundem — regentem — exmissis pro die 10 Julii Budam evocantur). Összesen tizen

Egerszegi József

Magyar Hirlap 1

Celldömölkön látható

Amatőr népművészek Kemenesalján

Győr-Sopron megyei tudósítónktól.

Július végéig várja a látogatókat a fiatal vasi város művelődési házában a helybeli és a kemenesaljai falvakban működő szakkörök tagjainak ízléses válogatása. Celldömölki, továbbá alsósági, nagysimonyi és mesteri fiatalok, főleg iskolások és idősebbek egymás mellett állították ki a nagy gonddal hímzett terítőket, szőtteseket, valamint cirádás fafaragásaikat, köztük dobozokat, botokat, szobrokat. Ez utóbbi készítésének egyik legnevesebb mestere *Egerszegi József.*

Az idei kemenesaljai napok sok-sok ajándéktárgyát is a mostani celldömölki kiállításon szereplő szakköri tagok készítették.

Az előzetes vizsgálatok során a szakemberek a főhomlokzaton megtalálták az egykori utcai ablakok helyét is, és ez megkönnyítette a kúria rekonstrukcióját.

M.D.K.

Egérszegi Szabó János, takácsm.

A várpalotai takácscéh cserépkorsója. Feliratból: "... készült...anno 1844 évben-Egérszegi Szabó János Czéh Mesterségében..." 45,45/a kép. L.69.függ. M.Népr múz. Lsz: 51.30.898. Függelék: 64. 196.o."...Készitette Mantli György Várpalotán."

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céh-korsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

Egert Hermann MDK

Született: Yokhes 1903

Zsolnaynál: 1925-1928 formaberendező

54.o. és 77-78.o. 46. jegyzet.

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Egert Hermann MDK

korongos osztályon

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött mint forma berendező 1925-1928.

68.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs.1959.

Egervár

fortalitium

Dunántúl

1555.

Takrajzok.

II. 57. l.

BIZOTTSÁGA

ségének

Budapest

31.-én 43 sz. alatt kelt b. átiratára

nem kell a t. Bizottságot, hogy az 1918

p- és lemezgyüjtemény esetleges eladása-

rgytalanná vált, mert egyrészt a t. Bi-

al, amikor a gyüjtemény kiállitása előtt

Egervára

Zala vm

l

Fára Zal

15. l –

M. KIR. KÖZPONTI ILLETMENYHIVATAL
BUDAPEST, I., VÁR.

_____ szám.

Műemlékek orsz.biz.
Budapest.
IX.Rákos u.1.

BUDAPE
1938 OKT.21

Hivatalból.
Díj átalányozva.

3670/1938.

_____ ker., _____ utca _____

Egervári rk.
templom

1.
Arch. Ert. 1915.

290. l.

kenséjének déli falá-
ba befalazva
Egerváry Bereck
sírcsulléke -

TARTALOMMUTATÓ.

őszó	3	oldal
régi városház-épület leirása	11	„
régi városház-épület története . . .	17	„
I. számú terem	21	„
II. számú terem	27	„
I. számú terem	34	„
V. számú terem	39	„
V. számú terem	61	„
I. számú terem	68	„
I. számú terem	83	„
ajándékozók névsora	108	„
letéteményezők névsora	111	„

Egervári rk. templom

Vas m.

Egervári Bereck ti-
nini püspök sirem-
leke. 1515

Repr.

Magyarművelődtört

II. 413. l.

hirlap biz.
CSANTAVÉR II/3.

Egervári rk.
templom és szent-
háromság-szobor
Vas m.
kepe repr.
Tóth Vasi 47.1.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

34—35. szám: A képzőművészeti nevelés problémái és a magyar művészet. A magyar református öntudat mozgósítása (2.). Életeim. Budapest környéke. Eötvös írói egyénisége. Mai jegyzetek.

36. szám: Nemzeti állam — politikai nemzet. A bírói tekintély lélektana. A magyar református öntudat mozgósítása (3). Életeim. Mai jegyzetek.

37. szám: A holnap nácionálizmusa.

38. szám: A magyar Miniszterelnökhöz. Az Anschluss. A magyar református öntudat mozgósítása (4). Válasz egy magyar munkásnak. Életeim.

39. szám: Az antijúdaizmus bírálata. Anatole France. A másik élet. A történelmi regényről. Mai jegyzetek.

40—41. szám: Achim András. A végzet ellen (Hungárizmus és halál). A magyar paraszt. Rokámbol romantika. Mai jegyzetek.

42. szám: A végzet ellen II. (Hungárizmus és halál). A munkásság. Búcsúzások. A vádlottak padjáról. Mai jegyzetek. (Ára füzetenként 1.— P.)

Nyelvkönyvek

DR. ERNST HÄCKEL:

TANULJUNK KÖNNYEN GYORSAN NÉMETÜL!

Haladók számára. Befejező rész.

NOVÁK RUDOLF ÉS TSA KIADÁSA. — 226 lap.

A Häckel-féle módszer újabb kísérlet arra, hogy a nyelvtanulást a lehető legkönnyebbé tegye. Jelen munka a bevált módszer alapján, már haladók számára írott, a szerző előbbi, kezdők számára kiadott művének befejező része, de írja a szerző: „munkámat nem csupán az első kötet folytatásának szántam, hanem mindazok részére is írtam, akik a német nyelv alapelemeiben már tájékozottak és német nyelvtudásuk elmélyítésére és kiszélesítésére törekszenek." A könyv nagyobb részét *34 lecke* teszi. A leckék beosztása a következő: 1. egy vagy több olvasmány (párbeszéd, elbeszélés, adoma), 2. a szövegre vonatkozó megjegyzések, 3. a szövegben előforduló ismeretlen szavak jegyzéke, 4. utalások a szöveggel kapcsolatos nyelvtani kérdésekre, 5. feladatok. A leckék után *a német nyelvtan nehézségeinek rövid összefoglalása* következik, majd *a német fordítási gyakorlatok megfejtése.* Kiegészítik a könyvet az előforduló fontosabb szavak jegyzéke s végül a fontosabb cím- és rangmegjelölések jegyzéke. (Ára 6.— P.)

DR. HONTI REZSŐ:

AZ ANGOL IGERAGOZÁS TÁBLÁZATA.

LINGUA KIADÁS. — 16 lap.

Ez a kis füzet, amely a „Lingua" angol nyelvkönyvből különlenyomatként jelent meg, az angol igeragozást foglalja össze áttekinthető, világos táblázatban. Megmagyarázza a segédigék és a rendes igék ragozását, majd táblázatban mutatja be az angol erős és rendhagyó igéket, végül az idők és módok használatának rövid összefoglalását adja, „főképpen azokat az eseteket, amelyekben az angol nyelvhasználat a magyarétól eltér".

IFJ. KUNFALVI REZSŐ:

ENGLISH FOR ALL.

Vidám és érdekes angol olvasmányok a nyelvismeret bővítésére.

LINGUA KIADÁS. — 92 lap.

„Élvezetessé, könnyűvé kívánjuk tenni, modern módszerekkel az angol nyelv gyakorlását minden olyan olvasó számára, aki már a kezdet nehézségein túl van." A könyv rövid olvasmányokat, tréfákat, leírásokat ad, amelyek lefordítása nem jelent nagy nehézséget. Minden olvasmányhoz külön szószedet tartozik, a jellegzetes anglicizmusokra a szerző külön felhívja a figyelmet. A nyelvtani magyarázatok a jellegzetes angol szólásmódokat ismertetik. A könyv anyagát az utolsó években megjelent folyóiratokból, újságokból és Angliáról szóló könyvekből válogatta össze a szerző, hogy az olvasó a modern élő angol nyelvvel ismerkedjék meg és a nyelven keresztül betekintést nyerjen az angolszász világ sajátos gondolkodásmódjába. Az olvasmányok három csoportra oszlanak. Első csoportba tartoznak *a rövid tréfák, anekdoták,* sajátos angol *szójátékok.* Második csoportban rövid cikkek vannak, amelyek *Angliát, Londont és az angol életet* ismertetik. A harmadik csoportba tartoznak *a napilapokból vett szemelvények.* A szöveget *Forrai Zoltán* humoros rajzai teszik változatossá. (Ára 1.80 P.)

DR. SZENTGYÖRGYI EDE:

HEITER UND ERNST.

Vidám és érdekes német olvasmányok a nyelvismeret bővítésére.

LINGUA KIADÁS. — 96 lap.

„A történelmi anekdotákból, irodalmi olvasmányokból és nagyrészben újságokból és folyóiratokból vett szemelvényeket igyekeztem úgy összeállítani, hogy az olvasó nyelvtudásának bővítése mellett egyúttal a német kultúrából, lelkiségből és életviszonyokból is egyet-mást megismerjen." Éppen ezért a könyv szerkesztője eredeti német szövegekből válogatta össze az egyes olvasmányokat. Minden olvasmányhoz a fontosabb szavak szószedetét és nyelvi magyarázatot ad. A nyelvi magyarázatok a nyelvtanból csak azt ölelik fel, ami a magyar embernek általában több nehézséget okoz, s mindenkor figyelmeztetik az olvasót azokra a sajátságokra, amelyekben a magyar és a német nyelv eltérnek egymástól. Tartalmi összeállításában a vidám és könnyű olvasmányok mellett több komoly olvasmány is található, azonban valamennyinek főcélja az, hogy „az olvasó németnyelvű ismereteit gyarapítsák". Az egyes olvasmányokat *Madaras László* vidám rajzai teszik szemléletessé. (Ára 1.80 P.)

Szent Sebestyén szobra az egervári templomban.
(Ybl Ervin: Mesterek és mesterművek c. művéből.)

Szépirodalmi művek

Költemények

HORVÁTH JÁNOS:

MAGYAR VERSEK KÖNYVE.

MAGYAR SZEMLE TÁRS. KIADÁSA. — 592 lap.

A gyujtemény „a történelmi érdeklődésű művelt közönségre, s annak nevelőjére, az iskolára számít elsősorban". Ebből a szempontból válogatta össze *Horváth János* a magyar költészet fejlődését bemutató, annak maradandó értékű legszebb verseit, a legrégibb versemlékektől Ady Endréig. A hatalmas kötet 710 verse a magyar költészet gazdag anyagának megmaradásra érdemes részét foglalja össze, pontos időrendi csoportosításával a magyar költészet történelmi kialakulását is hűen mutatja. A kötet igazi jelentősége, hogy *ez az első magyar tudományos színvonalú költői antológia.* A szerkesztő igyekezett „lehető teljességgel továbbörökíteni költői emlékeinkből azt, ami a művelt magyarság köztudatában elevenen él, kiselejtezni a méltán feledettet, új fényre hozni a méltatlanul mellőzöttet, s örök értékek mellett a csupán fejlődéstörténeti érdekűekről sem feledkezni meg." Ez teljes mértékben sikerült. A kötet a névtelenek verseivel kezdődik (első darabja *Mária siralma*), majd a XVI., XVII. század költészete vonul fel a lapokon. Legkiemelkedőbb költői egyéniség Balassa Bálint, aki 15 verssel szerepel. A XVIII. századtól kiemelkednek Amade (10 vers), Faludi (9 vers), Kazinczy (14 vers), Csokonai (22 vers), Berzsenyi (21 vers), Kölcsey (23 vers), Kisfaludy Károly (20 vers), Vörösmarty (51 vers), Petőfi (76 vers), Tompa (19 vers), Arany (8 vers), s végül újabb költőink közül Ady (30 vers). A kötethez bevezetést, történeti tájékoztatót és jegyzet-szótárt írt *Horváth János.* A szótár közli az egyes költők életrajzi adatait és a költeményekre vonatkozó tudnivalókat, továbbá a vers-szövegekben előforduló ismeretlenebb neveket és szavakat. A kötet méltán érdemel elismerést. „Magyar lélek, szív és ész, magyar szó és dallam színe-lángja szól hozzánk a közölt versek és énekek jobbjaiból. Meg vannak örökítve bennök lelki vonzalmaink, gondolat- és érzésvilágunk, jellemünk, kedvünk, humorunk, változatos hangulataink, szeretett tájaink, eredeti embertípusaink, nagyjaink emléke, történetünk, köz-sorsunk, minden örömünk és bánatunk, egész nemzeti egyéniségünk és műveltségi formánk: mindaz, amiben történetileg egyek vagyunk." (Ára fűzve 8 P, kötve 9.60 P.)

SZÉP ERNŐ:

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI.

ATHENAEUM KIADÁS. — 238 lap.

Három évtized (1908—1938) költői termését gyüjti össze a hatalmas kötet. Szép Ernő költészete sajátosan egyéni és szinte egyedülálló a magyar irodalomban. Legjellemzőbb vonása a túlzott érzékenység, a gyöngéd, leheletfinom árnyalatok tudatos művészettel való szövése. Minden vers egy-egy hangulat: alapjában semmiség, de Szép Ernő naiv hangján, könnyed sorain, csengő rímein közveflenné és élményszerűvé változó. S e hangulatok a múlt felidézésével, az idő múlásának érzékítésével, sokszor a halál sejtelmes érintésével mélyülnek el. A hulló falevél, az égen úszó felhők, a csillagok, a szálló madarak, a fák, virágok, emberek, gyermekek, szegények és szenvedők látása sajátos visszhangot kelt Szép Ernő lelkében, a róluk szóló szellemes vagy bánatos versekben semmi sincs az életből s mégis ott él a halk szavak mögött maga az élet. Jellemző a kötet mottójául választott rövid verse:

Mint magányos lovast az este,
Elér a bánat engemet,
Gyereksírás jön fel szívemből,
Könnyüim csöpp csengői csengenek.
Apám után szeretnék futni,
Ki a városba vezetett,
S míg a boltok közt bámészkodtam,
Elengedte egyszer a kezemet.

(Ára 6.— P.)

Regények és elbeszélések

BALASSA IMRE:

MOLIÉRE.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA. — 308 lap.

Molière változatos élete már magában véve hálás regénytéma, Balassa Imre Molière-regénye azonban több az író regényes életrajzánál: művészi eszközökkel írt regény és egyben esztétikai értékelés is. Könnyedén folyó előadása mély kifejező erővel párosul. Jean Pocquelin királyi kárpitos legidősebb fia: Jean Baptiste apja műhelyében inaskodik, de jobban érdeklik a könyvek, leginkább pedig a színház, mint az apai mesterség. Amikor apja beiratja a Clermont-collégiumba, a színház iránti rajongása még fokozódik, sokat jár a színházba, bár már ekkor sok hibát talál a kor színészeinek nevetségesen finomkodó stílusán. Megismerkedik Madeleine Béjart-tal, akinek párhónapos leánycsecsemője van, otthagyja az iskolát, színész lesz s Madeleine-nel oldalán Molière álnéven elindul küzdelmekkel teli útján. A színházakban a „király színészei" uralkodnak. Molière új hangot akar meghonosítani, darabokat ír, amelyekben kipellengérezi a finomkodókat, nagyképűeket s a kor minden ferdeségét. Közben felserdül Madeleine kisleánya, Armande; Molière beleszeret és elveszi feleségül. Irigyei azzal gyanusítják, hogy Armande saját leánya, de a Napkirály pártfogásába veszi s elérkezik anyagi és erkölcsi sikereinek korszaka. A diadalok azonban nem kárpótolják családi boldogtalanságáért: Armande hűtlen lesz hozzá. Egészsége is gyöngül, s 1637 febr. 17-én Képzelt beteg című darabjának előadása közben összeesik. A közönség tombolt lelkesedésében: Molière soha ilyen élethűen nem játszott. Estére meghalt, de csak négy nap múlva temették el, titokban, mert színészt csak akkor temettek el, ha halálos ágyán megtagadta színészvoltát. És Molièrnek erre már nem maradt ideje.

FÓTHY JÁNOS:

CSILLAGOK ÚTJA.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA. — 242 lap.

Színes, meleg hangon, nagy meseszövő ügyességgel, romantikus képzelőerővel írta meg ebben a regényben *Fóthy János* egy szegény kis emberpár felfelé ívelő útját. Az emberpár: Madárka, kis manikürösiány és Horvát Jani, kereskedősegéd. Szeretik egymást, terveket szövögetnek a jövőről: egy kis családi házról, három kisgyerekről, boldogságról. Aztán az élet rombadönti az álmokat, mindketten állás nélkül maradnak. A halálba akarnak menekülni, de a vihar partra veti őket s a Duna egy kis szigetén megtelepedett Szervánszkytól megtanulják, hogy az életet szeretni kell, mert aki nem hagyja el magát, azt az élet sem hagyja el. Régi barátjuk, Bognár szerkesztő segítségével táncolni tanulnak s csakhamar Miss Bird and Johnny néven világhírű táncospár lesz belőlük... repülnek felfelé a hír, a csillagok útján. Történetükkel párhuzamosan fut egy másik emberpár, a gazdag Éva és Kláray Tibor lefelé hajló élete. A pazarló férj elkölti a vagyont, Éva egymásután elveszti apját és férjét, nem marad semmije, csak a dunaszigeti kis villa, amelyből egyszer az odavetődött öngyilkosjelölt Madárkát és Janit könyörtelenül kiutasították. Éva és Madárka újra találkoznak s most Madárka segít Éván, aki Bognár felesége lesz. Madárka is hazajön a ragyogó világból, visszavárva Janit, akit megszédített a pénz és a siker, de nem sokáig, mert ő is visszatér Madárka mellé. A boldog emberek fölött „a csillagok szikráznak némán és rejtelmes mosollyal".

Ø Egey László
épitész

l. Építészet
1942. 22-l

Szépmüvészet

Egey László

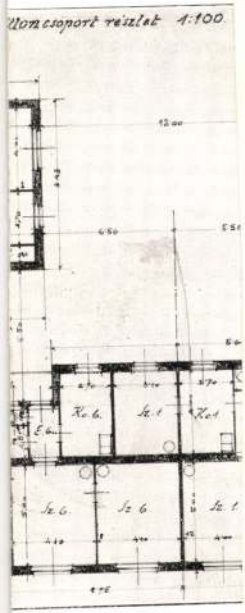

LAKÁSOS LAKÓHÁZ

esztője s a lapo
arművészetünk be
tette.

áz Szövetkezet

építésére rendezett zártkörű tervpályázat

Buda, 1834. szept. 11. »A konstantinápolyi út, vagy: atya és vőlegény egy személyben«, vj. 3 felv., francia nyelven írta *Picard*, németből ford. *Schiller* után, Miskolc, 1830. okt. 18., 1831. ápr. 17., 1832. jan. 8. Debrecen. Budán 1836. nov. 29. Pest, 1838. szept. 25. »A kígyós vitézek, vagy: A pogányvári vipera«, vitézi érzékenyítő játék 5 felv. *Spiesz* után szabadon írta és játékszínre alkalmaztatta 1830-ban. Előadták Debrecenben, 1831. márc. 5. és 22. »A halottrabló« (Der Leichenräuber), új nézőjáték 3 felv. *Birch-Pfeiffer* Sarolta után magyarosította. Miskolcon 1832. febr. 4-én került színre. »Rolla halála«, szomorújáték 5 felv. *Kotzebue* után, Debrecen, 1832. márc. 10. »Eleonora, a sir menyasszonya«, szomorúj. 3. oszt. Irta *Holtey* Károly, 1830-ban. Magyarra fordította a kassai színjátszó társaság számára, Debrecen, 1832. szept. 13. »Macbeth«, dráma 5 felv. *Shakespeare* után ford. Debrecen, 1832. szept. 29. »A doctor és paticárius«, vj. 4 felv. Kassa, 1832. »Mátyás napja Soroksáron«, vj. 3 felv. Miskolc, 1832. dec. 26. »A loppantók«, vj. 4 felv. Miskolc, 1833. jan. 20. »A jelszó«, színjáték 4 felv. Budán, 1834. aug. 5. »Molnár és gyermeke« *(Raupach* után), szmű 5 felv. 1835. jún. 11. »A dugárusok«, vj. 4 felv. Nagyvárad, 1835. szept. 17. »Két szék közt a pad alatt«, vj. 2 felv. 1836. febr. 9. »A bűvös hölgy«, vj. 2 felv. *(Kotzebue* után). 1836. febr. — Gyermekei: *Antónia* (Csabay Pálné), *Terézia* (László Józsefné) és *Alojzia* (Lujza) színésznők (L. o.)

Éder Pál, (sopronyi), levéltári segéd, *É.* György (L. o.) színész unokája, sz. 1861. jan. 24. *Szatmárt*, hol iskoláit is járta. 1878-ban Pesten jogot hallgatott, majd joggyakornok lett a fővárosi tiszti ügyészségnél. Színdarabjai: »A féltékenyek«, vj. 1 felv., előadták 1886. jan. 20. Szatmárt. »Szerelmes bankár«, boh. 1 felv. »Jegyes 1 órára«, vj. 1 felv. 1886. márc. 16. U. o. (Utóbbival nyitották meg a tatai Esterházy-színházat 1889. márc. 16.) »Fanchon szerelme«, operett 1 felv. *Merkler* Andor zenéjével; előadták 1890. febr. 24. Budapesten, az Operában és 1891. Győrött. »A Kádár-leányok«, ered. népsz. 3 felv., zenéje: *Lányi* Gézától. Az 1889-iki népszínműi pályázaton első helyen dícséretet nyert. »A tanácsos úr menyasszonya«, operett, zenéje *Stojanovics* Jenőtől. 1884.

Éder Teréz, színésznő. (Lásd: László Józsefné.)

Edl Károly dr., mocsoládi (Somogy m.) lakos, 1869-ben elhalálozván, végrendeletileg 1000 frtot adományozott a Nemzeti Színháznak.

Edvi Illés Károly dr., ügyvéd, sz. 1843. *Aradon*, megh. 1919. ápr. 6. *Budapesten*, 76 éves korában. Előbb kir. ügyész volt, később, miután megvakult, ügyvéd lett és emellett nagy munkásságot fejtett ki a büntetőjog és a publicisztika terén. Egyike volt a legkiválóbb büntetőjogászoknak, vak létére is nagy és szövevényes bűnügyekben szerepelt mint védő. Színműve: »Cifra Juci«, népsz. 3 felv. Bem. Krecsányi Ignác társulatánál, 1888. ápr. havában.

Edvi Illés László, hírlapíró, sz. 1855. aug. 21-én, *Jászberényben*, hol atyja orvos volt. A gimnáziumot u. o. és Félegyházán végezte. 1876-ban hírlapíró lett. Szakmunkája: »A magyar színügy és színügygyámolító egylet fogyatkozásai.« (Névtelenül, Arad, 1878.). »Eladó leány«, monológ, u. o. 1889. Színművei és fordításai: »Fatinicza«, 1876.. »Az oroszlán ébredése«, operette 3 felv. Brandt után. 1877. »Dubarryné«, operette. 1878. »A pont d'arcyak«, szmű, Sardou után 5 felv. 1878. »Elsa hercegnő«, 1879. »A harangozóné«, eredeti nszmű, 3 felv. 1880. »A gascognei«, operette 3 felv. 1880. »Nisida«, operette 3 felv. 1880. »Hófehérke«, látványos szmű, 5 felv. 1880. »A három testőr«, operette 3 felv. 1881. »A velencei éj«, operette 3 felv. 1884. »A szép illatszerészné, operette 3 felv. 1884. »Kandaules király«, Meilhac után, szmű 1 felv. »Pályadij és feleség«. »Hadjárat a békében.« (Moser és Schönthan.) »Nagyharang. (Blumenthal Oszkár.)

»E finita la commedia.« (Vége a komédiának.) Régi olasz szokás bejelenteni az előadás végét e szavakkal a közönségnek. Szálló igévé lett.

Effektus = szemléltető hatás. Külső pompa, világítási trükk, satiszták szereplése, felvonulások, minden, amivel a rendező leleményessége elkápráztat és sikert arat. (Kunoss Endre szerint E = hatás, foganat, siker. »Gyalulat« c. könyvéből. Pest, 1835. 30. oldal.)

Effendi (Schneider) István, színész, sz. 1858-ban, *Konstantinápolyban.* Színipályára lépett 1877. júl. havában, Gerőffy Andornál.

Egedi Mari, énekesnő. (Lásd: Marczell Gézáné.)

Égeni Elek, színész és sugó. 1842. máj. 6-án lépett a pályára. Munkái: »Nemzeti Színházi emlékkönyv«, Szeged, 1856., 1857., 1858. 1860. évre. »Szinházi Emlékkönyv, Nagyvárad. 1858-ik évre. Neje: *Schafhüthel Antónnia,* színésznő, 1853. máj. 20-án lépett színpadra.

Egér (Az). Vígj. 3 felv. Irta: Pailleron. Ford. Fáy J. Béla. Első előadása 1888. ápr. 13-án volt a Nemzeti Színházban. Szereposztása: Moisandné: Felekyné, Clotilde: Hegyesi Mari, Moisand Martha Csillag Teréz, Rimbaud Pepa: Helvey Laura, Sagancey Hermine: Lánczy Ilka, Simiers Max: Náday Ferenc. Többször is felújították. Többek között 1913. márc. 31-én.

Egervári (Potemkin) **Ágoston,** színész, sz. 1858-ban, *Esztergomban.* Színipályára lépett 1880. okt. havában, Hubay Gusztávnál.

Egerváry Ignác, kegyes-tanitórendi kormányzó, sz. 1751. márc. 12-én, *Zalaegerszegen,* megh. 1809. ápr. 26-án, *Pesten.* Színműve: »Artaxerxes«, szomorú játék 3 felv. Metastasio Péter után olaszból fordította, Pest, 1793. (Magyar Színjáték, IV. k.)

Egervári Potemkin Ödön, budapesti egyetemi könyvtártiszt, sz. 1823. febr. 4-én *Nagyszilván* (Sáros m.), megh. 1895. febr. 16-án, *Budapesten.* Iskoláit Eperjesen járta és Jászberényben folytatta; 1837—1839-ig Egerben tanult. Eleinte papnak készült, de nem érzett sok kedvet hozzá. Szülei elhalálozása után Roskoványi Ágost kanonok, aki egyideig gyámja volt, megvonta tőle a szokott segélyt, mire egy szép napon beállott színésznek az éppen Egerben működő Ujfalussy Sándor és Balla Károly színigazgatók társaságához. Nyolc évet töltött jóban-rosszban e rögös pályán és ezen idő alatt »Udvari« névvel szerepelve bebarangolta az egész országot és csaknem minden szerepkörre felhasználták. 1848-ban honvéd. 1849-ben (dec. elejétől 1850. jún. elejéig) ismét színészkedett. Volt Tatán, Győrött, és végül Egerben befejezte működését. Színészeti cikkeket irt a »Színházi Látcsőbe« (1863), a »Világ Krónikába« (1886). »A magyar színészet 1848—49-ben« címmel. Az 5 buzgólkodásának köszönhető Déryné naplójának létrejötte. Színművei: »Thurzó János«, tört. dráma 5 felv. Bem. 1868. márc. 22. Nemzeti Színház. »Petőfi« tört. látv. szmű 5 szakaszban. Zen. szerz.: Jakóbi I. Bem. 1873. Budai Színkör. »Petőfi és Bem«, látv. szmű 4 képben, tört. csoportozatokkal, zenéje: Nikolics és Allagától. Bem. 1886. júl. 10. Budai Színkör. (Ezt a darabot Molnár György rendezte nagy bravurral, csataképekkel, a nyitott színkör kapuján a Gellérthegyre való kilátással.) »Petőfi élete és halála«, tört. szmű dalokkal és némaképekkel, 4 szak. 1891. szept. 2. Budai Színkör. »Szodoma és Gomorra«, látv. színmű 4 felv. 1873. Városligeti Színkör. »Az avari árva«, szmű 4 felv. 1874. vidéken. »Ki lesz a szolgabíró?« szmű 4 felv. 1874. vidéken. »Bernát Gazsi és a nemzet bárója«. Életkép 3 felv. 1875. Budai Színkör. Zenéjét írta: Káldy Gyula. »Kolumbus Kristóf (nem került színre).

»Egész világ!« — kiáltja a vidéki ügyelő a társalgóban, vagy az öltözők folyosóin, ha az egész operett-együttes jelenése következik. (A hívó szóra természetesen büntetés terhe mellett mindenkinek be kell menni a színpadra.)

Egész világ meg a hajdu. (Idézet a »Cigány« c. népszínműből.) Mikor a színész valamely pletykának látszó hírről kérdezi, hogy kit mondjon, ha a forrást kérdezik, azt felelik neki: »Az egész világ meg a hajdu.«

Magyar Színművészeti Lexikon
Budapest 1929. I. k.

Ø Egerváry P. János

Egerváry P.János.

1901. Tavaszi kiáll.

Servián konyha, olaj
Tájkép, olaj

Nemzeti Szalon

Egervári Potemkin

Ödön

utak megtekintése végett. — **Egervári Potemkin Ödön** a dohány-utcai 12. sz. házban eljárási ügynökséget nyitott, elfogadva minden megbizást vidékről, s gyorsan teljesitve a kivánatot; egyszeri eljárással elintézhető ügyért csak egy forint a dij; minden további ut szintén egy forint: a dij kevés, a vállalkozó pedig mint megbizható, derék ember ismeretes. — **A házi**

Fővárosi Lapok

1875. I. félév

458. l.

BUDAPEST
1933 JAN 11

Egan, Eduard, Fachschriftsteller, geb. 1863 in Nagyvárad, besuchte die Budapester, Darmstädter und Züricher techn. Hochschulen und wurde an letzterer zum Maschineningenieur promoviert. E. war dann in der Budapester Ganz-Fabrik, in der Mainzer Mayerschen und in der Rosslauer Sachsenberg'schen Schiffsfabrik tätig. 1891 trat er in den Dienst der Staatsbahnen und wirkt seit 1895 in der See- und Fluss-Schiffahrtsabteilung des Handelsministeriums, in der er derzeit Oberinspektor und Referent der schiffstechnischen Agenden ist. Seit 1895 ist E. auch Professor am Kommunikations-Lehrkurse. Als Kommissär der Schiffahrtssektion der 1896-er Milleniumsausstellung erhielt E. das goldene Verdienstkreuz mit der Krone. E. ist Mitglied zahlreicher in- und ausländ. technischer Vereine und entfaltet eine äusserst rege, fachschriftstellerische Tätigkeit in den ungar. Revuen. Selbständige Werke: *Einheitliche Regelung der behördlichen Vorschriften für Schiffsaichung und Schiffskessel* (1899), *Die neueren mechanischen Schiffszug-Systeme* (1899), A *Vaskapú-csatorna hajóvontató berendezése* (Die Schiffszugs-Einrichtung des Eisernen-Tor-Vereines, 1900), A *kivándorlás üzeme és a fiume—newyorki vonal jelentősége* (Der Auswanderungsbetrieb und die Bedeutung der Linie Fiume—Newyork, 1903), A *hajóépitéstan elemei* (Die Elemente der Schiffsbaukunde, 1904), *Hajógéptan* (Schiffsmaschinenkunde, 1905), *Folyami gőzhajók gépészeti berendezésének haladása* (Die Fortschritte der maschinellen Einrichtung der Flussdampfer, 1908), *Dockanlagen* (1912, auch in deutscher, französ. und englischer Sprache).

das als Katechismus derselben geschätzt ist. Obgleich E. sich erst spät mit der Literatur zu befassen begann, hat er doch bereits an 1000 Artikel publiziert. Selbständige Werke: *Irország. Történeti vázlatok* (Irland. Historische Skizzen, 1905), *A zsidókérdés Magyarországban* (Die Judenfrage in Ungarn, 1911).

Eger, Akiba, Hebraist, geb. 2. Nov. 1762 in Kismárton, gest. 2. Okt. 1837 als Rabbiner in Posen, wo er während der 1831-er Cholera durch seine selbstaufopfernde, humanitäre Tätigkeit die Liebe und Anerkennung aller Konfessionen errang. Er schrieb mehrere talmudische Studien und Glossarien zur Mischna.

Egerváry-Potemkin, August, Maler, geb. 1860 in Esztergom, absolvierte die Kunststudien in Budapest und München und ist ein fleissiger Beschicker der hauptstädtischen Kunstausstellungen.

Egervári-Potemkin, Edmund, Bibliothekar, geb. 4. Feb. 1823 in Nagyszilva, gest. 1895, war in der Epoche vor und nach dem Freiheitskampfe Schauspieler und schrieb als solcher zahlreiche seinerzeit populäre Dramen. Später erhielt er eine Anstellung an der Budapester Universitätsbibliothek.

Egerváry, Ignatz, Provinzial

Edvi-Illés, Karl, Kriminalist, geb. am 26. Juni 1842 in Szill, wandte sich, nach Absolvierung der jurid. Studien, der richterlichen Laufbahn zu und wirkte in verschiedenen Städten als Staatsanwalt, musste aber wegen seiner Erblindung 1883 in Pension gehen. Seither ist E.-I. als praktischer Advokat und als einer der rührigsten Fachschriftsteller tätig. Selbständige Werke: A *bűntettekről és vétségekről szóló magyar büntetőtörvények magyarázata* (Erklärung der ungar. Strafgesetze über Verbrechen und Vergehen, 1903), A *kihágásokról szóló magyar büntetőtörvények magyarázata* (Erklärung der ungar. Strafgesetze über Übertretungen, 1903), A *bűnvádi perrendtartás magyarázata* (Erklärung der Strafprozessordnung, 1910), A *magyar büntetőtörvények zsebkönyve* (Taschenbuch der ung. Strafgesetze, 1912), A *rendőri büntetőbiróság zsebkönyve* (Taschenbuch der polizeilichen Strafgerichte, 1912).

Edvi-Illés, Ladislaus, Arzt, geb. am 29. Dez. 1813 in Réti, gest. 1. Juni 1877 als praktischer Arzt in Jászberény, war ein fleissiger Mitarbeiter der ungar. und österr. medizin. Presse.

Edvi-Illés, Ladislaus, volksw. Schriftsteller, geb. 1855 in Jászberény, gest. ? war, nach Absolvierung seiner Studien, Journalist und Redakteur in Arad und wurde 1893 zum Sekretär der Arader Handels- und Gewerbekammer gewählt, welche Stelle er bis zu seinem Tode bekleidete. Selbständige Werke: A *magyar ipar és az iparpártolás feladatai* (Die ungar. Industrie und die Aufgaben der Industrieförderung, 1879), A*z aradi ker. és iparkamara kerületét tevő öt vármegye közgazdasági leirása* (Volksw. Beschreibung der zur Arader Handels- und Gewerbekammer gehörenden fünf Komitate, 1897), A *magyar kisipar jövője* (Die Zukunft des ungar. Handwerkes, 1902), A*rad város és Arad vármegye monografiája* (Monographie der Stadt und des Komitates Arad, 1907).

Edvi-Illés, Paul, luther. Kirchenschriftsteller, geb. 1793 in Réti, gest. 1871 als emer. luther. Seelsorger in Budapest. Selbständige theolog. Werke: *Ékes házi oltár* (Schmuckreicher Hausaltar, Gebetbuch, 1832), *Gyónók katechismusa* (Katechismus für Beichtende, 1837), A *legszükségesebb tudományok összesége* (Gesammtheit der notwendigsten Wissenschaften, 1837).

Egan, Eduard, landw. Schriftsteller, geb. am 13. Juli 1851, gest. 20. Sep. 1901, bekundete als Landesinspektor für Milchwirtschaft eine intensive Tätigkeit für die Hebung und Förderung dieses landw. Zweiges und war 1899 als Ministerialkommissär um die Förderung der wirtschaftl. Interessen des nordungar. Ruthenentums bemüht. Selbständige Werke: *Die milchwirtschaftlichen Bestrebungen in Ungarn* (1884), *Die Hochschule für Bodenkultur in Wien und ihre falschen Propheten* (1886), *Das ungar. Pferd* (1903) und mehrere ungar. Fachwerke.

Potemkin Ödön
egyéni
I.

NYOMTATVÁNY.

Ernst-Múzeum aukciója II.

1981.

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Egerváry Pó-

temkin ~~Ödön~~ -Ákos

festő

+ 1930 nov. ~~[illegible]~~ 15

~~66 éves Erzsébet~~

72 éves

729.

I
340.

729. Jan Fyt.

Sz. Antwerpenben 1611-ben. † ugyanott 1661-ben.

Vadak.

A kőlapon fejjel jobbra egy nyúl fekszik, melynek eleje lelóg. Mellette balról zöldike (Fringilla Chloris), cserszajkó (Garrulus Glaudarius) és zöld harkály (Gecinus Viridis), jobbról pedig pintyőke és zöldike van elhelyezve. Kissé hátrább zöld leveleket és galyra akasztottan különféle apróbb madarakat látunk. Balról a kövön a mesternek ezen jelzését olvashatjuk:

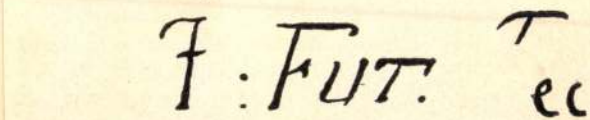

Vászon, méretei 62 : 86 cm. — Mündler: IX. 49.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

Egervári Polentin

Ödön

Egerváry

3988. *Az Aranyszarv torkolata.*

A kissé hullámzó tenger vizét négy háromárboczú kereskedelmi hajó, egy kis vitorlás és öt szandál élénkíti. A középütt látható hajócsoport közelében pirosra festett jelzőhordó van. A szandálokból kettőben három-három és egyben egy alak foglal helyet. A háttérben balról a Galathán túli városrész van dsamival és a kéklő kisázsiai hegyekkel, míg jobbról Stambul külvárosa tűnik szemünkbe apró halászviskóival. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 32 : 43·5 cm. — Lelt. sz. 3988. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 ápnilis 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes államiletétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III

567 (3988).
610 (172).

III : 567

Vét
1911

Egerváry

3986. *Az Aranyszarv nyugati része.*

Az előtért a tenger foglalja el balról házakkal és ezek előtt vitorlásokkal és szandálokkal, a melyek közűl háromban egy-egy török van, kiknek egyike a dereglye elején áll és várja a közelgő vitorlást. A hajók előtt ketten gázolnak a vízben. A háttért Stambul foglalja el, az őt uraló Aja Sophiával. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinople.*«.

Lemezpapir, méretei 23 : 37 cm. — Lelt. sz. 3986. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III
566 (3986)
610 (142).

III : 566

Vét
1911

Egerváry

3983. *Elmélkedő hodzsa.*

Egész alakban, földre terített szőnyegen ülve és kissé balrafordultan van ábrázolva. Előtte nyitott könyv fekszik és tekintetét ég felé emeli. Jobb kezét térdén pihenteti és testével baljára nehezedik. Haja, lelógó bajusza és körszakálla barna. Öltözete: turbán, dsuppe és entari. A háttérben oszlopok látszanak. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Potemkin Konstantinople*«.

Vászon, méretei 50 : 50 cm. — Lelt. sz. 3983. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án.— Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Let.

III.

565 (3983)

609 (142).

III : 565

Vét 1912

Egervári

3989. *Részlet a Rumeli Hissárból*

Az előtérben balról temető van sírkövekkel és cziprusokkal. Falának mentén teherrel megrakott szamár halad, hátán gazdájával. Jobbról pedig a Bosporus vize van vitorlás dereglyékkel, a melyek közelében a víz hullámai törnek meg. A házak mellett kirakodó munkások dolgoznak. A háttért a kisázsiai hegyes vidék képezi. A hegyek aljában régi falak és házak vannak. A tájékon a déli nap világítása ömlik el és az égbolt felhőzött.

Vászon, méretei 32 : 44·2 cm. — Lelt. sz. 3989. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006-911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lel.

III
567 (3989).
610 (142).

III : 567

Vét
1911

Egerváry

4000. *Utczarészlet.*

E kép a Pera alatti ó-török város egyik utczáját ábrázolja emeletes és földszintes faházakkal és az ezek közelében lévő lombos fákkal. Jobbról a második ház felé, a melynek kapuja fölött eresz van, négy asszony és egy leány halad, hogy békelátogatást tegyenek. Az asszonyok öltözete: különféle színű fejkendő magas selyemruha és czipő. A háttérben szemközt minaret tűnik szemünkbe. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 37 : 50 cm. — Lelt. sz. 4000. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III : 571

III
571 (4000)
670 (142).

Vét
1911

Egervány

Lev.

4004. *Régi török házak.*

Az előtérben a Pera alatti negyed egy része szemlélhető balról ekmekcsivel, a ki kosarakkal megterhelt lova mellett áll és a kitől nem messze egy balrafordult és rózsaszinű ruhát viselő török nő van. Kissé hátrább cziprusok díszlenek. Az ekmekcsi öltözete: fezes turbán, kék kabát és nadrág, piros öv, harisnya és papucs. A háttérben Stambul bontakozik ki az Aja Sophiával. A tájékon naplementi világítás ömlik el. Az égbolt derült. Jelzése alól balra: »EGERVÁRY *Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 33·5 : 46 cm. — Lelt. sz. 4004. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III

572 (4004).
610 (142).

III : 572

Vét
1911

٧٤

Egerváry

3987. *Halászbárkák.*

Az előtért a Bosporus kissé hullámzó vize foglalja el, rajta négy vitorlással, a melyekben egy-egy ember dolgozik és a melyek felé piros szandál halad egy törökkel. A parton a Szerail tűnik szemünkbe a mögötte lévő épületek közűl kiemelkedő dsamival (minaret-tal). A házak között lombos fák vannak. Az egész környék déli világításban van ábrázolva, a mely fölött az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Potemkin Konstantinápoly.*«.

Vászon, méretei 22 : 30·7 cm. — Lelt. sz. 3987. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Let.

III.
566 (3987).
610 (142).

III : 566

Vét
1911

Egervár

3980. *Kikötő.*

Az előtért elfoglaló és kissé hullámzó tengert két vitorlás és tíz szandál, illetőleg zöldséges dereglye élénkíti. Az utóbbiak közűl háromban egy-egy török ül. A háttért Konstantinápoly területe foglalja el balról az Aja Sophiával és azon túl minarettel. Az égbolt felhőzött és a tájékon ködös reggeli világítás ömlik el. Jelzése alól jobbra: »EGERVÁRY *Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 31·2 : 42 cm. — Lelt. sz. 3979. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 60 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius hó 13-án a m. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lel.

III.

564 (3980).
609 (142).

III : 564

Vét
1911

MDK

Egervári Ágoston

Zöldséges kofa, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 16. l.

MDK

Egervári Ágoston

Üveges tót, of.

Lakatos legény, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1885. 16. l.

mdk.

Egerváry P. Ákos

„Régi ház udvara" c. műve
Ábra a 2. sz 6. lapján.

Az újpesti művészek 1919-es kiállításáról.
Népművelés, 1959. 2 sz. 6. l.

M.D.K.

Egerváry Potemkin Ágost.

193. Pacsirtamező utcai ház udvara. Olajf. 39x53 fa.
194. Lehel téri hetivásár. Olajf. 16x24.5 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952.13., 14. l.

Egervári-Potemkin Ágost

Szül.: Esztergom, 1858. jún. 1-én
Megh.: Rákospalotán 1930. nov. 15-én
Tanítói: Székely, Lotz és Hollósy
Főbb műv.: A vezet kút, A Márvány-tenger torkolata, Az Aranyszarv kikötője, A régi Kerepesi út 1886-ban és Az Egyetem tér 1882-ben.

Megjénk multjából: Egervári-P. Á. fess.
Dévényi Iván

Komárommegyei Dolgozók Lapja
1956. okt. 13.

M.D.K.

Egerváry Potemkin Ágost /1858-1930/

140.Muzulmán. Olajf. 59.3 x 42.3, vászon.
141.Kikötő. " 31.2 x 42, "
142.Elmélkedő hodzsa. Olajf. 50 x 50, vászon.
143.Halászbárkák. Olajf. 22 x 30.7, vászon.
144.Az Aranyszarv torkolata. Olajf. 32 x 43.5, vászon.
145.Részlet a Rumeli Hissárból. Olajf. 34 x 42.2, vászon.
146.Részlet a pórai dombról. Olajf. 42 x 64.3, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 16., 17. lap.

M.D.K.

Egerváry Potemkin Ágost /1858-1930/

147. A szerail. Olajf. 43 x 63.7, vászon.
148. Utcarészlet. Olajf. 37 x 50. "
149. Régi török házak. Olajf. 33.5 46, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 17. l.

MDK

Ágost
Egerváry P., festö

Ujpesten lakó müvész.
A kiállitáson egész gyüjteménnyel szerepelt.

A Raffael-czéh kiállitása. 1912. /Ujpest-Rákospalota/
Az Ujság. 1912.dec.21.

Egerváry Potemkin Ágost

Isztonbuli képeit 1910-ben festette,

Lyka Károly: Vándorlásaim a műcészet körül, Budapest, 1970. 363 l

327 l

Egyházy Potemkin Ágost

(1858 - 1930) festő, vándorszínész, újságíró. Budapesten Gregus János és Lehely Bertalan, Münchenben Hollósy Simon majd Liezen-Mayer Sándor tanítványa. Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

3271

MDK

Egerváry Potemkin Ágost festőm.

sz. Esztergom 1858. jun. 1.

Életrajzok. A Mü, 1927. 1.évf.2.sz. 32.l.

Egerváry Potemkin Ágost MDK

A régi Kerepesi ut /1886/

Műcsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Egerváry Potemkin Ágoston

* Menekültek, paszt.

MAPE 5.kiáll. N.Szal. 1916. nov. 12. 1.

M.D.K.

Az egervári mester,szobrász,XVIII.sz

Egervár templomából Szt.Sebestyén és Szt.Rókus szobor.A barokk szobrászet kiemelkedő emlékei./Szépmüv.Mú Múz/.Nagykanizsán a ferences templom számos szobra kétségtelenül az ő müve.457.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőmüvészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Takács Mórné arcképe, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 9. l.

MDK

Egerváry P. Ágoston, festö

Öreg klarinétos. Olf.

Nemz. Szal. -A Független Müvészek Társasága. - III. kiáll.
1930. okt. Kat.

MDK

Egervári Ágoston

Jó vásár volt, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 8 l.

MDK

Egervári Ágoston

Piaczi részlet, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. lo. l.

MDK

Egervári Ágoston, ~~ex~~

Csirkés kofa, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1885.

15 l.

Egerváry Ágost

az 1890-es évek elején (Münchenben) Hollósy Simon tanítványa volt.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363.

410.

Ybl.

Egerváry P.Ágost festő /1858-1930/

A Képzőmüv.Társulat 1882.őszi kiállítá-
tásán a Munkácsy-féle 6ooo frankos
dijra pályázik.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.8.
217.sz.2.o. /Sz.és M./

Egerváry P. Ágost. festő

Magyar Művészet 1925. 195-197. o.
Kremmer Dezső: A fővárosi muzeum

Erdei Viktor festő.

Népszava XXXVIII. 1910 máj.29.
127 sz. 7 lap.
A Kéve művészeti egyesület
közgyülése.

Egerváry Potemkin Ágost festőművész.

„Archaeologiai Értesítő"
XXXIII., 1913., 282.

Egenény Ágost festő

Pesti Hirlap. 1884. szept. 24.4

A mütermeklől

Egerváry P. Ákos festőművész.

8 órai Ujság.

1929. II. 19., 6. old.

(:Hírek.:)

MDK

Egerváry Potemkin, festö

Vén tárogatós. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. MIKT-Mücs. Kat. 48.

MDK

Egervárj Potemkin Ágost

Pacsirtamező utcai ház udvara, o.

Lehel téri hetivásár, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Részlet a pórai dombról, o.

A szerail, o.

Utcarészlet, o.

Régi török házak, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Halászbárkák, o.

Az Aranyszerv torkolata, o.

Részlet a Rumeli Hissárból, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Egervary Polemiki Agost

Müvei szerepeltek a Mücsarnok 1906-os
Tavaszi kiállitásán -emlitve

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.1974 Magvető 175.old.

MDK

Egerváry P. Ágost

Utolsó dal festm.

Művészet 1917. 3. 1.

Egerváry P. Ágost MDK

Rózsák, olf.

Nemzeti Szalon 19o9.
II. nyiregyházi kiáll.

Egerváry P. Ágost, MDK

Biró uram, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Egerváry P. Ágost

„Kerepesi út a Népszínháztól a pályaudvarig"

c. képe KT őni tárlatán 1886.

MDK-A-1-1/1689.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost festő

„Keresem út" c. képét küldi KT öni

tárlatára, 1886.

MDK-A-1-1/1632.

MDK.

Egerváry P. Ágost futó

„Téli táj" c (átdolgozott) képét újévi KT-

táslatra küldi. 1886.

MDK-A-I-1/1793.

MDK

Egerváry P. Ágost

„A vízszon hivál" c hégre KT-tárlatom 1886.

MDK-A-I-1/1782.

MDK

Egerváry P. Ágost futó

„Jó fiúk"
„A városon kívül" c képeit KT kerácsonyi
tárlatáre küldi, 1886

MDK-A-I-1/1759

MDK.

Egerváry Potemkin Ágost festo

„Téli Sáj" c képe KT-tárlaton 1886.

MDK-A-I-1/1867.

MDK

Egerváry P. Ágost festő

„Kihűtő előtt" c képe (Vasary János tulajdona) KT-tárlaton. 1887

MDK-A-1-1/2085

MDK

Egerváry P Ágost festő
(München)
Madonnafőt és 2 kis tájképet küld
KT téli tárlatra 1889.

MDK-A-1-1/2564.

MDK

Egerváry P.Ágost

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost, 1858-1930.

A libapásztornő, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.
11 1.

MDK

Kun Sándor festő

B.A: XII. Tavaszi Szalon... Magyarság, 1937. máj. 16. 24 l.

MDK

Egerváry P.Ágost

Népdal, paszt.

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.

1 1.

Egerváry Potemkin Ágo

MDK

Ágost, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Egerváry-Potemkin Ágost

"Érdekes vendég"c.festm.repr.56.old.-on.

Gyöngyösy 55,56.1.

MDK

Egerváry Potemkin G. festő
„Parant aristokrata" c képét megvették. 1891.
(KT téli tárlat)

MDK-A-I-1/3013.

MDK

Egerváry P.Ágoston

A független művészek társaságának pécsi kiállításán szerepelt

Cikk:Művészet

Dunántul, 1929.máj.9. 9.l.

Egervary Potemkin G.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1887.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns k800 bis

1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Egerváry Potemkin Ágost MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Egerváry P. Ágost

MDK

Az utolsó dal, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Egervári Potemkin Ágost MDK

Az Egyetem tér 1882-ben, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Egerváry Potemkin Ágost

MDK

A régi Kerepesi ut 1886

Műcsarnok 1924 február-március

Egerváry Potemkin Ágost MDK

Vén tárogatós, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Egerváry Potemkin Agost

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Egervári Potemkin Épaston, festöm.

Baromfiudvar. Olf.

A Szent György -Czéh XI. aukciója.
1912. 259.l. Kat.

MDK

Egerváry P.Ágost, graf.

Háztüznézö.

Rajz.
Repr. a 129.1.

Vas. Ujs. 1908.n7.sz. 55.évf. 129.1.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost, festőm.

574. Eltünt városrész /Tabán/. Olf.

Képzőm.Társ.1912/13.Téli kiáll. -Kat. 76.l.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Angyalföldi részlet, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat. 43.l.

Egerváry Potemkin Ágost

Öreg tudós, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Angyalföldi részlet. Olajf.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 43.1.

MDK

Egervary P. Agoston

Művével résztvett a független művészek társaságának Pécsen rend.kiállitásan.

Cikk: A független művészek társ.kiáll.Pécsett.

Dunántul, 1929.máj.3. 7.o.

Egerváry P. Ágost MDK

Konyhában, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Egerváry Potemkin Ágost MDK

Bál után, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállítás

Egerváry Potemkin Ágost MDK

Öreg vincellér, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Egerváry Potemkin MDK

Ágost, olf.

Műcsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Egerváry P. Ágost

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 50.l.

MDK

Egerváry P. Ágost

Női arckép, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Műcsarnok 1899. 13. sz. 191.l.

Egerváry P. Ágost MDK

Cséplés, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Egerváry Potemkin Ágost MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1913-14 őszi kiállitás

MDK

MDK

Egerváry P.Ágost

Éljen a mi képviselőnk, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906.
4 l.

MOK

Egervary Potemkin Ágost, festő.
1858-1930.

Abrakolás. Fa.
Jelezve.

Parasztudvar. Fa.
Jelezve.

Az istálló előtt. Fa.
Jelezve.

A pincon. Fa.
Jelezve.

Ernst Simr. aukc. 54. sz. - Kiáll. 1936 nov. 22-29.
Jegyz. 8. l.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Eltünt városrész /Tabán/, olaj

KMT 1912/13. téli kiáll. 76 l.

Kecskéd /Komárom/

*R.k.templom, hegyessisakos homlok
emelkedő voluták, rokokó vázák. F
attikán ovális dísz. Jobb oldalhc
tartó a majki kamalduli kolostorb

/Mohl Adolf: Tata plébánia történ

MDK

Egerváry Potemkin

Tulipánok, olaj

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.

5 1.

MDK

Egerváry-Potemkin Ágost

A vén kuruc, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

17 l.

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Fontos hirek, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

1.

16

Egerváry Potemkin Ágost

"Hajnal felé" c. részeg férfit ábrázoló festményét, "Mikor "Ő" mulat" c. "A falu bölcse" és "Rákospalotai piac" c. festményeinek repr.-ját bemutatja a lap. A müvész "a genre festés mellett a tájfestést is müveli... de főtanulmánya az ember, -mint a lap irja- minden tettében, foglalkozása közben, falun, családja körében, örömük, s bánatuk közepett.."

Képes Családi Lapok, Bp. 1901. ápr. 28. XXIII. évf. 17. sz. 259, 260, 261, 263, 272. lapokon.

Egerváry Potemkin Ágoston MDK

Menekültek, pastell

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Egerváry P. Ágost MDK

Konyhában, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Egerváry Potemkin, festö. MD K

342. Bohémek. Olajvázlat.

Nemzeti Szalon.1908. Emlékkiállítás.
Kat. 44.sz.

1908

I so Mármarosszigeti kiáll.

Mulató paraszt,olajf,
Ház tüznézés,olajf,
Madonna,olajf,

1908 I/ső losonczi kiáll.

Régi historiák,olajf,

I ső verservei kiáll.

1908 Pompás kereset,paszt.
Szüreti muzsikus,paszt.

1909 II. Nyiregyházi kiáll.

Rózsák,olajf,
Biró uram,olajf,

II. Kecskeméti kiáll.

1909 Utólsógaras,olajf,
Biró uram,olajf,
Rózsák,olajf,

I ső Székesfehérvári kiáll.

1911 Éjjeli őr,olajf.
Az Aranymaró kikötő,olajf,

II. győri kiáll.

1911 Tanulmányfej,olajf,
Iddogáló paraszt,oolajf,
Nagyapó ajándéka,olajf,

Parasztudvar télen,olajf,

1908 Tavaszi és V.graf,kiáll.

Dudás koma,cer.r.

1908 Téli kiáll.

A kis,primás,olajf,

1911 Öszi kiáll.

Iddogáló paraszt,olajf,

komárom

1912 Öszi kiáll.

Kondorosi csárdásné,olajf,
Pihenő ökrök,olajf,
Kis cigányleány,olajf,

1913 Tavaszi kiáll.

Parasztudvar,olajf,
Öregasszony,olajf,

1913 Öszi kiáll.

Bál után,olajf,

1915 Öszi kiáll.

Hontalan,olajf

1915 Téli kiáll.

Török pap,olajf,

1916 Tavaszi kiáll.

Takács Mórné arcképe,olajf,

1./ Nemzeti Szalon

Egerváry P. Ágoston.

1894 Első kiáll.

Diszmenet, olajf,

1900 Tavaszi kiálll.

Patak az erdőben, olajf,
A falu bölcsei, olajf,

1900 Graf és vázlat. Nemzetközi kiáll.

Bohémek, ol. vázlat.

1904 Téli kiáll.

Üres a kancsó, olajf,

1906 IV. Graf. kiáll.

~~Gábor bácsi, szénr.~~
Igyék Kend! paszt.

1905 Aradi kiáll.

Megyeri juhász, olajf,

1906 I ső Nagykanizsai kiáll.

Népdal, paszt.
Eljen a mi képviselőnk!, olajf,
Tulipánok, olajf,
Falusi biró

~~Falusi biró, olajf,~~

1911 I ső Komáromi kiáll.

Tanulmány fej, olajf,
~~Iddogáló paraszt, olajf,~~
Nagyapó ajándéka, olajf,
Parasztudvar télen, olajf,

~~I ső Győri kiáll.~~

~~Osztozkodás, olajf,~~
~~Népdal, olajf, paszt.~~

~~II. fiumei kiáll.~~

~~Népdal, paszt,~~
~~Cigányfiuk, olajf,~~

~~Nyitrai kiáll.~~

~~Népdal paszt.~~

~~I ső lugosi kiáll.~~

~~Parasztudvar, olajf,~~
~~Mulató paraszt, olajf,~~

~~I ső debreceni kiáll.~~

~~Parasztudvar, olajf,~~
~~Mulatóparaszt, olajf~~

1906 I. bajai osztozkodás, of

1908 Marmarig

Cosmo Versec Nyiregyh

Túloldra

tragedi képrm tges

1901. V. tárl

Fontos hírek (of
a vén kurac)

Ombt Egerváry P. Á.

folyt. 12-12

1915-16 téli Grég vincellér of

1916-17 téli Női arckép, of

1917 tav Az utolsó dal, of

1918-19 téli Konyhában, of

1920-21 téli Ágost (?), of

1923 tav Vén tárogatós, of

1924 febr-márc (Bp hozzon)
Az Ecclem-tér 1882-ben, of
A régi kerepesi-út (1886)

Egger David

Ernest

l.

Kötlerkiall

198. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Ma. képem Sey Bir

1914 nov.-dec (képem)

Szénakazlak

Ist Mörn Céle

1912. XI. a.

Barom findoar

Egervári Potemkin Ágost

MDK

Az Egyetem tér 1882-ben

Műcsarnok 1924 febr-márc.

Eserváry P. A.

Kolozsvári képkiáll. 1883.

„Jó vásár volt" of
Piaci részlet
Zöldséges kofe
Tüveges tót
Lakatos lyány

Ernst Mus

1921 ápr. 16. a.
Rárospalotai vöfélyek (1894)
virf

1923. 23. a.
Titok, of

1924 márc. 27. a.
Ősi hangulat, of

1936 nov 54. a.
Abrakolás
Az istálló előtt

1937. 55. a. A libapántorno

Aro Csaru

1926 febr. 31. a.
Vásár, of

1927 márc. ap. 37. a.
Parasit, virf

1942 máj. Pirenő ló, of
104. a.

~~1943 márc. 106.~~
~~Gyarchip, of~~

Egerváry Potemkin Ágost

1858–1930.

129. Kurucnóták

olaff. 29×19.

15P

Almásy-Telleki V. 1941

Verlag von J. Engelhorn in Stuttgart.

Egerváry Potemkin Ágost

Almásy-Telleki XIII. 1944

67. Váza rózsákkal, olaj

)36.
TÉNYTÁRSASÁG

Egerváry Potemkin

Ágost

Koldusebéd

c. Egyé repr.

A Mű 32.

1927. 1. 27 36 l.

E.P.Á., Lippel

17503
939

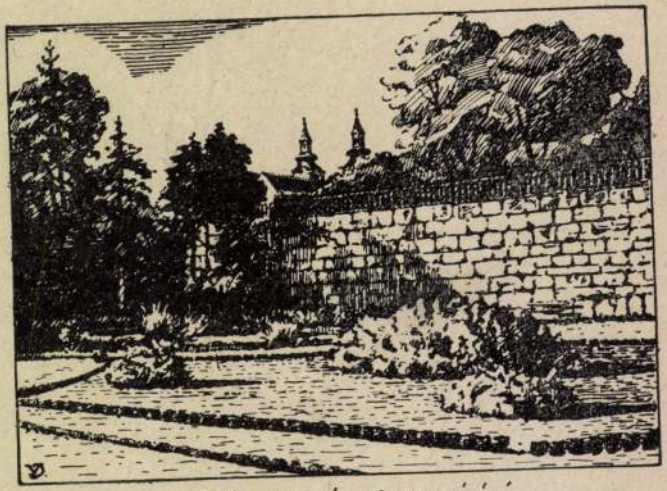

Székesfehérvár, az ősi koronázó város

iskolába került, hol Székely Bertalan és Greguss János voltak mesterei. Két és fél évet töltött itt, s igen figyelemreméltó haladást tett, de úgy találván, hogy tanárai nem elég méltányosak vele szemben, ott hagyta az iskolát, s a saját erejére támaszkodva a szabadba járt tájképeket festeni. Ahoz az elkeseredéshez, amit a mintarajziskolából való távozása után érzett, hozzájárultak az anyagi gondok is s a művész életéből a következő hét esztendő sok munkával, sok csalódással és nagy nyomorúságban telt el. Ez alatt úgy képezte magát tovább a festészetben, a hogy lehetett. Eleinte régi mesterek másolgatása közben iparkodott behatolni a festőművészet titkaiba, de csakhamar belátta, hogy a szabad természetben sokkal többet tanulhat és abbahagyta a másolást. Néha, ha akadt rá megrendelő, arcképeket is festett. Minthogy a festészetből sehogy sem tudott megélni, az irodalomra adta magát s két évig a tolla után élt. Ez alatt érlelődött meg benne az a gondolat, hogy felcsap színésznek. Noha a vidéken azonnal kapott szerződést, még sem lett hűtlen az ecsethez, s a vidékre is csak azért ment, mert remélte, hogy pártfogóra akad, aki majd kiküldi Münchenbe, hogy ott tanulmányait befejezhesse. Ez a vágya ugyan nem teljesült, de a színpadon szép sikerei voltak s rövid idő alatt Shakespeareből egész kis repertoirja volt. Később, mikor Münchenben egy-egy szerepben barátai körében bemutatkozott, mindnyájan nagy jövőt jósoltak neki a színpadon.

A színpadnál azonban jobban vonzotta a festészet, s csakhamar otthagyva a színészetet, visszatért Budapestre. Itt Szilágyi Sándor, a történetíró figyelmessé lett reá, s felszólította, mutatná be nehány munkáját. A művész garmadával vitte hozzá a tanulmányait, melyeket azután Szilágyi Ipolyi Arnold püspökkel és Pulszky Károlylyal, az Országos Képtár igazgatójával együtt tekintett meg. Pulszkynak különösen tetszettek E. dolgai, aki ezután végre a Képzőművészeti Tanács jóvoltából ösztöndíjhoz jutott. Négy évig élvezte az államsegélyt s ez alatt Lotznál kellett tanulnia. A mester kedvelte tanítványát, bár már ő is megmondotta, hogy iskolája nem neki való, s azt ajánlotta E.-nak, hogy menjen valamelyik nevesebb külföldi genrefestő mellé, kinél két év elteltével bizonyára kész művész lehet. E. mindemellett három évet töltött Lotz iskolájában. Ekkor festette a Kerepesi-útnak a Népszínháztól kifelé eső része (a Nagy-körút építése előtt, 1886.) cz. képét, melyet a Műcsarnokban is kiállított. E művét Budapest főváros vette meg (a kép jelenleg a Székesfővárosi Múzeumban van), s azzal az összeggel, amit érte kapott, kiment Münchenbe, ahol 1891-ig tartózkodott. Eleinte Hollósynál rajzolt, majd beiratkozott az akadémiára s itt Gysishez járt. Később jó ismerettségbe jutott Liezen-Mayerrel és Wagner Sándorral, s az ő műtermeiket látogatta. Ekkor érte az a baj, hogy miután a jury elfogadta a berlini nemzetközi kiállításra Madonna cz. képét, a mű még sem került a tárlatra. E. ugyanis a képet az elszállítás előtt két héttel kivette, hogy védőkeretet csináltasson reá, s ekkor Hausmann müncheni festő tanácsára — három nappal a végső határidő előtt — átdolgozta. Ez azonban annyira kihozta a képet eredeti koncepcziójából, hogy azt az idő rövidsége miatt már nem lehetett befejezni, s így a kép a kiállításról lemaradt. Münchenben festett képei közül nehányat a müncheni Kunstvereinban s a budapesti Műcsarnokban is kiállított, művei jelentékeny részét azonban a műkereskedők útján értékesítette.

Öt év mulva visszatért Budapestre, s itt Margitay Tihamérral együtt részt vett a Nemzeti Szalon művészeti egyesület megalkotásában. Azóta állandóan itthon van s az utóbbi években jobbára a grafika terén működik. Egyébként alig van műfaj, amelylyel meg ne próbálkozott volna; erőssége azonban a genre s a tájkép. Több munkája van a Szépművészeti Múzeum grafikai osztályában, a Székesfővárosi Múzeumban, az Erdélyi Múzeumban (Szilágyi Sándor arcképe), a Kassai Múzeumban s számos magángyűjteményben. Illusztrálással is foglalkozik s e neműdolgai az »Új Idők«-ben, s a »Vasárnapi Ujság«-ban láttak napvilágot.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain következő műveivel szerepelt:

1886. őszi kiáll. I. sorozat: Kerepesi-út, a Népszínháztól a pályaudvarig, olajf., ~~1000 frt.~~

1899. tavaszi nemzetk. kiáll.: Angyalföldi részlet, olajf., ~~200 frt.~~

1906. tavaszi kiáll.: Női arczkép, olajf.

1912—13. téli kiáll.: Eltünt városrész (Tabán), ~~olajf.~~ — Arczképtanulmány (családi arczkép), ~~olajf.~~ — Régi házak, olajf.

1913. tavaszi kiáll.: Bál után, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Cséplés, ~~olajf.~~ — Önarczkép, olajf.

1914. tavaszi kiáll.: Kazlak, ~~olajf.~~ — Öreg tudós, olajf.

Budapest Székesfővárosi Múzeum katalogusa. Budapest, 1907. 124. l. — *Művészet.* 1912. 187. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 163. l. és a művész közlése nyomán.

1913. tavaszi kiáll.: Napfény az erdőben, olajf. — Est a hegyoldalon, olajf.

1914. tavaszi kiáll.: Zúzmara, olajf. — Nordfjord (Norvégia), olajf. — Olden (Norvégia), olajf.

A Szent György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete által rendezett kollektiv kiállításon következő műveit állította ki:

I. Olajfestmények: Zsuzsanna és a vének, Vizit, Érdekes olvasmány, Morcote, Luenwand (Norvégia), Magdolna (tanulmány), Parasztleány (tanulmány), Mare Morte, Esti hangulat, Raguza mellett, Sirályok sziklája, Búzahordás, Havas napsütés, Cecilienkrone (Norvégia), Esti hangulat (Fiume), Nordfjord, Ökrök, Hundviksfjord, Vihar a Hundviksfjordban, Hundeide, Hundviksfjord, Havas erdő, Heverés (akt), Tükör (leány), Czigányleány, Szélvész, Nógrádi táj, Bánki tó, Ilonka, Behavazva, Erdőben, Etetés, Nógrád vára, Völgy, Venezia, Colleoni, Scirocco, Szent Márk-tér, Hajnal Raguza mellett, Raguza Lakromáról, Meditatio, Moldöen, Slepp a Dunán, Margitszigeten, Veronka, Öreg kapás, Rubens-másolat, Kapás (vázlat), Veronka (vázlat), Ágnes (vázlat), Norvég vízesés, Öreg nő (vázlat), Lovas (vázlat), Lovas (vázlat), Vízhordás, Hundwiken, Oldenwand, Félakt, Havas táj, Erdőrészlet, Legelő juhok, Behavazva, Kilátás, Búzaföld, Correggio-másolat, Erdő télen (vázlat), A kis libapásztor (vázlat), Búzaföld (vázlat), Szénarakodás (vázlat), Nádas (vázlat), Szalmarakodás (vázlat), Vízesések Norvégiában (vázlat), Legelésző tehenek (vázlat), Tavaszi táj (vázlat), Hazafelé (vázlat), Fűben (vázlat), Juhász (vázlat), Magános fa (vázlat), Erdőrészlet (vázlat), Tisztás az erdőszélen (vázlat), Est a fjordban, Olden, Szántás, Hajó a fjordban és Buda (pastell).

II. Rajzok: A pápai templom (tusrajz), A szent István-szobor és környéke (tusrajz), A pápai malom (tusrajz), továbbá harmincz darab rajz és rézmetszet.

A Gyűjtő. 1914. 3—4. sz. 137. l. (képekkel). — *Budapesti Hirlap.* 1914 máj. 10. (Edvi Illés Ödön kiállítása.) — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Művészet.* 1912. 38. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 163. l. és a művész közlése nyomán.

Egan Róza, festőnő. A Képzőművészeti Társulat 1867. évi kiállításán díszedényeket és ékszereket ábrázoló csendéletképpel vett

Egei András, ötvös. A XVII. század második felében Szatmár-Németiben élt. A város legelőkelőbb polgárai közé tartozott, s 1670-ben bírói tisztet is viselt.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Budapest, 1884. 3. l.

Egeln (Egele), festő. A XVIII. század első felében Svájczban született. Huszonhat testvére közül egyedüli volt, ki a művészettel foglalkozott. A század közepén hazánkba jött s Pozsonyban telepedett meg, hol főleg arczképfestéssel foglalkozott. A pozsonyi katonatiszteknek annak idején legkedveltebb arczképfestője volt, s könnyed festési modora miatt igen dícsérték. Oltárképeket, sőt freskókat is készített, s e nemű művei bizonyára feltalálhatók a pozsonyi és pozsony-vidéki templomokban. Élete delén Pozsonyban halt el.

Ballus, Paul von: Presburg und seine Umgebungen. Presburg, 1823. 187. l. — *Honművész.* 1833. 209. l. (Magyar szorgalom és mesterségek történeti rajzolatja.) — *Művészet.* 1904. 198. l. (Pozsonyi régi festők.) — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1837. IV. 84. l. — *Rumy:* Pressburger Mahler im 18. Jahrhundert. *Hormayr's Archiv für Geographie, Historie, Staats- und Kriegskunst.* 1817. 371. l.

Egerházi János, mezőbándi, festő. A XVII. század első felében élt s Bethlen Gábor erdélyi fejedelem szolgálatában állott. E. festette a fejedelem alvinczi és gyulafehérvári palotáinak mennyezetét, Gyulafehérvárott restaurálta az egyik torony óraköreit, számait stb. Érdemeiért 1631-ben I. Rákóczi György fejedelemtől czímeres nemeslevelet kapott, amelyre ő maga rajzolta a czímerét. A nemeslevél szövegének leírása szerint a czímer a következő: vörös paizs alját háromszögletű szikla foglalja el, melyen fejét balra visszafordító, kiterjesztett szárnyú sas áll. Alul zöldruhás, nyestbőrrel prémezett, zöldsapkás ember ül, aki jobbjában fehér, fekete és vörössel színfoltozott festőtáblát s három ecsetet, baljában pedig meztelen hegyes tőrt, s azon felszúrt ellenséges fejet tart fel. A paizs felett koronás nyilt sisak áll. Sisakdísze hegyes tőrre tűzött ellenségfej. A foszlányok színe jobbról vörösezüst, balról kék-arany. A fejedelem a nemeslevél adományozásával egyidejűleg mentesítette az adók és közterhek alól a művész és öccsének, Istvánnak Marosszéken, Bándon levő házát. E. 1647 körül Kolozsvárt élt.

Czakó Elemér: Czéhbeli képírók Kolozsvárt. *Erdélyi Múzeum.* 1908. 35. l. — *Kelemen Lajos:* Mezőbándi Egerházi János. *Művészet.* 1911. 393. l. — *Sz. F.:* Egy ismeretlen erdélyi művészről. *Erdélyi Múzeum.* 1902. 106—108. l.

Egerváry Potemkin Ágost, festő; szül. 1858 jún. 1-én Esztergomban. Korán végezte a reáliskolát, s már 16 éves korában — Telepy Károly ajánlatára — a mintarajz-

Tengőt (Tolna)

120, 139,

Egervary Potemkin
Agost

Grod

Ert 1928

M. Grod.
és Nuov
Kongressus
Értesítője

28 l.

1928

Egerváry Potemkin
Ágost

l.

Arch. Ert. 1913
283. l.

(a tifi mur)

Egerváry Potemkin

Ágost

festő?

l.

I: az trust leiró Muz lajstr.

II: A

Ferenczi E M Petőfi-tsen

35. l. 1922

Talán inkább a festő atyja.

v hó.

26.	26.	Költségtől
	30.	Kisebb költségek a hó folyamán
	30.	Készpénzkivét

Egervary Potemkin
Ágost

Érdekes vendég c.
képe repr.

Gyöngyösy 56-l.
kép

A mai m. művészet

1914-15

1916

384.

brázolt királynő kissé balra tekint.
rtjei vállaira omlanak, szemöldöke bar-
cköves hajékének egyik hosszukás
kába lóg. Kereken kivágott ruhájának
ának csipkefodra kilátszik.

miniature, méretei 4 : 3·1 cm.

N. M.

Egerváry Potemkin

Ágost festő
Rákospalota
Falusi udvar c.
kézi repr.

Früh Dom Pestmenc
wirtsch jén

Trianon után 1930

I. k. 32. l ulan kép

Életr. arckép
lásd n.o 146. l.

MoB kvt. 3213

8470

Egerváry Potemkin
Agost

Lyka Karoly: < E.P.Á.
Magyar Művészet
1930. 647

nekrolog

Egerváry Potemkin
Ágost

Jestő

Vid
z
Krück. I. 258. l.

Ruhadísz-gyűjtemény. Pongrácz-féle

II. 206, 207.

Egerváry P. Ágost

Erod

Kremmer Dezső:

A Fővárosi Múzeum.

Magyar Művészet

1925. 195. l.

Tisztelettel értesítjük Előfize
kötet a Műemlékek Országos
szerkesztésében megje

MAGYARORSZ
M Ű V É S Z

c. kiadványsorozatunk II. k
A technikai okokból késést sz
Emlékei) sajtó alatt van
és IV. kötet a hirdetet

A

27282. — K. M. E. Ny.

MDK

Egerváry Potemkin

Falusi bíró, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906. 7 l.

MDK

Egervári P. Ágost festő

„Kártyázó parasztok" c. képét küldi K.T.

Szolnok. 1884.

MDK-A-I-1/1370.

MDK

Egerváry P. Ágost

Kremmer Dezső: A Fővárosi Muzeum. Magyar Művészet 1925. 195.l.

Egerváry P. Ágost. MDK

Kerepesi ut, a népszinháztól a pályaudvarig. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

MDK

Egerváry Potemkin Ágost

Muzulmán, o.

Kikötő, o.

Elmélkedő hodzsa, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952

Egerváry Potemkin Ágost (1858-1930)

Pacsirtamező utcai ház udvara.
Olj f. 39x53 fa.Ltsz:229.Sign.

Lehel téri hetivásár.
Olj f.16x24.5 fa.Ltsz:465.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Egerváry Ágoston

Független Müvészek Társasága kiállitása - Kaposvá-
ron - müvével szerepel.

Pesti Hirlap
1929.V.23.

MDK

Egervári Potemkin Agost, festö

Szénakazlak.

MK.Seg.Biz. Műv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat.5.l.
Szépm.Muz.

MDK

Egerváry Potemkin

Bohémek, o.v.

N.Szal. nemzetk. graf. kiáll. 1900.

MDK

Egerváry P. Ágoston

Parasztudvar, of.

Öregasszony, of.

N. Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 8. l.

MDK

- Egerváry Potemkin Ágost, 1858-1930

Pihenő ló, of.

Árv. Csarnok lo4. aukc. 1942. máj. 6. l.

Egerváry Potemkin
Ágost

Bohémek c. Eépe
repr.

Magyar Géniusz
1899. márc. 12
lép

3920. J. B

Sz. Trientben 1775 március

A reichstadti herczeg k

Csaknem térdig látható,
néz. Mellét a Szent-István-re
elválasztott göndör haja és sz
bajusza és arcza leberetvált. (
csomóra kötött fehér nyakke
fekete kabát és sötétkék köpe
párkány, talapzaton nyugvó o
göny tűnik szemünkbe. A h
hőzött.

Vászon, méretei 99 : 76 cm
250 K. — Hirsch Istvánné sz. K
deczember 2-an (1979–909). —
(178–910). — Bejelentetett 191

III.

Hagy. 1910.
Hirsch I.

Egerváry Potemkin Ágost

M. [illegible]

Lyka München 6cu

1951

66. P

Egerváry Potemkin

Ágost

festő

vándorszínész volt.

Lykaközönc

65 t. l.

— A háztartással. Henrik nagyon megkívánja a rendet, tisztaságot, pontos étkezési időt s én úgy szeretem őt, hogy igyekszem kedvében járni.

— És bizonnyal ő is magát, Magda. Nemde, együtt nőttek föl?

— Igen ... azaz nem ... Midőn én születtem, ő már távoli iskolákban tanult, de a szünidőkre hazajött és sokat voltunk együtt.

Hanna szeretett volna többet kérdezni, de nem mert, félve, hogy a lányka előtt különös szinben tünhetik föl tudakozódása. De nem is volt arra szükség, mert Magda nagyon szeretett fecsegni s nagy kérdő szemeit szünetlenül a mellette haladó szép alakra függesztve folytatta:

— Henrik már az én születésem előtt szüleim házához került. Árva volt, mint mama mondja, beteges, gyenge gyermek s gyámja falura adta hozzánk, hogy erősödjék. Később ő maga is szivesen volt nálunk és vissza-vissza tért, hogy közöttünk legyen.

— Kik voltak Waldau szülői? — kérdezte Hanna odavetve, nem tudván elfojtani a kérdést.

— Azt nem tudom. Atyja úgy hallottam valami háborúban esett el.

— Katona volt?

— Német katona. Annyit hallottam, hogy egyszer nagy háború volt németek és franciák között és akkor történt a szerencsétlenség, hogy Henrik árva maradt.

— És hogy került Magyarországba?

— Anyja magyar volt és gyámja szülői halála után magához vette, ki nagybátyja volt s szintén magyar, Waldau anyjának fivére.

— Él még ez a nagybátya?

— Nem tudom. Nálunk sohasem jelent meg s Henriket sem hallottam soha róla beszélni.

— Igy Waldaunak nincs semmi rokona?

— De igen, egy fiatal katonatiszt, ki itt van valahol a szomszédban s gyakran meglátogatja őt. Tegnap nálunk is ebédelt. Szép ember!

Hanna elmosolyodott erre a meggyőződéssel kiejtett dicséretre s mulatságosnak találta társnője fecsegését, mit az most egyszerre kérdésekre forditott.

— Gyakran megy sétálni, grófnő?

— Lovagolok, kocsizom vagy sétálok. Igy alkonyatkor többnyire erre járok.

— És egyedül? A kastély messze van ide, nem fél az erdőn keresztülmenni?

— Minenki ismer s nincs mitől tartanom.

— Igaz és mindenki tudja, hogy a saját földjén jár.

Hanna önkéntelen ajkába harapott.

— Ki mondta magának, Magda, hogy ez az én földem?

— Anyám és Henrik, meg a munkások. Mily boldog lehet grófnő, hogy ilyen gazdag.

— Csalódik, itt minden anyámé — válaszolt kissé türelmetlenül Hanna. — Roszszul mondták, hogy a birtok az enyém.

Magda kissé megzavarodott a türelmetlen hangra s félénken kérdezte:

— Neheztel rám?

— Mi okom volna arra? De nem szeretem ha olyat állitanak, mi nem való.

— De a grófné édes anyja és egykor leányára marad a vagyon. És ezt mindenki tudja.

— Fájdalom! — szaladt ki Hanna ajkain e felkiáltás, de gyorsan másra forditva a beszédet s Magda arczáról eltűnt a csodálkozás, mit e neki érthetetlen szó arra a pillanatra előidézett.

A főnök házának közelében mondta Hanna:

— Most visszafordulok. Jó éjszakát, remélem, nemsokára ismét találkozunk.

Gyorsan megfordult, de megdöbbenve látta a sötét felhőket a látóhatáron, miket eddig nem vett észre s e perczben villám czikázott át a levegőn, bevilágitva a komor eget.

— Ne menjen, grófnő — kiáltott fel ijedten Magda. — Vihar közeledik, jöjjön be hozzánk.

— Futnom kell, a kastélyban nem tudják

levett kalappal bámult az úrnőre, ki mosolylyal viszonozta köszöntésüket.

— Egész kis regement — mondta, azután Magdához fordult: — Hogy érzi itt magát, kisasszony, remélem, már megszokott új lakóhelyén?

— Boldog vagyok. Úgy érzem, sohasem fogok elkivánkozni innét és azt hiszem, sohasem éltem másutt.

— És édes anyja szinte igy vélekedik?

— Mindnyájan, grófnő, ő, én is, Henrik, azaz akarom mondani: Waldau.

mohó és gyönyörködő tekintetét, mely az ő finom muszlin-csipkével díszitett öltözékére tapadt, mialatt megindultak a gyár épülete felé.

— Mily gyönyörű ruha! — kiáltott fel Magda, csodálkozását szavakba öntve. — Sohasem láttam ehhez hasonlót. — És megsimitotta azt kisded barna, gyermekes kezével.

— Tetszik magának? Lássa, én nem különösen szeretem, nem való ide ebbe a nyári porba.

BOHÉMEK. *Egerváry P. festménye.*

Hanna jóindulatú mosolylyal szemlélte zavarát s arczán a bájos pirt, de azt gondolta magában, hogy ez a gyermek lehetetlen, hogy Waldau menyasszonya legyen.

Magda gyorsan szétdobálva a még kosarában levő almákat, Hannához fordult.

— Megengedi, hogy sétájában kisérjem, grófnő? — kérdezte tartózkodó félénkséggel, mintha nem volna bizonyos, nincs-e annak terhére, vagy helyesen cselekszik-e ajánlatával.

— A legnagyobb örömmel — viszonozta a kérdett s mosolyogva szemlélte a leányka

— Az igaz, de hát akkor miért viseli?

— Mert anyám kivánja. Én jobban kedvelem falun az egyszerű kartonruhát, például mint ez a magáé.

Magda végigpillantott saját öltözékén.

— Ez pedig nem igen csinos — mondta nevetve — és nem is a legtisztább, mert játék közben a gyermekek itt-ott megragadják szoknyámat, még pedig meglehetősen mosdatlan kézzel. De van nekem ennél szebb ruhám is.

— Abban nem kételkedem... És mivel tölti egész nap idejét?

1362. FÜLESVÁZA. Porcellán, festett és aranyozott díszítéssel. Meissen . . 30.—

1363. KANNA, FEDŐVEL. Porcellán, nyo-

festett képpel. Bécs, 1803. (Kissé csorba) . . . . . 12.—

1442. TINTATARTÓ. Porcellán, alakos kivitelben. Cseh, 1850 körül. (Hiányos) 40.—

1443. KORSÓ. Zöldmázú cserép, domború és áttört díszítéssel . . . . . 15.—

1444. KÉTSZEMÉLYES KÁVÉSKÉSZLET. Porcellán, festett és aranyozott díszítéssel. Cseh, 1850 körül. (2 kanna, 1 cukortartó, 2 csésze aljjal és tálca) 220.—

1445. HENGERALAKÚ POHÁR. Fehérrel átvont üveg, pirosra festett fülkében magyar címer. 1850 körül. (Csorba) 20.—

1446. POHÁR ALACSONY TALPPAL. Fehérrel átvont zöld üveg, köszörült dísszel . . . . . 35.—

1447. TALPASPOHÁR. Pirosra színezett üveg, Parád fürdő köszörült látképével. 1850 körül . . . . . 15.—

1448. CSÉSZE ALJJAL. Porcellán, átfestett díszítéssel. Meissen, XVIII. sz. 30.—

1449. CSÉSZE ALJJAL ÉS FEDŐVEL. Porcellán, Capo di Monte . . . 25.—

1450. POHÁR. Üveg, „Ponte di Rialto" vésett és aranyozott képével és felírással. XIX. század első fele . . . . 6.—

1451. FEJEDELEMNŐ ÉS APRÓDJA. Porcelláncsoport. Passau . . . . . 40.—

1452. TEÁSKANNA ÉS TEJSZÍNKANNA. Porcellán, festett virágokkal és aranyozott díszítéssel . . . . . 25.—

Egerváry (Potemkin)
Ágost

Révai. XXI. 276. l.

Szerkesztőség !

ágos Bizottsága által rendezett
usitott jóindulatára támaszkodva,
n tisztelt Szerkesztőséget, hogy
kozó és idemellékelt rövid hirde-
ában a közművelődési célravaló te-
tóztassék.
sém van megküldeni az előadásról
nesak azzal a kéréssel, hogy an-
bi számban helyet adni méltóztas-

tel

Egerváry Potemkin
Ágost
festő
meghalt 1930. dec.
15. Rákospalotán

Rajzoktatás
1930. 108-l.

(képem i birok)

MŰEMLÉKEK ÖRSZÁGOS BIZ. TSÁGA
206 1925. szám
1925. év julius 13. n.

Őr Excellenciájához felterjeszteni

vagyok

julius hó 9-én.

Dr. Szőnyi Otto
előadó.

Egerváry Potemkin Ágost, festő; szül. 1858 jún. 1-én Esztergomban. Korán végezte a reáliskolát, s már 16 éves korában — Telepy Károly ajánlatára — a mintarajz-

417-18 l

Egervary P. Ágoston

mütterem kiállitart
rendezett Ujpesten
likor, nem mondja

Ugro 764. l

6. *Jelenet Szent Benedek életéből*
Külső bal felső kép. 90×68·5 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1936/7.

7. *Myrai Szent Miklós gabonacsodája* (7. kép)
Külső bal alsó kép. 88·5×69 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1937.

8. *Jelenet Szent Egyed életéből* (8. kép)
Külső jobb felső kép. 89·5×69 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1937.
Fa, tempera. — A garamszentbenedeki apátsági templomból, leltár szerint 1870. körüli szerzemény. A külső jobb alsó kép hiányzik. A Zsigmond címerével díszített predella, melynek fényképe is megmaradt s melynek rajzát Knauz közölte, 1905-ben Esztergomban elégett. Felirata a következő: „Item istam Tabulam fecit fieri honorabilis vir dominus Nicolaus de sancto benedicto, filius Petri dicti petws, Lector et Canonicus ecclesie Jauriensis, Cantorque Capelle Regie maiestatis per magistrum Thomam pictorem de Colosvar. // Ad honorem sancte et individue trinitatis et virgini matris gloriose et sancti Egidi et omnium sanctorum, ut ipsi intercedere dignentur pro anima eius et animabus parentum et consanguineorum et omnium benefactorum suorum in conspectu domini nostri ihu. xpi. Amen. Anno domini. m CCCC° XX° VII°" Szentbenedeki Petüsfia Miklós, győri lektor és kanonok, a királyi kápolna kántora s ez oltár megrendelője ismeretes egy 1424-ben kelt oklevélből. (L. Házy Jenő: Sopron szk. város története I/2, Sopron 1923, 263. l.)

Kire szavazzunk? Az Uj Idők számára rajzolta Egerváry Ágoston

meg az állatot egy fához a kapu mellett s lassu lépésekben megindult a veranda felé. Látszott rajta, hogy erőszakosan egyenesedik ki, amennyire csak tehette, s mosolyogva köszönt az egyik kisasszonynak, aki elébe szaladt.

— Az édesapját keresem. Itthon van Szohács úr?

— Itthon, méltóságos uram. Méltóztassék csak bejönni. Erre. Foglaljon helyet. Mindjárt előhívom a szérüről.

Pár perc mulva már bejött Szohács úr. Előbb künn egy kicsit rendbehozták. Az arcán meglátszott, hogy frissen mosakodott s gondosan kétfelé volt fésülve a ritkás, őszes haja. Ő is letelepedett a gróffal szemben s amikor látta, hogy az zavarban van, türelmesen várt.

— Komoly ügyben jöttem önhöz, Szohács úr. Kérem, hallgassa meg s aztán mondja meg, hogy igen-e, vagy nem. Nem kérem, hogy megindokolja a válaszát, amint hogy én sem mondom el azt a sok miértet, amiért idáig jutott a dolog. Egyrészét amúgy is tudja. Arról van szó, hogy már három éve nem tudtam megfizetni az árendát a bérelt birtokért. Egy ideig legalább a kamatokat behordtam az árvaszékhez, hát vártak. Most azonban már arra sem vagyok képes. Ez az utolsó esztendő egészen tönkretett. Bepöröltek tehát, természetesen meg is nyerték a pört s lefoglalták az én birtokomat. Tizenhétezer és pár száz forint a hátralék és a jövő hét szombatján lesz a licitáció. Egy ajánlattal jöttem önhöz.

Szohács úr szögletesen hajolt meg s azt mondta:

— Méltóztassék.

— Arra kérem, hogyha nem ellenkezik ez a számításaival és hogyha olyan befektetésnek találja ezt, ami kifizeti magát, vegye meg a birtokot — s aztán hagyjon benne engem bérlőnek. Nagyon megszoktam azt a házat s a leányaim is. Most is ketlő, Agatha és Zsófia grófnő, aki beteg volt, mindakettő folyton a házzal bajoskodott lázában. Hogy azt itt kell hagyni. Pedig hát régi, kényelmetlen ház, de hát benne lakunk, amióta élünk. Ez az egyetlen mód van arra, hogy benne maradjunk. A bérösszeget megállapítanók azután. A legutóbbi tíz esztendő termését ha alapul vesszük, kihozhatjuk belőle azt a kamatot, amire az új tulajdonos jogosan igényt tarthat. En meg összehúzom majd magam még alaposabban. A lányok se nagy igényüek... kiteremtjük majd valahogy belőle az árendát és mi is megélünk.

Szohács úr elfordult, mert iszonyu szorongást érzett a mellében. Köny gyült a szemeibe s érezte, hogy nagy bántalom lene ennek az összetört embernek az, ha észreveszi, hogy megsajnálták a szomoru sorsát. Olyan nagy lett a pauza, hogy a gróf kissé türelmetlenül sürgette a választ.

— Nos, kérem, mondjon valamit.

Szohács úr intett a kezével, hogy mindjárt s párszor keresztül ment a szobán, míg meggondolta a dolgot. Aztán megállott a széke mögött s egyszerü nyugalommal felelt:

— Ha fiam volna, azt mondanám, hogy nem tehetek a dologban semmit, méltóságos úr. Ha a gróf úrnak volna fia, akkor is ez lenne a válaszom. A szívességnek ebben az esetben olyan lenne a külső formája, hogy meggyanusíthatnának engem is és méltóságodat is. Azt mondhatnák, hogy az én fajtám rangot akar, a gróf úré pedig pénzt. Hanem csupa leányunk van, akik soha össze nem házasodhatnak. Hát kérem szépen, én meg magammal nem viszem a pénzemet a sírba. Meg nem veszem a birtokát, gróf úr, hanem odakölcsönzöm azt a summát, amivel kifizetheti a terheket. Ilyenformán én mégis elhelyeztem a pénzem és méltóságod is a magáéban gazdálkodik. — Fogadja el így a segítségemet méltóságod...

— És hogyan fizessek?

— Azt majd írásba foglaljuk.

A gróf gondba borult arca lassan-lassan fölengedett s keményen megszorította egymás kezét a két ember.

Másnap a maga rendes idejében újra végigment a nagy szürke a falun. A kis Szohács-lányok a ribizkebokrok közül bámultak utána. Délután meg a kisasszonyok kocsiztak ki. A két lábbadozó hátul ült. Fonnyadt, lesoványodott arcukból kivilágítottak a nagy kék szemek. A kis polgárlánykák mosolygó megindulással néztek össze.

— Meggyógyultak, — mondta az egyik.

— Hála Istennek. Most már újra együtt vannak, mind a négy kisasszony.

S félénk, szerény érdeklődéssel bámultak utánuk, míg csak el nem nyelte a kocsit a por.

Uj Idők 1901. VII. 39. 7. 264. l. kép

A gróf és a kisasszonyai

Írta Thury Zoltán

A falunak mindössze egy utcája volt. Egy-egy rés belefolyt még jobbról-balról a mezőkből, amint a folyóba a patak, hanem azok el is vesztek a vetésben, meg a fűben, mintha megette volna őket a zöld. Künn, a falun kivül, kúsza ösvények szelték át egy-egy gorombán leásott faderékban a patakot s összekerültek valamennyien abba a pocsolyás, megyebeli igéretekkel hitegetett nyomdékba, ami a vasuti állomáshoz vezetett. Jobbra és balra a falu két végéből városokba vitt az országút. Vásár akad mindakettőben s ezeken a piacokon került eladásra a sok kis betegforma tehén, juh és rideg disznó, amiből a sok szegényember kihúzta valahogy a telet. Mert rossz vidék ez. Nem igen terem s ami föld megfizeti a gondot meg a munkát, az nem a paraszté.

Fönn, a falu végén lakott a gróf. Derék, szép szál, nagyúr, aki egy nagy csontos lovon szokott kijárni a határba, s bár vénember volt már, mindig friss virágot hordott a kabátja hajtókájára tűzve. Magának nem igen sok földje volt, talán négy-ötszáz hold s annak is legalább fele olyan erdő, amit meg se lehetett közelíteni, amiben addig él a fa, amíg ki nem dül magától. Egy nagyobb birtokot is bérelt azonban, valami ezer holdast, amit az árvaszék adott ki, mivelhogy kiskoru gyerekekre maradt örökségképpen. Ez aztán hozott valamicske hasznot. Ősztáján négy-öt napig akadt dolga a rossz cséplőgépnek a gróf szélüskertjében. — Négy nagy leánya is volt a grófnak. A legkisebb is húszéves már, a legnagyobb pedig közel a harminchoz. Nem illenék ezt tudni, de meglátszott rajtok, igen-igen meglátszott. Ez a legidősebb például egészen olyan volt, mint a társalkodó kiasasszony. Ha egy kocsin ültek, alig lehetett tudni, hogy melyik egyik, melyik a másik, pedig hát az ilyen társalkodó kisasszonyok nem igen határozzák rá magukat a hivatásukra addig, míg valami egyéb kilátásuk is lehet a boldogulásra. A leányok azonban minden baj dacára se látszottak boldogtalanoknak. A szegénységgel nem tüntettek, ami azt jelentette volna, hogy napról-napra vénülve, belesavanyodnak az életbe, és nem csináltak nagy dolgot abból a méltóságból, ami nekik hozzáillendő vagyon nélkül jutott ki. Egyszerűen csak megmaradtak magukban. Nem jártak sehova, nem fogadtak senkit. Négy kis olcsó lovacskájuk volt. Négy hosszu sörényü, nagyfejü lovacska, valami mokányszármazásu állatkák, amelyek hűségesen szolgálták a kisasszonyokat nyereg alatt is, meg a kocsi előtt is. Különben egyszerűen, olcsón öltözködtek, rendesen egyforma ruhába, amihez azonban a legöregebb kisasszony még valami öreges gallért vagy fekete csipkét is megengedett magának. Azt mondta, hogy kinőtt már a csirkék közül s erre szomorúan mosolyogtak össze a csirkék.

A másik úr — eltekintve az oláh pópától meg a tanítótól, akik nem igen jönnek úrszámba — bizonyos Szohács Bertalan nevezetü ember volt. A falu közepén lakott, nagy udvar közepén, földszintes régi udvarházban, aminek egy részéhez örökség utján jutott. A többi örököst kifizette készpénzzel. Azután fölemeltette egy kicsit a ház födelét, nagyobb ablakokat vágatott bele, csinos, tornyos verandát ragasztott hozzá s beköltözött a birtokba. Ez a rész volt a határ legértékesebb része. Egy darabban háromszáz hold sarlós gabona, amit a kert végétől kezdve szép nagy darab lankáson lengetett meg a szél zölden, aztán lomhábban, amint súlyt kapott a kalász s végül alig-alig tudott hullámot verni rajta. Szohács urnak nagy pajtái voltak lenn a másik udvarban, hatalmas ökrökkel tele, aztán meg külön, másfelé gyönyörü tehenészete, amiből kétfelé indult el minden reggel a tejes kocsi, be a városokba s gyönyörü lovai. Ő maga egy kis, fürge pejkancán lovagolt s ha szükség volt rá, hat-hét régi fogatot tudott előállítani. Például a multkoriban is, amikor erre járt a főispán.

Neki is lányai voltak, de csak kettő. Fiatalok, csinosak.

A két ház csak úgy lopva érdeklődött egymás iránt. A cselédek hordtak ide-oda egy kis pletykát, amit mohón hallgattak ki itt is, ott is a kisasszonyok, de aztán ezen kivül semmi se történt, ami közelebb vitte volna egymáshoz a két elemet. Tagadhatatlan, hogy a kastélybeliek még tartózkodóbbak voltak, mint a Szohács lányok. Ezek bizony utána néztek a négy kis mokány lónak, ha elporoszkáltak a ház előtt a kisasszonyokkal s csendes odaadással suttogták: — a grófkisasszonyok. S ha egymagában jött a nagy sovány ló, a hátán a gróffal, hosszu pilláik alól félve néztek föl s tiszteletteljesen konstatálták, hogy: — a gróf, a bizony, a gróf ment végig az utcán. Csodálatosképpen ezekben a gyerekekben, Szohács urnak, a hajdani boltosnak a leányaiban nem fejlődött ki a gazdag polgár hencegése a szegény mágnással szemben. Megmaradtak zselléreknek a maguk jó módjában s hallgatagon elismerték, hogy a faluban a gróf az igazi uraság, ők éppen csak hogy szintén ott laknak és hát nekik is van földjük és ők is tartanak lovat. S az a vágy se ébredt föl bennök, hogy közeledjenek a kastélyhoz. Csöndes, józan megelégedésben éltek s megelégedten a csendes bámulattal a nagy szürke és a kis mokány lovacskákkal szemben, és se a lovakon, se a gazdán, se a kisasszonyokon nem vették észre az olcsóságot meg a szegénységet.

Közben a grófot egy csomó szerencsétlenség érte. Egy éjjel négy ökrét taposta el a vonat. A fiu, aki vigyázott reájuk, elaludt, a bakter elfelejtette lebocsájtani a póznát s a barom rászaladt a sínekre. Egész csomó birkája hullott el valami gyilkos nyavalyában, ami egy-két nap alatt végzett velük, s hogy be legyen tetőzve a baj, egyszerre két leánya betegedett meg tifuszban. A két városból orvosok jöttek, aztán a vonattal tanár is érkezett, s ahogy a gróf kifelé ment a földekre, mindig inkább előre esett derékban. Meggörnyesztette, összetörte a sok baj, amiből kijutott neki eddig is bőségesen, de nem ilyen egyszerre. Akkortájban történt, hogy a megyegyülésen összeszólalkozott Szohács úrral. Valami bizalomról volt szó, amit Szohács úr nem volt hajlandó megszavazni s míg a gróf ideges kapkodással erősítette a maga igazát, a nyakas polgár szárazon, röviden fejtette ki az álláspontját a kérdésben s kijelentette, hogy nem járul hozzá az indítványhoz. Valami megható egyszerüség volt azonban ebben az emberben. Tiszteletteljesen, csaknem meghódolással hajolt meg a gróf előtt s ahányszor kimondta a nevét, mintha gondolatban mindig megemelte volna a kalapját is. A polgár önérzetével egyesült benne a méltóság előtti meghódolás is. Nem a munkás embert, sem a derék embert tisztelte abban a másikban, aki a kastélyban lakott, hanem a grófot. És nem szégyenlette magát emiatt. Természetesnek vette. Ennek úgy kell lenni. Azzal se bolondította magát, hogy valami nagyon magas színvonalon állana a gondolkozása. Dehogy. Azt mondta, hogy közönséges ember és hogy úgy is gondolkozik. S ennek is így kell lenni. A boltos miért hencegjen, ha már megszedte magát. S csöndes nyugalomban ment le a vármegyeház lépcsőin s beleült egy kis sárga kocsiba, amibe gyönyörü pejlovak voltak befogva. S békétlenkedett azon, hogy a feleúton elröpültek a lovai a gróf kocsija mellett. Azt mormogta magában:

— Ez már mégse illik.

Hát rápislantott, azt szerette volna látni, hogy vajjon nem haragszik-e a gróf? Úgy látszott, hogy nem haragudott. Összegubaszkodva ült az ülésen, szomoru volt az arca s fénytelen szemei a szürke pillák árnyékában semerre se néztek.

Talán két hétre rá történt meg az a hallatlan eset, hogy a négy szürke ló a gróffal befordult a Szohácsék kapuján. Senki se volt kéznél, hát maga a gróf kötötte

Az Uj Idők számára rajzolta Egerváry P. Ágoston

ÉRDEKES A TÉMA . . .

A hagyaték

Elbeszélés

Magános öregasszony volt, nem szerette senki, s ha végigment sovány, egyenes alakja a kis város alacsony ablaku utcáin, mindenki bizonyos ellenségeskedéssel nézett reá. Pedig erre nem volt ok: élete egyszerü, tiszta s szellemien emelkedett volt.

Szíve? — valamivel jobb talán, de semmiesetre sem rosszabb, mint az elismert „jó embereké".

Segített, ha tehette, de nem ömlengett résztvevő mondatokba s éppen ez volt a baj. Hiszen az embereknek nem kell se részvét, se szeretet, de még segítség sem annyira, mint soksok üres beszéd, amelyről tudja, hogy üres, de amelyre épp oly üres szavakkal felelhet. Oly jól esik az édes testvériség, a lapos ürességben.

Ányi Róbertné fukar volt szavára. Jól tudta ő, hogy néhány „jó" szóval mindenkit megnyerhet, de nem akart ő senkit megnyerni.

Ha valaki túlzott alázat és hálával köszönte meg valamely jótéteményét, hideg, jóságos szürke szeme csak rávilágított a beszélőre, s ez rögtön elhallgatott. Elhallgatott, de meg is haragudott arra az asszonyra, akinek nem kellett az üres szó. Mentől elzártabb lett a külvilágtól, annál forróbban ragaszkodott egyetlen fiához, ahhoz az öreg őszhaju festőhöz, aki úgy összevénült vele, hogy sokan férjének tartották.

Beteges öregember volt, ő pedig egészséges öregasszony, így még a korkülönbség is elfogyott közöttük és ha az Ányi Róbert nevét mondták, alig gondolt már rá valaki, hogy ez fia annak a rég elhalt Ányi Róbertnek, aki valaha az öregasszony férje volt. Amikor Róbert a festőakadémiáról haza jött, anyja majdnem szerelmes rajongással függött rajta. Társa, jó pajtása lett s ezentúl az övék kettőjüké lett a világ.

Hosszu, boldog, csendes élet volt ez, amelyet az emberek legjobb igyekezete sem tudott megzavarni.

Pedig becsületesen igyekeztek benne . . .

Anyja gondozásának köszönhette Róbert, hogy gyönge, beteges testalkata ellenére, elérte a hetven évet s a nyolcvannyolc éves öreg asszony utolsó betegségében is ugyanazon szerelmes türelemmel ápolta, mint gyermekkorában.

*

Amikor kivitték az öreg festőt örök nyugalomra, anyja csak annyit mondott az első rohamos, szenvedélyes, fájdalom után: — Hiszen nem sokáig leszek nélküle!

Aztán elkezdte rendezni tanulmányait, képeit, vázlatait. Ezután már csak ezeknek a vásznaknak élt.

Átélte ismét mindazokat a boldog órákat, amelyeknek emlékei itt lefestve maradtak meg néki: Itt az a nyári este, amikor elvesztette tollkését, s ők még holdvilágnál mentek együtt keresni, ő látta meg ott fényleni a harmatos fűben. Aztán ez a havas tájkép, amelyet oly megfázva hozott haza: ő bort melegített neki s oly nyugtalanul nézte este álmát, vajjon nem hűlt-e meg? Aztán ez a vizió, amikor nem akarta neki megmondani, hogy mit álmodott s ő úgy, de úgy sértve érezte magát.

És még számtalan más és más, megannyi órája az elmúlt boldog életnek, maradványa a visszahozhatlannak.

Uj Idők 1904. X. 24. 560. l. lap

LEONÓRA

Azon töpreng most unos-untalan,
Hogy melyik elszánt hősi hadvezért
Menessze a berlini keztyükért.

LACY

Ezt honnan tudja?

LEONÓRA (titkolódzva ajkára illeszti az ujját, fejét rázza. Azután)

Im, az ön fala.
Kutassuk hát, hogy hol az ajtaja?
No most jön a kilincsnek szerepe . . .
Figyeljen! Én megjóslom eleve:
Ki az, akit elküldeni akar . . .
(Mint aki biztos a dolgában.)
Hadik András, kit gyülöl, mert magyar.

LACY (fölkacag)

Bolondnak tart talán?

LEONÓRA (mosolyog)

Ne oly hevesen.
Ne mondjon még nemet. Csak ne siessen.
Hallgasson meg és döntsön azután . . .
Hadik egyórás ifju férj csupán.
A mai éjjel . . . (Elhallgat.)

LACY

Mért pirul?

LEONÓRA (folytatja és a földre néz)

Nászéjjel.
Holnap kel útra fiatal nejével
S mint titkos kincscsel ős Futakra fut.
Nászéj ez éj és nászút ez az út . . .
Csak öntől függ: nászéj lesz-é ez éjbül?
Vagy bús magányt és bánatot takar
S hogy nászút-é az út, amelyre készül
(Fölemeli fejét.)
S ön gyülöli Hadikot, mert magyar.
Rossz tréfa volna szétzargatni őket.
E seb fullánkos! Gyötrő kínja éget
Ó, mennyi csók hervadna csókolatlan,
Ó, mennyi láng lobogna olthatatlan!
Ó, mennyi ábránd törne meg hamar.
S ön gyülöli Hadikot, mert magyar.

LACY (lehorgasztott fejjel hallgatja, csak koronként veti föl fejét)

LEONÓRA

Hadik gróf sérthetetlen hős oroszlán.
A homlokán hervadhatlan borostyán:
Száz győzelemnek büszke glóriája.
Golyó nem fogja, penge át nem járja:
Ármádiánkban e vitéz egyetlen,
— Önt sem kimélve, — aki verhetetlen.
Útjába csőstől hull a diadal . .
S ön gyűlöli Hadikot, mert magyar!
S ha múltja még oly glóriás, dicső,
Ha még oly győzhetetlen hős is ő,
S bárhogy kacag a golyó-förgetegben,
S ha bátorsága még oly törhetetlen,
Fölötte is csak úr a „lehetetlen"!
Megszégyeníti őt is mihamar . . .
S ön gyűlöli Hadikot, mert magyar!
Berlinbe törni; óh mily lehetetlen.
Minden lépésért harc dúl majd szünetlen,
Száz ellenséges táboron keresztül,
Idegen földön, éhes seregestül,
Vérrel jelezni a mérföldeket! . . .

LACY (halkan)

Nem lelve támaszt, csak gyűlöletet.

LEONÓRA (diadalmasan)

Ugy-é? Még gondolatnak is badar!
S ön gyűlöli Hadikot, mert magyar . . .
. . . Ha ön a Felségnek jelenti majd,
Hogy az nem teljesülhet, mit óhajt:
Bukik! — Legyünk csak őszinték barátom.
De más is bukhat ám. S e szép világon
A más bukása minket nem zavar.
S ön gyűlöli Hadikot, mert magyar!
(Hosszu csönd, aztán.)
No marsall úr, van ajtó a falán?

LACY

Ha ilyen a kilincse, van talán.
(Indul és megáll a falnál.)
Egy diszkrét kérdést. Tán megtudhatom,
Mért gyűlöli Hadikot ily nagyon
Ön is szép asszony?

LEONÓRA

Válasz erre nincs.
A kilincstől kérdezze: mért kilincs?
S a válasz — Istenemre — elmarad.
S most hagyja el azonnal a falat!

LACY

Ajtót mutat?

LEONÓRA

Ó, azt már megmutattam.

LACY (hozzálép)

És kilincselhetek? (Kezéhez nyúl).

LEONÓRA

Tessék . . . nyugodtan.

LACY (háromszor kezet csókol)

Kegyed lesz a vezérkar főnöke,
Adieu, Hadik gróf bájos ördöge.
(El gyorsan a lépcsőn.)

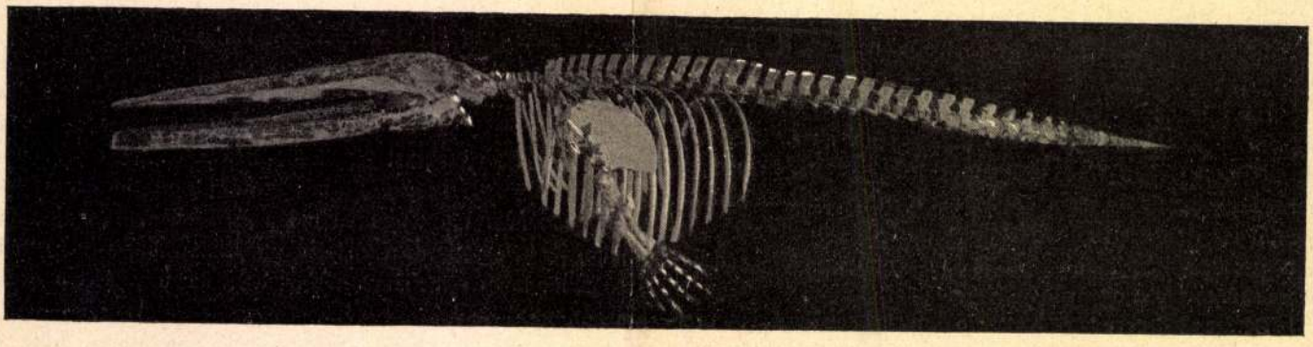

Az Uj Idők számára fényképezte Békei Ödön

ŐSKORI CETHAL VÁZA A BUDAPESTI FÖLDTANI INTÉZETBEN

Egerváry P. Ágost

Háztüznéző c. rajza
repr.
Vas. Ujs. 1908. 129. l.

Lép

629. l. lép

A HÉTRŐL.

A czégtábla. Jelentik az ujságok, hogy Budapesten egy új, előkelő leány-képző magánintézet nyilt meg igen szép helyen, kitünő tanerőkkel és ennek az intézetnek *Young Girls Home* a czime. Értjük a törekvést, a mely az intézetet létrehozta, sőt megértjük a czímét is, de annál nehezebben vagyunk hajlandók megértedi, miért van az angol nyelv tudására vagy angol szótárra szükségünk, hogy egy magyar iskolának, egy budapesti magyar iskolának a czímét megérthessük? Angol város Budapest? Bizonyára nem. Angol úri kisasszonyok nevelésére alapitották ezt a «leány otthont»? A hirdetésben úgy olvassuk, hogy magyar leányok számára. Vagy angol ember alapitotta? Szó sincs róla. Az igazgató-tulajdonosnőnek szép magyar neve van. Vagy olyan talán a czim, hogy nem telik reá a magyar nyelv szókincséből? Ez a magyarázat se talál, mert Young Girls Home igen szépen lefordítható magyarra; azt jelenti, hogy Fiatal leányok otthona és ez a czím magyarul is mond annyit, mint angolul. Mért hivják tehát Young Girls Home-nak? Azért talán, hogy az intézetbe adandó leányaikkal Budapestre sereglő angol szülők hamar ráakadhassanak? Az előkelő magyar családok leányai seregestől mennek Brigthonba és más angol városok nevelőintézeteibe, de van-e Magyarország összes leánynevelő-intézeteinek a növendékei között nem is tiz, hanem öt angol kisasszonyka, a kiket idehoztak a szüleik nevelőbe? Nincs itt bizony három sem. Legyünk vele tisztában, hogy a Young Girls Home se az angolok kedvéért Young Girls Home, hanem — a magyarok kedvéért. Nem azért Young Girls Home, hogy angolul legyen, hanem, hogy *előkelőül* legyen. Mert a mi «sovén» nemzeti önérzetünknek egyik igen karakterisztikus elementuma az is, hogy az előkelőség fogalma megköveteli — az idegent. A nyugatit. Minden finomabb, előkelőbb lesz, ha rajta van az idegen czégér, vagy ha — a nevét lefordítjuk valamely divatos idegen nyelvre. Ennek ezerszámra villog a példája és bizonysága épen a czégtábláinkon. Ha a kávéházak meg a vendéglősök kiirják öt nyelven is, hogy ők kávéházak meg vendéglők, azt még csak hajlandó megérteni az ember. Hiszen «rengeteg» az idegenforgalmunk: ennie pedig okvetetlen kell az idegennek, ha csak huszonnégy óráig «forog» is a városban. De ugyan hány párisi gavallér varratja a ruháit Budapesten? De ezért melyik szabómester mulasztaná el aranyos betükkel kiiratni a czégtáblájára, hogy ő *Tailleur?* Nem a Budapesten varrató párisi gavallérok tájékoztatására, hanem azért, mert az hozzátartozik az — előkelőséghez. Milyen nehéz dolog lehet Párisban vagy Londonban előkelőnek lenni, a hol a franczia vagy az angol fölirás még nem adja meg ezt a distinkcziót!

*

Aggodalmak. Két egészen sajátságos közleményt olvashattunk a héten az ujságokban. Az egyik arról adott hirt, hogy egy aggodalmaskodó fővárosi polgár beadványban a Szemmelveisz-utcza megdoktorositását ajánlotta a fővárosi tanácsnak. Tette pedig ezt nem azzal a megokolással, hogy ha az utczák között már van király, főherczeg meg gróf, hát doktor is legyen, hanem abbeli aggodalmában, hogy e nélkül a jelzés nélkül még — fehér zsömlye utczának találják nézni a Szemmelveisz-utczát. Igazán bajos megállapitani, hogy melyik megokolás tarthatott volna több igényt a komolyságra: az előbbi-e vagy az utóbbi, mert hogy ez a második is nevetséges, sőt akár kegyeletlennek is magyarázható, az bizonyos. Igaz, hogy Budapesten már megesett, hogy a *Göder-gasse*-t (Gödi útat) Bálvány-utczának, a Freudenthal-utczát Örömvölgy-utczának, a Karpfenstein-utczát pedig Pontykő-utczának fordittották le: de végre is Szemmelveisz tanár nevét — a kinek szobra is van a fővárosban — mégse illik talán attól félteni, hogy valamikor fehér zsömlyét értsenek alatta. Ez a név bele van irva a magyar tudomány dicsőségébe, megkapta immáron márványköntösét is a földi halhatatlanságnak, az erkölcs és a kultura törvénye szerint sorsa csak az lehet, hogy minden következő, fejlettebb, méltánylóbb, műveltebb nemzedék jobban fogja ismerni és becsülni az előttevalónál. Kinek van joga föltenni ennek az ellenkezőjét? Micsoda gondolkodás az, a mely Szemmelveisz egész egyéniségében a maradandóság legalkalmasabb elementumának a doktori czímet tartja és ezzel véli megóvhatónak és megóvandónak attól, hogy a következendő koroknak a neve nem őt, hanem a fehér zsömlét juttassa eszébe? Ez a fölfogás nem lehet valami nagy véleménynyel se Szemmelveisz, se a jövendő generácziók műveltségének értékéről. Ez azonban nem a Szemmelveisz Fülöp és nem is a jövendő nemzedék hibája. — A másik közlemény egy «megrovási kaland» a belügyminiszternek, a miért megengedte, hogy egy Popala nevü úr Petőfi-re magyarosithassa a nevét. Hogy Popala úr valamivel olcsóbb nevet is vehetett volna a koronájáért, az bizonyos, de ha ezt vette is, nem követett el vele semmi jogtalanságot. Kegyeletlenséget se tudunk kihámozni a dologból. A belügyminiszter megengedte ezt a névváltoztatást, mert bizonyára úgy okoskodott, hogy Petőfi Sándort nem a neve tette halhatatlanná, hanem ő tette a nevét halhatatlanná. Ha az adta volna neki a költői erejét, hogy Petőfinek hívták, akkor pláne örömmel üdvözölnők Popala urat, a ki ezt a talizmánt magához váltotta. Csakhogy azt, a mi a Petőfi nevét a csillagok magasságába emelte, nem lehet ezen az úton megszerezni. Azt nem a belügyminiszter adja, hanem a jó Isten, ő is csak évszázadokban egyszer. Fölösleges tehát attól félni, hogy az új Petőfi megtépázná, vagy magára öltené az örökkévaló Petőfi dicsőségét. Még ha véletlenül Sándornak hívnák is és szintén Kiskőrösön született volna is: akkor is mindenki tudja, hogy nem ő irta a Talpra magyart és nem az ő szobra áll a Dunaparton. Legalább az, a melyik most ott áll, még nem az övé!

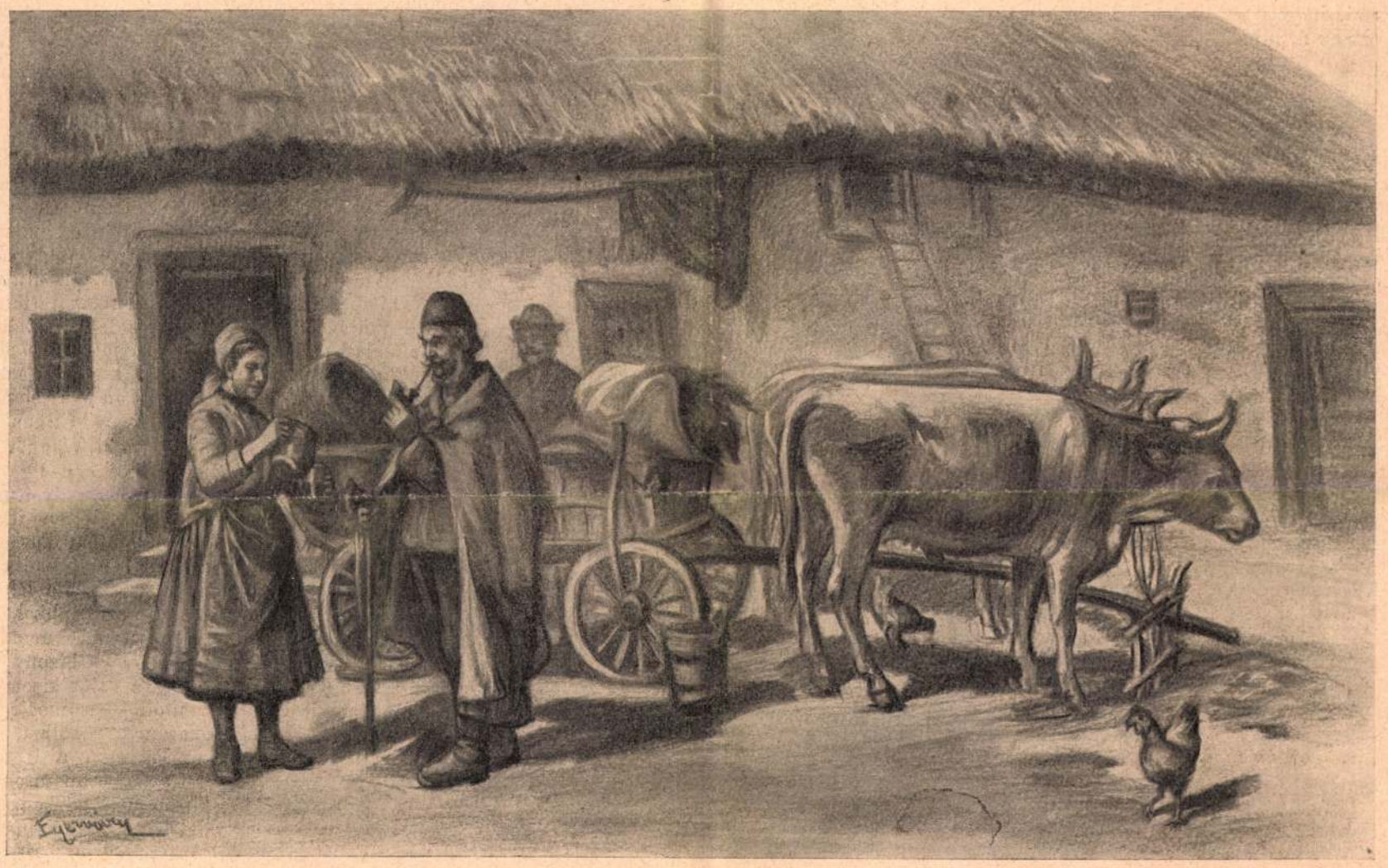

VÁSÁR UTÁN. — Egervári Ágost rajza.

*

Az aranygallér. Az országos tűzoltó-kongresszuson, a melyet a héten tartottak meg Szatmáron, kemény csata folyt le az aranygallér körül. Ez az aranygallér ugyan csak pléhből van, de ragyogni szép sárgán és dús sugárzással ragyog, annyira, hogy akadtak, a kiknek bántotta a szemét a ragyogása. Egy úr indítványt tett, hogy a tűzoltó-szervezet járási és megyei főfelügyelői ne viselhessenek aranygallért, mert így rangosabbnak látszanak, mint a városi tűzoltótisztek, a kiknek nem olyan fényes a nyakuk. Az indítványt azonban, stilusos szóval élve, *eloltották*, mert a haragos szenvedelmeknek veszedelmes nagy tüzét lobbantotta lángra és még katasztrófát is okozhatott volna. Az aranygallér tehát megmarad, de bizonyos, hogy a szatmári csata, a mely a pléh-pompa körül folyt, ugyancsak

rászabadítja derék tüzoltó polgártársainkra a csúfolódó kedvet. Az alkalom mindenesetre megvan rá, mert a tűzoltói nemes hivatásnak aligha lényegi alkatrésze, fegyvere és szerszámja a pléhgallér, még ha úgy fénylik is, mintha arany lenne. Egy dézsa vízzel több tüzet el lehet oltani, mint a legszélesebb és legragyogóbb aranygallérral. A lobogó lángnyelveknek nem imponál semmiféle uniformis és semmiféle méltóságos vagy díszes megjelenés. De viszont az is igaz, hogy aranyos gallérban is csak úgy lehet oltani a tüzet, mint vászongallérban vagy minden gallér nélkül. Schillerről meg vagyon írva, hogy csak akkor tudott alkotni, ha rohadt alma szaga izgatta az orrát. Ettől bizonyára nem lett kisebb költő és bizonyára senki se sajnálta tőle azt a néhány almát. Ha Schillernek lehettek gyöngéi, mért ne lehetnének a tűzoltóknak is? Ha ők csak úgy tudnak jól tüzet oltani, ha pléhgallér ragyog a nyakukon, hát — viseljék egészséggel! Az a fő, hogy ha veszedelem támad, sikeresen meg tudjanak birkózni vele, és abban az esetben nem lesz kisebb az érdemük akkor se, ha tenyérnyi széles aranygallér ragyog is a nyakukon. Ha a munkára gondolunk, a melyre vállalkoznak, semmi okunk sincs rá, hogy irigyeljük tőlük vagy megszóljuk ezt az ártatlan gyönyörűségüket.

*

Detektiv-históriák. A budapesti rendőrség elfogott egy egész csapat tizenöt-tizenhat esztendős gyerkőczöt, a kik a szabad idejükben nem magyar-török háborút vagy foot-ballt játszottak, hanem raffináltan kieszelt betöréseket követtek el. A gyerekhad egy szervezett rablóbanda volt, a mely a szakképzettségét — az irodalomból merítette. Elolvasták a Conan Doyle detektiv-történeteit és ezekből tanulták meg, nem azt, hogy miképen kell a gonosztevőket elcsípni, hanem azt, hogy miképen lehet a gazságokat elkövetni. A mi tanulságot magából az esetből levonni lehet, egyáltalában nem új — hiszen tudjuk már, hogy az olvasmányok milyen erővel hatnak a fiatal lelkekre — és hasznukat se igen lehet venni. Nincs hatalom, a mely Conan Doyle-t eltilthatná a Sherlock Holmes bravúrjainak a megirásától, a mint hogy óriási igazságtalanság lenne ráfogni erre a jobb sorsra érdemes tehetségű iróra, hogy tolvajokat kivánna nevelni a detektiv-történeteivel. Hiszen azt is tudjuk, hogy ezeket a históriákat egy nem mindig erkölcsös, de mindig roppant erejű hatalom kényszerítette ki az értékesebb munkára hivatott iróból: a *siker* hatalma. Egész sor sokkal különb, becsesebb könyve után az első Sherlock Holmes kötet tette a nevét világhírűvé, szerzett neki vagyont és népszerűséget és ez kényszerítette rá, hogy folyton újabb köteteket liferáljon a nagy detektiv élményeiről, sőt föltámasszza még a halottaiból is, hogy — tovább kamatozzék neki meg a kiadóinak. Önként felvetődik a kérdés: mi okozhatta a dedektiv-regények keletének azt a példátlan és megmérhetetlen föllendülését, a melynek tanui vagyunk? Honnan van az, hogy még a művelt közönség egy óriási része is mohón olvassa ezeket a detektiv-történeteket, a melyek a lelkükben édes testvérei a füzetes haramia-regényeknek, azzal az inkább csak ravasz, mint művészi különbséggel, hogy most a hős nem a rablóvezér, hanem az, a ki üldözi és az előadás is inkább áll «a modern technika szinvonalán». Mert a szinvonal egyébként bizony nem magasabb. Az egyetlen kinálkozó megoldás a jelenség megfejtésére: az *ellenhatás*. A modern irodalom annyira elnyomta a *mesét*, annyira száműzött magából minden rendkívüliséget és szokatlant, annyira törvényévé tette az igazság hirdetését, hogy egy reakcziónak szinte matematikus bizonyossággal el kellett következnie. Mert nem szabad elfelejteni, hogy az emberek igen nagy tömege, a mely szórakozásért olvas, nem csak az igazságot, sőt nem is elsősorban az igazságot keresi az irói képzelet világában, hanem az *érdekeset* és ha az igazság keresése vagy festése annyira uralkodóvá lett az irodalomban, hogy a fantáziát halálra száműzi, akkor egy forradalmat készít elő önmaga ellen, a mely forradalom visszaköveteli és ujjongva hozza vissza a száműzött mesét, kalandot,

PLANER VILMA, WAGNER RIKÁRD ELSŐ NEJE.

izgalmat. És hogy első kitörésében épen azokat emeli pajzsára, azokat a könyveket, a melyekben egyéb sincs, mint kaland és izgalom, ez is nagyon természetes, mert hiszen a végletek kivánják egymást. A kit folyton édességgel tömtek túl, valami igen keserűt kiván és megfordítva, a mi azonban még nem jelenti azt, hogy most már ezt a másik végletet választja állandó táplálékául.

WAGNER RIKÁRD ÉS ELSŐ NEJE.

Nincs a világnak még egy olyan zenésze, a kiről annyit irtak volna, mint a mekkorára nőtt a Wagner-irodalom. Most egy újabb, élet- és jellemrajzi szempontból egyaránt érdekes terméke jelent meg: Wagner első nejéhez, Planer Vilmához irt leveleinek gyűjteménye.

Nagyműveltségű polgárleány volt Planer Vilma, keresztneve németül: Wilhelmine, ebből lett beczéző neve Minna s általánosan elismert hivatottsága, tehetsége vitte a szinpadra. Az úgynevezett naiv szerepkörben működött; mindenekfelett nőies volt, alakító képességén fölül pedig bájos volta egyenesen a közönség kedveltjévé tette. Északi Németországban, Magdeburgban játszott 1834 nyarán, mikor a nála aligha idősebb Wagner, mint 23 éves ifjú, a szintársulat karmesteréül szerződött. Nem lehet csodálni, hogy az alig világba lépett fiatal zeneszerző szive lángra gyúlt a bájos, eszes és erényes művésznő iránt; talán inkább az a szokatlan, hogy két évnél tovább változatlan maradt eszményi szerelme; mert csak 1836 októberében nyerhette el jutalmát, Minna kezét. Ekkor Königsbergben működött társulatuk; ismeretes, hogy a társulat feloszlása után nyáron, a fiatal férj Rigában lett karnagy, s hasonló körülmények között a művészpár 1838 juliusában Londonba ment, majd Párisban települt le, itt a szép összeköttetések mellett is nyomorgott, míg divatos pompázó stilusban megirott operáját, a «Rienzi, az utolsó néptribún»-t a drezdai udvari opera fölvette műsorába s Wagner Rikárd feleségestől a szász királyság fővárosába utazott a darab betanítására. A műnek még ma is érthető nagy sikere aztán megszerezte a harminczéves zeneszerzőnek az udv. operában a másodkarnagyi állást. Az 1848—49-es eszmeáramlatok magukkal ragadták a tüzesfejű Wagnert is, a minek következése az lett, hogy a számüzetés keserü kenyerét kellett ennie. Csak 1862-ben kapott kegyelmet a már akkor bámulatos nagy alkotásairól ismert zeneköltő; de már ekkor Wagner és felesége kiábrándultak egymásból és elváltak; még ezüstlakodalmukat sem ülték meg. Minna beteges is volt, majd 1866 január 25-én Drezdában meghalt.

A házasfelek nem illettek egymáshoz. Ez kitünik most kiadott levelezésüknek két kötetéből.

Pedig a gyűjtemény nem teljes: csakis Wagnernek 269 darab, feleségéhez irott levelét tartalmazza; Minna válaszairól még nem is sejthetjük, hogy egyáltalában megvannak-e még valahol. A majdnem hetedfélszáz lapnyi levélhalmaznak sem előszava, sem magyarázó jegyzete, de sehol még csillag alatti megjegyzése sincs. A két kötetes könyvnek tehát csak az veheti hasznát, a ki Wagner pályájával legalább úgy a hogy tisztában van.

Azt eddig is tudtuk Wagner Rikárd irodalmi müveiből és barátaihoz irott leveleiből, hogy szikrázó szellemű, gondolatokat dúsan termő, bámulatos tudású és műveltségű elme volt; de hogy szive és kedélye mennyi volt, ezt csak a jelen harmadfélszáz lap tárja elénk. Akármilyen egyszerűen ad is elő valamit a bizalom otthonos nyelvén: elbeszélése csupa elevenség, stilusában a jelentéktelent is élvezettel olvassuk, pedig meglátszik, hogy Wagner nem számított a késő utókor szenzáczió-éhes idegen olvasóira, csak épen lajstromozta eseményeit és gondolatait annak a számára, a kit igazán szeretett és becsült s a ki épen távol volt tőle.

A ki szereti és tehát ismeri Wagnert: annak mulatsága telhetik az első levelek közt a «Bolygó hollandi» travesztált matróz-énekében:

Csak fujdogálj, lágy déli szellő,
Mikor lesz már, hogy Minnám eljő?

Vagy abban a kis tragikomikus esetben, hogy a szász király egy kis kirándulásra, hangversenyre kirendelt nehány ének- és hangszerművészt, de az utolsó órában lemondott az élvezetről, azonban követe valahogyan elkésett és Wagner s társai hiába rándultak ki Pillnitzbe. Szines mozaik e levelek tartalma: a legkülönbözőbb helyekről a legkülönbözőbb hangulatokról és nézetekről számolbe. A «bolygó hollandi» opera zenéje, mai szemmel nézve, még kisszerű és régies, ha a «Tristan és Isolde» mértékével mérjük; de a kritikus tisztán látja már ebben is a későbbi Wagner eredeti stiljét; a nagy zeneköltő pedig már 1844-ben meg tudja ítélni, hogy milyen nagy jelentőségű a berlini sikere, teljesen idegen közönség előtt, holott ez a fantasztikus zene mindentől elüt, a mit akkoriban játszottak és megszoktak, ezért előitéletek áldozata lehetett volna. Párisban meglátogatja a világhirű Garcia énekesnők egyikét (keresztnevét nem irja meg) s nyiltan kijelenti, hogy ő bizony nem tartja nagyra. Máskor meg a saját kisebb-nagyobb bajairól ir, s az utóiratban megjegyzi: igazi párisi szenzációkat nem közölhet, mert tudvalevő, hogy ezeket Párisban a legnehezebb megtudni. Olykor fesztelen, humoros versekben irja leveleit; kitetszik egy ízben, hogy felesége is versben válaszolt, igazán sajnáljuk, hogy a vonzó egyéniségű nőnek ezt a sajátkezű lélekrajzát nem birhatjuk. A hozzáirt hosszú levélsorozatból mintegy csak árnyékát, körvonalait látjuk, egész szines, eleven, kedves mivoltát a saját levelei derítenék fel. Wagner egyik verses levelében (Brüsszel 1860 márcz. 23.) ezt irja Párisba:

Und bist Du bei Frau Szemere,
so denk' an Dein Herr Jemere.

Az utolsó szó itt egy siralmas árnyalatú indulatszónak elferdítése: ríme kétségkivül Szemere Bertalannak, az emigrált 48-as miniszternek kiváló szellemű nejére vonatkozik.

A magára Wagnerre vonatkozó apró vonások is érdekesek; Genuából például szabadságszeretettől duzzadó lényét irja le abban a találkozásban, mikor a római orosz követtel megismerkedve, magáról csak annyit szólt Wagner, hogy ő politikai menekült, tehát nem szabad Róma területére lépnie, s csak kerülő úton tudta meg a követ, hogy Wagner első sorban nem politikus, hanem zenész. Londonban Wagner a nagyhirű franczia tragikát, Rachelt látta Corneille «Cinna» cz. tragédiájában; de olyan virtuózkodásnak, üres ügyeskedésnek itélte a hírneves szinésznő játékát, hogy kijelenti: bármilyen művészien tudna is Rachel énekelni, az ő operáiban nem adna neki szerepet. Zürichből, ötéves számüzetés után, azt irja Weimarba utazó feleségének: mindenre kéri, eszközölje ki számára, hogy

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Egervári Potmekin Ágoston

61 Vén korhely olajf. 500.—

Nemzeti Szalon

1917. május

tav. tárl.

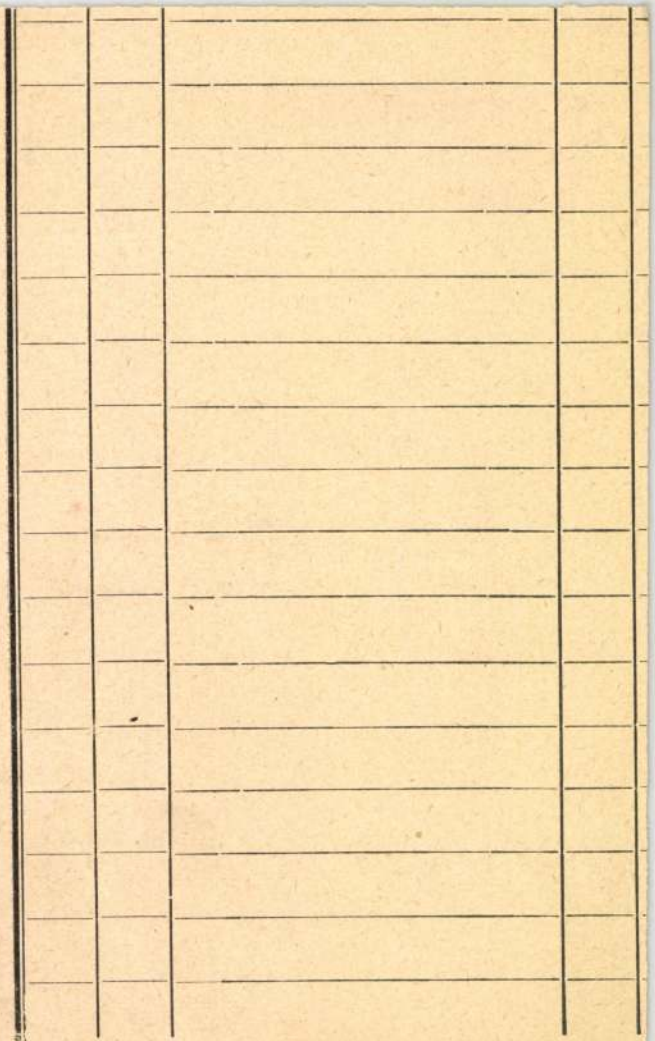

917. raktári szám.

Egervári Potemkin
festő Ágost

V

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

215. EGERVÁRY POTEMKIN: A falu bölcsei (olajf.) Ára 260 kor.

203. EGERVÁRY POTEMKIN: Patak az erdőben (olajf.) Ára 160 kor.

Egerváry Potemkin

Ágost

Hontalan, Olaff.

Nemzeti Szalon

1915. sept.

Őszi kiáll.

V

Egerváry Potemkin Ágost.

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. - 157, 184 ✓

1915-16. téli kiáll. 283 ✓

1916-17. téli kiáll. - 160 ✓

1917. tav. kiáll. - 118. ✓

1918-19. téli kiáll. - 414

1920-21. téli kiáll. 482 ✓

1923. tav. kiáll. 710 ✓

Szabadságharczi, 1848/49-ki

erekbyék VI. 169

Egerváry P. Ágost

Magyar Művészet
1925. 195

Colbert VIII. 221.

Egervári P. Ágost

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 195 V

~~1930. 647~~ Lyka

T. 4172.

eszben pedig látképben feltüntetett
járó-kelő alakok élénkitik. Felira-

A la citt. abbruciat: d'Turchi
lo Criso.

14.9 : 18.7 cm.

Egervary Potemkin

Ágost

festő

Est 1928

Egerváry Potemkin Á

Árverési Csarnok aukció Kat.

31. sz. 1926. febr. ✓
37. sz. 1927 márc. ✓
38. sz. 1927 máj. ✓
39–41. nem szerepel

1900 - 04

20 cill. v. j. 100 60

240

1000

C

3979—4005. Egerváry Potemkin Ágost.

Sz. Esztergomban 1858 június 1-jén.

3979. *Muzulman.*

Mellig látható, szembe néz, de fejét kissé jobbra fordítja. Szemöldöke, szeme, haja, bajusza és körszakálla barna. Öltözete: színes turbán piros rezzel, jelek (mellény) és entari (felső ruha). A háttér szürke. Jelzése fölül jobbra: »*Egerváry Potemkin Konstantinápoly.*«.

Vászon, méretei 59·3 : 42·3 cm. — Lelt. sz. 3979. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 120 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius hó 13-án a magyar királyi keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III, 564 (3979). 609 (142).

Let.

III : 564

Vét. 1911

Egerváry

3996. *Halásztanya.*

Az előtérben a stambuli bizanti romok egy része képez csoportot, mely körül halászkunyhók és lombos fák vannak. Közelükben négy török férfi végzi munkáját. Jobbról a Márványtenger hullámzik, melyet egy kétárboczú hajó élénkit és a melynek partján, de kissé hátrább, két vitorlás látható. A háttért Konstantinápoly dombos környéke képezi. A tájékon esti világítás ömlik el. Jelzése alól balra: »*Egerváry Potemkin Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 37 : 53 cm. — Lelt. sz. 3996. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Let.

III. 569 (3996). 610 (142).

III : 569

Let
1911

Egerváry

3981. *A szent kút.*

Az előtérben az Aranyszarvhoz tartozó házcsoportokon innen, melyet erkélyes minaret ural, szemközt látjuk a kupolás szent kutat, melynek vize folytonosan csorog és a mely a közelben lévő pocsolyát táplálja. Mellette jobbról laktanya van előtte lombos fával. Balról a fák közt apró házak látszanak. A derült égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: »EGERVÁRY *Konstantinápoly*«.

Vászon, méretei 31·3 : 43 cm. — Lelt. sz. 3981. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (973–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius hó 13-án a m. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III.

564 (3981).
609 (142)

Let.

III: 564

vét
1911

Egervary

3995. *A Szerail.*

Az előtért elfoglaló és kissé hullámzó tenger partján balról a Dolmabagcse nevű császári palota látható a hozzátartozó épületekkel. Előtte a Bosporus vizét három szandál és több kétárboczú vitorlás élénkíti. Az előbbiekben egy-egy török ül és evez. A vidék déli világításban van ábrázolva és az égboltot nehéz párák borítják. Jelzése alól balra a kőpadon: »*Egerváry Potemkin Konstantinápoly.*«.

Vászon, méretei 43 : 63·7 cm. — Lelt. sz. 3995. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 120 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III

569 (3995).

610 (142).

Les.

III : 569

Vét 1911

MDK

Egerváry festő

„Parantarisztokra" c képét Friedmann B. vette

meg. 1891.

MDK-A+-1/3003

Egerváry Jenő

a finitizált lánchidmodell egyensúlyi egyenletrendszerét mátrix-elméleti segédeszközökkel állítja fel és oldja meg. A lineáris differenciálegyenletek elméletéből ismert Green-függvények bilineáris sorfejtésének, finit analogjaként, a fenti egyenletrendszer koeficiensmátrixának inverze, ill. spektrálfelbontása felelmeg-elméletenerint.

Dr. Vajda Pál: A magyar 39 o.
Lidépítés Bp. 1964

Egervári mester

Szent Sebestyén, Egervári templom, fa, XVIII. sz., 119 cm. magas, Szépmű-vészeti muzeum, fekete-fehér tábla reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955

381.

<Egerváry Bereck
síremléke >

Éber László < >
Arch. Ért. 1915.
288—292. l.
Egy tábla mellék-
lettel.

V.

Vallás- és közokt. m. kir. Ministerium .	60 db
Váradkai gk. templom	2 „
Venécei (Venécia) gk. templom	1 „
Vétel, államsegélyből, lásd: *Letét,* állami.	
Vizköz, Alsó-, lásd: *Alsó-Vizköz.*	
Vizköz, Felső-, lásd: *Felső-Vizköz.*	
Vörösvágási rk. templom	3 „

*

Ajándék	**659 db**
Letét	**2066 „**
Összesen . .	**2725 db**

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Egervári Péter

1979 MÁR 2 4

grafikus

1021

Egervári Péter rajza

ztató — érdemé
iet s méltatást
életünk, kritiká
mind-mind el
n. Éppen úgy,
zeti Színház Ka
most, a *Játékszí*
előadása. *Konter*
(ő tervezte a díszletet, s a
ezt is), sajnos, nem teremtette
azt a színpadi feszültséget és
esség et, amely egy hivatásos
észek által létrehozott produk-
ól elvárható. Lehetséges, hogy
n a Játékszínnek a pécsiek
nára szokatlan körülményei és
telei is szerepet játszottak?
n tudom. A közreműködő színé-
közül *Muszte Annát* emelem
Az általa megformált figura
igazán élő, izgalmas és hiteles.
y aztán Spiró György dráma-
országos lobbanású színpadi je-
kezése még hátravan.

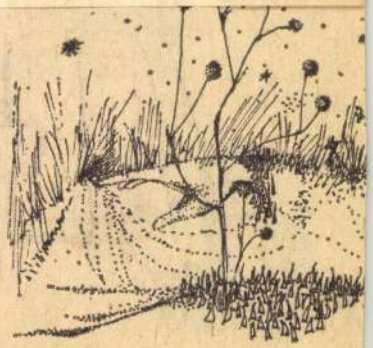

Egervári Péter

Rajzát hozza a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Csáky Ida: "Korán jön a tavasz c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. márc. 24.
XXIII. évf. 12. sz. 14. lap.

MDK

Egervári-Potemkin Ágost festő

Gönczi-Szabó:Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája Művért 1957.VI.évf.4.sz. 341.l.

Egerváry Potemkin Ágoston
Menekültek, paszt.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 12 l.

Egervári Potemkin Ágost

Szerepelt az újpesti művészek kiáhításán a főgimnáziumban (1919 május)

Bokor László: A újpesti direktórium titkára

Nagyabadság 1969 III. 21

Egervári Potemkin Ágost, [festő]

MDK

1919. májusában Újpesten, a Főgimnázium-ban, kiállításon szerepelt.

Bokor László: Az újpesti direktórium titkára 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. márc. 21.

M.D.K.

Az egervári kastély 1569.

repro.

Balogh Jolán: A Magyarországi négyszarokbástyás várkastélyok.
Művért, 1954. 2 sz. 250 l.

Egerváry P.Ágost

Népdal, paszt.

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXI.vidéki
kiáll. 1907. 6 1.

147

tt müvészietlen előcsarnokkal. A
tében kivültől egyenes záródásu. Az
elyezett és romantikus izlésben át-
a templomba a bejárat. A toronyból
oldalon a sekrestyéhez hasonló kiké-
ki oldalon három utólag hozzáillesz-
0 rép)
n látható a szentély eredeti formája,
ával zárul, bordás boltozattal, három
ti zárókövekén. A déli falon eredeti
ives ajtó
s munka, neoreneszánsz stilusu, fá-
Erzsébet irgalmassági cselekedetei,
ét helyen végigrepedve, barokkori,

tilusban, fára festett Madonna-kép-
A hajó északi falán XIV. századi fal-
tornácán, balra Krisztus kezében

Egerváry P.Ágost
Osztozkodás, olaj
Népdal, paszt.

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906. 3 1.

Egerváry Ágost

Mulató parasztasszony, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállítása.

XXXIII. második kiáll. 1908. 11 1.

felette óra. Oldalhomlokzat
kórusnak megfelelő rész pil
kicsi ablak, mig a többi há
lak van. A szentély a nyolcs
A déli oldalon van a kórusr
sekrestye.

Belseje: Hajója három donga
középen mélyitett, ezáltal
Kis, kosárivvel kapcsolódó
kis félkörivvel nyilik a ha
széles, kosárives diadaliv

Berendezés: Fából készült
magas talapzaton két-két pi
tabernákulumot. A pillérek
a főoltárkép, mely Szt. Mi
ban. Sziklás talajon álló,
lászbárka. Jobb kezében pü
három almát tart. A képet

A Rákóczi út anno – Egerváry ecsetjével

Az anyagi gondokkal küzdő művész tipikus megtestesítője volt Egerváry Potemkin Ágost (1858–1930). A Mintarajziskolát, ahol mestere többek között Székely Bertalan, pénzszűke miatt két és fél év után ott kell hagynia. Régi mestereket másolt, és adott el több-kevesebb sikerrel. Majd úgy döntött, hogy megpróbálkozik a színészettel. Vidékre szerződve nagy sikert aratott a színpadon. Mégis, szíve a festészethez húzta vissza, otthagyta a színészetet, és Pestre költözött. Művei elnyerték Pulszky Károly tetszését, aki az Országos Képtár igazgatójaként négyéves ösztöndíjjal jutalmazta.

Három évig tanult Lotz Károlynál. Ekkor festette az itt látható, a Kerepesi (ma Rákóczi) útnak a Népszínháztól kifelé eső részét ábrázoló festményét. 1886-ban vagyunk, a Nagykörút építése előtt. Ekkor épültek fel a háromemeletes bérházak. Az úton nagy a nyüzsgés, üvegesek, handlék, árusok hada. 1868-ban megindult a lóvasútforgalom, 1884-ben pedig megnyílt a Kerepesi utat lezáró eklektikus stílusú Keleti pályaudvar. A vasútállomás díszítőmunkáit neves művészek végezték, a freskókat például Lotz Károly és Than Mór festette, a főhomlokzat felső részét díszítő Neptun és Vulkán között elhelyezkedő, a gőzvasutat szimbolizáló nőalak Majer Ede alkotása. A falfülkékben Wattot és Stephensont láthatjuk. 1898-ban a pályaudvar előtti parkban állították fel Baross Gábor szobrát, ez később, a park átrendezése során az indulási oldalnál lévő kis térre került.

Ilyennek látta a Rákóczi (akkor még Kerepesi) utat 1886-ban Egerváry Potemkin Ágost

FORRÁS: BTM, KISCELLI MÚZEUM

A festmény jobb oldalán jól látszik az 1875-ben megnyitott Népszínház (később Nemzeti Színház) oldala. A város lakossága örömmel fogadta a mai Blaha Lujza téren felépített gyönyörű épületet, amit majd száz év múlva a metró építése miatt lebontottak. Nagy kár, hogy a most újonnan felépített Nemzeti Színházzal már nem lehet olyan elégedett a város egész lakossága, mint elődeink voltak a Népszínházzal közel 130 évvel ezelőtt.

A Műcsarnokban kiállították, sőt a későbbi Budapesti Történeti Múzeum meg is vásárolta ezt a festményt Egerváritól. A képért kapott összegből eljutott Münchenbe, ahol Hollósy Simonnál rajzolt, majd beiratkozott az Akadémiára. Egyik nagy lehetőségét szalasztotta el azzal, hogy a berlini nemzetközi kiállításra benevezett Madonna című képe nem készült el időben, és így lemaradt a kiállításról. 1891-ben úgy döntött, hogy visszatér Budapestre. Éppen időben, mert így részt tudott venni az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatból kivált Nemzeti Szalon megalakulásában. Az 1894-ben alapított társulat célja az volt, hogy a neves XIX. századi festők (Zichy Mihály, Paál László, Madarász Viktor) mellett bemutassa a kor modernebb, haladóbb szemléletű képzőművészeit (Szinyei Merse Pált, Vaszary Jánost, Fényes Adolfot stb.) is. A Szalon igazgatója kezdetben a híres műgyűjtő, Ernst Lajos volt.

Egerváry már nagyon korán kísérletezett a szabadban festéssel, a plein airrel, és a Szalonban végre megtalálta a hozzá hasonló művészi felfogású és az új technikákkal kísérletező művészeket. A tájképek mellett grafikával is próbálkozott. Illusztrációi jelentek meg az Új Időkben és a Vasárnapi Ujságban. Művei közül néhány múzeumba került, a többit műkereskedők vásárolták meg.

Várnai Vera

bemutató tárlat rendezésekor nem volt könnyű dolguk a Petőfi Irodalmi Múzeum szakembereinek, mert a költő tárgyi hagyatéka nagyrészt megsemmisült. Csak néhány kézirat, egy-két bútordarab, korabeli újság, festmény és metszet maradt az utókorra. A kiállítás a Rejtett bánat címet kapta, Vajda viszonzatlan szerelmére utalva Kratochwill Georgina, Gina iránt.

Az emlékszoba időrendben, négy részre bontva mutatja be a költő életét. A kiállítás első részében fénykép látható a gyermekévek helyszínéről, a váli erdészházról, és másolat a születési bizonyítványról. Az ifjú költő tizenkilenc évesen a márciusi ifjak köréhez tartozott, később nemzetőr lett, majd a szabadságharc bukása után besorozták az osztrák hadseregbe. A katonai szolgálat letöltése után

röplapírót mutatja be. Erről az időszakról fényképek és karikatúrák számolnak be, köztük a Borsszem Jankó 1848-as, májusi száma. Címlapján gúnyrajz látható a kor neves kiadójáról, pártfogójáról, Heckenast Gusztávról, akinek lábánál Vajdát kutyaként ábrázolta a rajzoló.

Vajda és a nők – ez lehetne címe a kiállítás harmadik részének. 1854-ben Budán

szavolult költőnek állt emléket, aki 1880-ban sikertelen házassága után még magányosabb, visszahúzódóbb lett. Egyre inkább a természet felé fordult, ezért a múzeum munkatársai a költő által sokat látogatott váli erdő és nádas tó mai képeit jelzésszerűen megépített erdei faház oldalára helyezték.

R. Gy. Zs.

orgona, csembaló és zeneelmélet kon végezte el az amszterdami zeneakadémiát, majd hamarosan karmesterként mutatkozott be, az utóbbi években Händel-kutatással foglalkozik. Karmesterként nemcsak saját zenekarát irányítja, hanem rendszeresen fellép a bécsi, drezdai és frankfurti nagyzenekarokkal is.

N. M.

A múlt század arcai

Rendhagyó megközelítésben mutatja be a XX. századi magyar festészet egy-egy szeletét a holnap este hét órakor nyíló, Fej fej mellett című kiállítás a Kieselbach Galériában (V., Szent István körút 5.). A június 11-ig megtekinthető tárlaton ugyanis az arc- és önarcképek kalauzolják végig a látogatót a századon. A festmények között láthatjuk például Mednyánszky László üzött csavargóit, Anna Margit magányos bábuit, Vajda László ikonképeit és Tóth Menyhért sorstalan arcait. Kiállítják – többek között – Barcsay Jenő, Egry József, Nagy István, Czóbel Béla, Scheiber Hugó, Ország Lili, Román György, El Kazovszkij, Román György, Gulácsy Lajos műveit is. A galéria összegyűjtötte a vidéki múzeumok ritkán látható, raktári festményeit, valamint a magángyűjtemények féltve őrzött darabjait is, így nemcsak a gyakran reprodukált művekből adnak válogatást. *(H. D.)*

Egerváry P. Ágost

Háztüznézés, olaj

Madonna, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget i kiállitása.

XXXIII.vidéki kiáll. 19o8. 13 1.

459

egyház 1680-ban már fennállott, anya-
ek. Canonica Visitatio 1838, 1878,
örténetére vonatkozó régi feljegyzése
vis Memoria Possesionis Legendt c.
ztortól. A memorialé szerint Legénd
en a törökök feldulták. Barokkori
épült, ahol eredeti egyháza állott,
lenlegi legujabb templom 1807-ben épült,
angjának felirata: "A legéndi egyház-
-ben". 1837-ben, 1922-ben és 1941-ben

négyzetes keresztmetszetü, két erőtel-
szintre tagolt torony, sülyeszett fal-
csüngődisszel, óraives főpárkánnyal,
al. Hajója félkörrel zárul, délfelé

Egerváry P.Ágost
Konyhában, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 21 1.

Egervári Potemkin Ágost
Szénakazlak

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 5 l.

mlókzat elé ugrik. Itt helyezkedik el
kkel ellátott bejárat. Felette és a két
-egy füles, volutás, keretelt, könyöklő-
s a homlokzat kétoldalát, továbbá a
y toszkán fejezetü lapos félpillér
egy nagy, felső sarkukban ivesen meg-
ben záródó orommezők. A homlokzatot
az egész épületen körbefutó koronázó-
ablak, végül óraives párkány és törtvo-

azették között négy ablak helyezke-
lán, a sekrestye felett egy kis ablak,
gati homlokzaton törtvonalu oldalak-
törtivü szemöldökü, könyöklőpárká-
ki oldalán egy, a déli homlokzatával
homlokzat tagolása megegyezik a déli-
két ablak alatt 1912-ben létesitett
ala borításu kontyolt nyeregtető fedi.

Egerváry Potemkin

Ágost

1894

(1) Egerváry P. Ágost

Föv képt.

Greg koldus } of
Megadás }

Szépm. Muz.

A szent kút, of
A Márvány tenger torkolata, of
Tengerpart Sztambulban, of
(folyt. a köv. lapon)

Sürgős véleménynyilvánitás céljából visszakérőleg kiadatik nagyságos Ferk Ernő, tanár, műépitész úrnak

Budapest, 1923 április hó 28-án.

Dr. Szőnyi Ottó
kiadó.

KRÁL GYULA

kőfaragó-mester, kőbánya-tulajdonos
és márványáru-gyártelepe
Budapest, III., Lajos-u. 77—79.
TELEFON: 36-27.

A

Müemlékek országos Biz

Tisztelettel bátorkodo
templom restaurálási munkáinál szük
sorolt méretekkel és egységárakkal

5	drb	oszlopbázis	0.263 x
5	"	" fent	0.16 x
5	"	oszlopfejezet	0.27 x
1	"	oszlopbázis	0.275 x

(2) Egerváry P. Ágost

Szépm. Muz.

Gyümölcs szállító dereglyék
Az Arany szarv nyugati része
Kikötő részlet a galatai hidnál
Régi török utca
Világítótorony (Fener)
Részlet a perai dombról
A Boszporus részlete
Halásztanya
A Tophane
Haider Pacha
Az Arany szarv kikötője
Tengerpart Stambulban
Külvárosi részlet
Részlet Stambulból
Stambuli utca

of

of

a!

d. u. kb. 3-½4. felé
élés szerint Anyákoz.
tesitést, ~~[illegible]~~ mert
ának nem jök-e

olja!

Egerváry

3997. *A Topkane*

A Bosporus innenső partján jobbról látjuk a török testőrségi palotát díszes kupolájával és a közelében lévő két minarettel. Előtte földön ülő koldus asszony és két török nő beszélget, míg ajtajában két testőr áll. A közeli négy fa közűl egy kopasz, három pedig lombos. A kissé hullámzó tengert hét, részben fellobogózott dereglye élénkíti. A háttérben szemközt a Stambul körvonalai vehetők ki. A tájék reggeli világításban van ábrázolva és égboltja derült. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 38·7 : 60·7 cm. — Lelt. sz. 3997. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III

570 (3997).
610 (142).

III : 570

Vét
1911

Egerváry

3994. *A Bosporus részlete.*

A Dolmabagcse közelében lévő és reggeli világításban ábrázolt tengerrészletet három háromárboczos vitorlás élénkíti, a melyek körül három szandál és egy kis vitorlás közlekedik. Az előbbiek közűl egyben egy és egyben két alak ül. Jobbról, de hátul, egy hadihajó látszik, a mely felé még egy vitorlás közeledik. A túlsó parton a kisázsiai dombok bontakoznak ki. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinápoly*«.

Vászon, méretei 38·5 : 62·2 cm. — Lelt. sz. 3994. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 120 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III
569 (3994).
610 (142).

III : 569

Vét
1911

Egerváry

3993. *Részlet a perai dombról.*

A korai világításban ábrázolt perai dombon számos emeletes faház köti le figyelmüket, melyek közül balról két pirosra festett épület válik ki. Közelükben czédrusok díszlenek, a melyekből kettő magánosan áll. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól balra: »*Egerváry Potemkin Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 42:64·5 cm.— Lelt. sz. 3993.— Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 120 K-án.— Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III.
568 (3993).
610 (142).

Les.

III : 568

Vét
1911

Egerváry

3991. *Régi török utcza.*

Az előtért a Pera alatti negyed egyik török utczája foglalja el balról a temető falával és cziprusokkal, jobbról pedig emeletes lakóházakkal. Az utat egy kosarakkal megterhelt, de közeledő szamár élénkíti mellette a gyümölcsöt árusító és mérleget tartó gazdával. A háttérben a perai magaslatok bontakoznak ki tornyos épületekkel. A kék égboltot ezüstszínű felhők borítják. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 43 : 31 cm. — Lelt. sz. 3991. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III

568 (3991).

610 (142).

Lelt.

III : 568

Vét
1911

Egerváry

3998. *Haider Pacha.*

A Bosporus túlsó partján balról a nevezett városrészt szemléljük, a melynek épületeit két minaret uralja, míg egy kissé odább az erőd falai bontakoznak ki. Valamivel idébb egy gőzös, egy pánczélos hajó és három vitorlás köti le figyelmünket, a melyek részben a tenger vizét élénkítik, jobbról pedig a molo látható világító toronynyal. Az előtérben a kissé hullámos vízből két szikla emelkedik ki. A vidéken esti világítás ömlik el. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »*Haider Pacha. Egerváry.*«.

Vászon, méretei 30·8 : 60·5 cm. — Lelt. sz. 3998. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III

570 (3998),
610 (142).

III : 570

Vét
1911

M.D.K.

Eggenhoffer József (esztergomi) mérnök

Reidinger Gyula bpesti építésszel körösen készítette az esztergomi uj főgimnázium tervét kb. 100.000 frt. os költségkerettel

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.
márc. 23 sz. 3. old.

Egerváry

3999. *Az Aranyszarv kikötője.*

Az előtért a keleti kikötő foglalja el czölöpökre épített halászkunyhókkal és a part mentén kikötött bárkákkal és szandálokkal. Jobbról három török férfi beszélget állva egy zöldséges kosárnál. A túlsó part mentén fellobogózott hadihajó vesztegel. A háttért Stambul foglalja el kiemelkedő mecseteivel és az Aja Sophiával. Az égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Potemkin Konstantinápoly.*«.

Vászon, méretei 26·8 : 37 cm. — Lelt. sz. 3999. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III.
570 (3999).
610 (142).

III : 570

Vét
1911

Egervary

3984. *Tengerpart Stambulban.*

Balról a tengernek kissé hullámzó vize terül el, a melyből az elsülyedt Jon Morrison nevű pánczélos áll ki és a melyet kissé hátrább két vitorlás élénkít. Az innenső parton jobbról bizanti falak tetejökön halászviskókkal, a háttérben pedig a Prinkipo-sziget és a kisázsiai hegycsoport köti le figyelmünket. Fönt a magasban egy sirály kóválygog. Az égboltot viharos felhők borítják.

Vászon, méretei 34 : 48 cm. — Lelt. sz. 3984. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III

565 (3984).
610 (142).

III : 565

Vet
1911

Egerváry

3985. *Gyümölcsszállító dereglyék (Vázlat).*

Az Aranyszarv előterében balról czölöpökre épített viskók vannak, melyek előtt több fellobogózott dereglye vesztegel a kikötőben. Közűlök a jobbról lévők egyike mellett a piros ruhát viselő gazda áll, a kinek hárman adják át a hozott zöldséget. A háttérben Stambul dombos vidéke terül el a reá nehezedő ködděl. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Potemkin Konstantinople.*«.

Lemezpapir, méretei 22·5 : 37·2 cm. — Lelt. sz. 3985. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III.
566 (3985).
610 (142).

III : 566

Lelt
1911

Egervary

3990. *Kikötőrészlet a galatai hídnál.*

Az előtért a kissé hullámzó tenger foglalja el több egyárboczú gyümölcsszállító hajóval, egy vitorlással és három szandállal. Ez utóbbiakban egy-egy alak evez. A háttér dombos vidék, középütt egy tornyos középülettel és jobbról az Aja Sophia közelében lévő épületcsoportokkal.

A derült égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: »EGERVÁRY *Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 20 : 32·5 cm. — Lelt. sz. 3990. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Let.

III

567 (3990).

610 (142).

III : 567

Vét
1911

Egerváry

4002. *Külvárosi részlet.*

Pera vidékének előterében egy út vezet a dombról lefelé, a melynek két oldalán emeletes faházak vannak üveg-blakokkal és balról lombos fákkal. A háttérben Stambul épületei bontakoznak ki ködös esti világításban. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Konstantinople.*«.

Vászon, méretei 33 : 45·7 cm. — Lelt. sz. 4002. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Let.

III

572 (4002).

610 (142).

III : 572

Vét
1911

سند ۴

Egerváry

4001. *Tengerpart Stambulban.*

Az előtért a Márványtenger egyik öble foglalja el a vizéből kiemelkedő Jon Murrison nevű pánczélos hajóval és balról a Bizanti romokkal. Ez utóbbiak tövében emlékoszlop van. A vizet a túlsó parton két hadihajó és két vitorlás élénkíti, míg jobbról füstölgő gőzhajó közeledik. A háttért Konstantinápoly hegyes vidéke foglalja el. Az égboltot felhők borítják. Jelzése alól balra: »*Konstantinápoly Egerváry.*«.

Vászon, méretei 21·5 : 37·3 cm. — Lelt. sz. 4001.— Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III,

571 (4001),
610 (142).

Let.

III : 571

Vét
1911

Egerváry

4005. *Stambuli utcza.*

A perai domb alján lévő keskeny utczában balról faházak vannak, a melyeknek egy részét alól bevakolták. Az út testét közeledő arabs férfi és a szamarat vezető zöldségárus élénkíti. Kissé hátrább két távozó nő bontakozik ki a cziprusok tövében. A háttért a perai domb foglalja el, a hol két jobbra haladó teherhordó lovas távozik. Az égbolt itt-ott könnyen felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Egerváry Potemkin Konstantinápoly.*«.

Vászon, méretei 46·5 : 31·5 cm. — Lelt. sz. 4005. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat (873–911).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

III

573 (4005).

610 (142).

Lr.

III : 573

Vét
1911

Egervary

3982. *A Márványtenger torkolata.*

Balról a tenger kék vize terül el túlsó partján a kisázsiai hegyekkel, innenső partján pedig régi erődítmény romjaival. A falak mögött cziprusfák koronái látszanak, míg tövükben három török van a rakott tűz körül. Közülök egy a földön ül, egy térdel és egy áll. A parton ketten mosakodnak. A tengert két vitorlás élénkíti. A derült égbolt könnyen felhőzött.

Lemezpapir, méretei 23 : 40 cm. — Lelt. sz. 3982. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16934 sz. leirattal a művésztől 80 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozat 873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III.
565 (3982).
609 (142).

III : 565

Vét
1911

Egerváry

3992. *A világítótorony (Fener).*

A balról elterülő és kissé hullámzó Márványtenger partján, de a bizanti falak kiugró részén, látjuk a Fenert, melynek ablaka ki van világítva. Feléje egy pirosra festett háromárboczos hajó közeledik. A háttérben egy másik hajó tűnik fel, míg a kisázsiai hegyek alatt a Prinkipo szigete emelkedik ki. A víz fölött két sirály kóválygyog.

Vászon, méretei 33 : 59 cm. — Lelt. sz. 3992. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolást jóváhagyta az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozzt (873–912).

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Lelt.

III
568 (3992).
610 (142).

III : 568

Vét
1911

Egerváry

4003. *Részlet Stambulból.*

Az előtérből egy hátul balra kanyarodó út vezet az épületek közt, a melyek egyikének sarkán lámpás van, míg a legszélsőnek bolthajtásos kútja mellett egy előrehajolt leány merít vizet. A cselédnek öltözete: fejkendő, rövid ujjú ingváll, piros ruhaderék és sötétkék szoknya. A vidéken esteli világítás ömlik el. Jelzése alól balra: »*Egerváry Potemkin Stambul.*«.

Vászon, méretei 31·5 : 41 cm. — Lelt. sz. 4003. — Vétetett az 1911 február 24-iki 16984 sz. leirattal a művésztől 100 K-án. — Elszámoltatott 1911 április 8-án (1006–911). — Az elszámolásra nézve l. a 24090–911 szvsz. előadmányt.

Jegyzet. Ideiglenes állami letétül az idézett leirat értelmében 1911 márczius 13-án a magy. kir. keleti kereskedelmi akadémiának adatott át (442–911). — Az átadást tudomásul vette az 1911 november 7-iki 134636 sz. határozat.

Les.

III 572 (4003), 610 (142).

III : 572

Vét 1911

Egervary Agost

Aut. Esztergomban 1858
jun. 1. Rh.
1883/84. I. Lotz-féle festeneten
osztály
1883/84 II. u. o.

Hullák elvermelése II. 142, 143.

— égetése II. 142, 143

Egerváry Ágost

1872/73 – 1873/74 és

1883/84 – 1885/86

Ferkèpzomfoiskèvk

77.1.

CLAUDE LORRAIN (ejtsd: *klód lorren*), tkp. *Claude Gellée v. Gelée*, francia festő, * Chamagne (Mirecourt mellett, Lotharingia) 1600, † Róma 1682. Nic. Poussin mellett. Az „ideális tájkép" megteremtője, kinek hatása egészen a XVIII. és XIX. században követhető. (A mi Markó Károlyunk egyik legkésőbbi követői közé tartozik.) Fiatalon jutott Rómába, ahol Agostino Tassi, egy Carracci-tanítvány az első tanítója. Művészete németalföldi és olasz elemekből tevődik össze (P. Bril, Elsheimer, Annibale Caracci). Elsősorban a levegő, a napfény érdekelte, a kelő és lenyugvó nap, a déli napfény, mely a fák lombjai között rezeg és a távoli tenger tükrén csillog, a kilátás a lágy halmoktól, folyók és tavaktól megszakított síkságra. A paloták, antik romok, az előtér fái, a bibliából, mitológiából és ó-kori történetből vett alakok (mely utóbbiakat gyakran mások festették), mind csak staffázsát képezik nála a tájnak. Nem a tárgyak, de a színhangulat változása mutatja művészetének fejlődési vonalát. Korábbi képei nehéz, barnás tónusúak: Campo Vaccino (Forum Romanum), Tengeri kikötő (Mindkettő 1636 előtt, Louvre). Már meleg, aranyos napfény tölti be következő képeit: Falusi mulatozás (1639), Tengeri kikötő (1639) és egy másik hasonló tárgyú (1646), Dávid és Sámuel (1647, valamennyi Louvre). A malom (1648 körül, Róma, Doria-képtár, egyik legszebb képe, melynek változata London, National Gall.). Az átmenetet ezüstös tónusú képeihez jelzik: Menekülés Egyiptomba (1647, Drezda), Sába királynője a

Egerváry P. Ágost

1884/85 I. festészeti ontály
1884/85 II. " " Lotz
1885/86 I. " " "
1885/86 II. " " "

Hunyadyak vára Temesvárott II. 202

Egerváry-Potemkin

Agost

festő.

Meghalt 1930 nov. 15.

Rákospalotán 66 éves korában.
Mintegy nyolc évvel ezelőtt meg-
halt a felesége, kevéssel utóbb
leánya is, mire a művészen bus-
komosság vett erőt és azóta el-
vonultan élt. Két hónappal eze-
lőtt rákbetegség támadta meg
s ez okozta halálát.

Pesti Napló 1930. nov.

18. 10. lap.

U. 3005.

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

658/1932.

Nagyméltóságu

Vallás- és Közoktatásügyi M. Kir. Miniszteriumnak

0661
2-b
1581
0661

Budapest

V. Hold-u. 16.

Egerváry Potemkin Ágost,
festő; sz. 1858 jun. 1. Esztergom-
ban, mh. 1930. nov. 15. Rákos-
palotán. 1872–74. a bpesti
mintarajziskolában Greguss Já-
nosnál és Székely Bertalannál.
tanult Ezután az ujságirói majd színi
pályán próbálkozott. 1883–86.
Lötz K. növendéke volt, 1887.
München-Hollosy S., majd
az akadémián Gyszs és Liczen
Mayer tanítványa volt. Évti-
zedekig Budapesten, majd lej-
pesten, és Rákos palotán ~~dolgozott~~ élt
legutóbb
1910 mehány hónapig Kons-
tantinápolyban volt a török
főváros szanus részletet
festette.

Sokat dolgozott műkereskedők
részére.

98-1908. szhoz. MOB.

1908 II/11.

1 KORONA

Zólyomi várfelügyelőség

A magyar Müem

Országos Bi

Mély tisztelettel azon a
magyar műemlékek Tekintet
a zólyomi vár épületében üres
szolgáló 2 üres szobát az itt

Egervári Potemkin
Ágost

A régi Kerepesi út 1886
óta.

Budapest néker fő. tulajd.

VI.

26.

I. László és Cillei

olajfestmény

Székely Bertalan

66/54.

Egervári Potemkin Ágost

Az Egyetem-ről 1882. okt

Budapest székes főv. tulajd.

VI. ~~Mis~~ szönyeg

73.

124/84.

ÉGERVÁRY POTEMKIN *Ágost*, festő, * Esztergom 1858 jún. 1. † Rákospalota 1930 nov. 15. Budapesten és Münchenben tanult s 1886 óta állított ki táj- és arcképeket budapesti tárlatokon. Az Egyetem-tér 1882. és A régi Kerepesi-út 1886. c. festményei a Székesfővárosi Múzeumban és konstantinápolyi tájképeinek egy sorozata a Szépművészeti Múzeumban vannak.

É. Gy. I. 270 f

T. 6100.

a czölöpökön nyugvó hid vezet
ad; alól pedig v. KRETSCHMAR
ág van, a melynek egyike el-

N.

ich rennte,
ihm brennte
l über einen Stein
h und brach ein Bein.-
och frohen Muthes!
schaft nichts Gutes.-

n.

2-98.
-1117.

EGERVÁRY POTEMKIN ÁGOST. Nehéz küzködésekkel teljes élet zárult le *Egerváry Potemkin* Ágost festőművész halálával. Festőnek indult, egy ideig vidéki vándortársulatoknál színészkedett, majd ujságcikkek irásával tengette életét, míg megint visszatérhetett eredeti pályájához, a festészethez. Oly sanyarúak voltak életkörülményei, hogy sohasem szentelhette ennek sem teljes erejét. Mindent festett: kisebb oltárképeket, képmásokat, különösen sok városrész- és utcaképeket, apró életképeket. Ezeket azután üggyel-bajjal kisebb műkereskedők útján értékesítette. Jelentékenyebb művek alkotásához nem juthatott el. Tárgyi érdekességüknél fogva a Székesfőváros megvásárolta néhány képét, amelyek okmányszerűen rögzítik meg a 80-as évek Budapestjének később eltűnt utcarészeit. Ugyanilyen alapon került 27 képe a Keleti Akadémiába, ezek utca- és épületképek, amelyeket három hónapos konstantinápolyi tartózkodása alatt festett. A nagy becsvágyú, lelkes, derék festő egyébként becsülésnek örvendett a régibb festőnemzedék körében.

Egerváry Potemkin Ágost Esztergomban született 1858 június 1-én. Igen korán, 1872-ben került a Mintarajziskolába, ahol *Székely* és *Greguss* tanította 1874-ig. Ezekután színésznek ment, majd rövid ideig tollával kereste kenyerét. 1883—86 Lotznál dolgozott, egy évre rá kikerülhetett Münchenbe, ott előbb rövid ideig *Hollósy*nál, majd *Gysis*nél, *Liezen-Mayer*nél tanult, végül Budapesten telepedett le, ahol először 1886-ban állított ki egy Kerepesi-úti

utcasort. Azóta is szorgalmasan állított ki egy-egy kisrétű képet, a nyilvánosság elé utoljára ez év októberében lépett a Nemzeti Szalónban. Legutóbb Rákospalotán lakott, ahol szerény, elvonult életének, küzdelmeinek és szenvedéseinek november 15-én vetett véget a halál.

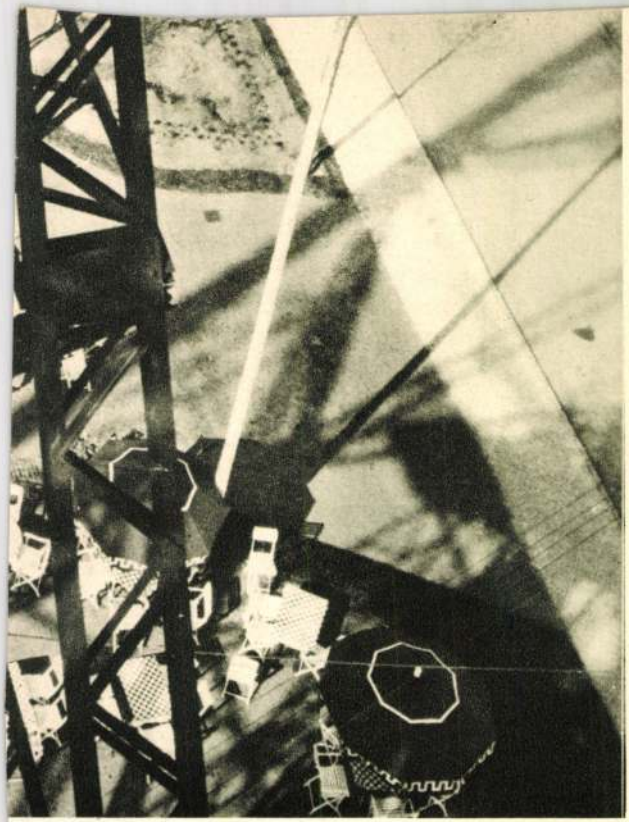

KÁVÉHÁZ FELÜLNÉZETBEN

vevő testeknek kezdeti hőmérsékletétől és fajhőjétől, valamint a sugárzás és vezetés folytán létrejövő hőveszteségtől. Ez utóbbiak annál kisebbek, minél gyorsabban folyik le az égés. Ez figyelembe veendő, ha magas égési hőmérsékletet akarunk elérni; ilyenkor az indifferens testeket lehetőleg kiküszöböljük (pl. az égetést oxigénben végezzük), az égő testet és az égést fentartó közeget előmelegítjük, az égést kis térben végeztetjük, az égési teret rossz hővezetővel vesszük körül stb.

A gyors égésnél az égő test vagy ízzik vagy lánggal ég. Izással égnek a szilárd testek, melyekből égés alkalmával éghető gázalakú termékek nem keletkeznek. Lánggal a gázalakú testek égnek el. A láng tehát ízzó gáz. Mikor szilárd testek lánggal égnek, akkor ez annak a következménye, hogy az égés alkalmával belőlük gázalakú éghető bomlástermékek keletkeztek.

A világító lángban három részt különböztetünk meg. A láng közepén el nem égett gáz van, mely sötét színű magot alkot. Ezt egy világító gázréteg veszi körül. A világító burok hőmérsékletén a gáz egy része elbomlik, belőle finom eloszlású szénrészek válnak ki, amelyeket a magas hőmérséklet ízzóvá és így világítóvá tesz. Harmadik része a lángnak a legszélső szegély, melyben csak gáz ég, tehát nem világít. A láng hőmérséklete ebben a rétegben a legmagasabb. A világító lángban szénrészecskék vannak, ezt bizonyítja az a körülmény, hogy a lángba tartott hideg tárgyra finom eloszlású szén (korom) rakódik le. Ha a világító lánghoz annyi levegőt vezetünk, amennyi a benne levő szén tökéletes elégetésére elegendő, színtelen magas hőmérsékletű lángot kapunk. Ilyen lángja van a Bunsen-lámpának. A magas hőmérsékletű színtelen lángot világítóvá tehetjük azáltal, hogy benne szilárd testeket helyezünk el, amelyek a magas hőmérséklet következtében, bár kémiai változást nem szenvednek, ízzóvá válnak. Ezen az elven alapul az Auer-gázizzófény. BÁLINT I.

Égési seb, akkor keletkezik, ha a szervezet valamely része magas hőfokú testtel (tüzes vas, forró víz, láng stb.) bizonyos ideig érintkezik. A keletkező elváltozások szerint I. fokú (bőrpir), II-fokú (szalmasárga, kissé zavaros folyadékot tartalmazó hólyagok) és III-fokú (elégés, elszenesedés) égési sérüléseket szokás megkülönböztetni. Az égési sérülések igen fájdalmasak és a II- és III-fokúak a hozzájuk csatlakozó másodlagos fertőzések miatt is veszedelmesek. A test kétharmad részénél nagyobb terjedelmű égések rendesen életveszélyesek, még pedig egyrészt azért, mert a bőrön át kiküszöbölődő kártékony anyagcseretermékek mennyisége lényegesen csökken, másrészt, mert az elégett szövetek méreganyagai felszívódnak a szervezetbe. A gyógykezelés bevonószerekkel (kenőcs, olajok), újabban az égett felület kiszárításával (csersav, porok) történik. A II- és III-fokú égések hegesedéssel gyógyulnak. E hegek sokszor nemcsak kozmetikai szempontból kifogásolhatók, hanem zsugorodásuk következtében ízületek összehúzódására és így működésük korlátozására is vezethetnek úgy, hogy javító műtétek válnak később szükségesekké. MAKAI E.

Egestorff *Georg* báró, német író, lásd: *Ompteda.*

Egész az, aminek nincsen híjja. Konkréten mindazon elemek összessége, amelyek egy összefüggő egységet (totalitas) alkotnak. A filozófiának ez egyik legfontosabb fogalma (az Egész, a Mindenség alakjában). Kant szerint gondolkodásunk alapvető formája rejlik benne: a mennyiség kategóriájának teljessége, amelyben az egység és sokaság szintézise áll előttünk. Minden *egész* ugyanis egység, amely azonban részekből, azaz sokaságból van összetéve. NAGY J.

Egész hang, a zenében 1. egész hangközt, vagyis hangtávolságot jelent; a zongora vagy harmonium billentői közül pl. 2 egymásmelletti fehér billentő, ha közbül egy fekete esik, úgyszintén 2 fekete billentő is, ha 1 fehér van köztük, van egymástól egy egész hangköznyire. — 2. Egész hang az, amelyik $^4/_4$-es ütemben elejétől végéig szól. Jelzése ilyen kótafej: 𝅝 KERESZTY I.

Egész mennyiségek, 1. Elsősorban a pozitív és negatív egész számok *(racionális egész számok)*

$\ldots -3, -2, -1, 0, 1, 2, \ldots$

Köztük az összeadás, kivonás, és szorzás művelete (az egész műveletek) elvégezhetők. Az elemi számelmélet *törzs-* vagy *prim-* és *összetett számokra* osztja fel őket, utóbbiak egyértelműleg előállíthatók primszámok szorzataként. 2. *Algebrai egész számnak* nevezzük az oly n-edfokú algebrai egyenlet gyökét, melynél x^n együtthatója 1, a többi együttható racionális egész szám. Egy-egy ilyen gyökből *algebrai számtest* állítható elő. Pl. az $a + ib$ adja a Gauss-féle számtestet, hol $i=\sqrt{1}$, a és b racionális egész számok. 3. Egész függvény az x változó hatványsora

$$f(x) = a_0 + a_1 x + a_2 X^2 + a_3 x^3 + \ldots$$

Ez *racionális* vagy *transzcendens egész függvény* aszerint, amint a tagok száma véges vagy végtelen. SÁRKÖZY E.

delmi forgalomban kapható tenyészeteit irtásukra használják. Emberre nem veszedelmes, de nagy tömegben elfogyasztva gyomor- és bélhurutot idézhet elő. A bacillus alakja és nagysága a tífuszbacilluséhoz hasonló. KELEMEN E.

Egerton (ejtsd: *edzsertn) Hugh Edward*, angol gyarmattörténetíró, szül. 1855 ápr. 19-én. Az angol gyarmatok és különösen Kanada történelmével foglalkozott, megírta az amerikai szabadságharc, az angol imperialista törekvések és az angol külpolitika történetét. Legismertebb műve: *Short history of British colonial policy*, mely számos kiadást ért. TÖRÖK P.

Egértorony *(Mäuseturm)*, Bingen mellett, a Rajna medrében egy sziklán álló torony; a hozzáfűződő monda szerint I. vagy II. Hatto, mainzi érsek (X. század) éhinség idején a hozzáforduló éhező néptömeget egy csűrben elégettette, s a szerencsétlenek nyöszörgésére környezetétől azt kérdezte, hogy hallják-e az egerek cincogását. Isten büntetéséül egerek üldözték, s bár a Rajnába épített toronyba menekült, oda is utána mentek és felfalták. A tornyot valószínűleg Willigis, mainzi püspök építtette (1000 körül) védelmi célokra. (Lásd: *VI. k. 155. o.)* HAÁSZ I.

Egértövis, lásd: *Ruscus.*

Egervár, kisközség Vas vm. vasvári j.-ában, (1920) 551 lak. Vasútállomása, posta- és távíróhivatala van. Határában vár- és páloskolostor romjai láthatók.

Egerváry-Potemkin *Ágost*, festő, szül. 1858 jún. 1-én Esztergomban, megh. 1930 nov. 15-én Rákospalotán. Budapesten Székely Bertalannál és Lotz Károlynál, Münchenben Hollósy Simonnál tanult. Naturalista táj- és életképeket festett, s illusztrálással is foglalkozott. Törökországi tájképeinek egy sorozata a budapesti Szépművészeti Múzeumban van. SZENTIVÁNYI GY.

Egervölgy, kisközség Vas vm. vasvári j.-ában, (1920) 969 lak. U. p. Kám, u. t. Rum.

Égés, a hőmérséklet nagyfokú emelkedése és fénytünemény közben létrejövő kémiai egyesülés. Legáltalánosabban ismert formája az anyagoknak oxigénben vagy az azt tartalmazó légkörben való égése, de tágabb értelemben más hő- és fénytünemény kíséretében végbemenő kémiai reakciót is nevezhetünk égésnek. (Pl. mondhatjuk, hogy a hidrogéngáz vagy a foszfor ég a klórgázban.) Az égéshez szükséges két anyag, az égő test és az égést fentartó közeg, szerepet is cserélhetnek. Igy pl. a világító gáz ég a levegőben, de ha levegőt vezetünk világító gázba, a levegő is meggyujtható, azaz a levegő ég a világító gázban. Az égésnek ezt a formáját *fordított égésnek* nevezzük.

Átvitt értelemben égésnek nevezik azt az oxidációs folyamatot is, mikor a keletkező hővezetés és sugárzás folytán eltávozva, nem okoz nagyobbfokú hőmérsékletemelkedést és rendszerint a fénytünemény is elmarad. Ez a *lassú égés.* (Lassú égés pl. a fa korhadása, a vas és egyéb fémek rozsdásodása stb.) A lélegzés folyamata szintén lassú égés. A lassú égés termékei rendszerint ugyanazok, mint a gyors égésnél keletkezők. Igy pl. a szervezet égéstermékei széndioxid és víz, és ezek az anyagok keletkeznek abban az esetben is, ha a szervezet anyagait a szervezeten kívül gyorsan égetjük el. A szerves nitrogénvegyületek másképen viselkednek az égésnél és másképen a lassú égésnél. Míg az előbbi esetben nitrogéngázt szolgáltatnak, addig a szervezetben történő lassú égésnél karbamiddá égnek el.

Gyors égés jelensége akkor következik be, ha a test az égést fentartó közeggel érintkezik és a gyúlási hőmérsékletre van hevítve. Utóbbi igen különböző. A zinkmethyl levegőn már közönséges szobahőmérsékleten gyullad, a foszfor 60°-on, a széndiszulfid 143°-on stb. Ha az égést mesterségesen akarjuk megszüntetni, akkor az égő testet vagy a gyúlási hőmérséklet alá kell hütenünk, vagy az égést tápláló közeget kell elvonnunk. Az égő gyertyát ráfujással azért tudjuk eloltani, mert a gyors légáram a belet a gyúlási hőmérséklet alá hűti. A vízzel való oltás mindkét célt szolgálja, minthogy a víz gőzre való változása által sok hőt von el az égő testtől, a keletkező gőzréteg pedig az égő test és a levegő közvetlen érintkezését megszünteti. Az égő testet a gyúlási hőmérséklet alá hűthetjük úgy is, hogy a keletkező hőt jó hővezetővel (pl. valamely fémmel) elvezetjük. Ezen az elven alapul a Davy-lámpa.

Égéshő elnevezésen azt a hőmennyiséget értjük, mely az égés folyamán az égő test 1 grjának elégetésekor keletkezik. Ha az égéshő elégséges arra, hogy a vezetés és sugárzás folytán létrejövő hőveszteséget pótolja és az égő testet állandóan a gyúlás hőmérsékletén vagy a fölött tartsa, akkor az égés folytonos mindaddig, míg a test teljes egészében elég; ellenkező esetben az égés megszűnik.

Az égéshőtől szigorúan megkülönböztetendő fogalom az *égési hőmérséklet.* Ez a hőmérséklet, melyre az égés alatt az égő testnek és közvetlen környezetének hőmérséklete emelkedik. Az égési hőmérséklet függ az égéshőtől, továbbá az égő testnek, a keletkező termékeknek és a jelenlevő indifferens, az égésben részt nem

Gutenberg Lex. IX. k.

Egerváry Potemkin
Ágost

nagyma

Arv, Csarnok 104. aukc. Gat.
" " 105, " ✓
" " 106, " ✓

Kodor : Kevermes

III. 387. Egerváry Potenkin Gusztáv, 28 éves, kath., szül. Budapesten, Magyarországon, atyja egyetemi könyvtári hivatalnok, Gysis élő modelles osztálya, 1887 ápr. 30.

Somogyi M.: 187. l.

Magyarok a [illegible] képem akad-n

Kiův 1. 1912

187. l.

Maria Krisztina:

Csaknem derékig, kissé balra
boglárjáról homlokára hosszú gyö
kerek gallérja réteges, magas ru
brochet visel, melynek közepén arc
A keret két oldalán függöny va
két gyermek nyakába a babérga
ve. Felirata a kép alatt két so

„Maria Christierna Ertz
Oesterreich Fürstin in
sez itán a jobb sarokban: „6

Reinnethet, méretei

Ltha 5

EGERVÁRY ÁGOST

/ 1858-1930 /

Aukción:
Agost Egervary: Markt in Ungarn.
Öl auf Leinw., 22x33 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
453. Kunstversteigerung, 1981 Febr.
Katalogus 322.sz. 46.old. Kép: Taf. 33.

Egerváry Potemkin

Nemzeti Szalon

1900. tav. kiáll

A falu bölcsei, of.

Patak az erdőben, of.

U. o. 1900. graf. kiáll.

Bohémek, olajvázl.

I. Mányoki-út 14.

Guba Pál piarista tanár levelét mellékletével ./. alatt azon kérelemmel van szerencsém Méltóságodnak visszakérőleg megküldeni, hogy alkalomadtán méltóztassék a gyöngyösi Szentháromtemplomot megtekinteni és annak megmentése kérdésében véleményét nyilvánitani.

Budapest, az 1926. január 21-tartott teljes ülésből.

II.

Főtiszteleneő Guba Pál, piarista főgimnáziumi tanár úrnak

Gyöngyös.
Havesa

A gyöngyösi Szentháromság-templom megmentése tárgyában Bizottsá-

EGERVARY Porcelán Ödön festő

Erdei 1991 85.

I/D SAKKTÁBLADÍSZES FA
(XII. sz. 3. negye

42—45. sz.

A faragványcsoport díszítménye apró, plasztikus kockák egymás utaló neve abból a vizuális hatásból adódik, amit ezek a 1,5—2 cm kockányi hely összképe kelt. A szabályos rendbe szervezett komp get, hacsak a kockák hol éles, hol pedig (ritkábban) kissé gömbö formai szigorúság a növényi ornamenset kedvelő székesegyházi következően a díszítmény alkalmazása is korlátozott; Pécsett egy hengertaggal kifaragott 45. sz. kivétel, mely faloszlop törzsrésze on enyhébben, 44. sz.-on erőteljesen ül ki; a párkány vízszintes h ben vehető bizonyosra. 42. sz. kövei fülkét kereteltek.

Sakktábladíszes faragványaink elszigetelten állnak a műhely alko helyük szempontjából tanulságos lehet a minta eredetének, elter Jellegéből következően a díszítmény elsődlegesen építészeti deko tagozaton faragták ki. A korai keresztény Közel-Keleten már isr nek egyszerre több nagy központjában is felújították.[2] Az egysz senyt az ornamentika gazdagabb növényi változataival, és konzer mondható a német terület is, ahol a sakktábladísz az egyházi refo a későbbi népszerűséget is megalapozó szerephez homlokzatok k met földön a XII. sz. közepe táján és azt követően a sakktáblamin rangjára emelkedett: ablakot, ablakegyüttest kereteltek, palmettad ehhez a fázisához tartozhatnak, és részletképzésben is megegyez kisépítészeti alkotásokhoz készültek Székesfehérvárott, valamint chivoltdarabok szempontunkból különösen lényegesek, itt ugyan na faragványkörével (II/A—B-vel) rokon palmettastílus kíséretéb legzetes levélmotívuma[6] nem ad megbízható felvilágosítást a s hogy különböző eredetű motívumok alkalmi találkozásáról van s társítás a királyi bazilikával szoros kapcsolatban álló műhelyek Fehérvárott a sakktábladísz I/B faragványainkkal rokon szárkód ból álló díszítménye a bizánciás velencei kockasor gazdagabb v

Egervölgyi Vilmos

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUN 9

NAPLÓ

Veszprém

Szobrok, akvarellek, intarziák

1021

Kiállítás a zirci művelődési házban

Sokan tekintették meg pénteken a három zirci fiatal műkedvelő, *Egervölgyi Vilmos, Józsa Lajos* és *Szabó István* műveit a művelődési ház klubtermében. A kiállítást *Leitner Nándor* kultúrházigazgató nyitotta meg, és egyúttal a művelődési ház jutalmát és oklevelét is átadta a fiataloknak.

A látogatók legnagyobb érdeklődéssel a művészi intarziás iparművészeti tárgyakat, különösen a páratlan műgonddal elkészített neobarokk asztalt csodálták meg. Készítőjük, Egervölgyi Vilmos egy év óta dolgozik a szakmában. A győri zeneművészeti szakiskolában érettségizett 1965-ben, majd a katonaság után fúró-faragó szenvedélyének engedve, a veszprémi faipari ktsz-be jelentkezett asztalos tanulónak. Szabad idejében intarziás táblaképeket is készít: egyik alkotása, a „*Néger énekes*" helyet kapott az uljanovszki nemzetközi iparművészeti kiállításon.

Józsa Lajos, a megyei művelődési osztály munkatársa, hét, hangulatos tájakat idéző akvarellt állított ki. Hármuk közül ő a rangidős, aki a zirci utánpótlás nevelését is vállalta: a gyermekek számára rajzszakkört szervezett a művelődési házban.

A húszéves Szabó István jó forma és térérzékéről tanúskodó kisplasztikái sok látogatót vonzottak. Fafaragóként kezdte. Tizenhárom kiállított műve közül a durvább megmunkálású *Faháncsoló* és *Bányászok*, az idilli pillanatot megragadó *Anya gyermekével* és néhány klasszikusan szép nőalakja a legsikerültebb.

A zirci művelődési házban hagyomány a fiatal műkedvelő művészek pártolása. Félévenként kiállításokat rendeznek számukra és ősztől szakképzett művész irányítása mellett gyakorolhatnak, tanulhatnak.

—s—

k.

(91)

MEZŐGAZDASÁGI GÉPJA

felvesz

FESTŐ SZAK

SEGÉDMUNKA

HEGESZTŐ

ESZTERGÁLY

TRAKTOROS

SEGÉDMUNKA

betanított mun

Kéthetenként szabad szom
Vidékről bejáróknak útikö
étkeztetés.

Jelentkezni le
munkaügyi c
Viola u. 12.

kőrösi u. 39.

azonnali kezdéssel vállal villanyszerelési,

valamint

kályhás munkát

(116)

Ruhatisztító szalon Pápán

Gyorstisztítás
jó minőségben,
import gépekkel

Egervölgyi Vilmos

A hammerlik balatonfüredi tárlata
résztvesz

Balogh Elemér: A művészet előszobájába
Nagyló, Veszprém 1969. aug. 23.

"Egető" János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 AUG 16.
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1021

(Egető János felv.)

NAUSCH GÉZA: TÁJ

Családi esemény Vásárhelyen

Született: Budai Sándor és Bacsa Katalinnak (Bezerédi u. 4.) Katalin; Juhász Lajos és Vata Rozáliának (Zrínyi u. 16.) László; Béres Károly és Bereczki Máriának (Tanya 1568.) Katalin; Mika István és Ferkovics Ilonának (Maros u. 10.) István; Stajner György és Horváth Máriának (Lenin út 56.) Ildikó; Gyöngyösi István és Rácz Erzsébetnek (Székkutas IV. 114.) Tibor; Homoki András és Kacsala Erzsébetnek (Tanya 2237/a.) András; Molnár Lajos és Kereki Irénnek (Tanya 953.) Gyöngyi nevű gyermeke.

Névadó ünnepséget rendezett: Bang Lajos és Kis Julianna (Borz u. 14.) Lajos; Barna László és Bán Ilona (Damjanich 10.) Anikó.

Ünnepélyes polgári házasságot kötött: Elekes Árpád (Bp. XIX. ker. Bartók Béla u. 115.) és Kelemen Erzsébet (Bp. XIII. ker. Muk u. 11/b.) Labádi Ernő (Székkutas, Bulganyin u. 3.) és Banak.

gaméri Ibolya
vács 74.): Soós
dor u. 46.) és
(Tanácsköztárs
Béni Gábor (
és Pap Erzsébet (Klauzál u.
65.); Patócs Sándor (Zrínyi
u. 7.) és Simon Éva (Som-
gyi Béla u. 20.); Maczelka
István (Szoboszlai u. 31.) és
Szőke Eszter. (Budai Nagy
A. u. 1.); Banga János (Do-
hány u. 4.) és Nagy Irén
(Földeák, Petőfi u. 2.); Ba-
ricsa Ferenc (Tompa u. 1.)
és Jójárt Ilona (Bajcsy-Zsi-
linszky 47.).

Meghalt: Lászlai János (Tolbuhin 70.); Bán Józsefné Tóth Jusztina (Vivó u. 4.); Rácz Imre (Révai u. 18.); Pócs Erzsébet (Gorzsa-tanya 55.); Apró Károly (Malinovszkij 11.); Szenti István (Jókai u. 84.); Pap Sándor (Gorzsa-tanya 655.);

Ünnepélyes polgári temetést rendeztek: Földesi János (Galamb u. 21.) elhunyt-

az alatt.

Majdnem elsírja magát a kinti emlékek súlya alatt.

— Sok éjszakát könnyeztünk át — mondja nagyot sóhajtva. — Pedig mindenünk megvolt. A gyerekünk gondoskodott rólunk. Még a kiés a hazautazást is fizette. De az emberek... Nincs ott kinn az az egymás iránti odaadás, az az egymással törődés, mint nálunk, mindenki megy a maga útján. A lányomék Twinsburgban élnek és ott nemigen találni magyar embert. Mondtam is a lányomnak: legalább a gyermekeidet tanítsd meg magyarul, ne felejtsék el, hogy magyarok a szülei, ne szakadjanak el tőlünk.

— Ott az emberek értékét aszerint mérik, mennyi a bankbetétjük — summázza véleményét Nagy Adorján.

— ács —

Égető fotós

Égető fotós készített felvételeket Szuromi Pál Fodor Józsefről készített albumhoz.

Szuromi Pál: Fodor József

Művészet, 1974. december - 20. oldal

ÉGETŐ ISTVÁNY, gubasmester

A miskolci gubas céh behivó névsortablaja. Miskolcon készült az 1850-60-as években. Anyaga fenyőfa, lapos. Rajta papirra ragasztva a mesterek neve. 35 név.-A 19.sz. második felében használtak.-A 16-os szamu név: ÉGETŐ ISTVÁN 41-42.old. 4.szamu kép.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37.old

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969. 8.szám, Miskolc, 1969.

ÉGETŐ ISTVÁNY, gubásmester

A miskolci gubás céh behivó névsortáblája. Miskolcon készült az 1850-60-as években. Anyaga fenyőfa, lapos. Kajta papirra ragasztva a mesterek neve. 35. név. - A 19. sz. második felében használták. - A 16-os számu név: ÉGETŐ ISTVÁNY

41-42.old. 4.számu kép. Fekete repr.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37.old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969. 8.szám, Miskolc, 1969.

MDK

Egey Tibor, VI. o. tan.

Sárospataki áll. angoltagozatu általános iskola.

82. Kubikusok.

Magy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949.aug.16. -szept.lo. Kat.

EGEY, fotómüvész

Simonyi Antal 1866-ban Debrecenben is nyitott fotószalont. Ezt asszisztense Gondy K. vezette. Ezt a mütermet Simonyi bukása után Gondy Egeyvel társulva átvette és hirnevét megőrizve hosszú időn át fenntartotta.
258.old

SZAKÁCS MARGIT: Simonyi Antal a hazai fényképezés egyik úttörő egyénisége 249.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

M.D.K.

Egg, Anton, műasztalos

1739-40-ben dolgozott Batthyány Lajos ujonnan szerzett nagyhanizsai birtokán.

Mária G. Aggházy: Steirische Beziehungen der ungarländischen Barockkunst.

Acta Historiae Artium,
Bp.1967. Tom.XIII. fasc.4. 336.old.

Eggeli Peter
Opafilms

M.DK

„Kiraly" (repr)

Élil és Szodalom, 1968. aug 10 - 7 lap

EGGEN, rézmetsző

Kálló váráról hiteles Gaspar Merian olasz müvész rajza
Ugyszintén Lucas Georg Sicha müve is. Ő a német városok
kedvelt müvésze. A rajz 1665-ből származik. Ez utóbbi al
Eggen ~~xxx~~ alárajzolta a vár lépték utáni alaprajzát, a
védmüvek keresztmetszetét is. XXIII. tábla, 2. és XXIV.
tábla, 1. kép. 6. jegyz. 75. old

KOROKNAY GYULA: A Kállói vár 73. old.

A Nyiregyházi JÓSA ANDRÁS Múzeum Évkönyve. II. 1959.
Bpest. 1961.

M.D.K.

Eger en rajza után L. G. Sticha
metszete 1665

A nagykállói vár alaprajza 1580 körül
repro.

Balogh Jolán: A Magyarországi négysarokbástyás várkastélyok
Művészet 1954. 249 l. 2 sz.

Ø Eggen

1665

l.

Eperjessy 1929

49. l.

EGGEN. rázmetsző

Lucas Georg Sicha rézmetszete Kálló vararól 1665-ből hitelesnek fogadható el. Eggen aláralzolta a vár lépték utáni alaprajzát, a védművek keresztmetszetét is. XXIV. tábla, 1. kép. Fekete repr.

KOROKNAY GYULA: A Kállói vár 73. old

A Nyiregyházi JÓSA ANDRÁS Múzeum Évkönyve. II. 1959. Bpest. 1961.

M.D.K.

Eggenberg Szilveszter és fia

1905-ben az udvari karán és géphár mellé éptlendő gyárkéményekhez készített terveket.

Csagány István: A budapesti I. ker XI. Ince-pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei.

Művért, 1954. 2 sz. 300 l.

Különféle sodronyfonatokat, sodronyfonatu keritéseket vasszerkezettel.

Rabitz-szövetet, áthányó rostákat, kavicskosarakat, szikrafogókat, ablak és kerékvédő rostélyokat, dynamókeféket, habarcs felvonókhoz használatos sodronykötelet, **betonirozáshoz szükséges sodronyfonatokat**, stbit legjobb kivitelben legjutányosabb árban szállit:

Haidekker Sándor sodronyszövet-, fonat- és keritésgyára.

Budapest, Üllői-ut 48—49. sz.

Képes árjegyzék, valamint költségvetés ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Spitz Bernát 5594 kor. 60 fill., Szabóiparosok hitel- és termelő szövetkezete 6584 kor. 50 fill., Blum Sándor 6131 kor. 91 fillérrel.

Döntés még nem történt.

Kolozsvár. (Tölgytalpfák szállitása.) A máv. kolozsvári üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére a folyó évben szükséges 7000 drb. III. r. tölgytalpfa szállitására március 27-én árlejtést tartott, melyen Krausz Dávid és fiai m.-huszti cég 7000, Erdőipar társaság (Debrecen) 7000, Kronberger Mór és fia budapesti cég 7000, Seidner Bernát és fia (Berzova) 5000, Diósi Ignác fia Lajos (Nagyvárad) 7000, Mátyás és Paskuj (Bánffyhunyad) 7000, Friedmann és Schwarcz (Nagyvárad) 7000, Reich Mór (Kolozsvár) 3000, Eissler J. és testvérei (Kolozsvár) 7000, Sternberg Lázár és társai (Fugyivásárhely) 7000, Salamon Márton (Nagybánya) 2800 drb.-ra tett ajánlatot.

Döntés még nem történt.

Temesvár. (Egyenruha szállitás.) Temesvár város tanácsa április 5-én árlejtést tartott a városi rendőrök, hivatalszolgák, a szinházi tüzőr és a közvágóhidi szolgaszemélyzet részére 1909. évben szükséges egyenruhák és egyenruházati cikkek szállitásának biztositására. Ajánlatot tettek: Morán Miksa (Temesvár), Kolarits Nándor (Temesvár), Ronkevits József (Temesvár), Délmagyarországi kalapgyár r. t. (Temesvár).

Az egyenruha szállitására Morán Miksának, az egyenruházati cikkek szállitására pedig Kolarits Nándornak ajánlatát terjesztik elfogadás végett a városi közgyülés elé.

Fogaras. (Kórházifelszerelésekszállitása.) A fogarasi vármegyei közkórház részére szükséges ágy- és fehérnemüek szállitását ifj. Novák János fogarasi cég, a butorok szállitását pedig Glanz Vilmos fogarasi asztalosmester 2961 kor. 50 fillérért nyerte el a megtartott árlejtés alapján.

c) Adás-, vevés és bérbeadás.

Budapest. (Gépészeti berendezések eladása.) A bajai volt Spitzer-féle szeszgyár gépészeti berendezéseit a február 20-án tartott versenytárgyalás alapján Kohn A. M. budapesti cég vette meg 31,600 koronáért.

Bustyaháza. (Tutajfa eladás.) A bustyaházai m. kir. erdőhivatal március 30-án árverést tartott a felsőszinevéri erdőgondnokság rakpartjain és a bustyaházai rakpartokon a mult évekből visszamaradt 20000 m³ fenyő tutajfának eladására. Ajánlatot tettek a bustyaházai kincstári gőzfürész bérletével kapcsolatban: Krausz Ignác, Rubel Eizig, Hoffmann Hers és fiai és Eisenstädter testvérek 17·2% felülfizetéssel, a bérlet nélkül: Winkler testvérek (M.-Sziget) 3%, Holczmann Dániel, Fuchs Eizig, Hans Salamon és Elefánt Mihály 8·4%, Milkó Vilmos és fiai (Szeged) 7·2%, Szolnoki egyesült gőzfürész r. t. 15·3% Neuschloszféle nasici tanningyár és gőzfürész 9·1% felülfizetéssel.

Az ajánlatokat döntés végett felsőbb helyre terjesztették.

Lugos. (Váltótalpfák eladása.) A lugosi m. kir. erdőigazgatóság április 8-án versenytárgyalást tartott a facseti vasuti állomás melletti kincstári tarakodón való átvétel mellett, mintegy 1000 drb. 1·50—2·80 m. h. és 14/20 cm. keresztmetszetü iparvasuti tölgy váltótalpfa eladására. Egyedül Schreiner József facseti lakos tett ajánlatot a kikiáltási áron, vagyis 60 koronával köbméterenként. Az ajánlatot döntés végett felsőbb helyre terjesztették.

Liptóujvár. (Faeladás.) A fenyőházai és oszadai erdőgondnokságokban az 1908—1912. években termelt faanyagnak eladására a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal által április 5-én tartott árverés ajánlattevők hiányában eredménytelen maradt.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. április hó 13-án Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) nagyobb és kisebb épitkezésekre:

27810. Schwarz Vilmos (VII., Rákóczi-ut 30.) a IX., Markotányos-utca 8635 hrsz. a. 3 em. ház, ép. Bán Dezső.

26475. Zrinszky Miklós nev. ifj. Nagy István (VII., Sajó-utca 5/a.) a VI., Szív-utca 63. sz. a. 3 em. ház.

22445. M. kir. vallss- és közoktatásügyi minister a VIII., Tömő-utca 7042. hrsz. a. 2 em. gyermek kórház, ép. Korb és Giergl.

28053. Herbst Samu nev. Brenner Sándor (VII., Dob-utca 84.) a VIII., Bezerédy-u. 5822. hrsz. a. emeletes épület és ráépités.

26498. Magyar izr. kézmü és földmivelődési egylet (VII, Damjanich-utca 48.) a X., Keresztúri-ut 7631. hrsz. a. földsz. épületek, ép. Vidor és Benes.

26779. Linczenpolcz Ferenc (III., Bécsi-ut 134.) a III., Drugeth-utca 4 sz. a. nyaraló, ép. Eggenberger Alajos.

22036. Licskó Pál (III., Filatori dülő 6338. hrsz.) ugyanott földsz. ház, ép. Schaffler István.

25371. Czipra János nev. Bauknecht Tamás (III., Bokor-utca 9.) az I., Diósárok 8925. hrsz. a. nyaraló.

27782. Jekel Géza (Budakesz) az I., Virányos 8769. hrsz. a. nyaraló, ép. Szakál Lukács.

28059. Csiki Ernő (II., Kacsa-utca 22.) a II., Rézmál 6282. hrsz. a. nyaraló, ép. Szultzberger Ignác.

26862. Willax r. t. (dr. Szuly Aladár, IV., Muzeum-körut 23.) a VI., Szobor-utca 1521. hrsz. a conservgyár és földsz. épületek.

26876. Robelly Aladár (Szeged) a VI., Petneházi-utca 1540. hrsz. a földsz. ház.

23631. Kammer Testvérek (X. Gyömrői-ut 8533. hrsz.) ugyanott földsz. épület ép. Lemberger Alfréd.

26762. Weisz Henrik (VII. István-ut 9.) a X. Asztalos Sándor-utca 7297. hrsz. a. földsz. épületek, ép. Popper és Groszmann.

27271. Glücksthal Henrik (IX. Mester-utca 65.) ugyanott földsz. épület.

Beocsini Cementgyári Unio Részvénytársaság

Központi igazgatóság: BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 10.
Gyárak: Beocsin (Szerémmegye). Vasut-, hajó- és távirdaállomás.

Szavatolunk a szabványokat messze felülmuló minőségért.

Portlandcementünk a szabványszerü 28 napos szilárdságot már 3 nap mulva éri el. :: ::

Gyártási képesség: 2.200,000 q portlandcement és 1.000,000 q románcement

Zsolnai Cement- és Mészgyár Részvénytársaság

Központi igazgatóság: BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 10. — Gyár: LITVAMEZŐ (Zsolna mellett). Vasut-állomás.

Uj gyárunkat 6000 waggon portlandcement gyártási képességgel 1909 tavaszán. A forgalomba kerülő cement elsőrangu minőségü és már 3 nap mulva eléri a szabványszerü 28 napos szilárdságot. üzembe helyezzük.

Bronc kovács specialisták CSÁNYI és SOLTY műkovácsok

műhely és iroda: Budapest, VII., Óvoda-utca 22.

Készitenek: vert vörös- és sárgaréz csillárokat, kandeláberekt, falikarokat, kandalló burkolatokat és rácsokat s egyéb lakberendezési fémdisztárgyakat, butorvasalásokat stb. Továbbá kovácsolt kapukat, lépcső és erkélyrácsokat, kerti és sirkeritéseket stb. saját terveik vagy beküldött minta után.

Telefon: 158—37. Specialisták rézportálok készitésében. Telefon: 158—37

Fürdőkádakat és teljes fürdőberendezéseket
saját szabadalma szerint, valamint épületbádogos munkát légszesz és vizvezetéki berendezéseket készit és szállit
Wiesel Adolf Budapest, VI., Váci-körut 47. sz.
Árjegyzék ingyen és :: bérmentve. ::
TELEFON 91—20.

Szabadalmazott, hornyolt téglából álló, felfüggesztett válaszfalak.
Soronként portlandcementes habarcsba helyezett vashuzallal merevitve. A vasgerendák méretezésénél a válaszfal sulya nem vétetik számításba. — **Minden eddigi válaszfalnál ugy olcsóság, mint gyors előállitás és száradás tekintetében föltétlenül előnyösebb. Állami, városi és magánmunkáknál alkalmazva.**
Berényi Ignác épitőmester Budapest, VI., Csengeri-utca 66. TELEFON 95—64.

22076. Fekete Andrásné (I. Istenhegyi-ut 9869. hrsz. a.) ugyanott toldalékok.

27535. Kovács Lajos (VII. Ovoda-utca 47.) a VII. Komócsy-utca 1995/32. hrsz. a. földsz. ház, ép. Kovács István.

28622. Kudelka Jakab (V., Honvéd-utca 14.) az I., Kelenföld 13960. hrsz. a. 3 em. ház.

26823. Kudelka Jakab (V., Honvéd-utca 14.) az I., Atlós-ut 13960. hrsz. a. 3 em. ház.

26821. Kudelka Jakab (V., Honvéd-utca 14. sz.) az I, Atlós-ut 13960/1. hrsz. a. 3 em. ház.

26858. Kummel Sarolta nev. Agoston Emil (VI., Dessewffy-utca 6.) az V., Váci-ut 1288. hrsz. a. 4. em. ház.

26863. Szenes Mór nev. Sugár és Krausz (VII., Dob-utca 73.) a IX., Márton-utca 8670. hrsz. a. 3 em. ház épitésére vonatkozó tervek jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

28060. Özv. Lieblich Betti (III., Lajos-utca 112.) ugyanott.

27494. Weisz Mór (I., Alkotás-utca 6. sz.) ugyanott.

26482. Dorschner János (III., Bécsi-ut 27.) ugyanott.

27959. Ákom Gyuláné (VIII., Festetics-utca 4. sz.) a VII., Százház-utca 27. sz. a.

27126. Bedő Béla (V., Honvéd-utca 3. sz.) ugyanott.

28028. Török Árpád (VIII., Madách-utca 4.) ugyanott.

23613. Gervay Dezső (VII., Erzsébet-körut 21. sz.) a IX. ker., Üllői-ut 109. sz. a.

27149. Müller Antalné (VI., Lovag-utca 18.) ugyanott.

27184. Kaszás József (VII., Aréna-ut 18.) ugyanott.

27497. Mekler Gyula (III., Apát-utca 46.) ugyanotti házra vonatkozó tervek jóváhagyattak.

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

27146. Baumgarten József a VI., Teréz-körut 8. sz. a.

25202. Roessemann és Kühnemann a VI., Váci ut 1531. hrsz. a.

25599. Csöndör György a VI, Fövény-utca 1540. hrsz. a.

26517. Magyar fém és lámpaárugyár r. t. a X., Gergely-utca 7987/2. hrsz. a.

27259. özv. Rothstok Jánosné a VII., Komócsy-utca 13. sz. a.

27174. Stekl Károly a VI., Forgách-utca 30. sz. a.

27783. ifj. Győrffy Károly az I., Virányos 8775. hrsz. a.

27148. Lipner Sándor és tsa a VIII., Szeszgyár-utca 7269. hrsz. a.

26141. Schulek Géza a II., Trombitás-ut 6592. hrsz. a.

25608. Demeter Kristó a III., Filatori dülő 6205. hrsz. a. házra vonatkozó tervei.

d) **gépekre és felvonókra:**

25765. Hajnal Márkus (VIII. Dobozi-utca 6504. hrsz.)

26476. Fischer Vilmos (VIII. Koszoru-utca 6320. hrsz.)

e) **elutasittattak:**

27530. Weisz G. Géza az I., Zsolt-utca 1349. hrsz. a.

24062. Mészáros József az I., Fürj-utca 12862. hrsz. a.

28067. Emmer Nándorné a VIII., Koszoru-utca 6319. hrsz. a házra vonatkozó épitési tervei.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Erneszthéza község előljárósága a **róm. kath. templom tatarozása** és ujból való átfedetése iránti munkálatok kiadása céljából **f. évi április hó 20-án d. e. 10 órakor** tartandó szó- és irásbeli versenytárgyalást hirdet.

A költségvetésileg előirányzott összeg **8585 korona 51 fillér,** melynek 5%-a bánatpénz gyanánt jelzett napon d. e. ½10 óráig készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a község pénztáránál leteendő.

Felhivatnak a pályázni óhajtók, hogy szabályszerüen kiállitott és lepecsételt ajánlataikat a kitüzött napnak **d. e. ½10 óráig** a község előljárósághánál annyival is inkább nyujtsák be, mivel később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Épitkezési költségvetés és feltételek a községi irodában betekinthetők.

Erneszthéza, 1909. évi április hó 6-án.

A községi előljáróság.

Beton, vasbeton

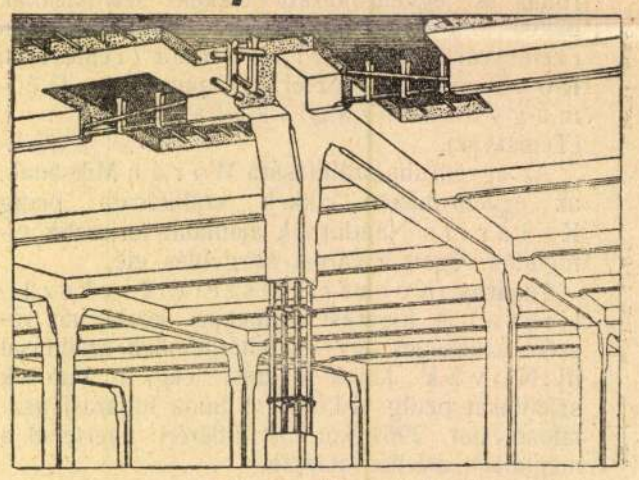

Ast Ede és Társai Budapesten,
II., PÁLFFY-TÉR 1. SZÁM.
TELEFON 111—33.

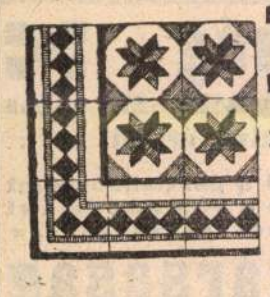

Ifjabb Walla József
mozaik-, cementáru- és mükőgyára, épitési anyagok raktára

Budapest. Iroda: VII., Rottenbiller-utca 15. sz. Telefon szám 76—36.

Márványmozaik lapok
Mintázott cementlapok
Karmantyus betoncsövek
Különféle műkőmunkák
Granit-terazzo; Betonmunkák
Csatornázások
Falburkolások
Mettlachi lapok
Keramit és klinker-lapok
Fayence-lapok
Kelheimi lapok
Terrakotta áruk
Kőagyagcsövek
Chamotte tégla és agyag
Portland és románcement

Kartellen kivüli parket
gyári raktár.
Politzer és Oklejszky
Budapest, VII., Bethlen-utca 14. sz.
Elvállal mindennemü parket- és padozati munkákat.
Aszfalt-parket különlegesség. Telefon 61—92.

Kedves Hallgatónk!

Tájékoztatjuk, hogy iskolánk téli trimesztere
1999. január 18-án kezdődik.

Régi hallgatóink számára
előbeiratkozás 1999. január 4. és 8. között 10^{00} órától 17^{00} óráig
az Iskola budai székhelyén (Budapest XII., Somorjai u. 1/B).

Új hallgatóink beiratkozása:
1999. január 11-én, 12-én, 13-án és 14-én
du. 15^{00} és 18^{00} óra között, ELTE, Budapest, V., Szerb u. 21-23.

Egyúttal örömmel értesítjük, hogy hamarosan elkészül
a *„Nyelvtanfolyamok Olaszországban 1999"* című programfüzetünk,
amelyet szívesen elküldünk postán minden érdeklődőnek.

Üdvözlettel:

STUDIO ITALIA OLASZ ISKOLA

Buon Natale

e

Felice Anno Nuovo!

Eggenberger Szylveszter

építőmester

lásd kazán és

" kéményépítő

Karczagmagyallam

283. l. – 284. l.

D Eggenberger Silvester

épitom

all. crust sein

Közlezrkiáll.
1232. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MDK

Eggenberger Alajos, ép.

179o24. Ujlaki tégla és mészégető r.t.

/V. Akadémia -u. 9./ a III. Bécsi-ut 1669. hrsz. a kémény.

Magánépitési engedélyek Budapesten.-Váll. Közl. 19o5. szept. 27. 4.l.

EGGENBERGER, bábsütő

A szombathelyi Állami Levéltárban Szombathely város közgyülési jegyzőkönyve említést tesz:
1787.május 7-én Eggenberger nevezetü bábsütőről,akinél gyertyát vásárolt a város. 243.old

HORVÁTH MARIA: A mézeskalácsos kismesterség 242.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XXI.évf. 1967
2.szám. Szombathely, 1967

MDK

Eggenberger Alajos építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 18. 262. l.

MDK

Eggenhofer Kálmán, épitész

II.dijat nyert

Művészet 1911.192.l.

Eggenhofer Károly

Lajos

Művészek 1911

192

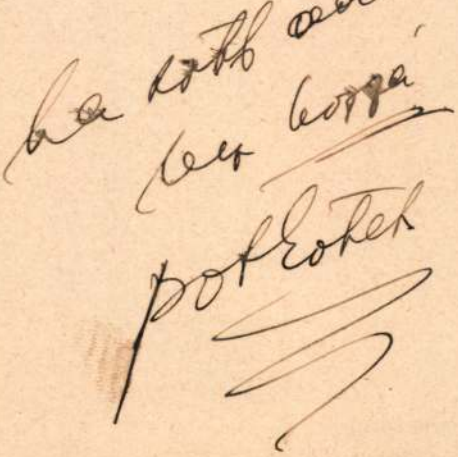

nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Ø Eggertgnes

grafikus

1930 -1932

Ipar.m.Isk.Évk.
1930 - 34. 45. l

Petőfi nékesfehérvári szeplése

VI. 310

Ø Egger Antal
épitesz
XVI. sz.

l.

Hadtört. Kösl
1925. 504. l.
Jurkovich čikke.

Egger Antal

epitém XVI. 2

Bentercebanya

d.

Hadtört. Közl

1926. 423.

Jurkovich ciske

~~Budapesti alapítóinak~~ VII. 32

M.O.K.

G. Egges

Plakátrajza „Emergé Divatlapja" címmel.

Színházi Élet. Bp. 1926. május 31.–június 6.
XXVI. évf. 23. sz. 128. lap.

Egger Géza

"Egyszer volt..." esti tái fákkal.
Festmén_yszerü "müvészi fénykép", mint a lap jelöli.
Repr.

ÉLET. Bp. 19o9. juni. 2o. I. évf.
25. sz. 818. lap.

		Kikiáltási ár pengőben
1645.	VADÁSZKUTYA ZSÁKMÁNNYAL. Ezüst. (Levélnehezék.)	18.—
1646.	KANÁL. Ezüst, a XVI. sz. ízlésében, nyelén egy-egy apostol alakjával. A XIX. sz. közepéről. 12 drb. 940 gr.	80.—
1647.	HAMUTÁLACSKA. Ezüst. 70 gr.	10.—
1647/a.	NYAKÉK. 18 karátos arany, zománcozott dísszel, gyémántokkal és brilliánssal. 1840 körül	300.—
1648.	NÁSFA. Ezüst, zománcozva. A XVII. sz. elejének ízlésében	40.—
1649.	HAMUTÁLACSKA. Ezüst.	8.—
1650.	GYERTYATARTÓ. Ezüst, vert díszítéssel. Orosz, 1830 körül. 1330 gr. Egy pár	260.—
1651.	CUKORFOGÓ. Ezüst, Bécs, XIX. sz. közepe	8.—
1652.	HOSSZÚ LÁNC, HÁROM FÜGGELÉKKEL. Arany. 26 gr.	65.—
1653.	CUKORFOGÓ. Ezüst filigrán. 1840 körül	4.—
1654.	KARKÖTŐ FÜGGELÉKKEL. Arany	30.—
1655.	CUKORFOGÓ. Ezüst, áttört dísszel. XIX. sz. eleje	4.—
1656.	ECET-OLAJTARTÓ. Ezüst, géniusz alakjával és áttört dísszel. Bécs, 1807. 920 gr.	180.—
1657.	SÜTEMÉNYÁLLVÁNY. Ezüst, csiszolt üvegtállal	25.—
1658.	NYAKKENDŐTŰ. Arany, áttört és domborított dísszel	9.—
1659.	KANNA. Ezüst, áttört peremmel. 358 gr.	53.—
1660.	FEDELES CUKORTARTÓ. Ezüst, áttört peremmel. 610 gr.	85.—
1661.	NYAKKENDŐTŰ. Arany, igaz gyöngyökkel	9.—
1662.	OVÁLIS TÁLCA. Ezüst, áttört peremmel. 1470 gr.	215.—
1663.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Ezüst, csiszolt üvegtállal	25.—
1664.	NYAKKENDŐTŰ. Arany, zománcozott szerecsenfej alakban	7.—
1665.	CSEMEGEKÉS ÉS VILLA. Ezüst nyéllel. 12 pár	30.—
1666.	CSEMEGEKÉS. Ezüst nyéllel. 12 darab	15.—
1667.	NYAKKENDŐTŰ. Korállon pihenő ezüst sassal. (Tűje arany.)	4.—
1668.	KANNA. Ezüst, áttört peremmel. 177 gr.	25.—
1669.	KAGYLÓALAKÚ NÉVJEGYTÁL. Ezüst, 532 gr.	64.—
1670.	NYAKKENDŐTŰ. Arany, türkizekkel és igaz gyönggyel	9.—
1671.	ÓRALÁNC. Arany. 21 gr.	80.—
1672.	CUKORSZÓRÓ. Szögletesen csiszolt kék üveg, ezüst kupakkal. 1840 körül	15.—

V. ARANY, EZÜST, ÉKSZERTÁRGYAK

(1630-tól 2020-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
1630.	KAROS GYERTYATARTÓ. Ezüst. Bécs, 1800. Egy pár, 1840 gr.	500.—
1631.	KOPPANTÓOLLÓ TÁLCÁVAL. Ezüst, 1847. 285 gr. . . . . *(Illusztrálva a XIII. táblán.)*	34.—
1632.	CUKORTARTÓ FEDŐVEL. Kokuszdió, ezüsttalppal és almaalakú gombbal. Pest, 1820 körül *(Illusztrálva a XI. táblán.)*	60.—
1633.	KANNA. Ezüst. Kassa, 1843. 268 gr. . . . *(Illusztrálva a XII. táblán.)*	67.—
1634.	KANNA. Ezüst. Kassa, 1843. 357 gr. . . . *(Illusztrálva a XII. táblán.)*	90.—
1635.	CUKORTARTÓ. Rubinüveg, sajtolt ezüst fedőlappal, 1850 körül . . . . . *(Illusztrálva a XIII. táblán.)*	45.—
1636.	TALPAS SERLEG. Ezüst, trébelt díszítéssel. Bécs, 1844. 210 gr. . . . . *(Illusztrálva a XII. táblán.)*	50.—
1637.	TEAFŐZŐ. Ezüst. Bécs, 1821. 1100 gr. . . . *(Illusztrálva a XII. táblán.)*	250.—
1638.	ECET-OLAJTARTÓ. Ezüst, csiszolt üvegbetéttel. Bécs, 1821. 750 gr.	220.—
1639.	ÚTI EVŐKÉSZLET. Aranyozott ezüst, vert és vésett díszítéssel. Augsburg, XVIII. sz. közepe. 9 darab. Eredeti tokban. (Hibás.)	900.—
1640.	NYAKLÁNC. Ezüst, részben aranyozva . .	12.—
1641.	GYERTYATARTÓ. Ezüst. Egy pár. 500 gr. Pest. 1843	70.—
1642.	HÓLYAGOS SERLEG FEDŐVEL. Ezüst, gót stílusban. Eggert testvérek munkája. 1870 körül. 856 gr.	200.—
1643.	GYERTYATARTÓ. Ezüst. Egy pár. 450 gr. Pozsonyváralja, 1821	65.—
1644.	FEDELES VADÁSZSERLEG. Ezüst, rendkívül gazdagon díszítve. Bécs, 1860 körül. 1118 gr.	180.—

Árverési Közlöny 1936. 2. sz.

		Kikiáltási ár pengőben
1335.	CUKORTARTÓ FEDŐVEL. Ezüst, áttört és domború díszítéssel, empire ízlésben. Beütött bélyege, Bécs, 1807	135.—
1336.	KOSÁR. Ezüst. 1240 gr	160.—
1337.	KARPEREC. Ezüst filigrán. Balkán . . .	6.—
1338.	FÜLES TÁLCA. Ezüst, súlya fabetéttel együtt 3520 gr	320.—
1339.	FEDELES DOBOZ. Ezüst, domború díszítéssel. 206 gr	40.—
1340.	KOPPANTÓOLLÓ. Ezüst. Bécs, 1845	20.—
1341.	GYERTYATARTÓ. Ezüst, sajtolt újbarokk díszítéssel. Egy pár. 630 gr	100.—
1342.	CSEMEGEKÉS ÉS VILLA. Ezüst nyéllel. 12—12 darab	30.—
1343.	MOKKÁSKÉSZLET. Ezüst, 582 gr. (Kanna, cukortartó és 2 csésze aljjal.)	70.—
1344.	FEDELES CUKORTARTÓ. Ezüst, domború dísszel. 248 gr. Bécs, 1845	50.—
1345.	TALPASPOHÁR. Ezüst, domborított díszítéssel, 210 gr. Bécs, 1846. (Hibás.)	40.—
1346.	TÁLCA. Ezüst, domború és áttört dísszel. 558 gr	55.—
1347.	CHANUKAGYERTYATARTÓ. Ezüst, 642 gr. XIX. sz. első harmada. (Hibás.)	120.—
1348.	CHANUKAMÉCSES, nyolc lángra. Ezüst, XIX. sz. első fele	20.—
1349.	CHANUKAFÜSTÖLŐ. Ezüst, domborított díszítéssel. 1830 gr	350.—
1350.	CHANUKAFÜSTÖLŐ. Ezüst filigrán, 480 gr .	70.—
1351.	TIZENKÉTSZEMÉLYES EVŐESZKÖZ. Ezüst, 103 drb. Súlya késnyelekkel együtt 5403 gr. .	500.—
1352.	CHANUKAFÜSTÖLŐ. Ezüst filigrán. 163 gr. Orosz, 1878.	24.—
1353.	TORAMUTATÓ. Ezüst, domborított dísszel. 184 gr.	28.—
1354.	CHANUKA-GYERTYATARTÓ KIS LOUIS XVI. PAMLAG ALAKJÁBAN. Ezüst, áttört díszítéssel. 382 gr. Osztrák, 1830. körül . . .	40.—
1355.	FÜSTÖLŐ. Ezüst filigrán. 1009 gr. (Hibás.) .	15.—
1356.	FÜSTÖLŐ. Ezüst filigrán. 58 gr. (Hibás.) . .	10.—
1357.	TALPAS POHÁRKA. Ezüst, héber felírással. XIX. sz. eleje	8.—
1358.	POHÁRKA. Ezüst	6.—
1359.	SZÖGLETES FÜLES TÁLCA. Ezüst, domború peremmel. 560 gr. Bécs, 1864.	100.—
1360.	KOSÁR. Ezüst, bordásan verve, áttört díszítéssel. 870 gr.	260.—

		Kikiáltási ár pengőben
1361.	FEDELES KORSÓ. Ezüst, domborított díszítéssel. Augsburgi bélyeggel, a XVII. sz. ízlésében	1150.—
1362.	SZELENCE. Ezüst, fedelén domború díszítéssel. Augsburg, 1763—1765	180.—
1363.	ÉKSZER DÍSZMAGYAR RUHÁHOZ. (Öv, mentelánc és 20 gomb.) Ezüst, zománcozott díszítéssel és ékkövekkel	120.—
1364.	KIS ORSÓS ZSEBÓRA. Arany, zománcozott hátlappal. XVIII. sz. vége. A zománcos fedél újabb	20.—
1365.	VÁZA. Réteges üveg, ezüst aljjal és peremmel	30.—
1366.	FÜLES KOSÁR. Ezüst, domború dísszel, 568 gr.	70.—
1367.	BÓLÉ-POHÁR. Ezüst, domborított díszítéssel. Hozzá porcellán betétek. 6 drb. 466 gr. Amerikai gyártmány	60.—
1368.	BONBONTARTÓ. Ezüst, domború barokk díszítéssel. 162 gr.	20.—
1369.	KOSÁRKA. Ezüst, domború és áttört díszítéssel. 117 gr.	15.—
1370.	KOSÁRKA. Ezüst, domború díszítéssel 2 drb. 105 gr. Angol	15.—
1371.	KENYÉRKOSÁR. Ezüst, 260 gr.	26.—
1372.	SALÁTÁSKANÁL. Ezüst, áttört dísszel. 91 gr. Amerikai gyártmány	12.—
1373.	NYOLCSZEMÉLYES EVŐESZKÖZ. Ezüst, 57 drb. Súlya késnyelekkel együtt: 2500 gr. Amerikai gyártmány	275.—
1374.	GOMBOLYAGTARTÓ. Ezüst, XIX. sz. eleje.	8.—
1375.	CUKORFOGÓ. Ezüst. Bécs, 1854.	7.—
1376.	CIGARETTASZELENCE. Ezüst, 95 gr.	10.—
1377.	NYAKLÁNC. Ezüst, 122 gr.	12.—
1378.	BURNÓTSZELENCE. Szarú, ezüst foglalatban. Két rekesszel. XVIII. sz.	8.—
1379.	HÓLYAGOS SERLEG FEDŐVEL. Ezüst, gót stílusban, Egger testvérek munkája. 1870. körül 856 gr.	150.—
1380.	FEDELES VADÁSZSERLEG. Ezüst, rendkívül gazdagon díszítve. 1118 gr.	150.—
1381.	KARKÖTŐ FÜGGELÉKKEL. Arany	30.—
1382.	ÓRALÁNC FÜGGELÉKKEL. Ezüst, 75 gr	5.—
1383.	KÉT KANNA ÉS EGY CSÉSZE ALJJAL. Ezüst, 1450 gr.	290.—
1384.	LOVAGLÓPÁLCA. Ezüst foganytúval. 18 darab	100.—
1385.	GYŰRŰ. Arany, két apró brilliánssal és egy igazgyönggyel	50.—
1386.	GYŰRŰ. Arany, brilliánsokkal, rubinnal és zafírral. (Egy kő hiányzik.)	180.—

Arverési Közlöny 1937. 2. sz.

Egger testvérek

1905. SERLEG FEDŐVEL, ezüst, gazdag renaissance jelegü trébelt díszítéssel, födelén római harcos. Egger ötvösműhelyéből. Magyar, XIX. sz.

Ernst Múzeum aukció XVIII.

2821. .....

2822. .....

2823. .....

2824. .....

2825. .....

2826. .....

2827. .....

2828. .....

2829. .....

2830. .....

Egger testvérek

nincs utóda Roger Adolf

cód 2

Bp.

l.

Ezredevéskiáll

XVI. cs. 16. l.

Moldvai

3885. Krajna János.

Sz. Buda Pesten 1875 augus

A falu rossza.

Egy deszkával kipadló
térbeli fiókos szekrény föl
dővel letakart asztal mellet
~~ábrázatú rézszeges paraszt, a~~
asztalon nyugtatja, hátratet
ra nehezedik. Jobb térdére z
forditott kancsó, két félig
dült üveg van. Rövid haja ős
barna, arcza leberetvált. Öl
ujjú ing, szürke mellény, ké
ma; a leánynak: ingváll rövi
pruszlik, atyjáéhoz hasonló
alól jobbra: Moldvai Krajna

Vászon, méretei 150
Vétetett a Képzőművés
az 1909. május 14-iki 53947
ex 909)

Vét 53947-909

Egger testvérek

Zoomanc és sodrony-
művek

vrád
Kel 1885

III. k. 3. f. 422. l.

Egger Dávid

ötvös Pest

1860 – 80-ig erek

ivod

Horváth Szentpéteri

253. l.

n leheveredett csordából egy tehén
i, a melyek jobbra fordultak. Bal-
llé telepedett pásztort hallgatja
A kerités közelében, a pásztor mö-
tehénnél birkák láthatók. A hát-
t felhőzött.

0 cm.
-iki ajánlat (506/902), illető-
evél alapján Giulia Marko Conti-

Egger
Stoös

Gyfarsikiáll

233. l.

AEUM
8·

PEST

R. TÁRSULAT

ÁSA

HARMADIK KÖTET

BUDAPEST

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT I

1895

Ára diszkötésben 8 frt — 16 korona.

Egger-testvérek, ékszerészek

Pesti Hirlap. 1881. ápr. 25.

Budapest ajándéka

Világi ötvösmű. Zománcos ékszer.
Egyen-testvérek

Pesti Hirlap. 1881. ápr. 25.

Budapest ajándéka

Egger és Wisinger

M.D.K.

Erdélyi zománcmunkával diszitett serleg

Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi világkiállitáson

A világ iprmüvészet Párisban .1900. Szerk; Fittler Kamill és Györgyi Kálmán

Klny. a Magyar Iparmüvészet 190_. évi folyamából 27.1.

Egger (Roger)
ékszerész

l

Fiú György

27. l. 30. l.

MIHALIK
MUZEUMI ÉS KÖNYVTÁRI

367 szöveg közé ny

BUDAP
STEPHANEUM N
1910.

MDK

Egger testvérek

mütermében készült az alábbi munka kötése; ezüstmives munkái minden részletben Rauscher Lajos akadémiai festő rajzai szerint

A Gizella-album. Vas. Ujs. 1873. ápr. 20. 193.l.

MDK

Egger ötvös

Györgyi K: Az iparműv. a párisi kiáll.on. MI. 1900.

255-257. l.

MDK

Egger /Roger/ ötvös

Györgyi K: Az iparm. a párisi kiáll.on. MI 1900.
233-237. l.

Egger
Ozv.

4.

Egyházm. Lap

1882. 59. l.

22679 szám.

A Müemlékek Orsz.
Bizottságának foganatosi
tás végett kiadom.

Budapest, 1904. március 24.
A miniszter meghagyásából

Lippich
osztálytanácsos.

Egger testvérek

útoda Roger A

l.

Roger A alatt

	"	
	K 531250.-	
	"	
uszdij	" 1.064.-	
alék	" 2.168.-	
	" 6.650.-	
mi jutalék és ási dij	" 203.-	
tség	" 10085	
rtékkel	K 541.335.-	

heltük.

yeztük.

Teljes tisztelettel
HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Egger-testvérek elnézést

Vörösvágási aropálbánya bérlői

Divald Kornél: Felvidéki sétát.
Bp. 1925. 110.

TARTALO

Entz Géza és az erdélyi gótika *(Marosi*
A rövidítések jegyzéke .....
Erdély gótikus építészetének 13. század
A késői klasszikus gótika építészete Erd
1350/1360) .....
Királyi építkezések.....
A főrendűek építkezései.....
Főpapi építkezések .....
A városok és mezővárosok építkez

EGGER testreel

No. 135 Der ungarische Opalschmuck
1881.

Weltliche und Geistliche
Schatzkammer. Wien, 1987
ill.

EGGER talvéri

1878

188. márc. 13. Dr Egger Samutól II. Lajos féle emlékérem ónból.

Szerz.

190. márc. 13. Egger testvérektől az Edelspacher féle éremgyűjtemény lajstroma.

Szerz.

102. p.

M. Ét. 1991. 1-2.

Egger testvérek
ötvösök.

Egger Henrik 14,
a fentiek mintegyben
készült ötvösmivet
ajándékozott az
Iparmüvészeti Mu-
zeumnak.

Az Orsz. Magy. Ipar-
müvészeti Muzeum
és gyűjtemenye.
1896–1915 Bp.
1915. 7. 1

A Közmunkatanács kiirta a tervpályázatot a városközpont, az ugynevezett Fórum kialakitására. A pályázat a Károly király-utnak és a Vilmos császár-utnak a Rákóczi-uttól a Bazilikáig terjedő szakasza és az ezzel szerves kapcsolatban lévő belterületi városrész szabályozására és eszmei rendezésére vonatkozik.

A pályázóknak *négy főszempontra* kell figyelemmel lenniök:

1. Az Andrássy-ut torkolatának rendezése és az Andrássy-utnak a Gróf Tisza István-utcával való összekötése.

2. A Károly király-utnak a Lánchidhoz való levezetése.

3. A Deák-téri templom és környékének rendezése.

4. A városháza Károly király-uti frontjának ujjáalakitása és homlokzati kiképzése.

Ezeken kivül a rendezés során a tervezőknek gondoskodniok kell az emlitett területek *zavartalan közlekedésének biztositásáról.*

A pályázat névaláirásos és azon részt vehet minden magyarhonos épitész és mérnök, aki a mérnöki kamara tagja és a müegyetemen, illetve a müszaki és gazdaságtudományi egyetemen oklevelet szerzett. A pályázatra vonatkozó tervezési feltételek, kimutatások, helyszinrajzok a Közmunkatanács segédhivatalában szerezhetők be.

December 31-én déli tizenkét óráig lehet benyujtani a pályaterveket a Közmunkatanácsnál.

A Közmunkatanács a tervek közül négy darabot egyenként 2500 és hat darabot egyenként 800 pengős dijazásban részesit, illetve megvásárol. Döntés után a pályamüveket nyilvánosan kiállitják.

osztály vezetője
koronarend par
tette ki. A kitün
át. — *Felkay*
nokot nevenapj
üdvözölték. —
niszter dr. *Ros*
Millik Ádám fő
lay József tan
Zoltán segédfog
hamisitási törvé
fejtett ügybuzg
nak, a főváros
vizsgáló intézet
gazdasági érdel
vitele körül kif
*résé*t fejezte k
János dr., a II
zetője most t
harmincadik es
személyzete *Ge*
járóhelyettessel
ben részesitett
Győzőné, *Kert*
nöki ügyosztály
régiben ünnepe
gyedszázados ju
dóan az elnöki
dik, még pedig
ben. Ezidőszeri
elnöki ügyosz
mellé van beos
ünnepelték a k
IV. ker. előljár
neplésben részt
tának 25 éves
Ödönné tisztvis
idejét a IV. k
tötte. *Goszleth*
üdvözölte a jul
lati jubileum
mesteri hivatal
tanácsjegyző,

92.

92. NÁSFA, ARANY, ZOMÁNC DÍSSZEL. ERDÉLYI MUNKA. XVI. SZ. EGGER H. TULAJDONA. PENDENT, OR ÉMAILLÉ. TRANSYLVANIE. XVIe SIÈCLE.

93.

93. BÁTHORI ISTVÁN VIASZ MELLKÉPE. 1586. EGGER H. TULAJDONA. PORTRAIT EN CIRE D'ETIENNE BÁTHORY. 1584.

94.

94. NÁSFA, ARANY, ZOMÁNC DÍSSZEL. NÉMET, XVII. SZ. EGGER H. TULAJDONA. PENDENT, OR ÉMAILLÉ. TRAVAIL ALLEMAND. XVIIe SIÈCLE.

95.

95. SZENTELTVÍZTARTÓ, ARANY, ZOMÁNC-DÍSSZEL, BUDAPEST XIX. SZ. AZ EGGER MŰHELYBŐL. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM TULAJDONA. BÉNITIER, EN OR ÉMAILLÉ. BUDAPEST, XIXe SIÈCLE.

96.

96. KUPA, ELEFÁNTCSONT ÉS EZÜST. MAGYAR. XVII. SZ. BRASSÓ. FELEDY DEZSŐ TULAJDONA. HANAP EN IVOIRE MONTÉE EN VERMEIL. TRAVAIL HONGROIS (BRASSÓ). XVIIe SIÈCLE.

Magyar Iparművészet
1912. 127. l.

97. SZENT PETRUSZ GONZALESZ, PORTUGÁL DOMINIKÁNUS SZÍNES FASZOBRA. SPANYOL, XVII. SZ. CANO ISKOLÁJA. PANER JÁNOS TULAJDONA.

STATUE COLORIÉE EN BOIS SCULPTÉ DE ST. PIERRE GONZALÈS.

97.

98.

98—99. GYERTYATARTÓK, KEMÉNY CSERÉP WEDGWOOD. XVIII. SZÁZAD. FELEDY DEZSŐ TULAJDONA.

99.

PAIRE DE BOUGEOIRS, POTERIE DE WEDGWOOD. XVIIIe SIÈCLE.

92.

92. NÁSFA, ARANY, ZOMÁNC DÍSSZEL. ERDÉLYI MUNKA. XVI. SZ. EGGER H. TULAJDONA.
PENDENT, OR ÉMAILLÉ. TRANSYLVANIE. XVIe SIÈCLE.

93.

93. BÁTHORI ISTVÁN VIASZ MELLKÉPE. 1586. EGGER H. TULAJDONA.
PORTRAIT EN CIRE D'ETIENNE BÁTHORY. 1586.

94.

94. NÁSFA, ARANY, ZOMÁNC DÍSSZEL. NÉMET, XVII. SZ. EGGER H. TULAJDONA.
PENDENT, OR ÉMAILLÉ. TRAVAIL ALLEMAND. XVIIe SIÈCLE.

95.

95. SZENTELTVÍZTARTÓ, ARANY, ZOMÁNCDÍSSZEL, BUDAPEST XIX. SZ. AZ EGGER MŰHELYBŐL. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM TULAJDONA.
BÉNITIER, EN OR ÉMAILLÉ. BUDAPEST, XIXe SIÈCLE.

96.

96. KUPA, ELEFÁNTCSONT ÉS EZÜST. MAGYAR. XVII. SZ. BRASSÓ.
FELEDY DEZSŐ TULAJDONA.
HANAP EN IVOIRE MONTÉE EN VERMEIL. TRAVAIL HONGROIS (BRASSÓ). XVIIe SIÈCLE.

Magyar Iparművészet
1912.

97. SZENT PETRUSZ GONZALESZ, PORTUGÁL DOMINIKÁNUS SZÍNES FASZOBRA. SPANYOL, XVII. SZ. CANO ISKOLÁJA. PANER JÁNOS TULAJDONA.

STATUE COLORIÉE EN BOIS SCULPTÉ DE ST. PIERRE GONZALÈS.

97.

98.

98—99. GYERTYATARTÓK, KEMÉNY CSERÉP WEDGWOOD. XVIII. SZÁZAD. FELEDY DEZSŐ TULAJDONA.

99.

PAIRE DE BOUGEOIRS, POTERIE DE WEDGWOOD. XVIIIe SIÈCLE.

382. HÓLYAGOS SERLEG FEDŐVEL. Ezüst, gót stílusban. Eggert testvérek munkája, 1870 körül. 856 gr. 250.—

(Illusztrálva a XXVI. táblán.)

Helyesen Egger

382.

XXVI

Eggert

(Illusztrálva a XXV. táblán.)

387. POHÁR. Ezüst, vert és vésett ízléses virágdísszel. Danzig, XVII. sz. közepe . . . . . 80.—

(Illusztrálva a XXVI. táblán.)

388. CUKORTARTÓ FEDŐVEL. Ezüst. Bécs, 1813. 458 gr. . . . . 135.—

(Illusztrálva a XXV. táblán.)

Árverési Közlöny
1936. febr. 1. r. szám

1858. 98 gr. . . . . 25.—

402. KANNA FEDŐVEL. Ezüst, domborított dísszel. (Bélyegét közli Rosenberg IV. k. 9598.) 1110 gr. . 300.—

403. CUKORFOGÓ. Ezüst. Pest, Georg Gretschl, 1846 . 10.—

404. CUKORFOGÓ. Ezüst. Bécs, 1840 . . . . . 10.—

405. ÚTI EVŐESZKÖZ. Aranyozott ezüst. Pest, 1780 kör. 6 darab, tokban . . . . . 100.—

406. CUKORFOGÓ. Ezüst. Pest, Alois Giergl, 1850 körül 10.—

407. TINTATARTÓ. Ezüst, domborított díszítéssel. 1830 körül. 955 gr. . . . . 300.—

408. CUKORFOGÓ. Ezüst. Bécs, 1840 körül . . . . 10.—

409. VARRÓKÉSZLET. Arany, domborított díszítéssel. Bronzveretes topolyafa tokban, aranyhímzésű bársonybetéttel. 1840—50. (Hiányos.) . . . . . 220.—

410. SZENTSÉGTARTÓ. Aranyozott ezüst. Gazdag öntött és vert díszítéssel. Szára tömören öntött angyalalak. XVII—XVIII. sz. 3500 gr. . . . . 800.—

411. DÍSZKANÁLKA. Ezüst, nyelén Szt. György alakja . 5.—

412. DÍSZKANÁLKA. Ezüst, vitorláshajóban végződő nyéllel . . . . . 15.—

413. KANÁL. Ezüst érmékből verve. 11 darab, 150 gr. . 15.—

414. EVŐESZKÖZZSÁMOLY. Ezüst. Bécs, 1840. 6 darab, 220 gr. . . . . 40.—

Egger Dávid

1879-ben egy aranyozott ezüst, sodronyzománczczal díszített kelyhet készített a barsszent-kereszti plébánia templom részére, továbbá egy arany mellkeresztet lánczczal, színes sodronyzománcz díszítéssel és gyémántokkal, valamint egy aranyozott ezüst mellkeresztet, előlapján zománczos tulipánok és levelekkel és egy opállal, hátlapján pedig zománczczal. 1883-ban egy aranyozott réz pásztorbotot készített, a görbületen, gombján és szárán zománczos virágdíszítéssel, ezenfelül a száron hosszabb latin felirattal.

Egyházművészeti Lap. 1880. 138, 191. l. — *I. A.:* Magyar mű és történeti emlékek kiállítása. *Századok.* 1876. 560. l. — *Keleti Gusztáv:* Képzőművészeti szemle. *Budapesti Szemle.* 1873. II. k. 197. l. — *Pulszky Károly:* Budapest nászajándéka. *Vas. Ujs.* 1881. 310. l. (képpel). — *Radisics Jenő:* Képes kalauz néh. Ipolyi Arnold nagyváradi püspök gyűjteményéhez. Budapest, é. n. 5, 6, 10 l. — *Ráth György:* Az iparművészet könyve. Budapest, 1912. III. 326. l.

Egger Dávid, ötvös, az 1860-80-as években az Egger-testverek aranyműves és régiségkereskedő cég ~~[illegible]~~ főnöke. Bpesti műhelyében ügyesen utánozta a ~~régi~~ zománc technikákat, a régi magyar ékszereket stb. Az 1862. évi londoni kiállítás magyaros ékszereát éremmel tüntettek ki. Számos műve, köztük egy arany szentelt-víztartó zománc díszel a bpesti Iparművészeti Muzeum tulajdona.

A műhely az 1890-es évek elején szünt meg, s ugyanoda Roger Adolf lett.

7 Közelkori egyházi felszerelési tárgyakat

Egger Dávid, ötvös. Az 1870—80-as években a legkiválóbb budapesti ötvösművészek egyike, egyébként az Egger-testvérek aranymíves és régiségkereskedő czég budapesti főnöke volt. E. készítette 1880-ban Stefánia főherczegnő részére Budapest főváros nászajándékát, mely egy magyaros stílben alkotott teljes ékszerkészletből állott. Főpapjaink közül különösen Ipolyi Arnold püspök foglalkoztatta, kinek megbízásából

Egger D.

budapesti régiségkereskedő

ivód

Arch. Közl. 1868. V. k.

2. füzet 158–161. l.

(V. Egger D. Párisban kiállitott ezüst lemezei, keppel.)

MÜEMLÉKEK ORSZ[illegible] [illegible]IZOTTSÁGA

574 /19 14 szám

Érk.: 914 év VII 21 n.

Egger Dávid

ötvös

L.

Szudrey - Szuttiváneyi

418. l.

Trencsén h. n. VIII. 52.

Egger D

Otto 5

l.

Ephraim. Lap.

I 138. l.

Egger Dávid

Mellkerent, czust aranyozva. Elölapjan zománcos tulipánok, levelek és egy opál. Ipolyi Arnold részére Kemult.

Radisics Jenő. Képes kalauz (stb) Bp. [1887] 6. l

Kehely, aranyozott czust, sodronyzománcczal díszítve. Ipolyi A. részére Kemult 1879-ben

u. o. 10. l.

Egger David

Pásztorbot, réz, aranyozva, zomancos virág-díszítéssel és honzabb latin felirattel, fenitöt
1883-ból.
Ipolyi Arnold vezzére

cvód

Radisics Jenő:
Képes kalauz nch. Ipolyi Arnold nagyváradi püspök gyűjteményéhez. Bp.
[1887] 4,-5.l.

Mellkeresztt aranyból. Elölapján szines sodronyzomanc és öt gyémánt, hátlapján zománcolt virágos inda
Ipolyi vezzére készült
u.o.6.l.

Egger D.
ozvvö

l.

Egyházm. Lap

I. 1880. 138. l.
(többször)

191. l.

10627-904.

V.

A Műemlékek Orsz. Bizottságához, véleményének közlése végett, leküldöm.

Budapest 1904 február hó 5én.

A miniszter megbízásából:

Lippich

osztálytanácsos.

Egger David

Egger testvérek

ötvösök

l.

Diviparmtört

258. l.

1573. Brocky K:

Női fej.

A balra néz
répült elválasz
hord, füleit egés
nek gallérja csi
kötöttes ruhája

Olajfestés
Vétetett
Kelt 63

Tort 1898. I
IV. 22-én

Függői hosszukásak;

Lauranttól J. R.
Laurenttól

(392/97)

Egger David

magyar ~~diszékszere~~ ürr

Kert ismet kapott

az 1862. évi londoni

világkiállitáson.

Szemere Bert

293 f.

Krisztics Sándor úr fogla-
vitte el Pécsre, náluk
czime: Krisztics Sándor
a Magyar Szociográfiai Inte

Az ide csatolt II. jegyzékben
Magyarország Műemlékei III
107–163 folyó számig összesen
Küldettek el Posta utján
1913 október 23-án. N
Czime: Sibiu (Nagyszeb
Brukenthal

Egger David
ötvös

l.

Ugi MAS L
212. l.

MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSUL

BUDAPEST I, VÁR, BÉCSIKAPU-TÉR 4. ✱ ORSZÁGOS LEVÉ

NYOMTATVÁNY

Tekintetes

Műemlékek Országos

Bizottságának

MDK

Egger Dávid
szenteltviz-tartó, 2oo frankos II. dij

Beszámoló az 1889.évi müködésről. Müvészi Ipar, 1889.
44 l.

M.D.K.

Egger Dávid, ötvösmester

, korának legnagyobb zománcmüvésze sem tudja a másodrendű szerepre szorított technikát müvészi magaslatra emelni. Az ötvösmüvehet tervező építészek ízlése szabja meg, vagy régi müvek reprodukálásává válnak. A XIX. sz. iparosodása folytán megszünt céhrendszer, a testületek biktosnak vélt talaját is megszüntette. Egger D. leghiresebb müve az Ipolyi Arnold számára 1879-ben készített sodrony zománcos kehely és mellkeresztvalamint ./.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.

1. sz. 1. old. Mihalik Sándor: Magyar zománcmüvészeti törekvések.

M.D.K.

Egger Dávid, ötvös mester

... Rudolf trónörökös házassága alkalmából készitett magaros dizitésű érzerkészlet (1880). Testvérével együtt aranyműves és régiségkereskedő cége is volt, – nagy anyagi áldozatokkal létrehozott gyűjteménye, nékány remek, régi zománcművészeti darabbal, hagatéhaként az Ipermüvészeti Muzeum gyűjteményét gazdagitotta

Müvésettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.

1. sz. 1-2. old. Mihalik Sándor:

Magyar zománcmüvészeti törekvések.

.

A Karácsonyi tárlat.

Váratlan meglepetést kelt Egger kis szekrénye, melyben a tárlat legdrágább darabjai foglalnak helyet. Bámulat és elismerés a két megfelelő kifejezés. Soha senki el nem hitte volna, ha arról szemével meg nem győződik, hogy Magyarország műhelyeiben erre is képesek. Visszapillantást vetve e tárgyak keletkezésére, fel kell tenni, hogy azokat hosszú évek során át, szakavatott, a régi ékszerek minden bájába és sajátságaiba beható mester vezetése alatt folytatott gyakorlat előzte meg és hogy a régi korszakok szokása szerint nem a mindennapi kenyérért, nem üzletből, hanem szeretettel, azzal az ambiczióval, hogy valami rendkívüli dolog jöjjön létre, készültek. Ha a komposiczio túltömött, egyes részletek nem eléggé átgondoltak, egyszóval lényegtelen, kárpótlást nyújt az alakok hihetetlen finom kidolgozása s rajtok a remekül kezelt zománcz. Egger bármily kiállításban vegyen is részt e tárgyakkal, a hazai művészi iparnak becsületére fog válni.

*

Az Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeum, minthogy működését kifelé, anyagi és helyi viszonyok korlátolják, gyüjteményeinek tudományos feldolgozásával foglalkozik. A keletázsiai művészet manapság az európaival egyenrangú helyet küzdvén ki magának, a múzeum az értékes japáni fésükön lévő feliratokat és mesterjegyeket másoltatta le s küldte el elolvasás végett Bing párisi gyüjtőnek, a ki azokat kevés kivétellel meg is fejtette. A Kelet-Ázsia bronz, porczellán és agyagedényeken lévő pecsétek megfejtése szinte várható. Az eddigi kutatások máris nem egy hírneves japáni mester kezétől származó munkát konstatáltak. Így 3 fésű Juyusai aláírásával — ki a jelen század elején élt s nagy tiszteletben állott hazájában — van ellátva. Egy másikon ugyancsak Juyusai neve fordúl elő, a rajz ellenben Ho-itsu festőtől és Daimio-tól származik, ki Korin-nak volt nagy bámulója s annak modorát követte saját kompoziczióiban is. Egy kerek csésze s egy kis zománczszínekkel diszített doboz Ninsei pecsétjét hordja magán. Ninsei Kiotoban dolgozott a XVI. század végétől a XVII. század közepéig s a japáni nemzeti agyagmúzeum megteremtője gyanánt tekinthető.

*

Marius Vachon jelentésében, melyet az a franczia kormánynak nyújtott be a belga és hollandi iparművészeti múzeumokban és iskolákban tett tapasztalatait illetőleg (Rapport sur les Musées et les Ecoles d'art industriel et sur le situation des industries artistiques en Belgique et Hollande) érdekes jegyzet foglaltatik azon módszerre nézve, melyet a brüsszeli iparm. iskolában követnek a tanításnál. Mindjárt kezdetben azon vannak, hogy a tanítványok tehetségét és fantáziáját felébreszszék könnyű problemák megfejtése által, melyek a geometria szabályainak köznapi, ismerős tárgyakra való alkalmazását czélozzák. Így például a tanár, miután valamely alapvető alakzatot megmagyarázott volna, feladatként meghagyja tanítványainak, hogy a jövő óra alkalmával mutassák be neki mindama tárgyak rajzát, melyeken a bemutatott alakzat egy vagy más formában felhasználva van. E módszer a legkielégítőbb eredményeket ád.

A tanárok ezenfelül, a mennyire csak tehetik, oly mintákat tesznek a tanítványok elé, melyek az eredetinek színre és alakra teljesen hű mását adják, mi által a tanítvány látása élesbedik. A tárgy természethű megjelenése befolyással van a rajzra is, a mennyiben az hívebb, igazabb, pontosabb és élesebb megfigyelést árul el. Nemsokára az összes fehér gipsz minták el lesznek távolitva a brüsszeli akadémiából.

Minden tárgy mellett, bármily természetű legyen is az, melyet a tanítvány elé tesznek, rövid magyarázó felirat van, felvilágosítván őt a komposiczió, az eredet és a mester felől. Minden épitészeti részlet, szobortöredék stb. fekete tábla elé helyeztetik, a hova a tanár eleve felrajzolta az emléket, melynek az részét képezi, megtoldván kivonatos történetére vonatkozó megjegyzéssel. Ekként a tanítvány, a nélkül, hogy észrevenné, egyúttal a művészet történetét sajátítja el.

Művészi Ipar
1888.

Az elméleti előadásokat az imént említett rendszernek megfelelő gyakorlati előadások egészítik ki. Például a klassikus oszloprendszerről tartott magyarázat után, a tanítványok felkeresik hol fordulnak azok elő Brüsszel nyilvános épületein s rajzokat készítenek rólok.

*

A karácsonyi tárlat Bécsben nem tartozik a sikerültek közé. A kimerültség egy neme vehető észre az odavaló művészeti ipar terén; alig van nevezetesebb ujdonság, a mit utóvégre nem lehet csodálni oly termelésnél, mint a milyen a modern iparé, midőn az alkotás nem önmagából, a művész fantáziájából indúl ki, hanem mintegy tükörképe egy kívülről jött impulzusnak, melyet a körülötte lévő régi anyag adott a művész lelkének s az önálló konczepczió helyét a «feldolgozás» foglalja el. E mellett — sajátságos de jellemző jellemvonása korunknak — a karácsonyi tárlatok nem ingerlik többé a bécsi közönséget, a ki azokat únja, mert megszokta. Ezenfelül az iparosok színe-virága, melyet úgyszólván az Österreichisches Museum nevelt fel s tett azzá, a mi, most már e támasz nélkül is meg tudván élni, felmondta a barátságot s tartózkodik a karácsonyi tárlattól.

Mindamellett közel 120 kiállító van jelen, sok száz tárgygyal az üvegfedelű udvart, két termet a földszinten s mintegy 6—8 kisebb-nagyobb termet az emeleten töltve meg, úgy hogy a tárlat az előbb jelzett körülmény daczára nem érdek nélkül való. Megjegyzendő, hogy a bírálóbizottság ezúttal igen szigorúan járt el s valami 70 kiállító munkáját utasította vissza. A karácsonyi tárlat népszerűsége tehát az iparosok körében csökkenést nem mutat, a mi annál érdekesebb, hogy úgy a múzeum részéről, mint a Kunstgewerbe-Verein részéről mi sem történik arra nézve, hogy az iparosokat magához édesgesse, mint minálunk; sorsolásra szánt vételek formájába burkolt segélyről avagy pénzjutalmakról amott szó sincsen, mindössze csak múzeumi oklevelet osztogatnak s mégis alig győzik a bejelentéseket. Sőt a múzeum a karácsonyi tárlatok beszüntetésének eszméjével foglalkozik, mert azt találja, hogy az osztrák ipar ilyetén támogatása immár többé nem szorúl s a közönség ízlése is 10—15 év alatt annyira javúlt, hogy maga is meg tudja különböztetni a selejtest a jótól.

A tárlat külső megjelenésében a régi, jellemzi a sokoldalúság, az osztrák művészeti ipar ma már minden ága hivatott képviselőkre akadt s a külső csín a kivitelben. A mi megjegyzésre méltó s erőérzésről tanúskodik, az a technikai nehézségek felkeresése, új a problemák megoldására irányúlt törekvés, mely imitt-amott észrevehető. E jelenség csak a fejlett iparosoknál szokott beállani, mikor az iparos nem elégszik meg azzal, hogy az ismert és megszokott eljárások segélyével teremtsen egy külső megjelenésében tetszetős tárgyat, tehát a külső formák megválasztására és csoportosítására fekteti a fősúlyt, hanem új eszközökhöz nyúl, új anyagot igyekszik létrehozni, megváltoztatja a régit, hogy azzal szokatlan hatásokat idézzen elő s egyúttal keresi, nem-e lehetne egy megfelelő kifejezésben eszmét megtestesíteni. Szóval az osztrák ipar halad s a magyar ipar előtt jár, a minek egyszerű oka az iparosokban, az egyénekben és korántsem a viszonyokban rejlik. Az osztrák iparos serény törekvésével megteremti önmagának a kedvező körülményeket; tesz és megpróbál mindent, kínál kész és jó czikkeket, nem várja, hogy munkára szólítsák. A közönség azt veszi, a mit lát, a mit kap; soha sem szokta eleve eltökélni, hogy ezt vagy amazt fog vásárolni és ha mégis teszi, teszi azért, mert az illető tárgyat már valahol látta. Tudják azt jól Bécsben, veszik is hasznát.

A magyar ipar varrottasok, színes gyapjúszőnyegek s békéscsabai szövetek alakjában van képviselve s egy egész termet foglal el az emeleten. A gyűjteményt Barthóky-né állította ki, elárúsításával is ő foglalkozik. Állítólag igen jó üzletet csinál s sok elismerésre talál.

Radisics Jenő

készletét látjuk, Lajos Fülöp idejében készült, történelmi személyiségek arcképével díszített abban a modorban, amelyben a sèvresi gyár Marie-Antoinette idejében dolgozott. Két csésze van mellette, az egyik pápai, ez okból nevezetes, ifjabb Ivánka László ajándéka, a másik meissení, csatározó huszárokat tüntet fel; ezt a csészét Dirsztai Béla ajándékozta. Felül Egger Henrik zománcos szárnyas oltárkája, az augsburgi Wallbaum ízlésében és egy kis francia, arannyal kirakott XVIII-ik századbeli tűtartó. Egger Henriknek ez nem az első ajándéka; a Múzeumnak hagyományozta végrendeletileg a birtokában levő érdekes gyűjteményt, mely néhai Egger Dávid budapesti ötvösműhelyének legszebb darabjait tartalmazza, afféle családi ereklyék. A harmadik kis szekrényben 30 drb zöldes üvegből való talpas pohár, ú. n. Römer látható. Sok ízléssel válogatottak. Modern német gyártmányok, melyeket Farkasházy Jenőnek köszönünk. A negyedik szekrényben porcellánok vannak. Egy igen érdekes, japáni ízlésű, jel nélkül való bécsi porcellántányér, ajándékozta báró Podmaniczky Géza és három elsőrendű bécsi csésze a XIX-ik század elejéről; ezeket Hatvany Józsefné bőkezűségéből birja a Múzeum. Kitünő példányai a nevezett gyár akkori munkálkodásának, kivált az egyik, mely márványozott alapon, pompei modorban komponált motívumokkal és a világhírűvé vált bécsi domború aranyozással díszített.

Sarbó Arturné egy herendi tálat és két csészét ajándékozott. A tál páratlan darab. A herendi gyár tudvalevőleg a különféle korú és származású külföldi porcellánok hihetetlenül tökéletes másolatában kereste dicsőségét, ami nagy ügyességre vall, de nem művészi tevékenység. E tálon az élettel keresett összeköttetést a gyár, mert önálló kompozíció van rajta: a gyárban 1843. évi április 27-én kiütött tűzvészt tünteti fel, bámulatosan finom miniaturszerű kivitelben. Csak egy megjegyzésem van. A mester temperamentum hiányában látszott szűkölködni. Alakjai nem vesznek aktív részt az eseményekben, annak menetére nem gyakorolnak befolyást, inkább csak passzív szemlélői a tüzes elem tombolásának. Nagyon ízléses és finom a tál szegélyén és hátán látható aranyos lombdísz.

Glück Frigyes 39 darabból álló kulcsgyűjteményét már a mult évi amateur-kiállítás alkalmával ismertette e folyóirat. Ezúttal tehát csak ismételten utalni fogok a nagylelkü gyűjtő önzetlen tevékenységére, akinek nevét nem egy exisztencia véste be a szivébe.

Annak a szerencsés áramlatnak, mely kivált a külföldön tehetséges munkásokat hódított meg a képzőművészet köréből az iparművészet számára, egyik példája egy kiterjesztett farkú, zománcos agyagból való páva és a vöröshajú leányfej, melyet Lerche ismert festőművész mintázott, zománcolt, égetett és velencei tartózkodása alkalmával a Múzeumnak felajánlott. Alatta foglal helyet gróf Andrássy Aladárné válogatott bécsi porcelláncsészék gyűjteménye, összesen 7 darab. Egy részük a gyár első korszakából való s egyetlen képviselői intézetünkben egy korszaknak, mikor tisztán fekete színnel és arannyal dolgoztak, az úgynevezett „Schwarzlotmanier"; más részük ritkaságuknál fogva értékes, lévén babakelengyék számára készített, intim használatra való miniature csészikék.

Hazánk kínai és japáni műtárgyakat gyüjtő legelőkelőbb amateurének gazdag anyagából való a 72 darabot számláló japáni findzsasorozat és 6 ugyancsak japáni porczellán kanál. Az odavaló porcellánon szokásos díszítés összes nemei tanulmányozhatók rajtuk; ebből a szempontból érdekesek, de meg azért is, mert a Múzeumnak egyetlen ehhez hasonló darabja sem volt eddig.

Gr. Széchényi Béla, özv. Gilmingné, Wartha Vince, Hercz Miksa bej és Sátori bécsi régiségkereskedő ajándékai ismét egy szekrényt töltenek meg. A japáni Tokugava-család címerével díszített aranylakk-doboz, csonttal és fémmel borított egy kis fiókos ládika a XIX-ik század 40-es éveiből, két bécsi porcellánkanna, egy arabs feliratú mázas agyaggyürű, egy japáni porcellán és egy Böttger műhelyéből való sötétbarna mázas és arany cifrasággal díszített kőedénycsésze alkotják a szekrény tartalmát, az adományozók nevének előbbi rendjében felsorolva. Az ugyanitt álló negyvenes évekből származó két cseh üvegpohár, Weinwurm Antal ajándéka.

Magyar Iparművészet
1908. 309-1.

A hetedik szekrény megtekintésénél, melyben többek között egy fából faragott, mindenestől aranyozott óra a XVIII-ik század végéből, egy alabástrom óra a XIX-ik század elejéről, színes réteggel borított, köszörült, cseh poharak, porcellántárgyak és kisebb csecsebecsék vannak elhelyezve, szinte önkéntelenül megjelenik lelki szemeink előtt a nagymama főkötős képe, aki e tárgyakat birta. Egy részüket bizonyára anyjától örökölte, aki még a nagy Napoleonról tudott mesélni, a többit ajándékkép, emlékül hozták neki, mikor valamely rokon hosszas tanácskozás után, nagy elhatározással, a messze Karlsbadba utazott; sőt a négy illatszernek való palackot tartalmazó kazettet, uram fia! Párisból hozták. A hozzánk különben elég közel álló multnak a levegője csap meg minket e 27 darabból álló gyüjtemény megtekintésénél, melyet Hirsch Istvánné volt szíves intézetünknek adni.

Özv. báró Lipthay Béláné, intézetünk egyik patronusa, mint mindig, úgy ezúttal is érdekes ajándékkal kedveskedett. 26 darab Zsolnay Vilmostól való tálat küldött abból a korszakából a mesternek, amikor még küzdött s művészi stílje még kialakulva nem volt. E tálakat néh. Lipthay Béla báró, aki hazánk művészetének minden kezdeményező lépését figyelemmel kísérte, annak érdekében élőszóval s tettel küzdött, rendelte volt meg támogatásképp Zsolnaynál.

A következő ajándékokat kell még feljegyeznünk: Az árú- és értéktőzsde a börzeplaquette két ezüst példányával kedveskedett; Herz Miksa bey egy régi arabs Koránkötést, Holzer Simon árúházának legújabb plakátját, Kaczvinszky Lajos, szintén jóltevője a Múzeumnak, három szép, vörösrézből trébelt XVII. századbeli erdélyi edényt, a Miniszterelnökség az Andrássy-érmet, a Műbarátok Köre a Gyulay-plaquettenek eredeti viasz mintájáról öntött példányát, Palkovics Ede egy igen érdekes XVII. századbeli vésett művü német ajtóvasalást lakattal, Preisach György egy kőcseréptányért, rajta a régi Nemzeti Színháznak rézmetszet után másolt képével, a Főudvarmesteri hivatal az Ő Felsége uralkodásának hatvanadik évfordulója alkalmából készült Marsall-féle plaquettet és végül Wisinger Mór 10 drb sziromyhímzésű tiroli bőrövet adott ajándékba.

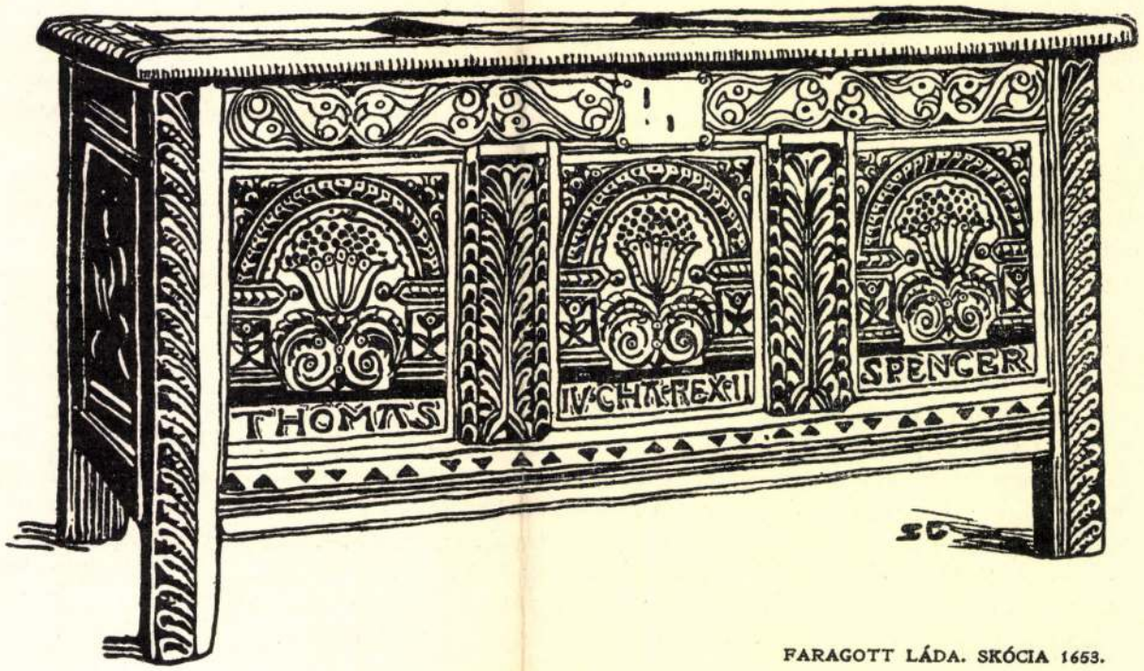

FARAGOTT LÁDA. SKÓCIA 1653.

NYERESÉG- ÉS VESZTESÉG-SZÁMLA.

A Magyar Iparművészeti Társulat 1888. évi forgalmi eredményének kimutatása.

	Kiadások	Forint	kr.	Forint	kr.		*Bevételek*	Forint	kr.	Forint	kr.
1	Pályadijak	489	50			1	Eddigi üzlet-eredmények	670	89		
2	Jutalmak	100	—			2	A M. Tud. Akadémia adománya a Szécsényi Molnár István-féle alapból	100	—		
3	Megrendelések	130	—			3	Adományok	10	—		
4	Tisztviselők tiszteletdijai és fizetései	840	—			4	Rendes tagsági dijak	1680	—		
5	*Művészi Ipar* folyóirat segélyezése	900	—			5	Segélyező tagsági dijak	88	—		
6	Tagok között kisorsolandó műtárgyak 1888. évre	600	—			6	Értékpapir-kamatok	1525	—		
7	Nyomtatványok	103	90			7	Egyéb kamatok	197	22	4271	11
8	Irodai költségek	101	45								
9	Vegyes költségek	226	97								
10	Karácsonyi kiállitás költségei	64	55								
11	Leirások	31	86	3588	23						
12	1888. év végével mutatkozó üzlet-eredmény egyenlege			682	88						
				4271	11					4271	11

Pasteiner Gyula
titkár.

Megvizsgálltatott és rendben találtatott:

Jeney Lajos
számvizsgáló bizottsági tag.

Benke Gyula
számvizsgáló bizottsági tag.

Lipcsey József
társ. pénztárnok.

MÉRLEG

a Magyar Iparművészeti Társulat vagyonáról, 1888. deczember 31-én.

	Vagyon	Forint	kr.	Forint	kr.		*Teher*	Forint	kr.	Forint	kr.
1	Értékpapirok	29855	83			1	Tőke-alapitvány	36450	—		
2	Pénzkészlet a házi pénztárban	57	72	29913	55	2	Előre befizetett tagsági dijak	225	—		
3	Alapitványi követelés	3650	—			3	Üzlet-eredmény egyenlege 1888. év végén	682	88	37357	88
4	Tagsági dij hátralékok	611	—	4261	—						
5	Iparművészeti tárgyak	774	36								
6	Leltári ingók	130	42	904	78						
7	Folyószámla-követelés a Magyar Földhitelintézetnél	28	55								
8	Számla-követelés	2250	—	2278	55						
				37357	88					37357	88

Pasteiner Gyula
titkár.

Megvizsgálltatott és rendben találtatott:

Jeney Lajos
számvizsgáló bizottsági tag.

Benke Gyula
számvizsgáló bizottsági tag.

Lipcsey József
társ. pénztárnok.

Kiadások ELŐIRÁNYZAT AZ 1889. ÉVRE. *Fedezet*

		Forint	kr.			Forint	kr.
1	A titkár tiszteletdija	400	—	1	1888. évi üzlet-eredmény	682	88
2	A pénztárnok tiszteletdija	200	—	2	Rendes tagok dija	1695	—
3	Irnok fizetése	240	—	3	Segélyező tagok dija	68	—
4	A *Művészi Ipar* folyóirat segélyezése	1000	—	4	Értékpapirok kamatai	1525	—
5	Nyomtatványok	100	—	5	Egyéb kamatok	210	—
6	Irodai költségek	100	—	6	A M. T. Akadémia adománya a Szécsényi Molnár István-féle alapból	100	—
7	Vegyes költség	100	—				
8	Karácsonyi tárlat költsége	50	—				
9	A karácsonyi tárlaton iparművészeti tárgy jutalmazására dij	200	—				
10	Jutalmak és segélyek	100	—				
11	Tagok között kisorsolandó tárgyak vételére	500	—				
12	Dijak beszedéseért járó százalék	55	40				
		3045	40			4280	88

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAGJAI.

I. Alapitó tagok:

		forint
	I. Ferencz József Ő császári és apostoli királyi Felsége	1500
	Erzsébet Ő császári és apost. kir. Felsége	500
	Rudolf trónörökös Ő cs. és kir. Fensége (meghalt 1889-ben)	200
	József főherczeg Ő Fensége	400
5	Szász Coburg Fülöp hg ő kir. Fensége	200
	Hirsch Móricz báró, Páris	5000
	Pavel Mihály görög-kath. püspök, Nagy-Várad	2100
	Herzog Péter nagykereskedő, Budapest	1500
	Budapest főváros hatósága	1000
10	Ivánesich Viktor dr., Bécs	1000
	Kistelki Lévay Henrik főrendh. tagja, Budapest	1000
	Simor János bibornok, hercz.-primás, Esztergom	1000
	Trefort Ágoston vallás- és közokt. minister (meghalt 1888-ban)	600
	Első Magyar Ált. Biztositó Társaság, Budapest	500
15	Haynald Lajos bibornok érsek, Kalocsa	500
	Kováts Zsigmond püspök (meghalt 1887-ben)	500
	Magyar-Franczia Bizt. Részv.-Társ., Budapest	500
	Samassa József dr. érsek, Eger	500
	Wodianer Albert földbirtokos, Budapest	500
20	Zichy Jenő gróf orsz. képviselő, Budapest	500
	Császka György megyés püspök, Szepeshely	400
	Wodianer Mór báró (meghalt 1886-ban)	300
	Andrássy Aladár gróf, Budapest	200
	Bonnaz Sándor megyés püspök, Temesvár	200
25	Fuchs Rudolf magánzó, Budapest	200
	Harkányi Frigyes ministeri tanácsos, Budapest	200
	Luczenbacher Pál főrendiházi tag, Budapest	200
	Nagyczenki czukorgyár részv.-társ.	200
	Pellet Ödön apát-kanonok, Székesfehérvár	200
30	Pesti hazai első takarékp. egyes., Budapest	200
	Ráth György kir. it. táblai tanácseln., Budapest	200
	Schlauch Lőrincz megyés püspök, Nagy-Várad	200
	Széchényi Béla gróf főrendiházi tag, Budapest	200
	Széchényi Pál gróf földmiv. és kereskedelmi minister, Budapest	200
35	Venczell Ferencz kanonok, Nyitra	200
	Weisz Bernát Fer. kir. tan. (meghalt 1888-ban)	200
	Wodianer Albert báró, Budapest	200
	Zichy Edmund gróf főrendiházi tag, Budapest	200
	Zichy Ferencz gr. kir. főasztalnokm., Budapest	200
40	Adamofszky Péter papirkereskedő, Budapest	100
	Andrássy Dénes gr. főrendiházi tag, Kraszna Horka-Váralja	150
	Apponyi Albert gr. orsz. képviselő, Budapest	100
	Baich Milos báró orsz. képviselő, Budapest	100
	Baiersdorf és Biach, Budapest	100
45	Bánffy György gróf, Budapest	100
	Özv. Batthyány Ferencz grófné, szül. Trefort Edith, Budapest	100
	Berg Gusztáv báró, Kapuvár	100
	Berzeviczy Albert dr. államtitkár, Budapest	100
	Bobula János épitész, Budapest	100
50	Brankovics György g. k. püsp., Temesvár	100
	Bubics Zsigmond megyés püspök, Kassa	100
	Budapesti kereskedelmi és iparkamara	100
	Bukovits Gyula épitész, Budapest	100
	Burchard Konrád főrendiházi tag, Budapest	100
55	Burger A. üvegkereskedő, Budapest	100
	Csanádi székes-káptalan, Temesvár	100
	Csáky László gróf orsz. képviselő, Budapest	100
	Csekonits Endre gr. főrendiházi tag, Zsombolya	100
	Czobor Béla dr., Budapest	100
60	Debreczeni kereskedelmi és iparkamara	100
	Dulánszky Nándor megyés püspök, Pécs	100
	Egger Dávid régiségkereskedő, Budapest	100
	Eisele József gépgyáros, Budapest	100
	Esterházy Miklós herczeg, Bécs	100
65	Esterházy Móricz gróf, Pápa	100
	ifj. Esterházy Móricz gróf főispán, Budapest	100

Művészi Ipar
1889.

		forint
	Érsekujvári takarékpénztár	100
	Falk Zsigmond lovag, nyomda-igazg., Budapest	100
	Festetits Andor gróf, főrendiházi tag, Szeleste	100
70	Tolnai Festetits Tassilo gróf, Keszthely	100
	Fischer Ignácz majolikagyáros, Budapest	100
	Flandorfer Ignácz lovag, Sopron	100
	Floch Henrik dr. kir. tanácsos, Budapest	100
	Özv. Flór Ferenczné, Budapest	100
75	Forgó és Tarsa üvegkereskedők, Budapest	100
	Forster Gyula min. tanácsos, Budapest	100
	Forster János, Esztergom	100
	Forster Kálmán min. fogalmazó, Budapest	100
	Fraknói Vilmos apát-kanonok, Budapest	100
80	Göndöcs Benedek apát, Békés-Gyula	100
	Grünwald Béla orsz. képviselő, Budapest	100
	Győri Gschwindt Mihály, Budapest	100
	Győri székesegyházi káptalan	100
	Hajós József (megha 1888-ban)	100
85	Hauszmann Alajos műépitész, Budapest	100
	Hauszmann Sándor	100
	Háromszékmegyei ipartelep	100
	Hidassy Kornél megyés püspök, Szombathely	100
	Holdházy János apát-kanonok, Alcsuth	100
90	Hornig Károly báró megyés püspök, Veszprém	100
	Horváth Boldizsár orsz. képviselő, Budapest	100
	Hüttl Tivadar porczellán-kereskedő, Budapest	100
	Ipolyi Arnold püspök (meghalt 1887-ben)	100
	Irsik Ferencz kanonok, Szatmár	100
95	Ivánka Imre orsz. képviselő, Budapest	100
	Jászóvári prépostság	100
	Kaas Ivor báró orsz. képviselő, Budapest	100
	Keglevich István gróf	100
	Keleti Gusztáv mintarajztanoda igazg., Budapest	100
100	Kégl György orsz. képviselő, Budapest	100
	Kobek István, Bátorkesz	100
	Kochmeister Frigyes báró, főrendiházi tag, Budapest	100
	Königswarter Moritz báró, Bécs	100
	Kramer Samu kárpitos, Budapest	100
105	Láng József, Budapest	100
	Láng László gépgyáros, Budapest	100
	Láng Sándor, Budapest	100
	Lázár Bernát földbirtokos, Segesvár	100
	Lechner Ödön műépitész, Budapest	100
110	Lenk Emil, Sopron	100
	Lenk Gyula, Sopron	100
	Lipthay Béla báró, Budapest	100
	Luczenbacher István földbirtokos, Muzsla	100
	Luczenbacher Miklós, Budapest	100
115	Marton Alajos diszműárus, Budapest	100
	Matuska János kanonok, (meghalt 1888-ban)	100
	Mendl István magánzó, Budapest	100

		forint
	Miehl Jakab prépost-kanonok, Székesfehérvár	100
	Mihalovits József bibornok-érsek, Zágráb	100
120	Modrovics Gergely (meghalt 1885-ben)	100
	Müller P., Sopron	100
	Nádasdy Ferencz gróf, Budapest	100
	Német József cz. püspök, Temesvár	100
	Nópcsa Ferencz báró főudvarmester Budapest	100
125	Pánthy Endre kanonok, Eger	100
	Pap Samu dr. orsz. képviselő, Budapest	100
	Patzenhofer Konrád gyártulajdonos, Czinfalva	100
	Pártos Gyula műépitész, Budapest	100
	Petschacher Gusztáv műépitész, Budapest	100
130	Péterffy Zsigmond vasuti üzletigazg., Budapest	100
	Pott Konstantinné, szül. Trefort Anna, Póla	100
	Prifach József nagyprépost, Székesfehérvár	100
	Pucher József műépitész, Budapest	100
	Radisics Jenő az orsz. m. iparmüv. muzeum igazgatója, Budapest	100
135	Szentmártoni Radó Kálmán főispán, Répczelak	100
	Rakovszky Géza orsz. képviselő, Budapest	100
	Reiner Zsigmond lapszerkesztő, Budapest	100
	Rothermann Rudolf lovag gyártulajd., Hirm	100
	Römer Flóris dr. apát-kanonak (megh. 1889-ben)	100
140	Rósa Lajos földbirtokos, Budapest	100
	Schreiber Ignácz, Bécs	100
	Soproni Kereskedelmi és Iparkamara	100
	Soproni Takarékpénztár	100
	Stephani Lajos légszesz-társ. igazg., Budapest	100
145	Strasser Alajos nagykeresk. (meghalt 1888-ban)	100
	Supka Jeromos apát, Zircz	100
	Sváb Károly főrendiházi tag, Budapest	100
	Szalay Imre minist. osztálytanácsos, Budapest	100
	Szalay Imréné, szül. Trefort Mária, Budapest	100
150	Szatmári káptalan	100
	Széchenyi Gyula gr., k. főajtónálló-m., Budapest	100
	Széchenyi Pálné grófné, Budapest	100
	Szivák Imre dr. orsz. képviselő, Budapest	100
	Szlávy József koronaőr, Budapest	100
155	Szmrecsányi Pál kanonok, Eger	100
	Taufer Vilmos dr. egyet. tanár, Budapest	100
	Temesvári Kereskedelmi és Iparkamara	100
	Tisza Lajos gróf orsz. képviselő, Budapest	100
	Trefort Ágnes, Budapest	100
160	Vancsa János dr. érsek, metropolita, Balázsfalva	100
	Vaszary Kolos főapát, Pannonhalma	100
	idősb Vay Miklós báró koronaőr, Budapest	100
	Vályi János dr. püspök, Eperjes	100
	Weber Antal műépitész, Budapest	100
165	Wechselmann Ignácz épitész, Budapest	100
	Zalka János dr. megyés püspök, Győr	100
	Zichy Antal főrendiházi tag, Budapest	100
	Zsolnay gyár	100

II. Rendes tagok:

Aebli Adolf bankár, Budapest.
Aggházy Gyula festőművész, Budapest.
Alpár Ignácz épitész, Budapest.
Altenbuchner Henrik festő, Budapest.
Apor Gábor báró alispán, Sepsi-Szt.-György.
Apponyi Sándor gróf főrendiházi tag, Lengyel.
Axamethy Lajos dr. ministeri fogalmazó, Budapest.
Árkay Sándor lakatos, Budapest.
Babura László plébános, Nagy-Szalók.
Bachruch Károly ékszerész, Budapest.
Baczó Frigyes tanár, Zilah.
Baj Gerolamo márványozó, Budapest.
Balgha Jenő lelkész, Árva-Váralja.
Papi Balogh Péter magánzó, Haraszti.
Balogh Vilmos min. titkár, Budapest.
Barabás Miklós festőművész, Budapest.
Barkóczy Emil báró, Budapest.
Bartoss Imre reáliskolai tanuló, Budapest.
Batthyányi Lajos gróf főispán, Ikervár.
Baur György plébános, Bük.
Bálinth Benedek fametsző, Budapest.
Ifj. Bánó József, Budapest.
Beck Dénes, Austria bizt. társ. igazgatója, Budapest.
Beervaldszky János dr. plébános, Odorin.
Beidl Alajos kanonok, Győr.
Benczúr Béla műépitész, Budapest.
Benczúr Gyula festőművész, Budapest.
Bende Imre megyés püspök, Bars-Szt.-Kereszt.
Benkė Gyula, Budapest.
Benz Ferencz kövezőmester, Budapest.
Bergh Ferencz aranyozó, Budapest.
Beszédes János az orsz. m. iparműv. muzeum irnoka, Budapest.
Bethlen grófné, szül. Maurer Bertha, Nagy-Selyk.
Blahó Pál bronczöntő, Budapest.
Boross Béni orsz. képviselő, Arad.
Braun Arnold műépitész, Budapest.
Brestyánszky Béla szobrász, Budapest.
Brüll Ignácz dr. ügyvéd, Budapest.
Brüll Lipót gyárigazgató, Budapest.
Burda Venczel érczműves, Budapest.
Csehély Adolf gymn. rajztanár, Trsztena.
Csizik Gyula rajztanár, Budapest.
Csolnoky Károly orsz. mintarajztan. növ. Budapest.
Csorba Ferencz min. fogalmazó, Budapest.
Csőke Ferencz min. titkár, Budapest.
Csukássi József lapszerkesztő, Budapest.
Czettel Gyula gyárigazgató, Budapest.
Czigler Győző műépitész, Budapest.
Danczer Kornél m. k. pénzügyi tanácsos, Budapest.
Dankó József dr. pápai prælat. s kanon., Esztergom.
Deschán Achill árvaszéki elnök, Temesvár.
Deutsch Sándor kereskedő, Budapest.
Dezsényi József, Foncière bizt. társ. osztályfőnök, Budapest.
Dicenty Ernő lakatos, Budapest.
Diner József mérnök, Budapest.
Dittler Ferencz rajzoló, Budapest.
Dobos C. József vendéglős, Budapest.
Doby Jenő rézmetsző, Budapest.
Donáth Gyula szobrász, Budapest.
Dvorcsák Ferencz rajztanár, Alsó-Kubin.
Dvoržak Ferencz fémvésnök, Budapest.
Egger Gyula régiségkereskedő, Budapest.
Engel Lajos szobrász, Budapest.
Erdélyi Pál m. n. muzeumi tisztviselő, Budapest.
Ébersz Károly min. tisztviselő, Budapest.
Farkas Imre kanonok, Győr.
Farkas Sándor, Csepreg.
Fay József földbirtokos, Ecséd.
Fehér Ipoly kir. tanácsos, szegedi tankerületi főigazgató, Szeged.
Fehérváry József dr. kanonok, Veszprém.
Feichtinger József G. akad. festő, Budapest.
Fenyvessy Ferencz dr. orsz. képviselő, Budapest.
Ferenczy József dr., Budapest.
Fertsek Nándor kanonok, Szepeshely.
Feszty Adolf műépitész, Budapest.
Farkasházi Fischer Vilmos porczel. festő, Kolozsvár.
Fittler Kamill műépitész, Budapest.
Fleischl Károly.
Flesch Mór kereskedő, Budapest.
Formágyi György gyógyszerész, Hédervár.
Freund Vilmos műépitész, Budapest.
Gaal József rajztanár, Kapuvár.
Geissler Lajos kereskedő, Budapest.
Geittner és Rausch gyárosok, Budapest.
Gelléri Mór hirlapiró, Budapest.
Gerlóczy Károly főv. első alpolgármester, Budapest.
Gervay Mihály min. tanácsos, Budapest.

Giergl Ernő üveggyáros, Budapest.
Goldschmied Lajos ötvös, Brassó.
Gosztonyi Géza gyógyszerész, Jászberény.
Gottermayer Nándor könyvkötő, Budapest.
Gönczy Pál államtitkár, Budapest.
Granichstädten Testvérek ékszerészek, Budapest.
Greguss János festőművész, Budapest.
Greiner Károly festő, Budapest.
Grill Richard könyvkereskedő, Budapest.
Grosz Mór gyáros, Budapest.
Grünstein Henrik aranyműves, Budapest.
Gyarmathy Zsigáné, szül. Hóry Etelka, Bánfi-Hunyad.
Gyomlay Gellért kir. tanácsos, közalapitványi gazd. főtiszt, Budapest.
Gyöngyösi kaszino.
Györgyi Kálmán rajztanár, Budapest.
Gyulai Pál egyetemi tanár, Budapest.
Haberern J. Pál. dr. egyet. tanár, Budapest.
Hampel József dr. egyet. tanár, Budapest.
Hatvan Ferencz polg. iskolai tanitó, Kapuvár.
Havel Lipót épitőmester, Budapest.
Háry Gyula festőművész, Budapest.
Hegedűs Károly m. kir. technologiai iparmuzeumi főigazgató, Budapest.
Hegedűs Sándor orsz. képviselő, Budapest.
id. Herpka Károly, Budapest.
ifj. Herpka Károly fémvésnök tanár, Budapest.
Hirsch József iparművészeti iskolai növendék, Budapest.
Hirt Pál, Budapest.
Hoffmann Alfréd könyvkereskedő, Budapest.
Hoffmann Sándor kir. tanácsos, Budapest.
Hollós Károly rajztanár, Budapest.
Holub József épitőmester, Budapest.
Hopf János kanonok, Kalocsa.
Horváth Kálmán rajzoló, Budapest.
Horváth Viktor theol. tanár, Szepeshely.
Horváth Ignácz ügyvéd, Kalocsa.
Hradszky József lelkész, Szepes-Váralja.
Huszka József tanár, Sepsi-Szt.-György.
Jacobey Károly festő, Káposztás-Megyer.
Jahn József épitőmester, Budapest.
Jaiser Gyula szobrász, Budapest.
Jakabffy Ferencz épitész-mérnök, Budapest.
Jamniczky Lajos műépitész, Budapest.
Jálics Ignácz nagykereskedő, Budapest.
Jeney Lajos min. tisztviselő, Budapest.
Jenik Béla épitész, Budapest.
Jeszenszky Szilárd asztalos, Budapest.
Jókai Mór orsz. képviselő, Budapest.
Józsa Menyhért, Sopron.
Jungfer Gyula lakatos, Budapest.
Kammerer Ernő dr., orsz. képviselő, Budapest.
Kauser József műépitész, Budapest.
Kállay Gyula első magyar ált. bizt. társ. főtisztviselője, Budapest.
Károlyi Gábor gróf orsz. képviselő, Budapest.
Károlyi Sándor gróf orsz. képviselő, Budapest.
Kegyes tanitórend, Budapesten.
Kellner és Mohrlüder műintézete, Budapest.
Kereszty István m. nemzeti muzeumi tisztviselő, Budapest.
Kézmárszky Tivadar dr. egyet. tanár, Budapest.
Királyi Pál orsz. képviselő, Budapest.
Kirner József cs. kir. udv. puskaműves, Budapest.
Kiss István műépitész, Budapest.
Klassohn Antal vésnök, Budapest.
Klein Ede szobrász, Budapest.
Klopstock Lajos kereskedő, Budapest.
Klösz György fényképész, Budapest.
Knauz Nándor kanonok, Esztergom.
Koch Henrik műépitész, Budapest.
Kolba Mihály és Fia papirgyár-tulajd., Diós-Győr.
Kovalik János dr. gymn. tanár, Miskolcz.
Kovács Károly épitész, Budapest.
Visontai Kovács László orsz. képviselő, Budapest.
König Isidor asztalos, Budapest.
Kővári Tivadar prépost, Nagy-Várad.
Megyeri Krausz Izidor, gőzmalom- és szeszgyártulajdonos, Budapest.
Krausz Lajos, Budapest.
Krenner József dr. műegyet. tanár, Budapest.
Krishaber Győző lakatos, Budapest.
Kuncz Adolf prælatus, Csorna.
Kurimszky Antal dr., plebános.
Küszler Frigyes, Budapest.
Langenfeld Frigyes magánzó, Budapest.
Latinovits Géza nagybirtokos, Budapest.
Latzkó Testvérek ékszerészek, Budapest.
Latzkó Károly asztalos, Budapest.
Länger Károly min. tisztviselő, Budapest.
Lechner Lajos min. tanácsos, Budapest.
Lederer Sándor kereskedő, Budapest.
Leövey Sándor min. osztálytanácsos, Budapest.
Lichtensteiger Ferencz cz. püspök, Kalocsa.
Link Fülöp István ötvös, Budapest.
Lipcsey József muz. tisztviselő, Budapest.
Kadocha Lippich Elek min. fogalmazó, Budapest.
Lolok József pápai prælatus, kanonok, Bécs.
Lonovics József főispán, Dombegyház.
Lustig Esti és Neményi Hermin, Budapest.
Mahunka Imre asztalos, Budapest.
Majer István cz. püspök, Esztergom.
Majorosy János kanonok, Kalocsa.
Majorosy Ferencz szobrász, Budapest.
Majorosi Géza épitész, Budapest.
Majthényi Ádám orsz. képviselő, Mező-Nyárád.
Márkus Gyula közp. papneveldei igazg., Budapest.

Markusovszky Lajos min. tanácsos, Budapest.
Maszák Hugó gyorsiró, Budapest.
Matavovszky B. Antal, Sopron.
Matlekovits Sándor államtitkár, Budapest.
Mayer Béla kanonok, Kalocsa.
Mendl Henrik dr., Budapest.
Mészáros János min. biztos, Budapest.
Mihályi Viktor gör. k. püspök, Lugos.
Mlinek Adolf iparm. tanoda növendéke, Budapest.
Molling Berthold bankár, Budapest.
Molnár Viktor min. fogalmazó, Budapest.
Morelli Gusztáv fametsző-tanár, Budapest.
Murdsák József plebános, Rabcsicsa.
Müller Rezső asztalos, Budapest.
Nagy Lázár festőművész, Budapest.
Nagy Mihály iparművészeti tanoda növendéke, Budapest.
N. Naláczy Ödön földbirtokos, Gyulalelke.
Nemes János gróf, Hidvég.
Nendtvich Gusztáv kir. mérnök, Budapest.
Neuländer K., Budapest.
Neumann Frigyes terménykereskedő, Budapest.
Neményi Ambrus orsz. képviselő, Budapest.
Neuschlosz Marczel gyáros, Budapest.
Neuschlosz Ödön gyáros, Budapest.
Németh Imre min. tanácsos, Budapest.
Nicolics Fedor báró, orsz. képviselő, Budapest.
Nogáll Károly cz. püspök, Győr.
Novák Ferencz építész, Budapest.
Oetl Antal gyáros, Budapest.
ifj. Ordódy Pál orsz. képviselő, Budapest.
Ormody Vilmos első ált. bizt. társ. igazg., Budapest.
ifj. Örley János, Herend.
Örömy József építész, Budapest.
Paal Gergely asztalos, Budapest.
Palóczy Antal műépítész, Budapest.
Pap János tanár, Kolozsvár.
Pardavy Gyula asztalos, Budapest.
Pasteiner Gyula dr. egyet. tanár, Budapest.
Pataky István cz. kanonok, plebános, Liptó-Szt.-Iván.
Pauer Leó, salgótarjáni vasfinomító társ. igazgató, Budapest.
Pásztor József rajztanár, Budapest.
Pecher Vilmos szobrász, Budapest.
Pecz Samu műegyet. tanár, Budapest.
Pellet József apát-kanonok, Esztergom.
Péchy Imre min. oszt. tanácsos, Budapest.
Péterfalvi papirgyár.
Pfaff Ferencz műépítész, Budapest.
Polinszky Emil vasuti főfelügyelő, Budapest.
Porzsolt Ernő építész, Budapest.
Póda Endre apát-plebános, Sopron.
Pór Antal apát-kanonok, Pozsony.
Pórfi Ferencz kereskedő, Budapest.
Pótsa József főispán, Sepsi-Szt.-György.
Pulszky Ferencz m. n. muzeumi igazg., Budapest.
Pulszky Károly dr. orsz. képtári igazg., Budapest.
Püspöky Emil ügyvéd, Budapest.
Radocza János ügyvéd, Budapest.
Radvánszky Béla báró főispán, Budapest.
Rajztanodai «Társas-kör», Budapest.
Rauscher Lajos műegyet. tanár, Budapest.
Ráth Károly fővárosi főpolgármester, Budapest.
Reinitz József dr. orvos, kir. tanácsos, Budapest.
Reményi Antal ügyvéd, Budapest.
Rezei Sylvius püspöki titkár, Nagyvárad.
Révai Ödön könyvkereskedő, Budapest.
Révai Samu könyvkereskedő, Budapest.
Rimaszombat rendes tanácsú város.
Rimaszombati iparos segédek önképző-egylete.
Romocsa Ödön asztalos, Budapest.
Roskoványi Ágoston megyés püspök, Nyitra.
Roskovics Ignácz kanonok, Ungvár.
Roszkosni Elek t. kanonok, Nagy-Szeben.
Röck István gépgyáros, Budapest.
Rubin Ottó szobrász, Budapest.
Ruprich Károly asztalos, Budapest.
Schickedanz Albert műépítész, Budapest.
Schlick Béla gyáros, Budapest.
Scholtz Róbert szobafestő, Budapest.
Schöffer Ignácz kereskedő, Budapest.
Schreiner Károly dr. ügyvéd, Sopron.
Schuster Constantin megyés püspök, Vácz.
Schuster Gyula kereskedő, Budapest.
Schwartz Antal lakatos, Budapest.
Schwertner Zsigmond rajztanár, Páris.
Seethal Ferencz, Szepsi-Szt.-György.
Semadam Sándor, Budapest.
Simon Gyula főispán, Magyar-Óvár.
Simon Ödön kir. tanácsos alispán, Sopron.
Slábi Ferencz nagyprépost, Pécs.
Spányi Kálmán mérnök, Budapest.
Spira Antal építész, Budapest.
Sprinczer János orsz. képviselő, Budapest.
Stadler Tódor kir. tanácsos, Beszterczebánya.
Steinhausz László műépítész, Budapest.
Strasser Albert keresk. kamara titkára, Budapest.
Strobl Alajos szobrász, Budapest.
Sugár Sándor uradalmi főszámvivő, Kapuvár.
Sujánszky Antal kanonok, pápai prælatus, Esztergom.
Bocsári Svastics Gyula orsz. képv., Balaton-Ederics.
Szabó Károly tanfelügyelő, Sopron.
Szabó Norbert kanonok, Szatmár.
Szacsek József számtanácsos, Budapest.
Szalavszky Gyula főispán, Nyitra.
Szalay László dr. min. fogalmazó, Bécs.
Szalay Mihály kanonok, Veszprém.
Szádváry János rajztanár, Budapest.

A KEHELY.

IV. Közlemény.

A középkori kelyhek stylszerű fejlődését terünk keretéhez képest ime előadtuk. Hátra van még beszámolnunk afelől, valjon mi történt e fontos egyházi edénynyel a csúcsíves styl korszaka után, ha valjon az u. n. ujjászületési műirány *(renaissance)* javítólag, vagy hátrányosan folyt-e be ezen eszköz idomára, s a czélszerűségi szempontokat nem tévesztette-e szem elől? Végül be kell világítanunk ama gyakorlati kérdések egymásutánját is, melyek tisztába hozatala a lelkipásztorkodás terén működő egyháziaknak némi támpontokat nyújt a jövőben czélzott megrendeléseknél s alkalomszerű javításoknál.

Különösen az egyházi paramentumok azok, melyeken javíttatni, avagy elhasználtságuk esetében a félretettek helyett újakat készíttetni csaknem minden lelkipásztornak nyilik alkalma. Ily körülmények között épen kapóra jön, ha némi tájékozottsággal foghat az ember a dologba. Akárhányszor megesik az életben, hogy amikor legjobban szedjük össze erőnket, figyelmünket és ügyességünket: épen akkor esik meg a baj, és nem ritkán egészen lényegtelen pontban — mert a fontosabbak foglalják el egész szellemi valónkat — ami annál több bosszúságot okoz! Soha sem bízhatik eléggé önmagában az ember! A «több szem többet lát» oly elv, mely a kisebb-nagyobb gyarlóságok által korlátolt emberek között soha sem évülhet el. Ezen elv, és nem hiú tanítgatási avagy szereplési vágy, vezérli tollunkat, meg azon felebaráti és testvéri szeretetre alapított édes kötelesség érzete, mely tapasztalataink közlésének elmulasztását, bűnül rójja föl nekünk.

Áttérve a renaissance-korbeli kelyhekre, mindenekelőtt meg kell jegyeznünk egyet-mást ezen műirány lényegéről. Igen szépen jellemzi *Ipolyi*, a XV. század után az egyházi művészetekre bekövetkezett időket. «A hit és művészet ezen fényes korszakára azonban — úgymond — a XVI. század óta bekövetkeztek oly idők és események, melyekre szintén méltán alkalmazhatók az Urnak szomorú jóslatai: pressuram habebitis (Joann. XVI. 33.) és venient dies in te — et coangustabunt te (Luc. XIX. 43.); azon idő, midőn a tévtanok s új eszmék forrongása által a vallásos meggyőződés és hitérzet csökkenésével a magasztos hiteszmék mindinkább háttérbe tolultak. Ezen irányt követve a művészet is, nem ugyan annyira maga veszett ki az egyházból, mint inkább kiveszett a művészetből az egyház szelleme, s így elvilágiasodva üzetett s üzetik nagyobbára maiglan az egyházban. S ime ez az, amit panaszolunk; ez azon baj, melyet orvosolnunk kell, feladatunkúl tűzvén ki az egyházi művészeteknek saját eredeti alapjára visszahelyezését és

Egyházművészeti Lap 1880.

visszaállítását». Igy a renaissance-stylt, mint olyat, mely a classicai pogány formák jobbára szinleges utánzása, nem tekinthetjük felkarolásra méltónak az egyházi szolgálatára nézve, míg a pogányízű reminissantiák teljes kiküszöbölésével, keresztény ihlet, vallásos bensőség nem lengi át productumait. Hogy e törekvés célirányos létesítése mily nehéz feladat, legyen szabad utalnunk templomaink belsejére, szent képeink és szobraink naturalisticus irányú mezítelenségeire, az építészet lényegét képező idomok és formák, diszítmények és motivumok egyházi fensőbb ihletet nélkülöző mivoltára. Nagy szellemek feladata lehet ez, kik a műérzék fejlettsége és gyakorlati kivitel ügyessége mellett mély pietástól, egyházias érzülettől lángolók, minők valaha a sz.-galleni, hirsaui, corvey-i, fuldai, paderborni, hersfeldi, reichenaui, osnabrücki, hildesheimi stb. középkori szerzetes műiskolák tudós és vallásos vezetői, igazgatói valának.

A kelyhek sok tekintetben változást szenvedtek a XVI. század második fele óta. Mindjárt méretökre nézve is szembetünő anomaliát tapasztalunk. Míg néha oly túlmagas idomú renaissance-korbeli kelyheket látunk, melyek a középtermeten túl nőtt alkatú egyházi férfiaknak is elég gondot adnak, a napjainkban létező magasabb szabású oltárainkon, a célirányos kezelés folytonos figyelemmel tartására: addig ugyanezen korszak oly kicsinyes, a kezek között csaknem elvesző példányokat is mutat föl, melyek még a túlmagasaknál is kevésbbé gyakorlatiak. De vannak, meg kell vallanunk, kézrevalóságuk által ajánlatos renaissance kelyhek is, melyek a feldöntés veszélyétől mentes, valóban kényelmes sz. edények, szemben különösen a csúcsives műstyl általunk is már megrovott játékszerű alkotásaival, mint a kelyhek architektonikus részletekből szerkesztett nodusai.

Legjellemzőbbek a renaissance kelyhek vagy túlterjedt, púpos alkatú talpai, melyekre a patenát támasztani lehetetlen, vagy pedig csekély átmérőjüek, melyek épen nincsenek arányban a kupával s így a könnyű feldülés veszélyének lépten-nyomon ki vannak téve. A szár sokszor igen számos dudorodással, idomtalanúl egymásra halmazott karikákkal és gyűrűkkel van túlterhelve, amik nem kevésbbé kényelmetlen fogást engednek, mint a most hivatolt csúcsives stylű nodusok, bár ezeknél a művész azt akarta, hogy nem a kupa alatt, de közvetlen a talp felett fogja meg és tartsa kézben a pap, ami ismét — különösen a sumtionál — a kiömlés veszélyét inkább elősegíti, mint megakadályozza. — Végül a kupára nézve hangsulyoznunk kell, hogy ez különösen a renaissance-korszakban olyan, mely való an merényletet rejt magában a legszentebb Oltáriszentség nagy vigyázatot követelő kezelhetése ellen. A renaissance kelyhek kupái rendszerint vagy tulipánszerű

kitüremlő peremmel bírnak vagy, ami még rosszabb, befelé, a tojástartók idomára hajlított szélűek. Első esetben a sumtiónál, ha magasra fel nem hajtjuk csaknem függélyesen fejünk felett a kelyhet, — ami épúgy nem illedelmes, mint nem kényelmes eljárás — igen könnyen a szájszéleknél kiömölhet a sz. vér; a második esetben pedig bármily elővigyázat árán is ritkán sikerül kikerülnünk ugyanezen veszélyt. — A kellő kitörülést pedig rendesen a kupák mélysége akadályozza meg. Jól emlékezünk, hogy növendékpap korunkban, midőn az oltárnál segédkeztünk, sz. mise után figyelmeztetnünk kellett a különben lelkiismeretes, elővigyázó áldozárt is, hogy a kehely fenekén a purificatio után némi bor maradt. Akárhogy iparkodott a kehely kupájának fenekére hatolni ujjaival, mind sikertelen volt az, mert a kehely mélyebb volt, hogysem az áldozár újjaival elérhette volna!

Ezen külön felhordott hiányok és jellemző idomtalanságok természetesen nem igen engedik, hogy a renaissance stylű kelyheket arányos részekből állóknak mondhassuk. Az első tekintet elég e korszak kelyheinek fölismerésére, szemben a középkori műdarabokkal. Rajzokat sem mellékelünk egyrészt azon okból, nehogy olvasóink közül egyikmásik utánzandó példát sejtsen bennök, másrészt pedig azért, mert templomaink oly bőségesen el vannak látva hasonló kelyhekkel, hogy a rajzban való bemutatás valóban felesleges munka lenne! Egyházi enemű készleteink legnagyobbrészt épen azt tüntetik elénk, amit kerülnünk kell netán bekövetkező újabb megrendeléseinknél.

Megragadjuk az alkalmat, hogy az esztergomi főegyház kincsei közül azon filigránnal dúsan ékített kelyhet bemutassuk rajzban, melynek rövid ismertetését mult közleményünkben (v. ö. 115. lap) adtuk. Már azon alkalommal hangsulyoztuk volt a kehely (1. ábra) méreteinek kevésbbé arányosságát, nevezetesen a nodus túlterjedtségét, s a mit most van alkalmunk fölemlíteni, értjük a kupa tulipánszerűleg kitüremlett száját, mely már a czélszerűtlen alkatú renaissancekori kelyhek jellemző sajátsága. Ami a középkor technikájára vall, az a talp hatkarélyú idoma, továbbá a szár hasábos alkata, a filigrán diszítmények, melyek a kupa felső részének kivételével csaknem az egész kelyhet ellepik, kiváló műgonddal, szerkezeti ügyességgel s a kivitel gyakorlottságával vannak csoportosítva. Korára nézve szintén már megjegyeztük volt, hogy a XV. század végéveiben, vagy talán épen a XVI. század kezdetén készült, akkor midőn a renaissance styl Corvin Mátyás királyunk uralkodása alatt és után, olasz művészek kezei között hazánkban szintén virágzott.

Az u. n. ujjászületési korszakra, mely egyházi művészetünkre nézve — legalább vallásos izlés szempontjából — oly sovány vala,

még elfajulása gyanánt, a helyesen paróka modornak nevezett czopf-korszak következett. A renaissance, magokban véve még nemes, classicai választékosságra emlékeztető motivumai helyébe, kimagyarázha-

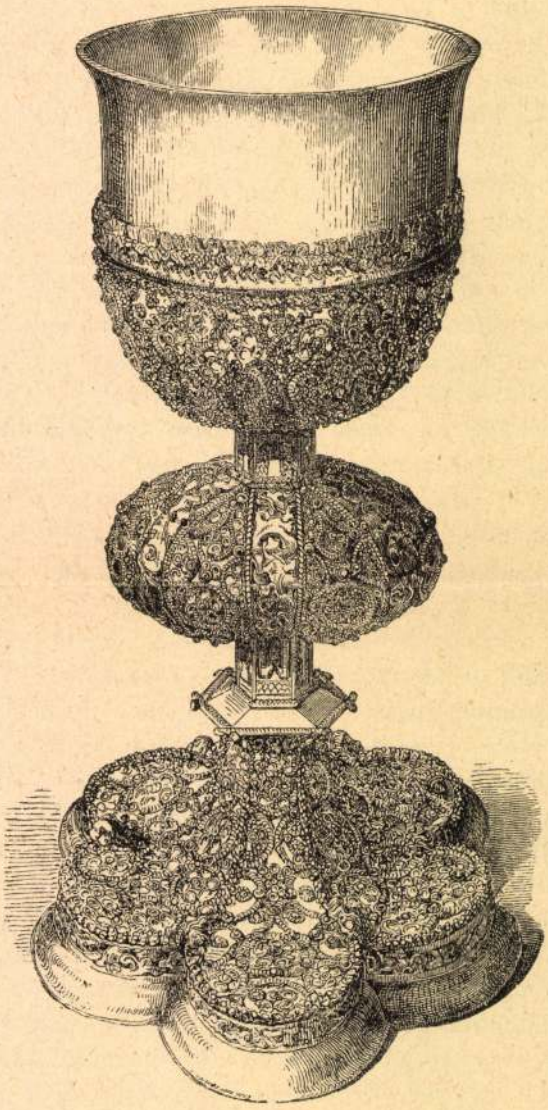

1. ábra.

tatlan kacskaringók és érteményt nélkülöző czikornyák léptek. A kelyheket és egyéb ötvösműveket nem készítették többé oly lelkiismeretes pontossággal és műgonddal, mint a középkori iskolák mesterei s a

renaissance korszak Benvenuto Cellini, Jamnitzer és más jelesek tanítványai: hanem préselt és esztergályozott, papirvékonyságu árúczikkek özönlik el az egyházakat felületes, hanyag kivitelű diszítésekkel, melyekhez a legrégibb időben lábra kapott galvan-féle aranyozás a szédelgő kereskedők lelketlen zsarolásának és a jóhiszemű megrendelők megcsalattatásának gyakori alkalmúl szolgál. Nem egyszer láttunk magunk is oly papirvékony kupájú kelyheket, melyek minden erőlködés nélkül két újj között összenyomhatók valának! Az ily gyenge constructiójú kelyheket lehetne azután sekrestyéseink kezeibe adni, kik ritkán töltik be állásukat — amint kellene — hivatásszerű lelkiismeretességgel és pontossággal!

E silány kelyhek kiszorítására már is több felől történtek intézkedések legalább az által, hogy a megrendelt új példányok jobbára, sőt mondhatni nagyobb részt a középkori műstylek valamelyike szerint készültek. Magas példával jár ezen reformban elő ő eminentiája, az ország bibornok-primása *Simor János*, ki még mint győri püspök, a stylszerűleg berendezett magánkápolnája számára több igen értékes, egyházi műízlésben tervezett és keresztülvitt ötvösmű között egy igen csinos, a csúcsíves korszak idomában alkotott kelyhet készíttetett *Lippert* rajza szerint. Amint a rajta levő felirat hirdeti, a kehely anyaga a Vaszaron kiszántott ezüstből, a reá alkalmazott kövek pedig a Justinián császár építette (532—537.) konstantinápolyi sz. Zsófia-templom mozaikjai közül valók: «*Ex argento, vomere in Vaszar eiecto fieri et lapidibus Justinianæ Basil. Constantinop. olim propriis ornari fecit Joannes Simor Episcop. Jaurin.* 1859.» A puszta ezüst szinben hagyott kehely hatlevelű rózsaidomú talpát dúsan aranyozott lombdiszítmények borítják s ezek közepét egy-egy régi mozaikkő ékíti. Ugyanilyen diszítmények ismétlődnek a noduson és a kupa alsó felén is.

E stylszerű kehely nemcsak nem egyetlen ő eminentiája egyházi készletei között, de egész gyüjtemény alapját képezve, csaknem évente újabb és újabb műdarabokkal szaporodik. Több ezüst, sőt színaranyból készült nagyértékü és ritka műbecsü példány is található köztük, melyek mind a műizléséről ismeretes főpap bőkezőségét, Isten házának diszét czélzó magasztos törekvéseit hirdetik. Legközelébb az egész tudományos világnak alkalma nyilik e műremekeket megismerni azon áldozattal járó kiadványból, mely *Dankó József* prælatus műtörténeti jegyzeteinek kiséretében, a *Beszédes Sándor* által felvett fénynyomatok illustrátióiból leend szerkesztve.

Főpapjaink közül a stylszerű egyházi edények felkarolását és beszerzését illetőleg máris többen tünnek ki. Hosszadalmassá válnék czikkünk, ha mindannyit bár csak névleg, néhány ismertető megjegyzés

kiséretében ezuttal fölemlítenők. Legyen elég egy-két nevet elősorolnunk, élükön a beszterczebányai püspököt, *Ipolyi Arnold* ő excellentiáját, ki nemcsak stylszerű kelyhet készíttetett úgy saját maga, — mint egyházmegyéje plébánia-templomainak, de a múlt évben a hazai ötvösművészet régi technikáinak fölelevenítésére nagy horderejü lépéseket tett. Igy pl. jelen tárgyunkhoz vágó initiativája kapcsán készült el a híres bars-szentkereszti sodronyzománczos kehely utánzata, mely meglepőleg hű kivitelét tekintve inkább újabbkori másod példánynak nevezhető, mint egyszerü utánzatnak. E figyelmet érdemlő ötvösmű létrehozatalában az *Egger D.*-féle czég vállalkozó szellemét illeti meg az elismerés. Ezen sodronyzománczozott kehely valóban sarkalatos momentumot képez hazai ötvösművészetünk történetében. A közel négy század előtt dívott technika aprólékos titkait kifürkészve, ezen feledett magyar műkezelést fölelevenïteni, amily mély tanulmányt, époly ügyességet tételez föl. Az eszme, ösztönzés, valamint a kiviteli költségek a mæcenás főpapot dicsérik. Aki a hazai ötvösművészetről oly beható tanulmánynyal ajándékozta meg már évekkel ezelőtt szaktudományunkat: nem állhatott meg a száraznak tetsző elméletnél, hanem a gyakorlati teret meghódítva, a hazai műipar egyik kiváló ágának, az ötvösművészetnek, mely ma nálunk meglehetős pangásban szenved, iparkodott alkalmat nyujtani az ős magyar műtechnika elejtett szálának ismét fölvételére, a feledett műkezelés további gyakorlatára. A kisérleteket koronázott siker, minden túlzás nélkül, fényesnek mondható. A jellemző műidomok, a zománczszínek s azok tisztasága meglepő módon lettek utánozva. Épen ezen örvendetes körülmény ment föl bennünket a kehely rajzának bemutatása alól, mert elégséges, ha t. olvasóinkat folyóiratunk 110. lapján 3. sz. alatt adott klosterneuburgi kehely megtekintésére utaljuk, melynek a régi bars-szentkereszti példány szakasztott mása, s ennek ismét az *Egger D.* által készített, hű utánzata. Azonban mégis adjuk a diszes majusculákkal szerkesztett feliratot, melyet a kehely talpának belsejébe vésték, e fontos műtörténeti és műipari esemény megörökítése czéljából. A felirat következőképp hangzik: ✱OPVS✱SVALTI✱ARTIQVI✱HVNGAR.✱FILIGRANATI✱ RESVSCITAT✱ARNOLD✱IPOLYI✱EPPVS✱ARTIFICE✱D✱EGGER✱ BVDAPEST·MDCCCLXXIX magyarúl: «a magyar sodrony-zománczot feleleveníté Ipolyi Arnold püspök, Egger D. művész által Budapesten, 1879.» Szintén nagy buzgalmat fejtenek ki a stylszerű paramentumok beszerzése körül *Zalka János* győri, *Dulánszky Nándor* pécsi, *Császka György* szepesi, *Pauer János* székesfehérvári püspökök, *Kruesz Krisostom* pannonhalmi főapát és mások. Kiemeljük a pannonhalmi műkincsek között található szebbnél szebb kelyheket, melyek a középkori műsty-

leket kiválóan kedvelő főapát úr által szereztettek be. Talán más alkalommal ezek közül egyiket-másikat rajzban is bemutathatjuk.

A plebánia-templomok is mutathatnak föl stylszerű kelyheket. A lébenyi példányok leirását folyóiratunk 123—124. lapjain ismertette Kreskay Antal plebános úr ügyes tolla. Lelkes főpapjaink megrendelésével máris több városi, sőt falusi templom nyert czél- és stylszerű paramentumok közt kelyheket is ajándékban. Igy terjed a jó ügy, a nemes, az egyházias szellemű izlés, karöltve Isten háza diszének előmozdításával! E kitüzött czélunk elérésére nagyfontosságu tényező gyanánt szerepel a budapesti központi papnövelde, melynek egyik előjárója, ki hivatásszerüleg a liturgiát adja elő a növendékpapoknak, nemcsak élőszóval óvja hallgatóit a visszaélésszerűleg templomainkba lopódzott czél- és stylszerűtlen tárgyak szaporításától, de jó példával járva elől, máris több stylszerü paramentummal gazdagította a házi kápolnát, mely mintaszerű gyüjteményül igérkezik a fiatal levitáknak a nemes egyházi műizlés elsajátítására. Bárha minden papnövelde követné körülményeihez képest, e vezérszerepre hivatott mintaintézetet, a liturgia szempontjából is: úgy a mi törekvéseinkkel czélzott eredmény megközelítése is sok tekintetben meg volna könnyítve.

De most már ideje lesz áttérnünk azon gyakorlati útmutatások közlésére, melyek az érdeklődő hazai papság tagjainak, megrendeléseik alkalmával némi támpontokat szolgáltathatnak. Mindenekelőtt egy nemes egyszerűséggel szerkesztett kelyhet mutatunk be t. olvasóinknak, mint olyat, mely czél- és stylszerű alkata és meglepőleg nemes idomai miatt méltó a gyors elterjedésre. Nem hallgathatjuk el e kehely rövid történetét. A bécsi világtárlat alkalmával e sorok irója mint a budapesti központi papnövelde növendéke, *Ipolyi Arnold* püspök úr utmutatásai és *dr. Römer F. Ferencz* egyetemi tanár előadásai által figyelmeztetve, kivált és első sorban a kiállított egyházi műemlékek tanulmányozásával foglalkozott.

Ekkor történt, hogy a franczia osztályban képviselt ötvösök sorában a *P. Poussielgue-Rusand*-féle[1] kitünő czég középkori műstylben készült paramentumai magokra vonták e sorok irójának is figyelmét. Itt e tárgyak között láttuk a rajzban alább mellékelt (2. ábra) kelyhet, mely a műérzékkel biró szakférfiakat, arányainak egyszerűsége által egészen elragadta. A kiállított példányt nem kaphattuk meg, mert kérdezősködésünkre kitünt, hogy a konstantinápolyi nagykövet, *gr. Zichy Ferencz*, fia, a később nagyváradmegyei áldozár, *ifj. gr. Zichy Ferencz*

[1] A czég kisebb catalogusában 377. sz. alatt fordul elő e kehely. Ára a franczia pénzláb szerint ezüstből, patenával együtt 210 francs; tűzben aranyozva pedig 260 francs. A vám- és szállítási költségek természetesen ezen árba nincsenek beleértve.

számára már megvásárolta. Épen e szerencsés véletlen szolgáltatott nekünk jó eszmét 1875-ben, midőn a felszenteltetési ünnepély küszöbén arról gondolkoztunk, hogy e nagy napot minő emlékhez füzzük. Miután a kehely birtokosa ifj. gr. Zichy Ferencz, mint a hittudományok hall-

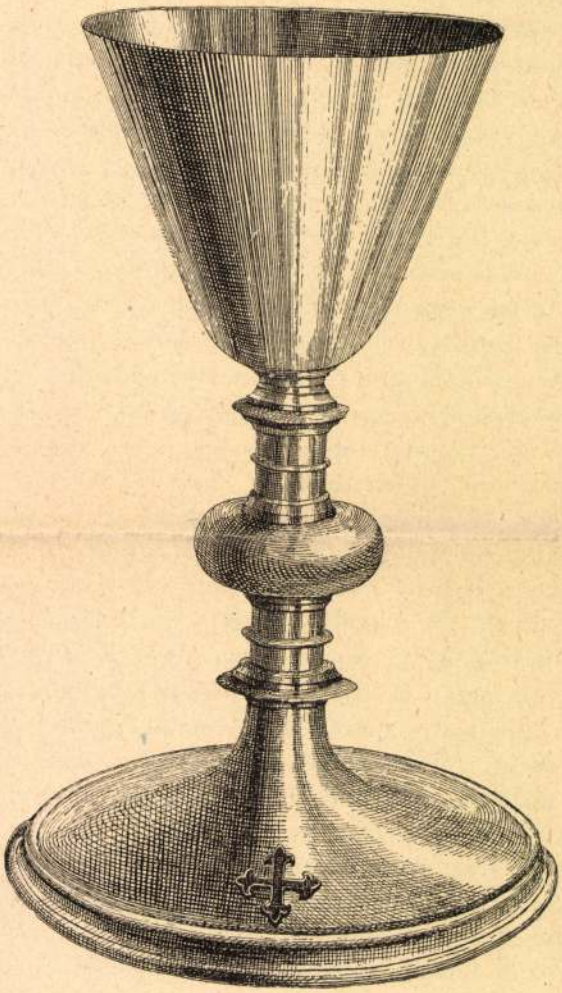

2. ábra.

gatója a budapesti egyetemen e sorok írójának iskolatársa vala : a felszentelési emlékül kínálkozó kehely létesítése elé még azon akadály sem gördült, hogy az eredeti franczia példányról való lemintázásnál az előpéldányul használtassék. Igy jutott e kehely általunk, *dr. Czibulka Nándor* közvetitésével *Oberbauer A.* fővárosi egyházi-szergyá-

EGGER Henri

Historizmus és eklektika: *Az európai iparművészet stíluskorszakai*
Kiállítás az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből.
A kiállítást rendezte Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet.
A bevezetőt írta Batári Ferenc. Szerkesztette Vadas József, Vadászi Erzsébet.
Iparművészeti Múzeum, Bp. 1992. Katalógus I. (szövegkötet) 210 l., Katalógus II. (képkötet) 256 l.

A recenzens mindenekelőtt megvallja elfogultságát. Több évtizedes múzeumi múltja, a tárgyak iránti olthatatlan érdeklődése és nem utolsósorban a kiállítássorozat első két bemutatójának előkészítésében való részvétele, ha nem is menti fel a pártatlanság kötelme alól, de talán megmagyarázza a kelleténél olykor szenvedélyesebb szavait. A bíráló helyzetét tovább gyengíti a tény, miszerint jártassága a 19. század iparművészetének történetében – finoman szólva – nagyon érintőleges, alig egy–egy műtárgy kapcsán tévedt e területre.

Az iparművészet stíluskorszakai sorozatcímet viselő kiállítások negyedik, és mint a katalógus előszavából megtudható, egyúttal utolsó része a 19. század – nagyrészt – második felének tárgykultúráját mutatja be a múzeum gyűjteményének tükrében. A kiadvány az előzőkhöz hasonlatos küllemmel és leíró rendszerrel bír. Az 1987-től tartó folyamatos munkának „a klasszikus stílustörténeti állandó kiállítást kellett karnyújtásnyi közelbe hozni. Ha vállalkozásunknak születtek eredményei, ezt az összegzést fogják majd szolgálni, a kudarcok pedig ehhez szolgálnak tanulságul." – írja Rózsa Gyula a múzeum akkori főigazgatója, az említett előszóban. A tanulságok számbavételének kínálkozó lehetőségét kár volt halogatni, és a leendő, ma már ki tudja mikor megvalósítható célnak alárendelni. Hasonlíthatatlanul gyümölcsözőbb lett volna a konzekvenciákat mihamarabb levonni, és már a következő alkalommal élni velük. Ily módon elkerülhető lett volna a historizmus katalógus egyik fiaskója, nevezetesen a művességekre, a tárgytípusokra és a művészetföldrajzi egységekre való tagoláshoz ragaszkodás a kiadványban, ugyanis az éffajta rendező elvnek a buktatóira, sőt hamis és nem kevésbé ósdi mivoltára Mikó Árpád már 1989-ben figyelmeztetett a sorozat első, a Reneszánsz és manierizmus kiállításról a Művészet hasábjain írott kritikájában. E „konvencionális elv" valamiféle ideális, múzeumi raktári rend képzetét kelti föl az olvasóban, de semmiképp nem gyújtja föl fantáziáját a historizmus ugyan nemegyszer ambivalens kvalitású alkotásokat teremtő, de mindenképp izgalmas szellemiségű időszakát illetően. A rövid bevezető tanulmány sem segít a téma megközelítésében, amikor egy–egy műtárgy vagy műtárgy csoport köré igyekszik képet vázolni jelentősebb mozgalmakról, eseményekről és stílusáramlatokról. A gazdag gyűjtemény áttekintése nem inspirálta új összefüggések feltárására vagy jelenségek értelmezésére a szerzőt, írása az általánosságok szintjén sajnos nem emelkedik felül. A koncepció másik vitatható jellegzetessége a közel– és a távol–keleti tárgyak jelenléte (a bútorok majd egyötödét ezek teszik ki). Kétségkívül a korszak domináns és megkerülhetetlen eleme az egzotikum iránt megnövekedett figyelem. A közízlést döntően befolyásoló divatról, és az európai művészetet jelentősen megtermékenyítő hatásról volt szó: a művészettörténetírásban meggyökeresedett „orientalizmus", „japanizmus" terminológiák kifejezően tükrözik ezt. Ám mindez a legkevésbé sem indokolja, hogy az Iránban, Japánban vagy Kínában készült – bármennyire a nyugati megrendelő ízléséhez igazodó – bútorok és szőnyegek Az európai iparművészet stíluskorszakai–nak részeként szerepeljenek. A kor lakáskultúrájának szinte kötelező darabjai voltak, de iparművészetének aligha összetevői.

A három oldalnál alig valamivel hosszabb irodalomjegyzék szűkössége első pillantásra érthetőnek látszik, hiszen a historizmus művészetével csak az utóbbi évtizedekben kezdtek el behatóbban foglalkozni. A figyelmes olvasó azonban meghökkenve veszi tudomásul, hogy a múzeum saját, erre a korszakra egyértelműen forrásértékű kiadványai mennyire megrostáltan kerültek be a jegyzékbe (és azt is milyen kevéssé forgatták – de erről majd később). Az 1855-ben Radisics Jenő tollából napvilágot látott Képes kalauz a gyűjteményekben csak német kiadásával szerepel, miközben magyarul is hozzáférhető, és a kettő nem teljesen azonos. A későbbi, az állandó kiállítás átrendezését követő meg–megújuló kalauzok, leíró lajstromok és gyűjteményismertetések közül csak az 1900-ban megjelent kalauzt vették föl. Az Országos Ráth György múzeum kalauza 1906-os kiadása mellől hiányzik annak 1913-as (kétségkívül jelentéktelenül módosított) változata valamint a Magyar Iparművészet 1906. évfolyamában megjelent – ugyancsak Radisics írta – ismertetés. Ez utóbbira egyetlen tételnél történik hivatkozás. A bibliográfiával egyébként is láthatóan sokat küszködött a két szerkesztő és harmadikként a szerkesztők munkatársa. Némely, a rövidítésjegy-

zékben előforduló cím a katalógus tételeknél nem rövidítve, hanem kiírva szerepel: 13, 15. és 21. sz. A tételszámoknál rövidítve megadott irodalom feloldása viszont nem található a bibliográfiai jegyzékben: 23, 37, 216, 254, 258, 581, 582. és 588. sz. A 91. sz. bécsi szivarszipka nyilvánvalóan nem a Kat. 1988a (Brit iparművészet az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeiben), hanem a Kat. 1985a (Dohányzó Európa) kiadványban volt közölve. A 157. és 164. sz. tárgyaknál Kat. 1986 hivatkozás olvasható, a rövidítésjegyzék azonban Kat. 1986a-t és Kat. 1986b-t ad meg. Kevéssé valószínű, hogy a 360. sz. ezüst kávéskészletet Weiner Piroska a Régiségek könyvében az Önművesség fejezetben publikálta volna, miként a hivatkozás feloldása állítja (Weiner 1983). Az 1873. évi bécsi világkiállítás művészeti anyagáról készült kiadvány szerzőjeként feltüntetett Carl von Lützow Lützov és Lützöw névvariációval is szerepel, megjelenési időként pedig egyszer 1875, másszor 1873 olvasható. Különben Lützow valóban írt is a kötetbe, de tulajdonképpen nem a szerzője, hanem a szerkesztője volt annak. A Művészettörténeti Értesítő mondhatni következetesen ME rövidítéssel szerepel. A katalógusban a tárgyleírást követő bibliográfiai rovatban a 12, 13, 15, 17, 18, 268. és 376. sz. művek esetében az előképre, az analógiára és a tárgyra magára vonatkozó irodalmat együtt kezelték, miközben e helyt csak az adott műtárgy irodalma szerepelhetne a katalógus rendszere szerint. Kétségtelen, hogy a 13. tételszámot viselő Storck-féle szekrény esetében a szerző legalább feltüntette, melyik hivatkozás értendő a mintaképre, melyik a mintarajzra és melyik a tárgyra.

A katalógus tételek a műtárgyak többnyire pontos leírását adják, alkalmanként kitekintéssel a számításba vehető előképre, az egykorú mintarajzra vagy a gyűjteménybe kerülés körülményeire. A leírások színvonalát sajnálatos módon hiányos sőt hibás adatok rontják le, melyek – mint a fenti példák is mutatják – elsősorban a tárgy irodalmának felületes kezeléséből fakadnak. Alább ezek a jellegzetes, olykor lényegi, máskor szinte jelentéktelen fogyatékosságok sorakoznak a katalógusszámok egymásutánjában, a teljesség igénye nélkül.

A Josef Storck tervezte emeletes szekrény (13. sz.) az 1885. évi Képes kalauznak nemcsak a német, hanem a magyar kiadásában is közölve van. A 15. sz. kottaállványt elsőként 1949-ben, a Fővárosi Képtárban megrendezett Magyar otthonok című kiállítás vezetőjében publikálták, azonkívül Kiss Ákos: A díszítő és iparművészetek új hellén stílusirányzatáról című, a Művészettörténeti Értesítőben, 1974-ben megjelent cikkében is említi. A kabinetszekrény (50. sz.), mely Schickedanz Albert terve nyomán készült, a Ráth Múzeum kalauzának 1913-as kiadásában, valamint az 1906. évi Magyar Iparművészetben egyaránt szerepel. Az 52. sz., a Györgyi Géza terve után hímzett ellenzőről a Magyar Iparművészet 1895. évfolyama tudósít először, mikor is az Iparművészeti Társulat előleget illetve kamat nélküli kölcsönt szavazott meg bizonyos tárgyak, köztük az ellenző elkészítéséhez. A Ráth-gyűjteményből származó, és publikálatlanként közölt állvány (58. sz.) és két ülőke (61. sz.) az 1906-os kalauz egyik fényképe szerint a gemmák szobájában (párban) állt, illetve az ülőkék a nagy szalon berendezéséhez tartoztak. A 88. sz. legyezőn az 1873. évi bécsi világkiállításnak nem a bejárati pavilonja, hanem a kortársak által a világ nyolcadik csodájának tartott központi épület, a Rotunda látható. A firenzei Luigi Frullinitől, a bécsi világkiállításon vásárolt faragott betétlapok (100, 101. sz.) az Iparművészeti Múzeum első, 1874-ben megjelent Kalauzában és az 1885-ös Képes kalauzban szereplő tárgyakkal azonosíthatók. Az utóbbiban az ugyancsak firenzei Pasquale Leoncini faragta betétlap (103. sz.) szintén szerepel.

A 109. sz., a William Morris kartonja alapján csomózott szőnyeg Az európai iparművészet remekei – az Iparművészeti Múzeum jubileumi – katalógus-ában nem a 76., hanem a 339. számot viseli. A publikálatlannak tartott 152. legyezőcsipkét Kiss Ákos: A hisztoricizmus iparművészeti kérdéséhez című cikkében, a Művészettörténeti Értesítő 1969. évfolyamában közölte.

A kiállított Minton-porcelánok közül a 169. és 170. sz. szerepel az 1874. és 1877. évi kalauzokban, a toreutikát megjelenítő tányér azonban nem a 26. szám (!), hanem a 35. oldalon a 97. szám alatt található az 1874-es kiadványban. Alexander von Humboldt porcelánképe (198. sz.) Ruzicska Ilona: A herendi porcelán című munkájában a 70. oldalon található, nem a 17-en. A Minton-csempék (211–212. sz.) ugyan nem azonosíthatók darabonként az 1874. évi Kalauzban, ám a 35. oldalon olvasható leírás: „Az 1–3. fekvő asztalokban a falborító téglák egész sorozata van kiállítva, melyek ezen [Minton] gyárban készültek", megkérdőjelezi a publikálatlan illetve az 1974-es első hivatkozást. Joseph-Théodore Deck talpas tálja (218. sz.) sem publikálatlan, ugyanis az 1874-es és 1877-es kalauzokban közölték, újabban pedig kiállították a Pulszky Károly

emlékének szentelt tárlaton 1988-ban a Szépművészeti Múzeumban. A 224. sz. díszedény az 1877. évi Kalauzban nem a megadott helyen, hanem a 99. oldalon a 15. számon szerepel. A 225. sz. tányér sem közöletlen, az előbb említett kiadványban a 94. oldalon a 43. szám alatt azonosítható. A 268. sz. díszedény irodalomjegyzékéből kimaradt a Pulszky emlékkiállítás katalógusa. A bécsi világkiállításon beszerzett és itt publikálatlanként felvett Lobmeyr üvegek közül a 278. sz. cukortartó az 1877-es Kalauzban, a 280. sz. díszserleg az 1885-ben kiadott Képes kalauz magyar és német nyelvű változatában is megtalálható. Lobmeyr 1880-as évek elején készített asztali készlete (288. sz.) sem publikálatlan, ugyanis Dobrovits Aladár: Az Iparművészeti Múzeum és társintézményei a felszabadulás óta, az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei 2. kötetében megjelent beszámolójában kitér rá. E helyt érdemes a készletet ajándékozó dr. Fettick Ottó további adományozásainak időpontjáról néhány szót ejteni. A katalógus 1932 és 1957 közötti ajándékozásokról tanúskodik, miközben a fenti cikkből kiviláglik, hogy az 1954-ben elhalálozott professzor 1947-ben, 1949-ben és 1952–1954-ben juttatta – elsősorban a kerámia- és üveggyűjteményt gyarapító – műtárgyait a múzeumnak. A 317. sz. üvegpalack irodalom és proveniencia nélkül került leírásra. A Salviati cég publikálatlannak vélt üvegei közül a 340, a 341, és a 344. sz. az 1877-es Kalauzban – illetve a 341. sz. a Pulszky emlékkiállítás katalógusában is – szerepel, a 345. sz. az 1874-es és az 1877-es Kalauzban valamint az 1885-ös Képes kalauzokban azonosítható.

A budai ötvös Kovácsy János ecet–olajtartójának (366. sz.) jegyét nemcsak Kőszeghy Elemér jegykönyve, hanem Brestyánszky Ilona: A pest–budai ötvösség című munkája is közli. Az utóbbi a bevezető tanulmányban is szót ejt a tárgyról, így az nem tekinthető publikálatlannak. Hasonlóképp kimaradt a 367, 368, 370, 371. és 372. sz. tárgyak bibliográfiájából Brestyánszky műve. A 370. sz. fűszertartó kivételével, az 1935-ben rendezett a Régi Pest és Buda iparművészete című kiállításon e darabok láthatók voltak. A Zrínyi kirohanását (371. sz.) és a Barbarossa Frigyes ikoniai ütközetét (372. sz.) ábrázoló domborművek ezt megelőzően 1933-ban A bécsi gyűjteményekből Magyarországnak jutott tárgyak Magyar Nemzeti Múzeum-beli tárlatán szerepeltek. Az előbbi ennek a kiállítási katalógusnak a 60. oldalán a 141. tétel, az utóbbi pedig a 143. tétel, és nem a visszaadott műtárgyak közül a 142. illetve a 141. sorszámú, miként a proveniencia megjelölés állítja. Nem teljesen helytálló az a megállapítás, miszerint a korábban Szentpéteri József munkájának tartott domborművekkel kapcsolatan az utóbbi időben – pontosabban az 1981-ben rendezett életmű kiállításon – merültek volna fel kétségek, hiszen már Mihalik Sándor sem vette fel azokat az 1954-ben kiadott Szentpéteri monográfiába. Laky Károly pesti ötvösmester monstranciájának (373. sz.) jegyei Brestyánszky könyvében nem a 172., hanem a 168. és a 229. szám alatt találhatók, valamint magát a tárgyat nem a 286., hanem a 115. oldalon tárgyalja. A 379. sz. házioltárkát kérdőjelesen magyarországi készítésűnek határozta meg a szócikk szerzője, beszerzése: Áttét, Pénzintézeti Központ, 1962. Előképéül a múzeum gyűjteményében található, Matthias Wallbaum 1600 körüli oltára szolgált. Ám Radisics Jenőnek a Magyar Iparművészet 1908. évfolyamában az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményének gyarapodásáról írott cikkében az olvasható, hogy „[a következő kis szekrényben] Fölül Egger Henrik zománcos szárnyas oltárkája, az augsburgi Wallbaum ízlésében ... Egger Henriknek nem ez az első ajándéka, a múzeumnak hagyományozta végrendeletileg a birtokában lévő értékes gyűjteményt, mely néhai Egger Dávid budapesti ötvösműhelyének legszebb darabjait tartalmazza ..." Nürnberg város ajándékozta a magyar kormánynak, majd a Kultuszminisztérium engedte át a múzeumnak a 383. sz. aranyozott serleget, az ajándékozás tényét a Magyar Művészet 1930. évfolyamában, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum előző évi gyarapodásáról szóló cikk tette közzé. Aligha publikálatlan a Christofle gyár bronz fedeles csészéje (412. sz.), hiszen az 1874-es és az 1877-es kalauzba is felvette Pulszky Károly, s így nyilvánvalóan nem 1878-ban a párizsi, hanem 1873-ban a bécsi világkiállításon vásárolta meg ezt az apró díszedényt. Be is került a Pulszky emlékkiállítás anyagába 1988-ban. Ugyancsak publikálatlanként szerepel az Elkington cég galvano másolata, a 448. sz. zománcos díszedény, annak ellenére, hogy az 1874-es és az 1877-es kalauzban valamint az 1885-ben kiadott képes kalauzokban is közölték. A 455. sz. gyűrűt az Ékszervasárnapok című bemutató vezetőjében közzétette a kiállítás rendezője, Héjjné Détári Angéla, még 1967-ben. A dán Christensen ékszerei (469, 470. sz.) nem az Iparművészeti Múzeum jubileumi katalógusában szerepeltek először, de az 1877-es Kalauzban, az 1885-ös német nyelvű képes kalauzban, majd a Pulszky emlékkiállítás katalógusában fellelhetők. A 471. sz. övcsatot, id. Prandtner József munkáját, mint lappangó, egykor a

Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő tárgyat közli Brestyánszky. Ugyancsak szerepel Brestyánszky könyvében Griegl Alajos ezüstkanala (512. sz.), még a tanulmány részben is. A vitrintárgyak zöme a leírások szerint az Országos Ráth György Múzeum áttéteként került 1961-ben a gyűjteménybe, jóllehet a Ráth György Múzeumot a második világháború után megszüntették, gyűjteményét az úgymond illetékes múzeumok között felosztották, és az épületet 1955-ben már Kína Múzeumként nyitották meg.

A könyvek közül az 580. és 600. sz. mint ismeretlen beszerzésű, publikálatlan szerepel. Azonban az Iparművészeti Múzeum és Iskola könyvtárának 1913-ban kiadott címjegyzékéből kiderül, hogy annakidején mindkettőt könyvtári használatra vásárolták (?), és a könyvtár állományában maradtak – leltári számukból gyaníthatóan – egészen 1951-ig. A műtárgyként múzeumba került Joseph Zaehnsdorf (581, 582. sz.) és Marcelin Lortic (588. sz.) könyvkötéseit nem az 1878-as párizsi világkiállításon, hanem – miként a megadott első bibliográfiai tételből (a Kat. 1874 valószínűleg az abban az esztendőben kiadott Kalauzt jelenti!) sejthető, és mivel az 1877-es Kalauzban is szerepelnek – hihetőleg 1873-ban, a bécsi világkiállításon vásárolták. Hasonló figyelmetlenség áldozata az 599. sz. fényképalbum. Emile Philippe zománcdíszes mappája (589. sz.) a Pulszky emlékkiállításon, az 590. sz. könyvkötés a múzeum jubileumi kiállításán is látható volt. Az 598. sz. ládikát Koroknay Éva a Cipőipari Dokumentációban írott tanulmányában közölte, azaz nem publikálatlan.

Igen sajátosan néhány üdvözlőkártya (612–615. sz.), iskolai füzet (616, 617. sz.) és levélpapír (623. sz.) beszerzésének módja kérdőjelesen szerepel a katalógusban, noha ezekre a tárgyakra nem évtizedek távolában tett szert a múzeum, hanem 1981-ben és 1982-ben.

A hiányosan feldolgozott vagy figyelmen kívül hagyott korábbi irodalom nem pusztán rossz statisztikai mutató, de a tárgyakról esetenként valótlan kép kialakítását segíti elő. Ugyanis – itt csak egyetlen szempontot emelve ki – a 19. század műtárgyainak nem kis hányadát érintő *igazi* vagy *hamis* dilemma megkerülését engedi meg. Például a 31. sz. asztalt a szócikk írója a burgundi manierizmus jegyzében készült franciaországi, esetleg közép–európai munkának tartja az 1880-as évekből, ám ezt a megállapítását nem szembesíti avval a ténnyel, hogy a Ráth–gyűjteményben 18. századi, velencei származású darabként tartották számon. (Amúgy a bibliográfiai hivatkozással ellentétben a Ráth Múzeum 1906-ban megjelent kalauzában nem a 42., hanem a 48. oldal utáni képtáblán látható ez az asztal, nem a szalonban, hanem a képtár–teremben állott, és nem gemmákat, hanem ólomérmeket tároltak benne.) Victor Barbizet ún. Palissy tálja (222. sz.) a múlt században még önmagaként, bravúros másolatként volt nyilvántartva – nem csupán az 1877-es Kalauzban, de már az 1874. évben valamint az 1885-ös képes kalauzokban –, majd az 1910-es évektől hirtelen eredeti, 16. századi művé változott. Például Csermelyi Sándor: Az Iparművészeti Múzeum textil és keramikai gyűjteménye című, a Magyar Iparművészetben 1915-ben megjelent cikkben, Layer Károly 1925-ben kiadott német nyelvű képes kalauzában, majd Csányi Károly 1926-os gyűjteményismertetésében, vagy a múzeum mesterműveit felvonultató 1946-ban rendezett kiállítás vezetőjében. Miért ment vajon feledésbe a tál valódi eredete? Túlzottan egyszerű és nem igazán kielégítő válasz, hogy már akkor sem olvasták az előző generáció írásait. A 489. 490. és 492. sz. ékszerek nem az 1991-ben rendezett Európai zománcművesség kiállításon kerültek először a nyilvánosság elé, és nem mindig tartották ezeket 19. századi alkotásoknak. Bár a 492. sz. papagájos násfa esetében hivatkozás történik a Szent György céh szervezte kisplasztikai kiálllítás Magyar Iparművészetben megjelent ismertetésére – máskülönben a cikket Csányi Károly írta –, a kiállítási lajstromra, mely A Gyűjtő 1912. évi 3–4. számában jelent meg, nincs utalás, pedig mindhárom tárgy megtalálható benne, akkor még mindegyik Egger Henrik tulajdonában. A 489. sz. kalapdísz 16. századi francia műként (majd Layer 1925-ös német nyelvű gyűjteményismertetésében kérdőjeles olaszként), a 490. sz. angyalszobrocska 16. századi olasz munkaként (a későbbi közlések is ezt a meghatározást követték, kivéve az 1930-ban rendezett egyházművészeti kiállítás katalógusát, ahol 17. századi francia tárgynak attribuálták), a 492. sz. násfát pedig 17. századi német ékszerként vették fel. A hézagos ismeretek következtében megesik, hogy félreérthető módon hivatkoznak a régebbi publikációra. Ez történt a 376. sz. díszserleg esetében. „A korábbi szakirodalomban XVIII. századi, rokokó stílusúnak minősített [serleg] ..." szól a leírás, és korábbi irodalomként egyetlen, a Szilágyi András által írott, Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei című kötetben megjelent közlést említ. Ám Szilágyi csak egy több évtizedes, bevett attribúciót fo-

gadott el. 1917-ben, az Iparművészeti Múzeum újabb szerzeményeinek kiállításáról a Magyar Iparművészet így ír: „A külön kiállított rokokó aranykehely francia mester kezére vall." 1924-ben amikor az örökhagyó Egger Henrik kívánsága szerint a múzeum anyagától elkülönítve felállították az Egger–szobát, az eseményről szóló tudósítás – ugyancsak a Magyar Iparművészet hasábjain – ekként hangzik: „... az ötvöstárgyak között első helyen említendő egy páratlan szépségű rokokó aranykehely." Kétségek legfeljebb származási helyét illetően merültek fel. Így például Layer az 1925-ös gyűjteményismertetésben valamint az 1927-ben megjelent leíró lajstromban francia vagy spanyol, Csányi 1926-ban kérdőjelesen francia munkának vélte. Majd az egyházművészeti kiállításkor rögzült a franciaországi meghatározás.

Különös ötlettől vezérelve a mutatók „Kislexikon" címet kaptak, mintha a puszta felsoroláson túl bármiféle ismeretet tartalmaznának az ott olvashatók.

A képkötet sem mentes néhány bosszantó hibától: a 137. sz. terítő képe hiányzik, a 141, 142. és 143. sz. függönyök illetve törülköző összekeveredett, a 152. és 154. sz. legyezőcsipkék fejjel lefelé csipkegallérnak látszanak, a 162. sz. menyasszonyi öltözék képe kimaradt, és a 209. sz. szentpétervári díszváza Olaszország/Italy fejléccel került reprodukálásra.

A 626 tételt taglaló katalógus közreadásával hozzáférhetővé tették e ritkán látható és igen kevéssé tanulmányozott anyagot, s ez vitathatatlan eredménye a munkának; a vállalkozás nagyságához mérten a kifogások elősorolása holmi gáncsoskodásnak tűnhet. Csakhogy a főigazgató az előszóban szakkatalógusnak nevezi ezt a részletes, és nem egyszer briliáns elemzésekkel megörvendeztető terjedelmes műtárgyjegyzéket. A tárgyleírások azonos rendszere azonban nem meríti ki a szakkatalógus szigorú elvárásait. A műfaj elsődleges kritériuma az adatok kikezdhetetlen pontossága és a közlések majd hiánytalan számbavétele. Amíg a kötetet írók és szerkesztők együttese erre nem törekszik, hiába a „ráolvasás", a kiadvány nem szakkatalógus. Már csak azért sem lehet az, mert más szándékkal készült: kiállítási katalógusnak, s mint ilyen, a rendezők elképzelését tükrözné választott témájukról, melyet az általuk válogatott tárgyakkal képesek a legjobban kifejezni. A szakkatalógus kizárja a válogatás lehetőségét, abba a legutolsó (kiállíthatatlan) töredéket vagy a legjelentéktelenebb darabot is fel kell venni.

Sajnálatos, hogy ily sikertelenül elegyítették a két műfajt.

Maros Donka

Kishonthy Zsolt–Murádin Jenő: Nagy Oszkár. MissionArt Galéria, Miskolc 1993. 67 l., 26 színes, 29 fekete–fehér reprodukció, 7 szövegközti dokumentum–kép (Nagybánya könyvek 2.)

A kötet témájában, műfajában is folytatása az egy évvel korábbi tanulmány–gyűjteménynek („Nagybánya. Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig"). Egy száz éve született, Nagybányához kötődő festő pályáját dolgozza fel, és a műveiből rendezett miskolci kiállítás katalógusául is szolgál. A fülszöveg tájékoztatása szerint a MissionArt Geléria tervezi a folytatást, hasonlóképpen kötettel–kiállítással emlékezve meg Jándi Dávidról, majd Boromisza Tiborról és másokról, mindvégig Nagybánya vonzáskörén belül maradva. S ha hiánypótlónak bizonyult az indító tanulmánykötet (lásd recenziónkat: Ars Hungarica 1993. 1. sz.), még inkább azok lehetnek a mélyfúrások, amelyek egy–egy festő munkásságára összpontosítanak. A sorrend nem rangsor, hanem minden bizonnyal a kutatói készenlét és a kiállítási realitás függvénye.

A Nagy Oszkár (1893–1965) pályáját bemutató kötet legfőbb érdeme, hogy objektív–informatív: a képekre, a festőmunkára koncentrál, ennek alárendelten válogatja és értelmezi a forrásanyagot. Kiindulópontja lehet minden további, Nagy Oszkárra vonatkozó kutatásnak, és fogódzót adhat az esetleg felbukkanó, eddig nem ismert vagy nem számon tartott képek meghatározásához. Ezért is sajnálatos, hogy a képjegyzékből hiányzik a művek lelőhelyére való szokásos utalás; még az sem tudható meg, mi található közgyűjteményben. Nem hinném, hogy a legalább évtizedes kutatási program indokolná vagy magyarázná ezt a „szemérmességet". Még egy kritikai észrevétel: az idézett levelekre utaló jegyzetekből több esetben hiányzik az irat lelőhelye. (Az is előfordul, hogy jegyzet ismétli azt, amit már maga a szöveg közölt, de ez inkább csak korrektúra–hibának tekinthető.)

A szerzők mindvégig Nagybánya szemszögéből, a nagybányai festészethez viszonyítva elemzik Nagy Oszkár munkásságát, azt is kiemelve, hogy kiktől miben különbözött. Pályáját valóban végigkísérte az első nagybányai nemzedék által megfogalmazott törekvés, az ember és a természet képi–hangulati egységének a megteremtése, amit mindegyikük a maga módján valósított meg. Nagy Oszkár vérbő színei, széles ecsetvonásai szinte éreztetik a festőmunka fizikai gyönyörűségét. Nemcsak jellegzetes bányai motívumok térnek vissza képein, mint egy–egy épület, utca– vagy tájrészlet. Az 1920-as Olvasó nő ellenfényes kompozícióján tobzódó sötétekből villannak ki az élénk színfoltok, – szinte folytatásának tekinthető a bonyolultabb szerkezetű, érettebb 1935-ös Műterem. Közben, főként a húszas évek elején, más Nagybányáról indult és Felsőbányán letelepedett festőkhöz hasonlóan, Nagy Oszkárnak is gyakori modelljei voltak a bányászok. Némi kitérőként is felfogható az 1924-es Kártyázók és az egyidejű Esernyős lány egymástól is különböző festői felfogása. Ez mintha cáfolná az életmű homogén voltát, amit a szerzők az összegezésükben hangsúlyoznak (47. lap), de abban igazuk van, hogy elméleti prekoncepció sohasem mozgatta a pályát, azt a festői ösztönösség alakította. Az életmű csúcspontján készült a szemléletében talán leginkább nagybányaias 1929-es Távolbanéző és az 1930 körüli Két asszony. Az 1928 körüli Felsőbányai bányászház és a Két fa, az 1930 körüli Kis téli táj képeken a motívumok ritmusa is kiemeli a színfoltok, színpászták képalkotó erejét. Ez a ritmusigény sokszor visszatér, így az 1941-es A minorita templom Nagybányán c. festményen is, de itt már fáradtabb–leíróbb módon.

A kötetnek nemcsak az az érdeme, hogy megismertet a maga „egyéni nagybányai" útját járó remek festővel, hanem olyan pályát mutat be, amely kívül esett a hazai közönség – szakmabeliek és érdeklődők – tájékozódási lehetőségein. Bepillanthattunk a Felsőbánya–Nagybánya viszony konfliktusaiba is, amelyek a „klasszikus" Nagybánya idején nem voltak jellemzőek. Igaz, Felsőbányát már akkor kedvelték, a magányhoz ragaszkodó Koszta József 1902-ben ott festette nagybányaias képeit, de az első világháború után Felsőbánya festészettörténeti szerepe annyira megnövekedett, hogy akár önálló feldolgozás témája is lehet. Még akkor is, ha továbbra sem indokolt külön–külön nagybányai és felsőbányai piktúráról szólni.

Ez a kötet és a tervezett sorozat felvet azonban egy kérdést, melyben némi közmegyegyezésre kellene jutnunk. Nem kevesebbet, mint azt, hogy mit nevezünk „nagybányainak", „nagybányaiságnak".

A hazai művészettörténetírás nagy általánosságban az alapító nemzedéket és annak művészeti felfogását, oktató szellemét tekintette annak. Az ötvenes évekig szinte kizárólag a Réti–féle értelmezés és szelekció dominált; az akkori újabb kutatások mutattak rá a sokféleségre, amely már az első nemzedéket is jellemezte, rávilágítva a neósok fellépésében megnyilvánuló ellenhatások természetes voltára. Ha művészetföldrajzilag vesszük számba a Nagybányán és Felsőbányán működők pályáját, az végső soron „nagybányai festészet", de az így kiterjesztett „Nagybánya–fogalom" több és egyéb magyarázatot is igényel. A húszas, harmincas, negyvenes, ötvenes, hatvanas évek ottani piktúrájával nem szembesíthetők olyan megállapítások, általánosítások, amelyek a korai, mondjuk az 1912-es jubiláris kiállítás előtti, vagy akár a neósok fellépése előtti szakaszok nézeteit jellemzik. És ha már lehetőség van rá, hogy feltáruljon előttünk a Trianon utáni nagybányai–felsőbányai festészet, amelyre továbbra is közvetlenül hatott a lenyűgözően vonzó táj fogva tartó ereje, a „morbus nagybányaiensis", ahogyan Réti nevezte, nem hagyható figyelmen kívül a hazai festészet ún. posztnagybányaias vonulata. Ez nem stiláris és nem is kizárólag tematikai kötődés, hanem festészeti–etikai magatartás, az első nemzedék szellemét vitte tovább; a két háború közötti magyar festészet egyik fő vonulata volt, és főiskolai tanárai révén a hatvanas évekig hatott.

A festészet története nem ismer olyan művésztelepet, iskolát, amelynek félszázadon át változatlan lett volna a fejlődésmenete, mozdulatlanok a szakmai–szellemi törekvései. Réti konzerválni kívánt egyfajta festőmagatartást, amely a századforduló táján érlelődött meg benne (többek között A nagybányai művésztelep c. kötet 104–106. lapjain ír erről). De ez akkor sem lehet érvényes a két háború közötti évek nagybányai festészetére *általában*, ha az akkor ott korrektúrát végző festők csak ennek akadémikussá szürkült változatát tudták képviselni. Ezt bizonyítja Nagy Oszkár ösztönösen vérbő, spekulációtól mentes festészete is.

Aradi Nóra

Egger Gyula

Az Ernst kiírenem LIII. aukcióján említik mint műgyűjtőket

N. U. 936 V. 3

Egger Gyula

Megemlíti az Ernst Múzeum LIII. aukciójáró mint megjelölt.

B. H. 936 V 3.

Egger Gyula

műgyűjtő
megemlítik az Ernst-mú-
zeum aukciójával kap-
kolatban

P. K. - 936 V. 2

Egger Henrik

Operti ötvösmühelyéből
XIX. 24.

15 ik Ernst aukcion
(1921)

1) kis hölyagos serleg arany ezüst-
ből

2) diszkürt, elefancsontból,
arany ezüst foglalatban

3) Födeles serleg, elefánt-
csont, arany ezüst
foglalatban

4) Kupa fedővel arany ezüst

5 Talpas tálka, arany ezüst

Garamszegi Hamacsek - Kastély

II. 223

Egger Henrik
[illegible]

l.

Ernst Muzeum aukcioi
XV. 84, 85 l.

XXX.

EGGER HENRIK ötvös

Európai zománcművésség a középkortól a szecesszióig : Válogatás az Iparművészeti Muzeum gyűjteményéből, Iparművészeti Muzeum, 1991. A kiállitást r és a katalógust írta Prékopa Ágnes. Bp. Iparművészeti Muzeum, 199 13-14.p. és ill. Kat.

Egger Henrik Budapest, 187o körül

129. Sodronyzománcos ujgót pacificale

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
45 lap

Egger Henrik

gyüteménye

l.

Magyar Iparmúvészet

1924. 40. l.

VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISZTER

21862. szám.

A zirczi ciszterc
Bizottságnak hivatalos h
Budapest, 1912. jú
A miniszter rend

osztálytan

Ernst Múzeum aukcioi XXV–XXVI

X. KÜLÖNFÉLE — VERSCHIEDENES.

1550—1679

1550. ÁLLÓ ÓRA, alabástrom, aranyozott bronzveretekkel, a négyszögü óratok mellett álló nőalak. Stutzuhr, Alabaster, mit Bronzebeschläge und Frauenfigur. Bécs — Wien, Empire.

1551. LEGYEZŐ, csontküllőkkel, kőnyomatu papirlapján három szines jelenet. XIX. sz. első fele. — Fächer, Beinspeichen, am Papierblatt Scenen in farbigem Steindruck. Erste H. d. XIX. Jhs.

1552. PIPA, tajték, ezüstverettel, Európát ábrázolja bika hátán ülve. Üvegburás állványon. — Pfeife, Meerschaum, silberbeschlagen, Europa am Stier.

1553. NAGY PIPA, tajték, ezüstkupakkal, oldalán domborműben lovas harcosok. — Grosse Pfeife, Meerschaum, mit Silberdeckel. Reliefdekor. Magyar — Ungarisch, 1850 k.

1554. PÉNZTÁRCA, szines gyöngyhimzés. — Geldbörse, Perlstickerei. XIX. sz.

1555. MADONNA-SZOBROCSKA, elefántcsontfaragvány. Mária ülő helyzetben van ábrázolva, amint ölében ülő Jézuskát szoptatja. — Madonnafigur, Elfenbeinschnitzerei. Olasz — Italien, 1400 k. M. 8.5 cm. Illusztr. XXXIX. tábl.

1556. LEGYEZŐ, sima elefántcsontküllőkkel. — Fächer mit Elfenbeinspeichen. XIX. sz.

1557. NAGY PIPA, tajték, ezüstkupakkal, testén mulatozó népies jelenet. Tokban. — Grosse Pfeife, Meerschaum, mit Volkscene. Magyar, XIX. sz. k.

1558. LEGYEZŐ, vésettdiszü gyöngyházküllőkkel, brüsszeli csipkelappal. — Fächer, Perlmutterspeichen, das Blatt aus brüsseler Spitze. XIX. sz.

1559. PIPA, tajték, ezüstkupakkal, testén lovas magyar király kiséretével. — Pfeife, Meerschaum, mit Silberdeckel und Königsfigur. Magyar, 1850 k.

1560. NAGY PIPA, tajték, ezüstkupakkal, oldalán magyar és török lovas harca. — Grosse Pfeife, Meerschaum, mit Silberdeckel und kämpfende Reiter. Magyar, 1850 k.

1561. PIPA, tajték, ezüstkupakkal, teste alul gerezdes. — Pfeife, Meerschaum, mit Silberdeckel. Magyar, 1850 k.

1562. CITERA, gyöngyházberakásu, diófa, rézverettel. — Zither, mit Perlmutterintarsia. Osztrák, XIX. sz.

1563. NŐI MELLSZOBOR, alabástrom, fekete márványlapon. — Damenbüste. Alabaster. Modern.

1564. HÁZI OLTÁRKA, ébenfa, achát, lapis lazulli zománcos aranyszobrocskákkal. A középfülkében Mária a gyermek Jézussal, aranyozott ezüst, a két oldali kisebb fülkében álló 6—6 apostol, az oromzatban álló Mária és Krisztus, az oromzat tetején álló angyal és aplikációk aranyból valók, szinesen zománcozva. Készült a Budapesti Egger-műhelyben a pannonhalmi eredeti nyomán. — Hausaltarchen, Ebenholz, Achat und Lapis lazulli mit Goldemailfiguren. XIX. sz. M.. 27.5 cm.

1565. SZELENCE, ezüst, fejében pirosra szinezett elefántcsont csatajelenet. — Dose, Silber, Elfenbein, mit Schlachtscene. Német — Deutsch, XVIII. sz.

1566. SZALONNAKŐFARAGVÁNY, sárkány és fönixmadár alakjával. — Speicksteinschnitzerei, Drachen und Fönixfiguren. Kina, XIX. sz.

1567. SZIVARSZIPKA, tajték és borostyánkő, S-alakban hajlott testén oroszlánok csoportja.. Tokban. — Zigarrenspitz, Meerschaum und Bernstein, mit Löwengruppe. Bécs — Wien, XIX. sz.

1544. OSZLOPOS ÓRA, fekete márvány és aranyozott bronz, 4 oszloppal, tetején füzéres vázaüvegburával. Egy évig járó szerkezettel. — Säulenuhr, schwarzer Marmor und Bronze, mit Vase.

1545. NAGY CSILLÁR, aranyozott bronz, bordákkal és barokstilusu palmettás diszitéssel, 24 lángra. — Grosser Luster.

1546. 2 DARAB AJTÓKOPOGTATÓ öntött bronzból. — Zwei Türklopfer.

1547. NAGY ÜVEGCSILLÁR. — Grosser Glasluster. Magyar, XVIII. sz.

1548. NAGY HOLLANDI CSILLÁR és öt falikar öntött bronzból. — Grosser Luster und fünf Wandapliken aus Bronze.

1549. VASKAPU koronázó része, kovácsolt vasból, ívalakú. — Oberteil eines Eisentores aus Schmiedeisen.

1610. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, kerek tagozott talppal, baluszteres szárán két virágos övgyűrű. Pest, 1840 k. — Zwei Leuchter, Silber. Pest, um 1840. 560 gr.

1611. PAPIRVÁGÓKÉS, filigran ezüst, XIX. sz. e. f. — Papirmesser, Silberfiligran. e. H. XIX. Jh.

1612. KORSÓ, ezüst, kúpos oldalán vésett rajz: nagy levelek közt két tigris; sárkányalaku füllel. London, XIX. sz. — Krug, Silber, mit graviertem Dekor: zwei Tiger zwischen Blätter und Drachenhenkel. London, XIX. Jh. 1254 gr.

1613. KÉT POHÁR, ezüst, vésett diszitéssel. XIX. sz. — Zwei Silberbecher, mit graviertem Dekor. XIX. Jh.

1614. OVÁLIS DISZTÁL, ezüst, trébelt diszitéssel: széles peremén akantuszleveles indák, közepén fa tövében két puttó nyullal. Augsburg. XVII. sz. — Ovale Prunkschüssel, Silber, mit getriebenem Dekor. Augsburg. XVII. Jh.

1615. TÁLCA, ezüst, trébelt diszitéssel. Peremén csigás lombok közt kétoldalt gyümölcsköteg, középütt tájképben virágkosár mellett ülő gyermek. PR (Peter Rams v. Peter Rose) mestrjeggyel. Augsburg, XVIII. sz. e. f. — Tasse, Silber, getrieben, am Rande Fruchtfestones zwischen Laubwerk im Fond eine Scene. Augsburg XVIII. Jh. erste H.

1616. TALPAS KANNA fedővel, ezüst, a tojásdad test vállán és a talpon poncolt palmettasor S idomu kiöntőcsővel és fekete fafüllel. PRANDTNER mesterjegy. Pest, 1836. — Kanne mit Fuss und Deckel, Silber, mit gepunzter Palmettenreihe, Ausgussröhre und Holzgriff. Pest, 1836. 640 gr.

1617. TALPAS KANNA, ezüst, sima körteidomu testtel, magas, gombos, felnyiló fedővel, kiöntő csőrrel és fafüllel. Magyar, XVIII. sz. v. — Kanne mit Fuss, Silber, birnförmig, glatt, mit Ausgussröhre, und Holzhenkel. Ungarisch, E. XVIII. Jh. 520 gr.

1618. KOPPANTÓ TÁLCÁVAL, ezüst, az alj áttört diszü, az ollón Louis XVI modoru, leveles és rozettás disz. Belga. — Lichtschere mit Tasse, Silber, mit Louis XVI. Dekor. Belgien. 335 gr.

1619. ÖRÖKMÉCS, ezüst, három láncon csüngő, lángoló vázalak, három, szögletes füllel, lándzsaleveles diszitéssel. W. G. mester. Bautzen. XVIII. sz. m. f. — Ewige Lampe, Silber, auf Ketten hängend vasenförmig, mit Blätterdekor. Bautzen, zw. H. XVIII. Jh. 470 gr.

1620. ÖRÖKMÉCS, ezüst, három láncon csüngő, háromfüles vázaalak, oldalán bevésett pajzsok: „*Ex Voto Ctis Vinc. Sz. Anno*: MDCCCXXIV." felirattal. Bécs, 1821. — Ewige Lampe, Silber, vasenförmig, auf Ketten hängend. Wien, 1821. 680 gr.

1621. KERESZTELŐÉREM, ezüst, palmettás diszü filigrán keretben. Magyar (Ó-Buda). 1835. — Taufmünze, Silber, in Filigranrahmen. Ungarisch (Ó-Buda). 1835.

1622. TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva, peremén és az övnél trébelt csigás lambrequindisz, talpán frizalakban nyulat üldöző kutyák. Nagyszeben, XVII. sz. — Becher, Silber, teilweise vergoldet, am Rand und um die Leibung Voluten und Lambrequindekor, am Fuss Hunde Hasen verfolgend. Nagyszeben, XVII. Jh. Illusztr. XXXVI. tábl.

1623. TALPAS POHÁR, ezüst, részben aranyozva, trébelt csigás és maszkos lambrequin, az erdélyi poharakra jellemző diszitéssel. Brassó, XVII. sz. — Becher, Silber, teilweise vergoldet, mit getriebenem Dekor. Brassó, XVII. Jh. Illusztr. XXXVI. tábl.

1624. TALPAS CUKORTARTÓ, fedővel, empire palmettás diszitéssel, csipkés peremmel, födelén kis virágcsokor. Bécs, 1810. — Zuckerbehälter mit Fuss und Deckel, mit Palmettendekor, am Deckel Blumenbukett. Wien, 1810. Illusztr. XXXVII. tábl.

Ernst Múzeum aukció

1625. TRIPÓSZALAKU CUKORTARTÓ, fedővel, ezüst oldalán maszkok és füzérek, tetején madár. Magyar, empire. — Triposförmiges Salzgefäss mit Deckel, Silber, auf der Wandung Masken und Guirlanden. Ungarisch, empire. Illusztr. XXXVII. tábl.

1626. KÉT OVÁLIS SÓTARTÓ, ezüst oldalán levélsor négy maszkkal, négy hajlott lábbal, empire. Kőszeg, 1800 k. — Zwei ovale Salzbehälter, Silber, mit vier Füsse und Blätterreihe. Empire. Kőszeg, um 1800.

1627. EVŐKÉSZLET, ezüst, 12 személyes, teljes készlet. Fatokban. Bécs, XIX. sz. — Besteck, Silber, für 12 Personen. Wien, XIX. Jh. 5500 gr.

1628. KÉT TOJÁSTARTÓ, ezüst, triposzalak, három kosfejjel. Német, XIX. sz. — Zwei Eierbehälter, Silber, triposförmig. Deutsch, XIX. Jh.

1629. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, ovális alak, két füllel, palmettás diszitéssel. Osztrák XIX. sz. e. — Zwei Salzbehälter mit Fuss, Silber, mit Palmetten dekoriert. Österreich, A. XIX. Jh.

1630. KEREK DOBOZ, ezüst, Bécs, 1792. — Runde Dose, Silber. Wien, 1792. 330 gr.

1631. DISZSERLEG FEDŐVEL, aranyozott ezüst. Tagozott talpán maszkos és csigás diszités, szára öntött, három női hermával és maszkokkal; az orsósan tagozott test alsó dobalaku részén négy medaillon egy-egy fekvő alakkal, dudoros testét maszkok, füzérek és térdelő nőalakok diszitik. Boltozatos födelén vázaalaku gomb. Egger Henrik munkája. Eredetije a drezdai „Grünes Gewölbe" gyüjteményben. Magyar, XIX. sz. — Prunkpokal mit Deckel, Silber vergoldet, am profiliertem Fuss Masken und Volutendekor am Kelch Medaillone mit Figuren, Masken und Girlanden. Original im grünen Gewölbe in Dresden. Ungarisch, XIX. Jh. 760 gr.

1632. DISZEDÉNY, ezüst, zománc- és gyöngyházdiszitéssel: virágos galyak és madarak. Japán, XIX. sz. — Vase, Silber, mit Email- und Perlmutterdekor. Japan, XIX. Jh.

1633. SZELENCE, részben aranyozott ezüst, áttört diszü fedelén levélkartusokban La Fontaine állatmeséiből vett jelenetek. A fedél áttört lapján állatalakok. Francia, XVIII. sz. — Dose, Silber, teilweise vergoldet. Die durchbrochene Platte des Deckels mit Tierscenen: Französisch, XVIII. Jh.

1634. SZELENCE, részben aranyozott ezüst, fedelében ovális kristálylap áldozati jelenettel. XIX. sz. — Dose, Silber, teilweise vergoldet, im Deckel Kristallmedaillon mit Szene. XIX. Jh.

1635. DISZMAGYAR ÉKSZER, ezüst, filigrán disszel és korállokkal. Tokban. Magyar, XIX. sz. — Ungarischer Galaschmuck, Silber, mit Filigrandekor und Korallen. Ungarisch, XIX. Jh.

1636. TALPAS DISZEDÉNY, aranyozott ezüst, hosszukás alak, trébelt diszitéssel, gránátokkal és zománcdisszel. XIX. sz. — Prunkgefäss mit Fuss, Silber vergoldet, mit getriebenem Dekor. XIX. Jh.

1637. MOSDÓTÁL ÉS KORSÓ, ezüst gerezdes testtel. Bécs, 1558. — Waschschüssel und Krug, Silber, gerippt, Wien, 1858. 910 gr.

1638. MOSDÓKÉSZLET, ezüst és kék réteges köszörült üveg. Egy tál, 1 korsó, 2 palack, 4 szelence, 5 kefe, 1 kézitükör, 1 cipőhuzó, 1 cipőgomboló. Bécs, XIX. sz. — Waschservice, Silber und blaues Überfangglas. 1 Schüssel, 1 Krug, 2 Flaschen, 4 Dosen, 5 Bürsten, 1 Handspiegel, 1 Schuhlöffel, 1 Knöpfler. Wien, XIX. Jh. 5100 gr.

1639. NAGY TALPAS KANNA, ezüst, tojásdad teste gerezdes. Bécs, 1820. — Grosse Kanne mit Fuss, Silber, gerippt. Wien, 1820. 1052 gr.

1640. KÉT OLTÁRGYERTYATARTÓ, trébelt ezüst, háromszögü oroszlánlábas talppal és baluszteresszárral. Velence, XVIII. sz. e. — Zwei Altarleuchter aus getriebenem Silber mit Balusterschaft. Venedig, A. XVIII. Jh. 1550 gr.

1367. DISZKÜRT, elefántcsont, vésett és domboru diszü, aranyozott ezüst foglalatba
domborműben vadászjelenetek a XVII. sz. stilusában. Készült Egger H. budape
lyében. XIX. sz. m. f.

1368. FÖDELES SERLEG, elefántcsont, aranyozott ezüst foglalatban. A zömök kupá t
boru késői német renaissance diszités élénkiti. A veret jórészt vésett arabeszkes
A fedőn ülő Bachus-alaku gomb. Készült Egger H. budapesti ötvösműhelyében.
második fele.
M. 23 cm.

1366. Kis hólyag serleg — 84 — trébelt és aranyozott
ezüst, gyümölcsdiszítéssel. Egger H. au
helyéből M. 11 cm
Ernst Múzeum aukciói XV (1921)

fordít

Egger H.

1369. KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst, gazdag trébelt német renaissance diszitéssel, szőkökut körül csoportosuló fülkékbe helyezett alakokkal. Csigás diszü füle egyuttal szivócső gyanánt is szolgál. Egger Henrik ötvösműhelyéből. Bpest, XIX. sz.
M. 17.5 cm.

1370. TALPAS TÁLKA, aranyozott ezüst, ovális és gerezdes, XIV. Lajos stilusu csigás diszitésel és domboru puttós médaillonokkal. Egger H. budapesti ötvösműhelyéből. XIX. sz. m. f.
M. 12 cm.

1590. PUSZPÁNGFA FLAKON, oldalán domborműben játszó puttók. Szerecsenfejes gombbal. — Flacon aus Buchsbaumholz, mit Relief. Német, XVII—XVIII. sz.

1591. NÉVJEGYTÁRCA, szines virágos gyöngyhimzéssel és kereszttel. — Visitkartenetui, Perlstickerei. Biedermejer.

1592. SZELENCE, ovális, lakk, bronzfoglalatban, födelében Wedgwood médaillon. — Dose. Lack in Bronze gefasst, mit Wedgwoodmedaillon. Német, 1800 k.

1593. JEGYZŐKÖNYVECSKE, aranyszálas kazettás diszü táblával. — Notes, mit Kasetten aus Goldfäden. Bécs, empire.

1594. ESERNYŐGOMB, elefántcsont, áttört ezüst fejjel. — Schirmknopf, Elfenbein. Modern.

1595. SZABIN NŐK ELRABLÁSA, alabástrom-szobor. — Raub der Sabinerinnen. XIX. sz.

1596. ALABÁSTROM-VÁZA, hengeres talapzaton és fa állványon. — Alabaster-Vase, auf Holzgestell. Empire.

1597. TALAPZAT, zöld szerpentin, négyzetes testen elől nőrablást ábrázoló dombormű. — Sockel, grüner Serpentinstein. Olasz, XVIII—XIX. sz.

1598. SAKKJÁTÉK, piros és fehér faragott, elefántcsont figurákkal, Japán lakk-dobozban. — Schachspiel, mit rot-weissen Elfenbeinfiguren. Kina, XIX. sz.

1599. REVOLVER, 18 lövetü, acél, elefántcsont agyán vésett rajz. — Revolver. Stahl, mit Elfenbeinkolben. Német, XIX. sz.

1600. PORCELLÁN SZELENCE, rézfoglalatban, tetején cimer. — Porzellandose, in Kupferfassung, mit Wappen. Angol, XIX. sz.

1601. TÉRKÉP-KÖNYV, 100 lap rézmetszetü, kézzel szinezett térképpel, kézi festésü pergament cimlappal és VI. Károly rézmetszetü képével. Folió alak, bőrkötésben. — Landkarten, 100 Kupferstichblätter mit Handbemalung, Pergament Tittelblatt mit Malerei und Bildnis Karl VI. Német, XVIII. sz.

1602. DR. MARTIN LUTHER: Die Heilige Schrift. Régi és ujabb festők képeivel. Diszkiadás. Két kötet. — Dr. Martin Luther: Die Heilige Schrift, mit Bildern. Lipcse XIX. sz.

1603. FEKVŐ VÉNUSZ, fehér márvány. Ferenczy műve. — Liegende Venus, Marmor. Empire.

1604. TOILETTE-LÁDA, kartonból, födelén szines kőnyomatban egy vár látképe. Belsejében tükör, dobozok, két porcellán-tégely és két üveg flakon. — Toilette-Kassette aus Karton mit farbigem Steindruck. Német. XIX. sz. e. f.

1605. KITAIBEL: Descriptiones et Icones. Plantarum Rariorum Hungariae. két kötet. A rézmetszetü lapok kézzel szinezve. Folio alak, bőrkötésben. — Zwei Bände, mit Kupferstiche. Bécs, 1802, és 1805.

1606. HÁZI OLTÁRKA, ébenfa, achát, lapis lazulli zománcos arany szobrocskákkal. A középfülkében Mária a gyermek Jézussal, aranyozott ezüst, a két oldali kisebb fülkékben álló 6—6 apostol, az oromzatban álló Mária és Krisztus, az oromzat tetején álló angyal és az applikációk aranyból valók, szinesen zománcozva. Készült a Bpesti Egger műhelyben. — Hausaltärchen, Ebenholz, Achat und Lapis-lazulli, mit Goldemailfiguren. XIX. sz.
M. 27,5 cm. Illusztr. XXI. tábl.

1607. SZELENCE, kerek, faachát, aranyozott, réz foglalatban, födelében férfi miniatür arcképe. — Dose Holzachat, in Kupferfassung, im Deckel Miniaturbild. Német, XVIII. sz.

1608. KEREK SZELENCE, békateknő, födelében üveg hátlapfestés, arany szinben Vénusz és Ámor. — Runde Dose, Schildpatt, mit Hinterglasmalerei in Gold. Osztrák, 1800 k.

1609. CSÜNGŐ MÉDAILLON, elefántcsont, M B. monogrammal. — Medaillon, Elfenbein. XIX. sz.

Ernst Múzeum aukcióik

1610. LEGYEZŐ, csont küllőkkel, selyem lapján arany pikkelydisz és festett nőalak. — Fächer, mit Beinspeichen und Seidenblatt. Német, empire.

1611. SZELENCE, arany, téglaalak, kék és vörös zománccal. (A zománc kissé csorbult.) — Golddose, mit Emaildekor. Bécs, XIX. sz.
94 gramm.

1612. ARANY SZELENCE, négyszögü, sugaras bordázattal. — Golddose, strahlenartig gerippt. Francia, XIX. sz.
56 gramm.

1613. LAPOS SZELENCE, arany, négyszögü, födelén reliefben ülő nőalak báránnyal és madárral. — Flache Dose, Gold, mit Relief. Olasz (?) 1820 k.
89 gramm. Illusztr. XXII. tábl.

1614. SZELENCE, többszinü, arany (à quatre couleur) keretén virágos reliefdiszités, közepén guillocheirozott disz. — Dose, Gold à quatre couleur, mit Reliefdekor. Francia, 1830 k.
150 gramm. Illusztr. XXII. tábl.

1615. ARANY SZELENCE, négyszögü födelén guillocheirozott alapon két vésett akantuszlevél. — Golddose, mit gravierten Accanthusblättern. Francia, 1825 k.
59 gramm. Illusztr. XXII. tábl.

1616. SZELENCE, ezüst, aranyozva, téglaalak hullámos quillochesal. Belsejében két kis födeles rekesz. — Dose, Silber vergoldet, mit Guillochedekor. XIX. sz.
85 gramm.

1617. KIS SZELENCE, ezüst, részben aranyozva, vésett diszitéssel, födelén táncoló nőalak. — Kleine Dose, Silber, teilweise vergoldet, mit Gravierung. Német, 1830 k.
37 gramm.

1618. KÖNYVALAKU kis szelence, arany. — Buchförmige Dose, Gold. XIX. sz.
25 gramm.

1619. BONBONNIÉRE, arany, szivalaku, födelén virág apró gyémántokkal és 3 türkizzel. — Bonbonniére, Gold, herzförmig, mit Diamanten und Türkisen. Modern.
22½ gramm.

1620. OVÁLIS SZELENCE, aranyozott ezüst, födelén zöld zománc alapon nyil, teger és rózsakoszoru. — Ovale Dose, Silber vergoldet, emailliert mit Symbole. Osztrák, XIX. sz. v.
92 gramm.

1621. ÁLLÓ SZELENCE, arany, ovális, vésett virágos diszitéssel. — Dose, Gold, mit graviertem Dekor. XIX. sz.
26 gramm. Illusztr. XXII. tábl.

1622. CIGARETTASZIPKA, borostyán, arany tokban. Födelén majomfej. — Zigarettenspitz, Bernstein in einem goldenem Etui. XIX. sz. v.
11 gramm.

1623. KEREK KIS SZELENCE, födelében 11 rubin és 18 kis gyémánt. — Kleine Dose, mit Rubine und Diamanten. Modern.
21 gramm.

1624. SÉTABOT, spanyolnád, faragott elefántcsont gombján emberfejek. — Spazierstock, am Griff Männerköpfe aus Elfenbein geschnitzt. Német, XIX. sz. e. f.

1625. SÉTAPÁLCA, spanyolnád, elefántcsont gombján olasz katona. — Spazierstock, spanisches Rohr mit Beingriff. XIX. sz.

1626. SÉTABOT, ébenfa, elefántcsont gombján 3 táncoló nőalak és egy Amorett. — Spazierstock, Ebenholz, mit Elfenbeingriff: drei tanzende Frauenfiguren und Amorett. XIX. sz.

1320. CUKORTARTÓ-DOBOZ, ezüst, gerezdes ládikaalak. Bécs, 1855.

1321. KOSÁR, ezüst, áttört, préselt virágos neobarok diszitéssel. Bécs, 1862.

1322. IMAKÖNYV, bőrkötésben, filigrán ezüst-csattal. München, 1740.

1323. SZARUSERLEG, aranyozott rézés ezüstfoglalatban, alsó vége kakas-fejben végződik, két kakaslábon nyugszik, peremén latin minusculás felirat. Német, XV. sz.
M. 25.5 cm.

1324. CUKORSZÓRÓ, ezüst, vázalaak, Louis XVI. stilusban. XIX. sz.

1325. NAGY DISZKUPA, trébelt ezüst, oldalán kartusban XIII. Lajos és Maria Maur domboru mellképe. XIX. sz.

1326. NAUTILLUS-SERLEG, trébelt ezüst-foglalatban, a kagylón karcolt németalföldi kocsmai jelenet. Az ezüstben augsburgi jegy. XIX. sz.
M. 31.5 cm.

1327. EGY TÁLCA, KÉT KANNA ÉS EGY CUKORTARTÓ, domboru és vésett neobarok diszitéssel. Bécs, 1840 és 1846.

1328. KÖRMENETI KERESZT, trébelt és öntött ezüst. Barok stilusban.

1329. TEAFŐZŐ, ezüst, nyomott gömbös teste triposzalaku állványon nyugszik, oldalán csap, tetején kengyeles fogantyu. Bécs, 1836.

1330. GYORSFŐZŐ, FEDŐVEL, triposzalaku állványon. Ezüst. XIX. sz.

1331. ECET-OLAJTARTÓ, állványa ezüst két köszörült palackkal. Német, XIX. sz.

1332. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, empirealak, vésett diszitéssel. Osztrák (B), 1816.

1333. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, kerek talppal. Kolozsvár I Sz (Johannes Szakáll) mesterjegygyel. XVIII. sz. v.

1334. KANNA FEDŐVEL, ezüst, tojásdad testtel, fafüllel. Magyar, 1834.

1335. KEHELY, ezüst, trébelt és poncolt diszitéssel. Kerek talpa tagozott, szára baluszteres, kelyhén virágos diszü kosár. Talpán cyril-betüs felirat 1857 évszámmal. Délmagyarországi munka. XIX. sz. e. f.
M. 28 cm.

1336. NAGY SERLEG, ezüst, trébelt barok diszitéssel és három szárnyas angyalfejjel. Talpán latin felirat és 1755 évszám. Osztrák XIX. sz.

1337. MOSDÓTÁL ÉS KORSÓ, ezüst, gerezdes testtel. Osztrák, XIX. sz.

1338. EMPIRE-KARD, ezüst, a markolat gombja sisakos görög vitéz. Bécs, 1827.

1339. UTAZÓ EVŐKÉSZLET, aranyozott ezüst, rokokó diszitéssel. Két villa, egy kés, egy nagy kanál, egy kis kanál, egy tojástartó és sótartó szelence. Augsburg, 1771—73. S. B. mesterjegy.

1340. POHÁR, ezüst, vésett virágokkal. FB mesterjegy. Pozsony, 1821.

1341. POHÁR, ezüst, az 1340. sz. párja. Pozsony, 1816.

1342. KIS POHÁR, ezüst, vésett rajzu virágokkal. Magyar, 1672.

1343. KÉZI GYERTYATARTÓ, koppantóval, ezüst. Bécs, 1829.

1344. KÉZI GYERTYATARTÓ, ezüst, neobarok diszitéssel. Bécs, 1840.

1345. KÉZI GYERTYATARTÓ, ezüst, neobarok. Bécs, 1860.

1346. TALPAS POHÁR, ezüst, vésett neobarok diszitéssel. Bécs, 1850.

1347. CUKORSZÓRÓ, ezüst, neobarok.

1348. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, neobarok. Bécs, 1853.

1349. SÓTARTÓ, ezüst, neobarok.

1350. TÁL, trébelt ezüst, ovális alak, alján domborműben az istenek lakomája. G A mesterjegy. Magyar, XIX. sz. e. f.

1351. FÖDELES SERLEG, aranyozott ezüst, kehelyalak, kerek talpán vésett virágos indák, hengeres karcsu szára gyürükkel tagozott, gombja hat kérdőjelalaku hermás borda, sugarasan elhelyezve. Kelyhe három sor domboru szirmokból alkotott kosárból nő ki, testén frizalakban vésett rajzu tájkép alakokkal (rézmetszet nyomán). Boltozatos födelén a kosáréhoz hasonló disz, tetején kinyuló rózsa. A fedőben belül vésett cimer G A betükkel (Georgius Armbruster, a szászok grófja 1685 körül). A talp peremén beütött SH mesterjegy. Hann Sebestyén nagyszebeni ötvösmunkája. XVII. sz. v.
M. (fedő nélkül) 23 cm., fedővel 33 cm. Illusztr. LV. tábl.

1352. TALPAS KANNA, ezüst, fekete fafüllel. Empire vésett disszel, felnyiló födelén levélcsomó. Pozsony, 1810.
M. 32 cm.

1353. CUKORTARTÓ, FEDŐVEL, vázaalaku, empire vésett diszitéssel. Pozsony 1810.

1354. AQUAMANILE, ezüst, oroszlánalaku kanna. XIX. sz.

1355. KORSÓ, ezüst, tojásdad testen levélsor, száján szakállas maszk. Modern.

1356. URNA, ezüst, nagy gerezdes tojásdad teste négy gömbös lábon áll, két oldalán nagy, agyaralaku fül. Modern.
M. 24 cm.

1357. DISZURNA, aranyozott ezüst fedővel, két füllel, domboru akantuszlevelekkel. Német, XIX. sz.

1358. CUKORTARTÓ, ládikaalak, ezüst. Bécs, 1821.

1359. PALACKÁLLVÁNY, ezüst, hat palack részére. Pest, 1848. G. G. (Georg Goszmann) mesterjegygyel.

1360. TALPAS TÁL, ezüst, préselt diszitéssel. Bécs, 1831.

1361. TALPAS TÁL, ezüst, neobarok, közepén felnyuló fogantyuval. Bécs, 1840.

1362. DISZVÁZA, aranyozott ezüst, nagy sisakos kannaalaku, füle szarvas fejjel diszitett. Osztrák, XIX. sz.

1363. KÉT NAGY KAROS GYERTYATARTÓ, ezüst, ötkaru. XIX. sz.

1364. LÁBAS, ezüst, fekete fanyéllel. Pozsony, 1827.

1365. EMPIRE-KARD, ezüst, a markolat gombja sisakos, szakállas római vitéz fejét ábrázolja. Bécs, 1807.

1366. KIS HÓLYAGOS SERLEG, trébelt és aranyozott ezüst, gyümölcsdiszitéssel, talpán alul vésett indadisz. Egger H. műhelyéből. XIX. sz.
M. 11 cm.

1367. DISZKÜRT, elefántcsont, vésett és domboru diszü, aranyozott ezüst foglalatban. Testén domborműben vadászjelenetek a XVII. sz. stilusában. Készült Egger H. budapesti műhelyében. XIX. sz. m. f.

1368. FÖDELES SERLEG, elefántcsont, aranyozott ezüst foglalatban. A zömök kupa testét domboru késői német renaissance diszités élénkiti. A veret jórészt vésett arabeszkes diszitésü. A fedőn ülő Bachus-alaku gomb. Készült Egger H. budapesti ötvösműhelyében. XIX. sz. második fele.
M. 23 cm.

1369. KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst, gazdag trébelt német renaissance diszitéssel, szökőkut körül csoportosuló fülkékbe helyezett alakokkal. Csigás diszü füle egyuttal szivócső gyanánt is szolgál. Egger Henrik ötvösműhelyéből. Bpest, XIX. sz.
M. 17.5 cm.

1370. TALPAS TÁLKA, aranyozott ezüst, ovális és gerezdes, XIV. Lajos stilusu csigás diszitéssel és domboru puttós médaillonokkal. Egger H. budapesti ötvösműhelyéből. XIX. sz. m. f.
M. 12 cm.

1371. CSÉSZE ALJJAL, ezüst, festett zománc Watteau-jelenetekkel. XIX. sz.

1372. EVŐKÉSZLET (kés, villa, kanál), ezüst és acél, indás diszitéssel. Bécs, 1839.

1373. CUKORSZÓRÓKANÁL, ezüst, domboru barokmodoru diszitéssel.

1374. ASZTALDISZ, kerek tagozott talapzaton, baluszteres szár emelkedik levélindákkal, tetején köszörült üvegtál. Bécs, 1865.
M. 54 cm.

1375. EMPIRE-KARD, ezüst hüvellyel és markolattal, rajta római sisakos vitéz feje. Magyar, XIX. sz. e. f.

1376. KÓKUSZSERLEG, aranyozott ezüst foglalatban, különböző kori részletekből. Talpa és födele erdélyi mellboglár. Magyar, XVII. és XIX. sz.

1377. GOMBOLYAGTARTÓ, filigrán ezüst. Magyar, Ó-Buda, 1810.
Átm. 11 cm.

1378. POHÁR, ezüst, tojásdad teste triposzalaku lábon nyugszik. Magyar. Empire.

1379. POHÁR, ezüst, trébelt füzérekkel és madarakkal. Orosz, 1797.

1380. OLTÁRKERESZT, aranyozott ezüst. Talpa ovális, négykarélyos, XIV. Lajos stilusu trébelt, angyalfejes diszitéssel. Gombja vázaalaku; a vésett diszü kereszt szárain nagy piros ékkő, közepén ereklyetartó médaillon, hátlapján IHS monogramm. RR mesterjegy. Német, 1715. Bőrtokban.
M. 31 cm. Illusztr. LV. tábl.

1381. ZOMÁNCMINIATŰR, rézlapon festett zománc férfi arcképe. Hátlapján felirat: „*Francis Charles Marq. & Earl of Hertford &&. London. Aug. 1824. Painted by Henry Bone, R. A. Enamel painter to His-Majesty & En-painter to H. R. H. the duke of York &. After the Original by Sir Tho. Lawrence. P. R. A.*", mely szerint Lawrence festménye után Francis Charles-t, Hertford grófját ábrázolja. Henry Bone (1779—1855) angol udvari zománcfestő munkája. London, 1824. Bronzveretes bársonykeretben. Illusztr. LVI. tábl.
9.7—7.8 cm.

1382. TALPAS KANNA, ezüst, vázaalak, felnyiló fedővel, rozettás, Louis XVI. frizzel és levelekkel. A. K. mesterjegy. (Andreas Kolbány 1790—1831.) Besztercebánya, 1790 k.
M 27 cm.

1383. LÁBAS, fedővel, ezüst, elefántcsont nyéllel. Félgömbös teste három lábon áll. Bécs, empire.

1384. OLTÁRDISZ, trébelt és aranyozott réz, ezüst koszoruban. Madonna domborműves alakjával.

1385. TINTATARTÓ, ezüst, mandorlaalaku talapzaton kétfödeles, réteges üveg csészével. XIX. század.

1386. TALPAS POHÁR, trébelt ezüst, részben aranyozva. Oldalán virágszálak, P C mesterjegy. Erdély XVII. sz. Illusztr. LIII. tábl.
M. 18 cm.

1387. TALPAS POHÁR, aranyozott ezüst, trébelt nagy virágokkal. A B mesterjegy. Nagyszeben, XVII. sz. Illusztr. LIII. tábl.
M. 18 cm.

1388. TÜKÖRKERET, vert ezüst, ovális virágkoszorut ábrázol. XIX. sz.
M. 24 cm.

1389. TÁLCA, ezüst, hullámos szélü, két kengyeles füllel. E. P. monogrammal. Velence, 1850.
M. 56 cm.

1390. EGY KÁVÉS- ÉS KÉT TEJESKANNA, ezüst, elefántcsont füllel. Bécs, 1840.

1391. CUKORTARTÓ, ezüst, tojásdad dobozalak. XIX. sz.

1392. CUKORTARTÓDOBOZ, ezüst, Louis XVI. stilusban, födelén Napoleon. XIX. sz.

1393. TÖRÖK TINTATARTÓ, ezüst, vésett diszitéssel.

1394. PECSÉTNYOMÓ, aranyozott ezüst, szárán férfialak.

1395. ÉRMES TÁL. aranyozott ezüst trébelt dísszitéssel, pereme karélyos, oldalán két fül. Német. H. 24. cm. Illusztr. LIV. tábl.

1396. SÓTARTÓ, ezüst, háromszögü. N jegygyel. Német renaissance stilusban.

1397. KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst, hengeres teste elefántcsont, rajta fülkékben allegorikus nőalakok domborműben. Német.
M. 15.5 cm.

1398. KÓKUSZSERLEG, aranyozott ezüst, vésett és öntött domboru német renaissance diszitéssel.
M. 17.5 cm.

1399. SÓTARTÓ, ezüst, empire triposzalak.

1400. KÉT SÓTARTÓ, ezüst, ovális csésze négy lábon. Magyar, 1800 k.

1401. SERLEG, ezüst, trébelt diszitéssel, oldalán népies kerti jelenet japán alakokkal. Japán, XIX. sz.

1402. KÉT KANNA FEDŐVEL, ezüst, tojásdad, részben gerezdes testtel és fekete fafüllel. Bécs, 1830.

1403. POHÁR, ezüst, pereme aranyozott, poncolt testén kerek médaillon cimerrel és körirattal. Magyar, 1646.

1404. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, négyzetes talapzaton, leveles diszü szárral. Német, 1830 k.

1405. ECET-OLAJTARTÓ, ezüst állványon két köszörült diszü palackkal. Bécs, 1830.

1406. MADONNA-KÉP, vésett diszü, aranyozott ezüst háttérben a Madonna arca és a Jézuska olajfestésü fekete fakeretben. Orosz, XIX. sz. k.
15—12 cm.

1407. KUPA FEDŐVEL, aranyozott ezüst, felfelé keskenyedő hengeres testtel, poncolt arabeszkes renaisance diszitéssel. A kissé boltozatos fedőn hasonló technikával Báthori István mellképe S . B . D . G . R . P — M . D . T . E . L . körirattal. A fedő sarok körül felnyilik, billentője két gömbben végződik. A födelén belül Báthori cimer (három agyar) farkába harapó sárkánnyal övezve. SOPHIA : BATHORI : D : G : PRISA : TRA : PA : RE : HUN : D : TE : SIC : COISA körirattal. A kérdőjel alaku fül lent szivalaku kis pajzsban végződik. H. E. mesterjegygyel. Nagyszeben, XVI—XVII. sz.
M. 11.5 cm. A talp átm. 8.6 cm. Illusztr. LIII. tábl.

1408. LIKŐR-KÉSZLET, ezüst állvány köszörült üveg hordocskával és 11 füles pohárkával. A pohártartó korong forgatható. Empire. Bécs, 1820.

1409. KÖNYVCSAT, két pár, ezüst, domboru rokoko kartusban egy-egy alak. XVIII. sz.

1410. FÖDELES DISZTÁL (Bowle), trébelt és aranyozott ezüst. Kerek talpa vályuzatos, félgömbös testén virágos indák közt egy-egy madár. Két oldalt felálló fül. Hajlott födelén virágkoszoru, tetején leveles fogantyu. Orosz (Moszkva), 1793.
M. 38 cm., átm. 30 cm.

1411. NAGY TÁLCA, ezüst, empire kerete bordás, peremén virágdiszités, két fülén gyümölcsköteg bőségszaruban. Orosz, Moszkva. 1833.
69—50 cm.

1412. UTAZÓ EVŐKÉSZLET, egy személyre, ezüst, két szinben aranyozva. A nyelek peremén Louis XVI. pikkelysor. Két villa, egy kanál, egy kávéskanál, egy kés és egy födeles sótartó SB mesterjegy. Augsburg, XVIII. sz. m. f. (Egykoru bőrtokban.)

1413. TALPAS POHÁR, részben aranyozott ezüst, trébelt csigás lambrequin és gyümölcsös talpdisszel. Erdély. XVII. sz.
M. 13.8 cm.

1414. KÁVÉFŐZŐ, ezüst, hengeres teste triposzalaku állványon áll, elején kiálló csap. Bécs, 1827.

VI. FÉMTÁRGYAK.

1415—1520.

1415. TÁLCA, sárgaréz, vésett alakos, reneszánsz izlésü diszitéssel.

1416. SÁRGARÉZDOBOZ, áttört, reneszánsz izlésü diszitéssel.

1417. CSENGETYŰ, bronzból öntött nőalak.

1418. FEDELES SERLEG, trébelt vörösréz, hólyagokkal és indás diszitéssel. XIX. sz.

1419. KÉT GYERTYATARTÓ, ónöntvény, fején amforát tartó görög nőalak. Empire.

1420. KÉT GYERTYATARTÓ, sárgaréz, balluszteres szárral. XIX. sz.

1421. FEDELES KUPA, ón, sima. XVIII. sz.

1422. KANCSÓ, ón, domboru maszkokkal és vésett diszitéssel.

1423. ÉTELHORDÓ, ón, fedelén csizmadia céhjelvénye és felirat. 1807-es évszám.

1424. ÓNTÁL, gótikus izlésü indiai diszitéssel. XVIII. sz. A diszités későbbi.

1425. KÉT ÓNTÁL, sima. XVIII. sz.

1426. KÉT SERPENYŐ, füllel, sima. XVIII. sz.

1427. ÓNTÁNYÉR, vésett diszitéssel és peremén felirattal. Erdély, XVIII. sz.

1428. HAT ÓNTÁNYÉR, sima. Magyar, XVIII. sz.

1429. HAT ÓNTÁNYÉR, sima. Magyar, XVIII. sz.

1430. TÁLCA, sárgaréz, domboru, kinai modoru diszitéssel és virágdiszü zománclappal. Bécsi világkiállitás.

1431. KÉT GYERTYATARTÓ, sárgaréz, nagy tányérral, domboru diszitéssel. Bécsi világkiállitás.

1432. KÉT GYERTYATARTÓ, öntött vas, vonalas tausirozott arany diszitéssel. Renaissance izlésben Bécsi világkiállitás.

1433. KANDALLÓKÉSZLET darabjai: óra és két diszedény, sárgaréz áttört domboru diszitéssel és virágdiszü zománclapokkal. Kinai izlésben. (Bécsi világkiállitás).

1434. KANDALLÓ-KÉSZLET: óra és aneroid, ezüstözött fém. A félgömbös szerkezettok felett táncoló kürtös férfi és női alak. Bécsi világkiállitás.

1435. DISZEDÉNY, öntött bronz, aranyozott amfora-alak, domboru renaissance-modoru diszitéssel. 1860 körül.

1436. ÁLLVÁNYOS LÁMPA, aranyozott bronz.

1437. A PIHENŐ HŐS (Ares) öntött bronzszobor. XIX. sz.
M. 60 cm.

1438. NAPOLEON, bronzszobrocska. Jelezve: Barias. XIX. sz.

1439. FATÖRZSET SZÉTREPESZTŐ FÉRFI, öntött bronz szobrocska, barna patinával. XIX. sz.
M. 29,5 cm.

1440. PAJZS, kovácsolt vas, ovális alak, maratott diszitéssel, lapján feszület előtt térdelő lovag. Német renaissance stilusban.

1441. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott réz. Dobalaku tokja négy oroszlánlábon áll. Osztrák, XIX. sz.

1442. BRONZVÁZA, domboru egyptomi motivumokkal diszitve, hyeroglif feliratokkal. XIX. sz.

1443. ASZTALI ÓRA, aranyozott réz és ezüst, hatszögü, vésett diszü peremmel. Jelezve: *Nico. Keilig. Schwein Erden.* Német. XVII. sz. v. Bőrtokban.

1444. A MUNKÁS CSALÁD, cinköntvény, bronzpatinával. Jelezve: BETLEN. Magyar. Modern.

1445. ÉVA, bronzozott cinköntvény. Horvay munkája. Modern.

1446. UTOLSÓ SZERELEM, öntött bronz. Róna József műve.

1447. SZOBROCSKA, öntött bronz ülő alak, lakkpatinával, négyzetes talpon; négyszögü, tagozott, fekete fatalapzaton. Olasz (Velence) XVI. század.
M. 15,5 cm. Illusztr. LXI. tábl.

1448. NŐI MELLSZOBROCSKA, öntött bronz, négyszögü tagozott, renaissance talapzaton. Olasz, XVI. sz.
Mag. 20 cm. Illusztr. LXI. tábl.

1449. FÜRDŐ NŐ, öntött bronzszobor. J. Houdon munkája. Francia, XIX. sz.
M. 84 cm.

1450. KERESZTELŐ TÁL, trébelt sárgaréz, csavaros, hólyagokkal. Nürnberg, XVI. sz.
Átm. 29 cm.

1451. BIKA-SZOBOR, öntött bronz, hosszukás bronz alapzaton. Jelezve I . BONHEUR . Francia, XIX. sz.

1452. ASZTALI ÓRA, négyzetes aranyozott vörösréz, ezüst számlappal, vésett virágos diszitéssel. A szerkezet jelezve „*Cristoph Miller Aug.*" Augsburg, XVII. sz.

1453. KANDALLÓ ÓRA, aranyozott bronz, hosszukást alapzaton négylábu konzol, tetején kutyát vezető Ámor. Jelezve: Invt. fect. De Verberie Compe, Rue des fossét du Temple Nr 47 PARIS. Francia, 1790. k.

1454. EREKLYETARTÓ, keretalaku, aranyozott réz alapon korall rozetták és gyöngyház akantusz levelekből alkotott kartus. Olasz (Firenze) XVII. sz. v.

1455. MADONNA, öntött bronz, gót elefántcsont szobrocska mintájára készült. Belga.
M. 18 cm.

1456. HÁROM ZENÉLŐ PUTTÓ, öntött bronz szoborcsoport, ovális talapzaton. Francia, XIX. sz.
M. 20 cm.

1457. HERKULES, öntött bronz. A vatikáni antik márványszobor kisebbitett mása. Jelezve *Glicone*. Olasz, XIX. sz.
M. 26.5 cm.

1458. RÓMAI HARCOS, öntött bronz. Francia, XIX. sz.
M. 31 cm.

1459. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, négyszögü talapzaton két griff szárnyán nyugszik a dobalaku óraház, tetején női mellszobrocska. Bécs, 1840 k.

1460. KANDALLÓ ÓRA, öntött bronz, hosszukás talapzaton talicskát toló férfi, a talicskán a dobalaku óratok. Jelezve: Lenzkirch. 1850 k.

1461. DOMBORMŰ, trébelt vörösréz, aranyozva, a kalváriát ábrázolja. A feszület körül felhők közt angyalfejek, a kereszt tövénél Magdolna, jobbról János, balról Mária. Alul 1661. szám. Fekete fakeretben. Német, XVII. sz.
Méret 34—45 cm. Illusztr. LVIII. tábl.

1462. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, négyszögü talapzaton, a dobalaku óratok két oldalán egy kecskefej, tetején gyümölcsös-kosár. Bécs, Empire.
M. 25,5 cm.

1463. KÉT GYERTYATARTÓ, öntött bronz részben aranyozva, fatalapzaton karyatida-alaku szárral. Empire.

1464. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott réz, négy delfinen nyugszik a dobalaku óratok, fent fogantyuval. Bécs, Empire.

1465. MOZSÁR, öntött bronz, harangalaku, teste bordás, szögletes füllel. Gót.
M. 10,5 cm.

1466. A GYŐZTES SZARVAS, öntött bronz-szobrocska, két himszarvast ábrázol. Osztrák, XIX. sz.
M. 13 cm.

1467. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, áttört gót diszitéssel. Bécs, 1830 k. Bőrtokban.

1468. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, két kis csavart oszloppal, hátlapján Wedgwood-érem. Jelezve: *Gabriel Hizlberger Wien*. Bécs, 1800 k.

1469. LÓSZOBROCSKA, öntött bronz, kigyótól megriadt paripát ábrázol. 1850—60 k.

1470. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, négyszögü óratokkal, félkörös tetején szárnyas alak. Jelezve *P. Rau in Wien*.

1471. SZIVET KOVÁCSOLÓ ÁMOR, aranyozott bronz szobrocska. Szürke márvány alapon. Bécs, Empire.
M. 17 cm.

1472. EZÜSTÖZÖTT RÉZKARC, hegyi tájképet ábrázol, tengerszemmel; Königsee (Hintersee). Anton Peisker tanár műve. XIX. sz.

1473. LÓSZOBROCSKA, öntött bronz, zöld patinával, négyszögü talapzaton. Jelezve: BARYE. Francia, XIX. sz.

1474. NÉGY FALIKAR, aranyozott bronz; szárnyas angyalherma, két hajlott kart emel. Olasz. Louis, XVI.

1475. KANDELABER, kék zománcos alapon, áttört akantuszleveles aranyozott bronz diszitéssel. Oszlopos talapzaton, hatágu kandelaberrel. Francia, Louis Philipp kora.
M. 160 cm.

1476. TORONYALAKU ÓRA, aranyozott vörösréz, vésett virágos, csigás és gyümölcsös diszitéssel. A négyzetes tagozott talp sarkain egy-egy toszkánoszlop emelkedik, fent négy obeliszk között, kupolás tornyos végződés. A számlapok zománcosak. Német (Augsburg) 1600 k.
Mag. 44 cm. Illusztr. LV. tábl.

1477. A FAVÁGÓ, öntött bronzszobor négyzetes márvány talapzaton. Jelezve: Liipola 908. Magyarországon élő finn művész munkája.
M. 56 cm.

1478. KÉT GYERTYATARTÓ, öntött bronz, kerek talapzaton karyatid alaku szárral. Bécs, Empire.

1479. DOMBORMŰ, öntött bronz, széken ülő öreg asszonyt ábrázol szalag tekercscsel. Fekete fakeretben. Jelezve MIC. B. Olasz.
52—26 cm.

1480. OVÁLIS TÁL, aranyozott réz, pereme nyolckarélyos, két oldalán csigás fül. Alján kiemelkedő domborulatokon dolgozó bányászok, közben más-más szinü kövek. Peremén kivül német verses felirat:

DIE . ANKUMFT . MEIN . HART . EISEN . IST.
DAS . ZIMENT . WASSER . MICH . DURCH . FRIST .
WELCHES . ZU . FERWUNDERN . IST.

Magyar. (Urvölgy) XVII. sz.
M. 20 cm. Illusztr. LIV. tábl.

1481. ECET-OLAJTARTÓ KÉSZLET, állványa ezüstözött réz, hat üveg palackkal és egy mustártartóval. Angol XIX. sz.

1482. KÉT PAP szobrocskája, öntött bronz Japán.

1483. KAKAS, kovácsolt vas, ezüst tausirozással. Perzsa v. indus.

1484. ÜLŐ KUTYA, kovácsolt vas, tausirozott, arabeszkes ezüst és arany diszitéssel. Perzsa.

1485. GALAMB, kovácsolt vas, ezüst tausirozással. India.

1486. UTAZÓ-ÓRA, aranyozott réz, szines zománcdisszel. Tokban. Francia, XIX. sz.

1487. DANTE ÉS BEATRICE, két öntött bronz szobrocska, csigás diszü, négyzetes talapzaton. Olasz. XIX. sz.

1488. PUTTO-SZOBOR, öntött bronz gyermekalak, oldalán galamb. Jelezve V. BESSAREL. XIX. sz.
M. 43 cm.

1489. MÁRVÁNYRA FESTETT KÉP. A bünbánó Magdolnát ábrázolja, aranyozott rézveretes és diszitésü, nyolcszögü, fekete fakeretben. Olasz, XVI. sz.
M. 39 cm.

1490. NŐI AKT, öntött bronz szobrocska. XIX. sz.

1491. NŐI MELLSZOBOR, ezüstözött és aranyozott bronzöntvény. Jelezve: A. CARRIER. Francia, XIX. sz.
M. 20 cm.

1492. ÁLLÓ ÓRA, szürke márvány és aranyozott bronz. Bécs, Empire.

1493. A BIRKÓZÓ, öntött bronz, márványlapon. A római Canova szobor mása. Olasz, XIX. sz.
M. 69 cm.

1494. ATLÉTA, öntött bronzszobor, tagozott márvány talapzaton, XVI. sz. velencei szobormű mása. Olasz, XIX. sz.
M. 53 cm.

1495. GALAMB, kovácsolt vas, ezüst és arany tausirozással. India.

1496. EREKLYETARTÓ, monstrancia alaku, trébelt réz aranyozva. Osztrák. Louis XVI.
M. 30 cm.

1497. KUPA, fedővel, ón, hajlott, csavaros teste, három rokokodiszü lábon áll. Felnyiló födelén delfin által támasztott angyalfejes és delfines kartus. Német, XVIII. sz.
M. 27 cm.

1498. KÉTSZÁRNYU AJTÓCSKA, öntött bronz, áttört diszitéssel és domborműves alakokkal. A velencei Logetta ajtajának kisebbitett mása. Olasz, XIX. sz.

1499. KÉT KIS KANDELÁBER, öntött bronz, szára férfi és nőalak, három gyertyatartó karral. Bécs, 1830 k.

1500. ARCKÉP MEDAILLON, aranyozott, bronz, szakállas férfi, ovális fekete fakeretben. XIX. sz. e. f.

1501. APOLLÓ-SZOBROCSKA, aranyozott bronz, fekete fatalapzaton. Osztrák, XVIII. sz.

1502. BRONZSZOBROCSKA, részben aranyozva. Fiu fején edény. Fekete fatalapzaton XVIII. sz.

1503. TOILETT-TÜKÖR, hullámos rajzu ezüstözött rézkeretben. Neobarok.

1504. ŐVCSAT, két tagból, aranyozott réz, rajtuk kék zománc alapon, oltár felett koronát tartó két-két angyal. Az oltáron N (Napoleon) betü. A csatpárt ékkövek övezik. Empire.

1505. ASZTALDISZ (Plateau) öntött bronz aranyozva, hullámos szélü tükrös lapján karos gyertyatartók és angyalkák füzérekkel. Francia, XIX. sz. k.
M. 105 cm.

1506. OVÁLIS PLAKETT, trébelt réz aranyozva, Krisztus menybemenetelét ábrázolja. Négyszögü tagozott fa keretben. Német, XVII. sz.
M. 8.5 cm.

1507. PLAKETT, aranyozott bronz, THADDEUS . KOSCIUSZKO . mellképével, XIX. sz.
20—12,8 cm.

1508. PLAKETT, öntött bronz, nőalak medvével és szarvassal. XIX. század.

1509. MÉCSTARTÓ NŐALAK, öntött bronz, kerek tagozott talapzaton. India.
M. 28,5 cm.

1510. PÁROS JELENET, öntött bronz, négyzetes talapzaton anya fiával. Jelezve E . RIGHETT I· F . ROMAE . 1787., zöldesbarna patinával. Olasz, XVIII. sz. m. f.
M. 34,5 cm.

1511. MÉRŐESZKÖZ, sárgaréz és csont, vésett és berakott, indás, XIV. Lajos stilusu diszitéssel. Egy alapkorong, egy szögmérőt tartó kar és egy négyszögü, iránytüvel felszerelt lapból áll. Egykoru faládikában. Német, (Nürnberg) XVII. sz. v.

1512. UTAZÓ-ÓRA, sárgaréz vésett diszitéssel. Jelezve A. W. Mayer, XIX. sz.

1513. TÁBORI JELENET, vasdombormü, némi arany tausirozással. Három római harcos nőtársaságban. Spanyol v. olasz, XVII. sz.

1514. ASZTALI ÓRA, aranyozott réz, kerek alak, virágdiszitéssel. Jelezve: JOS. WELSHAUPT KARLSBAD. Cseh (Karlsbad), XVII. sz.

1515. KANDALLÓ-ÓRA, öntött bronz, négyszögü tagozott talapzaton az óraház felett lovag ül, mellette táncosnő. Fatalapzaton, 1850 k.

1516. KEHELY, trébelt réz, csavaros talppal, áttört kosárral. Magyar, 1820 k.

1517. NAGY BRONZVÁZA, barna patinával, testén domboruan sasok és egyéb madarak, két oroszlánfejes füllel. Japán. Fatalapzaton.

1518. TINTATARTÓ, aranyozott bronz, középrésze dobozalaku, márványfedővel. Louis, XVI.

1519. KIS SZÁRNYAS OLTÁR, öntött réz, részben aranyozva. Osztrák, 1840 k.

1520. KÉT ÁLLVÁNY, aranyozott bronz. Bécs, Empire.

VII. CLOISONNÉ.

1521—1565.

1521. KÉT DISZTÁL, cloisonné, kék alapu, mezőjében szines virágok alatt két-két fürj. Japán XIX. sz.
Átm. 30 cm.

1522. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Kék alapu mezőjében bambuszok és virágok alatt két kis madár. Japán, XIX. sz.
Átm. 30,5 cm.

1523. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Kék alapu mezőjében virágok közt két lud. Peremén fehér alapu stilizált diszités. Japán XIX. sz.
Átm. 30 cm.

1524. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Kék alapu mezőjében bambusz és virágok közt két daru. Japán, XIX. sz.
Átm. 30,5 cm.

1525. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Fekete alapon három kék, egymásba vágó, körös mezőben virágok, az egyikben daru. Japán, XIX. sz.
Átm. 30,3 cm.

1526. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Kék alapon az egyiken két játszó gyermek kutyával, a másikon hógömolyt hajtó három gyermek van ábrázolva. Japán, XIX. sz.
Átm. 30 cm.

1527. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Kék alapon, négyzetes, hullámos rajzu keretben az egyiken két, régies ruházatu gyalog-harcos, a másikon egy lovas és egy gyalogharcos küzdelme van ábrázolva. Japán, XIX. sz.
Átm. 30 cm.

1528. KÉT DISZTÁL, cloisonné, szines. Peremén ismétlődő meander-disz, közepén fekete alapon három, körbe foglalt virágdisz. Japán, XIX. sz.
Átm. 40 cm.

1529. KÉT NAGY DISZTÁL, cloisonné, szines. Gazdag ra'zzal. Peremén sötétkék alapon stilizált diszités; közepén fenyőfa alatt és virágok közt két páva. Japán, XIX. sz.
Átm. 45,5 cm.

1530. KÉT VÁZA, cloisonné, szines. Karcsu körtealak; testén kék alapon bambusz és virágok közt darvak és két madár; nyakán mozaikszerü, kihajló száján stilizált virágos diszités. Japán, XIX. sz.
Mag. 37 cm.

1531. KÉT VÁZA, cloisonné, szines. Tojásdad testén, kék alapon, virágok közt három daru és két madár. Orsóalaku nyakán stilizált diszités. Japán, XIX. sz.
Mag. 31 cm.

Egger-testvérek (Egger Soma-cég)
aranyműves és „régiségárus"

Budapesti Szemle, 1873. II.

183–198. l. – Keleti Gusztáv:
Kéjszőrművészeti szemle.

Egger Sama

aranyműves és régiségárus cég

Budapesti Szemle, 1874. V.

225-239. l. – Ipolyi Arnold:

Műipartörténeti tanulmányok.

TÁRHÁZ.

egyleti tagok száma 642 s tevékenységüknek köszönhető, hogy a mult évi 5000 ftnyi jövedelem, kegyes adakozások, hangversenyek stb. nyomán kétszereződött.

= *(A képzőművészeti társulat)* elhatározta, hogy a pesti iskoláknak ingyen-jegyeket küld régiségkiállitására.

= *(A debreczeni „polgári kör")* szép részvét nek örvend. Tagjainak száma a négyszázat már felülmulja. Közmivelődés tekintetében mindenesetre nagy haladás.

Közlekedés.

➶ *(A középdunai gőzhajótársaság)* alig alakult meg, már is terjeszkedik. Ő Felsége engedélyt adott e társulatnak, hogy üzletét az egész Dunára és ennek mellékfolyóira is kiterjeszsze, s ezen czélra részvénytőkéjét is 3000 darab 200 ftos uj részvény kibocsátása által egy millió ftra felemelheti.

➶ *(A „Budapest")* magyar gőzös nagy lelkesedéssel, taraczkdurrogások közt, zenével, énekkel és lobogókkal fogadták az állomásokon. Az ünnepélyes próbamenetnek szép idő kedvezett, a hajó pedig gyors menetünek bizonyult be.

➶ *(Az alföldi vasut)* előmunkálatait Zomborban márcz. 23-án kezdették meg. A kijelölt térségen, a bajai s a nemes-militicsi út között sok ezer nép volt összegyülve, taraczkok dörgése s nemz. lobogók hirdették mindenféle a nagy munka kezdetét.

➶ *(A posta-intézetet)* a kereskedelmi miniszter egy nyilatkozata szerint legközelebb magához vonja a magyar kormány, s azonnal a magyar nyelvet honositja ott meg. — Méltánylással emlitik Gervay nagyváradi postaigazgató fáradozásait a posta magyarositása körül.

➶ *(Gyorsvonatok.)* Márcz. 26-tól kezdve Pest és Baziás között hetenkint kétszer, és pedig kedden és szombaton, gyorsvonatok közlekednek, melyek csatlakoznak egyrészt a Bécscsel közlekedő gyorsvonatokhoz, másrészt az Al-Dunával közlekedő gyors gőzösökhöz. Ugyanazon napokon, apr. 2-tól kezdve Pest és Szeged közt is fognak gyorsvonatok közlekedni.

Balesetek, elemi csapások.

➶ *(Szász mezővárosban)* mult hó végén dühöngött tűzvész közel husz családot tett földönfutóvá, ugy hogy a károsodottaknak egyebök sem maradt a rajtok-valónál. A „Pr. egyh. és isk. lap" szerkesztősége szivesen fogad el adományokat a szerencsétlenek részére.

➶ *(Szőlő-omlás.)* Mult pénteken este ¼10-kor a Molnár József kőbányai szőleje alatti sziklapincze beroskadt. A támadt tátongó ür mintegy 10 ölnyi. Emberélet szerencsére nem esett áldozatul.

— *(A veszett ebek)* a Rimavölgy felső vidékén, levelezőnk tudósitása szerint, a mult hónapokban annyira elszaporodtak e vidéken, hogy az ember háza küszöbét sem léphette át rettegés nélkül. Az elharapódzott bajnak áldozata is esett Klenóczon egy családapában, kit a viziszony egy eb harapása következtében megragadott és halálos veszélybe hozott.

Mi ujság?

= *(Ő Felsége)* a vasárnap és hétfői kettős ünnepet Bécsben töltvén, hétfőn este visszaérkezett a fővárosba és kedden a miniszterelnök kiséretében a magyar korona uj birtokára Gödöllőre tett vadászati kirándulást. — Mondják, hogy most már huzamos időt fog az országban tölteni s a vidékre is ünnepélyes kirándulást teend.

= *(A gödöllői udvari vadászat.)* Ő Felsége 3 segédtiszt, Andrássy és Wenkheim miniszterek, Ivánka Imre képviselő s mások kiséretében utazott márcz. 26-kán Gödöllőre, első udvari vadászatra. A vadászat Kerepesen kezdődött, s villás-

= *(A belügyminiszter)* egy körrendeletben felhivja az inségügyi bizottmányokat, hogy működésüket a törvényes hatóságok visszaállitásaig a tárnok utasitása szerint folytassák, különösen pénzekről szigoru számadások vitessenek, s azok hováforditása a legszigorubban ellenőriztessék.

= *(A magyar pénzügyminiszter)* egy rendelete a financzrendszabályok eddigi áthágóinak a büntetést elengedi. E rendszabálynak már is van jó következése. A „Hon"-ban ugyanis egy ellenszéki tag" nyilatkozik, hogy 40 ftot fizet az ország kasszájába, mert érzi, hogy ő is elfogyasztott egyszer másszor jó külföldi szivart és dohányt finánez engedelme nélkül.

=*(Az ujonczozási törvényjavaslatban)*, melyet a miniszterium közelebb előterjeszt, a „Hon" szerint benne lesz, hogy a katonakötelesek helyettesités által is megválthatják magokat, és hogy a kik magokat megváltották, azok is beleszámittatnak az illető községek létszámába.

= *(Az igazságügyi miniszter)* elnöki titkárává Kovács Kálmán kir. táblai titkár kineveztetett.

† *(Wéér Farkas, Belső-Szolnokmegye főispánja,)* a megyét és a hazát 40 éven keresztül hiven szolgált, elveiben rendületlen, jellemben szeplőtlen, fennkölt lelkü hazafi, több országgyülésen az ellenzék soraiban ernyedetlen buzgalommal küzdő követ, az 1848-iki erdélyi országgyüléstől az unio törvénynek szentesités végett kinevezett egyik felterjesztője s meghozója, márcz. 24-én, Deézsen, élte 67-ik évében elhunyt. Temetése márcz. 27-én általános részvét mellett ment végbe.

** *(Magyar testőrök)* Egy pesti lap megbizható forrásból ugy értesül, hogy a koronázás alkalmából, a magyar testőrség kapitánya kineveztetik és egyelőre 12—14 magyar eredetü tiszt a seregből a testőrséghez beparancsoltatik. A koronázás után pedig a magyar testőrcsapat teljes mérvben fog visszaállittatni.

** *(A koronázási ünnepélyt.)* hir szerint idegen fejedelmek fogják jelenlétükkel emelni. Mondják, hogy Károly romániai és Mihály szerb fejedelem jelen lesznek s minden külhatalmaság rendkivüli követ által fogja magát képviseltetni. A koronázási nap előestéjén, valamint a következő két este, a testvérfővárosok ünnepélyesen ki lesznek világitva; nagyszerü fáklyásmenet lesz, melyen a fővárosi dalárdákon kivül vidéki dalárdák is közre fognak müködni, a második este pedig nagyszerü tüzjátéka Dunán. Mindhárom napon át Budán és Pesten népünnepelyek, és a szinházakban ingyen előadások. Magyarország összes helységei képviselve lesznek a koronázási ünnepélyen. A roppant számu néptömeg befogadására Budán és Pesten fasátorokat fognak felállitani.

** *(Gyulafehérvárról)* irják, hogy az ottani királyi pénzverdei hivatal mai napon postára tett szállitás végett 5000 darab egyes és 50 darab koronás aranyat a budapesti pénzügyminiszteriumhoz; s továbbá, hogy még e hó folytán legalább 15,000 darab aranyat fognak elküldeni. — Az eddigi hivatalos jelvény — kétfejü sas — helyett a megrendelt és Magyarország czimerével ellátott jelvény e hó 25-én fog feltétetni.

** *(A fiumei üldözöttek:)* Matcovich Gáspár, Sgardelli József és Walluschnig Antal e hét elején Pestre érkeztek, folyamodandók Ő Felségéhez, hogy a személyükön ejtett sérelmeket a kiküldendő királyi biztos által megvizsgáltatni méltóztatnék. Fővárosunkban nagy kitüntetéseknek lettek volna részesei, ha minden erre vonatkozó meghivást határozottan vissza nem utasitnak. Szigoruan őrizkedtek minden feltünéstől.

** *(B. Wenkheim Béla)* belügyminiszter ur a pesti főpolgármestert Rottenbiller Lipót urat rendeletileg felhivta, miszerint gyengélkedő egészsége daczára hazafiui buzgóságától elvárja, hogy a küszöbön álló tisztujitás beálltáig a fontosb városi ügyek elintézésére befolyást gyakorland s ez által a miniszterium működését támogatni fogja.

** *(Pulszky Ferencz)* a rigyiczai kerület látogatására menvén, mikor Bajánál a gőzhajóból kiszállt, a nép szivélyes üdvözlése mellett Horváth József az olvasó-egylet elnöke szép beszéddel fogadta. Vele volt a „Times" levelezője is.

** *(József nádor emlékszobra)* ügyében a pestvárosi szoborbizottság előterjesztést tett a miniszteriumhoz, hogy tüzne ki alkalmas időt e szobor felállitására, mit a miniszter urak meg is igértek.

** *(A budai szinház)* igazgatóságát Bényey Gábor nyerte el.

utolsó nagy tél idejében állapotot. Vajjon ekkor a déli féltekén volt-e a legtöbb száraz, erről hallgatnak az ó kor müveltebb népei, melyek a Földközi-tenger körül és beljebb Ázsiában laknak, részint mert az irásbeli jegyzetek kora a föld fejlődésére nézve még igen ifju, részint mert az egyenlitő körében lakó népségek ama változásokat csak kissé érezhették. Meg kell itt jegyeznünk, hogy minden változás a földgömbön lassan, de folytonosan történik s egyes emberkorokra nézve észrevétlen marad az, mi évezredek után nagy és roppant eredményekben mutatkozik.

Ezen változások elfogadásának főtámpontját némelyek ott keresik, hogy délszakon a szárazföld ékalakulag nyulik be az Oceánba. Azt mondják, hogy valami délről jövő nagy vizár elöntötte a szárazföldet, s az előfokokon megtörvén és megoszolván, az oldalt fekvő földet magával ragadta. Mi ellenben azt állitjuk, hogy ezen jelenetet a sarki áramlások is épen ugy foganatosithatták a nagy Oceánban, melyek északon aránylag kis térre levén szoritva, többszörös akadályoknak vannak kitéve s irányukat is gyakrabban változtatják.

E szerint a tenger az örökké változatlan erő. Az ő mennyiségtani törvények által határozott tömegén belől a föld magva egyik nagy évszaktól a másikig majd délre, majd északra tolatik. Viztől megfosztva s meleg és fény által áthatva, ezer meg ezer sarjat hajt a föld; ha alámerül, rétegek rakodnak rája, melyeknek szerves zárványaiból évezredek mulva ismét gondolkodó valók meritnek tanuságot, fölemelkedést és lelkesedést. Ily érzemények közt áll az ember a tengerparton, kezében borostyánkődarabbal, gyönyörködve annak fényén és kérdezve önmagát: honnan és miként származott ezen kővé vált gyanta?

(Vége következik.)

A képző-művészeti társulat régiségkiállitása.

A képző-művészeti társulat igen kellemesen lepte meg a közönséget, midőn akademiai helyiségeiben épen azon időben rendezett egy kép- s régiségkiállitást magánbirtokban levő műkincsekből, mikor a főváros megtelik, a nemzeti muzeum pedig be van zárva. Az életrevaló eszme kivitelére alig maradt több idő hat hétnél, s mégis megteltek a termek, jeléül annak, hogy létez még sok műkincs a hazában, magánosok kezében, melyről a közönség keveset tud. A kiállitók száma nem nagy; főbbjei: gr. Andrássy Manó, Ráth György, Pulszky Ferencz, gr. Bánffyné, gr. Zichy Jenő, Moser Emil és Egger S. Ily nevek kezeskednek a kiállitott tárgyak becséről és eredetiségéről; lépjünk be.

Az első nyolczszegü kisebb terem falain Rugendasnak két csatafestménye vonja szemeinket magára: Budavár bevétele s a belgrádi csata, mindakettő gr. Batthyány Ödön tulajdona a rohonczi várból, érdekesebbek a jelmezek hüsége, mint a müvészi felfogás s kivitel által. Ott van még Pulszky Ferencz nagy hindu, persa s chinai rajzgyüjteményéből husz példány mutatványul. A chinai kitünik a szinek élénksége a hindu menyegzői éjszaka (3. sz.) a felfogás gyöngédsége s a kivitel szorgalma által.

A második szobát gr. Andrássy Manó töltötte be kincseivel. A képek közt feltünik a szép nőalak Leonardo Da Vinci modorában (32. sz.), mint a milanói iskolának igen jellemző és kitünő példánya. Velasquez lovasa, (39. sz.) s Alba herczeg arczképe (21. sz.) illően képviselik a komoly spanyol festészeket; Veronese Pál vázlata (22. sz.) mely a bethaniai ebédet adja elönkbe, nem fogja kikerülni a műértők figyelmét. A nagy közönség azonban inkább az ékszerek s régiségek felé fordul, s méltán; itt van az első szekrényben Sándor nagyváradi püspök pecsétje a tizenkettedik századból, egy antik zafir Ilona császárnő Constantin császár anyja arczképével, kit az egyház a szentek sorába helyezett. A mű mind a drágakő tisztasága, mind az arczkép érdekessége, mind a foglalás ritkasága által a a legbecsesb gemmák egyike. Itt látjuk Forgács nádor aranypecsétjét; II. Lajos király gyürüjét, több Rákóczy-gyürüt, mellettök egyikét azon ismeretes forradalmi gyürüknek, melyeknek felirata: „Vivat *Petrus*“ (Princeps Emericus Tökölyi Rex Ungariae) a kuruczok jelszava a Tökölyi időben.

A harmadik ékszerszekrény vésett drágakövekkel telt meg; a domborukat Cameaknak szoktuk nevezni, a homorukat Intaglióknak. Legnagyobb részök középkori vagy a mult század végéből való, midőn a drágakővesés ismét nagy tökélyre emelkedott, legszeb köztük a kristály fogantyu (44. sz.) a XVI. századból, s Chiron s Achilles (49. sz.) Morelli müve, ki Josephine császárné számára dolgozott.

Reánk nézve érdekesbek a történeti emlékek Apaffy Mihály óriási ezüst kupája, Rákóczy György pohara, és János király billikoma, Mátyás király tőre, gyönyörü velenczei ezüst hüvelyével, melynek arabeszk diszitvénye a királynak mellette függő sisakján ismét látható. Rákóczy Zsigmond buzogánya s kardja is itt van, s több drága kővel kirakott buzogány, milyeket a török csauszok a magas portától az erdélyi fejedelmeknek vittek beiktatásukra.

A nagy teremben Éger ur állitotta ki Báthory István kardját, hanem mellette báró Prónay Gábor is állitott ki egyet, Bethlen Gábor serlegével, s Apaffy Mihály gyönyörü ostáblájával együtt. Gr. Gyürky több családi emléket adott ide, Ádám ősének buzogányát s halotti zászlóját 1704-ből. Gr. Erdődy István elküldte a szőnyeget Erdély himzett czimerével, melyet a nagy ur Stambulból küldött a Rákóczyak egyikének, s a hires ónodi billikomot (U. szekrény 12), melyen a confoederatio eredeti tagjainak neve be van vésve Rákóczi Ferencz kezdő-betüi s az ismeretes jelszó: „Pro libertate.“ Különös szép, s az itt kiállitott középkori tárgyak közt legbecsesb a kristály-serleg, melynek ezüst-talapzata sárkányt ábrázol: gr. Bánffyné tulajdona. Az ezüst-billikomok, tányérok, serlegek s kupák összesége káprázatja szemünket, egyenkint el sem számlálhatjuk. Érdekes Moser ur kezdő-betük gyüjteménye a középkorból, mely régi missalékből vágatott ki; szépek az elefántcsont-szekrények, ezek közt legkitünőbb Pulszkyé, a középső állványon, ezt a persa shah ajándékozta II. Rudolf császárnak. Gr. Zichy Jenő és Zichy Livia grófnő ékszerei ritka szépségüek, különösen az *Y* szekrényben az 1. sz. a. arany zománczos ékszer, a *Z* szekrény 12. sz. alatti gyémántos melltü az olasz aranymüvesek egyik remeke, a mint általellenben a két zománczos boglár a magyar ötvösöké. A *T* szekrénybeu Ráth érdekes egyiptomi szobrocskákat s celta eszközöket állitott ki; Pulszky etruszk tükröket, szobrocskákat s fogantyukat, mindaketten szép római idólokat. Érdekes látvány Pulszky világhirü gemma-gyüjteményéből a domboru kövek az N. és O. szekrényben, köztük a gyönyörü Marcus Agrippa (töredék), Maecenas, Cicero, Augustus és Antonius, mind az ő korukból. Nagy Sándor, Berenice királyné, Traján és Adorján császárok, Titus és Septimius Severus diadalai, Pollajolo Bacchanálja a középkori müvészet igen érdekes képviselője. Sapor király ábrázata a persa Sassanidák müvészetével ismertet meg, mint Darab Shah arczképe a nagy Mogol udvaraéval. A *P* szekrényben ritka szépségü a milanoi Mór Lajos herczeg számára készült Niello, s még inkább a kis ezüst-lemez, melybe Macchiavelli szellemdus arczképe van bevésve. Eszünkbe jő florenczi siremlékének felirata „Tanto nomini nullum par elogium.“, Vonzóbbak még az arany dombormüvek Valerio Vicentino mühelyéből, ki Benevenuto Cellinit valami harmincz évvel megelőzte s rajzának tisztasága által fölülmulja nagyobbhirü utódját.

A képek közül legérdekesebb Mantegna frescoja (68. sz.), a három Mária a kereszt alatt, töredéke egy nagyobb festménynek; Ráth tulajdona. Közönségünk azonban ily szigorhoz s mély érzéshez nem szokott még hozzá, s inkább gyönyörködik a csinos Canalettókban s Van Dyck két igen szépen festett arczképében. Mielőtt elbucsuznánk, még egy pillanatot vetünk Pulszky bronz diszedényére, nőfejalakban, mely a szekrény tetején áll, gr. Hadik fegyvereire, Zichy grófnő drezdai s Sévre porczellánjára, Éger ékszereire s igen jól összeállitott régi pénzeire s megvalljuk, hogy a kiállitás megérdemli a látogatást s a kiállitó választmány főkép, Telepy, a társulat titkára, a dicséretet.

Egger Sámuel

ötvös, sokat tett a régi magyar ötvösipar fölelevénítésére s ő készítette azt a magyar stilü ékszert is, melyet a főváros Stefánia hercegnőnek ajándékozott. Pesten ismert régiségkereskedő volt, 1848-ban Makó térparancsnoka.

Nálam a szóbanforgó ékszer készítőjének Egger Dávid van mondva.

Savitamdó

Vas. Ujs. 1881. 799 l.

Fenti meghalt 1881-ben

dagok a La Tène fibulák változatai (Angol lajstrom XVIII. és XIX. sz.). E gyűjteménynek csak az a baja, hogy úgy került össze, a hogy a kereskedés véletlenségei világrészünk legkülönfélébb vidékeiről összeterelte. Az egyes darabokat a kereskedők legtöbbször kiragadták azon szorosb környezetből, a hol és a mint az első találó lelte. Tömkeleges együttlétükben sem egy bizonyos országot, vidéket, temetőt vagy kincset, sem pedig egy archæologiai korszak együttességét nem képviselik. E fogyatkozás a két képes táblán és az angol lajstrom illető részén is észlelhető, mely még gyöngébb mint a lajstrom többi szövege.

A gyűjtemény leirását megelőző negyedfél lapra terjedő előszó nem annyira a gyűjtemény jellemzését adja, mint általános, tárczaczikkszerű elmefuttatást a hazai őskortól a népvándorlási kor végéig terjedő archæologiai korszakokról és mint olyan kellemes és tanulságos olvasmány. Hogy némely állításához erős kétely fér, a gyűjteményi lajstrom ephemér rendeltetésével szemben, az adott viszonyok közt alig szállítja le értékét.

Száraz Antal.

NÉHÁNY REJTÉLYES EMLÉK MAGYARÁZATA.

Smyrnában, a hol a mult tavaszszal hosszabb ideig tartózkodtam, ajándékba kaptam néhány régiséget; többi közt egy halidomú bronz «fibulát». Az utóbbi tárgy rendeltetése iránt kezdettől fogva bizonyos kételyt tápláltam, melytől később sem birtam szabadulni; e kételyt a tárgy sajátszerű szerkezete, durvasága és nehéz volta okozták. Hazatérve, útközben a párisi, rajnavidéki és bécsi múzeumokban kerestem analogiákat, de hiába; mindenütt úgy bámulták a halat, mint egy eddig ismeretlen, magára álló fibula-formát.

Folyó évi junius havában meglátogattam a n. múzeum régiségtárát, itt is bemutattam a halat, a mire az osztály őre három tárgyat adott elém, mely régi idők óta a n. múzeumban van, s melyről sem azt nem tudni, hogy hol lelték, sem azt, hogy mire szolgált, de kétségtelen hasonlatosságot tűntettek föl az én fibulámhoz. Együtt összehasonlítottuk a négy rejtélyes tárgyat. Ime itt mutatom be rajzban és leírásban mind a négyet.

Az 1-ső ábra *a* alatt adja a bronzhal oldalnézetét; felületét keresztbe futó vonalmélyedések diszítik, tulsó oldala sima, diszítés nyoma nélkül. Keskeny oldalain fölül és alul finom vonal huzódik végig a fejétől a farkáig. Nyilván két darabban öntötték, melyet összeillesztettek. A hal farka kissé befelé hajlik, függélyesen álló pálczafélét erősítettek reá, mely fölül madárformában végződik. A pálcza keskeny oldalai tagozottak és közvetlenül a madár alatt átjáró lyuk van rajta. A hal szemközt ábrázolt oldalán közepett keskeny rést szemlélünk, mely a fark felé ketté ágazik és körded formában szélesbül. E résen rozsdás vasmaradvány van, mely arról tanuskodik, hogy a hal belső üregében vasmag

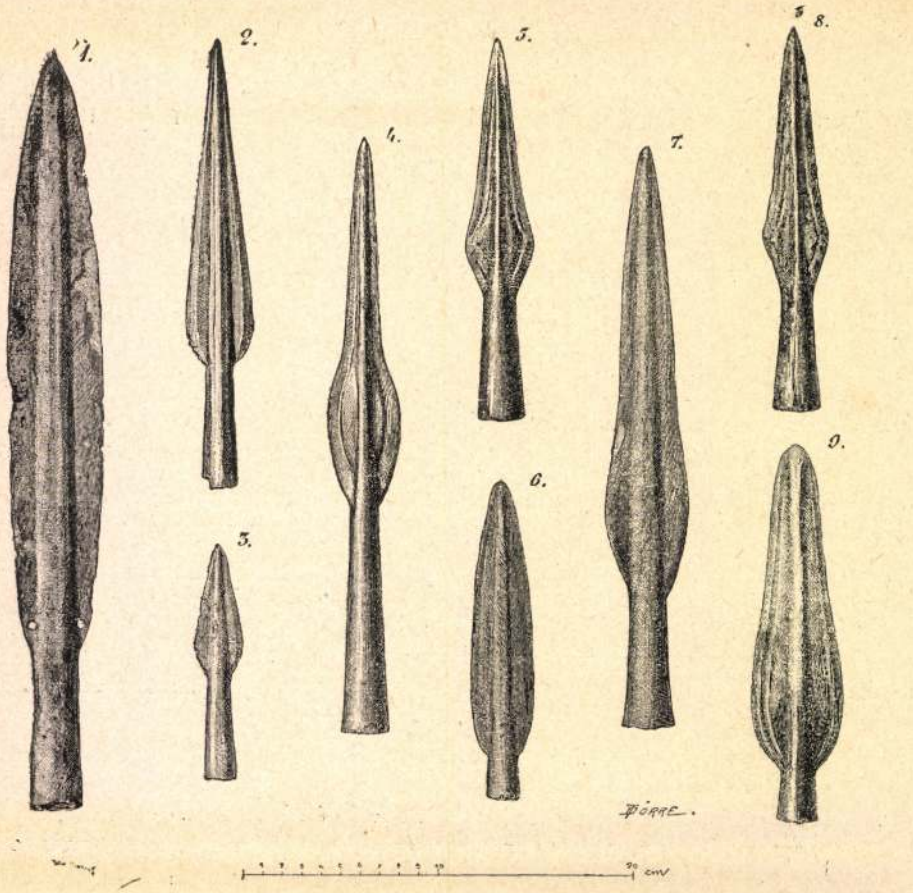
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
Dörre.
20 cm

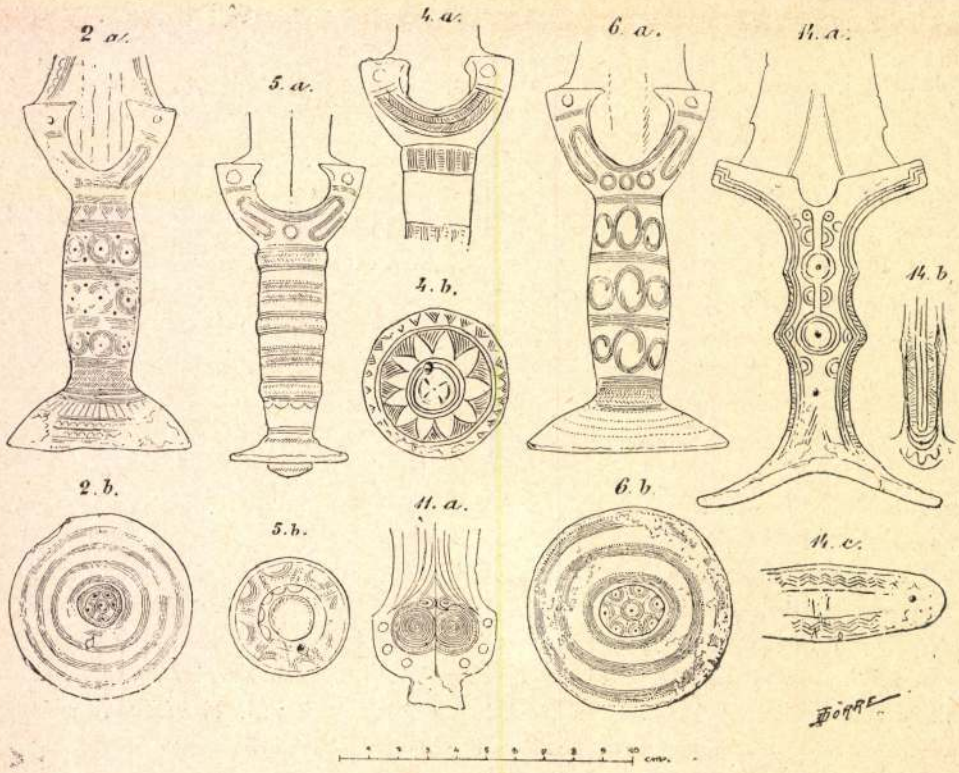
2. a.
5. a.
4. a.
6. a.
11. a.
14. b.
4. b.
2. b.
5. b.
11. a.
6. b.
14. c.
Dörre.
20 cm.

V. TÁBLA.

Egri László grafikus.

Uj Világ.1954.33.sz.aug.19. 7.l.

A leírt eljárás alól kivételt képeznek a mély sírok, melyeknél maga a szikla képezi az alajt; de azért ezekben is üszkökkel és hamuval töltötték körül a hamvvedret.

Minthogy eddigelé a halmokból kizárólag csakis hallstatti jellegű tárgyak kerültek elé, a sánczok övezte telepen pedig a La Tène kor maradványait is találjuk, mindaddig kell folytatni a kutatást, míg ezen utóbbi kor temetőjére nem akadunk.

Sopron, 1891 szeptember hó 20-án. *Bella Lajos.*

AZ EGGER-FÉLE RÉGISÉGGYŰJTEMÉNY.

Az Egger testvérek régiségkereskedő czég budapesti tagja, évek hosszú során át túlnyomólag Magyarországon gyűjtött régiséggyűjteményét f. évi junius havában közárverésre bocsájtotta. Az érdekes gyűjtemény emlékét egy angol lajstrom* őrzi meg, melyben Pulszky Ferencz tollából eredő rövid bevezetésen és rövid leiráson kívül, huszonhat fénynyomatos táblán az érdekesebb tárgyak legtöbbnyire kielégítő ábrákban föl vannak tüntetve. A tárgyak összes száma jóval túlhaladja a háromszázat és ezek zöme az őskorból eredő réz- és bronzeszköz, ékszer és fegyver. A legfontosabb lelet az egész gyűjteményben az aszári kincs volt, melyről hazai szakirodalmunknak már régen van tudomása.** 1884-ben szántás közben találták Atta katonai elbocsájtó okmányát együtt más 14 régiséggel, melyeknek korát az okmány állapította meg, mert annak dátuma ismeretes, 148-ból származik, miért is a kincset tevő bronzserpenyők, ezüstkarpereczek, fibula, láncz, csatrész és csüngő készítési kora gyanánt a Kr. utáni második század tételezhető föl.

E tárgyak érdekét a helyi archæologia szempontjából tetemesen fokozza az a körülmény, hogy az Atta pannoniai eredetü veteranus ingóságai ide való készítmények lehettek.

A bronzserpenyők ugyan az általános antik formát követték, de a készítő neve CARATVSV celta bronzművesre enged következtetni; az ezüstfibula követi a pátkai fibula typusát, melyről a pannoniai costüme képekről szóló közleményben*** ki volt mutatva, hogy a Kr. utáni első századokban a pannoniai nők díszítésének kiegészítő részét képezte; a

* Catalogue of the important collection of bronze arms and implements and Ornaments in gold, silver and bronze formed by the late Dr. S. Egger, of Vienna . . . which will be sold by auction by messrs Sotheby, Wilkinson and Hodge. Preface 4 lap, szöveg 32 l. és 25 fénynyomatos tábla.

** V. ö. Arch. Ért. 1885. 24—30. l. és Adalék Pannonia történetéhez Autoninus Pius korában Akad. értekezés 1884.

*** A. Ért. 1880 XIV. 308—316.

Arch. Ért. 1891

belsejökben mindenkor ráakadunk a csészékre, melyeket a perémen fölül emelkedő, a merítésre különösen alkalmas fül jellemez.

Valamennyi edény szabad kézből készült és majd durvább, kisebb-nagyobb kvarczszemcséket tartalmazó vagy pedig igen finoman sankolt agyagból valók. Tetszetős alakjok sokfélesége és díszítésök változatossága meglepő. Elkezdve a legkisebb csoszin az 50—60 liternyi öblös urnákig minden faját az agyagból készíthető edényeknek találjuk; úgy szintén megkapjuk a díszítésnek egyenes és görbe vonalakkal, pontokkal és bütykökkel előállítható minden mintáját az agyagból gyúrt és az edényekre ráégetett alakokig. Legkiválóbbak a hallstatti korú ember életének egyes jeleneteit feltüntető karczolatok, hogy ne mondjam rajzok. Jellemzők továbbá még az agyagból égetett, egy vagy négy lábon nyugvó, állatfejekkel végződő, holdszarvféle alakok is, melyek az A. Ért. olvasói előtt már ismeretesek.

Ha mi tárgy fémből, vagy kőből vagy üvegből kerül, ezt a hamvvedrek fölé vagy mellé helyezve találjuk, mindannyian a tűz behatását többé-kevésbbé feltüntető nyomokkal, jeléül annak, hogy a holtat minden ékszerestül hamvasztották el. Csak egyetlen esetben akadtam valami fából készült szekrényke félére, mely igen apró bronz-iszpákákkal ki volt czifrázva és kék üvegpasta gyöngyöket, az ú. n. tigrisszemű czifrázatot feltüntető zománczczal, tartalmazott, míg fölötte finoman rovátkolt, bütykös bronztorques feküdt.

Fémből ekkoráig összesen előkerültek: 2 bronz- és 2 vastorques; 4 sima tű-töredék bronzból, 2 vasból; 6 késpenge vasból, egy késtöredék bronzból; 3 töredéke üreges, sodrott bronzkarpereczeknek és 4 bütykös bronztű felső fele; 3 kapcsoló tű bronzból és 2 aranytű töredéke teljessé teszi a fémtárgyak lajstromát. Kőből összesen csak 2 véső és 3 átfúrt fenkő akadt. Ott, hol üvegpasta gyöngyök előfordulnak, rendesen több kerül, de nagyobb részök meg van olvasztva és ennélfogva eredeti alakjából kivetkőztetve. Gyakoriak az orsópörgettyűk, vagy helyesebben agyaggyöngyök, melyek nagyságra és rovatos díszítésökre nézve igen különbözők.

Az edények alját, melyre azokat elhelyezték, többnyire keményre égették, a mi valószínűleg onnan ered, hogy a máglya maradványát, miután belőle a csontokat és el nem olvadt tárgyakat kiszedték, félre kotorták; az így megégetett földre állították csoportba az edényeket, mely fölé azután vagy kamarát vagy ládát raktak kövekből, vagy beérték azzal, hogy csak egyszerű kőkerettel vették körül a csoportot; olykor ezt sem tették, hanem azonnal az edények hegyébe hányták a földet. Van olyan halom is, melynél közvetlenül a máglya üszkébe, hamvába állították bele az edényeket. Szabály az, hogy a hamvakat tartalmazó vedret mindig a máglya maradványaival vették körül.

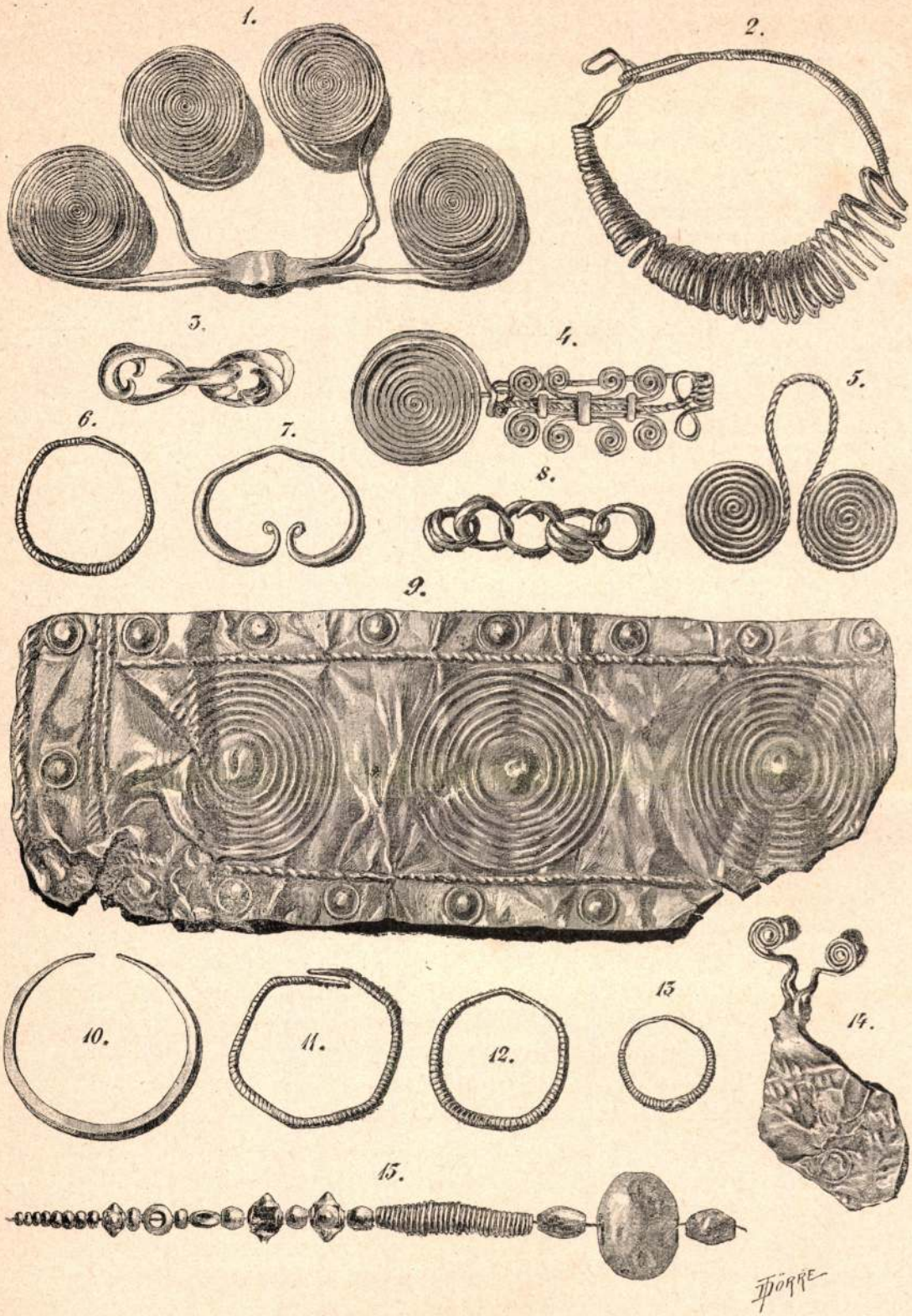

I. TÁBLA.

lánczon csüngő karikát egyenesekkel összekötött központi körök ékítik, oly ékítmény, mely a fokorúi övről ismeretes, végül a karpereczek egymásra tekerődző, vagy kigyóforma végeikkel s a félhold idomú csüngő, Pannoniában gyakran észlelt idomokhoz tartoznak.

Atta diplomáját legutóbb 1891-ben Mowat is tette közzé a Revue Archéologiqueben és az ott közölt fénynyomatokat ismétli e gyűjtemény angol lajstroma (XXI—XXII. tábla). Az ékszereket ugyancsak színes előállításban közli a lajstrom a XX. táblán, melyen H alatt aligha nem tévedésből két ezüst fülbevaló is mint aszári lelet van föltüntetve, mely 1885-ben még nem volt ismeretes. Úgy látszik, hogy a koczkavégű karikák nem tartoznak a kincshez és valószínű, hogy ez a két fülbevaló nem is egykorú az aszári kincs többi tárgyaival, de későbbi korból való.

Ennek a különben becses gyűjteménynek egyáltalában az a nagy baja, hogy egyes tárgyainak összetartozásához néha kétely fér és a tárgyak lelőhelyei gyakran megbizhatatlanok és még többször teljesen ismeretlenek. Ilyen kétes eredetű tárgyakra kivált a præhistorikus sorozatokban akadunk.

Czélszerűnek véljük a gyűjtemény legbecsesebb őskori aranytárgyait ábrázoló képes táblát, mely az 1887. évi ötvösműkiállítási lajstromban megjelent, ismételni.

E lajstrom még mitsem tud arról, a miről most az angol lajstrom értesít, t. i., hogy az 1., 4. és 5. számú tárgyak együttes lelőhelye Paks és Dunaföldvár között van. E sorban az 1. és 5. tárgy talán eredeti formáját birja, de sok kétely fér ahhoz, hogy vajjon a 4. számú aranyfibulát, mint fibulát találták-e avagy mostani formáját modern átalakítás által kapta-e. Jól ismerjük e két aranyfibulát, mely a magyarországi sodronytekercsű bronzfibulák typusát képviselné.

Szándékolt ügyetlenséggel készítették, oly sodronyból, mely mint keresztül vonuló huzal ép ott, a hol a sodrása teljesen indokolatlan tekercses hajlítást mutat. E középső sodronyhoz az ismert módon jobbra-balra csatlakozó korongos tekercsek sokkal durvább munkák, mint szoktak lenni a csinnal készült rokon bronztekercsek, végül a ki a tekercses sodronyokat egymásra szorító szalagos pántokat készítette, nem figyelte meg jól az őskori rokon fibuláknak hasonló tagjait, melyek egyforma szélesek és mindig kellő arányban állanak a fibula nagyságával. Ez arany-unicumokat tehát modern ember készíthette, a ki túl akart tenni ős kollégája látszólagos ízléstelenségén!

A 2. számú aranytárgy alighanem fülre való ékítményül szolgált, hasonlót a n. muzeum is szerzett, állítólag Erdélyből (ábrája a 352. lapon).

A gyöngyökre (15. sz.) az ismeretes fokorúi leletben birunk analogiákkal s a fokorúi öv legalább technikai szempontból hasonlít a

9. számú övlemezhez, melyről az angol lajstrom szerzője azt mondja, hogy a gyöngyökkel s más hasonló aranytárgyakkal együtt Czernovitsból származik. Ha nem csal minden valószínűség, ez aranytárgyak egykor kiegészítették azt a Latène izlésű galicziai nagy aranyleletet, melynek jó része Dziedusitzky gróf muzeumát ékíti.

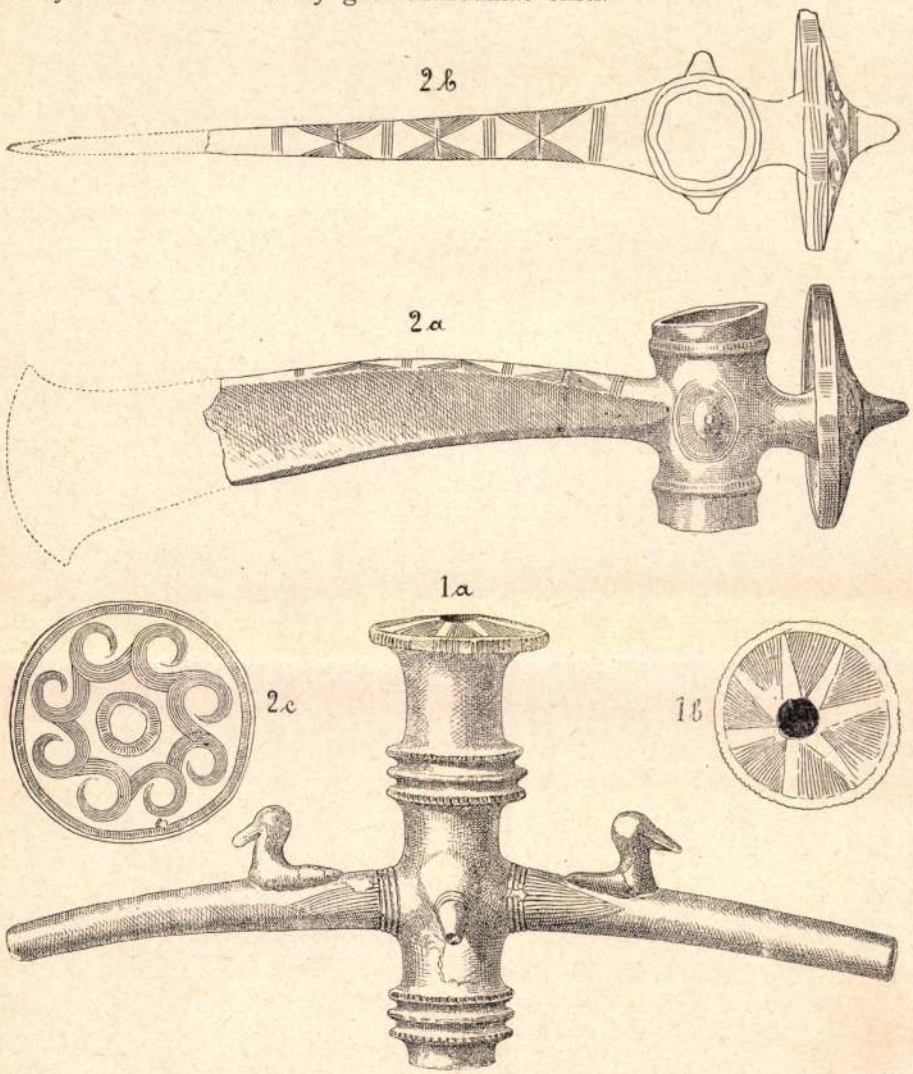

II. TÁBLA.

A gyűjtemény antik aranytárgyaiból néhány a nemzetközi kereskedésből származik, ilyen néhány csinos fibula, gyűrű, fülbevaló és nyaklánc. Legtöbbjét már az ötvöskiállítás óta ismerjük és néhány a kiállítási lajstromban van lerajzolva. Egy igen csinos apró antik fibula Erdélyből (200. sz.) az Archæologiai Közleményekben tétetett közzé.*

* Arch. Kk. XIII. k. 2. füzet.

A népvándorlási kort az aranyékszerek közt a gömbökből alakított gúlás fülbevaló, gránátos szíjcsat és egy csüngő képviseli, háromszögű csúcsba futó kővel, Székesfejérvárról, melyet az árverésen a n. muzeum megszerzett.

Byzanczi eredetünek látszik egy encolpium-féle ékszer, melynek öt egy-egy domborművel ékes trébelt korongja keresztet formál; a négy külső körlap mindegyikén szárnyas kis genius van előállítva, mindig más meg más mozdulatban. Lelőhelye állítólag az oláhországi s erdélyi határon van.

Az ezüst tárgyak közt sok a kelta karika, nyakgyűrű és fibula. Egy fibula a gúmós daciai typushoz tartozik (lajstrom XXIII. f. 258. sz.) Becsese sorozatban a siklósi kincs, melynek egy része Egger kezéhez, másik tetemesb része szerencsénkre egy pécsi szakértő kezéhez jutott. a lajstromban mint Pécs környéki kincs szerepelnek: két hengerded tekercs (250. sz.), két fibula (250. A.) és egy karperecz (252.)

A népvándorlási kor legbecsesebb leletei közé tartozik azon állítólag Komárom tájáról származó kardvég díszítmény, melyen fontos jelenség a fehér rekeszes zománcz és jellemző almandin, vele jár állítólag más egyszerűbb kardhüvely végső kerete és egy almandinos aranycsat. E folyóirat olvasói ismerik az érdekes kincset az A. É.-ben megjelent rajzokból. (A. É. 1880. I. 148. l.)

Végül az ezüst sorozathoz csatlakozik egy sírlelet, állítólag a Királyföldről, melyben három pár ezüst fülbevaló és nagy ezüst gyöngyök vannak, ez utóbbiakat nagyobb üres gömbök és háromszögökbe rakott finom ezüstgömböcskék ékítik, oly díszítési mód, mely az Európa keletén a IX—XI. századokban a nagy kereskedelmi vonalak hosszán föltünő leletek ezüstékszereit jellemzik. A kincsről az angol lajstrom nem közöl ábrákat; e hiányon folyóiratunkban majd segítünk, alkalmunk lesz a lelettel behatóbban foglalkozni s arról pontos rajzokat közölni, mert a n. muzeumnak sikerült azt megszereznie.

A gyűjtemény legértékesebb részét az őskori bronztárgyak képezték. Ezek közt volt a gaurai kincsből két díszes csákány, melyet az irodalom az Arch. közleményekből (XIII. 2. füzet 40. l.) és a Bronzkori Atlaszból ismer. (LXXXII. és LXXXIII. tábla.) A kincs egy részét megmentette a kolozsvári muzeum.

A gaurai csákányoknál ugyan kevésbbé díszes, de szintén ékítései miatt érdekes a gyűjtemény két darabja, melynek rajzát az idezárt II. táblán mutatjuk be. Az egyiket (1. sz.) rokon idomokból ismerjük és és ez idomok jól meghatározott nagyobb leletekben is mint p. o. a rimaszombatiban (Br. Atlasz. XXX. 3. és CXII. tábla) fordultak elé. Az Egger-gyűjtemény példánya állítólag Pozsonyból való; jellemző rajta a pálczákból kiálló két madáridom. Ily módon díszített csákányt ezen

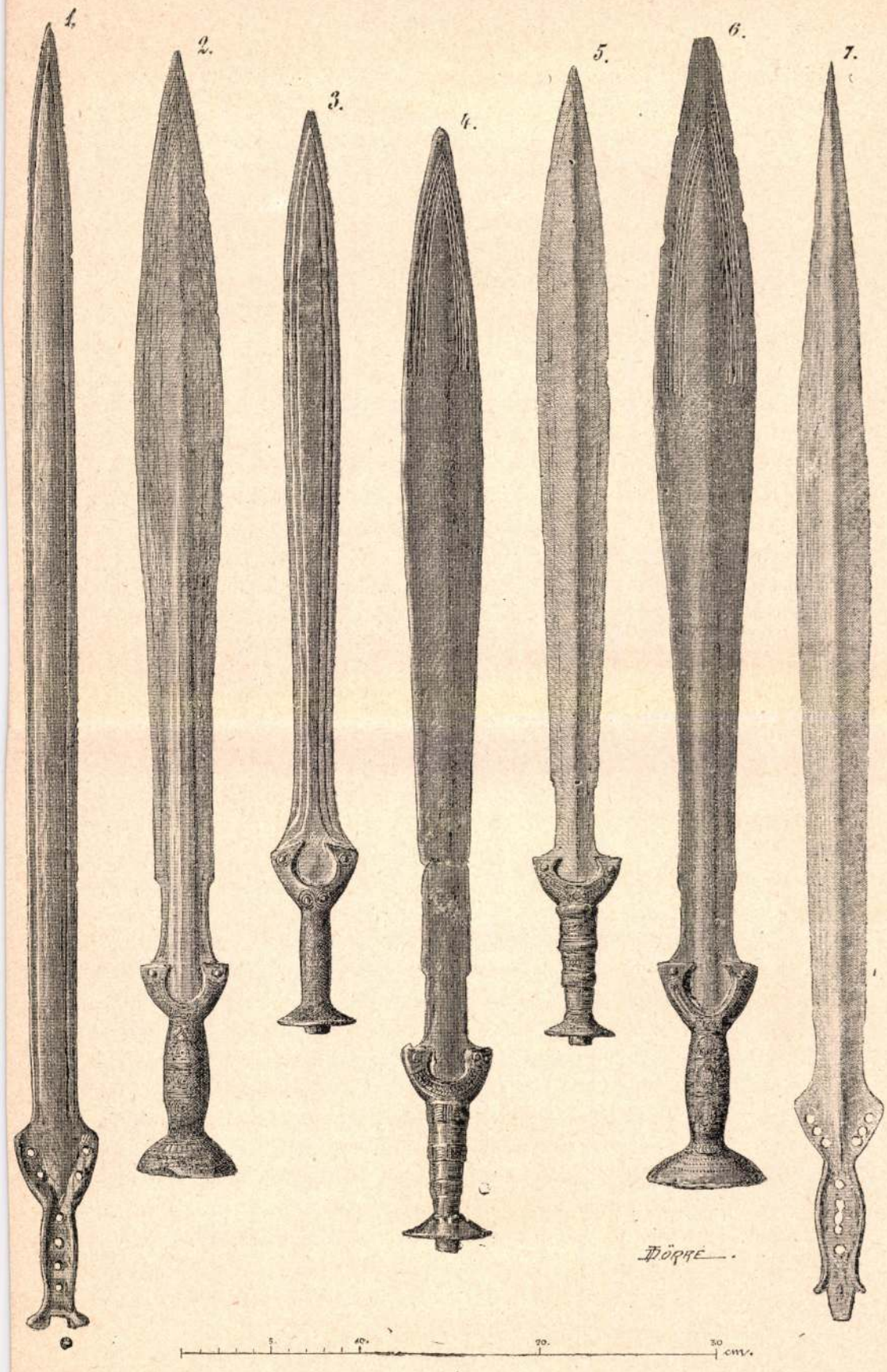

III. TÁBLA.

kivül csak egyet ismerünk dr. Jósa András gyűjteményében, de ez utóbbi csonka. Az Egger-féle példány az árverezésen világgá ment, nem lehetett a n. muzeum számára megmenteni.

Ugyancsak a II. táblán mutatunk be az Egger-gyűjteményből egy korongos csákányt, oldalt (2. *a)* és fölülről (2. *b*) és külön adjuk a korong jellemző díszítését. Ezt a darabot az angol lajstromban nem látjuk fölsorolva. Pengéje ugyan csonka, de érdekes a vonalas és álmaeander dísze, mely jobbfajta bronzkori fegyvereinket szokta ékíteni.*

Sajátszerű idoma miatt említésre méltó más két csákány. Egyik a Milani gyűjteményből való (79. sz.) s állítólag Magyarországból származik, pengéje keskeny, majdnem pálczaforma, hüvelye hengerded, háromszögbe rakott vonalakkal van díszítve és hátsó ága félkorongban végződik, melynek félkör idomú kihajlását párhuzamosan egymásmellé helyezett egyenes vonalkák ékítik. Ez az idom Magyarországon kívül déli Németországban is előfordul. Különösb figyelmet érdemel a Pfeffer gyűjteményből származó csákány (78. l.). Egészben a poroszlói ismert csákányokhoz csatlakozik, (Bronzkor emlékei XXX. 5. 6.) csakhogy pengéje félkörben hajlik ki, hüvelyén nincs karima, ellenben van két oldalán körded mélyedés és ennek közepén kidomborodás, rövid karja csúcsba futó korongban végződik. Lelőhelye ismeretlen, de miként a rövid jellemzésből kitünik, hazai bronzkorunk typusai közé tartozik.

A bronzgyűjtemény legjelentékenyebb sorozatai a Pfeffer és a Graffenried-féle gyűjteményből kerültek össze. Graffenried az ötvenes és hatvanas években az ország különböző részeiben maga szerezte a hely szinén a régiségeket, de csak ritkán jegyezte föl a lelhelyet. Mikor halála után a gyűjtemény még együtt volt, az érdekesb tárgyak a bronzkori képes atlasz számára lerajzoltattak. A gyűjteményben a n. muzeum és Egger Dávid osztozkodtak, most tehát a gyűjtemény egyik nagy része széjjel ment.

A Pfeffer-féle gyűjtemény a hetvenes években jött létre és java része Ipolyi Arnold és Ráth György bronzaiból, meg kereskedés utján került össze. Majdnem valamennyi tárgy hazai eredetü, de a legritkább esetekben lehetett a lelhelyüket biztosan tudni, mert Ipolyi Arnold legtöbbször Plank egri régiségkereskedő utján, Ráth György pedig rendszerint a budapesti kereskedésből szerezte régiségeit. Onnan van, hogy a most széjjel ment Egger-féle gyűjteménynek a bronzkori topographia szempontjából igen csekély jelentősége volt.

Jelentősége inkább abban állott, hogy gazdag sorozatokat, jó föntartású és jellemző példányokat tartalmazott. Ilyen sorozat volt a 19 kard, melynek legtöbbjét az idezárt III., IV. és V. táblán mutatjuk be.

* V. ö. Bronzkor emlékei LXXV—LXXXV.

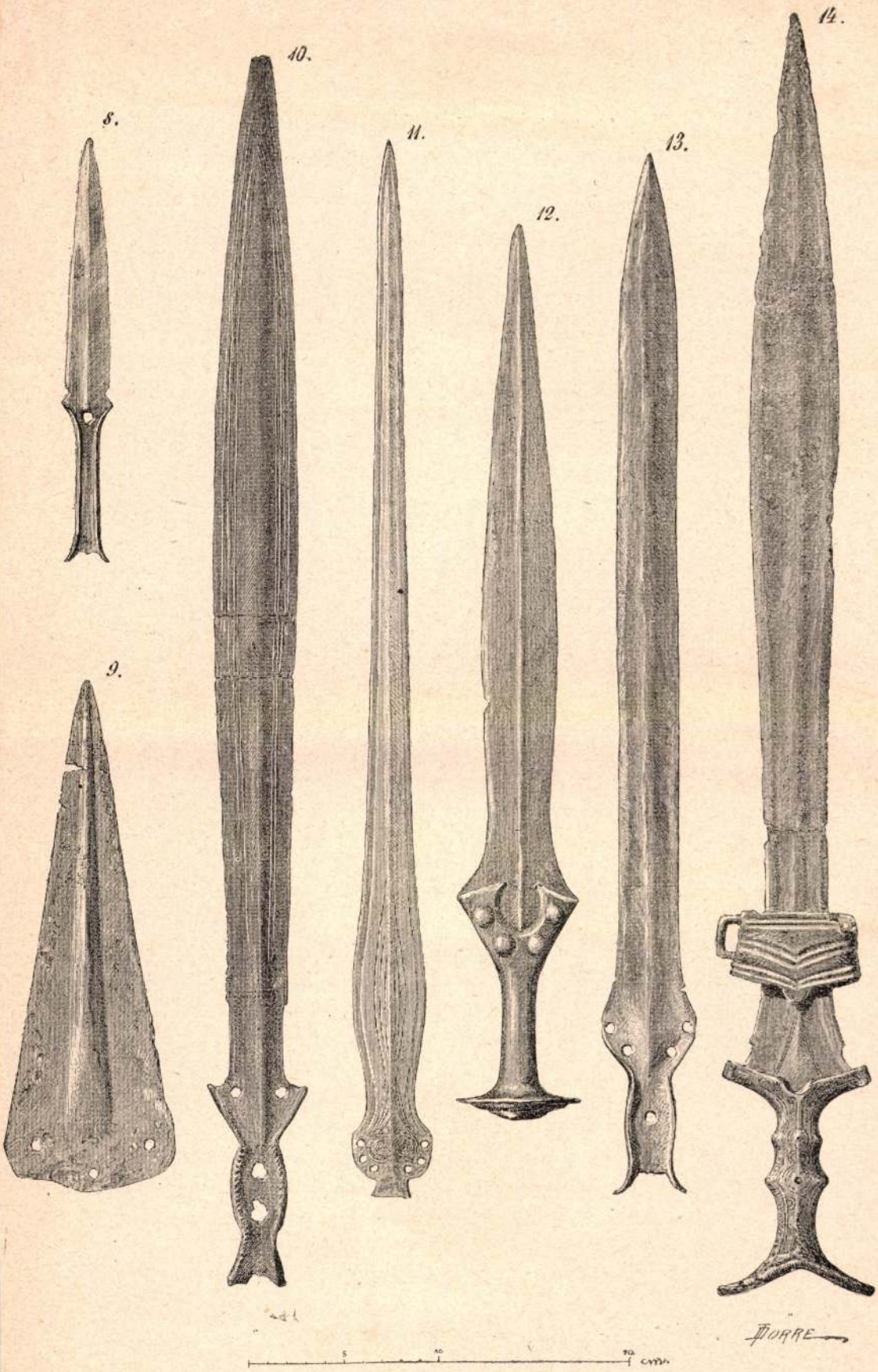

IV. TÁBLA.

Ezek közül a 14. számú (a IV. táblán) állítólag Tirolisból származik, bizton nem tartozik hazai formáink közé; a 13. számú penge állítólag petronelli származású, de habitusa a magyarhoni pengékéhez csatlakozik. A 13. számú rövid kard Graffenriedtől való és azért lehet magyarhoni eredetü, de idoma az olaszországi csoporthoz utasítja, nálunk ez idom ritkábban fordul elé.

A többi kardot vagy a «Dunában» lelték, vagy Pfeffer és Graffenried gyűjteményeiből valók. Az itt lerajzolt példányok közül a 3. sz. (III. tábla) Mármaros megyéből származik. A le nem rajzoltak közül ismeretes a buzitai kard (Bronzk. Atlasz XXI. 5.) és rokon vele a welsi kard (Angol lajstrom 48. sz.) Felső-Ausztriából.

Legérdekesebb a «Dunában Buda» mellett lelt penge, (IV. tábla 11.) melynek tekercsvonalu díszítéseit nagyobb alakban az V. tábla 11. a rajz adja. A szakértők rögtön emlékezni fognak mellette a n. muzeum rokon díszítésű pengéjére (Br. Atlasz XX. 4.).

A pengék közt vannak nád és liliomlevél idomuak, hosszabbak és rövidebbek s úgy szintén vannak a markolatos kardok közt példák majdnem minden hazai typusra, melyekre nézve az Arch. Értesítőben a hazai bronz kardokról közölt értekezésre utalhatjuk az olvasót.*

A tőrpengék közül a háromszögü, erős, közép bordájú, állítólag Szőnyről való (IV. t. 9. sz.), míg a csinos tőr (IV. t. 8. sz.) Steiermárkból származik.

Az V. táblán a hazai lándzsacsúcsok főbb változatait látjuk együtt. Az 1. számú lelhelye Petronell volna, a 2-iké Kassa, a 3. Tétényből, a 4. Pozsonyból, az 5. Mármarosból származnék, a 7. Ó-Budáról, a 8. Mármarosból való, a 6. és 9. ismeretlen származású.

Két tőr a vilyi leletből (Abauj m.) már ismeretes (Br. Atlasz XIX. 3. és 8. sz.).

Réz szerszám is van néhány a gyűjteményben; legérdekesebb az egy pengéjü rézbalta (állítólag Székesfejérvárról) az angol lajstrom I. táblája 68. sz. alatt. A lapos és tokos vésők soraiban néhány külföldi idom mellett a belföldi typusok legtöbb változatát együtt látjuk. Van kés is és sarlókból egy egész sor: ezek között legérdekesebb egy példány, melynek pengéje félkör idomú, markolat-nyujtványán két lyuk van a markolat erősítésére és a hol a háta a markolatba megyen át lapos peczeg emelkedik ki belőle. (Angol lajstrom 91. sz.)

Két korongos tekercs (Angol lajstrom XIII. t.), öt hengertekercs (XIV. t.) és számos karperecz fejezi be a bronzkori emlékek sorát.

Csatlakozik ezekhez végül egy nagy fibula gyűjtemény, sok becses és érdekes példány az őskortól a népvándorlási korig; különösen gaz-

* Arch. Ért. 1877. XI. k. 41—55. ll.

EGERVÁR

(Zala m.)

Rk. templom

-áts: Templommentés Egerváron.
= Zalai Hirlap, 1994. febr. 7.
6. ill.

A süllyedés miatt támadt repedések

elődési Ház (Pesti út)

.

IORVÁTH LAJOS

'ÓTH KURUCZ JÁNOS

OR. BOGDÁN EMIL

NAGY FERÓ

őt szeretettel várunk!

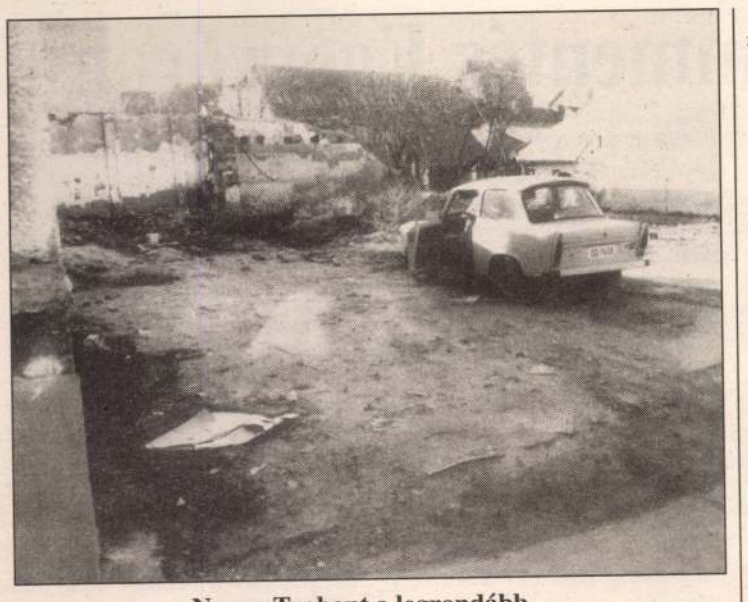

Nem a Trabant a legrondább...
(Szakony Attila felvétele)

Lehetne parkoló is

Van Nagykanizsán, a belváros közepén egy üres telek. Valamikor a „Bolhás mozi" állt ott. Aztán a mozit megszüntették, s az épület sokáig raktárként funkcionált. Volt arról is szó, hogy a közeli iskolának ott építenek tornatermet, de végül is egy évvel ezelőtt a bontást választották, s azóta a terület ott áll üresen. Pontosabban fogalmazva: nem üresen, mivel tele van téglatörmelékkel, gazzal és a legkülönbözőbb hulladékokkal. Újabban egy-két autós, aki nem talál magának helyet, ami a belvárosban gyakran előfordul, ott parkol. Ez a téglatörmelék miatt nem egészen veszélytelen vállalkozás, de más megoldás nem lévén, kockáztatnak.

A minap arra figyeltem fel, hogy két közterület-felügyelő szorgalmasan fotózza a területet. Mit ne mondjak, örültem. Arra gondoltam ugyanis, hogy ezek után majd intézkednek, megszüntetik a város szívében lévő gazos szeméttelepet, felszólítják azokat, akiket illet, rendezzék a területet. Aztán rövidesen kiderült, hogy nem erről van szó. Az ott parkoló gépkocsikat fényképezték, mert, hogy szabálytalan helyen álltak. Lehet. De a forgalmat nem akadályozták, a gyalogosokat sem. Nem lenne esetleg jobb az a megoldás, hogy rendezve a terepet, addig, amíg nem építkeznek rá, kinevezik parkolónak?

Z. T. I.

Párt- vagy médiaharc?

Lapverseny Keszthelyen

Keszthely, Hévíz és környéke lakói új ingyenes terjesztésű újságot vehettek kezükbe pénteken. A lap formátuma, címe rendkívül hasonlít a korábbi, a keszthelyi önkormányzati tulajdonú Castellum kiadó által előállított regionális hetilaphoz, amit a város január végén privatizált. A „Hévíz Keszthely és vidéke" című sajtóterméket azonban nem a kft-vé átalakított kiadó jelentette meg. Felállt a volt Castellum stábja, s ahogy az új lap első számának címoldalán a régi-új főszerkesztő írja: „Folytatjuk".

Mint hírül adtuk, a keszthelyi Castellum négymillió forintnyi alaptőkéjű gazdasági társasággá alakításával 35 százalékban maradt gazda a város önkormányzata, 55 százaléknyi tulajdont szerzett egy magánszemély, a fennmaradó részen pedig két zalaegerszegi betéti társaság osztozik. A történteknek politikai háttere kerekedett azzal, hogy a többségi tulajdont a testületi döntés révén az MDF egy keszthelyi alapító tagja, Polgár Gyula szerezte meg. A város képviselői a tulajdoni részarányokat ugyan maguk is vitatták, ám csak a saját döntésüket követően. Végül úgy ítélték meg, hogy ez nincs befolyással a tartalomra, hiszen a „Keszthely és vidéke" újságra az önkormányzat eddigi teljes tulajdonlásával sem volt képes hatást gyakorolni.

„... Az önkormányzat által lélekben is egy pártnak elzálogosított, anyagilag egy helybeli pártvezér személyétől függővé tett, a közeljövőbeni választások küszöbén eleve elvtelenül lekötelezett lapnak nem kívánnak szolgálói lenni" — nyilatkoztatja ki a beköszöntő sorokban saját és munkatársai véleményét a főszerkesztő, kérve az olvasók, üzleti partnerek támogatását. A „Hévíz Keszthely és vidéke" lapot a TESZ megyei irodája adja ki a Balaton-felvidéki Sajtóklub Egyesület gondozásában.

A privatizált keszthelyi kiadó lapja várhatóan február utolsó hetétől jelenik meg. Mivel mindkét újság ingyenes, sorsuk nagyrészt a támogatóktól függ. A címben újonnan szerepel Hévíz, s a fürdőváros önkormányzata már a múlt évben döntött arról, hogy ez évtől anyagiakkal segíti a regionális hetilapot. Akkor azonban még nem merülhetett fel az a kérdés, hogy melyiket? Érdeklődésünkre dr. Keserű Ákos jegyző elmondta, hogy a kiadó átalakításának részleteiről már korábban kértek tájékoztatást levélben dr. Szelestei Tamás keszthelyi polgármestertől, de választ nem kaptak. Megkereste azonban őket mindkét kiadó képviselője. A kialakult helyzetre tekintettel a laptámogatás ügyét újra fogja tárgyalni a hévízi képviselő-testület.

H. Á.

Relatív közbiztonság

Ahogy a főváros rendőrfőkapitánya látja

A napokban Zalaegerszegen munkaértekezletet tartottak a dunántúli megyék rendőrfőkapitányai. E tanácskozáson vett részt *dr. Bodrácska János* vezérőrnagy, Budapest rendőrfőkapitánya. Bár a programjukban nem szerepelt a sajtóval való találkozás, azért sikerült szót váltani a vezérőrnagygyal.

— *A közvéleményt a közelmúlt eseményei kapcsán joggal foglalkoztatja az ország rossz közbiztonsága...*

— Mihez viszonyítva rossz az ország közbiztonsága? — kérdezett vissza a vezérőrnagy. — A hatvanas évekhez vagy a környező országokhoz képest? Mert, ha ez utóbbit nézzük, akkor Magyarországnak nagyon jó a közbiztonsága...

— *Az emberek viszont a közelmúlt eseményeihez, bűncselekményeihez viszonyítva élik meg. Hiszen belügyminiszteri közbenjárásra, rendőri védelem kell egy kis, alföldi falunak, naponta hallani sorozatos gépkocsilopásokról, pince és lakás betörésekről, kábítószereseket tartóztatnak le és családot irtanak ki...*

— Egy sor dolgot és területet érintett, ezeket pontosítani kell. Kezdjük a végével. Szegeden kiirtottak egy családot. A sajtó, a közvélemény egyértelműen megértette, hogy a gyilkosságnak mi volt az oka? Hogy a család összefonódott az alvilággal, hogy tisztázatlan ügyletei voltak? Bocsánatot kérek, nem arról szól a történet, hogy betörték valakinek az ajtaját, megölték és elvitték mindenét. Az előbbi nem egészen azonos azzal, amikor az alvilág leszámol egymással.

— *A békés polgárt joggal zavarja ez is...*

— Valóban nem egy könnyű helyzet. A nemzetközi bűnözés beszivárgott az országba, de ez nem egy csoda dolog. Megjelentek a kínaiak, a szerbek, az oroszok, a lengyelek, az ukránok... Ebben a régióban most már van hat nagy város — Prága, Pozsony, Budapest, Bécs, München és Berlin —, amelyek rendőrfőkapitányai között létrejött az együttműködés. Most jöttem vissza egy pozsonyi találkozóról. Megkérdeztem hogyan állnak...

— *És hogyan állnak?*

— Budapesten 0,8, Pozsonyban 45, Berlinben 32 százalékkal nőtt a bűncselekmények száma. Budapesten 134 ezer bűncselekmény volt 1993-ban, Berlinben 165 ezer. Budapest lakóinak száma 2 millió, Berliné 3,5 millió. A fővárosunk rendőreinek száma 7 ezer. Berlinben 17 ezer egyenruhás rendőr, 3500 nyomozó, 5 ezer objektumőr van és ehhez vegyük hozzá a technikájukat és a fizetésüket...

— *Aki viszont Budapesten lakik, azt ez nem vigasztalja...*

— Engem az zavar, ha úgy általában mondják, hogy rossz a közbiztonság. Ezért kérdeztem hogy mihez viszonyítva....

— *És ha a hatvanas évekhez viszonyítjuk?*

— Akkor tökéletesen igaza van. Ám azt sem szabad elfelejteni, akkor lombikban voltunk. Ez az ország el volt zárva világtól. Ha nyitott az ország, mindenki ki bejöhet, s onnantól kezdve egészen más a helyzet. Azt meg, hogy kit engednek be, azt nem rajtunk kell számon kérni. És itt jönnek az egyéb dolgok. Vajon a bíróság leterheltségét vizsgálta a sajtó? Budapesten vannak olyan ügyek, amelyeket lezárunk, átadjuk vádemelésre és 5 év múlva kerül bíróság elé a tettes. Az ügyfelek a börtönbe való bejutásért sorba állnak.

— *Éppen ezért nem zavarja az elkövetőt, úgyis tudja szabadlábon marad...*

— Innentől ezek már komplex kérdések. Mert, ha egységes igazságszolgáltatás van, ha működik a rendszer, a rendőrség, ügyészség után belép bíróság, ítélkezik, a büntetésvégrehajtás pedig végrehajt. Ehhez képest Magyarországon a jelenlegi viszonyainkban nem olyan rossz a közbiztonság...

— *A embert sokkhatásként érik a maffia-ügyek, a bérgyilkosok felbukkanása.*

— Minket is sokkhatásként értek a leszámolások. Nehogy azt higgyék, hogy 28 éves rendőri szolgálat után, különböző lépcsőfokokat megjárt embernek kellemes érzés, hogy kimegy és látja a meggyilkolt családtagokat. Eleinte mi sem tudtunk napirendre térni felette... Vannak ezeknek a dolgoknak politikai vetületei is. Amikor például a kínaiak kezdtek nagy lendülettel érkezni az országba. Jeleztük a kormány felé, ha nem fognak politikai lépést tenni, akkor elözönlenek bennünket. És bevezettük Kínával szemben a vízumkényszert. Sokkal könnyebb helyzetbe kerültünk valamennyien. Az új idegenrendészeti törvénynek, ha meg lesz a végrehajtási utasítása, megint lesz hatása. Mert jogosan tudjuk letelepíteni az országban azokat, akik menedékjogot kérnek, vagy éppen kirakni az ide nem valókat. A nemzetközi bűnözéshez tartozó személyeket könnyebb lesz eltávolítani. Ezt nem lépték meg Prágában. Tessék kimenni és megnézni mennyi illegális kínai van ott, 50 ezer, s ha nem tesznek valamit, még többen lesznek. A berlini főkapitány már azt mondja, a kínaiakat kezdik kiszorítani a vietnámiak. Mi azt mondjuk, s ezt továbbítottuk a kormány felé is: nekünk az a kötelességünk, hogy az itt élő 10 millió magyar nyugalmát védjük meg. Bűnözőkre, alvilágra nincs szükség. Ehhez viszont eszköz, pénz, támogatás kell...

— *A lakosság viszont a rendőrökkel találkozik, tehát rajtuk kéri számon a biztonságát. Visszatérve a szegedi esethez, a híradásokból sokáig hiányzott az ok...*

— Más az újságíró, más a rendőr. A rendőr találkozik az eseménnyel és akkor kapásból nem tudja megmondani mi van, a sajtó meg egyből tudni akarja, mikor, ki, miért, hol... Ez a sajtó szempontjából jogos is. Ám egy rendőri vezető óvatosabb. Vannak utaló jelek, dolgok, de nem mondhatja el egyből, csak ha megbizonyosodik róla. Ezért kellenek a sajtótájékoztatók, amelyeken már nyíltan elmondható, mert tudom, a szavaim mögött bizonyítékok vannak, biztos vagyok abban, hogy a dolog úgy történt... Ha nem így nyilatkozom, az illető akár kártérítési pert indíthat ellenem.

Németh Ágnes

Az elsősök már nem kívánkoznak a belvárosba

Csácsi iskola, kibővített funkcióval

Úgy terül el a családi házak közötti hatalmas térben, mint valami óriás szárnyú madár. Nem is álmodhatta volna máshová a tervező a csácsbozsoki iskolaépületet. A hamarosan sorra kerülő névadó után a világhírűvé lett zalai csillagász, Izsák Imre nevét veszik fel.

— *A mai kor emberének, zsenijének érezzük őt, akinek eszmeisége, szelleme mondhat és mond is valamit a mostani gyermekeknek* — véli az igazgató, *Bényi Zoltán*

A csácsi iskola második tanévét kezdte e szép új helyén. A gyerekek, tanárok hamar belakták a modern, az aula köré tükörképszerűen szerveződő tereket, tantermeket. 1992 szeptemberében költöztek át Csács másik, talán mondhatjuk úgy is, régebbi részéből ide, az új negyedbe.

— *A régi iskolának is megvolt a maga hangulata a külső parkkal* — mondja az igazgató.

A modernség, a felszereltség viszont egyértelműen az új javára írandó. A folyosók, a tantermek meglepően tágasak és tiszták, pedig vagy 250 gyerek használja őket naponta.

— *A rendre vigyázunk, a fölös energiáikat a gyerekek kiélhetik másban, nem a rongálásban, a falfirkában vagy éppen a szemetelésben. Ott van például a mindennapos testnevelés* — folytatja az igazgató. — *Jelenleg 12 osztályunk van, úgy tűnik jövőre eggyel több lesz. Az elsősöket már nem viszik be a városba. Talán minden nagyzás és túlzás nélkül mondhatom: növekszik a népszerűségünk.*

Mindent tudnak nyújtani, amit a „nagyok". Nyelveket, számítástechnikát oktatnak, s kiheezett zeneiskolai osztályuk is bár a zongorájuk nem éppen versenyszínvonalú. Az elsősök tantermeiben szőnyeggel takart játszósarkot rendeztek be. Az olvasást a városban tán egyedül itt tanítják az újra felfedezett, szótagolásos módszerrel.

Az elsősök és tanító nénijük: Paisné Pais Ágnes. (Arany Gábor felvétele)

— *Tagozatok nincsenek. Elvünk az, hogy minden gyerekben találjuk meg azt, amiben ő a jó. Ez a feltétele annak, hogy ki-ki a legjobbat tudja nyújtani, amivel sikerélményhez juttatjuk.*

A lányok háztartási ismereteket tanulnak (a teremben ott sorakoznak a gáztűzhelyek, a mosogatók), de megismerkednek a kosárfonással, a korongozással, s a népi kézművesség más ágaival is.

A tornacsarnokot tavaly nyáron adták át. Felszereltsége, ellátottsága folytán igen gyakran veszik igénybe különböző kupák és tornák rendezéséhez. Az épületnek külön gondnoka van, így az iskolától függetlenül is használható, bérbe vehető.

Egyébként az iskola is több, mint a városrész tanintézménye. Működik itt könyvtár — egyelőre a városi könyvtár fiókjaként —, s esténként mozielőadásokat tartanak. A tornaszobában a küzdősportokon kívül aerobic van esténként, de csak úgy pinpongozni is be lehet jönni. A konditerem népszerűsége a legnagyobb, ami nem csoda, hisz igen jól felszerelt.

— *Arra törekszünk, hogy a bevételeket visszaforgassuk az iskolára. Egyébként már megkaptuk a státuszt a kibővített funkcióhoz, ami azonban még nem jelent ámk-t* — tudjuk meg az igazgatótól, aki azt is elárulja, hogy amolyan faluház módjára bálokra, lakodalmakra is igénybe veszik a termeket.

Tervezik, hogy a hátsó udvarban kosár-, kézilabda- és teniszpályákkat építenek, no meg természetes anyagokból játszóteret a kisebbeknek. Aztán még egy merész elképzelés: olyan ligetre is gondoltak, amelyben a Kárpát-medence számos hasznos növényét gyűjtenék egybe.

Ahogy a csarnokból szemlélődünk, jól esik játszadozni a gondolattal, hogy hátrébb átmenetileg egy nagy füves tér lesz, ami akár minigolf pálya céljaira is szolgálhat. Aztán a sportcsarnok mellé elképzelünk egy tanuszodát.

Közben becsengetnek, fülbemászó dallamsor hívja tanulni a gyerekeket. A tesi órán a gyerekek fociznak. A szertárból kihozzák a szép, zöld színű labdát. Itt bent csak ezzel lehet futballozni. Ők már tudják, ez nem tesz kárt a berendezésben...

— ná —

Egyes helyeken 3,2 méter hosszú furatba kerül majd az ötvözött acélrúd.
(Kiss Ferenc felvételei)

Templommentés Egerváron

Nemcsak az egervári várkastély szerepel a műemléki listán, hanem a tőle nem messze található római katolikus templom is. Írásos adatok már 1497-ben említést tesznek a ferencesek kolostoráról és templomáról, amely a törökdúlás idején elpusztult. A romos boltozatú templomot 1746 körül átépítették. A templom 1969-es restaurálása során kerültek elő az eredeti gótikus ablakok. Gyönyörű barokk oltár és szószék található a szentélyben.

Mostanában „kisebb" gondok merültek fel a műemléki épületben. Az állagromlás szemmel is jól látható, a boltozat kellős közepén szinte megszakítatlan az törésvonal.

— *Valószínűleg süllyedés miatt repedt meg. De közrejátszhatott az is, hogy a századforduló tájékán leégett a tetőzet s eltűntek az összekötő gerendák. Az elszenesedett gerendák üszkös maradványai egyébként bent vannak a falban. Így statikai erősítés nélkül maradt a templom. Időközben nőtt a forgalom, leszállt a talajvíz, s ezek a hatások jelentkeztek a szerkezetben. A repedezett boltív kifelé nyomja a falakat. A szentély feletti ékkő már meg is mozdult* — mondta *Miklós László*, a megerősítő helyreállítást vállaló zalaegerszegi Hidraulika Kft. ügyvezetője.

A munkálatok terveit a szombathelyi *Schmall Gyula* készítette. A dolog tulajdonképpen egyszerű: 40 milliméter átmérőjű — 10-14 méter hosszúságú — ötvözött acélrudakkal kell összefogni a templomfalakat. A kft. egyedi tervezésű ütvefúró berendezést használ.

— *Bányagépet alakítottam át erre a feladatra. Műemlékek vastag falazataiba igen gyakran kell fúrni lyukakat, s ez a gép nagyon megbízhatóan dolgozik. Itt néhol 3 méternél is hosszabb furatokat kell készíteni. Nem éppen veszélytelen a munka, de izgalmas, szép feladat. Úgy tervezzük, hogy február közepére mind a nyolc pár összekötőrudat felrakjuk, s ezzel remélhetően megállítjuk a műemléktemplom állagának romlását*— tette hozzá Miklós László.

Az egyházi munkát önköltségen, alig több mint 300 ezer forintért végzi el a cég, a módszer referenciájának szánják.

-áts

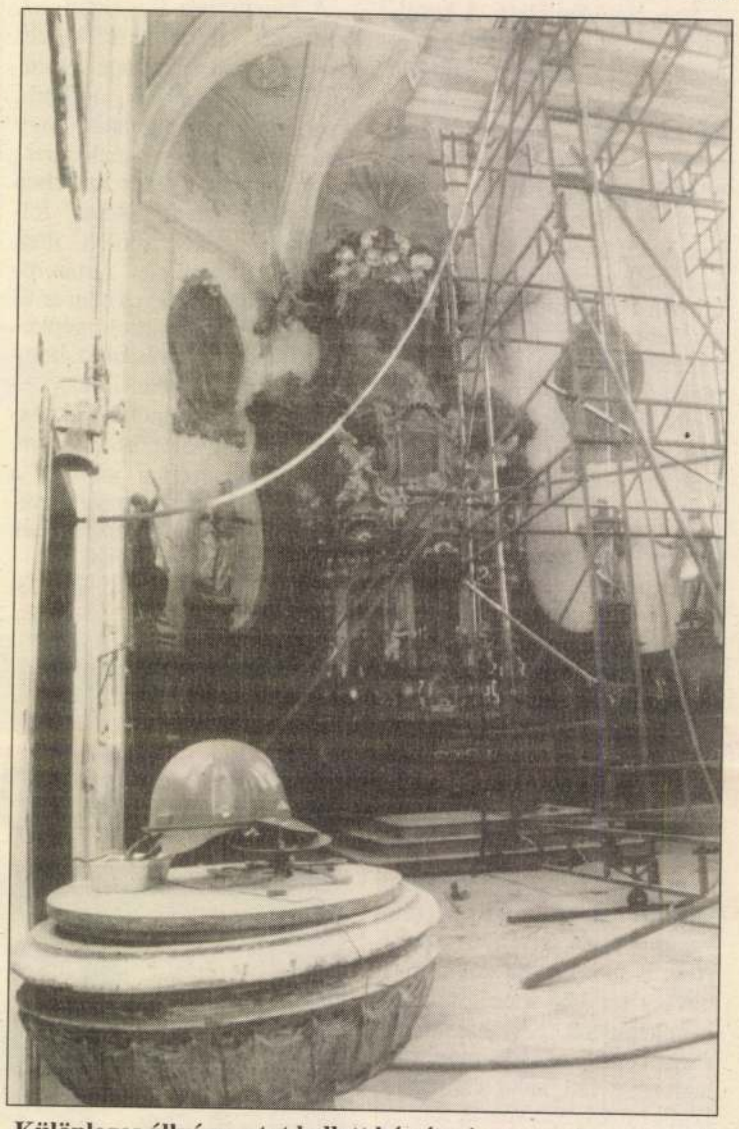

Különleges állványzatot kellett készíteni a magasban történő falfúráshoz.

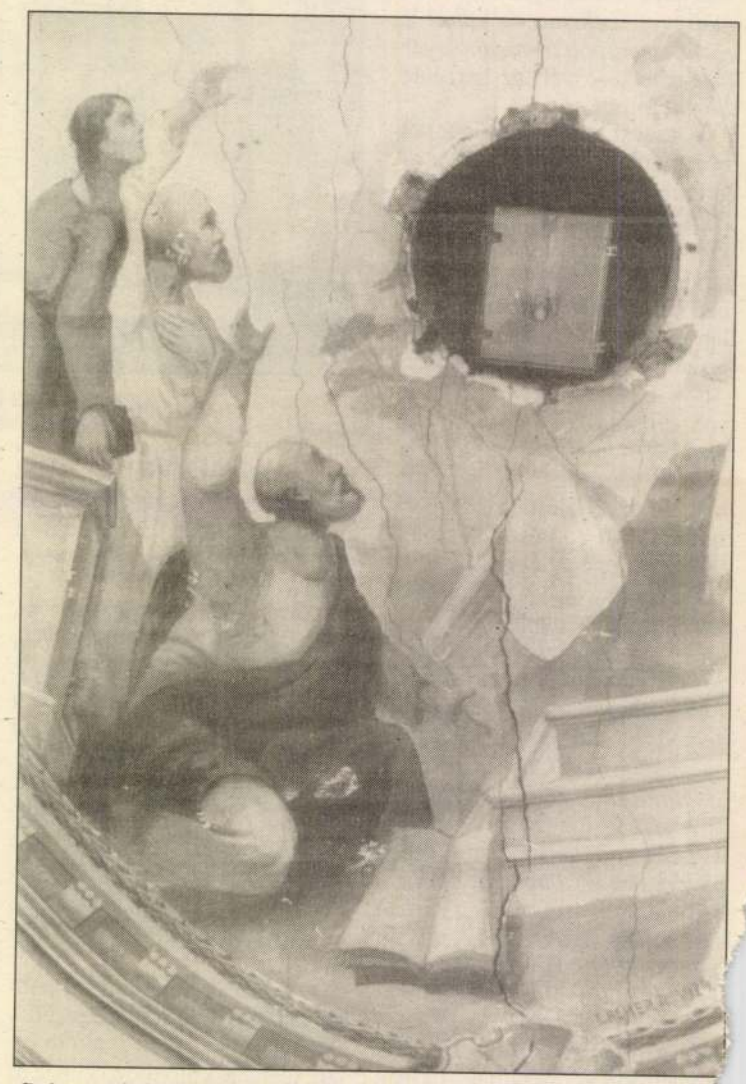

Sajnos, jól látható a freskóalakok közötti repedés a boltozato
(Az illúzióromboló lámpatest elhelyezése az egy másik tém

MAGYAR ÁLLAMPAPÍR

Lakossági Kincstárjegy 1993/II.

Ogilvy&Mather

Legyen akár mozgékony...

...például egy olyan befektető, aki folyamatosan gondolkodik, minél jobb befektetést keres pénzének, és még rövid távú tartalékaival is szeretne minden percet kihasználni.
Ahhoz, hogy ezt megtehesse, mindenképpen meg kell ismerkednie egy befektetéssel.
Ez a Lakossági Kincstárjegy.
A Lakossági Kincstárjegy 1 éves futamidejű állampapír, amely azonban már a második hónap után visszaváltható. Sőt, visszaváltás esetén már a második hónap után is kamatozik.

A Lakossági Kincstárjegy Magyar Állampapír, így visszafizetését és kamatait az állam garantálja. Az Ön követelése nem évül el, ezért bármely értékesítő fiók köteles visszaváltani az Ön Lakossági Kincstárjegyét.
Ha tehát szeretné pénzét egyszerűen, rövid távon is jó hozamra befektetni, válasszon egy rugalmas megoldást.

Lakossági Kincstárjegy. Kamata az 1 éves futamidő végén bruttó 21%.

A Lakossági Kincstárjegy folyamatosan kapható az alábbi forgalmazóknál: Budapest Értékpapír és Befektetési Rt. 1052 Budapest, Deák F. u. 5. • **Budapest Bank Rt. valamennyi fiókja • OTP Bank Rt. kijelölt fiókjai • Budapest Bank Rt.** Zalaegerszeg, Kossuth u. 2. • **Budapest Bank Rt.** Nagykanizsa, Erzsébet tér 19. • **OTP Bank Rt.** Zalaegerszeg, Berzsenyi u. 7. • **MNB Zala Megyei Igazgatóság** 8900 Zalaegerszeg, Dísz tér 7.

LAKOSSÁGI KINCSTÁRJEGY
ÁLLAMPAPÍR

A TÖBBSZÖRÖS BIZTONSÁG

A tizenkilencedik heti toplistát leginkább úgy jellemezhetnénk, hogy nem történt semmi. Noha három bemutató is jutott erre az időszakra, nem nagyon hatották meg a fővárosi nézőközönséget. A heti nézőszám (98 421) alacsony, de nem tragikusan. A sokéves átlag alapján ebben az időszakban általában ennyi szokott lenni, noha folyamatosan emelkedett a termek és a moziszékek száma.

A három premierfilm, a Hálószobában (1424 néző), a Szabad szerda (631 néző) és a Tükör (559 néző) című művek nézettsége olyan alacsony volt, hogy humoros lenne toplistáról beszélni velük kapcsolatosan. Pedig a Hálószobában váratlan kritikai és közönségsiker volt az egész világon. *Todd Field* filmjét öt Oscar-díjra jelölték: a legjobb film, a legjobb férfi és női színész, a legjobb női mellékszereplő és a legjobb adaptált forgatókönyv kategóriájában. Az emberi természetet és szokásokat feldolgozó mű mindemellett olyan elismerésekben is részesült, mint a Franklin J. Schaffner-díj és a zsűri díja a Sundance filmfesztiválon. Ennek ellenére Budapesten óriási bukás. A forgalmazó InterCom nem nagyon foglalkozott a filmmel, biztosan lefoglalta őket a Star Wars gigakampánya.

A totális érdektelenségnek persze még több oka is lehet. Mondhatnám, hogy itt a jó idő, a szabadtéri kocsmák hirtelen nagyobb vonzerőt jelentenek a moziba (is) járó rétegnek. Hivatkozhatnék a Star Wars előtti „halotti" csendre is. Valószínűleg mindkettő igaz. De nekem mégiscsak az a lehetőség tűnik a legvalószínűbbnek, hogy drágák a mozijegyek. Azaz ha nincsen éppen egy kasszarobbantó a mozikban – mint mondjuk a Star Wars, amit a jó nép úgyis megnéz –, akkor a nézők fokozatosan elmaradoznak a multiplexekből. Gondoljunk csak bele: egy csúcsidős, 1090 forintos mozijegyért több mint három korsó sört kaphat az ember. És utóbbi esetben a hatás garantált. A moziban viszont nagyon könnyen ki lehet fogni egy gyengébb filmet. Arról nem is beszélve, hogy ha a multiplexben a büféhez járulunk, nagyon könnyen lefolyik a torkunkon egy újabb mozijegy ára. De nem ragozom tovább.

Inkább egy hírrel zárom a mondandómat: új forgalmazó jelenik meg a piacon. Biztató kezdet: az SPI nevű cég független stúdiók által gyártott igényes filmekre specializálta magát. Első bemutatójuk május 30-án *Steven Soderbergh* Traffic című alkotása lesz, amely négy Oscart (legjobb rendező: Steven Soderbergh, legjobb vágás: *Stephen Mirrione,* legjobb forgatókönyv: *Stephen Gaghan*, legjobb férfi mellékszereplő: *Benicio Del Toro*), két Golden Globe-ot (legjobb férfi mellékszereplő: Benicio Del Toro, legjobb forgatókönyv: Stephen Gaghan) és egy berlini Ezüst Medvét (legjobb férfi szereplő: Benicio Del Toro) nyert. Hol volt eddig ez a több mint két éve készült remek film?

Csákvári Géza

A MÁJUS 9–15. KÖZÖTTI HÉT TÁJÉKOZTATÓ ADATAI

A film címe (forgalmazó)	Heti jegybevétel (ezer Ft)	Heti nézőszám	Hány hete játsszák?	Össz-nézőszám	Az összes bevétel (ezer Ft)
1. (1.) **A Skorpiókirály** *(UIP)*	13 601	15 196	3	87 393	78 734
2. (2.) **Pánikszoba** *(InterCom)*	12 587	13 839	2	33 749	30 638
3. (3.) **Kate és Leopold** *(UIP)*	8 115	9 702	2	21 621	18 034
4. (4.) **Showtime** *(InterCom)*	7 124	7 600	4	60 112	53 806
5. (6.) **Valami Amerika** *(Budapest Film)*	5 203	7 263	15	216 528	173 569
6. (5.) **Hídember** *(Mokép)*	5 078	7 423	5	79 777	59 959
7. (8.) **Megszólít az éjszaka** *(InterCom)*	3 685	3 881	3	17 289	16 413
8. (7.) **8 nő** *(Budapest Film)*	3 008	4 477	2	11 523	7 373
9. (9.) **Amélie csodálatos élete** *(Mokép)*	1 953	2 498	12	93 119	71 092
10. (10.) **Mulholland Drive** *(Budapest Film)*	1 529	1 780	4	16 251	13 161
A Top 10 összesített eredményei:	61 883	73 659			
Budapest összesen:	80 633	98 421			

A zárójelben lévő számok az előző heti helyezést mutatják

Forrás: Filmforgalmazók Egyesülete

NÉPSZABADSÁG-grafika

Hadházi hatalmon!

A főnök elutazott
A többi vezető fogságban
Őrült nyereményesős

(MPI) Ma a kora reggeli órákban *H. L. (Hadházi László)* többszörösen büntetlen előéletű budapesti lakos a rádió vezetőit túszul ejtve magához ragadta a Juventus Rádió vezetését.

Az elkövető – aki mellesleg a Juventus Reggel műsorvezetője – kihasználva *Mark West* (eMWé) vezérigazgató távollétét – a rádió vezetőit bekerítette, majd egy fegyvernek látszó mikrofonnal fogságba ejtette. A rádió amerikai tulajdonosai értetlenül állnak az események előtt: H. L. tehetséges műsorvezető, aki a Juventus Rádió reggeli műsorának hallgatottságát több, mint a duplájára növelte. Kiszivárgott információk szerint tettére kizárólag a hallgatók érdekében szánta el magát. A hozzánk eljuttatott követelései:

1. **A Juventus Rádióban minden órában 20 000 Ft értékű ajándékot kell a hallgatók között kisorsolni a labdarúgó világbajnokság jegyében.**
2. **A fődíj egy Citroën Xsara személygépkocsi.**

A túszok biztonsága érdekében a játék elkezdődött!

RÉSZLETEK ÉS JÁTÉKSZABÁLYOK AZ UNO.HU HONLAPON

Ha nem csak az autót akarja megnyerni, **Öné lehet az 1 200 000 forint értékű, kétszemélyes dél-koreai út** a labdarúgó világbajnokságra! Hallgassa a Juventus Rádiót, küldje vissza ezt a szelvényt a rádióban elhangzó jelmondattal **május 31-ig** és a Juventus reggeli műsorából megtudhatja, hogy Ön-e a szerencsés, aki utazik.

Név: ..... **Cím:** .....

Életkor: ..... **Tel.:** .....

A Juventusban elhangzott jelmondat: .....

JUVENTUS RÁDIÓ

Beküldési cím: Juventus Rádió, „FOCI VB", 1437 Bp., Pf. 777.

Westel a Kapcsolat Rexona

ÉRCNÉL MARADANDÓBB

Horn Ede síremléke

Közvetlenül a Kerepesi úti temető mellett nyílt meg 1874-ben a főváros és az ország egyik legkülönlegesebb, művészi értékekben leggazdagabb sírkertje, a Salgótarjáni úti izraelita temető. Síremlékegyüttesének meghatározó része néhány évtized alatt, a XIX–XX. század fordulójáig felépült, így az itt található mauzóleumok, sírboltok és más emlékek időben is, stilárisan is a Kozma utcai temető – jóval ismertebb – síremlékeinek előzményét jelentik. A Salgótarjáni úti temetőt a XX. század második felében már nem használták, s ma már látogató is alig akad: a sírkert nagy részét sűrű bozót borítja, s rengeteg a feltört, megrongált vagy meggyalázott síremlék. Az áthatolhatatlan növényzet romjaiban is elragadó sírok százait rejti, melyek funerális művészetünk talán legkevésbé ismert részét alkotják.

Számos síremlék került át ide a városegyesítés után felszámolt régi fővárosi zsidó temetőkből, például Goldberger Sámuel textilgyárosé. A XIX. században itt eltemetett neves személyek közül ki kell emelni három jeles orvost és akadémikust: Hirschler Ignác szemészt, Rózsay József 1848-as főorvost, valamint Ónodi Adolf fül-orr-gégészt. Itt kapott nyugvóhelyet a dualizmus kori zsidóság egyik legkiválóbb politikai vezetője, Wahrmann Mór, a Fővárosi Statisztikai Hivatal első igazgatója, Kőrösy József, továbbá Wodianer Fülöp könyvkiadó, Egger Dávid ötvös, Bacher Simon író vagy a híres EMKE kávéházat megnyitó Wassermann Jónás.

A Salgótarjáni úti temető időben legelső neves elhunytja Einhorn Ignác vagy ismertebb, az emigrációban felvett nevén Horn Ede (1825–1875) volt. Pályafutását politikai és felekezeti reformerként kezdte az 1840-es években, többek között az első hazai zsidó hetilap alapító szerkesztőjeként, illetve 1848-ban a Magyar Izráelita Középponti Reformegylet hitszónokaként (utóbbi európai jelentőségű, radikális vallási reform színhelyévé tette a szabadságharc fővárosát). 1849-ben az ellenséges vonalakon jutott el Komáromba, ahol Klapka századossá és tábori rabbivá nevezte ki. Három évtizedig kora legkiválóbb, Európa számos lapjának dolgozó újságírói közé tartozott, de neve közgazdászként és történészként is számon tartandó. 1869-ben hazatérve a mérsékelt, balközép ellenzék híveként előbb a Jókai alapította Neuer Freier Lloyd szerkesztője és országgyűlési képviselő lett, majd a fúzió után Tisza Kálmán kormányában kereskedelemügyi államtitkár, s így az első zsidó vallású magyar kormánytag.

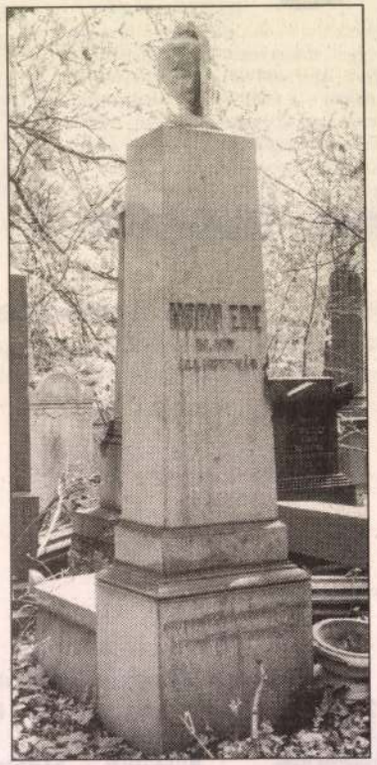

FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Síremléke díszurnás obeliszk, amely, eltekintve az úttal ellentétes oldalra vésett héber felirattól, állhatna a „falon túl", a Kerepesi úti temetőben is: a dualizmus kori neológ izraelita elit, elszakadva a zsidóság temetkezési tradícióitól, számos síremlékformát átvett a keresztény elittől. Elsősorban antik eredetű, szekularizált, világias formákról van szó, illetve a nemzeti szimbolika elemeiről, tehát azokról, amelyek a Kerepesi úti temetőben is ekkoriban váltak igazán dominánssá.

Tóth Vilmos

FÜRGEFALÓ

Finom a főzelék

A hazai felnőtt népesség jelentős része – ha nem egésze – kisgyerek korában utálta a főzeléket. Leginkább azt, amelyben tetten érhető a magyar nyelv legnagyobb ellentmondása, hiszen a gyerekek által legkevésbé kedvelt étket éppen finomfőzeléknek hívják. Ki hinné, hogy e sajátosan magyar, ránttással, esetleg ízlés szerint habarással készült ételféleségre mégis komoly üzletet lehet alapozni.

Alig egy évtizede még kuriózum volt Budapesten a Dob utcai főzelékbár, ahová az idegen étkek begyűrűzése ellen lázadó, nosztalgiára hajlamos, finnyás értelmiségiek jártak főzeléket ebédelni. Ma viszont, mondhatni reneszánszát éli a főzelék. Ezt a gasztronómiai divatáramlatot lovagolta meg az a vállalkozó, aki létrehozta a Főzelékfalót. Állítólag már nem is egy van belőle a fővárosban. Én magam egyet ismerek, méghozzá Óbudán az Euro Center nevű plazafélességben. Első emeletén, ahol a mozi is van, négy gyorsétkezde működik. Pontosabban négy van, de csak egy működik.

A thaiföldi tápokat kínáló pulthoz csak ritkán téved valaki, míg a Pizzaház forgalma is hasonló. Mellette van a görög ételeket kínáló, Kosztolsz nevű hely, ahol már többen megfordulnak. Mégis, a három étkezde egyheti összes vendégszáma sem éri el azt a forgalmat, amelyet a Főzelékfaló egy átlagos hétköznap, délidőben, egyetlen fertályóra alatt bonyolít. Ez igazi fürgefaló. Beállunk a sorba, fogjuk a tálcát, veszünk magunkhoz szalvétát, műanyag eszcájgot és már tolhatjuk is az üvegpult előtt a kellékeket, hogy válasszunk magunknak valamit. Ez az étkezde mégsem hasonlít nyomokban sem a régi, békebeli Hallóra, ott a körút és a Maja sarkán. Ez már modern, korszellemhez illő, mint átellenben a multiplex. Az étkezőtér kicsit űrbázisos hangulatú, amit a főzelékfaló háziasan hangulatos miliőjével némileg megpróbál oldani.

A hely egyetlen hátránya, hogy mindig meg kell küzdeni a bőség zavarával. Természetesen van legalább tízféle főzelék. A felnőttkori ízlésváltozást mutatja, hogy ha valaki későn megy ebédelni, akkor éppen finomfőzeléket már nem nagyon kap. De emellett szinte valamennyi klasszikus zöldségételből lehet választani, mert természetesen főzelék kivitelben van spenót, sóska, tök, lencse, száraz és zöldbab, krumpli, borsó, nem szólva a sóletről és a paradicsomos káposztáról. Ehhez lehet legalább ennyiféle feltétet választani, vagyis a variációk száma is zavarba ejtő.

Az egyetlen, ami a Főzelékfaló rovására írható, hogy van benne némi lutri. A főzelékek általában nagyon jók, rosszabb esetben csak jók és csak nagy ritkán fordul elő, hogy nem jók. Inkább az a gond, hogy ha a borsófőzelék különösen jól sikerült, és néhány nap múlva megint azt ennénk, lehet, hogy csalódnunk kell. Ezt már lencse- és tökfőzelék esetében is tapasztalhattuk. De lehet, hogy éppen ettől olyan nagymama az egész főzelékebédelés, mert van úgy, hogy jól sikerül, és van úgy, hogy még jobban.

A vendégek nagy részét a környéken dolgozó tömegek teszik ki, de olykor-olykor családok is beállnak a sorba. Mivel a gyerekek idegenkednek a főzeléktől, és ez az ellenszenv az ilyen étek iránt néhány felnőttben is megmaradt, mást is lehet kapni. Mindenféle köretet, ragut, rakott ételeket és salátákat, sőt édességet is. Azokból is a nagyi típusúakat, úgy mint barátfüle, császármorzsa, néha vargabéles, de mindig és mindenkor mákos guba. Ezt, egy általam eddig ismeretlen irányzatot követve, vaníliaöntettel adják, a kiszolgálólány értetlenül nézett rám, amikor mézet kértem hozzá. Mégis, láthatóan ez a legnépszerűbb, annak ellenére, hogy amíg a főzelék ára elég baráti – hatszáz forintból bőségesen jól lehet lakni –, addig a mákos guba ára inkább borsosnak mondható.

A kor szellemének megfelelően műanyaghab tányérról, fehér, hőre lágyuló, műanyag kanállal, késsel és villával kell bajlódni. A fasírozott, amelyben nyitás óta árával együtt kedvezőtlenül alakult a zsömle és a hús aránya, néha olyan forró, hogy deformálódásig olvad benne a villa. Mivel azonban az étel finom, érdemes követni néhány törzsvendég példáját. Vannak, akik, mint egykor a katonaságnál a kanálgépet, magukkal hordják saját fém étkészletüket. De vannak olyanok is, akik elviszik magukkal az ebédet. Egyszerűen azért, mert finom a főzelék.

Éhes István

Nők 2002. május 23. 38., ill.

EGGER, Rita

Riáll. Olan tutéret, 1985

ism. DOMBI József: Rita Egger grafikái. =
Új T. 1985. febr. 10. 3–4. ll.

M.D.K.

Wilhelm Egger, festő

Már 1808-ban sikerei voltak profil krétarajzaival. Két évet töltött Olaszországban. Würzburgban, Oldenburgban dolgozott, mint nevelő, rajzot is tanitott. Váradi Szabó János kérésére Magyarországba jön és elvállalja a Vay család gyermekeinél a rajz, zene és tornaoktatás

259, 261.o.

Lengyel Imre: Wilh. Egger pinxit 1825. A Lilla arakép arcakép festőjéről. 257.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen, 1965 Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Wilhelm Egger, festő

A pesti ev. iskolában bontakozik ki teljesen egyénisége. A Vay-családtól elvált. 1822-től a Dreikronengasseban, 1827-ben az Ujvásártér 266. sz. alatt, 1830-ban a Tehérhajó utcában lakott. 271. o. 1830-ban, nyugalombavonulásakor ezüst serleget kapott az iskola egyházi főhatóságától. 271. o.

Lengyel Imre: Wilh. Egger pinxit 1825. A Lilla arckép arckép festőjéről. 257. o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1965. Debrecen, 1966 Alföldi Nyomda. Debrecen

EGGER VILMOS festő

SZENTES András: A Csapó-kuria és a Szekszárdi Képtár. Szekszárd : Wosinsky Mór Megyei Muzeum, 1991 11-13, 24, 43.p. és ill.

Egger Vilmos
festő

„Lilla portréja" 1825.
(repro)

Hunyadi István: Föltányák Vajda Julia sírját
Nők Lapja, 1970. julius - 30 szám

M.D.K.

Egger Vilmos, festő (1792-1830)

1792-ben született Staadban, a St. Gallen-i Kanton thali egyházkörségében. Mint Pestalozzi tanítványa került ~~Buda~~ Bestre, ahol az evangelikus iskola rajztanáraként működött. Szerző egy ízben már foglalkozott Egger magyarországi működésével, a Budapesten található archépeivel. Éme cikkenet visszhangja több érdekes, korrázolás és Butatási eredmény látott napvilágot, melyeket ./.

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége

Müvésettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

80. old.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő

... szerző most tömören és világosan összefoglalja és felsorolja az aróta előkerült adatokat, levelehet, végrendeletét, melyek sor új fényt vetnek Egger magyarországi működésére. Ezek szerint 1813 május 26-án indult el Lindanig gyalog, München-től kezdve pedig hajón. 1823-ban Bécsben járt és a két Salamon lány körös portréjén dolgozott. Egyik értékes levele, mely szerint 1830 elején Pozsonyban kapcsolatba került Pestalozzi másik magyarországi

./.

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége

Müvészettörténeti Értesitő, 1968. XVII. 1-2.sz.

80 old.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő

... hovetével, Brunszwik Terézzel - elveszett. Valószínű hogy Egger is résztvett azon a hiállitáson, melyner belyiségeit perspektivikus falihéperkel díszitette s melyet jótekony cél érdekében, a hiszedővok támogatására szervezték. Előkerült az a levele, melyben 1830-ban egészségi állapota miatt állásáról lemond. 1830 november 2-án meghalt tudóvészben. Előkerült végrendelete is, melyben

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége ./.

Müvésettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

80. old.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő

... egész vagyonát, hagyatékának elárverezése után több mint 2000 aranyat, Svájcban élő családjára és magyarországi barátaira hagyta. Az ujabban felmerült adatok alapján sikerült Eggerner Magyarországon lappangó több művét is megtalálni, melyeket szerző-az összes eddig ismertekkel együtt, mint Magyarországon keletkezett és fennmaradt festményeit — ./.

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége

Müvészettörténeti Értesitő, 1968. XVII. 1-2.sz.

./. old.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő

... felsorolja, az ábrázolt neve, a kép keletkezési éve, nagysága é kelléte megadásával együtt. Jelzi, hogy továbbiak, valamint írásos adatok, még előkerülhetnek s ezek nemcsak a művésettörténet kutatóit, de Egger pedagógiai tevékenysége folytán szélesebb köröket is érdekelhetnek. Portrei körül körli a következőket:

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége ./.

Művésettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

80-82. old.

-6-

M.D.K.

Egger Vilmos, festő

- Váradi Szabó János, miniatur, Debrecen, magántulajdon
- Podmaniczky Károlyné, 1829. Budapesti Magyar Történelmi Képcsarnak
- Cleynmann Károly, ref. Celrész, ovális formátum, csak Fr. John 1819-évi rézmetszetéről ismert

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége

Müvészettörténeti Értesitő, 1968. XVII. 1-2.sz. ./.

81-82. old.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő

...- Ürményi Józsefné mellképe, csak Ehrenreich Ádám 1830 körüli rézmetszetéről ismert

- Báthory Gábor, ref. püspök, Kálvin-téri református egyházkörség tulajdona

- Ürményi József, országbíró, kaffer Történelmi Képcsarnok.

Rózsa György: Egger Vilmos öröksége

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII. 1-2.sz.

83-84. old.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő (1792-1830)

szegénysorsu svájci családból származott, Pestalozzi növendéke volt s annak ajánlására került – több éves és alapos külföldi tanulmányok után – Magyarországra, mint a Vay család germekeinek tanítója. Az akkori legmodernebb pedagógiai elvek mellett rajzot, tornát, zenét és nyelveket tanítok; de ezenkívül számos arckép-megrendelése is volt, melyek „a magyar biedermeier festmény-anyag egy szerény csoportját alkotják".

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1962.XI.évf.

2-3.sz. Rózsa György: Egger Vilmos. 166-169.old

M.D.K.

Müvészettörténeti Értesítő, Bp. 1962.XI.évf.

2-3.sz.

Egger Vilmos, festő (1792-1836) M.D.K.

1812-ben került Magyarországra. Tanításon kívül arcképmegrendelései is voltak. Szerző tanulmányához 5 képének reprodukcióját közli:
1. Férfiarckép; 2. Bene Ferenc orvos arcképe;
3. I. Ferenc egészalakos képmása; 4. Női arckép (miniatür) [a felsorolást a Magy. Tört. Képcsarnokban.
5. Nő papagájjal: Debrecen. Déri Múzeum.

Rózsa György: Egger Vilmos.
Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1962. évf. 2-3. sz
166-169. old.

mdk

Egger Vilmos pesti rajztanár

Családi bármas arcképe
1820-as évek.

Berlalan V. A kiscelli Múzeum Bp. 1962
34. l.

Mail

Adam Simon pour mes

Grand'Rue Bourmes Alsace
1870-71 avec .

Hyacinthe V. à Nicole Nantes 15e 1862

3 L

Egger Vilmos.

A Nmezeti Képcsarnok képet vásárol a müvésztől 1851-ben.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Wilh. Egger

MDK

Bene Ferenc orvostudor,pesti egyetemi tanár, olaj

Tört. Képes lajstr. 19o7. 131-32 l.

Egger, Wilhelm festő

I. Ferenc..., of.

Tört. Képcs. lajstr. 1907. 113–116 l.

megtrva

Egger Vilmos

festő

cród

2

Mátray Nemz Képes

22. l.

Egger Vilmos

I. Ferenc király
archeje –
M. Tört. Képcsarnok
Anlajd

Repr –

Vértesy Jenő

Kölcsey Ferenc
Magy Tört. Életr.
Bp. 1906. 149. l.

Egger Vilmos

1.

Világ: A magy. nemzet
kör. IX. 10. l.

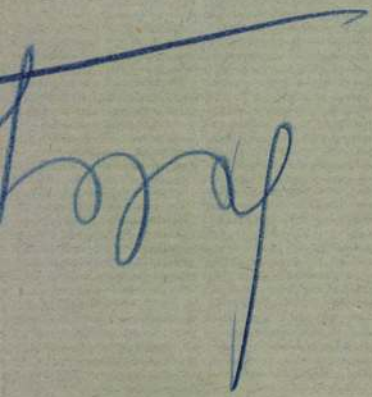

Egger Vilmos

l: 1818-tól a pesti evang. iskolában tanította a rajzot. Svájci tulétésű volt és tertgyakorlást is tanított.

LykaMagymű1300-50

~~113~~, ~~122~~ ~~3~~,

155. l.

arcképeket is festett (Willerding Jakab, Hoffmann Peter, I. Ferenc király és Bene Ferenc arcképeit)

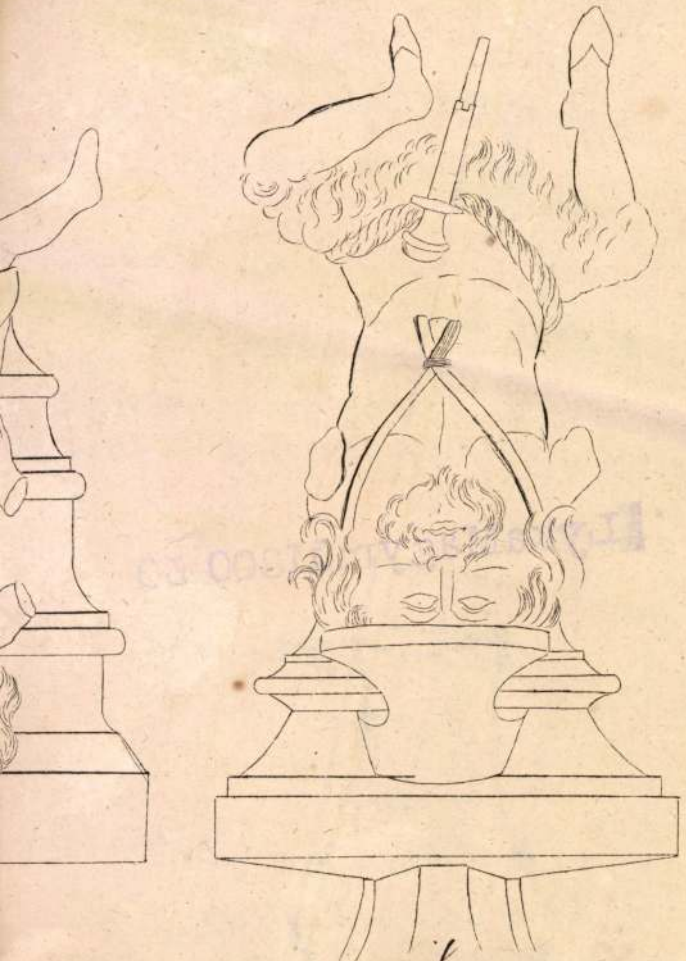

TK. 128.

128. Egger Vilmos.

Működött a XIX. század első felében.

Bene Ferencz.

Mellig, kissé balra fordul. Jobb kezével a szék karfájára támaszkodik. Feje elől kopasz, hosszú haja ősz, szemöldöke barna, szeme kék, arcza és bajusza leberetvált. Körülcsavart fehér nyakkendőjét csokorra kötötte, ingének mellfodra látszik, kettős elejű kabátja kék. A háttérben, a félrevont zöldesszürke függöny mögött, a könyvtárban Stollii Opera két, Frankii Opera I., II. és III., Galeni Opera III., Hippocratis Opera I. és II., Sydenhan Opera I. kötete is áll. Jelzése balról, a szekrény keresztfáján: »*Wilh. Egger pinxit 1825*«.

II
377

Vászon, méretei 74 : 59·5 cm. — Magy. Képt. 194. — Lelt. sz. 128. — Bene Károly ajándéka 1869. június 24-én.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. 1870 : I. 38. — 1871 : I. 38 — 1873 : I. 6. — 1876 : VIII. 84. — 1878 : VIII. 46. — 1880 : VIII. 46. — 1881 : VIII. 46. — 1883 : VIII. 373.

A Tört. Képcsarnokban. 1884: VIII. 133. — 1894: VIII. 364.

M. 194.

Egger Vilmos

Festő.

Egger Vilmos

Életrajzi: adatai ismeretlenek.
Emlitvi:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának ismertető lajstroma. Buda. 1870. 145. l.

Fenti képcsarnokban, tőle I.-ső Ferenc ausztriai császár és magyar király, a szent Istrán-rend diszoltozetében. (145. l.)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

128. Egger Vilmos

Mikodon a XIX. század első felében.

128. Bene Ferencz. Magy. Képt. 194.

Ms. 194. Ok.

377

Mellig, (kissé) balra ~~néz~~ (fordul). Jobbkezével a szék karfájára támaszkodik. Feje elől kopasz, hosszú haja ősz, szemöldöke barna, szeme kék, arcza és bajusza leberetvált. Körülcsavart fehér nyakkendőjét csokorra kötötte, (ingenek) mellfodra látszik, kettős elejű kabátja kék. A háttérben, a félrevont zöldesszürke függöny mögött, a könyvtárban Stollii Opera két, Frankii Opera I. II. és III., Galeni Opera III., Hippocratis Opera I. és II., Sydenhan Opera I. kötete is áll. Jelzése balrol, a szekrény keresztfáján: „Wilh. Egger pinxit 1825.“

Vászon, méretei ~~73.5~~ 74 : ~~60~~ 59.5 cm. — Mag. Képt. 194. — Lelt sz. 128. —

~~Festette: Egger Vilmos 1825.~~

Bene Károly ajándéka 1869. junius 24-én.

~~A Nemz. Muz. képtárából.~~

~~József Magy. Képt. 194.~~

Kifüggesztésére vonatkozó adatok.

A Nemzeti Muzeumban. 1870: I. 38. - 1871: I. 38. - 1873: I. 6. - 1876: VIII. 84. - 1878: VIII. 46. - 1880: VIII. 46. - 1881: VIII. 46. - 1883: VIII. 373. -

A Tört. Képcsarnokban. 1884: VIII. 133. - 1894: VIII. 364. -

Bene Károly ajánd. 1869

904: v. 3.

479. Egger Vilmos.
Működött a XIX. sz. első felében.

Ly lels. 34.

~~479.~~ I. Ferencz

Át. Képt. 297.
~~M. Képt. 45.~~

608

J-nak

(TK)

Egész alak, kissé jobbra jobbral néz, áll. Jobbkezét az asztalra és balját csipőjére támasztotta. A szent István rend ~~viselet~~ öltözetét viseli, melynek jelvényét nyaklánczon hordja. Rövid haja őszbevegyült, arcza és bajusza leberetvált. Sötétzöld palástja hermelines, arany himzésü és magas szárú csizmája barna. Az iroasztalon, hol a kocsagos kalpag mögött, az ACTA COMITIORUM ~~[illegible]~~ két kötete közt, az 1792, az 1791, az 1802, az 1805 és az 1807-diki is van, tér és térrajzok fekszeknek e feliratokkal: Planum Viae Ludoviceae ad Litorale Hungaricum ducentis, Situationis Planum Canalis Bacsiensis Francisci, Plana pro Aedibus Academiae Milit. Ludoviceae és Fundationales Literae Instituti Surdomutorum Vacien. // Jobbra a támlásszéken a bő ujju és piros bélésü palást uszályát látjuk. A tron piros függönyét felvonták. Jelzése alól jobbra: Wilhelm Egger pinxit 1824.

Vászon, méretei 242: 159 cm. — Át. Képt. 297. — Mag. Képt. 45. — Ly lels. sz. 34 — Csongrádmegye ajándéka. — Átvételét ~~A Nemz. Muz. képtárától~~ az 1893: ~~VIII~~. 19-iki 26767 sz. leirat alapján ~~történt~~ 1893: szeptember 2-án ~~vétetett át~~, mit 1893: ~~IX~~. 29-én = 44939 sz. ~~leirat~~ vettetett tudomásul. (107/93. No V).
~~Át. Képt. 297. — M. Magy. Képt. 45.~~ — Ly lels. sz. 34.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok.
A Nemz. Muzeumban 1868: II. 1. — 1870: VI. 57. — 1871: VI. 57. — 1873: VI. 57. — 1876: VI. 4. — 1878: VI. 2. — 1880: VI. 2. — 1881: VI. 2. — 1883: VI. 272. — 1884: VI. 219. — 1885: VI. 219. — 1886: VI. 219. — 1887: VI. 219. — 1888: VI. 219. — 1889: VI. 258. — 1890: VI. 253. — 1891: VI. 259. — 1892: VI. 259. 1893: VI. 333.
A Szép. Kérsaznokban 1894: VII. 321.

904: V. 3.

Csongrádmegye aj. 1893.

Egger Vilmos

Perálltörtkepes

407, 480 l.

Egger Vilmos

festő

Miatai 1862

15. l.

: Főhercegi :
kamarai száll.

PEJTSIK
KÁROLY
fényképészeti
:: szaküzlet ::
BUDAPEST

:: TELEFON 493. ::
M. kir. postatakarék-
pénztári számla 19092.

Budapest, 1914 DEC. 31
IV., Városház-u. 1.

Műemlékek Országos Bizottsága
Bp.

Becses figyelmét kikerülhette azon körülmény, hogy az alább részletezett

K 135.55 kitevő számlatételek már esedékessé

Tétel szám	Méretek és mennyiség	A munka

eme	Egységár		Összesen	
	kor.	fill.	kor.	fill.

Egger festö

l.

lex. Konomba

426 l.

Ürmeniyi József
arcképe
Ehrenreich
metszete
kipatan

Kimut

a Műemlére

1	Schuler Frigyes előadó-építén		cói 240 t
2.	Sztehlo Ottó másodepítén		cói 50 tü
3	Lux Kálmán segbírott építén		cói 36 t
4	Nagyand Mihály mudrauszető		cói 36 d

Egger Vitus

Läb I. 112, 121.

II. 15

IV. 105

Egger Vilmos, svájci
származásu festő. A XIX.
század elején került Pestre,
hol 1821–30. az ev. ~~rajz~~
iskola rajztanítója volt.
Az első nyilvános festi ki-
állítás helyiségét 1830.
falfestményeivel díszítette.
Főleg arcképeket festett.
Művei közül I. Ferenc csanár
~~képmása~~ (1824) és Bene Fe-
renc orvostanár képmása
(1825.) a ~~M.~~ Tört. Képcsar-
nokban, Báthory Gábor
lelkész portréja (1825) a kál-
vinteri ref. egyház tulaj-
donában van. A deákteri
ev. egyház is őrzi nehány
munkáját. Ürmenyi Jó-
zsef status minüzternek és
Ürmenyi Annának ál-
tala festett arcképeit. Eh-
renreich Sándor átdom. met-
szeteiről ismerjük.

(és forma-

Egger Vilmos, festő. Az 1820-as években Pesten élt s az ev. rajziskolában mint rajztanító működött. Főleg arczképfestéssel foglalkozott. A Történelmi Képcsarnok az általa festett arczképek közül I. Ferencz császár képmását (1824) és Bene Ferencz orvostanár arczképét (1825) bírja. Ehrenreich Sándor Ádám (l. o.) metszeteiről ismerjük Ürményi József status miniszter és Ürményi Annának általa festett arczképeit.

Peregriny János dr.: A M. N. Múzeum képtárának leíró katalogusa. Budapest, 1900. 472, 494. l. — *Tört. Képcsarnok* műtárgyainak leíró lajstroma. Budapest, 1907. 116, 131—2. l. — *Wegweiser durch Pest.* 1827. (M. N. Múzeum könyvt. Hung. h. 1809. a. sz. a.)

EGGER *Vilmos*, arcképfestő. Az 1820-as években a pesti ág. ev. iskola rajztanítója volt. Arcképei közül I. Ferenc császár képmása (1824) és Bene Ferenc orvostanár mellképe (1825) a M. Történelmi Képcsarnokban vannak.

K. G. I 2701.

T. 6093.

óktól körülvett Uj-Orsovát, melynek
tokról ostromló csapatok ágyutüzét.
innen gyalogság áll sorrendben, mig
. Felirata:

a unter Comando des G:F:M: Baron v

7.9 : 41.2 cm.
er türk. Vestung Orsova, Wien 1789.

Egger Vilmos

arckepfestö

1822. Pest.

Vojd. 112. l

Brocky Károly, festő IX. 122.

Egger Vilmos

1822 ben rajztanító
a pest. ág. ev. iskolában

Vojd, 82. l.

Szécs. VIII. 196.

Buncsek J. sz.

Bunesch l. Binesch.

Buppl Antal, é. XVI.

Burchard Bélaváry István f. 1864–.

Burchard Bélaváry J-né. f. 1872–.

Burger Lajos, f.

Burja Péter, ö. 1647 – 1651.

Burszky István, f. XIX.

Busato Antal, é. XV.

Busch Georg Paul, rm. XVIII.

Bús Lajos, r. XIX.

Busz Miklós é XVI.

Buxbaum Miksa, fm.

Buzer István, ö. 1650.

Buzzy Bodog, é. 1830 – 1875.

Büttner Helén, f. 1861.–.

(800).

Egger Vilmos
festő

l.
Schoen Deákteri
10 l –

a deákteri ev. egyház
tulajdonában is van
Képe –

2640 Alexandre Harrison.
Sz. Philadelphiában 1853 jan

A felhő.

A hullámzó tenger [illegible] egy része
zése alól balra: Alex. Harrison.
Vászon, mér. 71:141.6 cm

Elszámoltatott 1905:VII.
gadtatott 1905:XI.30-án a 21515

905:VII.19.

Vétetett 1905:IV.29-én a

Vét. 36450-905

6500.— Sz. n. 1599-905

Egger Vilmos
festő

l.

Schoen Kálvinteri
14. l. és 1. tábla
Keppel-

Báthory Gábor ref. lel-
kész arcképe (1825)
a Kálvinteri ref. egyház

Veszprém vármegye VI. 226.

Egger Vilmos

Perálltörtképes

535. l.

Egger Vilmos festő

„I. Ferenc életnagyságú arcképe a Sz. István rend ölkötetében" 1824.
A Nemz. Képcsarnokban

Fejős J: A Nemz. Képcsarnok története. Egy. tört. Művészettörténeti Értesítő 1957 VI. évf. 1 sz. 42 l.

MDK

Egger, Vilmos pesti festő a XIX.sz. elején.

AHA,1956. Tom.IV. Fasc.1-2. 152.- Rózsa: Friedrich John und dies Schrifsteller der Aufklärung in Ungarn. 147-155

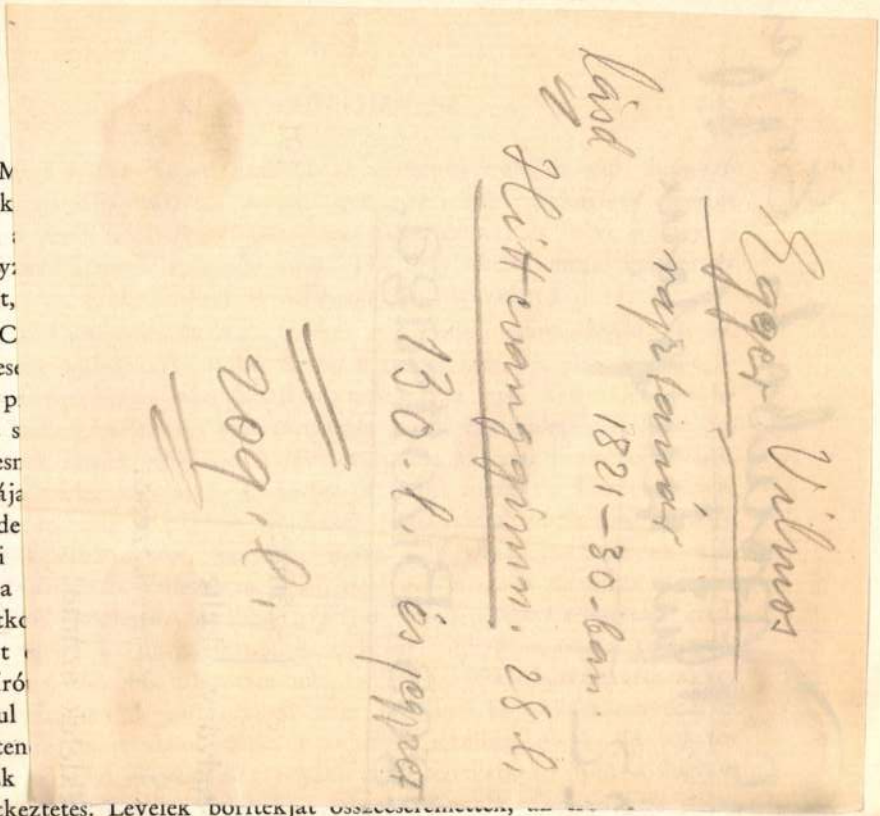

M
adatok
pedig
feljegy
adatot,

C
Helyes
részt p
ját és s
kényesn
formája
De ide
postai
írás, a
vonatk
ményt
ből, író
buzdul
követen
maguk
következtetés. Levelek borítékját összecsérelhetten, az
mot jegyezhetett fel, van rá eset, hogy a címzett is rájegyzi az érke-

Egger Vilmos
rajztanár
1821–30-ban.
lásd
Hittevanggimn. 28. l.
130. l. és jegyzet
209. l.

mészetesen a könyvkereskedő, az antikvárius, az aukcionáló katalogusának a nyomán sem.

Akik résztvettünk az ERNST-gyüjteményből megszerzett anyag feldolgozásában, tanulságosan tapasztalhattuk ezt. Az Árverési Csarnok aukciós címjegyzéke erről a hatalmas és sajnos éppen eléggé hányatott sorsú anyagról — gondolom — sebtiben készült s így töméntelen tévedés volt benne. Rosszul járt a kézirattáros, ha készpénznek vette meghatározásait s rávezette céduláira: bizony ellökhette őket. Így például három nyilvánvalóan különböző kéztől származó és különböző korú másolat szerepelt SÁROSSY GYULA eredeti kéziratként. KAZINCZY-leveleket ajándékozott oda könnyedén ennek is, annak is, kideríthetetlen következtetésekre támaszkodva. Vagy ott volt a Lillák esete. Minden levél, melynek megszólításában vagy aláírásában a Lilla név olvasható, a hírneves színésznő, BULYOVSZKY LILLA levelezéseként szerepelt a katalógusban, holott nem egy Lilla volt a világon, még a világot jelentő deszkákon sem. PRIELLE CORNELIÁNAK is volt egy LILLA nevű huga, ki hosszú ideig játszott a mult század derekán vidéki színpadokon; a német színpadok ünnepelt magyar művésznőjének tulajdonított levelek jórésze tőle származik. A Corneliák és Nellik családi neve sem mind PRIELLE, mint ahogy a katalógus vélte. A Gáborok sem mind EGRESSY GÁBORral azonosak.

A leafontosabb tanács a kerdő kézirattáros számára tehát az

JK. 479

II

608

479. Egger Vilmos.

Működött a XIX. sz. első felében.

I. Ferencz.

Egész alak és kissé jobbrafordultan áll. Jobbkezét az asztalra és balját csipőjére támasztotta. A szent István-rend öltözetét viseli, melynek jelvényét nyaklánczon hordja. Rövid haja őszbevegyült, arcza és bajusza leberetvált. Sötétzöld palástja hermelines, arany himzésű és magas szárú csizmája barna. Az iróasztalon, hol a kócsagos kalpag mögött, az ACTA COMITIORUM-nak két kötete közt, az 1792., az 1791., az 1802., az 1805. és az 1807-diki is van, tér- és tervrajzok fekszenek e feliratokkal: Planum Viae Ludoviceae ad Litorale Hungaricum ducentis, Situationis Planum Canalis Bacsiensis Francisci, Plana pro Aedibus Academiae Milit. Ludoviceae és Fundationales Literae Instituti Surdomutorum Vacien. Jobbról a támlásszéken a bő ujjú és piros bélésű palást uszályát látjuk. A trón piros függönyét felvonták. Jelzése alól jobbra: »*Wilhelm Egger pinxit 1824*«.

Vászon, méretei 242 : 159 cm. — Magy. Képt. 45. — Át. Képt. 297. — Új lelt. sz. 34. — Csongrádmegye ajándéka. — Átvétetett az 1893. július 19-iki 26767. sz. leirat alapján 1893. szeptember 2-án, mit 1893. szeptember 29-én a 44939. sz. leirat vett tudomásul (107/93. No V).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. 1868 : II. 1. — 1870 : VI. 57. — 1871 : VI. 57. — 1873 : VI. 57. — 1876 : VI. 4. — 1878 : VI. 2. — 1880 : VI. 2. — 1881 : VI. 2. — 1883 : VI. 272. — 1884 : VI. 219. — 1885 : VI. 219. — 1886 : VI. 219. — 1887 : VI. 219. — 1888 : VI. 219. — 1889 : VI. 253. — 1890 : VI. 253. — 1891 : VI. 259. — 1892 : VI. 259. — 1893 : VI. 333.

A Tört. Képcsarnokban. 1894 : VIII. 321.

A. 145
Új. l. 34
A. 297.

Egger Vilmos

MDK

"Ürményi Anna"

arckép - rézmetszet

Egger Vilmos - Ehrenreich

63.c.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. é f. 1. sz. 61-67.

Egger Vilmos

festő

"Ürményi József"

arcképp - rézmetszet

Egger Vilmos /Magy. Tört. ~~Mus.-b~~ Képcsarnokban lévő/ festménye után metszette Ehrenreich.

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv.Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Egger Vilmos (Svájc, Staad, St. Gallen, 1792. máj. 13. -- Pest, 1830. nov. 2.): festőművész, Mo. első hivatásos tornatanitója. Pestalozzi iskolájában tanult, majd Yverdonban tanitott. Váradi Szabó János meghivására 1812-ben jött hazánkba. Rövid ideig házitanitó volt báró Vay Miklósnál, 1813-ban Pestre költözött, s arcképfestésből élt. 1814--30 között a pesti ev. iskola rajz- és tornatanára volt. Müködésével Pestalozzi gyakorlati oktatási módszerét tette ismertté. Fuchs Keresztély pesti dohánykereskedő támogatásával 1819-ben nyilvános "testgyakorlódá"-t nyitott, amely három évig müködött. -- § arcképei közül I. Ferenc császár képmása (1824) és Bene Ferenc orvostanár mellképe (1825) a Magyar Történelmi Muz.-ban vannak. -- Irod. Földes É.: Fejezetek a magyar testnevelés történetéből (Bp., 1956); Vincze L.: Pestalozzi magyarországi követe: W.E. (Köznevelés, 1962. 3. sz.); Georg R.: Willhelm Egger, ein schweizer Maler in Ungarn am Anfang des 19. Jahrhunderts. (Zeitschrift für Schweizerische Archäológie und Kunstgeschichte, 1960).

K.D.

Egger Vilmos festőművész

Magyar Életrajzi Lexikon

EGGER VILMOS (Staad, 1792 – Pest, 1830)

Yverdonban Pestalozzi intézetében rajz, zene és testnevelés tanítással foglalkozott. 1813-ban Szabó János közvetítésével Magyarországra jött és Felsőzsolcán a Vay családnál vállalt nevelői állást. Festészetére G. F. A. Schöner révén Anton Graf volt hatással, majd Párizsban is tanult. Jelentős szerepe volt a nyilvános testnevelés meghonosításában Magyarországon. Arisztokraták és értelmiségiek rendeltek nála arcképeket.

Művészet Magyarországon 1780–1830
MTA MKCS – MNG Bp. 1980.

115 Váradi Szabó János képmása, 1817 67. TÁBLA

olajfestmény, papír, 7,5 x 6,7 cm
Jelezve balra középen: W. Egger fecit. 1817.
Magántulajdon

Váradi Szabó János (1783–1864) pedagógus. Külföldi tanulmányai során megismerkedett Pestalozzi nevelési elveivel és azok népszerűsítője lett Magyarországon. A kisméretű, miniatűrszerű portré Egger és Szabó baráti kapcsolatának ékesen szóló dokumentuma. A lelkes, értelmes fiatalember arca a kép legvilágosabb foltja, amelyet a sötét ruha és az egyszínű háttér ellentéte emel ki.

Irod: Rózsa 1977, 74, 77. magyarul: Müv Ért 17, 1968, 80–81, 83; Lengyel 1967, 279–280.

116 Családi csoportkép, 1824 64. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 80 x 90 cm
Jelezve balra lent: Wilhelm Egger pinxit 1824.
BTM Kiscell, Itsz. 58.86.1

Egger sajnos ismeretleneket ábrázoló hármasképe a csoportkép terjedő műfajának egyik legszebb példája nálunk. Színezése a korabeli francia-, hangulata a német művészetre emlékeztet.

Irod: Bertalan 1962, 34; Rózsa 1967, 74, 77. magyarul: Müv Ért 17, 1968, 80–81, 83.

111 Báró Prónay Ifigénia, Amália és Antónia képmása 63. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 73,5 x 70,5 cm
MNM TKcs, Itsz. 2362

A hármas családi képmáson a művész az alakokra koncentrál, a hátteret semlegesnek hagyja. A három nővér összetartozása beállításuk révén első pillantásra világossá válik. A jelzetlen festmény művészének meghatározását írott adat teszi lehetővé.

Irod: Kazinczy Levelek 14, 438–439.

112 Ismeretlen nő képmása, 1818 62. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 74 x 61,5 cm
Jelezve jobbra középen: Donat p. 1818.
MNM Új M. K., Itsz. 67.186.

A Donátnál megszokott, kissé molett, édeskés arcú nőtípus jellegzetes példája. A művésznél meglehetősen ritka tájképi háttér valószínűleg az ábrázolt kívánságára került a képre.
Publikálatlan.

113 Bihari János képmása, 1820 63. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 57,8 x 47,5 cm
Jelezve balra középen: Donat pinxit 1820.
Felirat jobbra a talapzaton: BIHARI a Magyar Czigányok Közt Orpheus.
MNM TKcs, Itsz. 110.

Bihari János (1764–1827) a XIX. század elejének legkiválóbb zeneszerzője és előadóművésze. Bihari zenészképmását a felirat és a hegedű emeli ki a mellképkivágatú nemesi portrék sorából. Meg kell állapítanunk, hogy az attributum elhelyezése eléggé szervetlen, elvonja a figyelmet az arcról.

Irod: Wurzbach 1, 397; Szendrei–Szentiványi 1915, 385; MNM TKcs kat 1922, 487. sz; MM tört. V, 643.

117 Bene Ferenc képmása, 1825 62. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 74 x 59,5 cm
Jelezve balra középen a szekrény keresztfáján: Wilh. Egger pinxit 1825.
MNM TKcs, ltsz. 128

Bene Ferenc (1775–1858) orvosdoktor, egyetemi tanár. Egger portréja a korabeli tudósportré legszebb, legismertebb példája. A mellig ábrázolt alak könyvespolc előtt ülve szembefordul a szemlélővel. A könyvespolcon a könyvek gerincén jól olvashatók az orvostörténet klasszikus szerzőinek nevei, meghatározva az ábrázolt hivatását azok számára is, akik esetleg nem ismerték. Öntudatos arca a közéleti szereplést is megszokott tudóst állítja elénk. Egger kompozícióját egy 1664-ben Roh és Grund kiadásában megjelent litográfia sokszorosította.

Irod: MNM TKcs kat 1922, 525. sz.; Rózsa 1960, 45, magyarul: Műv Ért 11, 1962, 166–167; Rózsa 1967, 77, magyarul: Műv Ért 17, 1968, 83; Rózsa 1977, 33. sz.

118 Báró Podmaniczky Károlyné Jänkendolf-Nostitz Eliza képmása, 1829 63. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 72,5 x 59 cm
Jelezve balra lent: Wilh. Egger pinxit 1829.
MNM TKcs, ltsz. 64.4

A kemény vonalakkal kidolgozott, markáns arcot a haj sötét foltja és a fejkötő világos kerete emeli ki.

Irod: Rózsa 1967, 75, 77, magyarul: Műv Ért 17, 1968, 80–81, 83.

RIEDER, WILHELM (Döbling, 1796 – Bécs, 1880)

Bécsi festő, aki a bécsi akadémián képezte magát, majd Itáliában tett tanulmányutat. Élete végén a Belvedere képtár kusztosza lett.

120 Görög Demeter képmása, 1823 61. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 89 x 72 cm
Jelezve balra lent: W. Rieder p. 823
MNM TKcs, ltsz. 98.

Görög Demeter (1760–1833) író, szerkesztő és nevelő volt. Sokat áldozott a magyar irodalom fejlesztésére. Portréján idősebb, rokonszenves arcú férfi néz szembe a szemlélővel. Arca élettapasztalatot és érdeklődést fejez ki. A díszes öltözet minuciózus visszaadása kissé elvonja a figyelmet az arcról. A kompozícióról A. R. Edler von Radmannsdorf készített litográfiát.

Irod: MNM TKcs kat 1922, 347. sz.; Szemző 1954, 184 (téves keresztnévvel); PIM kiáll 1960, 9.

SIMÓ FERENC (Székelyudvarhely, 1801 – Kolozsvár, 1869)

Népszerű erdélyi arcképfestő. Bécsben tanult. Először Budán működött, majd Kolozsvárt a Normál Rajzoda tanára lett.

121 Ismeretlen férfi képmása, 1828 63. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 22,8 x 18,5 cm

M.D.K.

Egger Vilmos „festő"

a 19. század elején Pesten tartózkodott. Több arcképét Fr. John metszette

G.Rózsa: Friedich John und die Schriftsteller der ungarischen Aufklärung

Acta Historiae Artium, Bp.1956.Tom.IV.fasc.1-2.

M.D.K.

Egger Vilmos, festő (1792-1830)

a magyar biedermeier svájci eredetű művésének életére vonatkozó adatokat közöl, levelei alapján:

Lengyel Imre: Egger Vilmos és Váradi Szabó János

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 4. sz.

279-280. old.

EGIDUS MDK

valószinüleg szignot rejtő
szöveg, melynek jelentése még megoldatlan.
IX. Gergely Decretaleseit tartalmazó
ősnyomtatvány/Velence 1478/ és Leonardus de Utino
művét tartalmazó ősnyomtatvány /1473/ kötés-
táblájának keretében látható irásszallag szövege.
Repr: IX Gergely Decretaleseinek kötéstáblája
163.l. 4. kép.
Leonardus de Utino művének kötéstáblája.
165.l. 5. kép.

B.Koroknay Éva: A vaknyomásos Corvina kötésekről.
Ip.müv.Muz.Évk. III-IV. 1960. 157-167.l.

160.l. repr. 163-és 165. l.
v.ö. 167.l. Jegyzék 6. és 7. sz.

Aiutalas
mogiva

Egidius de Dés
irod

Thieme-Becker

X - 381. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

EGIN, Melchior építész

JAKIMINSKA, Grazina: Magyarok Lublinban a XVI. század második felében és a XVII. században. = A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1989-1990 (1991)
192-194.p.
205.

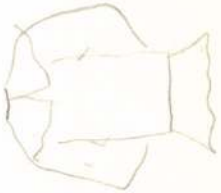

M. D. K.

EGLAUER, Andre szobrász

1721. Pozsony, jezsuita templom, bizonyos szobrász munkaira szerződik megadott tervek alapján. Járandóságát a következő évben fizetik ki.

Agghásy: Barokk szobrászat... Bh. 1959.

I. 188. l.

O Eglauer Johann

Andre

Nobrätz

wód

Kap Ung Jahrb

50 l.

~~Batthyány Lajos~~ gróf ~~pipái VI. 144.~~

Eglauer János András

MAGYAR MUVESZET

1931. 22.

A PTE Művészeti Karának mesteriskolája a Pécsi Galériában 2006. május 12– június 3.

AKNAI TAMÁS

Appelshoffer Péter, Barabás Zsófi, Baróthy Anna, Benedek Barna, Császár Gábor, Egle Anita, Fodor Pál, Győri Márton, Hadházy Gergely, Hatházi László, Hegedüs Éva, Jancsikity József, Korodi Luca, Lénárd Anna, Lukács Zsolt, Mányi Esztella, Marosi Katalin, Mártonyi Éva, Miklya Gábor, Roters Katharina, Sörös Rita, Szabó Attila Sándor, Szabó Mariann, Szilvásy Edit, Szunyogh László, Tari Eszter

Észrevettétek? Művészek...

Több is lehet, de két életünk bizonyosan van. Az egyik a köznapian együgyű, időzavarral küszködő, zsigeri természetű motívumokkal meghajtott élet, a másik a megtisztulásra és elemelkedésre vágyakozó, hűségért, szeretetért fohászkodó, megnyugvást kereső. Valójában azonban semmi szabályszerűség nincs az említett „életek" belső rendjében. Vegyes típusú ez a rend és zavarba ejtő esetrendszerei vannak. A mai magyar társadalom kétségbeejtően csekély hányada birkózik meg naponta ténylegesen a helyzete adta képtelenségekkel. A művész-hányad például avval az ellentmondással, ami a megújító gondolkodás szabad pályáinak igénybevételére irányuló indítványok nagy számában, illetve a tényleges alkalmazások elenyésző mértékének szembenállásában mutatkozik meg. Pedig a közösségek és az egyén sikerképességének is egyik garanciája a gondolatgazdagság. Minden más típusú bőség forrása a cselekvést és elképzelést egységbe foglaló kreativitás. Ezért kényszeresen kering bennünk a felismerés: a most látott kiállítás darabjai, a nemzedék, amelynek köznapi munkálkodását most látjuk, teljességgel mellékessé tesznek olyan nagy értékű — ámde virtuális — perspektívákat, mint amilyeneket mondjuk az Európai Kulturális Főváros státus tartalma előjelez. Egyszerűbben szólva ennek a kiállításnak a számbavétele után megint mondhatjuk, hogy hát hiszen Európa itt van, csak észre kell venni. A képtelenségek közé tartozik, hogy ez a befogadási aktus tulajdonképpen nem következik be. Nem áll rendelkezésre ugyanis a befogadásnak az a kritikus tömege, amely hagyománnyá avat, elismer, konvenciót teremt. A kultúra valóságos szenvedélyek által megformált, különösen bátor kutatásokkal megalapozott rendje valami módon diszfunkcióvá vált. Értelme, az esztétikai jelenséget erkölcsi természetű felismerésig eljuttató küldetése tökéletes önkénnyel magasztosulhat fel, vagy kerülhet a használhatatlan dolgok szemétdombjára. A mechanizmust működtető szabály a kultúrától távolabb, civilizációnkban található. A kultúra ma luxusnak tűnik. A demokratikus berendezkedés össztársadalmi normarendszerében a kiváltságokat jelképező luxus megvethető, becsmérlése olykor követelmény. Pedig a művészet nem luxus.

De azért — ha jelentőségét szubkulturálisnak is kell tekintenünk — egy mostanában előlépő művésznemzedék tevékenysége nyomán mondhatjuk, hogy izgalmas revíziókat végeznek el, páratlanul élénk áttekintésekből szervezik tömör szintézissé az elmúlt három évtized számos megújító tendenciáját. Számos erős profil, egymástól minden ízében különböző adottság, mentalitás, technikai készség és mégis egységes hang. Bátor, színes, melankolikus és destruktív ellenpontokból szerveződő harmónia. A kiállítás maga huszonhat kiállítóművész munkája, amit — mint egy dirigens a jól sikerült koncert után — külön-külön is ki lehet emelni, elismerve az egyéni teljesítmény értékét, az egyéni „szólamok" eleganciáját, szakmai elmélyültségét, emberi odaadását. Jelentősége azonban ennek a bemutatónak az egységében van. A kiállítóterem megsűrűsödő légkörében, ahol olyan foltok, anyagok, tömegek kapcsolódnak össze, mint amilyeneket még sohasem láttunk. Ahol az új technológiák a tényleges és virtuális kifejletek egyetemes érvényű irányait jelzik és ahol a hagyományos olajfestés módszerével a pszichológiai fegyverzettel erősített dekoráció szín-szaunái is felforrósítják a retinát. Ahol a vízió, a félelemmel telített előérzet a legmeggyőzőbb precizitással, tökéletes anyaghasználattal válik közösségi felismerés számára is megragadhatóvá. A beszámoló kiállítás alaphangjához tartozik az intellektuális igényesség, amelynek birtokában már eleve tekintélyt parancsoló szinte minden alkotó megnyilvánulása. A kiállítást nézve szinte kényszeresen adódik — esetleg már a kulturális főváros programban megvalósítható — rendezvény eszméje, amennyiben ezt a páratlan eredetiségű nemzedéket még szélesebb körben be lehetne mutatni. Szépen kiállítana egy évre elegendő művészt és műtárgyat ez a nemzedék. Amelynek a derékhada természetesen a városhoz is, az egyetemhez is kötődik. A doktoriskolásoké, akiknek a bemutatóján most vagyunk.

Az együtthangzás minőségének feltétlen elismerése elsődleges kötelességünk. Ha egyenként talán tényleg nem is jut hely minden alkotó és munka felemlegetésére, a szólamvezetők és egyik másik szólista mindenképpen

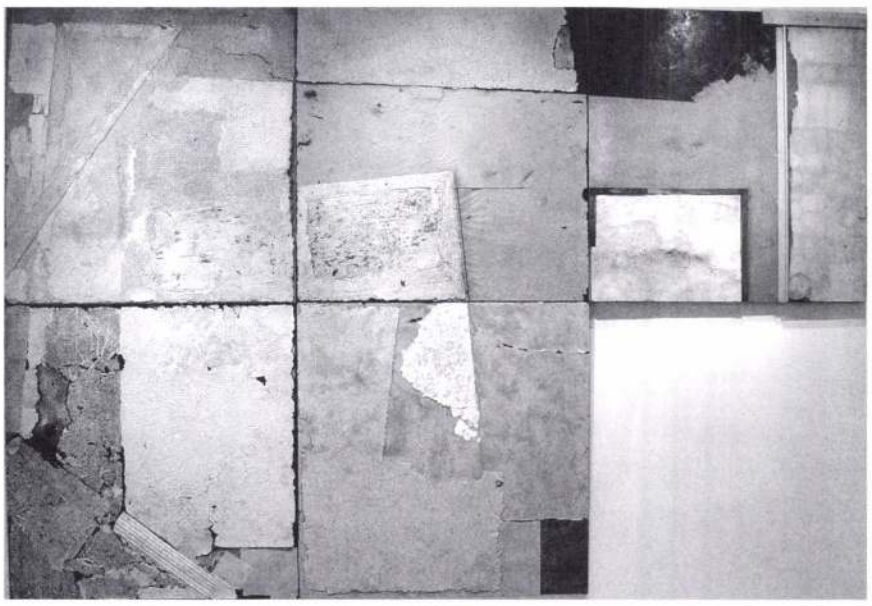

Jakcsikity József

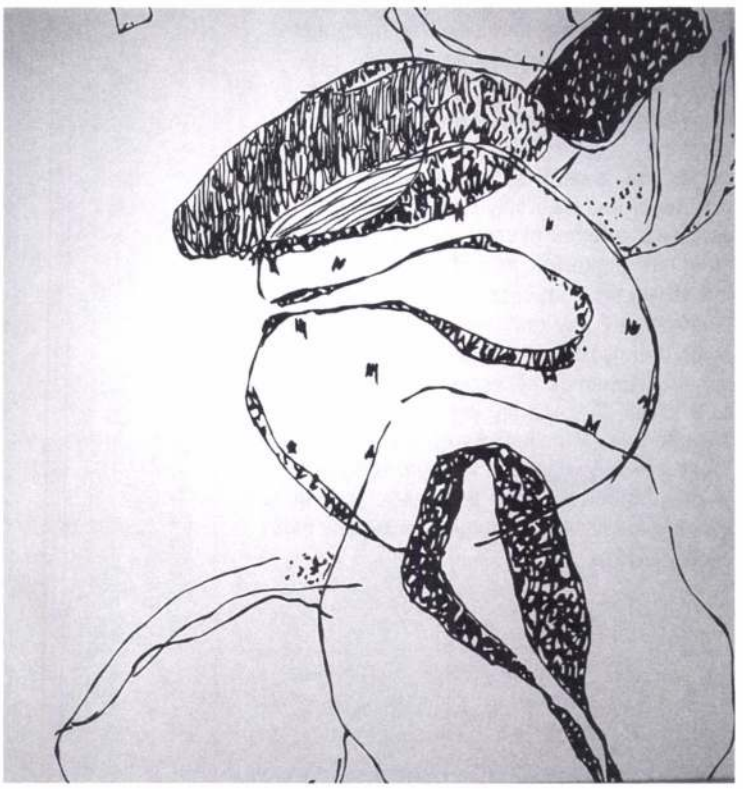

Barabás Zsófi

homálytól teljességgel mentes megoldásai pedig közömbösítik azt az ösztönös érdeklődést, amely a művész felé irányuló személyes közeledés szándékát valamilyen „titok" megfejtését remélve táplálja. Általában. Közönség már nem létezik a hagyományos értelemben. A legszűkebb „szakma" egyre szélesebb köre látja csak a műveket. Látja — mondom — miközben nem egészen hiszek abban, hogy olyan nagyon meghatározó erejű önzetlenség jellemezné a siker birtoklásáért értelemszerűen hajtó nemzedék tagjait. Amiért inkább tudomásulvételt kellett volna írni. És ne terheljük illetlenül nagy felelősséggel sem e tárgyban a művészeket. Nekik valójában tényleg magukkal kell törődniük, a legnagyobb energiával a „saját program" megvalósítása és beérkeztetése körül kell tüsténkedniük. Akármilyen eszközöket is követel e részben művészeten kívüli manőver. Nem sok mindenkire számíthatnak önmagukon kívül, érthető hát az intézményekkel szemben felreppenő kétely. A kultúrafogyasztás gyakorlatának kialakításában alig van hosszú távon érzékelhető jelentősége egy-egy főműnek, botrányos bukásnak vagy messze visszhangzó sikernek. Kevesen hiszik ma el — amikor pillanatnyi és aktuális telitalálatoknak tulajdonítjuk a sikerképességet — hogy mégiscsak hosszan tartó folyamatok, tömörödés és fáradás, megújulás és eltűnés, technikai lelemények beépülése, felfedezett új eszközök és anyagok integrációja érlelik a művészet lehetséges nyelvét és üzeneteit. De nagyon érdekes élmény, érdemes szakmai feladat a történeti jellegű érlelődés folyamatát átmetsző, újonnan megjelent erős műalkotás keresztútjának összefüggéseit kibogozni. Az eszközök újszerű és határozott igénybevételével, és az ún. „eszköztelenül" létrehozott előadás értékei csak látszólag helyezkednek el a konvenciók regiszterein nagyobb távolságban egymástól. Egy kevéssé koncentrált elemzés is könnyen kimutathatja, hogy az eszközök nélkülinek tekintett (előállított) kép kivitelezési folyamatában a különböző hatáselemeket létrehozó pigmentek, faktúrák, szerszámok eszköz értelemben jelentésmódosító tényezők. És ettől alig bonyolultabb mechanizmusok azok, amelyek a különböző jelek, kombinációik, felületeik kivitelezését más „szerszámokkal" — akár a számítógéppel is — eredményezik. Együtt azokkal a természetes „üzenet"-zónákkal, amelyeket az instrumentumok fajlagos minősége garantálhat csak. Az ismert törvények figyelembe vételével végrehajtott művészi cselekedetek minél távolabb születnek meg a törvények megfogalmazásának idejétől és terétől, annál többet veszítenek művészi súlyukból és ennél fogva esztétikai értelmű nyomatékukból. A szabály, és annak gyakorlott használata a választások terhét leveszi a művész válláról, a döntéseinek felelőssége is így csökkenhet. A nagy és erős stílus, befolyással rendelkező norma mentesíthet a dilemmák kényszerétől. Alkotókészség és erkölcsi dilemma így kerülnek egymás közelébe egy képzőművészeti alkotás összefüggéseinek átvilágítása közben. A közösségnek fel kell ismernie a szabályt és meg kell győznie magát afelől, hogy cselekvéseit ne ez ellen irányítsa. ■

Németh Pál szobrászművész kiállítása a PTE Művészeti Kar Galériájában 2006. június 13–15.

Mellékesen: beavatás

Miközben a Római Magyar Akadémián az ösztöndíjas vendégművészek kiállításán látható legújabb bronz és üvegszobra, az egyetem Művészeti Karán summa cum laude minősítéssel megvédte doktori értekezését, bemutatta mestermunkáit Németh Pál szobrászművész. Akár tetszik, akár nem, a kultúra valóban meghatározó eseményei a legritkábban párosulnak a széles körű siker azonnali mutatóival, kevesek élményeként könyvelhetők el, valamiféle club-eseményként azok számára, akiknek módjuk van még figyelni az éppen időszerű kulturális fordulatokra. Az előkelő és titokzatosan elsődleges események a tömegszórakoztatás ma aktuálisnak gondolt pályáin észrevehetetlenek. És ne képzeljen senki ide érintetlen hímport a pilleszárnyakon és ne gondoljon senki kizárólag kockázatokkal veszélyeztetett próbarepülésre. Németh Pál már nem olyan nagyon fiatal és nem kezdő művész. Műhelyét egy évtizede a folyamatos munka jellemzi, egyébként építészeket oktat a plasztikai formálás kreatív fogásaira az egyetem Műszaki Karán.

Munkái nem erősítik meg a jó érzést, ami régi ismerősök és kiszámítható reakcióik feltűnésekor fogja el az embert. De nem is távolodnak el a szobrászat klasszikus technikáinak és plasztikai eszményeinek közegétől annyira, hogy szemléjükkor a ma oly gyakran hangoztatott szobrászati paradigmaváltás jusson eszünkbe. Fontolva alakuló életműről van szó, mert ilyen a Mester is. Megfontolt és kíméletlenül alapos. Ilyen írásos és szóbeli megnyilatkozásaiban. A finom összefüggések áttekintésében ez a predesztináció valóban érzékelhetővé válik. Egy-egy plasztikai probléma végigkövetése több variációt hoz létre, lényegében talán ezek szervezik egységes ciklussá a kiállított munkákat is. Váratlan megoldások, a szoborelemek összeállításában bizonyos nyersesség, ugyanakkor magas fokon művelt fém- és üvegtechnika jellemzi a kis kiállítás munkáit, amelyek között ott volt a Csornán felállított köztéri szobor kisebb változata. A kiállítás darabjai meggyőzően vetik fel azokat az integráció irányában szerveződő tartalmi és formai jelentésnyalábokat, amelyekben minimálisan négy, egymással sajátságos kapcsolatot kereső fővonal ismerhető fel. Az egyik a mechanikus és organikus szerkezet egymásba hatolásának érzékeltetése. A kiállított művek mintázott és öntött bronzfelületeiben, az így kialakított vázszerkezetekben nem okoz nehézséget beazonosítani a növényi ornamens és az antropomorf tagolás összevegyülését. Különös vitalizmust sugall ez az összekapcsolódás. A második jelentéssík a korábbi zabolátlan formafelfogással szemben jócskán tesz engedményt a harmonikus szimmetriának, már-már heraldikusan áttekinthető emblémának és az egzakt ritmizálásnak, amelyek a korábbi nyitottsággal szemben eredendően zárt plasztikai képletet eredményeznek. A harmadik újszerű elem, illetve a felfogás egészére jellemző összetevő a mimetikus jelentés már-már irodalmias visszalopódzása a kompozícióba. Ennek következtében a különböző plasztikai „viselkedések" már nemcsak kizárólag anyagszerűségükben értelmezendők, hanem az emberi jelenlét esélyének foglalataként is. Negyedik jellegzetes vonása a szobroknak az öntött üveg jelentőségének, önálló szobrászati mondanivalójának hangsúlyozása. E több mint vitatott anyagkombináció, a bronz és üveg tulajdonságainak elfogadását éppen a mimetikus „szerepek" siettetik. Az üveget minden esetben valamilyen fémszerkezet tartja, foglalja keretbe, minden esetben valamely titokzatos „cselekmény" főszereplőjeként. A kiállítás ezúttal a plasztikai fegyelem szakmai-morális követelményei között létrejött szobrokat vonultatja fel, ez a nyilvánvaló klasszicizálódás számos plasztikai sallang elhagyását is jelenti. És azt, hogy ez a szobrászat az adatokban bővelkedő, szerteágazó képzettársítások irányából a redukció felé fordul —, és ami a legnehezebb — szűkszavúságát kívánja gazdagságként elfogadtatni.

Aknai Tamás

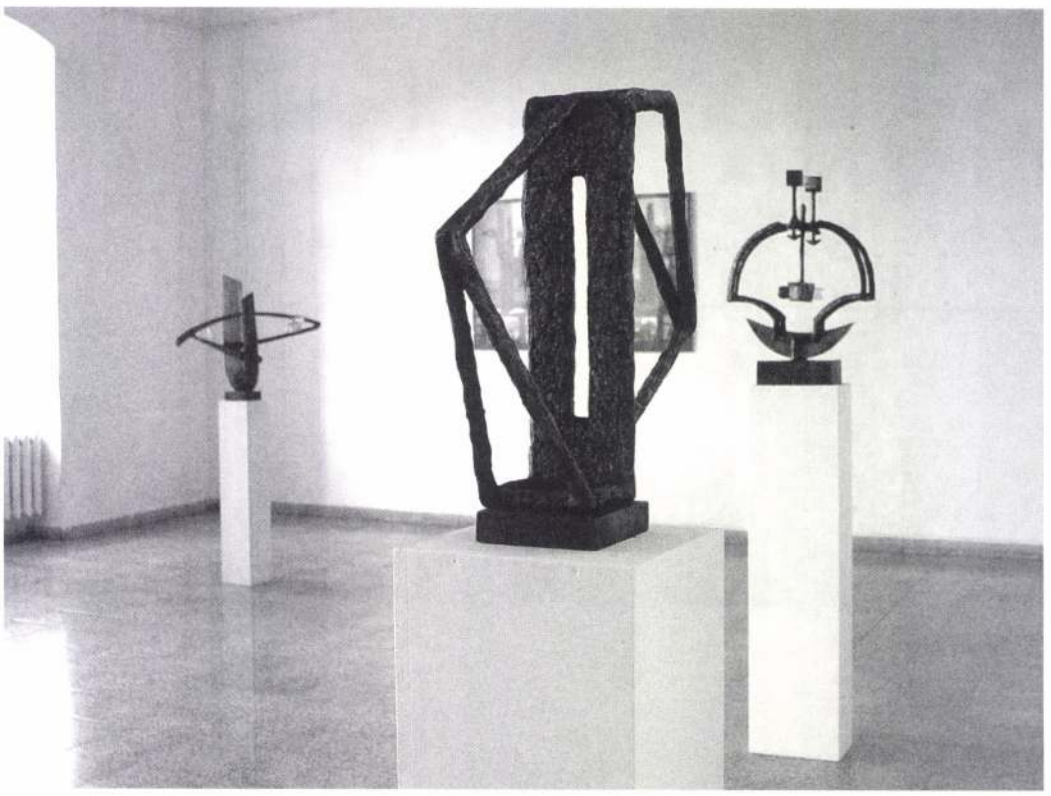

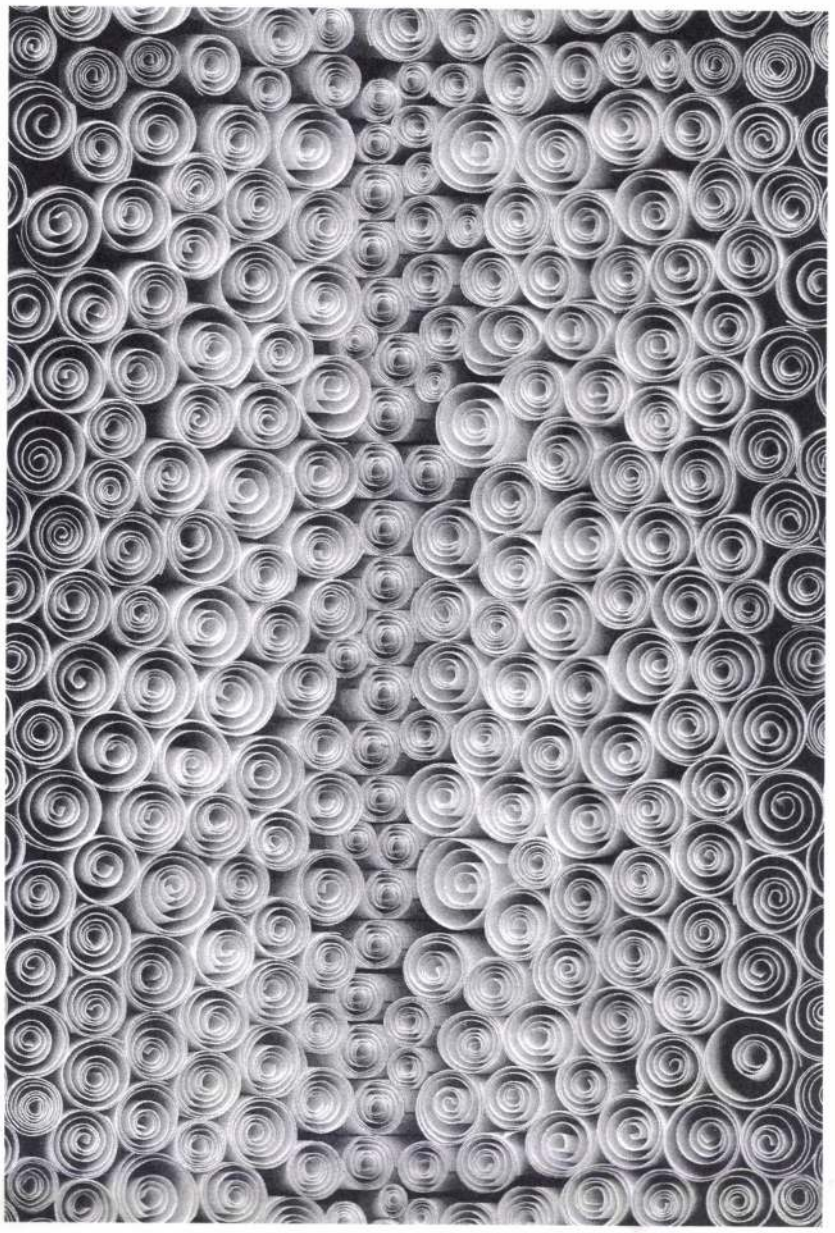

ben „látna" a hengerekre. (A szkennerek ezen tulajdonsága rendeltetésszerű használat esetén, — sík képek digitalizálása — nem észrevehető.) Ezáltal elvileg egy, a végtelenbe elnyújtott, sötét sávot kapunk a lapolvasó hosszanti középvonalában. Ha ezt összehasonlítjuk az emberi szem és tudat által közvetített képpel, akkor azt is mondhatjuk, hogy a lapolvasó az emberi szem által letapogatott kör átmérőjén keletkezett téri helyzetet ismétli a végtelenségig.

A művek rejtettségükből a DLA Pécsi galériában bemutatott kiállításán bukkantak a közönség számára elő. Egle Anita munkájának esetében számítógéppel és megfelelő szoftverekkel segített képalkotó eljárások egyik eredményét látjuk. Ami egyszersmind nagy visszatérés a két dimenziós, és egyidejű megjelenés művészettörténeti hagyományához. A megszokottak szerint a térbeliséggel szemben a zenéhez hasonlóan a digitális médiaművészet alapja az időbeliség, akár az én-é, mely „csak belső koncentrációként és önmagába való visszatérésként válik" azzá, amivé lennie kell (Hegel, Esztétika, 317). A sokféle megközelítési mód a téma tér-idő-mozgás-kapacitását és azok vizuális metaforává csiszolódását segítette. De nem igazi médiaművészet az Egle Anitáé, mert bár a tárgy–tér–idő–mozgás folyamatból indul ki, annak summája — mint a hegeli „én", mozgások sokaságával és élményekkel együtt önmagába visszatérésként, statikusan rögzített látványként válik azzá, amivé az alkotói intenció szerint lennie kell. A meggyőző eleganciával végigvezetett képi nyomozás arról szól, hogy egy erre a célra kialakított géppel (szkenner) megtestesítve a látás egy lehetséges módját:

1. A gép látásának milyen provokációira van lehetőség,
2. miképpen valósul meg az elméletileg felvetett folyamat,
3. az eszköz maga milyen „hozott anyaggal" járul az „üzenet" megformálásához?

A síkon és térben megjelenő tárgy transzformációival kezdett kísérletezni. Két nagyszerű művet hozott létre ebben a félévben, teljes és szerves összegzését teremtve meg az ezernyi apró vizsgálatból és kreatív megnyilvánulásból összeszerveződő korábbi munkálatainak. A *Cím nélkül*, 2005, számítógépes nyomat, (papír, 89 cm x 180 cm), valamint a *Cím nélkül*, 2005., számítógépes nyomat, (papír, 89 cm x 180 cm) meggyőződésem szerint az elmúlt időszak legizgalmasabb, teljes művészi érvényességű alkotásai közé tartoznak. De még ezek is csupán részleges előtanulmányoknak tűnnek. Egle Anitának a tervei között szerepel, hogy újabb nyomatokon rögzítse, véglegesítse a jelzett kompozíciókból kifejlesztett, a korábbiaktól intenzitásban és részletgazdagságban eltérő vizuális rendeket.

Ahogy feljegyzéseiben idézte: utazáskor kinézve a vonatablakon, a sorokba rendeződő ültetvény láttán az éppen előttünk levő egy-két sor közében tekinthetünk messze el, minden más elfedi egymást. Korábbi mozgóképes munkáinál is egymást fedő rétegek viszonylatairól szólt, a kukoricaföld-modell esetében azonban rétegek homloksíkunkkal nem párhuzamosak, hanem merőlegesek. E felismerésekből született meg az első elem, egy papírcsíkból hengerített spirál, majd ennek megsokszorozott, szisztematikusan elhelyezett rendszere. A kicsiny lamellák „fénycsapdaként" működtek. A spirálokat mozgatva, előttük mozogva, interferencia-jelenség figyelhető meg, több fénycsapda egymás mellé rendezve pedig különleges, vibráló hatást eredményez. Van abban is valami meseszerűen természetes, ahogy a fénycsapdák egymás mellé igazodnak, ahogy a legkisebb helyet is optimális méhkasrendszerben töltik ki, maguknak alakítják ki a „legjobb helyet". Minden spirál kézzel készült (kb. 10 000 db), nem egyformák, tágabbak, szűkebbek. A felület természetes játéka ennek köszönhető. A kép formátuma (74 cm x 163 cm) a galériákban szokásos mozgáshoz igazodik. Amint a szemlélő helyzete változik, mindig más a látvány. Ahol a látószög merőleges, ott a lamellák élükkel látszanak, ha a látósugár kisebb szögben éri a képsíkot, többet látunk a lamellák oldalaiból. Szemben állva, ha távolabb megyünk a képtől, látómezőnk gömbfelülete egyre nagyobb kört metsz ki a képsíkból, és így egyre nagyobb sötét foltot látunk. (A sötét folt a háttér fekete kartonlemezének feltárulásából következik.) A matematika nyelvére is lefordította az így előálló összefüggést a néző–képsík közti távolság és a „fekete folt" nagyságára vonatkozóan. A legegyszerűbb alapesettel kezdte, de tervei között szerepelnek a további variációk is. Színekkel, különböző hajlított felületekkel, belülről kifelé irányuló látómezővel.

Technikailag nem volt megoldható, hogy a szkenner olvasófelületét a papírspirálokból felépített kép méretéhez igazítsa, hiszen ekkora felületet egy lapolvasó sem képes egyszerre digitalizálni. Egy A3-as méretű géppel dolgozott, a szkenner kapacitása meghatározta a nyomatok alakulását. Ezeket a lapokra felosztott egységeket illesztette a számítógépen egy képszerkesztő program segítségével egymáshoz. Ügyelt arra, hogy az illesztések ne legyenek feltűnőek. Mivel a hengerek a maguknak optimálisan kialakított rendben helyezkedtek el, a darabok egymáshoz illesztése, illetve a hiányzó részek pótlása nem volt egyszerű feladat.

A hosszanti oldalak illesztésénél speciális helyzet jött létre, hiszen az itt elhelyezkedő spirálokra egyszerre látunk rá alulról és felülről is, ezért ezeknek egyetlen felülnézetéhez két oldalnézetük tartozik. Annak ellenére, hogy ez merőben más, mint egy tárgynak a valóságban megszokott képe, mégse feltűnő, a szemünk elhiszi, elfogadja valóságnak. A felületre jellemző a képsíkra merőlegesen kimozduló illuzórikus hullámzás. Ez abból adódik, hogy a szkenner a digitalizálandó felület hosszanti középvonalában levő dolgokat merőlegesen, a széleken levőket pedig kisebb szögből „látja" és rögzíti. Tanulságos lenne ezt a létrejövő pszeudó-teret három dimenzióban, a valóságban megépíteni, majd esetleg újra síkba transzponálni, majd újra három dimenzióban, és így tovább körforgásszerűen. A látszólagos valósággá válásának és valóságos erőtérként érvényesülő befolyásának sokatmondó modellje jöhet így létre.

A főművek tulajdonságai

Több mindenre figyelmeztetnek a munkák. Alkalmat adnak arra, hogy feltárjunk egy rejtettségében is tanulságos emberi-alkotói mintát. Hogy kinek lesz majd mintája, azt egyelőre elképzelni sem tudom, hiszen a nyilvánosság elől rejtekezve dolgozik Egle Anita. Munkáinak majdnem „tudományos" előfeltevései,

nyelvét

Interferenciák című filmben minden mozgásfázis a képsíkban maradt. A párhuzamos, áttört síkok elmozdításával létrejövő kölcsönhatásokat vizsgálta csupán. A munka során nyilvánvalóan felvetődött a kérdés: mi történik, ha az egyes síkok a térbe lépés illúzióját keltik? Vasarely ennek a „térbe lépésnek" egy alaphelyzetét rögzítette, amikor a téglalap alakú felület egyik átlója mentén elbillen, *(Hommage à Malevics)* és látni engedi a mögötte lévő síkot. Vasarely magát a képsíkot használta fel a képalkotásra, azt bontotta meg, azaz, ha mozgásban gondolkodunk, akkor ez a képsík *nulladik* fázisként fogható fel. Egle Anita szerint a mozgásfázisok egymás mellé helyezésével Vasarely eléri, hogy a kinézis szinte „valódi"-nak hat. *(pl. Eridan-III. című kép)*. Kézenfekvő volt, hogy a képekben rejlő mozgási potenciálokat kihasználva a két végpont között történteket animációban modellezze. Az első ilyen interpretációk interaktív mozgóképben valósultak meg. A Macromedia Flash programot alkalmazta, kihasználva programozhatóságának lehetőségeit is. Az egér — rejtett kurzormozgatásával maga a néző — vagyis a program használója hozhatta létre az elmozdulásokat és egyben visszaalakulásokat, mert a négyzetlapok mindig visszaálltak eredeti pozíciójukba. A négyzetlapok mindegyike egy-egy ún. moziklippé vált, mely az egér pozíciójával ütközve mozgásba lendül (elfordul, elforog, kisebbedik-nagyobbodik). A tény, hogy egy időben csak egyetlen négyzetlap felett lehetünk, azt eredményezi, hogy amikor az egérrel pásztázzuk a felületet, minden pillanatban megkezdődik egy-egy négyzet mozgása, viszont több négyzet nem lehet ugyanabban a mozgásstádiumban. Így valamiféle áramlásélmény jön létre, mint a Vasarely képeken is. *(Tlinko-II)*. Már itt is érzékelhető, hogy a most kiállított *Cím nélkül* kompozíciók alapkérdései milyen korán megfogalmazódtak. A látás pszichológiájával és fiziológiájával kapcsolatos kutatások kimutatták, hogy a „nézés" egy folyamat, melynek természete a látás működésével függ össze. Az emberi szem egy pillanatban, egyszerre csak egy nagyon kis területet lát élesen, az ettől a középpontnak tekinthető felülettől távolabbra eső részeket egyre életlenebbül. Amikor egy állóképet nézünk, mintegy „szkenneljük" azt, szemünk ugrálva veszi fel az információkat, végül az agy felépít egy mentális alapú, ámde tökéletesen fizikai-érzéki természetűnek felfogott képet az „egészről". Ennek a szemmozgásnak az eredményeként jön létre — a statikus kép ürügyén is — egy különös természetű mozgás. Az említett Vasarely kép jó példája ennek. A szemet nem hagyja pihenni. Hiába nézünk egy adott részére, periférikus látásunkkal azt érzékeljük, hogy ott is valami kimozdult, a négyzetlapocskák megint valahogyan máshogy állnak (vagy máshonnan nézzük őket), mint ahogy az éppen éleslátásunk területére eső részén. Mindez inger, ami vonzza a szemet, a szem odaugrik, és így tovább.

Mit játszik el egy négyzetlap?

Egle Anita az említett alaphelyzetből kiindulva a négyzetlapok távolságát változtatva több variációt is készített, majd egy olyan filmes animációt, ahol négy szomszédos lapocska egymáshoz kapcsolva „működik". Aztán megváltoztatta a billenés irányát, a „felfüggesztés" pontjait, majd a lapocskák síkbeli elforgatását is kipróbálta. *(Tanulmány 10)*. Több réteg egymásra helyezésénél — kivéve egyes színes megoldásokat — a pozitív-negatív kapcsolat megfordult, inkább a lapocskák mögötti teret érezzük pozitívnak. Készültek aztán körlapocskák elforgatásával is tanulmányok. Ezeknél próbált először színeket használni. Kísérletezett aztán a képsíkhoz képest más irányú mozgásokkal is, így például a közeledéssel-távolodással *(Tanulmány 15, Tanulmány 16)*. Lineáris animációkat is készített, ezekben azokat az alapeseteket vizsgálta, amikor két szórt elrendezésű pontréteg kerül kapcsolatba egymással és örvények, spirálok alakulnak ki, alakulnak egymásba. Ennek a jelenségnek a matematikai hátteréről szóló kutatási eredményeit is tanulmányozta. Később a rendezett ponthalmazok és vonalhálók közti interferenciákkal kapcsolatban is születtek változatos animációk, de felvetődtek — a további „kutatás" lehetséges programjaként — transzparencia (áttetszőség, áttűnés), szín és a hangproblémák is.

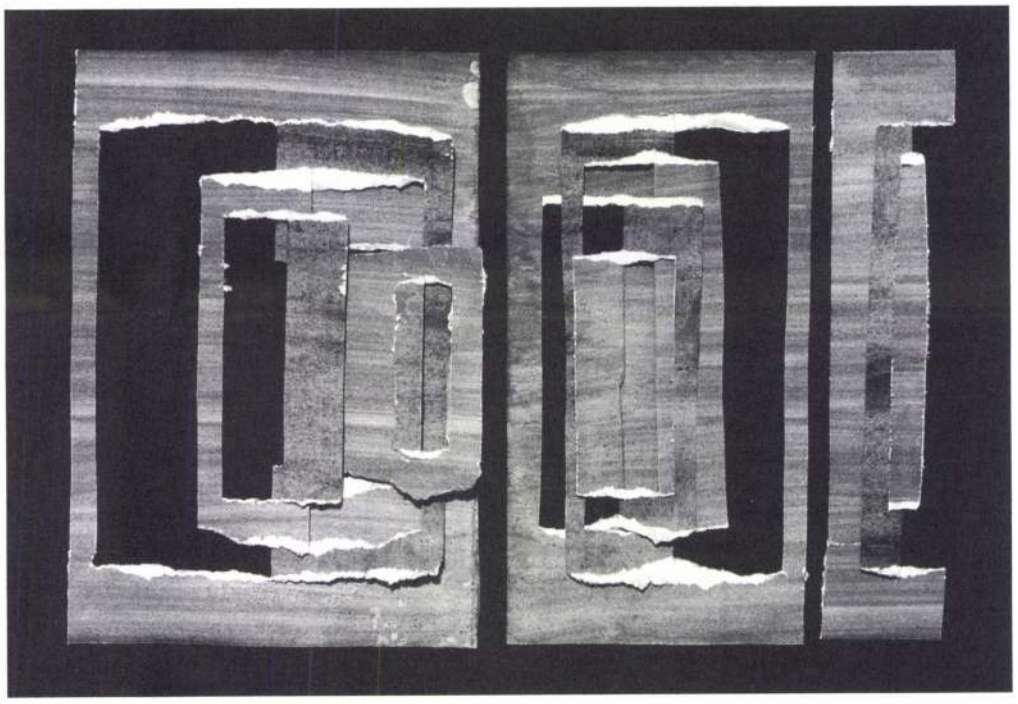

Festőként a különböző jelrétegek egymásra hatásával foglalkozott. Diplomamunkájának címe is erre utalt: *Interferencia*. A munka a művészeti alkotófolyamat egyik végletesen tiszta alappontját testesíti meg, azt, amikor az alkotó maga semmilyen közvetlen formában nem vesz részt a „feladat megoldásában", amikor a „kutatás műszerei" közül „kiiktatja" önmaga személyiségének és érzelmeinek, vagy tetszőlegesen felébredő képzeteinek a „hibaforrásait". Kizárólag a kérdésre, annak megjelenítésére, a folyamat elindítására és karbantartására gondol, miközben szabályokat kíván érvényesíteni. Semmi esetlegeset nem tűr maga közelében, s lám, ez a kiegyensúlyozottság, az ellentmondásmentességnek ez a programja a folyamat vége felé soha nem látott szabadságot, valódi, különös képi eredményeket mutat fel. Ezek az eredmények éppoly közvetetten szólnak az alkotóról, mint amilyen közvetettséggel annak személyes tulajdonságai a kérdéses mű létrehozása során felfedhetők voltak. Nem hat így a műben az ízlés, a formaörökség, a megtanult és begyakorolt gesztus. A kép írja magát, a háttérben pedig alig észrevehető nyomatékkal sejthető csak, aki ezt a folyamatot lendületben tartja.

Az interferenciák kompozíciója a képernyőt, illetve a vászon síkját ablakként kezeli, ami párhuzamos, áttört síkokból álló struktúrát jelent. A síkok mozgásának eredményeképpen minden pillanatban más-más takarási viszonyok jönnek létre. Az érzékeltetett térrendszerek által teremtődik egy tökéletesen elvont síkfelület. Kiindulópontja két elvileg végtelen „lyukas" sík, melyeknek a monitor, vagy a vászon ablakán keresztül arra a részére tekintünk, amelyen az áttörés vagy „lyuk" található. Hogy „lyukas", eleve feltételezi, hogy az ablak nyílik valamire, tehát ha figurának tekintjük a síkot, akkor mögötte háttér van, ami esetünkben — a film kezdetén — a fehér végtelen. Két sík között a takarás csak abban az esetben értelmezi az egymáshoz mérhető téri viszonyokat, ha a két sík között tónus, textúra vagy színkülönbség van. Ellenkező esetben vagy eldönthetetlen az „előtt", és a „mögött", vagy észre sem vesszük, hogy két sík van jelen a képen. A nézőben nem tudatosul, hogy több síkot lát. A konkáv alakzat inkább háttérnek hat, míg a konvex inkább figurának. A körülvett felület inkább figurának látszik, a körülötte lévő körül nem határolt pedig háttérnek. A képernyőn létrejövő alakzatok a néző számára valamilyen rejtett logika szerint mozognak. Életre kelnek, formálódnak, egyszerre nő és csökken a kiterjedésük, eltűnnek és előbukkannak, különválnak, egymásba olvadnak. Mozgásuk állandó formálódással kapcsolódik egybe, attól elválaszthatatlan.

Egle Anita festői és filmes előéletéből következett, hogy az apró, árnyalatnyi változások, változás-sorok érdekelték. Tudta, hogy mozgásérzékelésünk során is ilyenekkel dolgozik az agy, a mozgóképek is ilyen szekvenciákból épülnek fel. A lapolvasóval kezdett kísérletezni. De a scanner egészen máshogyan „lát", mint az emberi szem. A szóban forgó nyomatok esetében a digitalizáló felületre helyezett spirálok közül a középen levőket olvassa be merőlegesen, és az olvasófelület hosszanti szélei felé haladva mintha egyre kisebb szög-

AKNAI TAMÁS

A kép beszélje a saját

Egle Anita képzőművész

Felfedezni még mindig jó. Gyanút kelt ugyan ez az állítmány, hiszen úgy minősít, hogy előjelét megfoghatatlanul személyes körökből származtatja, így kissé el is bizonytalanítja. De a „jó" jelzőt szeretném itt mégis használni, mert ez mást, többet jelent, mintha az objektivitás hasznosságra, vagy megtérülésre utaló jelzőit választanám. Nemcsak az aktivitást a személyes kielégülés szükségleteként megjelenítő volta miatt, hanem amiatt is, hogy a kreativitás előszobájának tetsző szabad fürkészés helyzetei — ha adva vannak, a jelző: „jó", ezt fejezi ki — önmagukban lelki-intellektuális megerősítésekkel szolgálhatnak. Szűkülő sugarú körökben ugyan, de más-más szinteken ez a betöltetlen vágy (az öngyógyítás ösztönös készsége) hajt újra könyvekhez és koncertekre, színházi előadásra, moziba és képeket nézni. A remény, hogy még mindig tágítható a világ, hogy tanulságai kívül és belül is akadnak még ennek a felfedező cselekvőkészségnek. Hogy rátalálhatunk még kép- és szófordulatokra, amelyek megfelelőbben fordítják le felfogható külső viszonylatainkat belsőkre, mint a régiek.

Közös felismerés lehet annak a jó érzésnek a megjelenése, amely az efféle felfedezések nyomán formálódó diskurzusban gyökerezik. Ez az „jó érzés" ontológiai mélységű örökség lehet, aktuális felvillanásai még ma is a „fenntartható létezés" pillanatokig tartó, de valós örömére összpontosítanak.

Még nem volt semmilyen néven nevezhető nyilvánossága a munkáknak, amikor azt a felismerésemet viszonylag magabiztosan fogalmaztam meg, hogy *Egle Anita* 2006 legelején elkészült *Cím nélkül I-II* (papír, 91 x 180 cm) futó nyomatai igen jelentékeny eredményként könyvelhetők el a jelenkori magyar képzőművészetben. Amelyben amúgy egyáltalán nem meglepő intenzitású érdeklődés irányul a fiatalabb nemzedék teljesítményeire, és amelyben amúgy még mindig valamivel körülményesebb a vidéken tevékenykedő művészekre a figyelmet felhívni. Ennek ellenére a múzeumok, galériák és szakfolyóiratok világában természetes az új jelenségek regisztrációja, avval együtt, hogy azoknak az adott rendszert befolyásoló potenciálját még nem is lehetséges teljes kiterjedésben megjósolni. Ezek a furcsán friss, egyszerre nyugtalanító és egyszerre izgatóan biztató kéznyomok azok, amelyek nyomán szükségletté válik bizonyos áttekintések és átrendeződések szemléje. Amit nézetem szerint — ha az a bizonyos „kellő figyelem" feltámad — Egle Anita legújabb munkái is provokálnak. Segítsünk hát felfedezni ezeket.

Korai sorozatok

Amint elkezdjük leírni Egle Anita műveinek alapelemeit, az igénybe vett módszereket és a gondolatmenet egészét, mintha erőteljesen eltávolodnánk a hagyományos értelemben vett képzőművész mindeddig belénk rögzült ideálképétől. Nem használhatjuk az ismerős tolvajnyelv szavait, az esztétikai értelmű formarendek megragadásához mindeddig bevált kifejezéseket. Élnünk kell viszont olyan vizuális viszonylatok megjelölésével és értelmezésével, amelyekre vonatkozóan a történeti és kritikai irodalom mindeddig nem fogadtatott el széleskörűen ismert terminológiát. Olajfestékkel, farostlemezre festett 2000-es színes képeiben is ott rejtőztek már annak az elmélyülő folyamatnak az elemei, amelyeknek maradéktalan kibontása felé aztán majd 2001-től fordul nem is kifejezetten gyors ütemben. Legutóbbi mozgóképsorozatainak kiindulópontjául például Victor Vasarely festményei szolgáltak. Ezeken a festmény felületi síkjához viszonyított „térbeli" kimozdulások egyértelmű és látványos alapesetek, amelyek egyszerűségük miatt igen alkalmasnak látszottak a további elemzések kiindulópontjául. Korábbi munkáiban és az

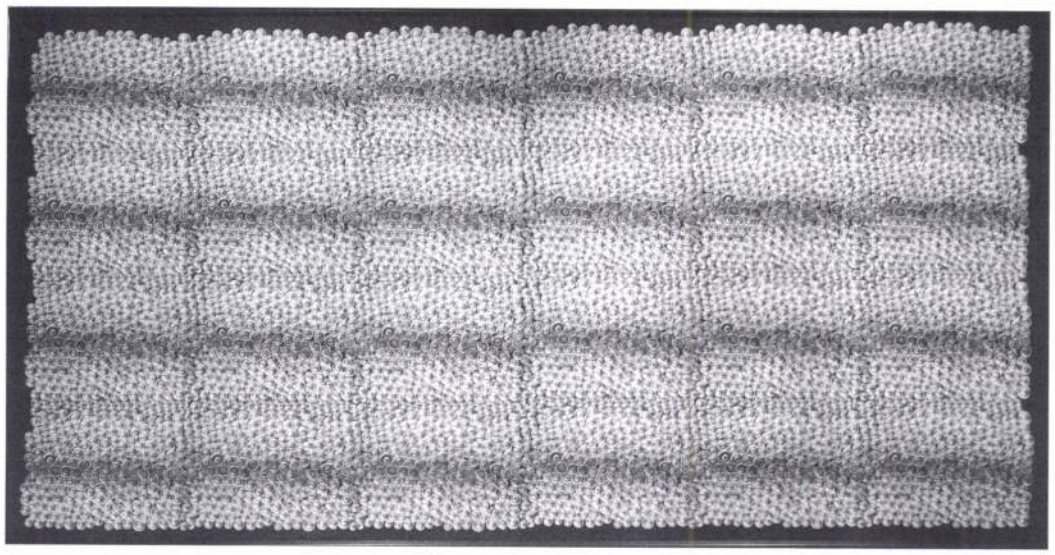

EGLE ANITA 1976-ban Pécsett született. Tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán, a University of Hertfodshire Faculty of Art and Design-ben (Anglia) végezte. 2004-től a PTE Művészeti Kar Képzőművészeti Mesteriskolájának a doktori programjában vesz részt.

Kiállítások, fesztiválok: 2001: RETINA VIII. Nemzetközi Film- és Videotalálkozó. 2002: RETINA IX. Nemzetközi Film-és Videoművészeti Fesztivál. 2002: A Fiatal Pécsi Animáció, Huddige-Stockholm. 2003: Az idő urai Nemzetközi animációs fesztivál. 2004: Pécsi Galéria Pincegaléria, Medic-Art csoport. 2005: Veszprémi digitális médiaművészeti fesztivál. 2005: Pécsi Galéria, DLA PT MK Képzőművészeti Mesteriskola DLA kiállítás. 2005: Mediterrane Grüsse aus Pécs, Reutlingen, Németország. 2006: Pécsi Galéria, DLA PT MK Képzőművészeti Mesteriskola DLA kiállítás. 2006: XXIII. Miskolci Grafikai Biennálé, Miskolc.

Fontosabb filmjei: Él (1994), Lábadozás (2000), Formation (2001), Interferenciák (diplomafilm, 2002),. Medic-art áldokumentumfilm (2004).

Fontosabb díjai: 1994: Él – filmetűd, kisjátékfilm kategória I. díj Országos Diák Filmfesztivál, Budapest. 2001: Formation – animációs film, RETINA VIII. Nemzetközi Film- és Videoművészeti Találkozó, Baranya Megyei Önkormányzat Díja. 2006: XXIII. Miskolci Grafikai Biennálé, Miskolc, Godot Galéria díja.

Kozár Eszter: Az egyik eset, amikor a cselekményes balettekben szerepet kell formálni, mint a Notre-Dame-ban, vagy a most elkészült Bonnie & Clyde-ban, ahol Blanche-ot alakítom. Erősen kianalizálom a szerepet, vagy hetvenötféle kérdést felteszek magamnak, hogy milyen is ez a figura, amit játszom? Milyen kedélyű, milyen az illata, milyen a sorsa, gyerekkora? Mindent átgondolok, valahogy így készülök. Viszont a másik eset a nem cselekményes darabok, pl. mint a Triptichon a Ritával, arra

nem lehet otthon készülni. A próbateremben kell iszonyatosan nyitottnak és bátornak lenni, annyira lelazulni, hogy az ember hagyja kijönni a testéből az információkat, hogy azokat megvalósítsa. Hagyni kell, hogy ösztönből működjön a dolog, de ez is nagyon intenzív munkát kíván.

— Ráadásul a Triptichonban hármótoknak nagyon egymásra kellett érezni.

Kozár Eszter: Vannak olyan részek, amikor igen. De mindhármunknak megvannak a szólói is. S mindennek tetejébe Rita most megint átalakítja az egészet. S mivel Rita a koreográfus, így az ő elképzeléseit is megvalósítom. Másrészt igen fontos, hogy én is dobáljam neki állandóan a labdákat, amiket ő is visszaüt, vagy kidobja. Tehát én is mindig megmutatom az ötleteimet, amikből ő válogathat, hogy megtartsuk vagy ne. A lényeg, hogy nagyon kreatívnak kell lenni. Mint más szerepeknél is, ugyanúgy a cselekményes baletteknél is, mint a már említett Esmeraldánál. Ebben az esetben is jó, ha az ember inspirálja a koreográfust, de arra még pluszban otthon is kell készülni.

— Rita, ez hogy működik nálad, hisz táncos és egyben koreográfus is vagy?

Góbi Rita: A koreografálást most kezdem megérezni, vagy csak megtapintani. Nagyon komplex, s rengeteget kell még tanulnom. Az ösztöneimre hallgatok, hogy mi jön belőlem, milyen képeket látok. Mert képekben gondolkodom, és utána a tánc már csak egy eszköz, hogy ezeket a képeket hogyan tudom megvalósítani. Általában félálomban jönnek az ötletek. A Hamupipőke idején rettenetesen elfáradtam, nagy munka és minden szempontból nehéz időszak áll a hátam mögött. Egyszerre kellett feldolgoznom, hogy nemcsak a koreográfiát, hanem mindent nekem kellett megoldanom a kollégákkal, a műszakkal a technikai problémákat. De az a szerencse, hogy amit megálmodtam, arra mindig emlékeztem, és a próbateremben meg tudtam valósítani, mert az ötlet a fontos, az a fogódzó pont, s utána már jön a többi. A zenére is nagyon rá kell érezni. Most egy Mozart operán dolgozok, a Figaro házasságán, és zseniális a zenéje. A mozgás részét kell kitalálnom. Teljesen azonosulni kell a zenével, és utána már jönnek is belőlem az ötletek. Székesfehérváron, a szabadtéri színpadon lesz a bemutató augusztus elején.

— Augusztusban lesz a „Gólem, avagy a bálványok tündöklése és bukása?" című műved előadása is Budapesten, a Nyári Zsidó Fesztiválon.

Góbi Rita: Ezt már tavaly ősszel bemutattuk. Együtt dolgoztunk M. Kecskés Andrással, akitől nagyon sokat tanultam. Ő is azok közé tartozik, akikre mindig felnéztem. És mindig szerettem volna megismerni, s ez most bekövetkezett, együtt munkálkodtunk, óriási élmény számomra.

— Mi az oka, hogy elszerződtél a Pécsi Balettől, milyen terveket fontolgatsz?

Góbi Rita: Úgy éreztem, hogy váltanom kell, ki kell még jobban nyitnom magam. És ezt sajnos csak úgy tudom megtenni, hogy elmegyek. Borzasztó nehéz volt ezt a döntést meghozni, mert szeretek itt lenni. De sok mindent meg kell még ahhoz élnem, tapasztalnom, tanulnom, hogy utána én is tovább tudjak adni másoknak. Mert ha maradok, akkor nem tudok annyifélét adni. Ezt akkor tapasztaltam, amikor máshol is el tudtam vállalni munkákat, azokból sok inspirációt merítettem. Ha pl. nem tudtam volna Bozsik Yvette gyerekdarabjában szerepelni, akkor biztos nem tudtam volna úgy hozzáfogni a Hamupipőke mesebaletthez sem. Vannak terveim, de egyelőre még bizonytalan a jövő. Nyitott szeretnék lenni, mint mindig, bízom benne, hogy egyik munka majd hozza a másikat.

— Amikor megismertelek benneteket, egy fiatal pécsi képzőművész kör akcióiban is részt vettetek. Jó volt látni, hogy nem zárkóztatok be a balett-terem falai közé. Miért tartottátok ezt fontosnak táncművészként?

Kozár Eszter: Nekem a tánc mellett mindig is fontos volt a képzőművészet. Iszonyatosan tudok inspirálódni, ha elmegyek a szobrász barátnőmhöz és megnézem a kipakolását a kerámiaműhelyben. És ha utána elmegyek a festőbarátnőmhöz a Művészeti Karra, és megnézem az ő munkáit is. De nemcsak a művészetekből, hanem a természetből, akár a virágokból is tudok inspirációkat kapni. Kertészkedés közben mindig remek gondolataim támadnak. S az embernek vennie kell ezeket az áramlatokat. Ezekben a művészkörökben mindig létezett egyfajta pezsgés, figyelhetjük egymás munkáit, s látjuk, ki merre tart. Így tényleg átjáródnak a művészetek, és ez nagyszerű. Feltölt és kikapcsol ha találkozok ezekkel az emberekkel, meg az is, ha más dolgokkal foglalkozom; akár kiállításokra megyek, vagy épp olvasok. Az a lényeg, hogy ne csak a saját munkánkkal foglalkozzunk. Pont azért, mert a számunkra oly fontos táncművészet olyan mélységeibe megyünk bele, hogy szakbarbárokká válhatunk, s az nem jó. Ezért szükséges, hogy valamilyen szinten ki is tudjuk kapcsolni. Egyébként is ott mozog az emberben a természetes kíváncsiság mások iránt.

Góbi Rita: Sosem elégített ki a színházi élet, mindig eljártam másfelé is a művészeti karos barátokkal. Köztük a festő ismerősömmel, Kiss Endrével, akivel egykoron már a Vajdaságban is részt vettünk nyári táborokban. Ott mindig remek társaság jött össze különféle művészeti ágakból, sokat inspirálódtunk, tanultunk egymástól. S a korábbi ismeretségünk révén kerültem be az itteni csapatába. Endre Pinczehelyi Andrással (Kisház Csoport) különféle kiállításokat hozott létre, s engem is meghívtak a megnyitókra. Kisebb performanszokkal kísérleteztünk, ezek meghatározó élményeim, jó volt velük együtt dolgozni. Sokat lógtam fent a Művészeti Karon a műtermükben, és már a munkának az illata is megérintett, nagyon tehetségesek. Hasonlóan gondolkodunk, belőlük nagyon mélyről jön, amit csinálnak, ahogy saját magukat kifejezik. Nekem az is érdekes, hogy ezekbe a mélységekbe ők is mennyire bele tudnak menni, és más szemszögből is nagyon sokat tanultam tőlük. Ugyanúgy képekben gondolkodnak, ahogy én is.
S ez érdekes... ■

Kozár Eszter a „Notre Dame-i toronyőr" Esmeraldája

Kozár Eszter a „Hamipipőke" címszerepében. Koreográfus: Góbi Rita.

† Eglmayer Pál

100 K államsegély

Érintik 1915/16. 42 d.

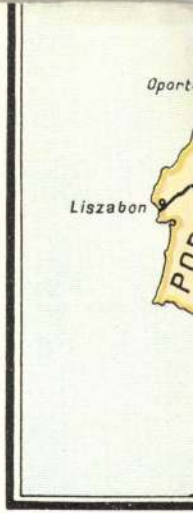

A magyar tör
dója, Nagy
magyar királyság
alatta érte el fé
állami életnek mi
gyar királyság al
kotmányunkat lén
ez az alkotmány
remtette meg a ma
szimbolizált hűbé

Eglmayer Tál

100 k államsegély

Éinnisk 1916/17. 29. l.

Végbiz. jó eredm.

u. o. 30. l

Koronázási jelvények.

Pozsony vára felett a sz
teljesen egyenes. Felirata:

Die ungarisse Kron Welc
Purg nacher Winn ist üb

Rm., mér. a rl. 18

Eglmayer Pál

Végbizonyítvány elégséges eredm.

Éimisk 1915/16. 43. l.

VILÁGTÖRTÉNET

Terényi Károly szerkesztésében
ok írták. Négy kötet, félbőrbe
ccel. Nyomatott a legfinomabb
Bodoni-antiqua betűkkel

cm, szélessége 17 cm, gerincszélessége 6 cm

Ø Eglmayer Ede

iparmuvész

Elvégezte az iparmuvészeti főiskolat. Miszt filmdíszlet-tervező működött Budapesten és Berlinben, majd a Opesti Michl-asztalosgyár tervezője és vezetője, kés obb a Terlanday-gyár asztalos tervezője lett. 1935-ban önálló asztalos üzemet létesített Pesterzsébeten. A világháborban a romain és olasz frontos harbott.

Lad Perzsébet

237. l.

(Személyi adattár.)

méltóság

A gyulafehér
helyreállitá
fedezésére b
szóval: ke
további részle
kérni.

A le

Eglmayer Ede

Cutaterverő

1915–16.

Éimisk 1930, 82. l.

Eglmayer Ede

Eglmayer Ede iparművész, belső építész, géperőre berendezett asztalosáru üzeme. Pesztszenterzsébet, Madách-u. 13. 147-905

Bptávb 1940 szept.
u 1942. jan.

cle. D. K.

EGLMAYER Pál

Berlin éltérem espressója

Építészeti tervező: Demeter Anorá

Dept.

Magyar Építőművészet 1961. 2. sz. 25.

Egly Irén, festőnnővése

Pásztortér, 1921. II. k.
644. l.
Krónika.

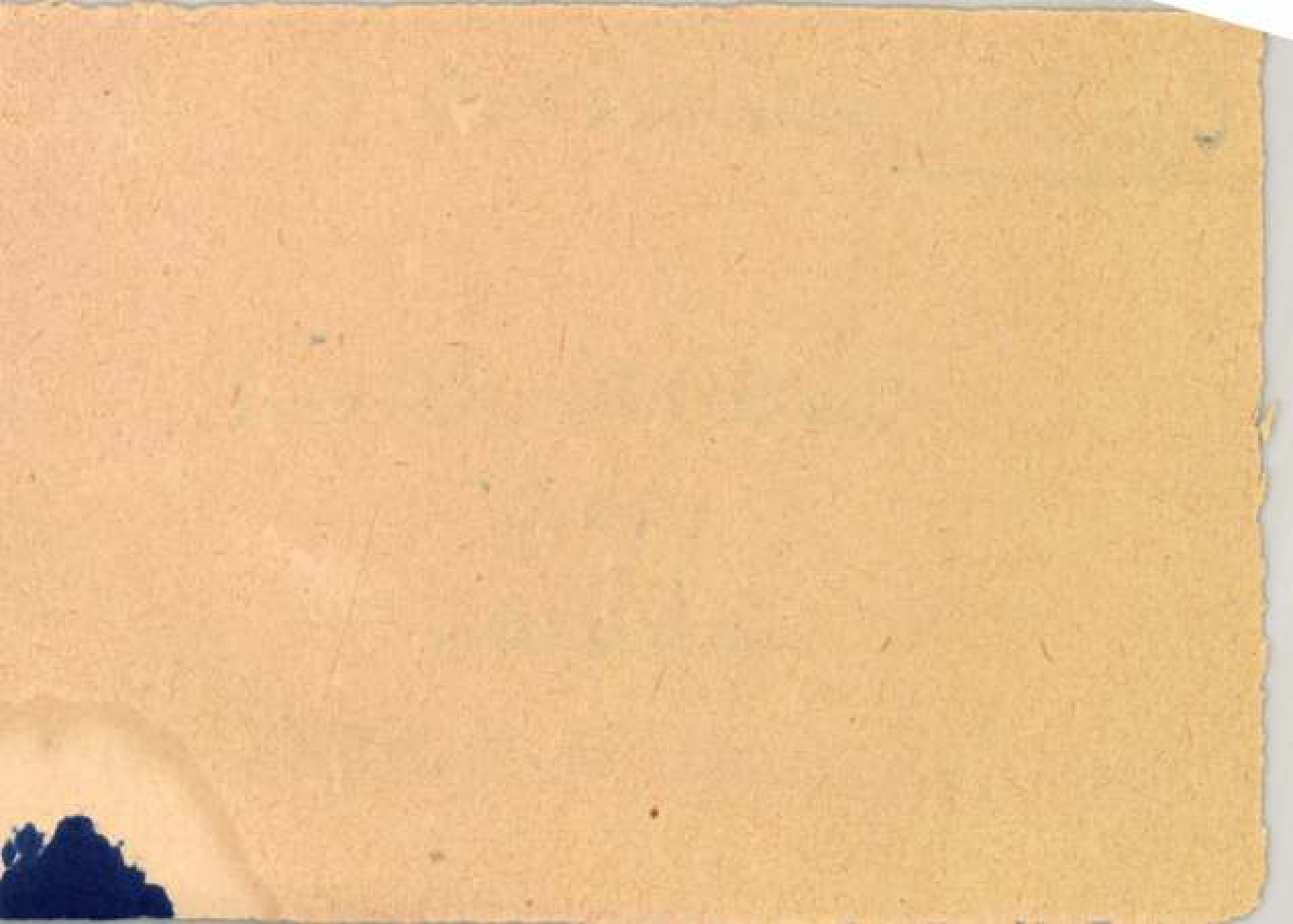

ÉGLY leíhrás

M.D.K.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 335.l.

MDK

Égly S. és Göllner B.

Nagybányán tartottak kiállitást

sz.j.: Képzőművészeti seregszemle. Pásztortüz 1923 IX. évf. II.sz. 7-8 l.

MDK

Egly S. és Göllner E.

Nagybányán rendeztek kiállitást

Tövisi G: Képkiállitások. Pásztortüz 1923. IX. évf. II. fele 113 l.

MDK

Égly Sári

Réti I.: A harminc éves Nagybánya. Magyar Művészet 1926.7.sz. 384.l.

MDK

Egly Sári és Göllner Elemér

Nagyváradon lesz kiállitásuk.

Tövisi G: Képkiállitások. Pásztortüz 1923. IX. évf. II.fele 113 l.

Darvas Simon: A nagybányaiak.
[Illusztrációkkal.]

A közelmultban történt. Egy idegen érkezett Nagybányára és végig látogatta az immár világhiressé vált magyar festőkolóniát. Borus idő volt épen és ez idegen a képek szemlélése közben az egyik müteremben megjegyezte, hogy nagyon szépek a nagybányai képek, de nem érti, hogy a festők "miért hamisitják rá képeikre a nápolyi kék eget". Nem hitte el, hogy másutt a világon is lehet még olyan kék az ég, mint Nápolyban. Csak másnap, amikor kristálytisztán és derüsen pompázott elő a nagybányai ég, ment vissza a müterembe és kért bocsánatot, hogy meggyanusitotta a nagybányaiakat a nápolyi ég kékségének plagizálásával. Kevés helyütt találkoztak még természet és művész annyira egymásnak rendeltetvén, mint épen Nagybányán. Közel harminc éve, hogy Réti István és Thorma János invitálására Hollósy Simon akkor már neves müncheni iskoláját áthelyezte Nagybányára és vele jöttek Ferenczy Károly, Iványi-Grünwald Béla, Glatz Oszkár és mások, az igazi művészet uj honfoglalói. Nagybánya azóta kiindulása lett a modern magyar festőgenerációnak.

A nagybányai festőkolóniát az uj impérium sem bolygatta, sőt dicséretes megértéssel és elismeréssel támogatta s csak e nyáron is több, mint negyven román festő és szobrász kereste fel a mesteriskolát, ahol Thorma János és a Budapestről vendégségbe jött Réti

István mesterek vezetése mellett több mint három hónapon át tanultak.

A törzs nagybányaiakról kell először említést tenni. A mesteren, Thorma Jánoson kivül itt élnek évek óta: Börtsök Samu, Krizsán János, Mikola András, Ziffer Sándor. És a művészlelkü Ferenczy család: Ferenczy Béni, Noémi és Valér, mindannyian elismert nevek és elismert művészek. Börtsök, Mikola és Krizsán a nagybányai iránynak, az impresszionista naturalizmusnak méltó reprezentánsai. Ziffer Sándor teljesen uj utakon halad, a legtöbb harc, vita, támadás és lelkesedés az ő művei körül van. Törzsökös nagybányai még Rácz Péter és ide tartozott a háboruban korán elhunyt és nagytehetségü Racskó István. A fiatalabb generáció tagjai közül itt élnek és dolgoznak Boldizsár, Égly Sári, Ferenczy Valérné, Göllner, Szolnay és Korda Vince.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 27-28.p.

MDK

Égly Sári

1922.-ben választották rendes taggá a Nagybányai Festők Társaságába.

Réti: Nagybanyai művészek.

Nyugat, 1924.Márc.16. 4o2.lap

MDK

Égly Sári festő

1913 óta a "Nagybanyai Festők Tarsasaga" cimer
szervezetbe tömörulve él Nagybanyan, ott ma-
radt a roman uralom ala kerult varosban, őriz-
ve a mult szép hagyomanyait, szinvonalat.

Réti István: A harminc éves Nagybánya.

Magyar Művészet, 1926. 384.lap

Égly Sári

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 327, 345,

EGLY Sári

M.D.K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp .1954.335.1.

Égly Sári

1921-ben kiállításon szerepelt Nagybányán, Klein József, Pascu Eugen és K. Csikos Antónia társaságában.
1923 ban ismét Nagybányán, kollektív tárlaton szerepelt - Ziffer Sándorral, Klein József-fel, Pascu Eugennel és Göllner Elemérel.
/Nagybányai tárlap, 1923. ápr. 10./
Muradin Jenő: Klein József - a műv. és ember kovnuk, Kolozsvár 1966. IV. 580. helytállása

1
EGLY Sári

M.D.K.

1921-ben Nagybanyán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.....Bp.1954.335.1.

M. D. K.

ÉGLY Sára

1920-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334 l.

Въ 1: Изгубени.... Вр. 1934. 334 l.

ÉGLY Sára

M.D.K.

1919-ben Nagybanyan a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 3331

Egly Sári festő

Nagybányai tájakat fest a művésznő.

Dunajecz László: Nagybányai jubileum.
Művészet, 1971. december - 19.oldal

Egly Sári festő
- par hónappal párizsi tartózkodása után keresi fel Borghida Pál.

Említve: Gülbert Elemér, Thorma János, Mikola András, T. Rátz Péter, Edvardy Ignác, Klein József.

Borghida Pál: Egy riport 1928-ból

Igaz Szó 1974/1 682 Md

Égly Sári
festő

1940-ben Brazíliában, Sao-Paulóban állítja ki egyéni tárlatán olaj- és pasztellképeit, amelyek ott is jólmegérdemelt elismerést és anyagi sikert arattak.

Dunajecz László: Égly Sári...
Müvészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Égly Sári
festő-

A gazdasági válság évében a helyzet arra kényszerítette, hogy Brazíliába vándoroljon.

Dunajecz László: Égly Sári....

Müvészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Égly Sári
festő.

Művészi készsége tökéletesítése céljából két évet töltött Párizsban. Hazatérése után a Nagybányai Festők Társaság tagjává választja a 22 éves művésznőt.

Dunajecz László: Égly Sári....
Művészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Egly Sára
festő-

19 éves korában, 1921-ben Egly Sára részt vett a kolozsvári Erdélyi Szalon a Magyar Romániai Szépművészeti Társulat.

Égly Sári
festő

Kiállításai voltak, Nagybányán, Nagyváradon és Temesvárón. Mindenütt sikert arattak művei.

Dunajecz László: Égly Sári....

Müvészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Égly Sári
festő

1923-ban a nagybányai Salon Indépendant-ban önálló tárlat-tal jelentkezik. Tájképei, csendéletei, aktjai nagy feltűnést keltenek.

Dunajecz László: Égly Sári....

Müvészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Égly Sári
festő.

1902-ben született a most elhunyt Égly Sári. A Mikes Szabadiskola növendéke volt Thorma Jánosnak és Réti Istvánnak volt a tanítványa.

Dunajecz László: Égly Sári.....
Művészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Égly Sári
festő

Égly Sári édesapja, Egly Mihály,
Nagybánya főjegyzője, a városhí-
res művésztelpeink mecénása az
első nagybányai festőműtermek
megvalósítója.

Dunajecz László: Égly Sári...
Művészet, 1971. szeptember – 25 lap

M. D. U.

ÉGLY Sári

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya ... 335. l.

EGLY Sári

M.D.K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya..... 337.l.

EGLY Sára

M.D.K.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. 331.l.

M.D.K.

EGLY Sára

1917-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 332.l.

ÉGLY Sára Jenbő

1916.-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 1954. Bp. 1954. 332.l.

EGLY Sára festő

N.D.K.

1913.ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 331.1

M.D.K.

ÉGLY Sári festő

1915–1925 – Nagybányán a szabadiskolában dolgozik. Thorne a tanítványa.

Ferje Gállner Elemér festő

30-as évek elején tűvándoroltak Brasiliába

Réti István: A nagybányai művészteler Bp. 1954. 271–272. l.

M.D.M

ÉGLY Sári (Göllner Elemérné festő

1927. végén a Nbányai Festők Társasá-
gának törzstagja

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bn. 1954. 273. l.

Egly Sári és Gökner Elemér festők kiállitást rendertek Nagybányán 1923-ban.

Pásztortűz, 1923. IX. évf. II. fele
113. l.

Pövisi Géza: Képkiállitások.

Egli Sári, festő

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11. sz.
608. l.
Kulturkrónika

megnyva

Egly Sári (Göllner Elemérné)

Réti István: A harmine éves Nagybánya.

MAGYAR MŰVESZET

1926. 384. l.

Egly Sári Göllner Elemérné, festő; sz. 1902. Nagybányán. 1916 óta u.o. Thorma Jánosnál és Réti Istvánnál, 1925-27. Párizsban tanult. 1923. gyűjt. kiállítása volt Nagyváradon. Törzstagja ~~[illegible]~~ a Nagybányai festők Tánaságának. 1928 körül kivándorolt Délamerikába.

MAGYAR MŰVÉSZET

Égly Sári

festő

Nul. 1902 Nagybánján.

Lásd

Osvát Kálmán dr

Erdélyi Lexikon.

Nagyvárad 1928. 66. l.

№ 12

4208

Pier Francesco Bissolo iránya
Sz. Trevisoban. ~~Tevékenységét~~
+ 1554 ápril

Mária a gyermekkel.
~~Madonna a gyermek Jézussal~~

va

Sötét szinű, de piros sze
dig ~~látható~~ Fejét kissé balra h
Jézust fogja olykép, hogy azt jo
lábát tartja. Jézus jobb kezé ben
kodik és jobb lábát összehuzta.
ruhát és palástot visel, a gyerm
~~dél~~ felhős égbolttal.

Körülök
pedig

Fa, méretei 52.6:42.4 cm. —
Gróf Pálffy János hagyomány
Jegyzet. Szárna a Körösdel

T: 3.

pa

Jegyzet. A leltár szerint:
Madonna mit dem Kinde
47 brt. (~~[illegible]~~) Treppent

9 (3)

Egy sár,

Göllner Elemérné

festő

lásd

Göllner Elemér

alatt.

Pásztortűz

1923. 113. l.

Égly Sári

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 384.

Réti I. A harmonie
éves Nagybánya

A 197. sz. BAROSS cserkés

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Urunk! A

Az 1933. év nagy erőpróbája les

A nemzetközi világtáborozás. Ja kívüli követelményeket és feladatokat állí

A Baross Szövetség cserkésze részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük, patok minden erejükkel részt vegyenek a szeretnénk, ha az ilyen ifjúsági világtal részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a jó csületes munkája alapján mindig eleget t cserkészünk sem szabad, hogy kimaradjo

A mai nyomorúságos időkben

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltóságo Méltóságod- Nagyságod- tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne r lapot, hanem azt az összeget, amelyet s

Égly Sári

festő

1922-ben rendes tagja lett a Nagybányai festok Társaságának

vód

Szok Nagyb

16. C.

* Bizonyára sajtóhiba 1912 helyett.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

LZÉS):

egtoldva.

ÉGLY SÁRI /Göllner Elemérné/ festő. 1923-ban Nagybányán közös kiállításon szerepelt férjével Göllner Elemérrel. / Pásztortüz IX.évf. 1923. II. 113 lap/. Mint Thorma János növendéke, a nagybányai stilus leghivebb őrzője. A huszas évek végén Dél-amerikába vándoroltak ki.

- - -

BB.

2007. CASSAPANCA, diófa, farago
XVII. sz. — Cassapanca, N

2008. NAGY KÉTAJTÓS SZEKRE
Olasz, XVII. sz. — Grosser z
füssen. Italienisch, XVII. J

2009. CHAISELONGUE, diófa, gr
Chaiselongue, Nussholz, mit

- Viereckiger Tisch, Nussholz. Biedermeier.

XVIII. sz. — Niedriger, zweitüriger Schrank,

asz, XVII. sz. — Viereckiger Tisch. Italienisch,

lábbal. Olasz, XVII. sz. — Niedriger Tisch,
XVII. Jh.

dermeyer. — Kanapee, zwei Armstühle, zwei

tt, kék bársony kárpitozással. Barokstilus. —
t, mit Samttapezierung. Barockstil.

oszloppal, bronzverettel. Magyar, empire. —
äge. Ungarisch, empire.

nyolc fiókkal. Bécs, empire. — Pfeilerschrank,
en. Wien, empire.

lábbal. Magyar, empire. — Viereckiger Tisch,

fehér-arany rokokó disszel és virágos gobelin
mstühle, vier Stühle, mit geschnitztem Rokoko-

Égly Sári

életrajz

Murádin Jenő: Napybánya. A festő-
telep művészei. Miskolc, 1994, 23–24,

Égly Sári

Kiskoutsy Zsolt – Murádin Jenő: Nagy Oszkár.
Nagybánya Konyvek 2. Mikola, 1993, 27.

ÉGLY Sári (1902- 1970 k) festő

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

12, 70, 81, 161, 162 es ill

életrajz 161

ÉGLY Sári
Nagybánya, 1902.–?
Nagybánya és Párizs, festő

Banner Erdély

püspök személyével kapc
még néhány elszórt adat
alapitólevél egyik alái
len, minden kétséget ki
András és Benedek remet
1064 után irt. Mi bizto
szeségbe vesző, szerzet

Mór fiatalon, még gy
tiszteletére szentelt m
jóvoltából napjainkban
puer scholasticus-nak
müve legelején. A 996-b
pitott monostor első be
eredetü szerzetesek vol
vel létrehozták a brevn

Egly Sári

A két világháború között a nagybányai művésztelep tagjaként a Berger-, a Siller-, és a Jencsonics-cukrászdában állította ki műveit.

A Hét, 1973. jan. 12. 4. évf. 2 sz. 9 p.

Égner Julia MDK

Falvédő

Mücsarnok 1960. Képző- és Díszitőművészeti körök kiáll.

Egner Marie MDK

A kacsatavon, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II.sorozat

Egner Marie MDK

A kacsa-tavon, repr.

Magyar falusi utca, repr.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Egner Marie MDK

"Mit játszunk?", olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.II. sorozat

E. Götzelman jelzésével

19.4.

„Szénagyűjtés" o.v. 43x69 cm

Jobb l. E. Götzelman

Kikiáltási ár: 12000 Ft

BÁV 48. Művészeti Képaukció Bp. 1978 május

Festészet.

„Csend" c. kép.

(Egregi Horváth Miklós-tól).

K. T. 705/1899.

1899. dec. 14.

Festések.

„Esti harangszón" c.

kép.

(Egregi Horváth Miklós-tól.)

V. F. 705/1899.

1899. dec. 17.

Egregi Horváth Miklós,
Jesto".

V. 705/1899.

1899. dec. 14.

Kis Ujság
1949 OKT. 14

A hétszázéves egregyi műemlék

tövében is építik az országot

Egregy, október hó. *(A Kis Ujság kiküldött munkatársától.)*

Árpádház-korabeli templom áll hét százada a hegyoldal legmagasabb pontján, az *egregyi* temetőben. Magyarországnak nem egyetlen, de *eggik legszebb román-magyar-stílű műemléke a kis falusi templomok közül*, amelyek a négytornyú székesegyházakkal és kéttornyú apátsági templomokkal szemben egy toronnyal épültek. Az egregyi templom ennek az építészetnek a századok viharából megmaradt emléke és a magyar mult egy darabja. Mindenki elzarándokol ide, akit a mult és a művészet érdekel, ha erre jár. Ezért vesszem utamat én is a négyszázlakosú *Egregy* felé.

A X. légió katonája...

Amikor ez a Szent Magdolnáról elnevezett templom épült, a jobbágy — arra szánva, hogy „dolgozzon, éhezzen, sanyarogjon", — Tibore szavával panaszolhatta: „csaknem megfagyunk kunyhóink sövényfala közt". Most, amint Egregy felé ballagok, *alig látok itt a zalai szegényparaszt-sorsot annyira jellemző zsupfödeles házat.* Fehérre meszelt, piros cserépfedelű otthonok. Üres a falu. Az aranynapsugaras, nyárias délutánon mindenki künn dolgozik a földeken. Szántanak, vetnek — itt még ekével bajlódva verejtékeznek a nehéz munkában — és viszik a kis hordókat a hegyre döcögő szekerek a szőlőkbe. Kislány igazít útba:

— Arra tessék menni, arrafelé van egy „horgos", az vezet oda. — Ám amint a *horgost* (kanyargós, mély hegyiút) keresem, egyik paraszthéz udvarának kerítésfáján ceruzás felirat állit meg:

ÚT A RÓMAI SÍRHOZ

Átmegyek az udvaron. Öregasszony üldögél a fa alatt, ölében kisgyerek, nyilván az unokája. Felkapaszkodom a dombra, könnyen rátalálok a partoldalba vágott római sírra. Alakja kőkoporsóra emlékeztet. Leguggolok, hogy lakattal lezárt deszkaajtaja fölött bekukucskáljak.

— *Tessék várni, míg kinyitom!* — szólal meg mögöttem az öregasszony. Közben letette öléből unokáját és utánam sietett. Kiderül, hogy *ez az ő kis birodalma:* a cédrussal és tüskerózsával díszített, római téglákkal falazott, kőlapokkal ékalakban fedett régesrégi sír, *amely fölött most szántóföld nyujtózkodik.* Kinyitja a kis ajtót és *kiterített csontvázat látok.*

— 1926 április 24-én találták a fiaim, *Miklós és „Jákim"*, szántás közben — mondja özv. *Barát Lászlóné — a Krisztus utáni III. századból.* A kinyujtott kezénél *pénz* volt, erről tudják. A *gyűrűje a medencéjében volt.* Ebből meg azt olvasták ki, hogy a *X. légió katonája volt.* Ott, a karjánál — tessék nézni —, *azok a kis csontok sólyommadáré...* A pénzt meg a gyűrűt elvitte a múzeumba *Csák Árpád* tanár úr.

Meglepetten hallgattam beszédét és megkérdem: hány éves?

— *84 éves vagyok* — feleli. Hetvennek sem látszik. Friss, élénk, a mozgása, értelmes a beszéde, pedig ugyancsak megtörhette volna a sok esztendő nehéz munkája.

Kitárul a mult kapuja

Jellegzetes zalai, fehérre meszelt ház, pirosló paprikafüzérek csüngenek az eresz alól. Sárga tökök halmaza hever a fa alatt, az udvar végében szalmakazal. *Pompor Károlyt* keresem, *nála van az egreggi templom kulcsa.*

— Nincs itthon — mondja a mezitláb elősiető, értelmesarcú, nyílt tekintetű leány — elmehetek, ha meg akarja nézni, de *nem sokáig. Apám a földön van és most már etetni kell* — Félcipőt húz és már indulunk is a „horgoson". Mondom: milyen szép cserépfedelű házak vannak itt, módos község lehet.

— *Nem vagyunk módosak, csak tiszták vagyunk* — feleli és panaszkodik — eső kellene, hogy hamar kikeljen a vetés.

Itt állunk a műemlék előtt. „1090-ben építették" — mondja. Vajjon kitől hallotta? — Az apjától *A művészettörténet a XIII. század elejét jelöli meg a templom építési idejének.*

Nyugat felől a négyemeletes torony, rajta gyönyörű *ikerablakok*, a felső és alsó egy-egy, a középső két kis karcsú, ékesfaragású osztó oszlopocskával. Csikordul a zár, a leány *kinyitja az 1912-ben kibontott, félkörivű déli kaput.* Belépünk ezen az oldal-bejáraton a hármas ritmusban tagolt, világosszerkezetű ódon templom négyszögalakú hajójába, mely a torony alsó részébe torkollik. A hajónál alacsonyabb tetejű szentély félköralakú, boltozott jellemzője a román stílusnak. A műtörténet feltételezése szerint a köríves boltozatot egy-egy hármas tagozású pillér tarthatta. Az északi oldalon nincs ablak. Belül három falfülke, a déli falában kifelé és befelé táguló, hangrésszerűen keskeny ablak. A szentély déli ablaka még kisebb és ilyen az apszis újabban kibontott félkörivű déli ablaka is. *1731-ben renoválták először*, utóbb 1860-ban, majd 1912-ben. Mivel *10—12 éve még idejárt istentiszteletre Egregy népe, sajnos kisebb átépítéseket végeztek az ősi templomon — ezért nincs nyoma a három lépcsőnek, mely a ma is csúcsíves kereszthoztozatú torony aljába vezetett.* Most kívül újkeletű lépcső és ajtó visz a toronyba és az ősi templom kapuja *csak búcsúkor nyílik meg.*

Vasszarra akasztva, *bográcsra* emlékeztető, vékonyra kovácsolt vasból szentelővíztartó csüng és ugyanilyen anyagból készült az egykori *szentelővízszóró* is. Az oltár eredeti, a hátteste azonban újabbkeletű aranycsillagokkal teleszórt, feketére festett deszkalap. Rajta Bűnbánó Magdolna képe és alatta a tabernákulum szentség-házikója is fából való. *Az alapzatáról letört keresztelő-kút régebben künn hevert a templom mögött*, most ideállitották az oltár melé... Csöndben állunk, századok néznek vissza ránk.

Ősök és utódok

Künn, a templomot környező kis temető mellett minden égiáj telé szőlők, gyümölcsösök húzódnak. Az egregyiek most kezdik szedni az eladásra szánt csemegeszőlőt. A templom mögül keletre nézek, az ékalakú mély völgyben húzódó úton túl, szemben a hegyoldalon *szétszórt házak, szőlők, gyümölcsösök, szántóföldek — 5 kilométer hosszúságban, Cserszegtomaj* hegyközség. Valaha ez is a *Tomaj* nemzetségé lehetett, jobbágyaival együtt. Erről beszél a Zsigmond király idejéből maradt okirat, amely 1400-ban kelt. Ivóvíz után kutatva, *1934-ben 54 méter mélyen, szerteágazó barlang-rendszert talált* itt *Tóth Lajos* kútmester

Nemcsak szüretelnek Egregyen. Október 15-ike az őszi vetések határideje — *itt a rozsot már mindenki elvetette!* Az úton visszatérőben olvasom a községi hirdetőtáblán a *termelési verseny* eredményét: *„Németh János* beszolgáltatott az előírt 507 kilogram helyett 1949-et, *Rumi Józsefné* 589 helyett 1112-t, *Varga Gergely* 423 helyett 886-ot, *Pethő János* 386 helyett 570 kilogramot. Ők állnak a hosszú felsorolás élén. Egregy most Héviz község II. kerülete. A *közel 150.000 forintos tervköltségvetés jegyzései közt — 50 forinttal szerepel Gajári József.* Ötven forint! Mégis emlegetik, mert a négygyermekes földművestől ennyi is alig telik, de *ezzel is az országot akarja építeni.* Menhelyről, mint árva került ide, *30 évig dolgozott nevelő-gazdájának és most felesben bír tőle — másfél holdat. Mégis ötmázsát szolgáltatott be egy helyett.* Ezért várja „a pénzt", hogy kifizethesse a jegyzését. Házhelyet szeretne és kis saját földet. *A hároméves terv eredményéről* így beszél a kifüggesztett táblázat: 1. Új vízműgépház. 2. Singer-ház és telek megszerzése, amelyen az új községháza épül. 3. Tűzoltószertár tatarozása. 4. Az egregyi községháza újjáépítése, amelyben a tűzoltószertár és ifjúsági szervezet kap helyet. 5. Vízművillanymotorok beszerzése. 6. Vágóhíd tatarozása. 7. Az egregyi tejcsarnok újjáépítése. 8. Új házhelyen kökút fúrása. 9. Új községháza építése, amely december 31-ig elkészül. *Mindezt nem tervhitelből, hanem saját erejéből végezte el a község, 1947—49. közt.*

...A román építészet az Árpádok korában honosult meg Magyarországon. A közelmult kedves gondolata volt tömör épít. ezési módját, zártságát, szerkezetét István király országépítésének jelképévé avatni. *Most is az országot építik* a százéve felszabadult jobágyok, új társadalmat, új világot és itt, az Árpádház-korabeli templom körül résztvesz ebben a történelmi nagy munkában Egregy is, becsülettel.

Tamás Ernő

Egregyi templom

Szabályozzák a zsibárus- és ósz

felülvizsgálják az utcai árusokat, felszán »alkalmi« kereskedőket, rendszeresen el tér és környéke üzletei

— *Az csak nem gond, hogy hogyan értékesítsük az árut? Legrosszabb esetben ott a zúgpiac, meg az üzér...*

Éveken keresztül számtalanszor hallhattunk ilyen beszélgetést azok szájából, akik nem becsületes munkájukból, hanem illegálisan, fondorlattal, no meg egy kis csalással fűszerezett csalárdsággal szerzett áru forgalombahozatalából éltek meg.

Tervgazdálkodásunk azonban véget vet ennek. A kereskedelmi életünkben eddig oly gyakran tapasztalt káros kinövéseket szép folyamatosan lefaragja s *megszünteti az üzérkedés meg a zúgkereskedelem lehetőségét.* A kereskedő tevékenységet egyszerű és könnyen elérhető, de határozott jogszabályokkal szabályozza s nem lesz mód kilengésekre.

A tervszerű kereskedelempolitikának egyik jelentős intézkedése a *zsibárus üzlet, valamint az ószerkereskedés üzletkörének szabályozása, a jogosulatlan kereskedés megakadályozása a Teleki-téren.* A budapesti Belkereskedelmi Igazgatóság ellenőrző munkájának eredményeként ugyanis a Belkereskedelmi Minisztérium tudomására jutott, hogy különösen a Teleki-téren *úgyszólván napirenden vannak a legkülönfélébb visszaélések és szabálytalanságok.*

Így például az iparengedéllyel rendelkező ószeresek és zsibárusok olyan cikkek árusításával is foglalkoznak, melyek *nem tartoznak a zsibárus üzlet és az ószerkereskedés üzletkörébe.* Szinte gyakorlattá vált az is, hogy *új árucikkeket* is árusítanak, ami pedig egyenesen ipartörvénybe ütközik.

A Belkereskedelmi Minisztérium éppen emiatt leiratot intézett a főváros VIII. kerületi elöljáróságához, melyben nyomatékosan felhívja, hogy a zsibárusoknál és ószereseknél megfelelő *időközönként ellenőrizztesse,* hogy új árucikkek árusításával nem foglalkoznak-e. Amennyiben pedig ilyen szabálytalanságokat észlel, megismétlődés esetén intézkednie kell *az iparengedély azonnali visszavonása iránt.*

A zsibárusok működésének megszűkítését eredményezi tehát ez a fenti határozat. De az is, mikor kimondja, hogy: „bár mind a zsibárusoknál, mind pedig az ószereseknél évtizedes gyakorlat folytán *selejtáruk* árusításával is foglalkoznak — ez nem vonható a zsibáru- és ószerkereskedés üzletkörébe". Ez ellen azonban nem tesz észrevételt, (és ezen van a hangsúly) *ha üzleti forgalmuknak ez a része nem haladja meg teljes üzleti forgalmuk 20 százalékát.* Az ilyen selejtáruval foglalkozó zsibárus és ószeres azonban *köteles feltüntetni* az árun annak selejtminőségét és a vevőt erre a körülményre a vétel alkalmával *figyelmeztetenie kell.*

Amikor a miniszteri leiratban foglaltak ellenőrzésére kerül sor, ki kell terjednie annak, — mint a határozat mondja — a Teleki-téren *kívülesö* (például a *Népszínház-utcá*-fogóan minden részletre kiterjedően a szabályokat. *A vásárkódex pótolja ezt a hiányt és vásári sátorveréstől sátorbontásig minden kérdést szabályoz.*

— Ma már nem célunk természetesen a vásárok számának szaporítása. *Piackutatás* segítségével azonban meg tudják az erre hivatott szervek állapítani, hogy *hol van szükség még vásárra.* S ott, ahol szükséges, ott tartanak, mégpedig a vásári kódexben foglaltak alapján.

Arra kérdésünkre, hogy a vásári kodex mikor jelenik meg, azt a feleletet kapjuk, hogy *még ebben az évben.* Itt is, mint életünk annyi területén a népi demokráciának évszázadok mulasztását kellett rövid idő alatt pótolnia.

A zugkereskedelem és üzérkedés lehetősége tehát a kereskedelmi élet számos területén hamarosan végérvényesen megszűnik. És nem kétséges

Az üzemek ö előzetes értekezle a dolg

Néhány napon belül az ország összes üzemeiben megkezdődnek az értekezletek, amelyeken *a dolgozók megvitatják az ötéves tervet.*

A szakszervezetekben az üzemi szakszervezeti bizottsági titkárok értekezleteket tartottak. Az üzemi háromszögek most felbontják üzemük ötéves tervét *üzemrészekre,* majd a szakszervezeti aktívák, élmunkások, újítók és brigádvezetők vitatják meg,

Az egyéni versen eredményei az angy

A nagy fővárosi üzemekben napról napra emelkedik az egyéni versenyzők száma. A *Láng*-gyárban azon a héten, amikor *Rákosi* Mátyás beszéde elhangzott, még csak 50 dolgozó vett részt az egyéni versenyben. *A következő héten 132-re, azután 259-re, majd 309-re emelkedett az egyéni versenyben részvevők száma.* A *Magyar Acélárugyárban* az egyéni versenyzők száma 40-ről 160-ra emelkedett.

Az egyéni verseny az újítómozga-

Bierut lengyel köz a lengyel-szovje

Lengyelország népe hatalmas ünnepségeket rendez most *a lengyel-szovjet barátság elmélyítése hónapja*

— Szeptember végén
4 cm. széles tölgyfakeretben K 15.—
Tolnai: Borostyán . . . . . Pigment-nyomás
Stilizált modern fakeretben K 56.—
— Fájdalmas emlékek . . . . . "
Stilizált modern fakeretben K 56.—
— Hajnalhasadás . . . . . Heliogravure
— Mimi . . . . . "
Stilizált modern fakeretben K 56.—
— Musette . . . . . Fénynyomat
Stilizált modern fakeretben K 56.—
— Muzsa . . . . . "
Stilizált modern fakeretben K 56.—
Tornai: Európai zsákmány . . . . . Pigment-nyomás
— Hamisan játszott . . . . . Heliogravure
4 cm. széles tölgyfakeretben K 15.—
— Salome (Herodiás) . . . . . "
— Tam-Tam . . . . . "
Ujváry: Tájkép . . . . . Műv. litografia
Diszes tölgyfakeretben K 40.—
— Vadorzó . . . . . "
— Virágos udvar . . . . . Heliogravure
— Ugyanaz margóval . . . . . Aquarell-facsimile
— Visegrád . . . . . Műv. litografia
Diszes tölgyfakeretben K 40.—
Vágó: Becsületügy a Hortobágyon . . . Heliogravure
— Reggel . . . . . "
— Szeged nem volt, hanem lesz . . . Aquarell-facsimile
— Ugyanaz passepartoutval . . . "
— Ugyanaz . . . . . "
Van-Dyck: Krisztus a keresztfán . . . Fénynyomás
Vastagh: Kivert bika . . . . . Chromo
4 cm széles tölgyfakeretben K 15.— Heliogravure
— Páduai Szent Antal . . . . . Aquarell-facsimil
— Ugyanaz passepartoutval . . . "

Kanszu felszabadítása befejeződött

Pekingből jelentik, hogy a Kínai éphadsereg befejezte Kanszu tartomány felszabadítását. A híres kanszumeni olajmezőkön, amelyeket szeptember 25-én szabadítottak fel, a terelés teljes erővel folyik.

Vásároljon osztály-sorsjegyet
nagy szerencséjéről közismert
KISS sorsjegyáru itónál, Kossuth Lajos utca 6

Egregy Lalam.

Romer flóris hagyatékából

1) vázlatos alaprajz és metnet
távlatikép (részletekkel)

2. Távlatikép (gatba)

Sztehlo Ottó helyreállítási terek 1911

1) alaprajz honis keresztmetnet 1:100

2) nyugati homlokzat 1:100.

3) ugyanaz 1:50 - czerwonyt

4) két vázlat

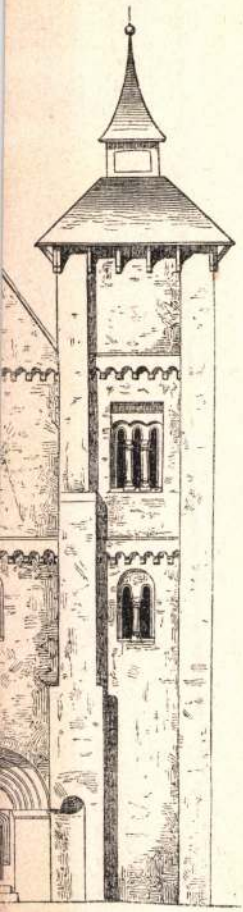

2.

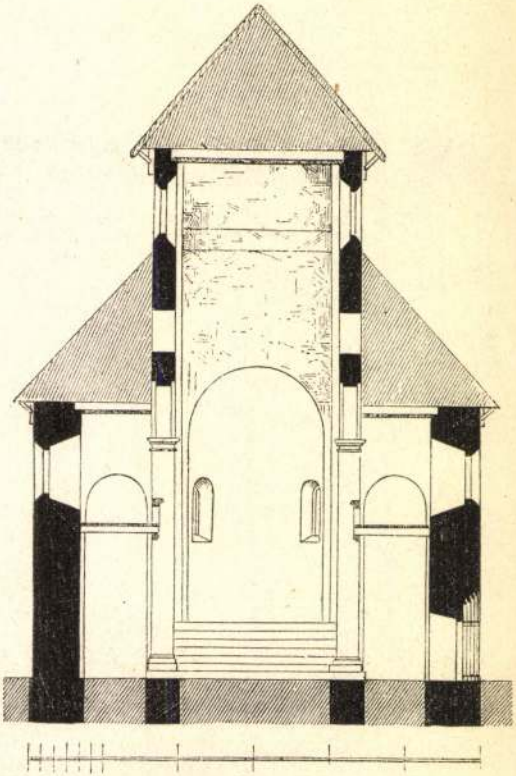

3.

Egregyi árpádkori templom

Dornyay Béla:
Egregy árpádkori
temploma.
Keszthely
1941. 10 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Egregyi árpádkori

templom

Képe repr.

Építészet

1942. 96-1

amal	5640 —	6879 36
	10001 92	10001 92
"		500 10
"	900 —	
"	~~380~~ —	108 —
"	2070	43 —
"		3398
"	1458 3	
	200 —	200 —
caja	200 —	200 —
"	350 —	
"	380	
	14059760	60
	14339160	14339160

Egregyi templom

Csányi Károly: Az egregyi templom.

Különlenyomat a Balatoni Szemle 1943. I. számából

Keppel és műszaki rajzokkal

Rómer: Arch. Közl. X. K 1876.

Békefi R. A Balaton környékének egyházai és várai 1907

Pozsonyi egyetem VI. 172

Egreggi templom

dr. Darnay-Dornyay
Béla: Egregy
Árpádkori temploma.
1941.

~~Felkai Lajosnak~~ VIII. 216.

Egregyi templom

kepe repr.

cróa

Bogyay Tamás dr.:

A Balatonvidék

müemlékei.

Magyar Épitőmüvészet

1944. 197. l.

Egregyi románkori

templom

l.

Szabóárpép

270. l.

képpel

280. l.

Egregyi rk. templom

Zalam

l.

GerMRE

helyszérmutató

rczélben és sima karimájú,
ábrázolva olyképen, hogy
lyal diszített keretbe van
sszú, bajusza rövid, arcza
ó gallérral és kettős elejű
árkányon, három sorban:
ÉVI EGYÜTTMÜKÖDÉS EM-
A BELVÁROSI TAKARÉK-
ISZTVISELŐI«, jelzése pedig
őnyben: »BERÁN LAJOS«.
– Lelt. sz. 1340. — Vétetett
-912) szerint 1912 június 4-én
:2). — Kifizettetett 1912 jú-
moltatott 1912 július 8-án
ézve lásd a 31993–912 szvsz.

Egregii templum

Arch. Köz. 1876.

2. f. 12-13. l.

Magyar Nemzeti Muzeum
Müemlékek Országos Bizottsága
Alkalmazottak száma:10.
Családi pótlékra jogosultak szám

ÖSSZES

Sor-szám	Fizetési oszt.	Az egyes fizetési osztályban járó fizetés forintban
1.	IV.	180
2.	VI.	108.75
3.	VII.	90
4.	VIII.	75
5.	IX.	64.50
6	XI.	50.25

Családipótlék 7 személy után: á

azaz:Kilencszázharmincnyolc

Budapest,1946 augusz

Dr. Auer György:

Egy másfélszázados évforduló

Százötven esztendeje van most, hogy az első magyar büntetőtörvényjavaslat elkészült. Európa többi kultúrállamait megelőzve már a XVIII. század elején előkészületek kezdődtek nálunk büntetőtörvényeinknek egységes kódexbe való összefoglalására. Bár uralkodóink ismételten is elhatározták a törvénykönyv javaslatának kidolgoztatását, a munka nem haladt előre. Végül II. József a tétovázásnak véget vetve, az alkományos tényezők megkerülésével tett rendelkezései egyikével hatályba léptette az ausztriai büntető törvénykönyvet. Utóbbit a nemzet jogérvényes törvényeként soha el nem ismerte. A nemesi kiváltságokat figyelmen kívül hagyó, jogegyenlősítő rendelkezések, az idegenből átvett intézkedéseknek átmenet nélkül való meghonosítása az alkotmányunk sérelmével érvényesülő törvénykönyvvel szemben az idegenkedést állandóan ébrentartotta. Így azután a Codex Josefinicus is osztozott azoknak a rendelkezéseknek a sorsában, amelyeket a halála közeledtét érző uralkodó a történelemkönyvekből oly jól ismert „egyetlen tollvonással" hatálytalanított.

Ez az intézkedés

azonban a zavar és a jogbizonytalanság áradatát zúdította a népre. Az érvénytelenített törvénykönyv áthidalhatatlan szakadékot nyitott a mult és a jelen között. A régi törvényeket, amelyek a földesuraknak csaknem korlátlan bírói hatalmán, a törvény előtt való egyenlőség elvének mellőzésén épültek fel, a jogegyenlőségből nyert kóstoló után, változatlanul visszaállítani nem lehetett. Nemzetünk sorsának irányítói kénytelenek voltak ezért az egymással szembenálló törekvések kiegyenlítését megkísérlő, átmeneti intézkedésekkel rendezni a büntető igazságszolgáltatást. E rendelkezéseknek lett volna a hivatásuk, hogy a régi nemesi kiváltságok lényegének érvénybentartásával a nemnemesek büntetőügyeiben is méltányos elbánást biztosítsanak. A jobbra és balra is engedményeket tevő kísérletezések azonban általános elégedetlenségét csak fokozták. A nemességnek egy része ősi jogainak még oly mérsékelt korlátozásába sem volt hajlandó belenyugodni, míg a nép sem elégedett meg az őt érintő büntető rendelkezéseknek hangzatos, de gyakorlatilag eredménytelen kijelentésekkel való megfejelésével.

A közállapotoknak

ily alakulása hozta magával, hogy a XVIII. század utolsó évtizedében hazánkban a büntetőtörvényeknek mindenkire egyformán érvényes kódexbe foglalására irányuló kívánság még eddig nem jelentkező erővel érvényesült. E kívánságot táplálták a francia forradalomnak ekkor már európaszerte szétáradó eszméi is. Bölcs megfontolásra mutatott tehát az az elhatározás, hogy az állam biztonságával összeegyeztethető jogkiterjesztésről a törvényhozás még oly időben kívánt gondoskodni, amikor ezt módjában állott saját elhatározásából megtennie. Ennek az elhatározásnak eredménye volt az 1790:67. törvénycikk, amelyben „több kívánalomnak, s illetőleg országos sérelemnek" orvoslására és törvénnyé alakítható javaslatoknak a legközelebbi országgyűlés elé terjesztése végett bizottságokat küldenek ki. E bizottságok között volt a jogi bizottság és ennek egyik főfeladata volt a büntetőjavaslat elkészítése. Ha ennek az országbíró elnöklete alatt működő bizottságnak tagnévsorán végigtekintünk, megértjük azt az érdeklődést, a felfokozott várakozást, amellyel szelemi életünk elitje a munka előhaladását kísérte. E bizottságban szerepeltek az Illésházy, Révay, Beőthy, Szirmay, Bernáth, Reviczky családok tagjai, de nem a születésük, hanem kiváló közhivatali működésükkel szerzett alkalmasságuk alapján. A hétszemélyes tábla és a kir. ítélőtáblák legkiválóbb büntetőjogászai kerültek össze a nagyfontosságú munkára. A magyar géniusz e kiváló képviselői ügybuzgóságban, szaktudásban és hivatásuk átérzésében felülmulták a magasra fokozott várakozásokat is. Éveken át tartó tanácskozásaik eredményeként született meg az *1792. évi büntetőjavaslat* elnevezés alatt ismert mű, amely kulturális feljettségünknek el nem homályosuló bizonyítéka.

Szakmunka keretébe

tartozik az e műben megnyilatkozó haladó gondolkodásnak, emberies megértésnek az akkor érvényes büntető rendelkezésekkel való összehasonlítása alapján való felmérése. Megemlékezésünkben ezért csak arra szorítkozunk, hogy néhány általános, vezérlő elvet kiemeljünk a feledés homályából, amely elvek alapján azonban a szerzőknek és munkájuknak szellemi színvonalát már kellően értékelhetjük. Meg kell említenünk még az általános kulturális színvonalat is, amely ebben az időben hazánk és nyugati szomszédaink jogi felfogását jellemezte. A büntetőigazságszolgáltatás — kevés kivétellel — a hatalom aggály nélkül való kiszolgálója volt a tortúrát, a kínzó vallatásokat az időnként elhangzó tilalmak semmiben sem tudták mérsékelni. A névtelen feljelentések virágkorukat élték, titkos rendőri megbízottak kémlelték a lakosság gondolatait, hogy azokból kovácsolják vádjaikat. Nem ok nélkül vették tehát a javaslat első rendelkezéseként azt az elvet, hogy *gondolatai miatt* senkit nem lehet büntetni és csak a törvényben tiltott cselekményért lehet bárkit is felelősségre vonni. A büntetések fajtái, de különösen azok végrehajtása európaszerte a kegyetlenkedésnek visszataszító példái voltak, olyannyira, hogy az emberiesség követelménye érvényesítő reformnak számított már a javaslatnak az az újítása is, hogy a kivégzett bűnös hullájának megcsonkítása csak ritka, kivételes esetekben rendelhető el.

Ezeket az állapotokat kell irányadóul venni akkor, amikor a másfélszázados javaslat egyes alapelveiről megemlékezünk. Kiindulási pontja ugyanis a javaslatnak, hogy a büntetőtörvény rendeltetése az államnak és a polgári társadalomnak a *szabad akarattal* elkövetett bűnös cselekményekkel szemben való védelme. Büntetni csak a törvény által tiltott cselekmény miatt lehet; a törvényt pedig a bírónak szószerint kell alkalmaznia, annak rendelkezéseit sem kiterjeszteni, sem megszorítani joga nincsen. A törvényes büntetés célja a bűnös megjavítása és csak ha ez el nem érhető, szabad az ártalmatlanná tételhez áttérni. A *boszú*, amely a törvény szentségéhez méltatlan gondolat, soha sem lehet irányítója a büntetésnek. Végül legfőbb irányítóul adják a bírónak, hogy mindenkor, ha a törvényt meggyőződése szerint alkalmaznia kell, ne feledkezzék meg arról, hogy *„emberektől tökéletességet kívánni nem lehet és hogy a vádlottat is polgártársának és embertársának kell tekintenie"*. A vád még nem becstelenít — mondja a javaslat — és senki másért nem felel, mint ami vele szemben a törvényes szabályok szigorú betartása mellett bizonyítást nyert.

E törvényes szabályok

megállapítására nagy gondot fordítottak a javaslat szerzői, átérezve azt, hogy a legszakszerűbb büntető rendelkezésekkel sem érhetnének célt, ha a törvénykezési eljárás szabályai lehetőséget nyujtanak a valóság elhomályosítására, bírói önkényre. A bírói eljárásnak nem lehet más célja — e kiváló férfiak szerint —, mint az igazság felkutatása, ezt biztosítják a védekezés, a bizonyítás és az ítélkezés szabályait meghatározó rendelkezések. Minnél súlyosabb a vád, annál pontosabban kell ezeket a rendelkezéseket végrehajtani és annál kevésbé szabad védelmében a vádlottat korlátozni. Ez azonban természetesen nem akadályozhatja a bírót az igazság elhomályosítását célzó védelem mesterkedéseinek meggátlásában. Az akadálytalan védelem alapkövetelménye, hogy a vádlottat vallomásában semmiféle hatóságnak befolyásolni, irányítani nem szabad. Nem elégszik meg a javaslat a kínvallatás „méltatlan, megbízhatatlan eszközeinek" eltiltásával, hanem kimondja azt is, hogy a bármely erőszak hatása alatt tett vallomásnak a bíró előtt semmiféle értéke sem lehet, azt bizonyítékként semmi körülmény között el nem fogadhatja. A vallomás szabadságát kívánják biztosítani e 150 éves javaslatban ugyancsak azzal is, hogy a kihallgatásról felvett jegyzőkönyvnek a kihallgatott előtt való felolvasását kívánják, esetleges tévedéseinek kiigazíthatása végett. Hogy pedig mindezeket a rendelkezéseket a legkomolyabban kell vennie a bírónak, azt félreérthetetlenül kifejezi a javaslat a felebbezési bírák számára szóló azzal a paranccsal, hogy az eljárási szabályoknak pontos betartását minden elébük került ügyben szorgosan vizsgálni és ezek megsértése esetére új eljárást elrendelni tartoznak. A kötelező eljárási szabályok közé tartozik az ítéletnek indokaival együtt való alapos kidolgozása, amelyben gondoskodni kell a sértettet megillető erkölcsi és anyagi *elégtételről* is. De elégtételt kell nyujtani az ártatlannak talált vádlott számára is, sőt oly mértékben, hogy ez az alaptalanul vádaskodóval szemben felléphessen. Ezért is kívánják a szerzők megvalósítani azt az elvet, hogy *névtelen feljelentés alapján eljárást indítani nem szabad* és hogy *a feljelentést meg kell mutatni a gyanusítottnak*, hogy védelmének kifejtését ezzel is előmozdítsák.

A büntetés céljához

alkalmazkodnak a javaslat büntetési eszközei. Az állam és a társadalom érdekeit legsúlyosabban sértő bűnözőkkel szemben — már ekkor felmerülő ellenvetésekkel szemben — a javaslat *a halálbüntetést* mellőzhetőnek nem tartja. Kimondani kívánják azonban, hogy ezt a végső esetre fenntartott büntetést úgy kell végrehajtani, hogy az elítéltet meg ne kínozzák. A „gyor és biztos" kivégzés eszközéül a kardot választották. A tanácskozási jegyzőkönyvek kocsideréknyi köteteit átkutatva, Fayer, büntetőjogunknak egykor kitűnő professzora azt állapította meg, hogy a halálbüntetést a javaslat szerzői *guillotine-al* szándékozták végrehajtani. Nem érdektelen egyébként, hogy ez a terv jelenlegi büntetőtörvénykönyvünk előkészítőinél is felmerült. Hozattak is Franciaországból ilyen gépezetet, amelyet a megyeház udvarán borjúkon próbáltak ki. A főrendiház azonban nem adta hozzájárulását ily „borzadályos kivégzési mód" törvénybeiktatásához.

Nem részletezzük most a büntetésnek egyéb tervezett fajtáit. Csak az általános szabályt említjük meg, amely szerint a bírónak jogában áll ugyanazon cselekmény miatt a közreműködők személye szerint válogatva, különböző büntetéseket kiszabni. A műveltség magasabb fokán álló emberrel szemben az enyhébb büntetés is elegendő lehet a megjavításhoz. A műveletlenségében erkölcsileg eldurvult bűnöző megfékezéséhez ellenben keményebb eszközökre van szükség. Ezzel indokolják a szerzők a botbüntetésnek fenntartását a parasztsággal szemben. A javaslatnak e maradi rendelkezésével szemben azonban erős többségben vannak azok az újítások, amelyek a szociális gondoskodásnak világos bizonyságai.

Minden vonatkozásban

amely a büntetőtörvények alkalmazásánál jelentős, a törvénytelen származást egyenlővé teszik a törvényes házasságból való származással. Azokkal az erkölcsi kapcsokkal kívánják a természetes gyermeket apjához és ezt törvénytelen gyermekéhez fűzni, amelyek a házassággal szentesített családi életben kötelezőek. A leányanyák mostoha sorsát ismerve, megtiltja a javaslat, hogy ezeket erkölcsi botlásuk miatt bármely világi vagy egyházi büntetésben, megszégyenítésben részesítsék. Ellenkezőleg, a hatóságnak, orvosoknak és papoknak egyaránt segítségére kell lenniök az ily szerencsétlennek, majd gondoskodni kell arról, hogy a sorsáért felelős férfi az anyának és gyermekének eltartására szoríttassék. Hasonlóképpen kimondják a javaslatban, hogy az öngyilkost — noha ez egy értékes emberi életnek elpusztításával a társadalomnak sérelmet okozott — büntetni nem szabad. Nem engedhető meg, hogy az ily egyén emlékét — akinek lelki világát már meg nem ismerhetjük — megbélyegezzék, vagy hogy hozzátartozóit érje a megtorlás. A sikertelen öngyilkossági kísérlet elkövetőit pedig büntetés helyett az orvosok és a lelki vígasz nyujtására hivatottak vegyék gondozásba mindaddig, amíg új életerőt sikerült önteni beléjük. Nem kell sok magyarázat e rendelkezésekhez, hogy megértsük, hogy e másfélszázad előtt készült javaslat megjelölte azt az irányt, amelyet a társadalom elesettjeivel szemben tanusított gondoskodás ezidőszerint is célhozvezetőnek tart.

Ha az egyes államoknak

különböző korokban készült büntetőtörvényeit vizsgáljuk, megismerjük azokat a cselekményeket, amelyeknek koronként különös fontosságot tulajdonítottak, leküzdésük végett a legsúlyosabb eszközök alkalmazását tartva szükségesnek. Első büntetőjavaslatunk — az emberies, kegyetlenkedéstől mentes alapelvei mellett — nem nélkülözi az erélyt, a keménységet azokkal a cselekményekkel szemben, amelyektől az állam rendjét, a polgárok életbiztonságát féltették. „A polgári társadalom biztonságának védelme a büntetőtörvény legfőbb célja"; emellett azonban alapvető fontosságú az is, hogy „— amint a polgári szabadság megkívánja — saját javainkat biztonságban élvezhessük". E biztonságot kívánja emelni a javaslat a bérgyilkosok, útonállók, bandákba tömörült betyárok garázdálkodásait példaadásra is alkalmas módon való büntetésével. Az igazságszolgáltatásnak az állam és polgárai szempontjából való fontosságát

Megjelent az augusztusi szám! Ára 2 P.

MAGYAR CSILLAG

Szerkeszti: ILLYÉS GYULA
Társszerkesztő: SCHÖPFLIN ALADÁR

Az augusztusi szám tartalmából:

Tamási Áron: Levél Erdélyből. — *Németh László:* Móricz Zsigmond és a betyárok. — *Cs. Szabó László:* Egy erdélyi utazás története. — *Asztalos István:* Levél egy régi munkástársamnak. — *Gulyás Gábor:* Ollóh Gáborról. — *Sőtér István:* Babits mesedrámájáról. — *Örley István* novellája. — *Illyés Gyula, Keresztury Dezső, Rónay György, Török Sophie* versei. — 15 könyvkritika.

A *Magyar Csillag* előfizetési ára negyedévre . . 6 P
A *Magyar Csillag* és a *Nyugat-könyvek* együttes előfizetési ára negyedévre . . . . . 15 P

Új Nyugatkönyvek:

Babits Mihály: A második ének. — *Illyés Gyula:* Puszták népe. *Kosztolányi Dezső:* Ábécé. — *Szabó Zoltán:* Szerelmes földrajz.

ITT LEVÁGANDÓ

és beküldendő a Magyar Csillag kiadóhivatalába: Budapest, V., Vilmos császár-út 34.

Előfizetek a Magyar Csillagra negyedévi 6 P-vel, — a Magyar Csillagra és a Nyugat-könyvekre negyedévi 15 P-vel.
(Nem kívánt rész törlendő.)

Olvasható aláírás és foglalkozás.

Pontos lakáscím.

PAX tökéletesen cláinoz! T.: 118-822. 123-114 Vilmos cs.-út 17.

Nemzetközi Vásárra női és férfi divatsálakat biz ományba adok. Telefon 493—352

CSILLÁRT METEOR csillárgyárnál vásároljon Podmaniczky-utca 27, József-körút 44

Iparvállalat keres körzetképviselőket:

Debrecen, Győr, vagy Szombathely Pécs, Szeged, Délvidék

és környékére. Rövidáruszakmabeli, bevezetett, az 1939. IV. t.-c.-nek megfelelő képviselők részletes ajánlatát kérjük „Rövidárugyár" jeligére Patak hirdetőbe, Vilmos császár-út 29.

helyesen értékelve a hamis vádaskodást, ugyancsak a legsúlyosabb cselekmények közé sorolják. Nem feledkeztek meg a javaslatban arról sem, hogy az állam rendje csak a hatóságok iránti tisztelet biztosítása mellett tartható fenn. Ily tiszteletet és engedelmességet pedig csupán a tisztükben híven eljáró funkcionáriusok részére lehet követelni. A hatóságokkal szemben való ellentállás büntetésével arányosították ezért a hivatali visszaélések, főként a megvesztegetés büntetését.

Nem részletezhetjük tovább e javaslat rendelkezéseit. Talán a közöltek is világos képet nyújtanak annak alapelveiről. Ezek az elvek pedig nem csak hogy messze meghaladták a korszak általános erkölcsi színvonalát, hanem mai ismereteink és tapasztalataink mellett is nagyértékű kiindulási pontoknak tekintendők. *Miért nem lett törvény a javaslatból?* Ennek okát politikai és társadalmi életünk eseményeiben kell keresnünk. A francia forradalom eszméi mind hatalmasabb hullámokban hömpölyögtek kelet felé. Ezzel az eszmékkel szemben való védekezésül Bécs azt tartotta legbiztosabbnak, ha minden újítással szemben elzárkózik. Jelszóvá lett, hogy minden reformtörekvés gyanus, a zavartkeltés magvát rejti magában. De ellenkezésre talált a javaslat a közép- és kisnemesség körében is, amely kiváltságos helyzetének megbolygatását látta már a büntetőbíró előtt való egyenlősítésre irányuló törekvésekben is. Igy a jogi bizottság kitünő munkásainak a sors nem adta meg a törvénykönyvek alkotóinak kijáró dicsőséget. Az 1792-es javaslat ennek ellenére sem maradt hatás nélkül a magyar büntetőjog későbbi fejlődésére. „Valamint az anyagi természetben nincs világ oly parányi — olvassuk Eötvös József naplófeljegyzéseiben —, mely a setétséget legalább szűk körben nem oszlatná el és nincsen setétség oly tömör, mely a világosság hatását megsemmisítené: úgy a nagy küzdelemben is, mely az emberek legszentebb érdekeiért folyik, soha a setétség a világosság felett győzni nem fog." E megállapítás igazságát látjuk abban, hogy amikor csaknem száz évvel később hatályban levő büntetőkodexünk megalkotásához kezdtek, nem feledkeztek meg a nagy elődök által megvetett alapokról. Irányitásul vette ezeket az elveket a későbbi idők bírói gyakorlata is, ha az új jogszabályok igazságos alkalmazásához irányítást keresett. A javaslat szerzői, a nemzeti kulturánk emelésében vívott küzdelemért el nem múló megbecsülést érdemelnek.

Tempefői:

„Kezdő őskeresztény könyvelő"...

A nagy vita

eldőlt: a zsidóság nem felekezet, hanem faj. Európa legnagyobb részében ez az irányadó álláspont; így nálunk is. A többi már nem a szaktudósok, hanem a jogászok kezében van. A törvényhozás megadta a kereteket s azokat a kormányzat, a közigazgatás, az egyes hivatalos és félhivatalos szervek, társadalmi alakulatok a maguk lelkiismerete, hajlamai szerint töltik ki. Törvénytisztelő embernek nincs hozzá tenni valója.

De van egy s máshoz, ami ennek következményeként, kinövés, torz modorosság formájában tolakszik a felszínre. Próbáljunk logikusan gondolkozni: — (bár ez nem is olyan kis követelmény).

Ha a „zsidó" nem mint felekezeti megjelölés értendő, úgy az ellenkezője sem lehet az. Miután pedig vitán kívül áll az, hogy a „keresztény" fogalom nem jelölhet faji megkülönböztetést, érthetetlen, hogy miért engedik meg illetékesek azt a visszatetsző vásári lármát, ami e körül felverődik. Soha, senki sem tagadta, hogy egy civilizált országban a felekezetnek bármely hitvallás keretein belül álljon is, védelem jár. Nos, és ez nem áll a kereszténységre, amelynek címét oly gyakran veszik igénybe és oly sok oldalon? S nem jár védelem a magyar nyelv szellemének, amellyel homlokegyenest ellenkezik némely elharapódzott szóhasználat. Hogyan? Így:

Lapozzuk fel bármelyik ujság

hirdetéseit. Az állástkeresők és kinálók rovataiban hemzsegnek az ilyenfajta kifejezések: *„Keresztény masamód"* — *Őskeresztény kádármester"* — *„perfekt keresztény gép- és gyorsíró"* és hasonlók. Sőt, hogy a jelzők összekapcsolása még furcsábban hasson, azt is láttam egyhelyen: *„Kezdő őskeresztény könyvelő"*, aminek önkéntelen humorára — hogy t. i. az illető saját szavai szerint a kereszténységben, sőt az őskereszténységben kezdő — nem is akarok kitérni.

Mert, ugyebár, a magyar nyelv szerint kereszténynek olyasvalakit mondunk, aki valamely keresztény felekezet tagja. Hogy különféle jogszabályok ezen a téren más és más megkülönböztetést állítottak fel, az negatív értelmű: tehát elsősorban azt jelenti, — mint azt különböző hivatalos szövegekben olvashatjuk is — „nem zsidó" vagy: „zsidónak nem tekintendő". Az illető törvények tárgyalásakor maguk a legilletékesebb tényezők jelentették ki, hogy bizonyos kategóriák felállítása semmiképpen nem kívánja a felekezeti hovátartozást és az azzal járó következményeket megszabni. Aki tehát állást keresve, vagy állást hirdetve kiírja, hogy *„keresztény"*, ahelyett, hogy azt mondaná: *„az ilyen és ilyen törvény értelmében fajtisztának ítélt"* éppen a kereskedelmi elvek és alapkívánalmak ellen vét. A kereskedelmi nyelvben ugyanis a legfontosabb a szabatosság. S az illető nyilván nem megkeresztelt voltát akarja kiemelni, hanem valami mást, egy negatívumot.

Mert, ha nem a filológia oldaláról közeledünk a kérdés felé, hanem a szó benső tartalma szerint, úgy az illető magát „keresztény"-nek vallva, elismeri, hogy a Krisztushit minden dogmatikai és morális előírásához ragaszkodik. S ha ennek megvizsgálása alapján kaphatnának csak állást manapság, akkor . . .

Ám maradjunk csak

a nyelv oldalán. Bosszantóan mulatságos, hogyan igyekszik az üzleti törtetés a saját különb voltának csillogtatása érdekében (szintén keresztény erény volna?) minden nyelvhasználaton túltenni magát. Őskereszténynek a Tudós Akadémia és minden józaneszű, iskolát végzett ember tanúsága szerint az első századok üldözést szenvedett, hitükért, ha kell, bátran kiálló, ám annak gyakorlatát a terror és fenyegetések, vagy az időleges türelmi rendeletek hullámzása között rejtegető egykori hittestvéreinket nevezik. Az embernek első képzetttársulása ezzel kapcsolatban a földalatti rejtekhely, a második az amfiteátrum, amelyben oroszlánok és tigrisek marcangolják szét azokat, akik ezt is örömmel vállalják hitükért.

No, és ha ezek után *„őskeresztény* (teszem azt) *árpadarálók egyesületéről"* olvasunk, mit gondoljunk? Képzeljük el őket, amint rettegve, de bízva igazukban katakombák mélyén ülnek és darálnak? Vagy, amint világnézetüket a bármikor elkövetkezhető kivégzés és megkínoztatás tudatában nem tagadják meg semmi előnyért sem? S mit szóljunk fenti hívünkhöz, a kezdő őskeresztényhez?

A kereszténység nem lehet reklám:

ezt kellene a törvényhozásnak, vagy az annyi gonddal és figyelemmel működő közigazgatási szerveknek nagy szigorral érvényesíteni. A megkeresztelt, sőt még a meg nem keresztelt részére is *szent* fogalomról van szó. Nem szabad megengedni, hogy mosolygással, kínos szájelhúzással olvashassa az ember például a mozireklámok között (amint hogy tényleg olvasható): *„A keresztény közönség közkedvelt ciánozója!"* Vagy, amikor a közelmultban egy éjszakai lokál körüli háborúság során egyik leendő tulaj kifejtette, hogy a helyiséget *„keresztény, nemzeti"* szellemben kívánja vezetni!

Annyival is kevésbbé szabad az ilyesminek tág kaput nyitni, vagy a már kinyitottat tovább tárni, minthogy a kereszténység fogalmának mégis csak nagyobb távlatai vannak, mint amennyit a ma elért magasságokról beláthatunk. Hangsúlyozni kell, hogy ez a fogalom nem lehet kundsaft csalogató, palifogó? Hogy át kell menteni akkorra, amikor *csak* a fényt és a vigasztalást fogja szolgálni?

Dr. Weninger Antal:

Az egregyi templom

A hévízkörnyéki lankásokra puhán hullott alá a langyos, nyári alkonyat. Ünnepélyes, békés csend terpeszkedett a hullámos halmokon; az illatos, bágyadt-kék levegő mozdulatlan maradt; indulatmentes, még legfinomabb neszeit is tartózkodón visszafojtó őstermészet kellős közepében, mezei ösvényen, szőlők és szántók szélén kapaszkodtunk izadtan és mámorosan, várakozásteljesen felfelé az egregyi templomhoz.

Kerékpárjainkat, melyeket a rögös, lejtős csapáson nem használhattunk jól, toltuk. Tíz perc alatt tettük meg a szép, magányos utat az imént Hévízszentandrástól idáig és most hirtelenszőke, bájos partneremmel együtt kíváncsian lestük, mikor tűnik fel ebben a vadregényes falusi határban váratlanul és valószínűtlenül a közel ezeréves templom?

Szótlanul, elfogódottan tekintgettünk hol előre, az izgalmas és ősmagyar messzeségek történelmi levegőjét visszaálmodó emléket várón, hol pedig az alattunk és mellettünk elterülő földekre, szőlőkre és gyümölcsösökre. Szíveinkben forró reszketések, színes lobogások közepette ritka pillanatok fogantak; az idő szinte megállt és sejtelmekkel teli, lebegő örökkévalóságot éltünk . . .

Csakhamar feltűnt az ódon, igénytelen, szürke istenkunyhó. Nem olyan jelentős építészeti műemlék ez nem olyan mutatós, mint a jáki, lébényi, türjei vagy kisbényi templomok, de bájos fekvése, környezete és különös, zord egyszerűsége, ikerablakos, fogdíszes kősisakos tornya révén jobban megkapott, mint a román stílusnak előkelőbb képviselői. Árva kiállása, szinte magyar szfinkszként a láprétségre alátekintő, regélő némasága nekem többet mondott.

Ez a XIII. századból

való, kis temetőben emelkedő Szent Magdolna tiszteletére épült templomocska, négyzetalakú hajójával (inkább ladiknak mondanám), keskeny, résszerű, de csúcsos szemöldökű ablakaival a legelragadóbb látványosságok egyike, amit valaha is láttam. Szinte kísértetiesen hat szürke, görnyeteg hátával; mintha nehéz időket hordozna szótlanul, panasz nélkül és a multak kincsével, a letűnt idők szellemének terhével elrejtözött volna ide és köremeteként nyilatkoztatná ki titkait azoknak, akik az árpádházi kor szent levegőjébe oly áhitattal merészkednek vissza, mint mi, rajongó kettesben . . .

A faluból előszólított sekrestyés már jött is a nagy, rozsdás kulcscsal. Ahogy belépünk, gyér világosságú, katakombaszerű kezdetlegesség fogad. Minden gazdagabb műemlék csak zavarólag hatna itt, ahol omladékos, bozót- és csalánudvaros, kihalt karthauzi-kolostorok romantikáját sóvárogjuk. Még a köből faragott keresztkút is hiányzik, amelyet értelmetlenül eltávolítottak a szentélyből. Itt csak az Idő uralkodik, mérhetetlen, szédítő visszalátásunkban és suhogón hozza vissza az örökéletű multat. Örülünk is, hogy nem kell végighallgatni a vezető mondókáit, mint a párizsi Saint-Chapelleben. A sekrestyés tisztalettudó, derék földműves, még a régifajta, romlatlan magyar lélek, akit nem rontott meg a kollektivizmus színtelenítő, fakító, életölő propagandája. De jó itt! Időnkön és évszámunkon, szinte személyünkön is túl, ebben az áporodott, imakönyv- és szenteltvízszagú, fonnyadt barkák illatától fojtott balzsamú levegőben, ahol mintha bebörtönözve állna az idő, ez a künn féktelenül száguldó, kétségbeejtő iramú démon, amelynek fogalmi elképzelése megrontja perceinket, mert egyszer végeszakad mindannyiunk számára . . .

Megilletődöttségemben

ösztönszerűleg is partnerem keze után nyúlok. Kivezetem a templomból a kis, öregasszonyosan tákolt temetőbe és találomra megállunk egy sírkereszt előtt. Csodálatos véletlen! A rozsdás, hibásgerincű vaskereszten a kettőnk keresztnevét olvasom . . . Itt nyugszanak . . .

És ahogy ebben a majdnem időnkívüli merengésben szembenézek az idő nagy kérdésével, szinte kopernikuszi felfedezést vélek tenni, azáltal, hogy hirtelen megfordítom magamban eddigi időképemet. És ezzel együtt hirtelen megváltozik bennem az egész élet képe is! Ahogy a láprétségről nézve a templomot, a magasság, a jövő egyoldalú szemlélete egészen más képet és hangulatot teremt, mintha a terraszról tekintek alá a dombvidékre, a megtett útra, a *multra* (az utóbbi a diadalmasabb!), úgy *időszemléletünkben sem mindegy, hogy haladásunk irányát a jövő felé képzeljük-e vagy a multra építünk!* Az időszemlélet így világnézetté, sőt — amint látni fogjuk — lelki egészségünk és egyensúlyunk szempontjából is jelentős tényezővé duzzad. Az egregyi templom mellett ácsorogva, a lelki vigasztalások ez ősi kötanuja előtt, mintha reámomlana az a sok bánat és szomorúság, amelyet beteg lelkekben állandóan látok és megtalálok; a sok hamis életlátás, a sok téves kapcsolás és a hamis, nyomorúságos világnézetek gondját, élethervasztó, erőket sorvasztó és pazarló vétkét látom gomolyogni köröttem. És tudom jól, hogy az orvos nemcsak gyógyszerrel, megnyugtatással, de felvilágosítással is tartozik betegének, hogy öt a hamis lelki beállítottság nyomasztó sötétjéből világosságra vezérelje! Ez modern és igazán szükséges orvosi feladat.

De mi köze ennek az időhöz? Miért hozom magammal e szent földre orvosi problémáimat? Partnerem csodálkozva hallgat, de azonnal megérti, amit mondok. Az emberélet egyik lelki kínja, rémisztő, vénítő valósága a hibás időélmény, a száguldó, őrült iramú percek és órák, napok *hosszanti átélése*. Találkozás húsz év előtti szerelmünkkel — az emlékkép még friss, érintetlen, tavaszos — és előttünk fáradt, kiábrándult asszony áll . . . S riadtan szavaljuk, hogy az idő hogyan múlik. Mert az időélményt a legtöbben úgy bonyolítják le, hogy *az időszalag futását a jövőberohanás szemszögéből nézik* . . . A kép tehát az, hogy *a mult a jelenen át a jövőbe ömlik*. De ez a kép — ahogy Egregyben megláttam — éppúgy látszólagos csak, mint a nap forgása a föld körül. Valójában *a jövő siet a multba; a jövő, mint ködös, gáznemű bizonytalanság, alaktalanság igyekszik multtá szilárdulni a folyékony, alkalmazkodó és ezért etikailag döntő jelenen keresztül.* A cél tehát a mult, a véghezvitt tett, az örök nyom és csak a mult él megmásíthatatlanul az örökkévalóságban. A mult örökké megmarad, míg a mozgó, változó, folyékony jelennek nagy az alkalmazkodóképessége, felveszi a környezeti hatásokat, mint a víz az edény alakját, de *szilárdmag, igazi, értékes kristálya csak a multban látszik majd tisztán* . . . Ezért csak a történelem lehet igazi értékmérő és bíró . . . Az emberi nagyság is csak a multból lászik meg: az élő, velünk járó embernél többet mond a szobra. A jövőben mindig csak a bizonytalanság az úr, míg a mult megtapadt és örökké megmásíthatatlan igazság lett.

A nap nem kel fel,

hanem mi forgunk feléje. A jövőnk nem „érkezik", hanem mi gördülünk a mult felé, hogy kikristályosodjunk benne. A történelem az igazi valóság, amelyet „letűnt"-nek szokás nevezni, holott örökké él. A történelem tehát valóban az élet mestere. A lelki egészség és teljesség szempontjából igen üdvös, ha állandóan a multból merítjük cselekvési indítékainkat, erőinket és ihleteinket. Nem is tudnék egészségesebb, józanabb belátásra nevelő tudományt ajánlani lelki egyensúlyukat vesztetteknek, mint a történelmet, réigségtant, messze idők hangulatvilágát és nevelő tartalmát. Az egyoldalú természettudományos és bölcseleti világképek azért veszélyesek, mert csak a jelen összefüggéseiből, tehát egy síkban látják az életet. A történelem mélyebben lát; háttérrel és levegősen vonultatja fel az embert és közösségeinek életét, míg a bölcselet és természettudomány csak keresztmetszetet nyujt.

A multra koncentrált időszemlélet ezenkívül lelki egészség és etikai súly szempontjából is alapvető jelentőségű lélektani kérdés. Aki átérzi azt, hogy nem szakadhat ki a multból, hogy a legszorosabb szálak fűzik oda, az alkotmányos lélek lesz, gerinces, derülátó valaki, aki megsejti az összefüggéseket egyszerre több síkban, aki él a mult realitásából és nem lesz annak a kelekótya apostolkodásnak az áldozata, amely korlátoltságában „szakít" a multtal, az elszakíthatatlannal és üres ideológiára építi a saját és a mások életét.

Ezeket tanultam az egregyi templomban . . .

Vegyipari üzem

mely iparengedéllyel, gyárfeleppel, műszaki személyzettel, eladási szervezettel rendelkezik, szívesen **foglalkozna** oly időszerű **FESTÉKANYAGOK GYÁRTÁSÁVAL**, amelyek nem zárolt alapanyagból készíthetők. Részletes ajánlatokat „Vegyipari üzem" jeligére **Harsányi** hirdetőbe, V., Zsitvay Leó-u. 16.

CSENDES GYÁRÜZEM KERES

kb. 1000 □-öl területű

telket

Budapest lehetőleg iparvágánnyal. Telefon hétfőtől: 490—318.

Régi, jól bevezetett

központi fűtés és szerelési

munkálatokkal foglalkozó cég

vállalatát átadná.

Társulás megfelelő és megbízható szakemberrel is lehetséges. Válaszok **„Patinás cég"** jeligére **Harsányi** hirdetőbe, V., Zsitvay Leó-utca 16.

Egregyi rk. templom

(Zala vm.)

Gyertyaszentelő B. Asszony tiszt. szentelve.

1747-ben helyreállíttatta Biró Márton püspök.

Pelm 461. l.

Erősthajó, talpas, 95 cm. XVIII sz.

San Marco.

Egregyi Nyikulás

oláh templomépítő

ács

Domfacép 11. l.

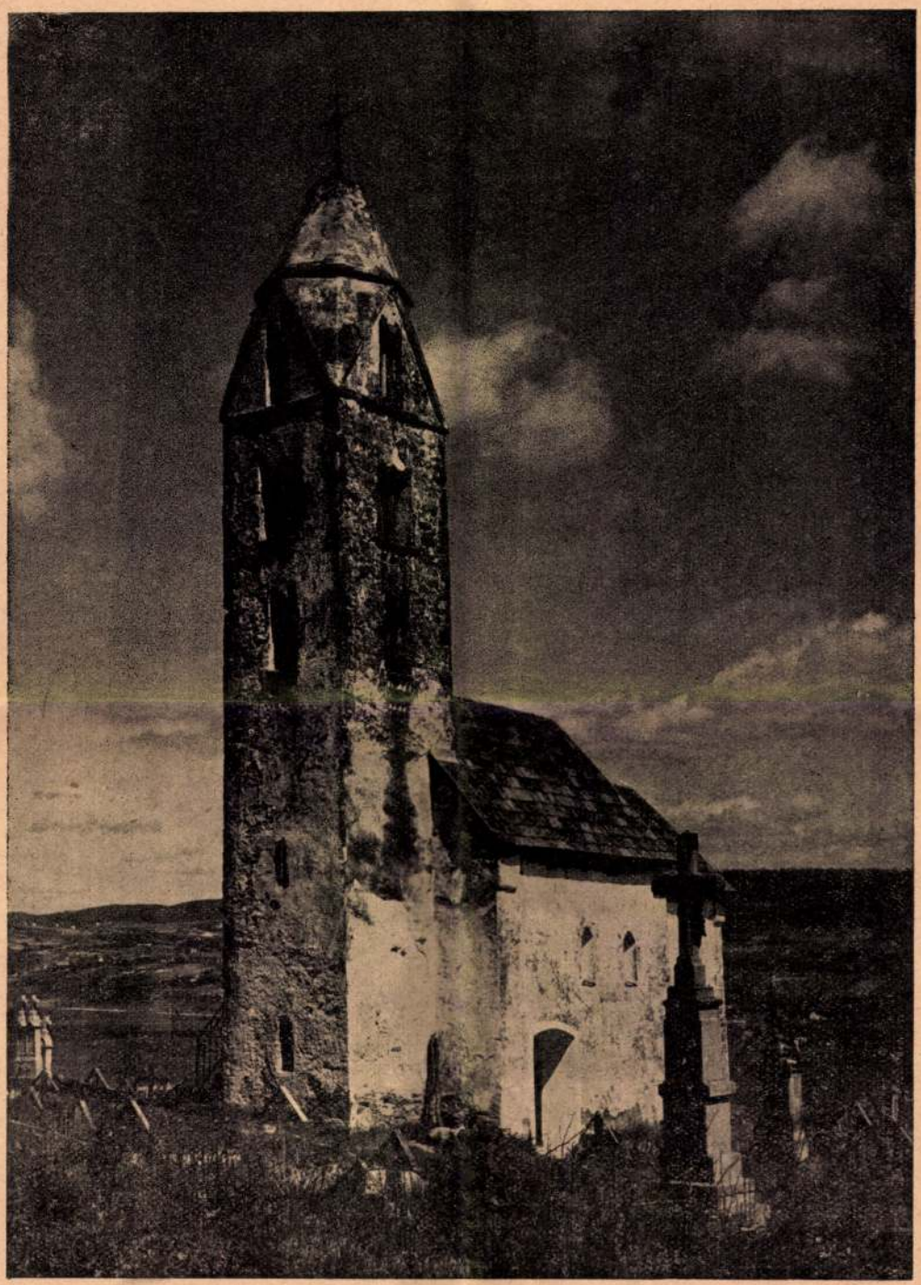

EGREGY

R. KATH. TEMPLOM. XIII. SZÁZAD

Gerevich M. romankori eml.

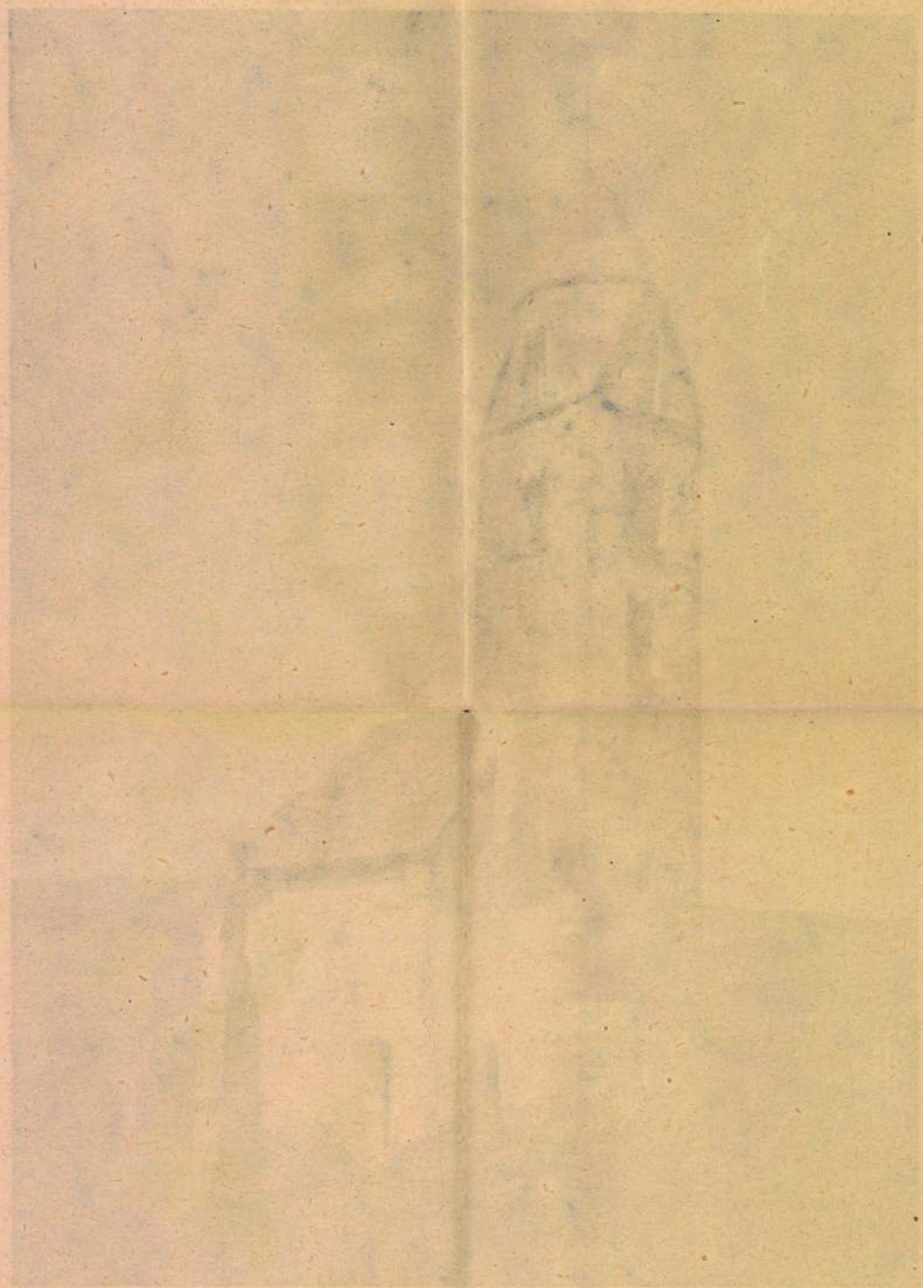

jan. 29-én Striebach-Geriachban, megh. 1926 nov. 4-én Zwölfmalgreienben. A müncheni akadémián tanult és 1911-ben a weimari művészi iskola tanára lett. Főleg Bécsben és hazájában, Tirolban dolgozott. Történelmi tárgyú képein gyakran a tiroli felkelés jeleneteit festette *(Kereszt*, 1901., Innsbruck). Falfestményekkel is foglalkozott és itt monumentális érzéke és ereje jól érvényesült (Bécs, Rathaus: *A Nibelungok bejövetele*, 1910). B. OBERSCHALL M.

Eggjumi kő, sír fedőlapjaként használt kőlap, amelyet Norvégiában Eggjum mellett találtak a Sognefjord közelében 1917-ben. Kétszáz jelből álló felirat van reá vésve. Az írásjelek ú. n. nem északi runák. A felirat a Kr. u. VIII. sz.-ból való és a leghosszabb ebben a nemben. Korának nyelvére, művészetére, vallásos szertartásaira és mágiájára vonatkozólag egyaránt sok becses adatot tartalmaz. MÁRTON L.

Eggmühl, község a bajor Niederbayern kerületben, (1919) 400 lak. Közelében verte meg Napoleon 1809-ben Károly főherceget és kényszerítette, hogy Regensburgig vonuljon vissza. P. ORMÓS J.

Éghajlat *(klíma)*, eredetileg a földfelszín valamely helyének a föld tengelyéhez való hajlása, ami a földrajzi szélességgel függ össze, amelynek változása az időjáráselemek bizonyos fokú módosulását vonja maga után. Van szoláris és fizikai éghajlat. Az előbbi csak elméleti jelentőségű. Értjük alatta a légburoknélkülinek és teljesen simának képzelt homogén földgömb éghajlatát, amelynek kialakulása csak a napsugárzástól függene s így földünkön a legmelegebb pontosan az egyenlítőn, a leghidegebb pedig a két sarkponton lenne, tehát a szélességi fokok növekvésével folyton alacsonyabb hőmérsékletekkel találkoznánk. Mivel azonban földünket levegő burkolja s felülete nem homogén, hanem szárazföld és víz borítja, továbbá pedig domborzati viszonyai is igen különfélék, a szoláris éghajlat a valóditól, azaz a fizikai klimától nagyon is eltér. A meteorológiának azt a részét, amely az éghajlat tanulmányozásával foglalkozik, nevezik *éghajlattannak*, klimatológiának vagy földrajzi meteorológiának.

Az időjárási elemek közül a hőmérséklet és változásainak hatásait érezzük meg a legerősebben. Ezért kiszámították, hogy a földfelület különböző szélességi fokai alatt mekkora az évi átlagos melegmennyiség és ennek alapján a földfelületet különböző éghajlati, azaz klímazónákra osztották be. Az első a térítők közötti *forróövi* vagy *trópusi zóna*. Mivel itt a föld felületének háromnegyedrésze víz, azért az éghajlat tengeri természetű, azaz a hőmérsékletnek úgy napi, mint évi ingadozásai kicsinyek. A föld legmelegebb öve az egyenlítőtől kissé északra fekszik s itt vannak a Szaharában, Előázsiában, Elő- és Hátsóindiában, valamint Kalifornia déli részén földünk legmelegebb részei is. A nagy páratartalom miatt ezeken a helyeken igen gyakoriak a felhőszakadások s az ezekkel kapcsolatos zivatarok. Az emberi településre a legalkalmasabb a második, az ú. n. *mérsékelt öv*. Ennek a trópusi öv felé eső részét *szubtrópusi* övnek is nevezik. Ez körülbelül egybeesik a 20—40 szélességi fok között végighúzódó területtel, melynek időjárása változékony: a napi és évi ingadozás 20, illetőleg 50—60 fok között van. A harmadik vagy *hideg* és *polárisnak* is nevezett zónában féléven át sötétség van és csak féléven át süt a nap. Ennek ellenére a hőmérséklet még nyáron sem emelkedik magasabbra, mert a napsugarak csak igen ferdén érik a talaj felszínét, másrészt mert a napsugarak által kapott hőmennyiség a sarkokon felhalmozott jég olvasztására használódik fel. A sarki zónában nyáron az ég ködös, télen derült jellegű. Az északi sarkvidék két leghidegebb pontja Grönland és Szibéria északi része — 50 fokos hidegekkel.

Az említett három főtípuson kívül megkülönböztetünk *óceáni* vagy *tengeri* (maritim), azután *partvidéki* és *szárazföldi* (kontinentális), továbbá *hegyi* vagy *magaslati*, *síkvidéki* és *erdei* klimát. A maritim éghajlatot kicsiny napi és évi hőmérsékleti ingadozások, különösen a téli évszakban igen szeles idő, s erős borultság és nagy csapadék jellemzi. Ezzel szemben a szárazföldek belsejében úgy a napi, mint az évi hőmérsékleti ingadozások igen nagyok, a szelek bizonytalanok. A legújabb vizsgálatok szerint a történelmi idők óta a klima nem változott; kisebb ingadozások azonban előfordulnak. Ezek az egyes időjárási elemek tanusága szerint a Nap foltjainak számával állanak összefüggésben. Kimutatható még egy harmincötéves ingadozás is, a Brückner-féle, ennek okát azonban még nem ismerjük. MASSÁNY E.

Éghajlati gyógyítás, lásd: *Klimatoterápia*.

Egidio Colonna, lásd: *Aegidius Romanus*.

Egill Skallagrimsson, izlandi költő a X. században. Tengeri rabló volt; később az Egills-ságában mondja el kalandjait és életét. Legszebb költeménye a fia halálára írt *Sonartorrek* c. ének. MEZEY D.

Egina, 1. Görögországhoz tartozó sziget a Szároni öbölben. Területe 85 km², 9300 lak. Ny-i része sík, K-i hegyes vidék. 2. A sziget fővárosa

és kikötője a Ny-i parton, (1923) 7200 lakossal, akik földmíveléssel, agyagiparral, szivacshalászattal és kereskedelemmel foglalkoznak. Történetére és műemlékeire nézve lásd: *Aigina.* P. ORMÓS J.

Eginai művészet, lásd: *Aiginai művészet.*

Egir *(Hler)*, tengeri óriás az északi mitológiában. Tulajdonképen a tenger megszemélyesítése. Az Edda-dalokban az istenek vendégelője, *Sturluson Snorri* szerint az istenek vendége. A név a latin aqua (víz) szóból származik s a költői nyelvben a tengert jelenti. Egir fehérsisakos lányai a hullámok, akik a halott *Baldrt* siratják. MEZEY D.

Égisz, lásd: *Aigisz.*

Égi testek, lásd: *Állócsillagok* és *Csillagászat.*

Egli *Johann Jakob*, svájci földrajztudós, zürichi egyet. tanár, szül. 1825-ben Laufenban, megh. 1896-ban Zürichben. Tankönyvein kívül legfontosabb művei: *Die Schweiz* (1886), *Nomina geographica*, *Versuch einer allgemeinen geographischen Onomatologie* (1872); *Geschichte der geogr. Namenkunde* (1886), *Der Völkergeist in den geogr. Namen* (1894). P. ORMÓS J.

Egmond *(Egmont) Lamoral*, Egmond grófja, Gavre hercege, szül. 1522 nov. 18-án La Hamaideben (Hennegau), megh. 1568 jún. 5-én Brüsszelben. 1541-től részt vett V. Károly háborúiban, II. Fülöp uralma alatt St.-Quentinnél és Gravelinesnél győzött a franciák fölött, 1569-ben Flandria és Artois helytartója lett. Fülöp politikájával szemben a rendi alkotmány pártjára állott, azonban a királyt ennek megnyernie spanyolországi útján (1565) sem sikerült. A képrombolást, mint buzgó katolikus üldözte; királyhű politikája dacára Alba herceg lefejeztette. TÖRÖK P.

Ego (lat.), a. m. én; *egoista*, önző.

ego, *Fried Margit* írói álneve, szül. 1881-ben Budapesten. A Pesti Hirlapban jelentek meg első írásai. A háborúban a Pesti Napló belső munkatársa volt. Azóta a Népszavában és a Magyar Hírlapban dolgozik leginkább. Legismertebb ifjúsági írásai: *A komoly Novák Magda*, *Dacos Miska*. Regényei: *Médi szenvedései*, *Pest és a Pestiek*, *Kleinmann Márta*, *Mai lányok*, *Vas Ilona bátor útja*, *Dr. Barkó Miklósné*, *Anna mást akar* . . .

Egocentrikus szemlélet, amelyben az egyén önmagát a világ középpontjában levőnek látja és amely szerint a jelenségek érte vannak és azok kizárólag reá vonatkoznak. Ez az *énfejlődés* kezdeti fokán a gyermek szemlélete. Csak később, amikor önszeretetének egy részéről le tud mondani, hogy azzal a külvilág tárgyaihoz kapcsolódjék, tudja azoknak valóságát és jelentőségét elfogadni. Néha a felnőtt is egocentrikus és a legtöbb elmebeteg (pl. a paranoiás) erre az elsődleges szemléletre esik vissza. Ilyen szemlélet az emberiség szellemtörténetében, hogy a föld a világegyetem középpontja (geocentrikus), amely körül az égitestek forognak. Az egocentrikus szemlélet a tudomány fejlődésének gyakran erős kerékkötője volt, mert a tudomány igazságaival szemben az önszeretetésünk miatt magunkról hitt illuziókról lemondani mindenkor nehéz feladat. HOLLÓS I.

Egoizmus (a lat. *ego* szóból), magyarul *önzés*; az *altruizmus* ellentéte. Az egoizmus az emberi lélek alapvető hajlama, ezért sokan belőle vezetik le az emberi viselkedés egész erkölcstanát. Az *egoista* szerint egy bizonyosság van: a magam léte; minden más csupán látszat s az embernek főképpen a saját érdekeit kell szolgálnia. Ilyen elgondolásból kiindulva *Hobbes* építette ki legtisztábban az egoizmus etikáját. A nemzetgazdaságtanban *Smith* Adam és iskolája magyarázza a gazdasági életet az önzés megnyilvánulásaiból. Szerintük a világot Isten úgy alkotta meg, hogy az egyén még akkor is a köz javán dolgozik, ha a maga érdekében fáradozik. Az egoizmus az *individuálizmussal* tart bizonyos vonatkozásokban rokonságot. NAGY J.

Egotizmus, *Stendhaltól* származó szó (Souvenirs d'Egotisme), amely a mindennapi ember egoizmusával szemben a magasabbrendű embernek azt az önzését jelenti, amely őt énjével való elemző foglalkoztatásra készti. HOLLÓS I.

Égő áldozat, lásd: *Áldozat.*

Egregy, folyó a régi Szilágy vm.-ben; a Meszes hegységben ered, Zsibónál ömlik a Szamosba. A rómaiak idejében balpartján nevezetes hadiút vezetett és három castrum állott. P. ORMÓS J.

Árpádház korabeli templom Egregy községben 1090-ből

Egregy, kisközség Zala vm. keszthelyi járásában, (1920) 431 lak. U. p. és u. t. Hévizszentandrás. Temploma az Árpádok korából származó emlék. P. ORMÓS J.

Egres, népies neve: *köszméte*, vidékenként pöszméte, piszke. A kerti művelés által, mesterséges keresztezés és kiválogatás útján a termés nagyon változatos lett. Nyer-

Gutenberg Lex. TX. K.

EGREGY
RÓM. KAT. TEMPLOM XIII. SZ.
Kirche, XIII. Jh. — Chiesa, sec. XIII.

Képművészet
1943. 1. szám

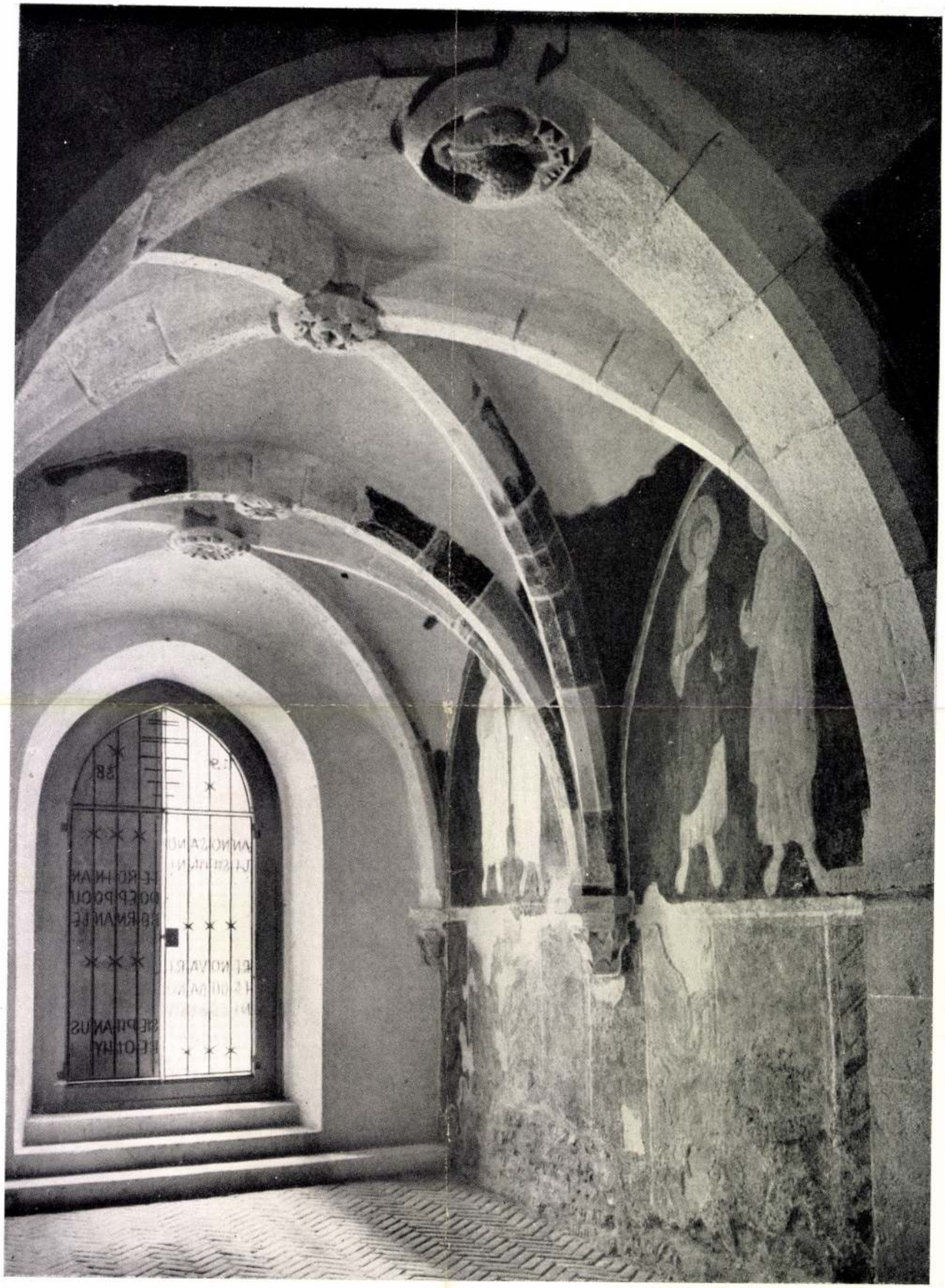

VESZPRÉM
A GIZELLA KÁPOLNA BELSEJE, XIII. SZ.
Inneres der Gisella-Kapelle, XIII. Jh. — Interno della capella di Gisella, sec. XIII.

EGREGY

SZARKA LAJOS

Hévíz 1993/1.

Fejezetek Hévíz történetéből

A történelem során a Balaton-vidéken megforduló népek szinte valamennyien hagytak itt valamit Hévíz területén és közvetlen környékén. A hévízi völgyet keletről határoló Dobogó-domb évezredek óta különböző népek lakóhelye volt. A legősibb lelet egy újkőkori kőbalta volt, amelynek csupán leírása maradt ránk. A réz- és bronzkor emberének csak szórványos nyomai maradtak fenn a környéken, míg a késő bronzkori – kora vaskori leleteknek már nagy számát találták meg a Dobogó-dombon. A vas használata a kelta népek beáramlásával vált általánossá a Dunántúlon. A kelták uralmát a rómaiak törték meg i. e. 12-ben, akik a meghódított területet provinciába szervezték. Hévíz környékének jelentőségét növelte, hogy az Itáliából Aquincumba vezető főútvonal Hévíz fölött, Alsópáhoknál vezetett át a mocsár szélén. Ezért római leletekben gazdag Hévíz környéke. 1931-ben az egregyi harangtoronytól keletre egy kora császárkori villa maradványai kerültek elő, a faluban pedig téglaégető kemence maradványaira bukkantak. A késő császárkorból származik az egregyi „római sír", továbbá a hévízi Margit-villa mellett megtalált Jupiternek szentelt oltárkő. Az utóbbi lelet alapján egyesek feltételezik, hogy a rómaiak már ismerték és használták a gyógyító hévizet, s a római villák tulajdonosait ez a tényező vonzotta ide. (Lásd: Zákonyi Ferenc: *Hévíz múltja és fejlődése 1820-ig.* 12. o.) A régészeti leletek alapján bizonyított, hogy a rómaiak ipari célokra – kender, len, bőrmunkákra – használták a tó vizét.

A római közigazgatás a 4. század végén megszűnt, s a hunok nyomultak a területre. Őket Attila halála (453) után különböző germán törzsek – gótok, longobárdok követték, majd 568-tól az avarok. A népvándorlás korában egy sajátos keverék kultúra, az ún. Keszthely-kultúra alakult ki a környéken, melynek jellegzetességei a női fejfedőre erősített nagyméretű, bronzkosaras függők voltak. E kultúra népei bőrmegmunkálásra változatlanul hasznosították a hévízi tó vizét. (A Keszthely-kultúra népe később nem semmisült meg, megérte a honfoglalást és beolvadt a magyarságba.) Az avar birodalmat 800 körül Nagy Károly döntötte meg, s a frankok vették át a politikai uralmat a Dunántúlon. Nagy Károly unokája, Bajor Lajos Zalavárt katonai központnak jelölte ki, melynek védelmét a szláv Pribinára bízta, aki után fia, Kocel gyakorolt uralmat. Zalavár a magyarság megjelenéséig megőrizte stratégiai szerepét.

A honfoglaló magyarságból a Bulcsú-törzs települt meg a Balaton északi partján. Az itt talált népeket nem pusztították el. A kora Árpád-kori lakosság életmódját a természeti körülmények határozták meg. A Hévíz környéki mocsár az északi részét képezte annak a hatalmas, több mint 30 km hosszú és déli irányba lehúzódó láprétnek, melynek kb. a közepén volt a Kis-Balaton. A környéken lakó emberek bödönhajókkal közlekedtek a láp vizén és halászattal, pákászattal, vadászattal foglalkoztak. A szigeteken és a mocsarat határoló domboldalakon állatokat tartottak. A környék történetére vonatkozó első oklevél 1259-ből való, amelyben István királyfi (IV. Béla fia, V. István) a Zala megyei Paah nevű földet (terra Paah) a Nádasd nemzetségből származó Csapó fiának, Andrásnak adományozta a stájer

17. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 76–78. – Sági K.; Árpád-kori varázslás régészeti emlékei. Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 6, 1967, 55–85.: Das römische Graberfeld von Keszthely-Dobogó. Bp. 1981.
18. Sági K., i.m.
19. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., i.m., 66.
20. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 66.
21. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 67.
22. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 24.
23. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 27–28.
24. Csák Árpád; Az egregyi római sír. Zala megyei Újság 1925. május 15. szám
25. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 77.
26. Bakay K., Kalicz N., Sági K., i.m., 65.
27. Pais D.; Puha, puffan, páhol. Magyar Nyelv 1928, 37–40. – Kiss L., Földrajzi nevek etimológiai szótára. Bp. 1980, 50–51.
28. Bakay K., Kalicz N. Sági K., i. m., 67.
29. Szántó I.; Egy dunántúli falu, Alsópáhok története. Bp. 1960, 39.
30. Szántó I., i.m.; Hévíz története I. Szeged, 1977.; Hévíz története II. Szeged, 1980. – Szántó I., Szántó E., Alsópáhok és Felsőpáhok története. Veszprém, 1990.
31. Mócsy A.; Pannonia. Sonderabdruck aus PWRE. Supplementband IX. Stuttgart, 1962.
32. Glaser L.; Dunántúl középkori úthálózata. Századok 63, 1929, 138–167.
33. Finály G.; Római utak a Dunán túl. Arch Ért. 1903, 164–173, térkép.
34. Sági, K.; Das Problem der pannonischen Romanisation im Spiegel der völkerwanderungszeitlichen Geschichte von Fenékpuszta. Acta Antiqua 18, 1970, 194–195.; Adatok a fenékpusztai erőd történetéhez. A Tapolcai Városi Múzeum Közleményei 1, 1989, (Tapolca, 1990), 261–313.
35. L. Kovrig I., Arch Ért. 87, 1960, 165.
36. Sági K.; Das Problem ... 194–195.; Adatok a fenékpusztai erőd történetéhez ... 261–313.
37. L. Kovrig I., i.h., 165.
38. Sági K., A Balaton szerepe ... 43.
39. Dornyay B.; A Balaton környékének részletes útikalauza. Bp. 1934, 364.
40. A leletmentés anyagát most dolgozom fel.

földön folytatott harcokban tanúsított vitézségéért. (Csapó a Gersei Pethő család őse.) Az ajándékba adott terület, „Páh földje" az adományozásig a zalavári várhoz tartozó terület volt, ahol olyan várszolgák éltek, akiknek mestersége a bőrrel való foglalkozás, a tímárság vagy cserzővargaság volt, továbbá a földművelés és a vincellérmunka. A bőrrel való foglalkozás emlékét őrizte meg egyébként Alsópáhok 14. századi oklevelekben előforduló Bőr – páh neve is. A cserzővargaság egyik művelete a bőrnek vízben való kallózása, ványolása. Ezt a tevékenységet a páhol – elpáhol igével nevezték meg. Pais Dezső nyelvész szerint a Páh helynév a páhol igének páh alapszavából származik, s a bőr páholására utal. Erre a műveletre a hévízi forrástóból kifolyó és szabadon szétáramló óriási mennyiségű meleg víz (napi 86 millió liter) kiváló lehetőséget nyújtott.

A 13. század utolsó harmadában több Páh nevű falu alakult ki. Egy 1289-es oklevél három Páh faluról tett említést. Ez annak volt a következménye, hogy a szabályozott talajváltó gazdálkodás elterjedése a korábban vándorló-mozgó szállásokat helyhez kötötte, s így azok megszilárdult, helyhez kötött telekrendszerrel bíró állandó falvakká alakultak át.

A Pál-falvak történetisége szempontjából nagy jelentősége van annak az 1328. március 28-án kelt oklevélnek, amelyben a veszprémi káptalan beiktatja Magyar Pál gimesi várnagyot a Szentandrás-Páh nevű birtokba. Indokul az alábbit jelölték meg az oklevélben: „A veszprémi káptalan megörökíti, hogy (...) Páhi (Ahol Szent Andrásnak van temploma) János fia Roland nem tudta Magyar Páltól határidőre visszaváltani Páh nevű birtokát, ezért rokonai beleegyezésével kénytelen neki örök áron eladni." (Zákonyi Ferenc: i.m. 16.) Magyar Pál, Gersei Pethő Margit férje, Károly Róbert kedvelt főembere volt, aki hatalmas vagyonát részben zálogbirtok-kölcsönök révén szerezte. Az ilyen kölcsönt gyakran természetben, a zálogbirtok átengedésével egyenlítették ki, ahogy ez Páhi Roland esetében is történt. A káptalan kiküldöttje tanúk jelenlétében bejárta a határt, hogy feljegyezze Rolandnak a több tagban és elszórtan fekvő birtokait. A határjárás során sok fontos megfigyelést rögzítettek. Az oklevélből kitűnik, hogy a Szentandrás és páhi határt a várjobbágy eredetű kisnemesek közösen használták. Ezek szerint Rolond csupán egyike volt a birtokosoknak. A határjárás során említést tettek egy közönségesen Hévíznek mondott helyről is („ad locum vulgariter heuvyz dictum"). Ez Hévíznek, a hévízi forrástónak az első okleveles említése. Az oklevélben Hosszúsár néven feljegyezték azt a hatalmas mocsarat is, amely a tóból szabadon kiömlő meleg vízből táplálkozott.

A hévíz név a nyelvészek szerint folyó meleg forrást jelent, s ilyen értelemben használták ezt a kifejezést a középkorban is. Az oklevél említést tett a Szent Andrásról elnevezett templomról, melynek nevét a köréje települt falu is fölvette (Szentandrás – Páh). A templom már 1289 előtt felépülhetett és plébániaközpont volt. Az oklevél Egregy nevét is említette „villa Egrug" néven. Hasznos adatokat rögzített a gazdálkodással kapcsolatban is; határjelként gyümölcsfaneveket nevezett meg. A Páh-falvak legtekintélyesebb magánföldesura Magyar Pál illetve felesége, Gersei Pethő Margit volt 1324–72 között. Magyar Pál halála után felesége lett a roppant vagyon örököse, aki bőségesen támogatta az egyházi rendeket és két Páh-faluját (Hosszú, illetve Boldogasszony-Páhot) a pápói prépostságnak adományozta. Ezek az adományok azonban sértették az oldalági örökösök jogait, s a Gersei Pethők férfiága a 15. század folyamán is szakadatlanul perelte és érvényesíteni akarta a Páh községekhez fűződő örökjogát. S bár a Gersei Pethő család a tu-

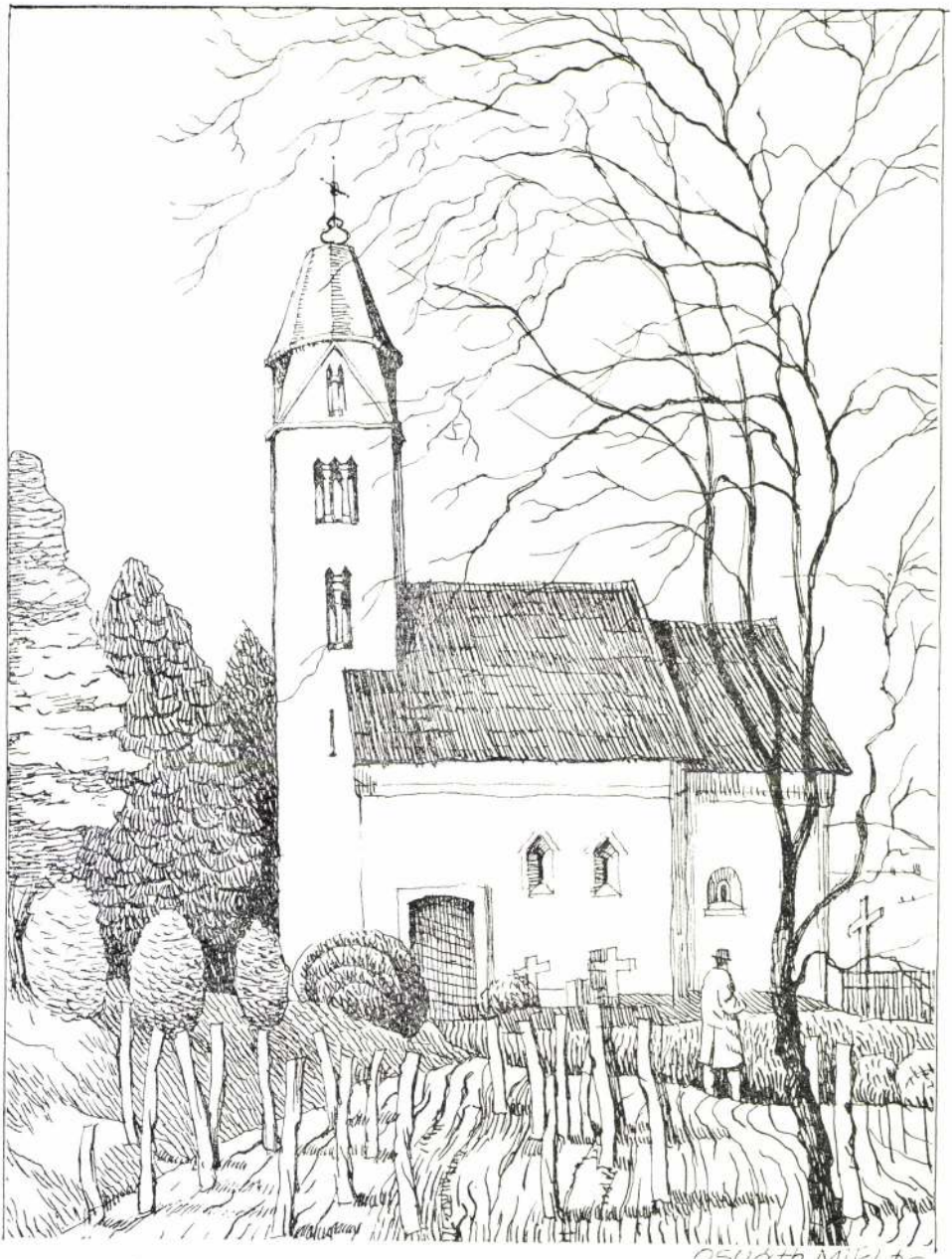

Egregyi templom

lajdonosa volt Rezi és Tátika várainak és a Zala-völgy számos községének, továbbá Keszthely mezőváros is a birtokukba jutott 1427-ben, mégsem tudták érvényesíteni örökjogukat a Páh-falvakat birtokló pápóci prépostság ellenében. A Páh-községeknek más birtokosai is ismertek a 15. századból. Így a veszprémi káptalan 1403 óta részbirtokos volt Fel-Páhon, Szentandrás-Páhon (más néven Királyfia-Páhon) pedig változatlanul közbirtokosságban élő kisnemesek laktak. (Szántó Imre: *Hévíz története*. I. 52–85.)

A mai Hévíz részét képezi még Egregy is. Az Árpád-kori templom környéke már a római korban lakott volt. Egregy neve – Egruch néven – már 1019-ben előfordult, mégpedig a zalavári bencés apátság alapítólevelében, mint az apátság tizedfizetésre kötelezett falvainak egyike. (Füssy Tamás: *A zalavári apátság története*. Bp. 1902. 33. és 63.) A kora Árpád-korban feltehetően udvarnokok, királyi udvari szolgálattevők éltek itt. A falu a 13. század elején az Atyusz család birtokába jutott. Egregy eredetileg pataknév volt (a patak mellett álló vízkedvelő égerfáktól vette nevét). Az égerfa szónak gy helynévképzővel megtoldott alakja: Eger + egy = Egeregy, melyből a két nyílt szótagos törvény alapján szabályosan Egregy lett. (Csekey István: *Hévíz története*, kézirat. 7.) A falut 1266-ban a Lörenteknek zálogosították el, s ők voltak a tulajdonosok a XIV. század közepéig. Ugyancsak szerepel Egregy neve az 1328-as oklevélben, Villa Egrug néven. 1341-ből származik az az oklevél, amely először említi a Szent Katalin tiszteletére emelt kőből épült templomot. A falu és a templom a XIV–XV. században a Koppányi, a Szentbenedeki, a Foky, majd a Hertelendy családoké volt.

* * *

Az egregyi templomot az üdülőhely gyógyászati központjától 2500 méterre találjuk, a karmacsi–hévízi dombhát keleti lejtőjén. A tájba helyezett magyar falusi román kisttemplomok egyik szép példájaként áll helyén. A középkori települési mód szerint a templom körül épültek a falu elszórtan fekvő házikói. A néhány családból álló település lakói erejükön felül, több község összefogásával, vagy a kegyúr segítségével építették fel templomukat, a falu legjelentősebb és egyben egyetlen középületét. Az egregyi templom az első pillantásra feltűnően szép arányaival, nemes egyszerűségével, a Pannon tájba való harmonikus beilleszkedésével kelti fel a figyelmet. A szép megjelenéssel összhangban állnak a célszerű, hosszú időre szóló építkezés mesterségbeli fogásai. A templom építésének idejéről oklevél nem maradt. Első, 1341. évi okleveles említésnél jóval korábban készülhetett. A koráról szóló viták során kialakult nézet az építés időpontját a XIII. század második negyedébe helyezi. A templom a község határában nagy mennyiségben fellelhető pannon homokkőből készült. Épülettömbje hosszanti elrendezésű, hármas tagolású. Nyugaton áll a magas torony, hozzá kelet felé az alacsonyabb és szélesebb hajó, a hajóhoz pedig alacsonyabb és keskenyebb szentély kapcsolódik. A templom művészileg legszebb része a torony. A torony a hajó tetőgerince felett minden oldalról, három szinten ablakokkal van áttörve: alul és felül iker, középen pedig hármas ablakokkal. Az ablaknyílások mérete, megjelenése összhangban van a torony méreteivel. Az ablakokat vállköves, díszes fejezetű karcsú oszlopok osztják két ill. középen három részre. Az oszlopfők levéldíszei a déli és a nyugati oldalon ma is jól láthatók. A toronyhasábot nyolcszögű ún. „csürlős sisak" fedi le, melyen a háromszögben végződő toronyoromzatok magasságában nyolcszögű koszorúpárkány fut körbe. A toronyoromzatok egyenlőszárú, delta alakú háromszögeit kőből készült keret szegélyezi. A tornyot lefedő

sisak nyolcszögéből négynek éle a torony négy sarkáig, négyé pedig az oromháromszögek csúcsáig fut. A sisak tompa csúcsán egyszerű kovácsoltvas kereszt áll. A toronyhoz szerkezetileg és esztétikailag szorosan kapcsolódik a majdnem négyzet alaprajzú hajó, ahhoz kelet felé pedig az egyeneszáródású, ugyancsak négyzetformájú szentély.

A hajó és a szentély falai belül függőlegesen egyenesek, kívülről kis szögben befelé dőlnek. A hajó déli falán nyílott eredetileg az ajtó, amelyet 1860 körül nyugatra, a toronyaljba helyeztek át. 1912-ben azonban visszahelyezték a bejáratot a déli oldalra, a tornyon levőt pedig befalazták, illetve csupán kisméretű ablaknyílást hagytak a helyén. A szentély déli falán egy, a hajó ablakainál kisebb, félköríves ablak található. A szentély keleti ablaka ugyanakkor aránytalanul nagy méretű, s feltehetően az 1731-es barokk restaurálászkor nagyobbították meg. A toronyból csúcsíves nyílás vezet a hajóba, melynek belső terét falfülkék teszik tágasabbá, északon három, délen pedig két félköríves diadalív választja el, melynek felső falmezejében, szalagfonatos keretben a barokk restaurálás időpontja olvasható latinul (1731. március 10.). A diadalívet téglapiros színű szalagfonatos ornamentika koszorúzza. Az 1965-ös restaurálászkor a hajó falán, a régebbi vakolatrétegeken öt festett felszentelési keresztet találtak. Az egregyi templomon a középkorban nem végeztek nagyobb átalakítást. A templom barokk átalakítása 1731-ben történt. Renoválták 1800 körül, majd 1860-ban és 1912-ben. Legutóbb pedig 1964–65-ben, amikor is a megrongálódott részeket kijavították. A régészeti feltárás és falkutatás eredményeként, továbbá korhű berendezési tárgyak (oltár, padok stb.) elhelyezésével az épületnek a korábbi állapotnál hitelesebb bemutatását tették lehetővé. Az egregyi templom az Árpád-kori falusi templomok legfejlettebb típusát mutatja.

Nagy István rajza

Egregyi Horváth Miklós

E g r e g y i H o r v á t h M i k l ó s.

1899 Téli tárlat.

Tájkép tamulmány,olajf,

Nemzeti Szalon

Ø Egregyi Nyikuláj

Kendermáli Petrusal együtt épitette a felsőfüdi román fatemplomot.

Repr.

Baloghfatornyok

49. 4. Ép

Egregyi Nikuláj

ács

l.

Biró Erdmüv

91. l.

MDK

Egrenreich

Teleky József. cs.k.kamarás, rézm.

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

Egres

Torontal m

1 Régiségek Romerhagyatékból.

Molnár Pál.

ujabb felmérések. 1905. kitehly

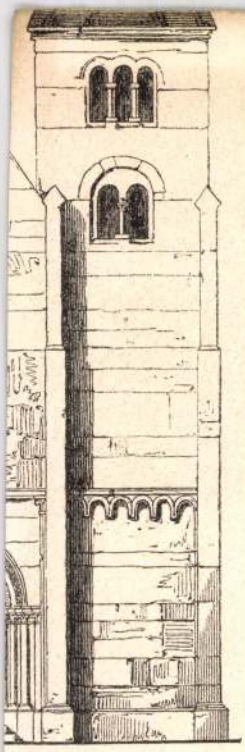

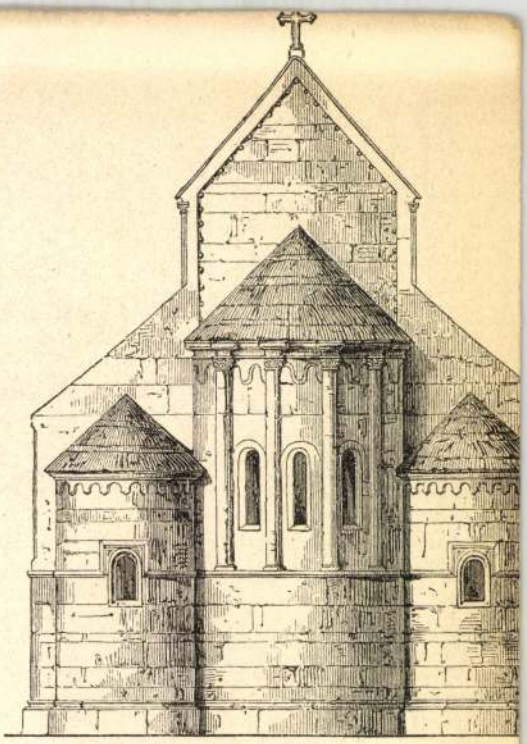

9.

19.

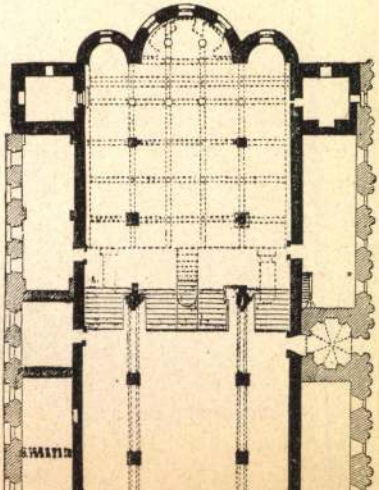

Egresi cisztercita

templom

Szabóárpép

250. l.

Egyesi cisz. apátság

(Torontál m.)

l.

GerMRE 61, 62 l.

1912.

junius 21-én,

zkja,

hátrafésült
arczát ábrázolja (hosszú hajjal és
Szemöldöke dus, szemei és szája le-
a leberetvált. Jobb szeme fölött,
nüreg közelében, arczán pedig balról
szen és jobbról az állkapcson középütt,
ek legkisebbje a jobb szem külső fele

retei 24.6:16.5 cm.-- Lelt.sz.1341.--
letéte 1912 május 22-én (1178-912).--
etett

322

1862

Egresi ciszterci apátság

Novák L.

Az egresi ciszterci apátság
története.
Pótfük 1886–1900

Egresi ciszterci apátság

Novák L.

Az egresi ciszterci apátság története.

Pétrik 1886–1900

Egresi Zoltán, festő; szül. Apátfalván (Csanádmegye) 1897 augusztus 23-án. (Orvosi tanulmányait Budapesten végezte, ugyanitt folytatott művészi tanulmányokat is. 1919-ben a Szépművészeti Múzeumban A. Hannemann(?) Férfi képmását másolta.

1964 FEB 28.

A huszonötödik bemutató előtt

A televízió talán egyik legnépszerűbb műsora a Mi újság a Futrinka utcában? című bábjáték. Esténként sokezren szórakoznak — gyerekek, felnőttek egyaránt — Cica-mica és Böbe baba történetein. Igaz, hogy Pimpust, a nyulat nem ismerik annyian, mint Mazsolát, de Egresi Istvánnénak — a helyi bábcsoport művészeti vezetőjének — mégis ez a legkedvesebb bábuja. Nem is ismertetik, hiszen a dunaújvárosi bábuk még nincsenek olyan „idősek", mint a többi testvéreik. De a „Két hiú kisegér", „Az elvarázsolt kastély" és a többi darab már így is sok sikert hozott a városban és a megyében. 1963 januárjában alakult meg az együttes, és nehéz, akadályokkal teli úton jutottak el ahhoz, hogy ma már számottevő együttesként szerepeljenek a megyei bábosok között. S a fejlődés egyik jelentős állomása — amire most készülnek — a Fejér megyei bábfesztivál.

ELŐADÁS – KÉT SZEREPLŐVEL

— Hét fővel alakult meg a csoport, de ezen a létszámon belül állandóan cserélődtek az emberek — kezdi Egresiné. Az első — óvodás- bérlet keretén belül — minden hónapban új darabot mutattunk be. Három hónapi munka után már márciusban megkezdtük a járási szerepléseket, amit azóta is folytatunk. A zsúfolt program és a próbák rendszertelen látogatása eredményezte, hogy előfordult, amikor csupán két szereplővel tudtunk fellépni, így kénytelen voltam én is beugrani. De az előadást akkor is megtartottuk — sikerrel.

A járáson belül nagy népszerűségnek örvend a dunaújvárosi csoport, s mindenhol szívesen várják őket. Mi sem jellemzőbb erre, mint az, hogy a falusi gyerekek már órákkal az előadás megkezdése előtt megtöltik a kultúrtermet, s lesik a csoport érkezését.

REPERTOÁR – 50 BÁBU

Az együttes művészeti vezetője egyben tervező és kivitelező is. Ő készíti a bábukat és a díszleteket, mivel erre még nem találtak jelentkezőt. Rendezői szempontból már kedvezőbb a helyzet, hiszen Tasi Jolán személyében — aki eddig mint szereplő működött, most szerzett rendezői minősítést — saját rendezővel dicsekedhet a csoport.

Egresiné munkája nyomán — aki egyébként képzőművésznő — ma már ötven bábuja van az együttesnek. Megtaláljuk közöttük a legkülönbözőbb állatokat, a jó és rossz embereket s a mindig győztes főszereplőket. Az egyes bábuk „kosztümeit" a család kinőtt ruháiból készíti, ezeket alakítja át medvebőrre, boszorkányruhára, vagy éppen királyi jelmezre.

JUBILEUM

Rövid fennállásuk óta 24 bemutatót tartottak. Az előadások során nagyon sok élményt szereztek, de voltak kellemetlen pillanatok is. Ilyen volt az egyik rácalmási szereplés is, amire mint legemlékezetesebb előadásra gondolnak vissza.

— Megérkezésünk után azonnal felállítottuk a paravánt, elrendeztük a díszleteket — emlékezik Egresiné — Minden a szokott rendben haladt, de a kezdés előtt tíz perccel kiderült, hogy otthon felejtettük a „szereplőket". Azonnal kocsiba ültünk, visszajöttünk a bábukért és sikerült megtartani az előadást.

Jelenleg nyolc fővel készül az együttes a jubileumi előadásra, melyet Székesfehérváron a megyei bábfesztivál keretén belül mutatnak be. Erre az alkalomra „Hüvelyk Matyi kalandjai" című bábjátékot választották ki. S a fejlődés egyik lépcsőjeként az eddig használt zsákbábok helyett az új darabban már pálcás bábokkal próbálnak.

Ambrus Árpád

a tojásellátás terén tula
„optikai csalódás" — vál
désünkre Gréts János,
kedelmi Vállalat árufor
lyának vezetője. — A
okozza, hogy a Ságvári
csupán két üzlet van.
fűszer-csemegebolt ugya
da tojást kap, mint a v
lete, a tejbolt pedig l
vés a kereslethez képe
elkapkodják. A közpo
még az is segíti az el
dául az Üzletház pótló
déglátóipartól megmaradt tojást.

— Ezek szerint változatlan marad a helyzet a jövőben is?

— A negyedéves keretünk nagyon szűk, s azt nem is tudjuk emelni. A húsvéti időszakban azonban kapunk 30 ezer darab terven felüli tojást, így az ünnepi sütés-főzéshez tudjuk biztosítani a szükséges mennyiséget.

A fentiek szerint azonban mégsem csupán „optikai csalódásról" van szó. Mert ilyen esetben nem a boltok, hanem a lakosság számát kellene figyelembe venni az elosztásnál.

DUNAÚJVÁROS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

napja ...
ti. A bejelentést a gyermek gon
lője köteles szóban vagy ir
megtenni annál az általános
nál, amelynek körzetében a gy
lakik.

A bejelentett gyermekekn
általános iskola felhívás

Hirdessen

a Dunaújvárosi

Hírlapban!

A rádió

Február 28, péntek

Kossuth-rádió: 8.10: Operettrészletek. 9.00: A főutcán. Az Ifjúsági Rádió műsora. 9.20: Vivaldi-művek. 10.10: Durmoll és Taréjka az óvodában. 10.30: Előfordul, hogy ... 10.35: Tánczene. 10.59: Lottóeredmények. 11.00: Varrógép holdfényben. 11.53: Hanglemez. 12.15: Operarészletek. 12.50: Iskolarádió. 13.08: Disznótor népdaljáték. 13.45: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. 14.10: Filmzene. 14.40: Az Ifjúsági Rádió műsora. 15.00: Beethoven: B-dúr trió. 15.37: Fiatalok stúdiója. 16.10: Magyar fúvósátiratok. 16.30: Aktuális műsor. 16.45: Ötórai tea. 17.36: A magyar dal évszázadai. 18.15: Zenekari muzsika. 18.41: Fórum. 19.00: Pódiumon a mai este. 23.20: Könnyűzene.

Petőfi-rádió: 14.25: Kórusok, hangszerszólók. 15.05: Szimfonikus zene. 16.10: Kuzmicsék estéi. 19.50: Nemes Katalin hangversenye a stúdióban. 20.20: Vincze Ottó műveiből. 20.40: Láttuk, hallottuk ... 21.05: Flandriai Fesztivál 1963. 22.36: Robert Burns verseiből.

Televízió. 10.00: Tv Híradó (ism.). 10.15: Telesport (ism.). 10.30: Tizenhárman az asztalnál. Magyarul beszélő francia film (ism.). 12.00: A jövő hét műsora. 18.00: Hírek. 18.10: Gyermekrajz-olimpia. 18.40: Kombájn — siratás nélkül. Helyszíni közvetítés az EMAG-gyárból. 19.05: Autósok — motorosok! 19.20: Esti mese. 19.30: Tv Híradó. 19.45: Michelangelo. Emlékműsor halálának 400. évfordulója alkalmából. 20.15: Zenélő órák. A nagy romantika. 21.25: A korszerű építészetről. Vacsora után az Újságíró Klubban. 21.55: Hírek. A Tv Híradó ismétlése.

Február 29, szombat

Kossuth-rádió: 8.10: Lányok, asszonyok ... 8.30: Operarészletek. 9.25: Lali. Elbeszélés. 9.45: Szórakoztató fúvószene. 10.10: Glóbus. 11.42: Zenei műsor. 12.15: Tánczenei koktél. 13.00: Bóka László könyvszemléje. 13.15: Zenekari muzsika. 14.10: Könnyűzene magyar szerzők műveiből. 14.35: Ifjúsági magazin. 15.00: Dallal, tánccal a világ körül. 15.29: Bimbónak társa. Vers. 15.32: Bemutatjuk új felvételeinket. 15.50: Hét nap a külpolitikában. 16.10: Hétvége ... 18.10: Gondolat. 18.50: Világhírű zenekarok. 20.30: Londoni szenzáció. 22.15: Táncoljunk!

Petőfi-rádió: 14.00: Ákos Stefi énekel. 14.25: Kamarazene. 15.05: A Gyermekrá-

Egresi Zoltán

l. Budiparrajzik

1934-35, 36. l.

MTB Könyvtár

39.

ágos Bizottsága

	száma:	—	19—
ny	kelte:	VIII 7/14.	19 39.
	beérkezése:	VIII 7/16.	19 39.

k száma:

lintézett szám:

áma:

áma:

sta:

D Egresi Zoltán

könyvtető

l Budiparrajzisk

1934-35. 22. l.

Alkalmazottak

93 g.

...ágos Bizottsága

...ány	száma:		19
	kelte:	VIII/7.	19 39.
	beérkezése:	VIII/7.	19 39.

...ek száma:

...elintézett szám:

...áma:

...áma:

...asta:

Egreskátai Keglevich
Gábor – kuria (1820)

repr.
Imreinyi Szabó Imre
Öreg udvarhazak
Bp. 1944. 19. l.

Trenk Ferenc

Mellig, szem be ~~közt~~ néz
tán a faragványok közöt
lyek pipaznak, fegyvert tartá
kucsmáját forgó diszíti, baj
szijak kereszteződnek, köpen
irata a kép alatt két sorba
Obrist Trenk C
und T

Rézmetszet, méretei

9

Egreskátai Keglevich

Kastély

(Pest vm)

Benne 1884-től hári

Kápolna.

Chobotvác 257. l.

SÁRNAP
16
Hatv. vas.
. Juliánna
3. Hetv. v.

N. k. 7 ó. 5 p. N. ny. 17 ó. 25 p.

ÉTFŐ
17
Donát vt.
ot. Donát
. 4. Izidor

KEDD
18
Simon vt.
t. Konrád
5. Teodula

ZERDA
19
Konrád hv.
Zsuzsanna
. 6. Bukol

TÖRTÖK
20
Aladár pk.
ot. Álmos
. 7. Partén

ÉNTEK
21
Eleonóra
t. Eleonóra
. 8. Tódor

OMBAT
22
Péter székf.
t. Gerzson
9. Nicefor

Izr. 25. S. Mispatim

Egreskátai rk. templom

(Pest, vm)

A körség határában a régi templom romjai.

Chobotvác 257. l

ARNAP
23
arsang v.
t. Alfréd
0. Húsh. v.

N. k. 6 ó. 53 p. N. ny. 17 ó. 35 p.

ETFŐ
24
Mátyás ap.
Mátyás
1. Balázs

EDD
25
Géza vt.
t. Géza
12. Melét

ERDA
26
amvazósz.
Sándor
13. Martin.

ÖRTÖK
27
K. Margit
t. Ákos
14. Auxent

Izr. 30. Ros Khodes

NTEK
28
Román ap.
Elemér
15. Onezim

Izr. 1. Adar R. Kh.

OMBAT
1
Albin pk.
t. Albin
16. Pamfil

III. HÓ MÁRCIUS

Izr. 2. S. Theruma

Egrespataki ref.
templom

Klenodiumok leírása,
vagyis:
Külön közö felvatok.

Fejfák.

Debreczeni László 1932
83-88. l.

Egresiné Tóth Ila szobrási

Dunaújvárosban él.
Diderpő c. szobra /repró/ nerepel
a helyi művészek tárlatán

Földes Anna: Dunaújvárosi
műtermekben

Nők Lapja 1969 I. 25

Egresiné Tóth Ila

R.A.: Formák és Szinek /Egresiné Tóth Ila, Szegedi Zoltán/. - Dunaujváros. 1966. jun. 7.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

257. l.

Egressiné Tóth Ila

Horváth János mellszobrát (eml.)

Kérik a Fejér megyei Tanács részére

MTI: Hároni portré

Esti Hírlap 1969 VII. 4

Egresiné Toth Ilona

A Dunaújvárosi Képző-
művészek I. kiállításán szere-
pel.

Dunaújváros 1966. jún. 21.

MDK

Egressiné Tóth Ila, szobrász

Horváth Jánosnak, a székesfehérvári direktórium elnökének mellszobrát mintázza meg.

— : Munkásmozgalmi harcosok szobrai 12.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 5. [Vidéki]

Egressiné Tóth Ila

Hosszáth János mellszobrát a Fejés meggyei Tanács részére készíti (eml.)

Délmagyarország 1969 VII. 5

MDK

Egressiné Tóth Ila, szobrász

Fejér megye részére elkészíti Horváth Jánosnak, a székesfehérvári direktórium elnökének mellszobrát.

— : Három portré 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 4.

Egyesiné Tóth Ila

A dunaújvárosi Kiállítási Teremben rendezett Dunaújvárosi Képzőművészek Kiállításán szerepel.

Dunaújváros 1966. jún. 17.

Egresiné Tóth Ila

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

DUNAÚJVÁROS
1983 MÁR 22

1021

Dolgozni csak pontosan, szépen...

Egresiné Tóth Ilát évek óta ismerem. Tudtam róla, hogy képzőművészeti főiskolát végzett, szobrásznak tanult, mondták róla, hogy tehetséges, de...

Ezek a „de...-"k megoszlottak. Volt, aki egyszerűen legyintett és azt mondta, hogy a szobrászat nem női művészet. Mások azt vélték, hogy megkeseredett, zátonyra futott; szóval általában elparentálták. Tíz éve itt él a városban. Annak idején nagy tervekkel, szép álmokkal jött. A tervekből nem lett semmi, az álmok szertefoszlottak. Tóth Ila majd egy évtizeden át a Képzőművészeti Kört vezette, majd „ha már úgyis szobrász" felkérték, hogy szervezze meg a bábcsoportot, és készítse el a bábjáték figurákat. Innen ismerem Tóth Ilát. Láttam, amint az öltözőből átalakított bábműhelyben műanyagból álomszép mesedíszleteket, vidám állatfejeket farag, láttam, amint falusi bábelőadások előtt építi a színpadot, és levezeti az előadást. Aztán láttam a Képzőművészeti Körben, amint néhány szobrásznövendék alkotását korrigálja. Hallottam, amikor az egyik tehetséges kör-tag elismertetéséért harcolt, védte, dicsérte munkáit. Láttam, hogy hihetetlen energiával rendelkezik. Tudva, hogy diplomás szobrászművész, csodálkozva néztem, hogy milyen erőt és lelkesedést fektet bele néha „jelentéktelen" ügyekbe.

A riport teljességéhez tartozik, hogy néhány hónappal ezelőtt szerettem volna róla írni. Hallottam ugyanis, hogy Tóth Ila negyedik emeleti konyhájában, vagy a Képzőművész Kör egyik kis helyiségében remekebbnél remekebb kis szobrokat csinál. Ugyanebben az időben részt vettünk egy értekezleten, ahol a város művészeit számbavéve, annak ellenére, hogy jelen volt, meg sem említették. Arcának egy rezdülése sem árulta el, hogy fáj a mellőzés, mint ahogy akkor sem mozdult, amikor valaki őt is megemlítette. Találkozót kértem tőle, elmondtam, hogy írni szeretnék róla. Ilyenkor a leendő riportalanyok általában szerénykednek, illendőségből huzakodnak egy kicsit, aztán örömmel vállalják a dolgot. Tóth Ila sértődötten, szinte gorombán utasított vissza.

— Rólam nem kell írni... Rólam nincs mit írni...

Most, hogy elkészültek a műtermes házak, melynek egyikében Tóth Ila lakik, és végre megfelelő körülmények között alkot, a szerkesztőség elhatározta, hogy a három új műteremtulajdonost bemutatja. Így már kikerülhetetlen volt az interjú, és végre bejutottam a kis műtermébe is.

A szobrászok tudvalevőleg nem termékeny művészek. Sok rajz, és agyagvázlat kell ahhoz, hogy egy szobor megszülessék. A műtermet zsúfolásig találtam kész vagy készülő munkákkal.

A műteremlátogatás mindig izgalmas, mert itt nemcsak azokkal az alkotásokkal találkozhatunk, amellyel a művész a nyilvánosság elé hajlandó lépni. Itt az ember beleláthat az alkotás, a kivülálló számára mindi gérdekes és izgalmas folyamatába. Ami legszembetűnőbb, hogy munkáinak javarésze portré. Karakteres, kifejező arcok, néhány modelljét ismerem is. Főleg ezekből állapítottam meg, hogy szobraiban nagyon sokat tud elmondani az emberről. A modellek általában fiatalok. Pedig portrészobrászatban sokkal hálásabb egy markáns, barázdált idősebb vagy öreg arc ábrázolása.

— Szeretem a fiatalokat, nagyon szeretem őket mintázni — mondja, és a fejek között bábcsoportja néhány tagját ismerem fel. A falon egy rajz. Az új műtermes házat ábrázolja, és Tóth Ila a homlokzatra ráálmodott egy bájos domborművet is, melynek már agyagvázlatát is elkészítette. Senki sem bízta meg vele, tudja, hogy a díszítések tervezésére már más művész megbízást kapott. De legalább képzeletében sárkányt eregető kisfiúkkal népesítette be a hatalmas üres falfelületeket. Egy másik szobra három hómunkást ábrázol. A három alak egymásnak hátat fordítva egy tömör, erőtől sugárzó tömböt alkot. Remek megfigyelőkészség az anyag és a kompozíciós lehetőségek legtökéletesebb kihasználása teszi a szobrot kicsiny vázlat formájában is megkapóan monumentálissá.

Valamelyik dunaújvárosi térre álmodta Ifjúság című kompozícióját is. A kétalakos szobor minden oldalról nézve újabb és újabb élményt nyújt. Harmónikus szépség, légies báj, és megkapó költészet ez a kompozíció. De szívesen látnánk a Vincellér vagy az ízléstelen macskó szobor helyén!

A művész értelme a nyilvánosság. A közöny, az ismeretlenség, az érdeklődés és a bírálat hiánya a legtehetségesebb művészt is megfojtja. Tóth Ila 10 éve önmagának alkot. Szinte szégyelli azokat a műveit, melyre sokan büszkék lennének. Ideje, hogy megkapja a további alkotásához feltétlenül szükséges nyilvánosságot, ideje, hogy a megbízásoknál is figyelembe vegyék, hogy egy tehetséges szobrásznő, ős-dunaújvárosiként él közöttünk.

Ennek az elismerésnek első félreérthetetlen jele, hogy a napokban már az egyik műterem boldog tulajdonosa. És ilyenkor illik sok sikert és szerencsét kívánni.

Ez nem formális kívánság. A látottak után bizonyos, hogy ebből a műteremből sok szép és értékes alkotás kerül még ki. Azt hiszem, az a legaktuálisabb kívánság, hogy így legyen.

Ö. F.

…án a Vasmű és a KTSZ szakemberei együttesen nézték meg azokat az üzemeket és gyárrészlegeket, ahol ipari televíziós kamerákat kívánnak a jövőben elhelyezni.

Az adonyi járásbíróság négy és félévi szabadságvesztésre ítélte Csillag Péter adonyi, Daja pusztai lakost. A büntetett előéletű férfi házasság ígéretével szédített egy asszonyt, majd annak kiskorú leánygyermekével erőszakoskodott. A bíróság ifjúság elleni büntett címén emelt vádat és hozta meg példás ítéletét.

HANGVERSENY A MŰVELŐDÉSHÁZBAN

Szombaton, 23-án este 7 órai kezdettel nagyszabású hangversenyt rendeznek a Bartók Béla Művelődésházban a Fejér megyei Zenei Hetek keretében.

A műsorban fellépnek a Zeneiskola tanárai, a Központi Énekkar és a zenei általános iskola kórusa, valamint a Dunai Vasmű táncegyüttese, az úttörő zenekar és az Ifjúsági Irodalmi Színpad is.

A nagy érdeklődéssel várt rendezvény díjtalan, s minden érdeklődőt szeretettel várnak a Művelődésházban.

…nappali hőmérséklet északnyugaton 2—5, délkeleten 4—8 fok között. (MTI)

KÜLPOLITIKAI KALEIDOSZKÓP

Ezzel a címmel rendezi meg szokásos hétfői vitaestjét a Bartók Béla Művelődésházban a TIT Klub. A vitaest bevezető előadását Harmath Endre, a TIT nemzetközi szakosztályának vezetője tartja meg a legidőszerűbb nemzetközi kérdésekről, s ezután kerül sor a vitára.

Az összejövetel kezdete este 7 óra, helye a Művelődésház klubhelyisége.

A tavasz hírnöke

Itt a tavasz. Már láttam hóvirágot és ibolyát. Mondják, hogy Pesten melegágyi salátát is lehet kapni. De hol van a tavasz legszebb virága? Alig várom, hogy megvásárolhassam és hazavihessem, meglepetésül, mint a tavasz igazi hírnökét. Számomra ő a legszebb, legillatosabb: egy csokor újhagyma...

…*ben rendszeresen tartanak úttörő foglalkozásokat. Tanulmányozzák a próbák anyagát, és ismerkednek a vízijártassági szabályokkal. Legutóbb hozzáláttak hajóik és evezőlapátjaik lakkozásához. Terveik között egy-egy szombat, vasárnapi kisebb túra, nyáron pedig egy nagyobb többhetes túra szerepel. A nyáron a Sió-csatornán, a balatonon, a Zalán és a Dunán megteszik a többszáz kilométeres „nagy kört". Ezen kívül két hétre felütik sátrukat a Balaton mellett.*

Biztosította jövőre is a MÉK a város burgonya és zöldségellátását. 1860 hold zöldségre és 700 hold burgonyára kötöttek szerződést a termelőszövetkezetekkel és kisárutermelőkkel is.

A NYÁRI TÁBOROZÁSÉRT

A Szórád Márton Általános Iskola József Attila úttörőcsapata március 14-én az úttörőcsapat kulturális szemléjén kiváló eredményt elért pajtások részvételével nagyszabású bemutató-előadásokat tartott az óvárosi filmszínház termében.

A három előadást összesen félezer vendég nézte végig. A bevételt az úttörőcsapat nyári táborozási költségeire fordítják.

…ban folyt a kétéves képzés. Mindkét ágazaton belül nagy gondot fordítottak az elektrotechnikára, és a villamosgépek alapos megismerésére.

Harminchatan kohászati gépkarbantartásból, tizenöten pedig automatikából szerezték meg a felsőfokú szaktechnikus képzettséget. A vizsgaeredmények sikerét mutatja, hogy négyen kitüntetéssel vizsgáztak.

A Ságvári Endre Általános Iskola kulturális bemutatója

A Ságvári Endre Általános Iskola Kállai éva és Mező Imre úttörő csapata vasárnap délelőtt 9 és délután fél 4 órakor kulturális bemutatót tart a Bartók Béla Művelődésházban. A műsorban Hárs László: Fordított esztendő című színművén kívül énekkari számok, táncok és szaszavalatok szerepelnek.

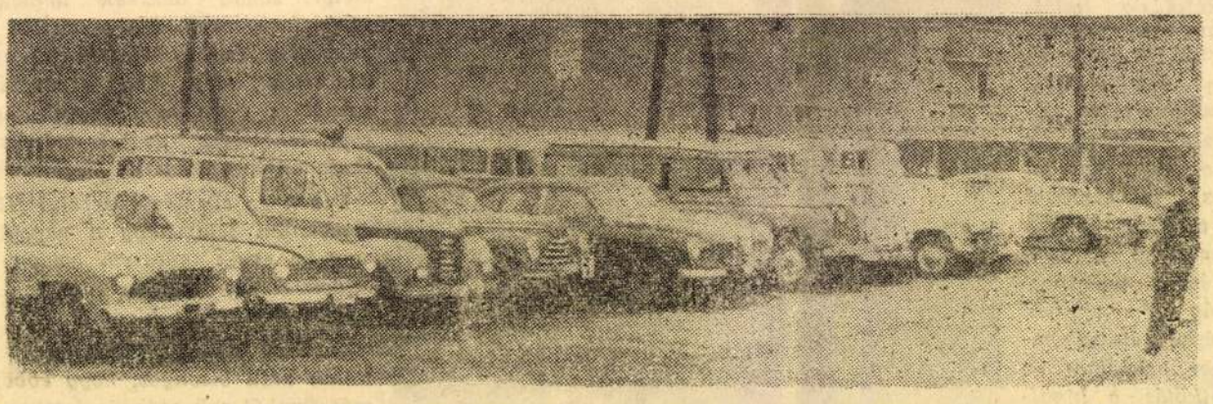

Megnőtt a városi és a környékbeli autótulajdonosok száma. Ezt bizonyítja a Béke téri szerviz-állomás udvarán sorakozó Moszkvicsok, Trabantok, Wartburgok és Skodák. A szerviz meggyorsítására néhány hét múlva üzembe állítják az udvari mosót is. Ezzel duplájára nő a kapacitás. A javítási időt is 25 százalékkal csökkentik, mert néhány nap múlva 4 új szerelőt állítanak munkába

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Az MSZMP Városi Bizottsága
és a Városi Tanács lapja
Főszerkesztő: Nagy Jenő
Kiadja: A Fejér megyei Hírlap Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Sógorka Béla
Szerkesztőség: Dunaújváros, Lenin tér 10.
Telefon: 60-10, 65-11
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizetési díj egy hóra 5 forint
Előfizethető a helyi postahivataloknál
és kézbesítőknél
Dunaújvárosi Nyomda
Táncsics Mihály utca 3.

Index: 25,907

JUN

1021

Formák és színek

A Dunaújvárosi Képzőművészek I. Kiállításán két szobrász- és egy festőművész alkotásai is helyt kapnak. Így, bár a tárlat vezérszólamát a grafikák viszik — itt csupán mennyiségi összevetésről van szó! — jelentős szerepet kapnak a képzőművészet egyéb területei, a formákban gondolkodó szobrászat, és a színekben élő festészet is.

A három művész közül kettő szinte csak tegnap óta él Dunaújvárosban, szinte csak tegnap végeztek. Művészi törekvéseikben, hitvallásukban azonban egyek: a szépség meg- és átfogalmazása, az emberi világ megformálása egy még emberibb világért.

Egresiné Tóth Ila

Pátzaynál végzett a Képzőművészeti Főiskolán, a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon sikerrel szerepelt. 1952 óta ebben a városban él — és nem állított ki.

— Elvesztem — mondja keserűs gúnnyal, kis iróniával, hiszen alkotókedve, sorakozó szép szobrai az ellenkezőjét bizonyítják. Az ember élete sokszor alakul kiszámíthatatlanul, megsejthetetlenül. A művészt a háromgyermekes anya váltotta fel néhány évre, hogy majd ismét a művész lépjen előtérbe. Kissé elbizonytalankodva, de érzelmileg gazdagabban.

Szobraiban harmonikus, szép világot fogalmaz meg. Ártatlan gyermekarcokat, elmélyülten muzsikáló fiatalokat, bábjára csodálkozó ifjú bábost, az önön lendületében gyönyörködő hegyipatakot (hosszan elnyúló, kecses test szimbolizálja), kertészlányt, öntudatlan büszkeségében. És szinte ellenpontként egy új portré: *Weiner Tibor* idegesen formázott, markáns feje.

— A nyugodt, harmonikus, magabiztos embert igyekszem megformálni. Szerintem a művészetnek az emberiség nagy vágyait, reményeit kell kifejeznie. A hajszás élet, a nyugtalanság ellentétét. Ilyen harmónia-igény él bennem. Azt hiszem, alkatilag is erre vagyok képes.

— Ennek a kiállításnak még nem tudok igazán örülni. Válságomból csak most kezdek kikerülni. Most kezdek újra. És még annyi mindennel vagyok magamnak is adósa!

— Ami mégis öröm: jó, hogy meghallom az emberek véleményét. Oldódik elszigetelődésem... A művész végülis nem magának dolgozik....

Cyránski Mária

A törékeny asszony nem sejteti a szobrászt.

Műtermében azonban, az ajtóval szemközt szép szobor fogad: a Hajnal. Ez volt a vizsgamunkája a Képzőművészeti Főiskolán. Mellette most készülő szobor sudárlik. Körben kisplasztikák, krokik, vegyesen férje grafikáival.

— Szépet csinálni! — igyekszik megfogalmazni művészi célját. — Azt megragadni, ami az emberiség életében örökérvényű, ami érték. Valami olyat, ami még csak ideálként él az emberben, s amit a művész mutathat meg. Tulajdonképpen minden munkámban ezt igyekszem megfogalmazni. A Hajnal-ban például az öntudatlanságból az öntudatra ébredő embert formáztam meg. Fiatal anya voltam akkor, és az öntudatra ébredő test boldogsága foglalkoztatott.

— Dunaújvárosba én nem egyszerűen lakni jöttem, hanem alkotni. A város számára alkotni. Szeretném saját munkámat is beépíteni a fejlődő városba. Szeretném szépíteni, legjobb tudásommal.

— A kiállításnak tulajdonképpen azért örülök, mert egy-egy kiállítás olyan alkalom, ahol az emberek összejönnek. Ahol az emberek a művészetet ízlelgetik, ahol ismerkednek vele, ahol véleményt formálnak, ahol egymásra találhatunk.

Szegedi Zoltán

Szegeden, a Pedagógiai Főiskolán, a rajz mellett biológia és földrajz szakot is végzett. Álma, Képzőművészeti Főiskolára kerülni, gyerekes csínyen bukott meg. Az osztályfőnökéről készült karikatúrán...

— Így hát nehezen indultam. — Összegez csendesen. — Igaz, a főiskolán nyertem pályázatot, de sok visszavető körülmény gátolt. Festettem én állandóan, de csupa ilyen témát: Nagymama halála, Temetés, Magány...

— Falun nőttem fel, közvetlenül a főiskola után falura kerültem, nem csoda hát, ha először a táj, a falusi ember kötött le. A Vasmű engem először meghökkentett. Egy képet festettem. Nem sikerült.

— Egyre jobban az emberi tartások, az emberek egymáshoz kötődése, közösségi létük érdekel. Az emberben és a dolgokban rejlő végső objektivitást szeretném megfesteni. Persze, nem a látványt, nem a felszínt, hanem a forma mögött rejtőző lényeget. Sokat kísérleteztem és sokat gondolkodom, bár amikor festek, egyáltalán nem vagyok tudatos. Megharcolok szinte minden képért, legfeljebb egyik jó lesz, a másik levakarásra érdemes...

Műterme nincs. Kis lakása falát elborítják a képek. Jók, szépek — és levakarásra érdemesek is. Ennek a küzdelemnek a termékei valamennyien. Egyben hitet tevők Szegedi Zoltán kétségtelen tehetsége mellett.

*

Hét dunaújvárosi művész szerepel majd a Dunaújvárosi Képzőművészek I. Kiállításán. Két szobrász, egy festő és négy grafikus. Ki régebben, ki nemrég jött Dunaújvárosba, kit jobban, kit kevésbé ismernek az emberek.

A tárlat az első nagy találkozó lesz, az első alkalom az ismerkedésre. A művésznek közönségével — és a közönségnek a művésszel.

R. A.

Magyar Hírlap
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

...SI HÍRLAP

Időjárásjelentés

Várható időjárás ma estig: időnként megnövekedő felhőzet, délutáni záporokkal, zivatarokkal. Mérsékelt, változó irányú, a zivatarok idején megerősödő északnyugati szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 22—26 fok között. (MTI)

Az AKÖV felhívása

A 14. sz. AKÖV dunaújvárosi Üzemegysége felhívja az érdekelt utazóközönség figyelmét, hogy az 1966. július 1-ével életbelépő új tarifa rendelkezéssel kapcsolatban a megye területén közlekedő helyi járatokon új bérleti igazolványok kerülnek kiadásra. A bérleti igazolványokhoz szükséges 1 db 4x4 cm nagyságú fénykép, melynek beszerzése már most ajánlatos.

A bérletigazolványok beszerzésére és érvényesítésére a 14. sz. AKÖV

□ **3700 FORINT A HARCOLÓ VIETNAM JAVÁRA. A Vörös Csillag Termelőszövetkezet tagjai közül százan vietnami műszakot tartottak, és a munkáért járó munkaegység tervezett összegét, 3700 forintot, eljuttatták a vietnami szolidaritási alap számlájára.**

Halálos kimenetelű közlekedési balesetek

Június 3-án Baracs-Apátszállás belterületén Müller János 44 éves baracsi lakos erősen ittas állapotban kerékpárjával az árokba borult. Súlyos fejsérülést szenvedett és a helyszínen meghalt.

Június 4-én a 6-os műúton, a 40. kilométerkő közelében Szepesi Andrew angol állampolgár 32-18-TTB-75 rendszámú Renault gyártmányú kocsijával 130 km-es sebességgel szabálytalanul előzött egy előtte haladó osztrák gépkocsit. Kocsijával leszaladt az úttestről, felborult. A kocsiban ülő Blazsek Károlyné budapesti lakos életét vesztette, a vezető és a másik két utas súlyos sérüléseket szenvedett.

a véradásról

Az idén a jelentkezők külön meghívást vagy értesítést nem kapnak, hanem ki-ki üzemében vagy a lakóhelye szerint illetékes Népfront-körzethez tartozó véradó állomáson jelentkezzen véradásra a megadott időpontban.

Helyreigazítás

Lapunk 1966. május 17-i számában megjelent *Kíváncsi körséta az üzletekben* című riportunkkal kapcsolatban *Rab László*, a Ságvári városrészi húsbolt vezetője annak megállapítását kéri, hogy ellene leltárhiány miatt vizsgálat nem folyt.

Továbbá, hogy a húsboltban május 2. és május 31. között lefolytatott szokásos leltározás 0 Ft hiányt állapított meg.

A fenti megállapításokat a Kiskereskedelmi Vállalat igazgatója hivatalosan igazolja.

NAPTÁR

Június 7 Kedd

— **Az Autóklub helyi csoportjának fogadóórája** a Városi Tanács fszt. 12. szobában, 17—19 óráig.

— **Az ÉM 26-os Építőipari Vállalat Pártbizottságán** 16—19 óráig Neumann György elvtárs tart fogadónapot.

Június 8 Szerda

— **A Hazafias Népfront Városi elnökségi ülése** 17 órakor a HNF Klubban.

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Tóth Lászlóné elvtárs tart fogadónapot.

— **Tánc az Ifjúság Eszpresszóban** 17—21 óráig.

Moziműsor

DÓZSA FILMSZÍNHÁZ

Június 6—8: **A szárnyas Fifi.**
Június 9—12: **Yoyo.**

SZABADSÁG FILMSZÍNHÁZ

Június 6—8: **Vihar Ázsiában.**

A dunaújvárosi Víz- és Csatornaművek felvételre keres

MŰSZERÉSZEKET

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 25

Magyar Hírek

Egressiné Tóth Ila szobrása

1021

A húszéves jubileumát ünneplő dunaújvárosi Móricz Zsigmond általános iskolában Kodály mellszobrot avattak fel. Az alkotás Egressiné Tóth Ila dunaújvárosi művész szobra. Az ünnepélyen — stílszerűen — furulyahangversenyt adtak a kisiskolások

ályán. A lelátókon harmincezer néző számára van hely, s az érdekes események, bajnoki mérkő-ztusi torna követi egymást — a szurkolók örömére

jabb siker: Géczi István, a kiváló a Népköztársaság Kupával . . .

F·T·C
ADIONAVATÓ

A lelátóról jelentjük

Az utóbbi időszak legnagyobb hazai nemzetközi ökölvívó versenyét rendezték Budapesten, a Bp. Honvéd fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából. Tíz országból érkezett 64 ökölvívó mérte össze tudását a 26 magyar részvevővel. A legjobb mérkőzést két Európa-bajnoktól láttuk a pehelysúlyban. Badari Tibor (jobbról, fekete nadrágban), az 1971-ben Madridban győztes versenyző, eltiltása és sérülése után sikerrel tért vissza; győmorra mért kiütéssel késztette megadásra Förstert, a berliniek tavalyi Európa-bajnokát. Öt súlycsoport küzdelme végződött magyar győzelemmel.

Görögcs János, a két évvel ezelőtt Tatabányához igazolt kiváló ujpesti csatár is elbúcsúzott a labdarúgástól. A népszerű Titi, a lila-fehérek egykori karmester kapitánya hagyta abba utolsónak a játékot a még sikerrel szerepelt Sándor, Göröcs, Albert, Tichy, Fenyvesi csatársorból. Hosszú, eredményes pályafutása alatt 385 bajnoki-mérkőzésen játszott, 62 alkalommal szerepelt a válogatottban. Az osztrákok elleni

1964 AUG 18.

1021

Városunk képzőművészeti helyzetéről

Kihasználatlan a művészi „kapacitás"

Bármennyire kedves nekünk a város, utcáin, terein, parkjaiban csatangolva hiányérzetünk támad. A fák még nem nőttek meg annyira, hogy kellően feloldják a szögletes, geometrikus formákat, a beton merevségét, a házak uniformizmusát. És hiányoznak a szobrok is. Pedig ahogy otthonunk sivár egy-egy szál virág, egy-egy kép vagy szép vázák nélkül, úgy hiányoznak nagyobb otthonunkból, a városból a szobrok, a nagy falfelületeket feloldó domborítások, mozaikok.

És nézzünk szét közintézményeink, üzemeink irodáiban is. A falakon merev és rossz fényképek, esetleg giccses, bántón és ízléstelenül naturalista képek.

Pedig városunkban négy képzőművész is él, de ittlétüknek — akár közvetve, akár közvetlenül — kevés nyoma van.

A művészet csak úgy válik művészetté, ha eljut az emberhez

Egy szobrász, két grafikus és egy Derkovits-díjas festőművész él már évek óta Dunaújvárosban. A városi közönség elé került alkotásaikat mégis könnyen összeszámlálhatjuk. Egy Pálfalvi-sgrafitto a Vasmű úti munkásszállóban, néhány dekoratív Pálfalvi-secco és Sváby Lajos Bartók-portréja a Bartók Béla Művelődésházban. Ennyi az egész.

A látszat azt mutatja — a hiba bennük van, hiszen a város „idetelepítette" őket, műtermet kaptak, s mindezért cserében vajmi keveset nyújtottak. Hamis okoskodás ez. Akkor hát miért nem gyümölcsözőbb a meglevő művészi „kapacitás"?

Egressiné Tóth Ila szobraszművész bájos lányfigurát formáz, amikor becsöngetek hozzá. Szégyenlősen és izgatottan rakja elém szobrait. Néhanynál szerényen megjegyzi:

— Látja, ez is kőbe vagy más nemesebb anyagba kívánkozna...

— Volt már itt valaki, aki megnézte szobrait vagy vásárolt volna? Kapott-e már megbízatást a várostól?

— Tizenkét éve élek itt — ingatja a fejét —, de ilyen még nem akadt. Sőt, amikor tavaly egy bizottságot szerveztek a Hazafias Népfront égisze alatt, hogy felmérjék, hová kellenének szobrok, még oda sem hívtak el.

Magam elé képzelem a várost. Néhány itt megálmodott szobor szépen díszítené parkjainkat.

— Már-már önbizalmam is elhagy — mondja inkább magának, mint nekem —, hiszen a művészet akkor igazán művészet, ha emberek elé kerül. Pálfalviék vagy Sváby még szerencsésebb helyzetben vannak, az újságban meg-megjelenik egy-egy grafikájuk. De hogyan jelenjen meg ott egy szobor?

Minden megmutatkozás öröm, de legékesebben a művek beszélnek

A „szerencsésebbek" közül előbb *Pálfalvi Jánosék*hoz megyek. Ő is, felesége is — *Pálfalviné Csasztka Ilona* — öt éve kaptak művész-diplomát. Azóta itt élnek Dunaújvárosban. A városról és a Vasműről készített rézkarc-sorozatuk sok helyen megtalálható. Sőt, Pálfalvi János sgrafittoja díszíti a Vasmű úti munkásszálló hallját, seccoi pedig a Bartók Béla Művelődésház klubszobáját. Ő tehát már került a városi „közönség elé".

— Minden megmutatkozás öröm számomra — mondja —, néhány alkotásom emberek elé is került, magam több előadást tartottam képzőművészeti kérdésekről, ahol elmondhattam művészi hitvallásomat, de minden szónál ékesebben beszélnek a művek. Kiállításunk pedig még nem volt. Tavaly félhivatalosan felvetődött ugyan, az idén ismét, de technikai okokból elmaradt. Nincsenek a városban paravánok, vagyis olyan állványok, melyekre fel lehet akasztani a képeket. Ezen múlott.

— A közönség elé kerülés másik formája a képvásárlás. Akár a tanácsi szervek, akár a város sok üzeme közül valamelyik, akár magánosok, jártak-e már itt képet venni?

— Ilyen még nem volt. Pedig csak műtermet kapni kevés. Nem egyszerűen anyagi kérdés számunkra a képvásárlás. Erkölcsi biztatás is lenne.

Sváby Lajos Derkovits-díjas festőművésznek is hasonló a válasza:

— Az én véleményem is az: nemcsak anyagi kérdés ez.

A mecénás szerepe sem kisebb, mint régen

De anyagi is. A képzőművészet virágzása mindig szoros összefüggésben volt a mecénásokkal. Napjainkban a mecénási szerep az állami szerveké, üzemeké, közületeké elsősorban. Az állam be is tölti mecénási szerepét, évente milliókat áldoz képzőművészetre.

— Intézmények, társadalmi szervek, a tanácsok néhány városban ugyancsak jó mecénások — mondja Sváby Lajos. — Miskolcon például sok művész él, országos tárlatokat rendeznek, jelentős a képvásárlás is. Nálunk... Dunaújvárosban, csak a kezdet kezdetén tartunk. Természetesen a lehetőségeknél a várossal, a város közönségével meglevő kapcsolat. Jelenleg ugyan van egy társadalmi vállalásunk. Az új Vasmű Klub belső díszítését vállaltuk el Pálfalvi Jánossal, jövőre pedig, a város fennállásának 15. évfordulóján talán meglesz a várvavárt kiállításunk. Nem panasz, amit mondok, hiszen műtermem van, élek, alkotok: mégsem érzem teljesnek ittlétemet. Szeretném, ha a képeim hatnának az emberekre, s így a város is közvetlenebbül hatna vissza rám. Jelenlegi helyzetemben sokszor érzem azt, nincs szükség itt arra, amit csinálok.

Sok, gyümölcsöztethető lehetőség van. Nem maradhatnak kihasználatlanul

Képvásárlás, kiállítások, ösztöndíjak, új szobrok. A helyi képzőművészeti élet kialakulásának ezek lehetnek az útjai. Igazuk van a képzőművészeknek, amikor kevésnek tartják a kapott műtermet, s kiállítási igénnyel, esetleg képeladás igénnyel lépnek fel. A befektetés nem lenne hiábavaló, hiszen az alkotások útján termő dicsőség, ha közvetve is, visszaszállna a városra. Az így szerzett „dicsőségnél" még fontosabb az az ízlésformáló szerep, melyet pezsgőbb, jobban támogatott művészeti élet mellett betölthetnének az itt élő képzőművészek.

Csak „megtűrni" őket támogatás nélkül, súlyos visszaélés a lehetőségekkel. Pedig kiállításokat épp úgy rendezhetne a Múzeum, vagy a Bartók Béla Művelődésház, mint a Városi Tanács művelődési osztálya vagy éppenséggel egyes üzemek, intézmények. Az is csak haszonnal járna, ha közintézményeink, üzemi irodáink falára a gyenge fotók és még gyengébb, avitt szagot árasztó „festmények" helyére a helyi művészek kvalitásos alkotásai kerülnének. Mint ahogy parkjainknak sem „ártana" néhány szép szobor. Ebben a pénz sem lehet akadály, hiszen ilyen célokra vállalatoknál, intézményeknél van „keret".

Az is csak elhatározás kérdése, hogy társadalmi ösztöndíjakat alapítsanak főiskolásoknak, vagy főiskolát éppen végzetteknek.

Kamatozó befektetés lenne.

Rózsa András

DUNAÚJVÁROS
8
Magyar Hírlapkiadó
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

...SI HÍRLAP

Négy és félezer utast szállítottak az idén a mikrobuszok. Különösen a vasárnapi járatok forgalmasak. Az elmúlt vasárnap 340-en járták be a várost a népszerű mikrobusszal

Vezetőségválasztások a KISZ alapszervezetekben

A Kommunista Ifjúsági Szövetség szervezeti szabályzata szerint a közeljövőben, még a VI. KISZ-kongresszus előtt vezetőségválasztó taggyűléseket tartanak az alapszervezetek.

Városunkban szeptember elsejétől kezdődően folyamatosan 125 alapszervezetben mintegy 5000 dunaújvárosi fiatal választ KISZ-alapszervezetének új vezetőséget. A kongresszusi küldöttértekezleteket, október közepén tartják.

☐ **Száz mázsa tankönyv.** A könyvesboltba folyamatosan érkeznek a következő iskolai évre a tankönyvek. Az általános iskolák és a Gimnázium nappali tagozata számára szükséges, több mint 100 mázsa könyv már előkészítve várja, hogy az intézmények átvegyék. Augusztus folyamán a még hátralevő középiskolai tankönyvek is megérkeznek.

Az örök rangadó...

(Gerő Sándor rajza)

Őrizetbe vették az áldozatát cserbenhagyó motorost

Iváncsa belterületén közlekedett oldalkocsis motorkerékpárjával augusztus 15-én 18 óra 40 perckor *Szombati István* iváncsai lakos. Járművét ittas állapotban vezette. Az árok partján két gyerek játszott, ezért áttért az út ellenkező oldalára. A vele szemben kerékpározó *Kucsera József* megijedt, az úttest közepe felé kapta a kormányt, az oldalkocsinak azonban így is nekiütközött. Elesett és bokasérülést szenvedett.

Szombati az összeütközés után továbbhajtott, de a kerékpáros felismerte és feljelentést tett ellene. Az áldozatát cserbenhagyó motorost a rendőrség őrizetbe vette.

☐ **Megnyitják a Vasmű Klubot.** Augusztus 19-én, szerdán délután 6 órakor nyitják meg a Vasmű új klubját. Az első rendágak hangver[illegible]

Augusztus 18 Kedd

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Baráth Dezső elvtárs tart fogadónapot.

Augusztus 19 Szerda

— **A Városi KISZ VB** ülésén az alapszervezetek vezetőségválasztásának előkészületeit vitatják meg.

SPORT

— Megyei bajnoki kajak—kenu verseny az öbölben 16 órakor.

Teke:

— A városi tekebajnokság a Vidám Parkban 16 órától.

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Tóth Lászlóné elvtárs tart fogadónapot.

Augusztus 20 Csütörtök

— **Egész napos augusztális a Szalki-szigeten.**

SPORT

Kézilabda:

— Férfi és női kézilabda bajnoki mérkőzések délelőtt a központi sporttelepen.

Röplabda:

— Férfi és női röplabda mérkőzések délelőtt 9 órától.

Atlétika:

— Városi atlétikai bajnokság 14 óra 30 perckor.

Labdarúgás:

— A Városi és a Vasmű Pártbizottság és a Városi Tanács női labdarúgó mérkőzése délelőtt 10 órakor, Jakov—Magyar H. labdarúgómérkőzés 11 órakor a Szalki-szigeten.

— A Dunai Vasmű üzemi labdarúgó bajnokságának döntője 15 órakor.

— D. Kohász—BVSC barátságos labdarúgó mérkőzés 16 óra 30 perckor.

— Kulcs—Honvéd labdarúgó mérkőzés 16 órakor a Ságvári városrészi pályán.

— AKÖV—Rácalmás labdarúgómérkőzés a Ságvári városrészi pályán.

Úszás:

— Városi úszóverseny 18 órakor az uszodában.

Kajak-kenu:

ió műsor[illegible]

Csütörtök

Kossuth-rádi[illegible]

1021

Hová tenne szobrot?

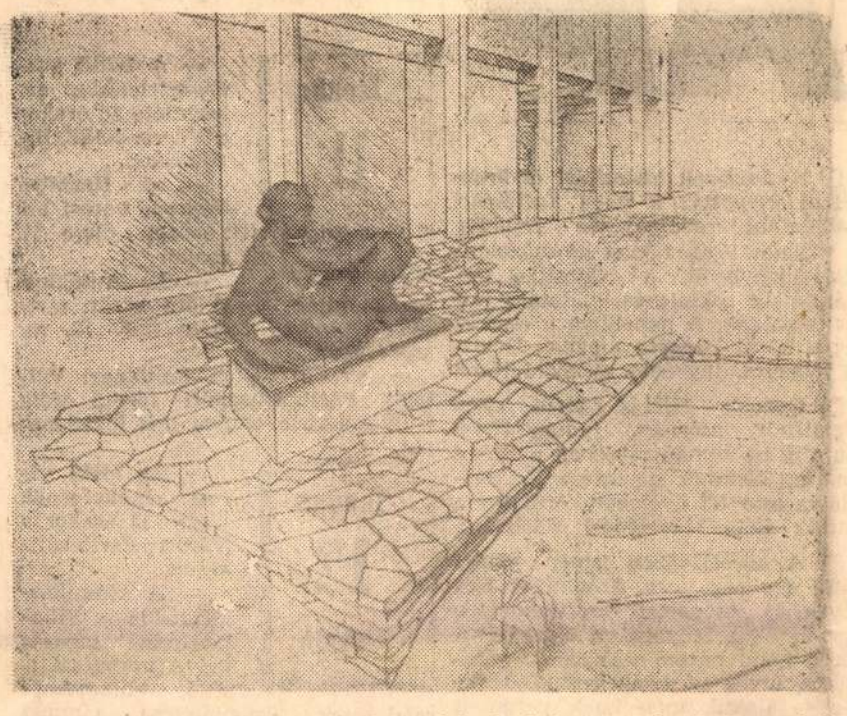

A Városi Tanács a következő helyekre tervez szobrot: az új kórház udvarára, a jövendő főtérre Lenin szobrot, a Petőfi ligetbe a „Szarvason ülő kisfiú" című szobrot, a Vasmű úti szökőkúthoz Béke-szoborkompozíciót, a Ságvári városrészbe a szülőotthon elé az anyaság szobrát, az Esze Tamás út menti térre Ságvári mellszobrát, a Dózsa György út sarkán épülő bankházhoz modern szoborkompozíciót, a gimnázium elé névadójának mellszobrát. Ezeken kívül még két emléktáblát helyeznek el a városban: a Ságvári iskola melletti épületen dr. Weiner Tibor emléktáblát, a kiállítási terem falán pedig a város alapítását megörökítő emléktáblát.

Alábbi riportunkban tervezők, szobrászok, idegenforgalmi szakemberek véleményét kértük ki: ők hová állítanának szobrot?

A TERVEZŐ:

Remetei Tibor, a Tervezőiroda területrendezési csoportvezetője. Elképzeléseit a városrendezési szempontok figyelembe vétele jellemzi:

— Nem terekre kellene elszórni egy-egy szobrot, hanem célszerű lenne kialakítani egy reprezentatív helyet. Például a művészsétányt, a Főtér folytatásaként a Duna-parton, vagy az új Tanácsháznál zárt udvarban, a Szegedi Dóm térhez hasonlóan. Hiányzik a város jelképe: jelenleg a Martinász szobor helyettesíti, mivel nincs olyan középület, ami alkalmas lenne erre. A Martinász szobor szép, de kicsinyítve elveszti szépségét, környezete nem megfelelő. Város-jelképnek szobor is megfelelne középület hiányában, de itt a modern acélvárost szimbolizáló térplasztikára gondolok.

— A képzőművészeti alkotások koncentráltságát középületeink díszítésével kívánnám ellensúlyozni. Az összes középületet el kellene látni a felújítások során nívós képzőművészeti alkotásokkal. Ha pedig a városépítés befejeződik, meg kellene keresni azokat az építészeti csomópontokat, amelyeknél térplasztikák, szobrok felállításával javítható az utcakép. A városszépítést nemcsak képzőművészeti alkotások szolgálják, hanem mutatós hirdetőoszlop, díszes óra, neon-reklám is megteszi. Ezek elhelyezésére is nagyobb gondot kellene fordítani.

— Néhány helyen egyedi szobor is kell, főleg, ahol funkciót tölt be (pl.: ivókút szoborral, játékos figurák parkokban stb.).

Vörös Tiborné kerttervező a Castrum városrész díszítését szabadtéri múzeummal oldaná meg:

— A sétányok, parkok „római hangulatát" térben elhelyezett oszlopok, sírkövek, kőemlékek adnák. Hasonlóképpen oldanám meg a Szalki szigeti, a dunai kilátói és a Bocskai utcai sétányok, valamint a játszóterek díszítését, térplasztikákkal, stilizált állatfigurákkal stb.

AZ IDEGENVEZETŐ

Rengeteg külföldi és belföldi vendéget kalauzolt már városunkban Poganatosz Takiszné, az Idegenforgalmi Hivatal főelőadója. Ismeri tehát a várost, ezen kívül sok véleményt, dicséretet, bírálatot is hall városunkról.

— Először is Martinász szobrot áthelyezném, mert a jelenlegi helyén elvész a hatása. A főtérre vagy a Vasmű út másik oldalára. Szobrot tennék még a város bejáratához és a Főtérre is. Ugyancsak ide tenném a testvérvárosokból kapott virágokat is. A Vasmű főbejárata elé a munkát kifejező szoborcsoportot állítanék, az ABC áruház elé pedig valami vizet köpő figurát, például halat, kis medencével. Ez elvenné a kibetonozott tér ridegségét

A SZOBRÁSZ:

Városunkban jelenleg két szobrász él. Egresiné Tóth Ila a benyílókba, a rálátós helyekre tenne először is szobrokat.

— Például a Vasmű útról a Gagarin tér parkjára nyílik jó rálátás. Ugyancsak ilyen benyíló az Építők útjáról a víztorony előtere. Több helyen úgynevezett „fűszobrokat" alacsony, fekvő szobrokat helyeznék el, pl.: a Petőfi ligeti parkban, valamint a dunai kilátóhoz. A Ságvári mellszobor nem való tágas térre, intimebb környezetbe helyezném, helyére pedig szoborcsoportot, vagy nagyobb tömegű szobrot tennék.

Cyranski Mária részt vett a tanácsi tervezet kialakításában. Véleménye módosításokat és új javaslatokat tartalmaz:

— A Főtérre a város szimbólumát, vagy szimbolikus Lenin szobrot helyeznék, a gimnázium elé általános kulturális szimbolumot állítanék portré helyett. Szoborkompozíciókat, plasztikákat tennék a Barátság városrész intim terecskéire, a dunai kilátóhoz pedig olyan szobrot, amely lentről is látható.

Cyranski Mária a piactérre is állítana szobrot, arra pedig, hogyan illeszthető be egy új szobor környezetébe, készen levő „Hajnal" című szobrának elhelyezési tervét közöljük. Mintha a kiállítási teremhez készült volna ez a szép szobor...

Öt vélemény, sok javaslat, amelyek közül számosat érdemes lenne megvalósítani. De ez már nem a javaslattevőkön múlik...

Zsiday Csaba

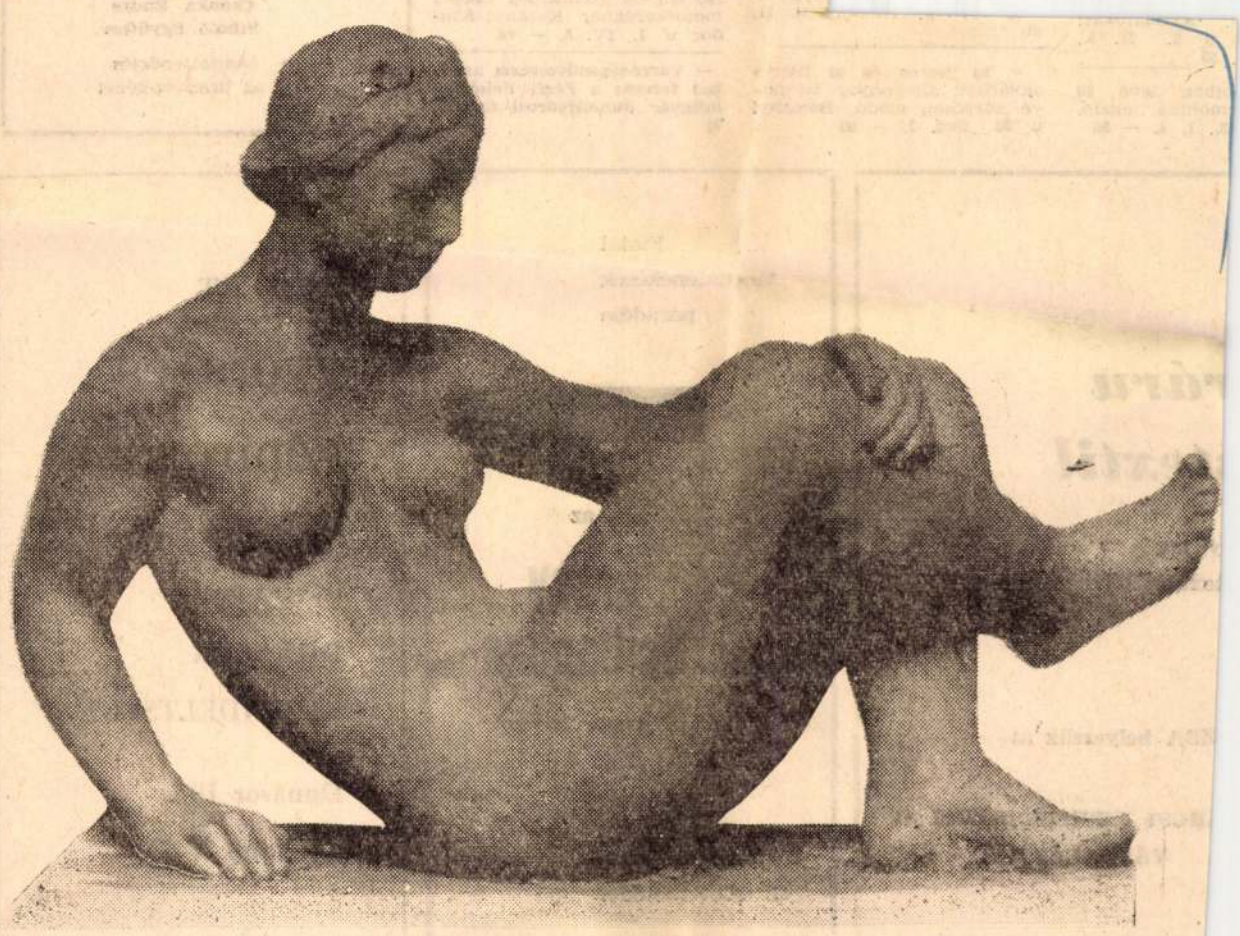

1966 JAN 17
DUNAÚJVÁROS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-387

...IRLAP

Újra itt a tél

□ **A dolgozók biztosítási és önsegélyző csoportja** a 26-os Építőipari Vállalatnál eredményesen fejlődik. A vállalat létszámának 44 százaléka veszi igénybe ezt a biztosítási formát, mely sokféle szolgáltatást juttat tagjainak. A napokban a csoport tagjai közül kilencen utaznak Hévízre tíznapos, ingyenes gyógyüdülésre.

□ **Gyárfás Miklós Egérút** című vígjátékát vasárnap, január 16-án mutatja be Dunaújvárosban a Pécsi Nemzeti Színház együttese. Az előadásra este fél nyolckor kerül sor a Bartók Béla Művelődési Házban.

□ **A közeljövőben ismét valóra válik egy régi terv.** Szépmíves Kör néven új csoportot szerveznek a Bartók Béla Művelődési Házban. A körön belül három szakkör — keramikus, ötvös és szőnyegszövő szakkör — alakul, melyeknek vezetését városunkban élő képzőművészek vállalták el.

Rendkívüli előléptetés

Január 11 Kedd

— **A KISZ gazdaságfelelősök** értekezlete 15 órakor a Városi KISZ Bizottságon.

— **A Hazafias Népront** városi elnökségi ülése 17 órakor.

— **Az Autóklub fogadóóráját** 17—19 óra között tartják a Városi Tanács fszt. 12. sz. szobájában.

— **Az ÉM 26. sz. Építőipari Vállalat Pártbizottságán** 16—19 óráig Gulyás László elvtárs tart fogadónapot.

Január 12 Szerda

— **Az MHS városi elnökségének** ülése 15 órakor a Városi Pártbizottságon.

— **A Munkásakadémia Villamosipari tagozatán** A nagyfeszültségű villamosberendezések üzemeltetése címmel hallhatnak előadást 15 órakor a Vasmű Klubban.

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Dianovits Sándor elvtárs tart fogadónapot.

Január 13 Csütörtök

— **A technika és társadalmi haladás** címmel hallhatnak előadást 15 órakor a Vasmű Klubban, a Munkásakadémia Politikai Tagozatának résztvevői.

GÉPJÁRMŰVEZETŐI TAFOLYAMOT INDÍT AZ MHS

Az MHS Városi Elnöksége gépjárművezetői tanfolyamot indít az alábbi ágakban: hivatalos tehergépkocsivezető tanfolyam az 1944—47-ben született sorkötelesek részére kedvezménnyel. Nem hivatásos (úrvezetői) személygépkocsi és motorkerékpárvezetői tanfolyamot teljes térítéssel.

Jelentkezni: Dunaújváros, Dunasor 1/b pince, január 11—12—13-án 18 órakor. (x)

Moziműsor

DÓZSA FILMSZÍNHÁZ

Január 10—12-ig: **Gyerekbetegségek.** (Magyar film)

Január 13—19-ig: **Fantomas.** (Színes francia—olasz film)

SZABADSÁG FILMSZÍNHÁZ

Január 10—12-ig: **Szerelmes biciklisták.** (Magyar film)

Január 14—16-ig: **Útitársak.** (Szovjet film)

Ide figyeljenek emberek!

Vidám farsangi műsor a Kohász Étteremben január 17-én, hétfőn este

Közreműködnek:
Alfonzó
Felföldi Anikó
Csonka Endre
Stúdió Együttes

Asztalrendelés az üzletvezetőnél

natraccal ő 5-től — 57

ást ven- 60-70-es 58

kertben jó álla- leklődni: e u. 14.

hízott 1081. ász. —

16. Óvá- u. 11. 61

otban levő 80 rmonika eladó. 13., I. 4. — 56

= 90 literes és 40 literes akvárium állvánnyal telepítve sürgősen eladó. Batsányi u. 53., fszt. 2. — 62

= **Hízott** sertés eladó. Óváros, Tisza u. 1. Iskolával szemben. 63

= 150 kilogrammos hízott húsertések eladók. Óváros, Petőfi u. 8. — 64

= Új női irhabunda 46-os eladó Úttörő u. 1., I. 4. Megtekinthető délután 2-től. — 65

= **Gyermekgondozást** vállalok 2 éves kortól. Bartók Béla u. 16., I. 1. — 66

— **Eladó** új konyhaasztal, új háromajtós szekrény és 250 cm³-es üzemképes Csepel motorkerékpár Korányi Sándor u. 1., IV. 5. — 68

— **Varrógépműszerészt azonnal felvesz a Férfi Fehérneműgyár dunaújvárosi üzeme.** 71

...áru
...textil
...yitjuk
...textilosztályunkat meg-
...ZBA helyezzük át
...ROSI KISKERESKEDELMI VÁLLALAT

Fiatal
táncdalénekesek
parádéja
az
Arany Csillagban
január 27-én
Asztalfoglalás az üzletvezetőnél

PERFEKT
gyors- és gépírónőt
azonnali belépéssel
felvesz a
DUNABER
KIRENDELTSÉGE
Dunasor 19/a
Telefon: 73-38

Egressyné Tóth Ila

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Dunaújváros

1970 JUN 2-1

nt
l-
ló

utaznak egy-egy hónapra a Maros és a Tisza árterületére.

★ **Egressyné Tóth Ila szobrászművész** Bábozó című alkotását tegnap szállítják a Képző- és Iparművészeti Lektorátus. A szobrot a városi tanács rendelésére készítette a művész.

lony-
enkét
ldött

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MÁJ 17

Egressy Béni

Északmagyarország

— Egressy Béni életrajzát, munkásságát mutatja be dr. Csorba Zoltán tanulmánya, amelyet a Borsod megyei II. Rákóczi Ferenc Könyvtár, Hubay László könyvtárigazgató előszavával most adott közre.

4021

Kodály Zoltán szobrának leleplezése (Dunaújváros).

121.

1974. május 1o. Kossuth 19.oo /11/ M.

Esti krónika I.

- Kodály szobrot avattak ma Dunaujvárosban. Sütő Enikő riportja azért kezdődik zenével, mert a szobor a Zeneiskolát disziti.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

- [illegible] avattak a [illegible]. [illegible] riportja

a [illegible] [illegible], [illegible] a [illegible] [illegible].

- Kodály szobrot avattak ma a fennállásának 2o. évfordulóját ünneplő Dunaujvárosi Móricz Zsigmond Ének, Zene tagozatú általános iskolában. Tóth Lászlóné igazgatónő, aki az oktatásügy kiváló dolgozója másfél évtizede vezeti az iskolát.
- A 2o év alatt mintegy 2.3oo diák hagyta el az iskolát. Többségük megmaradt zeneértő, zenekedvelő embernek. Volt diákjaink közül 35-en a zenepedagógus pályát választották. A közelmúltban lezajlott Mozart zenemüveltségi versenyen a harmadik helyezést elért dunaujvárosi csapat mindhárom tagja egykor a mi tanitványunk volt. Iskola kórusunk országos hirnévre tett szert. Két alkalommal szerepelt Debrecenben a Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen, háromszor Veszprémben a Nagy Kórusok Orsz. Fesztiváljén. 16 rádiófelvételünk van, legfontosabbnak mégis azt tartom, hogy hozzájárultunk a fiatal város zenekultúrájának kialakitásához.
- 1965 májusában Kodály Zoltán is meglátogatta a Dunaujvárosi Ének, Zenei tagozatú iskolát és a következő sorokat irta vendégkönyvébe!"Örömmel látom az iskola fejlődését, előre látom szép jövőjét."A jubileum alkalmából emlékplakettel ajándékozták meg azokat a szülőket és társadalmi munkásokat, akik sokat tettek az elmúlt két évtizedben az iskoláért. A ma felavatott Kodály szobor Egressyné, Tóth Ila dunaujvárosi szobrászmüvész alkotása.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 JAN 18

Északmagyarország

Egressy Béni

1021

A jubileumi év jegyében

Gazdag a barcikai művelődési program

Kazincbarcikán, a sokszínű város egész közművelődési életét átfogó Egressy Béni Művelődési Központ elmúlt évi munkája sok eredménnyel büszkélkedhet. S ha egy esztendei jól végzett munka után még napjainkban nincs erre az esztendőre pontos és jóváhagyott közművelődési munkaterve az intézménynek, annak nem az az oka, mintha valami törés keletkezett volna munkájukban, hanem azért kell várni a végleges program kialakításával, mert a város ebben az évben ünnepli húszéves jubileumát.

●

Jelenleg tizenegy szakkör és művészeti csoport és néhány gyermekszakkör működik igen eredményesen a művelődési központban. Bár az igazgatót az elmúlt év novemberének közepén más munkaterületre szólította a közművelődési érdek, s utódja még minapi látogatásunkkor nem nyert kinevezést, az igazgatóhelyettesi teendőket korábban is ellátó Kulcsár Sándorné, a közművelődési munka igen jó művelője, töretlenül vitte tovább a művelődési központ ügyeit, s megvannak az elképzelések már az idei munka legfőbb szempontjaira is. Igaz, igen jó támpontul szolgál annak az operatív bizottságnak a munkaterve, amely a város jubileumát készíti elő, s amelyben sok olyan feladatot találtunk, amelynek realizálása részben, vagy egészben a művelődési központra vár. Érdemes ezekből néhányat megemlíteni.

●

Emlékezetes az 1972 januárjában megrendezett első ifj. Horváth István országos amatőr színjátszófesztivál. Ezt a fesztivált most ismét megrendezik, de nemzetközi jelleggel, több külföldi csoport részvételével, július 1-e és 7-e között. Májusban nemzetközi gyermekrajz-kiállítást rendeznek ugyanitt. A jubileumi év alkalmából ismét megrendezik a szocialista városok fotóművészeinek kiállítását, hasonlóképpen Kazincbarcika ad otthont újólag az országos vegyipari képzőművészeti szakköri kiállításnak.

Áprilisban országos pedagógiai tanácskozás is lesz Kazincbarcikán, s ugyanebben a hónapban rendezik meg a település nagy szülöttének, a művelődési központ névadójának emlékünnepségeit. Az április 25-e és 30-a közötti Egressy Béni emléknapokon leleplezik Egressy portrészobrát, kiadvánnyal emlékeznek rá és kórustalálkozót rendeznek tiszteletére. Májusban úttörő kulturális napokat rendeznek a városban, s ez mintegy tíznapos rendezvénysorozatot jelent. Ismeretes, hogy meghirdették a vers- és novellapályázatot, annak eredményhirdetése augusztusra várható, s ezt több ifjúsági kulturális rendezvénnyel kapcsolják össze.

A bányász kulturális hetek, amelyek 1973 óta a szeptemberi bányásznaphoz kapcsolódnak, illetve országosan akkor, egyszerre kezdődnek, most Kazincbarcikán nyílnak majd meg ünnepélyesen. Természetesen nemcsak megnyílnak, hanem a több hónapos sorozat számos előadása, versenye is a városhoz kapcsolódik. Októberben tíznapos műszaki-tudományos tanácskozásnak ad otthont a város, s a jubileumi év folyamán több képző- és fotóművészeti kiállítás is látható majd részben a város, részben a közeli és távoli környék művészeinek munkáiból.

●

Ezek a programpontok mind a jubileumi évhez kapcsolódnak, nem érintik a művelődési központ mindennapos, folyamatos munkáját, a bevezetőben említett szakkörök és művészeti csoportok tevékenységét, a különböző vendég-művészegyüttesek szerepléseit. Mert a jubileumi évben nem csökken a mindennapos munka, s azok a rendezvények, amelyekről szóltunk, és a várossá válás húszéves évfordulóját köszöntik, tulajdonképpen a mindennapok feletti ünnepi többletet jelentik Kazincbarcikának.

(bm)

s, korszerűsítés, járók építése

özúti Igazgatósága terveiből

vezetőinek közös tanácskozásán is. Az akkor elhangzott ígéret most már valóság: ebben az évben 20 százalékkal nagyobb értékű útfelújításra, bővítésre, korszerűsítésre nyílik lehetőség, mint az elmúlt évben.

A közlekedésbiztonsági és útfejlesztési 10 éves program szerint megyénkben 700 kilométer hosszúságban szélesítik, erősítik a jelenleg 3—4 méter széles utakat. Ebben az évben 56 kilométer hosszúságú úton végeznek ilyen munkát.

A program első évében, 1973-ban Sárospataktól Tiszakarádig 15 kilométeres szakaszon szélesítették, erősítették meg az utat. Ebben az évben Cigándig akarnak ezzel eljutni. Ugyanilyen munkát végeznek Szín és Hidvégardó, Mezőkövesd és Bükkzsérc között és ilyen útszélesítést végeznek Bogácstól Síkfőkút felé vezető úton a megyei határig, Szegilongtól Erdőbényéig.

A KPM Borsod megyei szerve saját embereivel, korszerű gépparkjával, géplánc-aival maga is jelentős munkát végez el. Ebben az évben 120 kilométer hosszúságban végeznek itatásos hengerlést.

1974-ben elképzelések szerint több építő szervezet, elsősorban a Miskolci Közúti Építő Vállalat közreműködésével 150 kilométer hosszúságban terítenek aszfaltszőnyeget. A sok között tovább végzik a 3-as főútvonalon a munkát. Encs, valamint Hidasnémeti között terítenek ez évben aszfalt-szőnyeget. Ilyen munkára kerül sor Sajószentpéter és Kazincbarcika tulsó végén levő bekötőút közötti szakaszon, Putnok és Bánréve között, a 35-ös számú főútvonalon Nyékládháza és Nagycsécs között. A lakosság, a helyi tanács óhajainak eleget téve Sajószöged és Nagycsécs átkelési szakaszainál megoldják a csapadékvíz csatornázását is.

Évtizedek óta nagy gondot, nagy forgalmi akadályt jelent Miskolcon a Gömöri sorompó. Ebben az évben hozzákezdenek itt egy új felüljáró építéséhez, amelynek elkészülésével jelentősen meggyorsul a városon átmenő forgalom. Ugyancsak közúti felüljárót építenek Sajószentpéter és Kazincbarcika között, az utat átszelő vasúti sínpár fölött.

Felsőzsolcánál, a 3-as, valamint a 37-es főútvonal találkozásánál ez évben befejezik az új közúti csomópont építését.

A KPM Közúti Igazgatósága megyei szervezet. Ennek ellenére — a Miskolc városi Pártbizottság felhívása nyomán — bekapcsolódott a város felszabadulása 30. évfordulója alkalmából szervezett munkaversenybe, a város szépítésébe. Az Eszperantó tér és a Marx tér között már lassan elavult az út. Ez év tavaszán megkezdik a villamos sínek két oldalán levő burkolatok felújítását, s még ebben az évben ezt be is fejezik.

Csorba Barnabás

Lipcse új lakónegyedében

MDK

Egressy Dániel szobr.

A brüsszeli müv.észeti kongresszus. M.Ipar-
művészet, 1897/98 kép 393 l.

MDK

Egressy Dániel

Magyar Iparművészet 1897/98.

épületek tervei fölött dönt; számon tartja az állam, a testületek, a magánosok által a kivitelre szükségesnek jelzett művészi létesítményeket, ha kell, megállapítja ezeknek tárgyát, formáját és motivumokat nevez meg és szolgáltat a művészeknek 2. Milyen szerepe legyen a művészetnek és az esztetikának a tanításban és a nevelésben? Határozat: A szépnek megértése nagy szerepet játszván az erkölcsök nemesítésében, rendszeresen taníttassék az iskolákban a rajzolás, az ének és a művészet-történet; ez utóbbi kirándulásokkal és látogatásokkal, magyarázatokkal, a műemlékek helyszinén; az iskolák pedig cseréljék ki egymás között a birtokukban lévő, idevágó rajzolt dokumentumokat. A közhatalom csak olyan tárgyakat adjon a közönség kezébe, a melyeknek művészi formája vagyon és vegye magát körül a közhatóság *kompetens művészi ízlésű egyénekkel*; csak ezektől fogadjon el tanácsot, ha művészi létesítmények konszerválása vagy új művészi alkotások létesítése forog szóban. Segítse elő az állam a nagyobb vidéki központokban múzeumok alapítását és művészi vagy iparművészi társulatok létrejöttét. Neveltessék a hallás is jól megválasztott zenedaraboknak ingyenes és minél gyakoribb előadásával. 3. Hogyan szervezteszenek a múzeumok? Határozat: Ne legyenek a múzeumok unalmas raktárak; csoportosíttassanak bennük a művészi

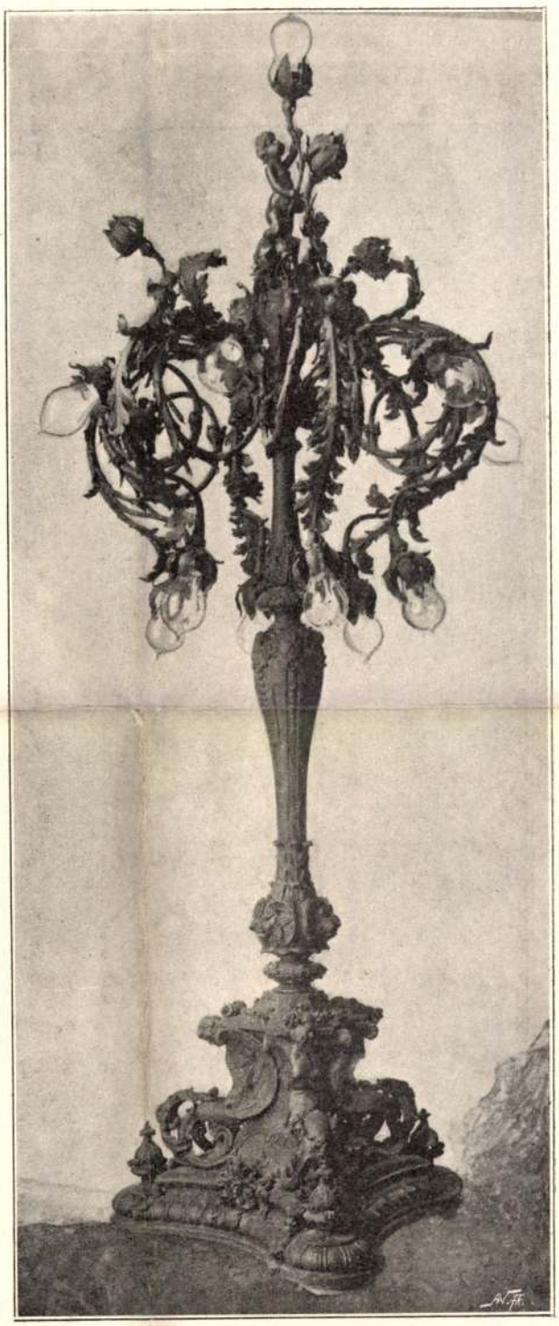

Kis plasztikai szakosztály. Tervezte és mintázta: Sződy Szilárd.

alkotások a hozzájuk *illő keretben;* csak az egészen kiváló tárgyak helyeztessenek előtérbe, a többi pedig úgy csoportosíttassék, hogy azok e kiváló alkotások és a különböző korok legszebb létesítményei közötti összefüggésnek és átmeneteknek megértését segítsék elő. Minél nagyobb tér biztosíttassék a múzeumokban az iparművészeti termékeknek. 4. Célhoz vezető-e a pályázati eljárás a művészeti alkotásoknál? Határozat: igen, ha a *pályázat jól van szervezve.* 5. Művészi tekintetben jók-e a divatos nagyobb külföldi ösztöndíj-pályázatok (az úgynevezett „concours de Rome"-ok)? Határozat: Principialiter jók, applikációjuk azonban legtöbbnyire helytelen (itt a kongresszus a hibák hosszú sorának miként való javítását javasolja.) 6. Szociális szempontból helyes-e a művészi termékek díjazása? Felelet: igen. 7. Kell-e határt szabni a rikító, a túlságosan nagy, vagy az erkölcsöt sértő plakátok kifüggesztésének? Felelet: igen; sőt semmiféle művészi alkotásra, legyen az ház, szobor, talapzat vagy efféle, sem volna szabad plakátokat ragasztani. Minden plakát pedig fizessen bélyegdíjat *nagysága arányában.*

Kis plasztikai szakosztály.
Loránfi tanár eredetije után mintázta: Egressy Dániel.

Teknikai szempontból 4 kérdés került szőnyegre.

1. A létező művészeti akadémiák nem szorultak-e reformra? Határozat: igen; azok *decentralizáltassanak* és *szabadabb szellemben* szerveztessenek. (Itt a kongresszus előírja, hogy milyennek kívánja ezt a szellemet.) 2. Szükséges, hogy minden mesterség számára, a mely művészi irányban is fejlődhetik, *műhelylyel kapcsolatos* iskolák létesíttesse-

Magyar Iparművészet
1897/98.

épületek tervei fölött dönt; számon tartja az állam, a testületek, a magánosok által a kivitelre szükségesnek jelzett művészi létesítményeket, ha kell, megállapítja ezeknek tárgyát, formáját és motivumokat nevez meg és szolgáltat a művészeknek 2. Milyen szerepe legyen a művészetnek és az esztetikának a tanításban és a nevelésben? Határozat: A szépnek megértése nagy szerepet játszván az erkölcsök nemesítésében, rendszeresen taníttassék az iskolákban a rajzolás, az ének és a művészet-történet; ez utóbbi kirándulásokkal és látogatásokkal, magyarázatokkal, a műemlékek helyszinén; az iskolák pedig cseréljék ki egymás között a birtokukban lévő, idevágó rajzolt dokumentumokat. A közhatalom csak olyan tárgyakat adjon a közönség kezébe, a melyeknek művészi formája vagyon és vegye magát körül a közhatóság *kompetens művészi ízlésű egyénekkel;* csak ezektől fogadjon el tanácsot, ha művészi létesítmények konszerválása vagy új művészi alkotások létesítése forog szóban. Segítse elő az állam a nagyobb vidéki központokban múzeumok alapítását és művészi vagy iparművészi társulatok létrejöttét. Neveltessék a hallás is jól megválasztott zenedaraboknak ingyenes és minél gyakoribb előadásával. 3. Hogyan szervezteessenek a múzeumok? Határozat: Ne legyenek a múzeumok unalmas raktárak; csoportosíttassanak bennük a művészi

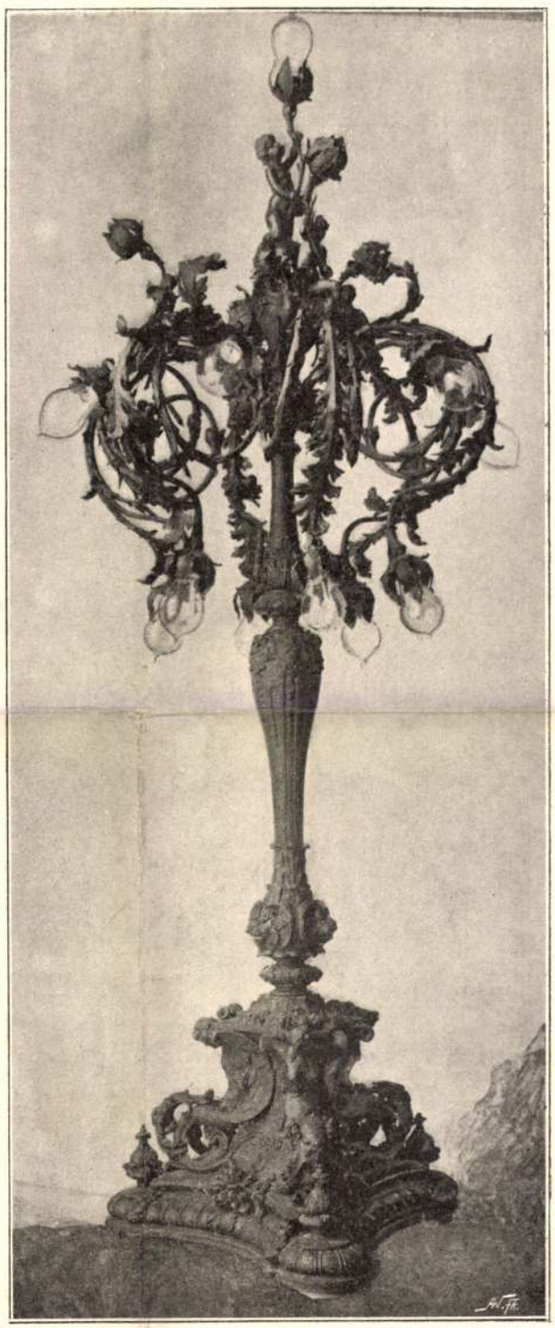

Kis plasztikai szakosztály. Tervezte és mintázta: Sződy Szilárd.

alkotások a hozzájuk *illő keretben;* csak az egészen kiváló tárgyak helyeztessenek előtérbe, a többi pedig úgy csoportosíttassék, hogy azok e kiváló alkotások és a különböző korok legszebb létesítményei közötti összefüggésnek és átmeneteknek megértését segítsék elő. Minél nagyobb tér biztosíttassék a múzeumokban az iparművészeti termékeknek. 4. Célhoz vezető-e a pályázati eljárás a művészeti alkotásoknál? Határozat: igen, ha a *pályázat jól van szervezve.* 5. Művészi tekintetben jók-e a divatos nagyobb külföldi ösztöndíj-pályázatok (az úgynevezett „concours de Rome"-ok)? Határozat: Principialiter jók, applikációjuk azonban legtöbbnyire helytelen (itt a kongresszus a hibák hosszú sorának miként való javítását javasolja.) 6. Szociális szempontból helyes-e a művészi termékek díjazása? Felelet: igen. 7. Kell-e határt szabni a rikító, a túlságosan nagy, vagy az erkölcsöt sértő plakátok kifüggesztésének? Felelet: igen; sőt semmiféle művészi alkotásra, legyen az ház, szobor, talapzat vagy efféle, sem volna szabad plakátokat ragasztani. Minden plakát pedig fizessen bélyegdíjat *nagysága arányában.*

Kis plasztikai szakosztály.
Loránfi tanár eredetije után mintázta: Egressy Dániel.

Teknikai szempontból 4 kérdés került szőnyegre.

1. A létező művészeti akadémiák nem szorultak-e reformra? Határozat: igen; azok *decentralizáltassanak* és *szabadabb szellemben* szerveztessenek. (Itt a kongresszus előírja, hogy milyennek kívánja ezt a szellemet.) 2. Szükséges, hogy minden mesterség számára, a mely művészi irányban is fejlődhetik, *műhelylyel kapcsolatos* iskolák létesíttesse-

Magyar Iparművészet
1897/98.

Egressy Dániel

Kisplasztikus

1893–96.

Emlék 1930.82.1.

Egressy Dániel

kerámiai tervező

Tatán

Értimisk 1910/11. 7. l.

Fraknó.

A vár látképe.

Az Alpesek legvégső kiág
hegy tetején van a kéttornyú vár
jában gesztenyés terül el.

Tusrajz, mér. 22: 16 cm.
Osztr. Magy. Monarchia X

Sz. n.
379-

Egressy D

farekas

C,

Művészi Ipar

1893. 118. l

s. i. t., a mely fölszabaduló annuitásoka
zésekre lehetne lekötni, a nélkül, hogy e

Igaz ugyan, hogy a törlesztéses
nányi segélyösszeg helyett a tőke- és
1,157.435 korona, tehát 318.435 kor
által, ezzel szemben azonban igaz az is,
letkiadást jelentene az államra, miután a
tésre kerülő évi részösszegei 77.000 ko

A törlesztéses kölcsönnek általunk k
össze csupán évi 24.913 korona ujabb
elenyésző csekélységnek mondható am
annak segélyével egy csapásra megvalós

A törlesztéses kölcsön természetéh
zettségeit pontosan teljesítő adósnak fö
egész tartamára változatlan, föl nem em
kölcsön alacsonyabb kamatozásúra átvál
ban az adós tartozását a kötelezvényber

[1] Az annuitások kiszámítását az utólagos é
ján végeztem, a melyből $A = K : \frac{v^n - 1}{v^n (v-1)}$.
tással birjon. Természetes, hogy csekélyebb kam

Egressy Dániel

zsebrajz

l.

Grör Páris II

87. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Egressy Dániel

az ungvári agyagipari iskola műveretője vezette az agyagipari műhelygyakorlatot.

Iparrajziskola 1905.12.l.

V

43

ágos Bizottsága

ány { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

asta:

Egressy Dávid

zobrazz.

Kisplasztikai osztály,

relief, repr.

Magyar Iparmüvészet

1897/98. 393. l.

v. ö. B. 26.

~~Zur Geschichte der Einführung der Lithographie in Wien von H. Sch. Gilles.-Rauschler Katalog Nr. 76. V. p.)~~

megírva

Egressy Emil

építészmérnök

Életrajz

László

Csikvári Ungvári

Személyi adattár

44. László

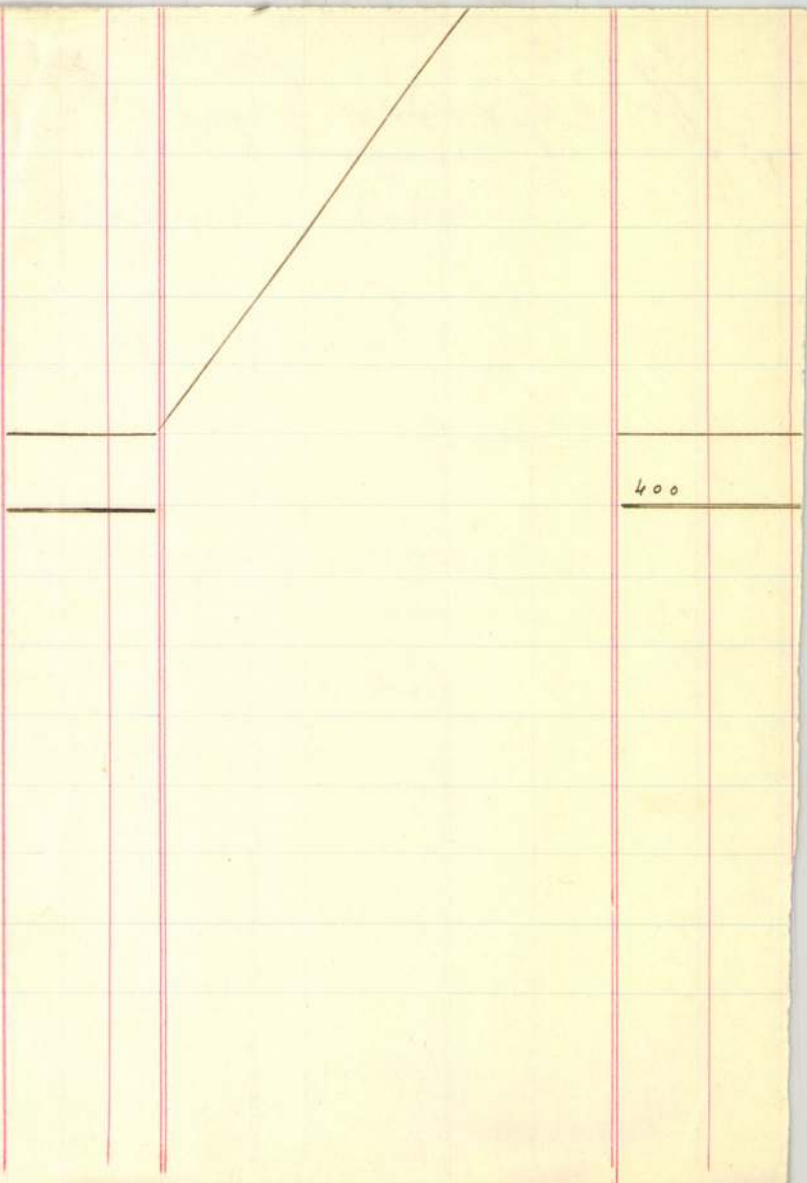
400

MDK

Egressy Faragó Árpád

És add meg nekünk a mindennapi kenyerünket
pastell

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalógusa. 1920. Május. 7.1.

Egressi Faragó Árpád.

1920. Aquar. és paszt.festők kiáll.
Tilosban, szin.r.
Gondok, szin.r.

1920. Tavaszi tárlat

És add meg nekünk a mindennapi ..... paszt.

kenyerünket -

Nemzeti Szalon

Egressy Farago Árpád

festő

Tilosban, szin. rajz
1000.–
Gondok, szin. rajz
400.–

Nemzeti Szalon 1920 márc

MAPE. 7. Kiáll.

Egyessy Faragó Árpád

1920. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Tilosban, szinés rajz 1000.–
Gondok, " " 400.–

1920. máj.
kiáll. Nemzeti Szalonban

És add meg nekünk a mindennapi kenyerünket pasztell, 2500 K

Lelesz h. n. VI. 253.

Egressy Imre

cikke: Fejlesztési javaslatok a lakó- és kommunális épületek tervezése területén. Műnaki Tervezés, 1968 8.n. 1-2.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l./

152.l.

Egressy Imre, építész

MDK

Az Ybl Miklós-díj I. fokozatát s'

10000 forintot kapott.

–: Kiosztották az Ybl-~~[illegible]~~ díjakat

11. l.

NÉPSZABADSÁG,

Bp. 1961. ápr. 2.

Egressy Imre, építész MDh

Az építészküldöttség tagjaként a Szovjetunióban járt. Tapasztalatairól beszámol.

Hajdu Endre: Autóról szerelt házak 3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 16.

EGRESSY Imre/ Ybl-díjas

É. M. ont. ver.

Résztvett az Építésügyi Minisztérium Épitési és Épitéstervezési Tanácsa, vaćamint a Müvelődésügyi Minisztérium Müszaki Bizottsága együttes ülésein, melyek határozatai elősegitették a Nemzeti Szinház tervezését.

A Budapesti Nemzetik Szinház terve 1966. kidolg. Hofer Miklós Halmágyi Ildikó,stb. Bp. 1966.

MDK

Egressy Imre
műépítész tervező mérnök

Ybl Miklos díj I fokozatál kapta
a vele járó 10000 fottal együtt

+ Kiosztottak az Ybl-díjakat

Népszava 89 évf 73 z 1961 ápr 2 12 L

M. D. R.

EGRESSY Imre építész

az ÉM. tervezési főosztály műszaki osztályának vezetője

Ybl-díj I. fok.

Kiosztották az Ybl-díjakat

Magyar Nemzet 1961. ápr. 2. 9. l

M.É.V.

Egressy Imre építész

1961. évi Ybl -díjas / I. fokozat/

a lakáskultura emelésére kifejtett munkásságáért

Magyar Építőművészet 1961 4.sz. 61.l.

PEST MEGYEI Hírlap

Az anyag és a színek szerelmese

1021

— Nincs is mit megnézni. Majd két hét múlva, ha visszajövök Jaszinyáról és hozok egy bőrönd új akvarellt. Igaz, még az se biztos, ki tudja, mi lesz belőle. — Így kezdődött telefonbeszélgetésünk. Az elutasító „invitálás" után mégis bekopogtunk *Egressy József* kerámikushoz. Fenntartással fogadja ezt a művész-megnevezést.

— Kerámia-szakon végeztem az uzsgorodi képzőművészeti szakiskolában. S tulajdonképpen ezzel alig foglalkozom. Akvarelleket festek. Miután elvégeztem a szakiskolát, esztergályozást tanultam — mondja.

A fa vált mindennapos anyagává, apró dísztárgyak kerülnek ki keze alól. S ha körülnézünk a kis oldalszobában — nevezzük műteremnek, mert az még nincs, csak képzeletben —, mégis mindenünnen színes kerámiák hivalkodnak. Csillognak a beszűrődő fényben. Lassan közelebb kerülnek, ellepik a pici asztalkát, beülnek a fotelbe, sorakoznak a szőnyegen. Mint a kis állatkák gondozójuk körül, élnek, beszélnek, szemüket ránk függesztik. Az uzsonnakészlet kellékei: a lábakon álló hatszínű kerámia tál.

Csupa líra.

Mind más színű. Kiválasztja a türkizt, mosolyogva szemléli. Ezüst csíkozású, fényes zománccal keverte. Gyöngyházfényeket villant, mint a hal pikkelye. Nézegeti. Ahogy felfordítja, elneveti magát: alul egy kis csúcsban folyt össze a zománc. Ezt nem ő akarta. A festék és a tűz összejátszott ellene. Felmérhetetlen titkok rejlenek a tűzben. Beleszól az alkotásba.

— De úgy sem hasonlítanak ezek egymásra — mondja. — Egészen mást mond a rózsaszín belsejű, mely alul, a kis üstszerű oldalán fekete alapon fehérrel pettyezett, mást a napsugársárga — barna külsővel.

Ahogy nézem, megszólalt a színek költészete. Megértem, hogy

a forma kívánja a színt.

Hisz egészen mást mondana a gömbölyített sarkú, téglalap alakú terrakotta virágtál barnán, mint így testszínű rózsaszínben. Nincs rajta semmi dísz: belül sárga zománc, kívül az agyagba kézzel rajzolt, stilizált virágindák. Úgy, kőbe dermedve, hogy még rajta van a játék melegsége, ahogy a puha sárba nyomkodta. Belül aszimmetrikusan két harapófogó-fejre emlékeztető gyűrű tartja a virágot, hogy a tálba töltött vízben el ne ússzanak. Agyag, samott és festék — fantázia és ügyesség, mely a keze nyomán szimbolikusan tolmácsolja a tárgyi valóságot. Helyet kér magának, világunk részévé válik.

Akaratlanul felkiáltok. *Pistike* — húgának kisfia — magabiztosan beáll a kerámiatárgyak közé, a szőnyegre. Élvezi, hogy ő a nagyobb, a szebb. Egressy József nyugodtan, mintha ügyet sem vetne rá, felhúzza a zenélő pörgettyűt. S Pistike rögtön „kiáll", már tartja is a fülét mosolygó grimasszal, hallgatja a „zenét". Még a megszokott játék is érdekesebb így. Nem panaszkodhat „Dódi bácsira", hisz a rácsos kiságy tele van apró emberkékkel: tyúktoll ruhájú néger táncosnővel, tilinkózó juhásszal, töpörödött mesebeli anyókával. Mindegyikből kap egyet, melyet nagybátyja sorozatban gyárt az előző évben megkötött szerződésnek megfelelően. Mert minden évben öt-hat új tárgy szerepel a kijevi kiállításon, s az itt jóváhagyott ajándéktárgyak adnak munkát egész évre.

Most intarziás plakettet tervez, de erről egyelőre még nem „nyilatkozik". Még nem tudja, milyen lesz. Amíg beszél, a gyönyörű Corvina-kiadványoktól, a művészettörténeti sorozattól roskadozó könyvespolcokról leemel néhány miniatűr vázát. Az egyik barna, fekete verejtékcseppes. Ibolyás csészének nevezi. Térképszerűen körülhatárolták a cseppek, a határokat fehérre kivakarta, középen szintén fehér „szemek" láthatók. A sejtek felnagyított mására emlékeztet, középen a protoplazmával. Lehasal, hogy a rekamiéban rejtőző akvarelleket is megmutassa. Ekkor veszem észre a kályha mellett, a sarokban a hatalmas, lábakon álló padlóvázát. Szuroksze-rűen csillogó fekete és csupa fehér az egész.

Még nem szóltunk, úgynevezett

vakarásos technikájáról.

Kis pálcikával, tollal nyersen karcolja bele a mélyedéseket, irkafirkákat az agyagba. Égetés után felülete rücskös, mint a cápabél. Így készült a drapp, három részre tagolt váza is, mely felül összeszűkül és szétnyílik, mint a feslő tulipán.

S hogy mik a tervei? Először is, ami a legfontosabb, szeretne egy 1300—1400 fokra hevíthető elektromos kemencét. Csak ilyen fokon ég ki szépen a zománc. Ezekkel a tárgyakkal Lvovba kell utaznia. Uzsgorodon csak 900 fokos kemence van, s az sem az övé. Ezért foglalkozik inkább többet akvarellekkel. Szép pasztellképei közül említsünk meg legalább kettőt. A Csigalépcsőt és a Táj vadalmafával címűt. Az elsőn az érett, telt színek dominálnak: a sötétlila csigalépcső, a narancsvörös napfény, a grafitszürke palatető. A szűk kis benyíló a kígyózó lépcsővel. színes városte-tőkre nyit kilátást. Csupa szín és geometria. A másik: almazöld kövér dombok, rózsás-sárga hajnali derengés. Az előtérben egy terebélyes, bölcs vadalmafa. Különös, hogy mennyi titkot tud a természetről.

Búcsúzóul még megmutatja a

tengeriháncsból

készült babát, melyet csak irigyen szemlél, neki sehogy sem akar sikerülni. Ajándék. Azokról a tárgyakról beszél, melyek szerte a területen, jó barátok lakásában élik önálló életüket. Tőle elszakadva is az övéi, aki nyolcadikos korától ecsettel, agyaggal teremti sajátos világát. A jövőben várjuk az álmok távolában levő első kiállítását, azt, hogy felfigyeljen rá a művészvilág. Megérdemli.

Bús Ilona

PEST MEGYEI Hírla

PEST MEGYEI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
19/0NOV 17

DÉLIGYÜMÖLCSSZEZON

Érlelőben a ba

Mikulásra itt a narancs, füge és d

Megérkezett az ősz első nagyobb banánszállítmánya a rákospalotai déligyümölcs-érlelőbe. Megjött az első füge, amely a napokb városi üzletekbe déligyümölcsszez

Az eddigi tárg[illegible] megrendelések alapján

a déligyümölcs-ellátás javulására lehet számítani:

a legfontosabb cikk a citrom, amely eddig is az igények szerint került forgalomba, s ezután is folyamatos ellátást biztosítanak belőle, most már a szezonnak megfelelően a lédús, vékonyhéjú fajtából is.

Kubai grape-fruit jelenleg is van az üzletekben. Az első narancsszállítmányt Görögországból november végére várják, s mikulásra már az üzletekben lesz. Az év végéig még 4000—5000 tonna olasz, algériai, spanyol, és egyiptomi narancs érkezik, s a jövő év elején marokkói, török és libanoni narancsot is várnak.

Hosszú évek óta először az idén mandarinra is számíthatnak a vásárlók.

Banán — az éréstől függően — már hetek óta kapható. igaz, néhány óra alatt elfogy. A tárgyalások alapján a tavalyinál 20—25 százalékkal nagyobb mennyiségre lehet számítani. Az év végéig a korábbi 1500—1800 tonna helyett 2200 tonna banán — változatlanul kitűnő minőségű ecuadori és kolumbiai gyümölcs — érkezik.

Az első fügeszállítmányok a napokban kerülnek a fővárosi üzletekbe.

Fügéből is több lesz a tavalyinál, akárcsak datolyából,

hiszen az iraki mellett már egyiptomit is vásároltak. A földimogyoró már egész éves cikk. Az év végéig 500 tonna érkezik Indiából és Szíriából, ahonnan a jövő év első felében ezer tonnát várnak.

A narancsot és a banánt 25 forintért, a citromot 19 forintért árusítják. A szezonban legfeljebb a grape-fruit ára változik majd, ha Egyiptomból drágább fajta érkezik.

Dunában

A rádió és a tele

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25: Rákóczi induló. 4.30: Hírek. Időjárásjelentés. 4.33—7.59: Hajnaltól reggelig... Zenés műsor. Közben: 5.00: Hírek. Időjárásjelentés. 5.30: Reggeli krónika. 5.44: Falurádió. 5.59: Pontos időjelzés. 6.00: Hírek. Időjárásjelentés. Kb. 6.15: Rádióreklám. Kb. 6.30: Hírek. Időjárásjelentés. Kb. 6.40: Rádióreklám. Kb. 6.45: Hallgatóink figyelmébe. 6.59: Pontos időjelzés. 7.00: Reggeli krónika II. kiadás. Utána: Körzeti időjárásjelentés. Kb. 7.30: Új könyvek. 7.59: Pontos időjelzés. 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. Színházak és mozik műsora. 8.20: Anny Schlemm és Dimitr Uzunov énekel. 9.00: Harsan a kürtszó. A Gyermekrádió műsora. 9.33: A Kisipari Szövetkezetek Erkel Ferenc Művészegyüttesének népi zenekara játszik. 9.59: Pontos időjelzés. 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. 10.05: Édes anyanyelvünk. Lőrincze Lajos levelekre válaszol. 10.15: Zenekari muzsika. 10.58: Magyar Pantheon. A tékozló fiú. Hegedűs Géza hangjátéka (ism.). 11.59: Pontos időjelzés. 12.00: Harangszó. Utána: Déli krónika. 12.20: Ki nyer ma? (élő). Játék és muzsika tíz percben. 12.30: Melódiakoktél. 13.42: Új Georgikon. A Konzervipari Kutatóintézetben. 13.57: Skatulyácska. Tordon Ákos mesejátéka. 14.59: Pontos időjelzés. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 15.10: Rádióiskola. 16.00: A világgazdaság hírei. 16.05: Századunk zenéjéből. 16.20: Megyei tervek, elképzelések. Csongrád megye. 16.40: Dalok a pártról. 16.51: Hubay: IV. csárdajelenet. 16.58: Hallgatóink figyelmébe! 16.59: Pontos időjelzés. 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.05: Két évtized határán III. rész. Iparosítás vagy „zöld forradalom?" 17.25: Két operanyitány. 17.43: Ma is tanítónk. Beszélgetés a Comenius-kutatás új eredményeiről. 17.58: Bemutatjuk új Bartók-felvételünket. 18.30: A Szabó család. 18.59: Pontos időjelzés. 19.00: Esti krónika. 19.25: Könnyűzenei híradó. 19.55: Házimuzsika (élő). 21.00: Hírek. 21.03: Esti beszélgetés. A tudományos közélet időszerű kérdéseiről. 21.37: Lakatos Sándor népi zenekara játszik. 21.59: Pontos időjelzés. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. Kb. 22.15: Sporthírek. 22.20: A dzsessz világa. Kiss Imre műsora. 23.20: Händel-művek. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Filmzene. 0.25: Himnusz. 0.30: Vízjelzőszolgálat.

PETŐFI RÁDIÓ

6.20: Torna. 6.30—8.05: Azonos a Kossuth rádió műsorával. 8.05: Operettmuzsika. 8.45: Külpolitikai figyelő (ism.). 9.00: Debussy-művek. 9.45: Hriszto Fotev és Sztefan Canev versei. 10.00: A zene hul-

[illegible], Hortenzia napja.

A nap kél: 6.51, nyugszik: 16.06 órakor.

A hold nyugszik: 11.16, kél: 19.21 órakor.

Várható időjárás

Felhőátvonulások, futó esőkkel, a magasabb helyeken hózáporral. Megélénkülő, átmenetileg megerősödő nyugati, északnyugati szél. Az éjszakai lehűlés kissé erősödik. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: plusz 1—plusz 5 fok, legmagasabb nappali hőmérséklet 6—11 fok között.

Távolabbi kilátások péntekig: eleinte élénk északnyugati széllel hideg idő, legfeljebb futó záporok, majd újra felhősebb, esősebb idő. Legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte mínusz 3—plusz 2, később 0—plusz 5 fok között. Legmagasabb nappali hőmérsékletek 5—11 fok között. Jelentős mennyiségű (legalább 5 mm) csapadék az ország területének 70 százalékán várható.

— **Megyei tanácstagok fogadóórái.** Lutár Imre ma délelőtt 10 órától 14 óráig Budaörsön, a tanácsházán, holnap dr. Tomori Pál Vácott fogadóórát tart.

— **A Dunakanyarról** tartottak élménybeszámolót

Egressy Péla festő

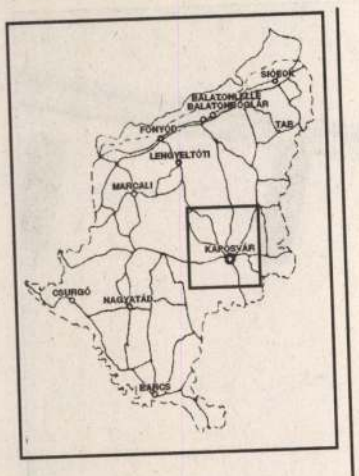

Fásítottak a temetőnél

Évek óta rendszeres figyelmet szentelnek Mezőcsokonyán a környezetük szépítésére. Ennek jegyében finanszírozta a települési önkormányzat a fásítási programot, amelynek során nemrég több helyütt is ültettek cserjéket, fákat. Az egyik megszépített terület a mezőcsokonyai temető környéke, a másik pedig a Táncsics Mihály utca, ahová cseresznyefákat ültettek.

A köz hasznára Osztopánban

Az osztopáni önkormányzat — részint a munkanélküliek számát csökkentve — öt közhasznú munkást alkalmaz a településen. Így az esetleges jövedelem-pótló támogatások, segélyek helyett olyan jellegű jövedelmet biztosítanak, amelyért az érintettek megdolgoznak. Az általuk végzett munka ráadásul a község szépülésére is szolgál.

Rugalmas keret jövedelempótlásra

Jelenleg nyolc jövedelem-pótló támogatást fizet a mezőcsokonyai önkormányzat. Az erre fordítható keretnek azonban rugalmasnak kell lennie, hiszen a támogatásban részesülők száma gyakran változik, aszerint, hogy hányan kerülnek ki a munkanélküli járadék-biztosításból, vagy hányan helyezkednek el a támogatottak közül.

Utat építenének Csombárdon

Mintegy egy kilométeres, szilárd burkolatú út építését tervezi a csombárdi önkormányzat. Az útépítés a települést Osztopánnal összekötő földesút egy szakaszán kiviteleztetnék, ám ezelőtt a szükséges terveket kell a hivatalnak elkészíttetni. A már kész tervet céltámogatási pályázatra szeretnék beadni.

Az önkormányzat növekvő terhe

A patalomi önkormányzat három közhasznú munkást foglalkoztat, ám ezzel csak részint tudják enyhíteni a helyben tapasztalható munkanélküliségét. A településen jelenleg öten részesülnek a járadékból kikerültek közül jövedelempótló támogatásban, de a prognózis szerint a közeljövőben ennek a számnak a kétszeresével kell számolnia az önkormányzatnak.

Felújított közvilágítás

Mintegy 1,7 millió forintot költött a közelmúltban Sántos önkormányzata a közvilágítás korszerűsítésére. Ezt megelőzően a település felében sikerült e munkákat elvégezni, most azonban az összes lámpát sárgafényű, korszerű lámpatestre cserélték.

„Megfiatalodott" a batéi ifjúsági klub

Hárommillió forintot félretettek — Felújított intézmények

Sok más, a kaposvári-dombóvári vonalon fekvő önkormányzathoz hasonlóan a batéi is jelentős összeget különített el költségvetéséből az esetre, ha a várt gázberuházás végre „nyélbe üthető" lenne. A félre tett három millió forint mellett így már nemigen marad egyéb fejlesztésekre, csupán az intézmények szokásos és elengedhetetlen tatarozására kerítenek a kaszszából.

Horváth Zoltán polgármester a jelen helyzetről elmondta, hogy reményeik szerint a megyei önkormányzat is segíti majd a települések gázberuházásait. Amire ugyan a tartalékolt pénz korántsem lesz elég, da valószínűleg amúgy sem idén, hanem a következő évre áthúzódóan lesz kivitelezhető.

A kisebb fejlesztésekről a polgármester elmondta, hogy ez évben az óvoda és iskola renoválására, festésére és mázolására fordítanak. Csaknem százötvenezer forintot költöttek nemrégiben a kultúrház teraszának kialakítására. Arra a kultrúházéra, ahol az ifjúsági klub is, ha nem is nagy kihasználtsággal, de csak-csak működik. Hogy a környezete minél inkább alkalmas legyen az ifjúság igényeinek kielégítésére, ezért a klubot is tatarozták nemrégiben.

Horváth Zoltán bízik abban, hogy megtölthető élettel a helyiség. Ehhez azonban meg kellene találniuk azt a vezéregyéniséget az ifjak között, akire a társak hallgatnak. S így ők maguk, maguknak szervezhetik meg — a kultúrház négyórás tevékenységet végző vezetőjével — a szabadidős elfoglaltságukat.

Tán ez megtarthatná helyben a 800 lelkes Baté polgár-utánpótlását.

B. T.

Visnyei panaszpadon

„Elkapálgatunk a hostélban"

— Iszen, mostanában már nem is ütnek, akkor ezek meg micsináltak ottan — nézi értetlenkedve a visnyei olajütő felöl szállingózó autós népeket Mari néni és Juliska néni.

— Ilyenkor nincs is mit ütni... csak nehogy minket üssenek majd — üti le a magaslabdát Annus néni.

Mindannyian derülnek.

Pedig okuk a derűre a visnyei asszonyoknak sincs több, mint a nyugdíjból másutt élőknek, vagy inkább tengődőknek. Lehet, pillanatnyi csak a jókedv, lehet azonban, a felfogás más.

Azért persze van panasz is, mert hát az élet Visnyén sem habostorta.

— Öreg gyerek vagyok — mondja Özvegy Bán Ferencné, Annus néni, aki 1927-ben született Magyarlukafán. Később Márffy-Visnyén cselédkedett, ura juhász volt ugyanott. Őt már elvesztette.

— A mostani páromat a múlt héten vitték el az elfekvőbe, magam sem vagyok már valami jól — mondja. — Amikor az embert már daraboljak... — gondol nyolc évvel ezelőtti pécsi műtétjére. — Mit tegyünk, lassan elvisz mindannyiunkat a halál...

A beszélgetők, mit ad isten, ekkor sem zuhannak mélységes letargiába. Annus néninek inkább a még megtermelhető eleség jut az eszébe:

— Amíg tudunk, elkapálgatunk a hostélban — mutat a padon ülve a házhely felé. Aztán lekorholja társait, amúgy kedvesen Bánné:

— Mondjanak már valamit, a jóisten áldja meg magukat! — Az asszonyok inkább kimaradnának, ha nem is a beszélgetésből, de legalábbis a fotózásból.

— Nem kell engem lekapatni! — fordítja el a fejét Mari néni, a szomszédos porta lakója, majd a témához kapcsolódik: — Nekünk már nem sok az adagunk, fiacskám — mondja. Hóna alatt az imént vásárolt veknit szorongatja. — Kenyér az jut, és az a lényeg.

— Egy ruha kell még, ami eltakar bennünket, más már nem.

Csakhát, mondják, ott a visnyei panaszpad körül, roszszabb ne legyen...

B. T.

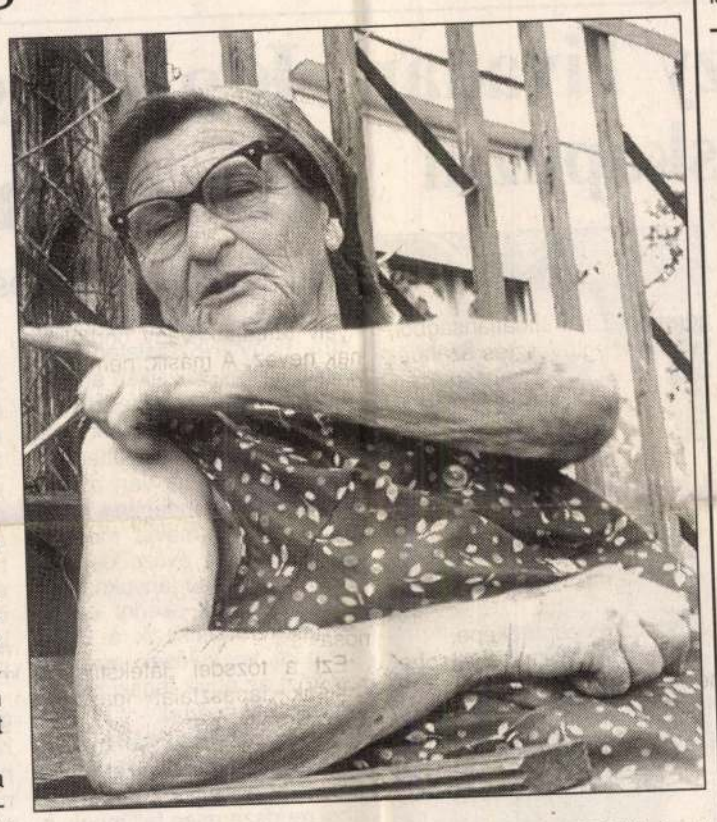

Amikor az embert már daraboljak... *Fotó: Török Anett*

Magyaratád és Patalom a gázberuházásról

Alkudoznak a szomszédvárak

Mint arról már beszámoltunk, Magyaratádon néhány héttel ezelőtt megkezdődtek a vezetékes gázberuházási munkák. Ezzel megnyílt a lehetőség a szomszédos Patalom önkormányzata előtt is arra, hogy a településre „elhozzák a gázt." Ez azonban hetek óta lehetőség csupán.

Ahogy ez lenni szokott, az egyik önkormányzatnak ilyenkor hozzá kell járulnia a másik költségeihez, amennyiért a vezetéket lefektettette. Ez az összeg általában alku tárgya: ebben nem vergődött még zöld ágra Patalom és Magyaratád, habár az álláspontok szemernyit már közeledtek egymáshoz.

Mint azt Wéber József patalomi polgármester elmondta, a szomszédvár 3,3 millió forintos hozzájárulási költséget tart reálisnak, míg ők mintegy egymillióval kevesebbet fizetnének. Egészen pontosan 1.875 millió forintot; ennyit állapított meg egy szakértői felmérés. Mint megtudtuk: a magyaratádi-somogyjádi szakaszon fekvő hét településnek Patalom összesen kétmilliót fizetett.

A megítélés attól függ, a tanulmányterv szerinti, avagy a leendő valós gázfelhasználást veszik-e alapul a számításoknál. A patalomi polgármester szerint az előbbi semmi esetre sem mérvadó, hiszen a tanulmánytervben a felhasználást patalomnak felfelé kellett tornásznia, hogy egyáltalán engedélyt kapjon a beruházásra.

Patalomban úgy tartják: ha a település nem csináltat gázt, az Magyaratádnak semmivel sem lesz olcsóbb. Az érdekek világosak tehát, csak azt az egymilliós nézetkülönbséget kellene „eltüntetni". Ennek érdekében hamarosan közösen keresnek független szakértőt, hogy a kérdéses összeg végre — mindkét oldalról — megkérdőjelezhetetlen legyen.

B. T.

Ökröt is nyársal a kaposfői parkettás

Szakkönyvekből tanulta a fortélyokat — Túl a huszonegyedik állaton

A nyársra húzott szegény pára — lehetett vagy ötmázsás — egy nappal korábban nemigen gondolta, hogy 3-400 vendég éhét csillapítja. A nagybajomi ökör forog az izzó parázson, Kovács Árpád pedig bizonyos időközönként vízzel locsolja.

Az egyik vödörben olajos-szalonnás-fokhagymás lé. Ebből is jócskán kerül a piruló állatra. Fenséges az illata, de még más fűszer is van benne. Hogy milyen, azt nem árulja el az ökörsütő.

— Titok — veti oda mosolyogva, lakonikus tömörséggel. — Hogyne, mégcsak az kellene, hogy mindenkinek elmondjam...

És az ökör forog a nyárson. A „főforgató" *Pálinkás Imre* nem érez még izomlázat, pedig több mint fél napja nem tágított alkalmi társa mellől. Reggel 8-kor gyújtottak alá az állatnak. Egész éjjel kötözték.

— Az a legfontosabb, hogy tökéletesen fel legyen kötözve a nyársra, különben lecsúszna róla a hárommázsás hústömeg — jegyzi meg Kovács árpád, aki kaposfői, és parkettás a szakmája.

A fiatalembertől megtudom: szakkönyvekből leste el az ökörsütés fortélyát. S hogy remekül érti a dolgát, mi sem bizonyítja jobban: ez a huszonegyedik ökre, amit nyársra húztak. Korábban — többek között — Kaposfőn, Nagysallérban, Nagyszakácsiban sült ízletes-ropogósra az állat.

Miközben keni a húst az illatos lével, hirtelen hátrál. A nagy hőség nemcsak az ökröt, őt is megpörkölheti, bármennyire is legyen óvatos. Verejtékes arcát törölgeti, miközben megjegyzi: a parkettás szakmát is szereti, ám ökröt sütni sem utolsó dolog.

Hát még enni! Aki belekóstol a főtt krumplival körített ökörhúsba, nagyot csettint a nyelvével. S ennél nem kell beszédesebb bizonyíték arra, hogy Kovács Árpád nemcsak a parkettához, hanem az ökrökhöz is ért.

Lőrincz Sándor

Ebéd az oviból az idősekig — Mezőcsokonyán

Bringázik az éthordó

A bicikli nem is annyira csomag-, mint inkább éthordótartóval van felszerelve. Elől-hátul. Az éthordókban a délidei koszt: káposztás cvekkedli meg becsinált leves. Bringára ül aztán az éthordó, hogy az óvodából felvett adagokat a mozgásukban korlátozott idősekhez eljuttassa.

Ledneczkiné Purzsás Anna, a mezőcsokonyai idősek klubjának vezetője mostanában a gyengélkedő, amúgy négyórás műszakban dolgozó munkatársa helyett teker. Merthogy valamiképpen el kell érnie az ebédnek a szociális étkeztetésre rászoruló idősekhez.

— Velük együtt harmincegy nyugdíjasunk fogyasztja az idősek klubja által biztosított ebédet — mondta Lendeczkiné. — Általában mind a minőséggel, mind a mennyiséggel meg vannak elégedve az emberek — tette hozzá.

A nappali ellátást biztosító szociális intézményt az önkormányzat tartja fönn, tudom meg a vezetőtől, aki elmondja azt is, hogy klubnak amúgy huszonegy tagja van.

A klub nyári feladatai közé legfőképpen az étkeztetés tartozik, de szerveznek kirándulásokat is, amelyek során eljuttottak már a legismertebb fürdőkbe; a zalakarosiba, a harkányiba az idősek.

Hétvégén éppen Csokonyavisontára készülnek.

— Szerintem ezúttal is tele lesz a falubusz — mondja. Így hívja ugyanis az önkormányzat tulajdonában levő járművet, amelynek 37 férőhelye közül általában egy sem marad üres a kirándulásokon.

Mindezek mellett azonban más napi feladatai is vannak az idősek klubja alkalmazottjainak.

— Gyógyszereket íratunk, kiváltjuk őket, és gyakran a gázpalackcserében is segédkezünk — sorolja a feladatokat Ledneczkiné.

— Meg hát öt-öt percet mindenhol eltöltünk, van, akinek fontos az a kis beszélgetés...

B. T.

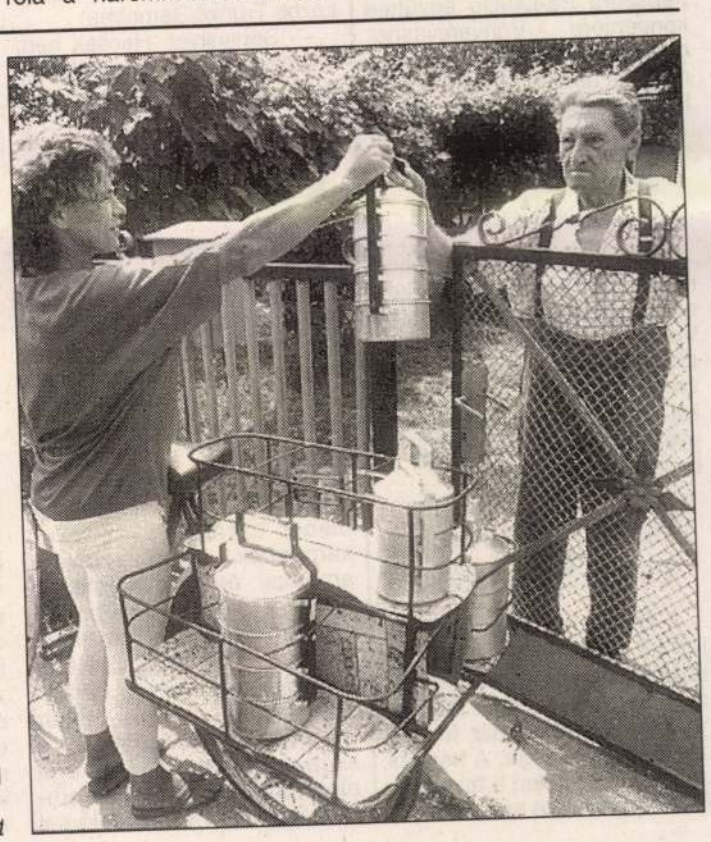

A 84 éves Kusz Laci bácsi egyike az étkeztetetteknek
Fotó: Lang Róbert

Az időjárás ma

27 C

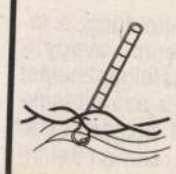

22 C

változó irányú északi szél

Traffipax menetrend

A siófoki rendőrkapitányság területén működő traffipax ma 15–18 óra között Siófokon a MOL kútnál, 19–22 óra között Ságváron a 65-ös úton, és 23–02 óra között Balatonkilitin a 65-ös úton méri a gyorshajtókat.

Szemétgyűjtés Balatonlellén

Lellén is vége a szemétben kapirgálásnak, legalábbis azokon a helyeken, ahol a korszerű szemétgyűjtést megvalósították. A Településgazdálkodási Rt. fonyódi üzemegysége hat helyen telepített a városban úgynevezett Mollok rendszerű földbesüllyesztett, három köbméteres szemétgyűjtőt. Ezekben elrejthetik a szemetet, amely kellemetlen szagával sem hívja fel a figyelmet.

Őrzik az üdülőket Balatonszárszón

A balatonzsárszói Üdülő Egyesület példaértékű szolgáltatást kínál az üdülőtulajdonosoknak. Megállapodást kötött a helyi polgárőrséggel, amelyet anyagilag is támogat, hogy az egyesület tagjainak üdülőit fokozott figyelemben részesítsék. Ennek köszönhetően a tavalyi tizenegy betörés szenvedő alanyai között egyetlen egyesületi tag volt. Idén bővítik az együttműködést.

Pa-Dö-Dö a „hegyen”

Jó időben július 15-én, esős napon július 18-án kerül sor a népszerű Pa-Dö-Dö együttes koncertjére Vonyarcvashegyen. A könnyűzenei program mindkét esetben este 9 órakor lesz a szabadtéri színpadon.

„Fűben, fában szerelem”

A Pécsi Nemzeti Színház művészei lépnek pénteken este 8 órakor a balatonboglári Vörös Kápolna szabadtéri színpadára a „Fűben, fában szerelem című zenés vígjátékkal. Rossz idő esetén a Lengyel-Magyar Barátság Házában tartják meg a bemutatót.

Fürdőegyesületi esték Szemesen

A Budapesti Madrigálkórus lép fel péntek este fél 9-től a balatonszemesi templomban, míg egy hét múlva a Gábriel Villában Pege Aladár lesz a zenés est vendége. A hétvégi zenei programokat a település Fürdőegyesülete szervezi.

Az előző évihez képest javult a baleseti statisztika

Tízszeresére nőtt a parti utak forgalma

„Felszabadultak” a szabadságra érkzők – Hátsó keréken egyensúlyozva

A nyár nagy kihívás és jelentős megpróbáltatás mindnyájunk számára — mondta Kardos István százados, a siófoki Rendőrkapitányság közlekedési osztályvezetője. — Az igazi csúcsforgalom ideje most érkezett el. Ilyenkor a szokványos forgalom a városban és a környékén megtízszereződik.

A hazai és a külföldi vendégek döntő többsége gépkocsival érkezik. A megváltozott forgalom irányításához a saját erőinken kívül megerősítést kapunk a rendőr tiszthelyettes iskolától, a rendőrtiszti főiskola hallgatói állományából és a budapesti rendőr ezredtől.

— Kiemelten figyelünk a piacok, vásárok környékére . Péntek déltől vasárnap estig a Balaton környékének összes útja nagyon zsúfolt . Az egyre nagyobb forgalom ellenére a hatáskörünkhöz tartozó területen ebben az évben kedvezően alakult a baleseti statisztika. Amíg 1993–ban ebben az időszakban 7 halálos, 29 súlyos és 25 könnyű sérüléssel járó baleset volt, addig ebben az évben 6 halálos, 18 súlyos és 17 könnyű sérüléses közlekedési baleset fordult elő.

A baleseteket előidéző azok között — mondta Kardos százados — első helyen a gyorshajtás szerepel. — Sok esetben az elsőbbség megadásának elmulasztása és a szabálytalan előzés az oka a bekövetkezett tragédiáknak.

Az idegenforgalommal és a szabadságra érkezők „felszabadultságával” magyarázható, hogy sok olyan közlekedési szabálysértő van, aki otthon nem követné el azt a kihágást, amit itt megtesz. A szabadsága alatt elfogadhatónak tartja, hogy igazolvány, jogosítvány nélkül motorozik, autózik. A gyerekek „emeletes” biciklivel közlekednek, ami azt jelenti, hogy az egyik a nyeregben ül, a másik a csomagtartón, vagy a hátsó kerék tengelyén egyensúlyoz. A szülők is szeretnének kikapcsolódni, pihenni és így a gyerekekre kevesebb figyelmet fordítanak. Pedig most kell igazán, mert itt az igazi csúcsforgalom.

Ondrejovics

A siófoki főutcán folyamatosan hömpölyög a kocsisor

Farkasházy Tivadar szeret kiskapuzni

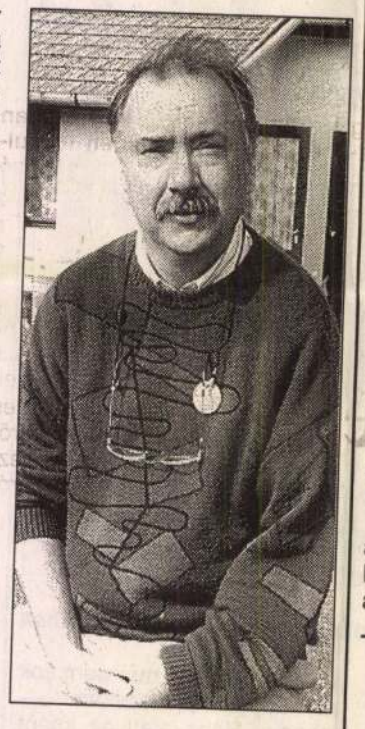

— Nagyon szerettem korábban a Balatont, bevallom ma már kevésbé — summázott Farkasházy Tivadar, a népszerű humorista szárszói nyaralójának kertjében, egy farönkön üldögélve. — Az én gyerekkoromban itt még parasztok éltek, most pedig kereskedők, akik a nagyon rövid szezonban állandóan a nyugati vendégeket lesik. Régen a szomszédok átadták egymásnak a sót, a kenyeret a kerítésen, ha elfogyott, ma már nincs ilyen. Szárszón jártam iskolába — azóta az emberek lerombolták a szép házaikat és csúnyákat, ízlésteleneket, egyformákat építettek helyettük.

— Mennyi időt tölt Szárszón?

— Minden éven legalább két hónapot itt vagyok. 50 éves leszek; ha kiszámolom, akkor ez tíz esztendő az életemből.

— Mivel telnek a napjai?

— Nagyon szeretek kiskapuzni, még ma is játszok Pesten. Az az egyik legnagyobb szomorúságom, hogy balatoni a strandok üresek; hiába vitatkozunk azon, hogy ki lesz a szövetségi kapitány, ha a strandokon senki sem focizik.

— Vízisportot űz?

(Zuhanyozni szokott! — szólt közbe Trunkó Barnabás)

— Semmilyet. Hacsak nem számít annak, hogy a déli parton kilométereket kell gyalogolni, ha úszni akarok, annyira sekély a víz. Az északiak bemennek és 20 méter után már a nyakukig ér a Balaton — teljesen más az a mentalitás. Az egész életemet végigkísérte az az érzés, hogy a dolgokért meg kell küzdeni. Lehet, hogy ez a Balaton miatt alakult ki bennem.

Kép és szöveg: **Czene Attila**

Kalotaszegi bujkában táncolnak a Gulyában

Franciaországi világfesztiválra készül a Kisbalaton néptáncegyüttes

Számos oklevél a bizonyság arra, hogy a Kisbalaton táncegyüttes sok-sok sikert ért már el hazai és külföldi fesztiválokon. Jelenleg — tudtuk meg Nagy Lajostól az együttes vezetőjétől 35 tagja van a csapatnak, akik mindenben méltó utódai a jó hírnevet megalapozó, egy-két évtizeddel ezelőtti táncoslábú lányoknak és fiúknak. Sokak szerint ez az együttes rendelkezik a Balaton-parti települések együttesei közt az egyik legszínvonalasabb repertoárral.

Ehhez képest az idei nyaruk aránylag csendes. Szerződés köti őket a Gulya csárdához, ahol rendszeresen fellépnek, s minden egyes műsorukkal nagy elismerést aratnak a többségében külföldi közönség előtt. Ez a munka számukra kétszeresen is fontos: formában maradnak, illetve pénzt keresnek. Ez utóbbira a mai pénzszűke világban annak ellenére nagy szükség van, hogy az Aranyhíd áfész, mint afféle „főszponzor” és a helyi önkormányzat támogatja a saját zenekarral rendelkező csoportot.

Mostani keresetükből a gyönyörű hímzéseiről híres Kalotaszegen varratnak új ruhákat. Pontosabban: „bujka” mellény a fiúknak, kötény és szoknya a lányoknak. A kicsik, vagyis a kiscsoport tagjainak legnagyobb örömére, ők is megkapják ezeket a jóízléssel, gazdagon hímzett ruhakölteményeket. Szükség is lesz ezekre, hiszen augusztus 6-án Balatonlellén, 19-21-én pedig a boglári napokon járulhatnak hozzá műsorukkal a vígságos napok hangulatához.

Az idei esztendő csúcsát pedig kétségtelenül a szeptember hozza el számukra, amikor is az Atlanti óceán közelébe utaznak. Itt, Angels városában rendezik ugyanis a néptánc-világfesztivált, amire a Kisbalaton néptáncegyüttes és zenekara már megkapta a meghívóját... **Kun G. Tibor**

Mc Donald's Siófokon

A Mc Donald's étteremlánc a világon több mint 14 ezer üzlettel rendelkezik a most Siófokon nyíló üzlet Magyarországon a huszonegyedik.

Dr. Bíró Péter, a Magyarországi Étteremhálózat Kft marketing igazgatója elmondta, hogy a város lakóira és a Balaton jelentős idegenforgalmára alapozva döntöttek úgy, hogy Siófokon is építenek új üzletet.

— Tapasztalataink szerint — mondta — a szolgáltatásaink korszerűségére leggyorsabban a fiatalok reagálnak, akiknek kedvenc találkozóhelye az ország több pontján működő Mc Donald's. Az étterem 340 négyzetméter alapterületű, száz nap alatt épült fel, körülbelül 100 milliós forintos költséggel — tájékoztatott Hédli F. Tamás a siófoki étterem vezetője. A különböző típusú hamburgerekből, szendvicsekből, üdítőkből, melegitalokból, salátákból és desszertekből komplett menü állítható össze.

A megnyitást jelképező szalagot Molnár Árpád, a város polgármestere vágta át.

(Ondrejovics)

Külhoni magyarok tárlata

Idegen országok, ismerős életérzések ragadják magukkal a látogatót azon a kollektív bemutatkozásnak szánt tárlaton, amelyet a határainkon túli magyarok III. Rezi Alkotótáborának műveiből rendeztek meg Keszthelyen.

A Goldmark Károly Művelődési Központ kiállítótermében tizennégy — erdélyi, kárpátaljai, ukrán, szlovén, amerikai és természetesen hazai — művész sajátos hit- és formavilágával találkozhatunk. Egressy Péter lila-türkíz- és mályva hegyei alatt apró házak fehér folt-abalakai világítanak; a Kárpátok tátongó kék ege alatt múlékny semmi az ember. Szövevényes mitológiai képekkel üzen az erdélyi Sütő Éva; sz önmiádó Nárcisz, a termékeny Demeter, a babérfává változtatott Daphné hol szánandó, hol csodálnivaló tus-figuraként bűvölnek az üveghegyen innen, s az üveglapon túl. A táncosok büszke méltósága, a fürdőző nők szégyenlős kecsessége, s a kecskebakot lovagló asszonyszemély kihívó bája Mátyás József szípompás képi látomásait dícsérik. A fonyódi kettős domb alatt békés vitorlás hasítja a Balaton zöldes vizét Gaál András tájépén — ám a béke illékony pillanatai egy festménnyel odébb máris semmivé foszlanak a kezét védekezőn az arcára szorító férfifej láttán. A közép-kelet európai szín- és érzésvariációk után az újonság üdeségével hatnak az Amerikában élő Vígh István képei. Ferdén csúsztatott világára mintha mázsás súlyok nehezednének; a láthatatlan teher alatt rogyadozva dőlnek meg az egykor rendíthetetlennek tűnt értékek.

Nagyváradtól New York-ig, Szlovéniától Kijevig más a szólam, de egy húrra rezdül a lélek. Mások a szabadság festékszagú korlátai. de a hazahívó harang mintha egyformán szólna a távoli dűlők mögül.

A III. Rezi Alkotótábor továbbgondolásra késztető képei a hónap közpéig láthatók Kezthelyen.

Cs. K. E.

Részlet a rezi alkotótábor műveiből

Egressy Teri

Ujpesten le Dallos Ida Művelő-
dési Házban, Vörös Irén Mun-
kácsy-díjas iparművész nyi-
totta meg Egressy Teri ki állí-
tását.

Illés Irmsa: Dallos Ida ilyen at grafikai
Tükör, 1977 október 9 - 4 lap.

Egressy Teri

Egressy Teri diva-tgrafikáit az
ujpesti Dallos Ida Művelődé-
si Házban mutatták be.

Ilés Ismsa: Dallos Ida diva-tgrafikái.

Tükör, 1977. október 9 – 4 lap.

Egressy Teri

Meltatás

Jelés Ivanna: Dallos Ida elvi at grafek ai

Tulior, 1977. oktober 9 – 4. lap.

Egressy Teri

A művésznő ötletei ki fogyhatatlanok, rajztudása bámulatosan eredeti.

Jelés Isuzsa: Dallos Ida divatgráfikái.
Tükör, 1977. október 9 – 4. lap.

Egressy Teri, grafikus

□ EGRESSY TERI grafikus és Weszter Erzsébet ötvös kiállítása október 8-ig tekinthető meg Újpalotán, a Száraznád utca 5. szám alatt.

-: □ Egressy Teri

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978 szept. 27.

Egressy Teri iparművész, divatgrafikus

Ujpalotán mutatja be grafikáit (posztó technikával) és divatrajzait
Repr.: "Szamovár"; "Ungdarnóci asszony"

"Rajzok posztótechnikával" című cikk aláírás nélkül

A cikk és repró "Biró Mihály festő- és grafikus művész" című cikk alatt található

Ország-Világ 1978. XI. 15

Érdekes harangtorony távlati képe -

Egyestői ref. templom

gótikus, alapsáj
harangtorony szerkezete.
harang 1694. ból.
Ön és rér edények.
festett mintás orgona-
kar, és szószék utóbbi
1763. ból.
Ezüst pohár
Az orgona karzaton,
legenykarzaton és
a mennyezeten felirá-
tok a XVIII-XIX. század-
ból.
Templom távlati képe -

Debreczeni László 1933

202, 203, 204, 205.
206. 207, 208, 209, 210 l.

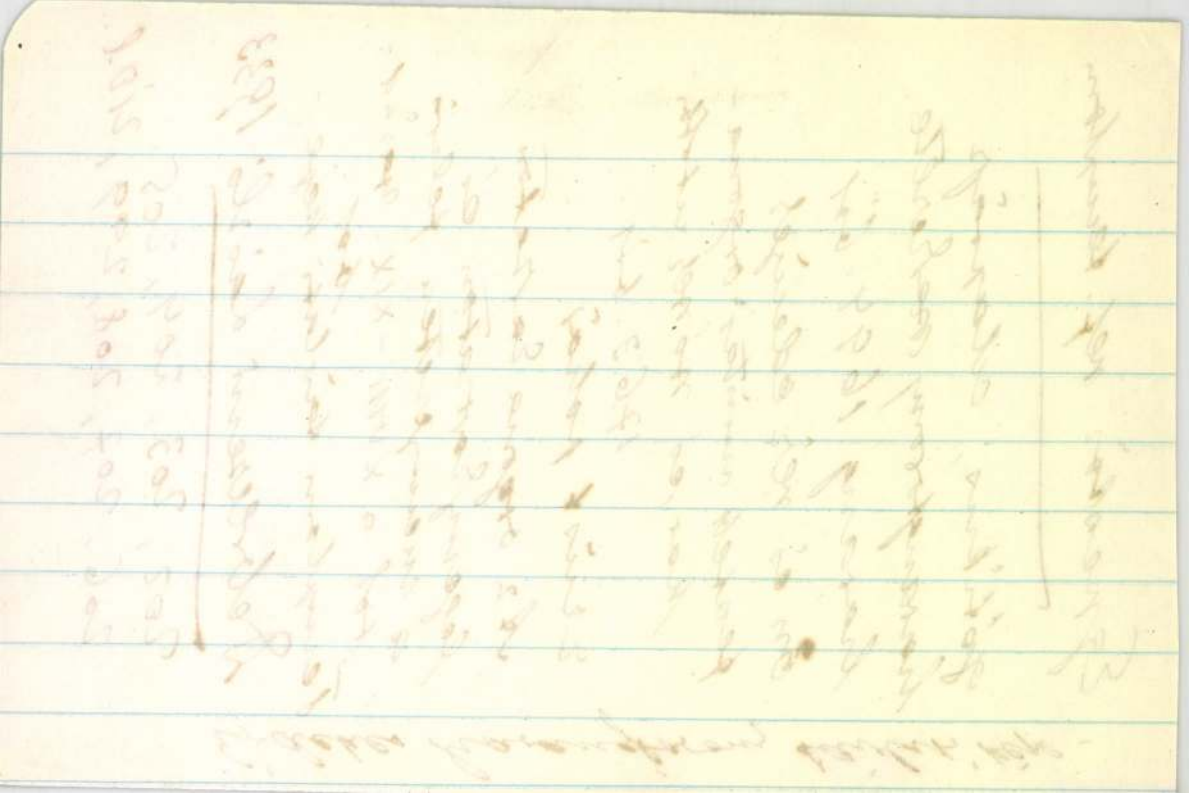

EGRETZKY ÁDAM, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterk névsora 1722-1891.
47.-Egretzky Ádám: Első adat 1739
258.old.

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

EGRETZKY ÁDÁM, csutorásmester

A veszprémi csutorások Nagy Protokulumában az 1739-
január 1-i adat a következő csutorásmestereket soroljа fel: /Veszprémi Bakonyi Muz/:
2.-Egretzky Ádám, csutorásmester.-241.old. 1.jegyz.
261.old

BARTÓSZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

EGRÉCZY CSUTORÁS ÁDAÁM, csutorásmester

1734. jul. 4-én Sümegen erősitette meg Acsády Ádám veszprémi püspök a veszprémi csutorás céh articulusait. A kérvényezők között volt: Egréczy Csutorás Ádám "Veszprémi Városunkban lakó Becsületes Csutorás Czébeli Mester" is.
244. old.

BARTUCZ JÓZSEF A veszprémi csutorások 241. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

M.D.K.

Egri

Mozi után c. közlemény két illusztrációja. Rajzok.

S.Gy.: Mozi után c. rovatban: „Happy-end és knock-out.", „valamint Szintén motoros" c. közlemények rajzai.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. juni. 17. IV. évf. 25. szám. 32. l.

Egri

Csók István elnöksége alatt müködő társaság meghivta és bevalasztotta tagja közé Berényt, Márffyt, Egrit, Kmettyt és a szobrászk közül a két Beckyet, Medgyesi-t és Vedres Márkot.

Bálint Lajos: Két asztal társaság
Látóhatár 1970/7-8 741.

Egri

A Műcsarnokban művészetünk legújabb negyedszázadának alakulását bemutató kiállításához azoknak a művészeknek munkái kapcsolnak, akiknek működése a felszabadulás után is folytalodott, sőt mai is kimagasló értékei élő képzőművészetünknek

Péter Imre: Háromnegyed század magyar művészete
Az Ernst Múzeum és a Műcsarnok kiállításai

Népművelés 1969/11

36 old.

Egri

Meghívták és beválasztották a Szinyei Társaság művészi egyesülés tagjai közé.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság.

Látóhatár, Budapest, 1941. aug. 441. old.

M.D.K.

Egri

Álomfejtés és Kritika c. közleményben két illusztráció. Rajzok.

Földes Anna: Álomfejtés és Kritika c. közl.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. junius 10. IV. évf.
24. sz. 45. l.

M.D.K.

Egri

A "Képes Pesti Néző" c. rovat egyik tréfás-"Ki kopog be?" c.- közleményéhez rajzolt illusztrációt. A rajz egy ajtón kopogó lovat ábrázol.

Képes Pesti Néző. c. rovat.
Film Szinház Muzsika Bp. 1960. junius 10. IV. évf. 24. sz. 27. l.

Egri [ ], grafikus BDh

Rajz.
Mesei illusztráció. Repr.

–: Mitől lett sós a tenger? 19. l.

Család és Iskola, Bp. 1959. jannár X/1.

M.D.K.

Egri

Két rajz.
Utánpótlás és anyakönyvi kivonat c. közl. illusztrációi..

Demeter Imre: Utánpótlás és anyakönyvi kivonat.
c. tréfás közl. "Szünetben" c rovatban.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. ápr. 22. IV. évf.
17. sz. 33. l.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajzok:

A szakállmüvész
-Kisasszony, önnek a vérében van a muzsika

. . .

Rajz-illusztráció szöveghez.

. . .

" " A T.V. egyik szinmüvéhez.

. . .

Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. dec. 18. III. évf. 51. sz. 37. 1.
Csathó Kálmán emlékezéseiből. Bp. 1959. dec. 25. III. évf. 52. sz. 30-31. 1.
Televizió rovatban a Madách Szinház Kamaraszinházának egyik darabjához készült rajz. Bp. 1959. dec. 25. III. évf. 52. sz. 33. 1.

M.D.K.

Egri

Két rajz-illusztráció

\- - -

Rajz-illusztrációk a Pesti Néző c. rovathoz

\- - -

F.R. Lang: A sztár. /Szirmai Marianne forditása/
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. nov. 20. III. évf.
47. sz. 37. l.
P e s t i N é z ő: Pesti Néző
Bp. 1959. dec. 4. III. évf. 49. sz. 28-29. l.

Egri , karikaturista MDK

Gúnyrajz.

Repr.

– : Johnson: Folytatjuk a béke-offenzívát ....

2.

NÉPSZABADSÁG , bp. 1966. febr. 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN

MAGYAR VADÁSZ

? Egri

1021

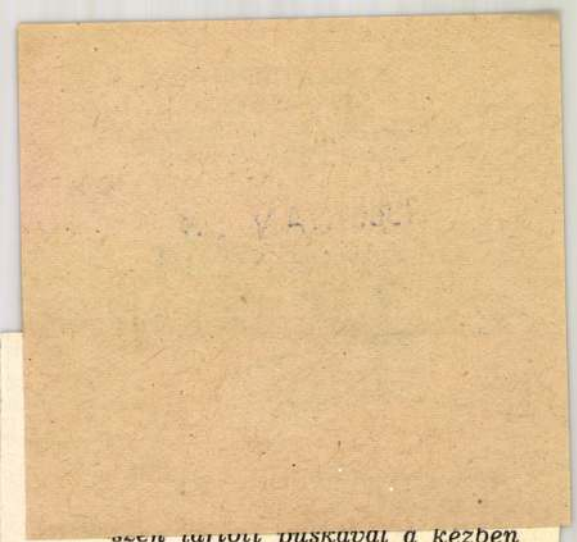

szén tartott puskával a kezben követem a vadkan nyomát.

Gondolatban nagyanyám ölében ülök, és hallgatom. Egyik elődömről mesél.

— Fiatal volt, magas termetű... Én is fiatal voltam még. Egy napon Sjenicára ment, egy török aga meg két utonállót bérelt föl, hogy visszatérőben lessék meg az erdőben, és öljék meg. Alkonyatba fordult már a rövid téli nap, amikor ősöd végzett a dolgával, és hazafelé készülődött. Miközben a vendégfogadó udvarán lovát nyergelte, odalépett hozzá a barátja, egy török, és a fülébe súgta, mi

Egri.

A Karikatura Kiállításon szerepelt rajzaival.

Kis Ujság, 1951. Okt. 30.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajz "Palifogó" cimmel, Palifogó cimü tréfához.

Lux László: Pali fogó c. tréfa
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. dec. 28. VI. évf. 52. sz. 45. lap.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajz-illusztráció Kőmüves Imre: Miért nem lettem szinpadi szerző? c. elbeszéléshez.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 8. VI. évf. 23. sz. 42-43. lap.

M.D.K.

Egri

Felkai Ferenc: Botrány a "Lizsében" c. elbeszélését illusztrálta egy tréfás rajzzal.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juni 15. VI. évf. 24. sz. 42-43. lap.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajzokkal illusztrálta a MONTÁZS c. közleményt.
Hat rajz.

Sas György: Montázs c. közl.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. febr. 16. VI. évf. 7. sz. 34-35. lap.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajz "Talán mégis igaza van..." cimmel a Tarka krónika c. rovatban.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. márc. 16. VI. évf. 11. sz. 39. lap.

M.D.K.

Egri

Négy tréfás rajzzal illusztrálja a Montázs cimü rovat közleményeit.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. márc. 30. VI. évf. 13. sz. 33 32-33. lap.

M.D.K.

Egri

Müvei szerepelnek a "Tücsök" Rákóczi-uti helyiségeiben rendezett kiállitáson.

"Tücsök Tárlat" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. jan. 1o-16.
IV. évf. 2. sz.

M.D.K.

Egri

A Pesti Nézö c. rovat közleményeit illusztrálta. Három tréfás rajz.

Pesti Nézö: P e s t i N é z ö c. rovat
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. ápr. 6. VI. évf. 14. sz. 34-35. lap.

M.D.K.

Egri

Rajz-illusztráció szöveghez.

\- - -

Két rajz-illusztráció a Pesti Nézők c. rovathoz.

\- - -

A májusi menet c. Május 1.-i beköszöntő
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. május 1.
III. évf. 18. sz. 4. l.
Pesti Nézők: P e s t i N é z ő
Bp. 1959. május 8. III. évf. 19. sz. 30-31. l.

M.D.K.

Egri

Két rajz-illusztráció szöveghez.

- - -

Rajz-illusztráció szöveghez.

- - -

Két rajz-illusztráció "

- - -

Nemes György: Premier c. elbeszélése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. május 29. III. évf. 22. sz. 30-31. l.
Pethes Sándor: III. Richard apródja c. elbeszélése.
Bp. 1959. juni. 12. III. évf. 24. sz. 37. l.
Pesti Néző: Pesti Néző rovat két kis közleményéhez.
Bp. 1959. juni 19. III. évf. 25. sz. 22-23. l.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajz-illusztrációk

Négy rajz a Pesti Néző c. rovat kis közleményeihez.

- - -

Két tréfás rajz-illusztráció

- - -

P e s t i N é z ő c. rovat tréfás közleményekkel. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. juli. 17. III. évf. 29. sz. 14-15. l.

/L-x/: Vidám Vendel nyári levele c. tréfás riport. Bp. 1959. juli 17. III. évf. 29. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri

Rajz-illusztrációk, két rajz

- - -

Rajz-illusztráció

- - -

Demeter Imre: A hegyek között c. elbeszélése.
Film Színház Muzsika. Bp. 1959. juli 24. III. évf.
30. sz. 27-28-29. l.
Szirmai Rezső: Harpagon diadala és bukása c. elb.
Bp. 1959. juli 31. III. évf. 31. sz. 31. l.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajz-illusztráció szöveghez.

- - - - -

Tréfás rajz-illusztráció "

- - - - -

Nemes György: Muzsika a fürdőszobában.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. január 23. III. évf. 37. l.
/Lux/: Ki a Manó, mi a Manó? c. kritikája.
1959. január 30. III. évf. 5. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajzok a Vidámság oldalon:

A jó sugó
Az érdekes müsor

Vidámság oldal
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ápr. 17. III. évf. 16. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri

Két tréfás rajz-illusztráció a Pesti Néző c. rovat közleményeihez.

- - -

Két tréfás rajz-illusztráció a Pesti Néző c. rovat közleményeihez.

- - -

Dalos László: Pesti Néző. c rovata.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. márc. 19. III. évf. 12. sz. 22. l.
Dalos László: Pesti Néző.
Bp. 1959. ápr. 3. III. évf. 14. sz. 18-19. l.

M.D.K.

Egri

Tréfás rajzok, tréfás képriporthoz.

\- - -

Tréfás rajz-illusztráció.

\- - -

/Egri, Lux, Nagy J. riportja/: Micsoda szereposztás?! cimmel.
Film Színház Muzsika. Bp. 195 9. január 2. III. évf. 1. sz. 20-21. l.

Sas György: 2 variáció 1 témára. 1959. január 16. III. évf. 3. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri

Tersánszky Józsi Jenő: Egyesülésben van az erő c. elbeszéléséhez készitett tréfás rajz-illusztrációt.

- - - - - - - -

Négy tréfás rajz-illusztráció szöveghez

- - - - - - - -

Tersánszky Józsi Jenő: Egyesülésben van az erő c. Film Szinházv Muzsika. Bp. 196. nov. 10. V. évf. 45. sz. 43. l. ---Tudománytalan Szinházi Kis Lexikon Film Szinház Muzsika. Bp. 1961.dec. 29. V. évf. 52. sz. 45. l.

M.D.K.

Egri

A Pesti Nézö c. rovat közleményeihez készitett tréfás rajzokat:

Siker mérce
Edényke
Labdarugás
Énekelni c. tréfás közleményekhez.

- - - - - - -

Két tréfás rajz szöveg-illusztrációként.

- - - - - - -

Pesti Nézö: P e s t i N é z ő
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. január 6. V. évf.
1. sz. 26-27. l.
Ugyanezen szám 42-43. oldalán.

M.D.K.

Egri

Két tréfás szöveg-illusztráció

- - - - - - - -

Négy rajz. Szöveg-illusztráció.

- - - - - - - -

Illés Jenő: Mike Márton pénze
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. január 13. V. évf. 2. sz. 42-43. l.
/Sas/: Montázs. Bp. 1961. január 27. V. évf. 4. sz. 34-35. l.

M.D.K.

Egri

Rajz-illusztráció

- - - - - - - -

Rajz-illusztrációk

- - - - - - - -

Rajz-illusztráció

- - - - - - - -

Kürti László: Ma nem tartunk előadást.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. febr. 24. V. évf.
8. sz. 43. l.
P e s t i xN é z ő c. rovat. Bp. 1961. márc. 10.
V. évf. 10. sz. 34-35. l.
Csapó György: Szimbólum. Bp. 1961. márc. 17. V. évf.
11.sz. 42-43. l.

M.D.K.

Egri

Rajz-illusztráció szöveghez.

- - - - - - - -

Rajz illusztráció a Bolhadal c. visszaemlékezéshez.

- - - - -

Remenyik Zsigmond: A példakép.
Film Színház Muzsika. Bp. 1961. márc. 24. V. évf.
12. sz. 42-43. l.
Pethes Sándor: Bolhadal. Bp. 1961. ápr. 21. V. évf.
16. sz. 34. l.

M.D.K.

Egri

Rajz-illusztráció az Egy karrier története c. elb.

- - - - - - -

Tréfás rajzok a Montázs c. rovathoz.

" rajz-illusztráció Voltaire leveléhez

Demeter Imre: Egy karrier története.
Film Színház Muzsika. Bp. 1961. junius 23. V. évf. 25. sz. 42-43. l. --- Montázs. Bp. 1961. aug. 4. V. évf. 31. sz. 34-35. l. --- Remenyik Zsigmond: Ismeretlen Voltaire levél a félelmetes nőhóditó Casanováról. 1961. aug. 4.V. évf. 42-43. l.

31.021

M.D.K.

Egri

Rajz-illusztrációk Barabás Tibor Gyertyafény c. elbeszéléséhez.

- - - - - - -

Öt trévás rajz-illusztráció.

- - - - - - -

Barabás Tibor: Gyertyafény.
Film Színház Muzsika. Bp. 1961. szept. 22. V. évf. 38. sz. 42-43. l.
M o n t á z s. Film Színház Muzsika. Bp. 1961. okt. 13. V. évf. 41. sz. 29. l.

MDK

Egri

Magyar forradalmi művészet
a Nagy Októberi Szocialista Forradalom
40 éves évfordulójára, részt vesz munkájával.

Esti Hirlap

261 1957. nov. 7 2 old.

M.D.K.

Egri

Montázs c. rovat közleményeiben négy szövegközti illusztráció:
„Cannes-i epilog" illusztrációja
„Micsoda nyár!" "
„Balatoni filmnapok"
"Az árkádok alatt" illusztrációja.

Sas György: Montázs c. rovatban szereplő közleményei.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. junius 3. IV. évf. 23. sz. 34-35. l.

M.D.K.

Egri

Kellér Andor: A Vidor ügy c. folytatásos munkájához két szövegközti illusztráció.
Lábjegyzetben: "Részlet a szerzőnek a Magvető kiadásában legközelebb megjelenő könyvéből."

Kellér Andor: A Vidor ügy. Két illusztráció.

Kellér Andor: A Vidor ügy. Egy "

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. május 6. IV. évf. 19. sz. 42-43. l.
1960. Május 13. IV. évf. 20. sz. 42-43. l.
1960. " 20. IV. " 21. " 42. l.

M.D.K.

Egri

Humor, Metamorfózis c. rovat illusztrációja.
Rajz.

Somogyi Pál: Humor, Metamorfózis c. közlemény
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. juni. 17. IV. évf.
25. sz. 44. l.

Franczіaország, a mint a békét aláirja.

rakják szekrényekbe. Ez a két elrabolt tartomány széttört czimereire tapod; amaz vigyorogva nézi a háttérből az egész jelenetet. . . . .

Ennél kifejezőbb, beszédesebb drámai csoportozatot rég nem láttunk. . .

De vége van-e a tragédiának s vele mindennek? Estéből a hősnő soha sem fog felkelni? s fiai megölve, elhurczolva — nincs mit reméljen többé soha?

Az előbbi franczia czikk végsoraival felelünk.

„Munkára fel hát! s kormány és nemzet többé ne feledje kötelességét!

Munkára föl! s tévutakra többé ne tévedjünk.

A rómaiak, bevégzett — szerencsés vagy szerencsétlen hadjárataik után soha el nem mulasztották eltanulni legyőzött vagy diadalmas ellenségeiktől, a mi követésre méltót bennök találtak.

Utánozzuk e jó szokást.

Németország példát mutatott az értelmiségben, rendben, fegyelemben. E három pontban Franczia ország hamar utolérheti, sőt felül is mulhatja ellenségét.

Igenis, felülmulhatja. S azon napon, melyen ez megtörténik, a visszatorlás munkája félig már be lesz fejezve s Elzász és Lotharingia visszakapcsoltatása mulhatlanul meg fog történni.“

—á—r—

Az 1848-iki gyermekcsaták.

(Vége.)

Sokkal jelentékenyebbek voltak azonban e csaták később, midőn némi *nemzetiségi* szint kaptak, mit különösen a *ráczok* lázongásai és kegyetlenkedéseiről naponként ujabban érkező hirek okoztak.

E naptól kezdve a gyülölet a csapatok közt állandóbb lett s jaj volt azon század vitézeinek, kikről egyszer azt költötték, hogy „rácz.“

A felső-városi festő-legények között volt egy pár szerb születésü; a rókusi és különösen a Kaminár és a galacsinos század ezeket insultálta folytonosan. Ezek soha nem mehettek haza a munkáról a nélkül, hogy valahol kőzáporral ne fogadták volna őket.

Végre is, a többi festő-legények magukévá tették két társuk ügyét és fölvették a keztyüt a rakonczátlankodó gyermek-századok ellen.

Egy vasárnapon hirét vették a rókusi századok, hogy a festő-legények egy felső-városi tánczhelyen mulatnak; összeszedelőzködve, mintegy 300 gyermek, egy kisebb insultáló csapatot „avangárda“-kép előre küldve, rárontottak a gondtalanul mulatókra, hogy majd szétverik az egész mulatságot. Fegyverzetük ad hoc egy veszedelmes eszközzel szaporodott, t. i. meghegyezett keritésnek való léczekkel, mit Czimer János vitéz kapitány — udvarukból osztogatott ki közöttök.

Az expedicziő azonban gyalázatos véget ért; mert a korcsmáros, ki féligmeddig sejtette a kannibálok szándékát, házánál elrejtett vagy egy tuczat pandurt, kiket az „áristomtól“ remegő vitéz seregek annyira respektáltak, hogy háromnak a bajuszától és „uniformisától“ egy század megszaladt, — igy történt most is, hogy a *lécz-rohamot* intéző vitéz csapat a tizenkét pandur látására gyáván megfutamodván, s vértet, paizsot, nyársat elhányva hordta az irhát világnak.

A futó csapatok később maguk között is meghasonolván, a „széksós“-nál olyan fejbeverőcskét rögtönöztek, hogy az előbbi se lehetett volna különb . . . .

Legnevezetesebb hadművelete volt azonban az összes századoknak a szőreghi rácz csapatok elleni uj-szegedi expedicziő.

Sok ideig izengettek a szőreghi gyerekek arra átjövő kocsiktól a szegedi gyerekeknek, hogy ha mernének, hát jőjenek már egyszer át a hidon megmérkőzni velök. A szegediek meg visszaizengették nekik, hogy legyenek békében, mert megkeserülik a jó kedvet s azt a tanácsot adják ingyen, hogy ne sokat mutogassák magukat az uj-szegedi határon, mert ott feledi egy-kettő a fogát.

A hosszas parlamentirozásnak az lett a vége, hogy egy vasárnap délután a rókusi galacsinosok egy töredéke s még egy másik század fele — hirét vevén, hogy vagy háromszáz rácz gyerek ott exerczirozik Uj-Szegeden, a később légberöpült Zsóterház mögött, — összeállt s átment a hidon „ráczot fogni.“

Az erő azonban nagyon aránytalan volt, nyolczvan szegedi vagy háromszáz szőreghi ellen.

A „maroknyi sárkány-sereg“ azonban vissza nem rendült s a nyilt helyen, csatarendben álló mintegy 150 főből álló homlokra iszonyu dühvel rohamot intézett, kik ki nem állhatván a heves tüzet, eszeveszetten rohantak hátra s a támadók vigyázatlanul utánuk. Ekkor a cserjésből előbukott vagy 150 főnyi tartalék s hátba fogta az üldözőket, kik két tűz közé szorulván, nagyobb hadseregnek is becsületére váló fogással, hirtelen visszafordultak, s mint oroszlánok orditozva rohantak a meglepett tartalékosokra s egy zömben sikerült magukat a nyitott résen áttörniök, s a tulnyomó erő elől a hid felé menekülni.

A hidon azonban két városi nemzetőr állott, kik örömmel nézték az ifjuságban fejlő bátorságot, s kik egyátalán mindenütt pártolói voltak a gyermek-hadakozásoknak; most is e pár nemzetőr elébe állt a futóknak s azt mondák, hogy ha tovább futnak, azzal a két ágyuval, mely a Tisza szegedi partján folyton fölállitva volt, — közéjök lövetnek; rögtön forduljanak vissza s mig egy rácz gyerek lesz a határban, addig erre vissza ne jőjenek.

A futó seregben meglódult az önérzet. Adta szerviánjai, még ők itt akarnak verekedni; hiszen megálljatok. A csapat összeszedelőzködött; vagy huszonöten a pár rendelkezés alatt álló üteggel oldalt meglopta a cserjésben meghuzódott ellenséget, a maradék pedig elszánt bátorsággal indult a ráczokat lövésre zavargatni.

E közben hire futott a városban, hogy „csata van a ráczokkal Uj-Szegeden.“ A dobok megperdültek, trombiták megharsantak s a csapatok szabály nélkül alakulva ötvenével, hatvanával huzódtak át a hidon.

Ekkor hallatszott egymásután három kemény lövés és erre egy eget döngető orditás, zsivaj, s a segéd-csapatok rohanóra fogták, hogy a tűzből el ne késsenek.

Épen jókor érkeztek; a 60—70 főből álló szegedi csapat oly erővel rohant az ellenség derekára, hogy azok, egy oldalon az ágyutűz, más oldalon a dühös támadás által eszüket vesztve futni kezdettek. A harmadik oldalon jött a megsemmisitő galacsin zápor és utána a mintegy 200 főből álló segédcsapatok iszonyu rohama.

Az ellenség nem tudta merre fusson; a győztes csapat nem tudta hová üssön; az orditva szaladókat a győzők egész Szőregh alá, egy magyar mérföld hosszant kergették. Vagy harminczat nyakon csiptek; azok voltak a foglyok; ezek között egy szegénynek a lába meg volt lőve.

A foglyok kikapták a tizenkettős porcziót, s az átlött lábut átadták nekik, hogy vigyék haza s maguk, dicsőségtől ittasan, a *szőreghi fák ágairól* önnönmagukat fölborostyánozván, énekszó mellett ölelkezve s éljenezve vonultak át a hidon. Az elkésett segitségek csak ugy nyeltek a sok szép dicsőség hirére, a mit a rókusi csapatok arattak.

A szőreghi gyerekek nem izengettek többet a szegedieknek.

A katonásdit azonközben apródonkint megunta a magisztrátus is, de maguk a gyermekek is másfél évi folytonos izgalmas élet, futkározás és fejbeverősdi után, midőn már az utczára menetel se volt biztos, s a ki ma győztes zászlót vitt a csatában, nem volt biztos, nem ered-e el másnap az orra vére.

A hadakozó feleket a magisztrátus különösen két frappans kirugás után egy perczre se téveszté szem elől.

Az egyik példa komikus, a másik tragikus volt.

Szegeden akkorában a szentesi nemzetőrök „feküdtek“ s ki volt adva a rendelet, hogy egy lövésre lóháton legyen minden ember.

Este 10 óra volt. Az egész város csendes s a vitézek is csolnakban ültek már s eveztek az álom mindent feledő kapuja felé.

Egyszerre egy istentelen dördülés hallatszik a kórház-téren. Lóra minden ember, itt az ellenség. A trombitás riadót fujt s öt percz alatt a vitézek fél uniformisban, vagy a nélkül, csak ugy pőregatyára kötött karddal a piacz közepére nyargalt.

Hol az ellenség?

Elfutott: ki a Mihály-utczán az akasztófa felé s körül kerülve a félvárost, csak reggeli 4 órakor mert „*mind a kettő*“ beolálkodni a városba.

A két hires *ágyuöntő*, V. F. és K. T. próbáltak meg egy ujon fabrikált vontcsövüt az éjjeli csöndben.

Ez volt a komikus.

A tragikus meg ez volt. „Spiont“ fogtak a „Kaminárék“ s fölvitték este felé egyik vitéz apja házának padlására s ott brevi manu haditörvényszékileg halálra itélték s fölakasztották. Az áldozat kiáltott volna, de száját betömték, s mikor a kötélen lóggott s rugdalódzott, a törvényszék megijedt s mind leszaladt a padlásról.

A gazda látja, hogy szökdösnek a gyerekek a padlásról. Egyet nyakon csip.

— Mit csináltatok kölykök a padláson?

— Én nem voltam — mond a szepegő vitéz, — a Pista kötötte föl.

A gazda fölfut a padlásra s a szegény áldozatot levágja; csak öt órai dörzsölés után tért magához . . . .

A gyerek századok betiltattak s dobszó mellett hirdettetett ki, hogy az utczai verekedésekben részt vevő gyerekek nyilvánosan megkorbácsoltatnak és „*áristomba*“ vettetnek.

Ennek hatása volt. Hanem a századok azt hiresztelték, hogy nem ennek volt hatása; hanem akkor jött hire, hogy a ráczok Szent-Tamásnál tönkre tétettek s ezt a ráczok végpusztulásának s a lázadások elfojtásának vették.

A ráczok le voltak verve; nem volt szükség többé — katonának lenni. Igy okadatolták a gyerek-regimentek, hogy végkép lerakták a — fapuskát.

Némelyik ház padlásán tizezer számra állt a kész galacsin. A gyerekek azt eldugdosták mint veszedelmes rebellis tárgyakat.

Az ötvenes években még a parittya is gyanus és polizeiwidrig szerszám volt.

1860-ban — erre már egy kicsit tisztábban emlékszem — 1848-iki *galacsinokkal* horpasztottunk be egy pár kétfejü sast a „Tabak-Trafik-Verschleisz“-os boltok fölött.

1865-ben pedig egy ólomágyut — mit ereklyekép őriztem — nagyon megtaláltam tömni s a golyó helyett az egész ágyu szétrepült. Az isten és a zsebkendő őrizte meg egyik barátomat; mely, — t. i. a zsebkendő nadrág zsebében volt, — s hogy a lágyékába nem furódott egy darab.

Ez a gyilkos szándék még 48-ból maradt az ágyu porczikáiban.

Még van egy ezüst nyelü *villám* a szép napok maradványai közül, melyet félig a czombomba, félig nadrágomba szurva mentettem meg örök emlékül egy fehérló-utczai veszekedett csatából.

Ennyit a szép napok emlékére, melyekre mindig örömmel gondolok vissza. Hiszem, tudom, hogy egykori vitéztársaim örömmel olvassák el e nehány sort, melyek — nem remélve — régi viselt vitéz dolgaikat a feledékeny Kliónak eszébe juttatják.

Varga János.

Magyar dolgok Bécsben.

II.

Visszatérve most a történelmi térre, Mátyás halála után hadi téren kevés történt részünkről e város megfélemlitésére, s ha azt megérintjük, hogy a XVII-dik század első felében Bethlen Gábor s 1704-ben Rákóczi Ferencz seregei nagy előkészületekre inditották Bécs vezetőit, ezzel elmondtuk mindazt, a mi e tekintetben szóba jöhet, miután az 1529-diki és 1683-diki ostromló török hadak Magyarországból indultak ugyan ki, de nemzetünktől, függetlenül. A Rákóczi-mozgalomnak egyébiránt ma is megvan még egy nagyon is látható nyoma, a várost körülvevő sánczmunkálatban, az ugynevezett „Linea“-ban, mely a mondott évben Rákóczi kurucz hajdui és huszárjai ellen lőn épitve.

Kiemelhetjük Bécs müveltségtörténetéből a császári udvari könyvtárt, melyben a magyar irodalomnak nagyon sok ritkasága van összehalmozva a nélkül, hogy érdekünkben valaha átbuvárolva lett volna. E nagyszerü könyvtár alapja magyar s a világhirü Corvinának legtöbb darabja ott van. Alig hunyta le ugyanis szemeit Hunyadi Mátyás, midőn az utána következett két gyenge és tehetetlen király, II. Ulászló és II. Lajos alatt a Nagy Lajos, Zsigmond és Mátyás által összeszerzett kincsek közprédára jutottak. És I. Miksa, tudva talán, hogy korának legbecsesebb könyvgyüjteménye meg fog semmisülni a gyarló utódok kezei között, leteszi alapját egy nagyszabásu családi könyvtárnak, mely a mai „Hof-Bibliothek“-ká, Európa egyik legnagyobb és legértékesebb könyvtárává nőtte ki magát, s melyhez az alapot Mátyás roppant értékü gyüjteménye szolgáltatta. Azon korszaknak Bécsben élő tudósai, mint Faber János bécsi püspök, Brassicanus Sándor, Pirckheimer költő tömegesen hordták Budáról az akkori legdrágább és majdnem megbecsülhetetlen értékü codexeket és incunabulakat, melyek a nevezett egyének halála után egytől egyig az udvari könyvtárba kerültek. Mindez azonban nem elégitette ki

lyan érintkezni ohajtanak, jól lepecsételt levélbe emlitsék föl neveiket, s állásukat *K. B. W.* Bécs. Poste Restante.“

Nagy szerepet foglal el még a házassági ajánlatokon kivül a „*Kerestetik* egy jó szakács, inas, hűséges szobaleány“, továbbá: „*Ajánlkozik* egy zongoramester“, nyelvtanár, nevelőnő, mellesleg fölemlitve, hogy fiatal, ki mindig előkelő családoknál volt alkalmazva.

A születéseket szintén hirlap által tudatják, s a boldog apa el nem mulasztaná oda tenni, hogy a született világpolgár „ép és egészséges.“ A halálozás kihirdetése szintén nem maradhat el, s ez rendesen az elhunyt érdemeit s a hátrahagyottak keservét hosszasan festi le. Ime, ide igtatunk egyet: „*Halálhir.* Rokonaimmal, barátaimmal, s benső ismerőseimmel fájdalmasan tudatom forrón szeretett kedves nőmnek R... Juliának halálát, ki még alig 20 éves korában, miután engem egy ép egészséges fiucskával ajándékozott meg, tejláz következtében éjjeli 12 órakor karjaim közt hunyt el, mint jó keresztyén istenbe helyezett bizalommal, ki uralkodik élet és halál fölött. Ő volt nekem háromnegyed éven át a leghűségesebb nőm, gyámolóm, vigasztalóm szenvedéseim között. Vigasztalhatlan fájdalmamban csendes részvétet kérek. 1870. 7. 12. A fájdalmasan zokogó s levert férj *A. B.*“

Ezalatt mindjárt vidám hir hangoztatik: A. és B. Julia jegyesek tudatják, hogy szülei beegyezése folytán ekkor meg ekkor tartják boldog esküvőjüket a st . . . . i templomban.

Következik egy másik hirdetés: „A temetkezési társulat ajánlja legujabban fölszerelt halotti készleteit, érczkoporsóit a tisztelt olvasó közönség részvétébe.“ Ezalatt van hirdetve nagy óriás betükkel: „Egy tarka kutya (hím) tegnapelőtt reggel kilencz órakor eltévedt. Ezüst nyaklánczán Cz. S. bélyeg van. A hűséges megtaláló tiz forint jutalmat kap.“ — És igy tovább.

A népdal eléggé jellemez egy népet, s Voltaire azt mondta, hogy ha valamely nemzet balladáit átolvashatja, történetükhöz megtalálta az utat. Ha most élne, a német nemzet izlését, társadalmi szokásait a hirdetések rovatából jellemzőleg festhetné le. *K. T. K.*

A robbantyúk.

(Torpedo.)

A jelenkor hadviselésében, midőn e régi jelmondat: „Többet ésszel, mint erővel“, szintén érvényesité jogát, nem csekély szerepet játszik a *robbantyu* (torpedo), mely a partvidékeken, midőn valamely hatalmasság nem támadó, hanem védelmi harczot visel, nagyfontosságu pokolgép s a kikötők megszállása ellen valódi cerberus gyanánt szolgál.

A robbantyúkat következőképen szokták alkalmazni:

Az erődök közelében levő mélyebb vizeken a szükségnek megfelelő számu robbantyúkat szórnak el, s hogy a partőrök tudhassák, mikor az ellenséges hajók robbantyúk közelébe érnek, azokat rendesen ugy helyezik el, hogy a megállapitott vonalak által kijelölt háromszögnek épen csucsára essenek. Ezt pedig az őröknek, azért szükséges eleve tudniok, mivel vannak oly robbantyúk, melyek a vizbe mélyebben sülyesztvék be és fölrobbanásukra a villanytelepet vonják segélyül. Utóbbiak csupán lőporral töltvék meg s villanysodronnyal lobbanthatják föl. Vannak ellenben oly robbantyúk, melyek fémburokkal bevont üvegcsőből állanak, melyeket bizonyos savval töltenek meg. E csövek végét horgonycsapok zárják el, melyek valamely kemény tárgygyal — pl. hajóval — érintkezvén, benyomulnak, az üvegcsöveket összezuzzák, miáltal a sav a vegyülékre ömölvén, a gyúpor föllobban. Az ily robbantyuk azonban csak a viznek felületén usznak s a hajók nappal kényelmesen kikerülhetik.

A robbantyúk a közelebbi franczia-német háboru kezdetével szintén szerepeltek a porosz partvidékeken.

A porosz robbantyúk nagyobbára a brukami Grusson-gyárban készültek s darabonként egyremásra 20 porosz tallérba kerültek, és csak állitólag oly romboló erővel birnak, hogy képesek a vérteshajókat is átfurni. A belső gépezetet a gyárosok a lehető legnagyobb titokban tartják s a lőszeranyagot mindig az illető föltaláló szolgáltatja hozzá.

Oly esetben, midőn a hadcsapatokat több felé kell alkalmazni, de a partokat sem lehet fedezetlenül hagyni, a robbantyúk roppant szolgálatot tesznek, mert nem szükséges oly nagy számu partőrséget alkalmazni.

Mihelyt az őrszemek észreveszik, hogy az ellenség hajója a vszélyes ponthoz ért, a villanysodronyt működésbe hozzák, s a gép azonnal iszonyu dörejjel pattan szét. Ily emberi ész szülte tengerirémet ábrázol képünk, épen midőn roppant erővel felszinre törve, pusztitó hivatását teljesiti.

Ki tudja, vajjon abban az esetben, ha az előrelátó porosz még a háboru kezdete előtt a balti és északi tengerpartot a robbantyúk legiójával el nem látja s a porosz hajóhadhoz képest nagyon is tulnyomó franczia tengeri erő ily veszélyes akadályokra nem bukkan, nem vett volna-e a háboru sötét koczkája egészen más fordulatot!

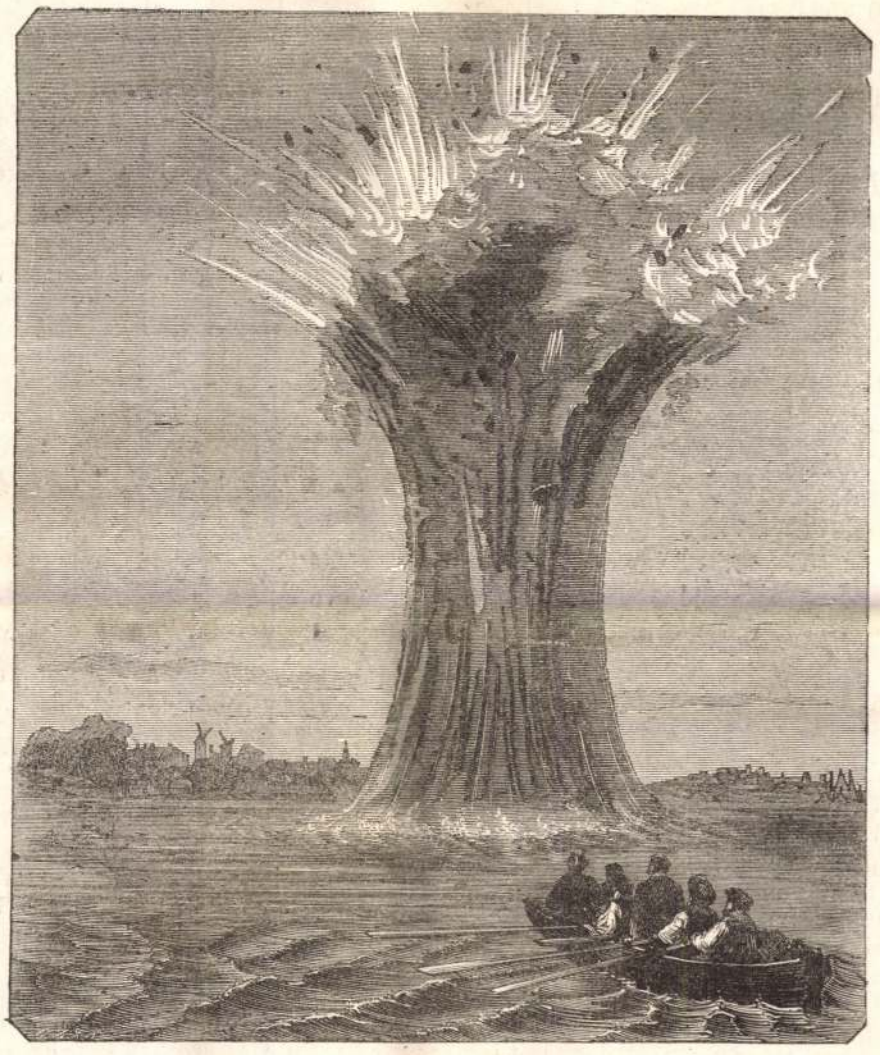

Egy torpedo fölrobbanása.

Egyveleg.

** (*Az 1869-ki népszámlálás végeredménye.*) Keleti Károly a népszámlálás vezetésével megbizott orsz. m. kir. statisztikai osztály főnöke, kiadta az utolsó jelentést a népszámlálásról, miután az eddig még hiányzott adatok Horvát-Szlavonországokból is beérkeztek.

Ez adatok beérkeztével a munka befejeztetett s az országos összegek lezárattak; e szerint 1869. decz. 31-én volt a *polgári népesség:*

Magyarországon: 5.499,462 férfi, 5.618,161 nő, összesen 11.117,623 lélek.

Erdélyben: 1.051,145 férfi, 1.050,582 nő, összesen 2.101,727 lélek.

Fiume város- és kerületben: 8153 férfi, 9731 nő, összesen 17,884 lélek.

Horvát-Szlavonországban: 487,809 férfi, 491,913 nő, összesen 979,722 lélek.

A határőrvidéken: 606,991 férfi, 593,380 nő, összesen 1.200,371 lélek.

A magyar korona területén az összes polgári népessége tehát: 7.653,560 férfi, 7.763,767 nő, mindössze 15.417,327 lélek.

Ehhez adva a tényleges szolgálatban volt honvédek 11,036 és katonaság 81,092 számát — a szent István korona országaiban jelen volt összes népesség 7.745,688 férfi, 7.763,767 nő 15.509,455 lélek.

A népszámlálási munka minden részletezése egy a statisztikai osztály által kiadandó nagy műben fog közzététetni.

** („*A kolozsvári első szintársulat*“) ezelőtt 50 évvel a következő tagokból állt: *Férfiak:* Öregebb Székely József (igazgató), Jancsó Pál, Pergő Czelesztin (igazgató), Török István, Farkas József, Simonffy György (diszitő), Göde István, ifj. Székely József, Gilyén Sándor (sugó), Kolozsvári Pál; *nők:* Székely Józsefné, (Ungár Anna), Hajós Jánosné, Koronka Borbála, Simén Borbála, Néb Mária, Keresztes Juliánna, Técsi Mária. E kevés számu társasággal ellentétben, a mostani működő személyzetnek van 53 férfi- és 27 nő-tagja, azonkivül 6 tánczosnője.

** (*Hányan és kik menekültek ki a magyar nők közül a forradalom után 1849-ben?*) Kossuth Lajos rendeletére Kabós alezredes Sumlában, decemberben 11-kén 1849-ben névjegyzéket állitott össze a menekültekről, kiknek számuk ott akkor 491 volt összesen. E névsorban a nők nevei is fel vannak jegyezve a mint következik: Gr. Batthyány Kázmérné, Foknerné, Dembinszkiné, Jasicsné, Vuja Auróra, Gyurmánné, Váradiné, Tarné, Kertészné, Árvainé, Hajdu Sára, Muntyán Száli, Varga Mihályné, Schönné, Balogh Istvánné, Molnárné, Jochter Barbara, Dombrowszkyné, Kreinmiller Józefa, Görög Péterné, Reinhartné, Szépné, Kállai Anna, László Juli, Vékeyné, Eisenpicklerné, Bodonekné, Horváthné, Kisné, Lévainé, Takács Mari, Tüzér Mari, Csermelné, Pásztoriné, Romancsek Mari, Lőrincz Istvánné, Aczélné, Steiner Jánosné, Vargáné, Brauer Theresia, Pap Julia, Tamási Mari, Juracsekné és Gloszné. Törökország többi városaiban hányan és kik voltak menekültek a magyar nők közül, még nincsen összegyüjtve. — Árvay László ur Szegedről a fentebbi névsorra helyreigazitást tesz közzé. Igy pl. Kabós alezredes fölemlit bizonyos Árvainé is, ki se Sumlán, se másutt nem létezett. Továbbá a névsorból kifelejtette Lévainé leányait, a kik Vidinben menvén férjül, később Sumlán telepedtek le egy időre férjeikkel.

** (*Hindu özvegyek a máglyán.*) Mi európaiak eddig azon hiszemben éltünk, hogy a hindu nőket férjük elhaltával az azokhoz való példátlan ragaszkodás vezette máglyára. Dr. Chever angol tudós azonban az indiai törvénykezésről irt legujabb munkájában egészen más kutforrásból származtatja le eme szokást. Okmányokat sorol fel, melyekből kitünik, hogy a braminok maguk hozták be törvényhozásukba e törvényt önvédelmi eszközül saját nejök ellen. Ennek érvényre emelése előtt ugyanis a hindu nők azzal szokták megboszulni magukat a férjök részéről tapasztalt elhanyagolás avagy kegyetlenségért, hogy mérget kevertek azoknak ételébe. Az angol kormány ujabban betiltotta az özvegyek máglyán való megégetését, minek következménye az lett, hogy az ily özvegyek most titokban lépnek máglyára, ha pedig nem teszik, saját családjok megveti őket s a legszolgaibb munkákra kényszeritik.

** (*A konyha-vetemények Angliában.*) 1503 körül a közönséges zöldséget még Brabantból hozták Angliába. A fejes és olasz káposzta Hollandból vitetett be 1510-ben Aschley által. A répa 1540-ben, a virágos káposzta (carfiol) pedig 1663-ban hozatott Cyprus szigetéről, de kezdetben oly csekély számban, hogy csak II. Károly idejében 1670-ben vált áruczikké. Tallard gróf franczia marsall 1704-ben londoni fogsága alatt a zellert honositá meg a britt szigeteken. A saláta VIII. Henrik idejében ritka étel volt. Ha Katharina királyné salátát akart enni, ugy azt Hollandia vagy Flandriából hozatta magának. Ugyanez időben esik a burgonyának és dohánynak behozatala Hasvkins, Drake és Radeigh által. Még a petrezselem is Egyptomból került, a borsó Spanyol-, a paszuly pedig Görögországból. A kerti virágok, mint a rózsa, liliom, szekfü, csak VIII. Henrik és Erzsébet kormánya alatt honositattak meg Angliában.

Miksát; politikai fogáshoz is kellett nyulni s ezt abban találta föl, hogy Cuspinian János nevü követét öt év alatt huszonnégyszer küldte Budára, mely sokszori küldetésnek valódi czélja a Corvinának Bécsbe való áthordása volt *). Itt is van ama művek legnagyobb része, noha igen sok könyv meg is van fosztva eredeti jelvényeitől.

Ezentul is szaporodott e könyvtár mindig magyar kiadványokkal, irodalmunk iránt érdeklődő tisztjeinek buzgólkodása folytán. Könyvtárnokai között találjuk a XVI-ik században *Lazius* Farkast, a ki nem volt ugyan magyar, de több évig élt és gyüjtött hazánkban; aztán *Zsámboki* János nagy-szombati magyart, a ki több ezerremenő kodexet hagyott e könyvtárnak; magyar ember volt a mult században *Kollár* Ádám; több éven át élt Pozsonyban *Denis* Mihály; hazánkfia volt *Endlicher* István és *Gévay* Antal stb., a kik mig egyrészt csaknem mindannyian világirodalmi nevezetességek, addig másrészt Bécset mindig előbbre tették valódi vagy ideiglenes hazájuknál s igyekeztek oda szállitani minden becsest.

A Bach-korszak alatt is folyvást növekedett az által, hogy a magyarországi nyomdáknak ide is kellett adni példányt nyomtatványaikból, miután azonban e rendelkezés a kiegyezkedéssel megszünt, azóta a magyar irodalom termékei majdnem teljesen hiányoznak.

És most áttérhetünk a sajátképeni városra. Azt már érintettem, hogy körülbelül 40—50,000 magyar lakót számitanak most Bécsben, mely szám mindensetre elég tetemes arra, hogy tekintetbe vegyük mi is. A mi az utczákat illeti, Magyarországra emlékeztetnek a következők: *Eszterházy*-Gasse, *Haydn*-G., mely hg Eszterházi hires karmesterétől nyerte nevét, *Károlyi*-G., *Lenau*-G., *Thury*-G., *Ungar*-Gasse, egyike Bécs legnagyobb utczáinak, *Zenta*-G., *Zeng*-G., *Pálffy*- és *Zrinyi*-Gasse.

Korábban egy egész előváros volt a Thury névvel kapcsolatban (Thury-Vorstadt), mig ma csak egy kicsiny utcza viseli e nevet. Eredetét onnét vette ez elnevezés, hogy a város nyugoti oldalán fekvő szabad térségre, melyen hajdan Siechenals nevü kis falu állott, 1646-ban egy Thury János nevü téglagyáros magyar ember kezdett épitkezni legelőször, s az általa falbaillesztett emléktábla még a mult században is megvolt, következő döczögős méretü német verssel:

Vor alters allhie ein dorff standt,
Welches Siechenals genannt,
Als man zelt 1529. Jahr,
Von Türken zerstöhret war.
Anjezo als man 1646. sagt,
Johann Thury dis Haus erbauet hat.

Bécs templomaiban is találunk többrendbeli magyar tárgyat. Igy például a Szent-István templomban van egy, bizonyos Egri nevü magyar ember által festett, oltárkép, külön kápolnában, mely 1696-ig a máriapócsi templom tulajdona volt, azóta azonban itt tartatik. Ugyanennek sirboltjában nem egy magyar ember nyugszik; olyan pedig, a ki hazánk történelmében is szerepel, épen sok. A Lipótvárosban van továbbá egy kápolna, mely a föntebbi pócsi Mária-képről van elnevezve, miután 1713-ban a pestis alatt ott volt az tisztelet tárgya; a Margit-városrészben Szent-Margitnak van egy kápolnája Oláh Miklós esztergomi érsekre vonatkozó emléktáblával; Szent-Ulrich templomát 1683-ban gróf Szeréni Károly alakittatta át; Kärnthner-Strassen van a magyar nemzeti templom, melyben minden ünnep- és vasárnapon magyar egyházi beszédek tartatnak, s mely régenten a Johannita-lovagok egyháza volt; végre a máriahilfi nagy és szép plebánia-templomot 1713-tól 1730-ig herczeg Eszterházi épittette.

A közelebbi két század története a társadalmi téren is nagyon sok magyar dolgot ismer, miután főurainknak tetemes része hosszu időn át csak annyiban ismerte hazáját, a mennyiben a külföld nagy városaiban s ezek között első helyen Bécsben eltékozolt pénzét Magyarország szolgáltatta, de más különben kevés gondot okozott nekik e „barbar ország.“ Bizonyitja ezt az, hogy a herczeg Batthyány, Pálffy, hg. és gróf Eszterházy, gr. Károlyi, Forgách, gr. Sándor, hg. Grassalkovich a régebbi időkben milliókat pazaroltak el Bécsre, akár pompás palotáikat, diszkertjeiket, akár műgyüjteményeiket tekintsük is. Otthon a muzeum fenállása óta folyvást nyomorog, a Lipóttemplom kupolája beomlik s éveken át érintetlenül marad, mig itt nagyszerü templomok és paloták emelkedtek magyar pénzen, hazánk kárára!

*) Toldy Ferencz. A magy. nemz. irodalom története. III. kiadás. Pest, 1862. II. kötet, 33. lap.

Kevés megjegyezni valónk van még hátra. Ha mindent el akarnánk sorolni, a mi itt Magyarországra emlékeztet, akkor iveket irhatnánk tele, mert minden nagyobb gyüjtemény (Belvedere, császári kincstár, cs. természettár stb.), minden utcza, minden üzletág, végre minden temető erősen bizonyitja, hogy hazánk közel fekszik Bécshez, de csakis még nehány gyüjteményt érintek meg, melyek hazánkra vonatkoznak.

A magán-*könyvtárak* közt nevezetes hg Eszterházié és a gróf Keglevicheké; e század első felében igen szép *ásványtára* volt hg. Eszterházinak, Lethenyei tüzérezredesnek és Udvarnoki Lajosnak; *régiség-gyüjteménye* gr. Eszterházi Jánosnak, Légrády Imrének és Böhm Dániel József udvari vésnök hazánkfiának; a *képtárak* között hg. Eszterházié volt egyik büszkesége Bécsnek, mely azonban már meg van mentve hazánk számára; szép *pénzgyüjteménye* volt gr. Eszterházi Jánosnak, Schimko tanárnak és Gyoroki Edelsbacher táboroknak. S megemlithetjük végül, hogy a kőmetszés föltalálása után Bécsben a legkitünőbb eféle műintézetet gróf Pálffi Ferdinánd állitotta fel.

Imé, egyes adatok, töredékek ahoz, hogy e szomszédos nagy város mennyi magyar pénzt, ritkaságot és kincset fogadott magába s tartalmaz most is. Uton-utfélen szemünkbe ötlenek ezek s fölkeltik lelkünkben a legmélyebb sajnálkozás érzetét a fölött, hogy mindez el van temetve egy világváros pénzforgalma és kincsei közé, a helyett, hogy itthon szegényes gyüjteményeink alapját és értékét növelnék. Nekünk hosszu századokon át gondolnunk sem lehetett történeti emlékeinkre, mert előbb saját életünket kellett a végsőig fokozott küzdelemben megmenteni s a mig mi küzdöttünk, addig részint saját hazánkfiai, részint a szemes idegenek külföldre vitték kincseinket. Ma a mozaiknak csak egyes darabjait birjuk, mig a nagyobb rész szét van szórva a szélrózsa minden irányába.

De ha a magyar tudományosság szempontjából őszinte sajnálkozás fogja is el keblünket, mégis találhatunk egy körülményben megnyugvást. Bécs negyedfél századon át hazánknak sok véres napot szerzett az ott székelt kormány átkos működése által, s a velünk folytatott harcz ma sem szünt meg egészen, habár most csak a toll szolgál is támadó fegyverül, de mind ama szenvedésekkel, mind a bécsi lapok kaján kifakadásaival szemben nyugodtan hivatkozhatunk arra, hogy Bécsre volt befolyása a magyar elemnek és pedig sokkal inkább a közmüvelődés szellemi, mint a hadviselés anyagi terén. S ha netalán bekövetkezik is azon idő, melyben Ausztria német eleme a Nagy Németország egyik tartományává olvad be: akkor is meglesz emlékünk a magyar eredeti s maradandó becsü műgyüjteményekben. *Eötvös Lajos.*

Hirdetések hirdettetnek.

Sok ember van, kinek szeme legelsőbben is a hirdetéseken akad meg, s csak miután ezeket átfutotta, kezd a lap komolyabb olvasásához. Üzletemberek a nagyobb lapokat néha a hirdetési rovatokért járatják. Lényeges része a hirdetésrovat a mi lapjainknak is, de még sem annyira, mint a németeknél, hol a hirdetést minden hiábavalóságokra is igénybe szokták venni, mi néha mosolyt idézhet elő az olvasóközönségnél.

A németekről azt tartják, hogy magukba zárkozottak, nem közlékenyek, de hirdetési kóruk ellenkezőt tanusitni látszik. A nagyobb napilapok levélszámra a legkülönösebb hirdetéseket hozzák. A „Hon“ közölt a napokban egyet kuriozum gyanánt. Egy uriember tudatja fiának halálát „megszomorodott szivvel,“ s alatta mindjárt „örvendező kebellel“ hirdeti, hogy kedves neje őt ugyanakkor egy ép egészséges fiucskával ajándékozta meg. Ez alkalom inditott engem arra, hogy a német hirlapok hirdetési rovatát a magyar olvasóközönséggel megismertessem, közölve néhány olyan hirdetést, mely már, fájdalom, itt-ott hozzánk is kezd átszivárogni.

A németek ujságaik utján kikürtölik, dobra ütik legtitkosabb érzeményeiket is. Bár rejtett név alatt, de mégis az olvasóközönség szemléjére kitéve hivják meg kedvesöket „találkára a szokott helyen;“ másik héten vagy már másnap a kisasszony válaszol a hirdetés közt, hogy „miért nem jelenhetett meg,“ s uj határidőt tüz ki „a régi szokott helyen.“ És igy szerelmét nemcsak kedvesének sugja meg, de hirdeti azt a kölni vagy berlini ujságban egész Európa előtt.

Mutatványul álljon itt egy gyönyörüséges példány. Egy kölni kisasszony válaszol Berlinben lakó kedvesének: „A korona vendéglőben: Bocsánat, bocsánat, nem rajtam állott. Levelet ohajtanál, de hogyan? Itt nem maradhatok, miért? azt ugy is tudod. Legutóbbi leveledet elolvasván, elégettem. Őszszel találkozhatunk . . . ha levelet nem kapsz is, ne aggódjál, mindig hived marad *Juliád.*“

Egymástól távollakó kedvesek születésnapjaikon szintén ilyenformán üdvözlik egymást. A tulérzelgős német kisasszony nagyon mindennapiasnak tartja ez üdvözlést levélbe zárva küldeni illető rendeltetésére. Mint az iskolás kis leány, ki büszkeségében, hogy reá egyszer titkot is mertek bizni, mindenkinek kifecsegi azt, ugy az is gyönyörködik abban, hogy titkos szerelméről a nagy közönség tudjon valamit. Betéteti tehát a kölni ujságba igy: „Háromszor dörgő Éljent *R* . . .“ — Henrikhez Neumarktba. „Igen, erős bizalma van hozzád, annak, a ki e sorokat küldi.“

A németek szeretete, szerelme, barátsága, a mint ezt egymásnak ünnepnapokon kifejezik, a német ujságok jövedelmének lényeges részét alkotják. Azt vélnők, hogy testvérek megelégesznek azzal is, ha névnapjaikon egymásról csak levélben emlékeznek meg. Korántsem, ott az ujság, s tuczatszámra olvashatjuk „Kedves nővéremnek sok boldog névnapot kivánok.“

Ha több barát mulat egy helyen, kedvök kerekedik, s betétetik a helyi lapba: „A . . . Henriette kisasszonynak sok boldog névnapot kivánnak néhány barátai.“

Sok üdvözlet aztán versbe van foglalva, de e versek oly siralmas kontárművek, hogy lehetlenség még leforditni is.

A házassági ajánlat csakugy áradoz. Gazdag szivü, szegény erszényü urak és urnők derüreborura ajánlgatják magukat, ha akadna valaki, kit lépre vehetnének. A „Wiener Zeitung“ egyik számában ez áll: „Egy 28 éves ur, nőül óhajtana egy nála kevéssel ifjabb özvegyet, vagy leányt, ki százezer forinttal rendelkezik. A levél W. D. S. czim alatt postán maradva — Bécsbe czimzendő.“

Egy másik, ki már nem áll ily kedvező anyagi körülmények között, fősulyt a szépségre fektet. Halljuk, mint terjeszti elő ügyét:

„*Házassági ajánlat.* Egy kellemes külsejü, kellőleg nevelt nőtelen ifju, ki jelenleg 1600 ftnyi biztos jövedelemmel rendelkezik, mi azonban remélhetőleg emelkedni fog, ohajtana nőül nyerni egy kiválóan szép ifju kisasszonyt. Nélkülözhetlen kellék, hogy a nő mivelt legyen, háztartása, jó természete, tiszta belátása, szelid kedélye által oda idomitva, hogy férje boldogságát eszközölhesse. Azon nő, ki magában e feltételek teljesitésére hivatást érez, kéretik, levelét postán maradva X. Y. Z-hez intézni.“

A nőhalászat mintaképe ez is, mely különösen szülőkhez s gyámokhoz van intézve: „Egy üzlettel biró fiatal ember, kinek évi jövedelme középszámitással 1600 ftra tehető, egy tisztességes családnál szeretné magát bemutattatni, hol alkalma lehessen valami jómódu leánykával találkozni, hogy aztán kölcsönös beleegyezés folytán közöttök szorosabb viszony füződjék. Szülék és gyámok, kik ez ajánlatot elfogadják, forduljanak poste restante M. K.-hoz Bécsben.“

A bécsi ujság egy másik számában valami szép fiatal ember hivja föl a nőközönség figyelmét. Lefesti szőke göndör szakállát, fekete égő szemét, megemliti, hogy középszerünél magasabb, szép deli termetü, szépen tud énekelni, s a mi legfőbb nyereség, soha senki sem látta még haragudni, mi pedig a házasélet boldogságának egyik alapja. Függelékül azt is fölhozza, hogy jó család ivadéka. Kivánatra bemutatja magát. — Ugyanazon számban egy ifju ur, egy fiatal asszonyt keres utitársul Olaszországba.

No, de hát ezt még csak el lehet türni, azonban megtörténik az is, hogy a nő jár a legény után, s ilyen leplezett hirdetést tesz közé: „Bérbe adandó félévenként egy magánosan és függetlenül élő nő házánál egy világos, kellemes szoba, melynek ablakai a főutczára nyilnak. Középidejü, szabad uri egyén előnyben részesül. Személyesen értekezhetni délután három órakor. *P. M.*“ Természetes, hogy e magános nő megunta a magányt, s férjet akarna vadászni. — Leplezetlen őszinteséget tanusit a következő hirdetés:

„Egy becsületes nő, harmincz és negyven év közt, nem igen szép, de nem is visszataszitó, kinek jövedelme 700 forintra rug, ohajtana férjül egy szeplőtlenjellemü férfit, negyven és ötven év közt, gyermektelent; föltételül azt tüzi ki, hogy adóssága ne legyen, s az övével megfelelő jövedelemmel rendelkezzék. Azok, kik e tárgy felől komo-

Vas Ujs. 1871. 21. l.

Egri festő 1960

Művészete jelentős hatással van a mai fiatalok fejlődésére.

Péter Imre: A fiatal képzőművészek Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8.l

EGRI BALÁZS

2004. szept. 24. NÉPSZABADSÁG

12. old.

Építészet

Potenciálnövelő

Technológiai innovációs központ és inkubátorház Szombathelyen

Szombathely a Kelet felől érkező számára kósza gyárkéményeket és színesben is szürke üzemcsarnokokat mutat, a képet csak egy-egy bevásárlóközpont vagy benzinkút szokványos foltja töri meg itt-ott. Nem jól van ez így. A városnak pont arról az oldalról nincs „arca", amerről a nemzetközi főútvonalak megkerülik. A látvány különösen esős, borongós délutánokon vigasztalan.

Persze az élet, ami itt zajlik, nem túl változatos. Az emberek többsége vagy dolgozni, vagy vásárolni jár ide. Akár úgy, hogy miután az egyik csarnoképületben ledolgozta a munkaidejét, átautózik a másik csarnokba, hogy bevásároljon. Amit esetleg ott nem kap meg, azt a nagycsarnok közelébe telepedett kisebb csarnoképület kínálatából szerzi be.

Egy kellemes arányú, jól megtervezett épület szinte kiragyog egy ilyen környezetből, pláne ha az idő tiszta, és az elkerülő út felüljárójáról nézzük a délelőtti napsütésben fürdő homlokzatot. Az építész, *Egri Balázs* – a beruházás nagyságát tekintve kissé szokatlan módon – meghívásos pályázat útján kapta meg a lehetőséget az inkubátorház tervezésére.

A bérlők az ipari parkba beszállító, újonnan alapított, helyi érdekeltségű kisebb cégek, amelyeknek nagy könnyebbséget jelenthet az olcsó és megrendelőhöz közel fekvő műhely, raktár, iroda. Persze csak átmenetileg, hiszen az évek során fizetendő bérleti díj fokozatosan eléri a piaci ár szintjét. Mindez a tervezőtől rugalmasan alakítható belső tereket kívánt, amihez még két követelmény: az alacsony költség és a jól ütemezhető építés társult.

Jelenleg a teljes épületegyüttes első három üteme készült el. Szinte kár megtudni ezt, hiszen az összképből a következő három egyáltalán nem hiányzik. Az alaprajzi elrendezésből viszont kiderül, hogy a központi magból kinövő „csápokat" lehetne még hosszabbra növeszteni. A mag ugyanis a lépcsőházat, a lifteket, a vizesblokkot és a gépészeti helyiségeket foglalja magában.

A már említett irodákon és műhelyeken túl van itt egy szakaszolható, tolmácsfülékkel ellátott konferenciaterem is, az épület első szintjén. Erre azért volt szükség, hogy munkaadók és beszállítók akár helyben – utazás és különösebb szervezés nélkül – bármikor találkozhassanak. Íves fémburkolata messziről vonzza a szemet, csakúgy, mint a négyemeletes irodaszárny kellemes kiosztású ablakai, amelyek mögött egységnyi méretű terek sorjáznak. Ezeket ajtók kötik össze, de mindegyikből ki lehet lépni a folyosóra is – a bérlők gyors cserélődése és várható anyagi helyzete nem kívánhat ennél többet.

Ami ezt a viszonylag kisméretű házat jelentőssé teszi, az nem a belső kialakítása, a rendeltetése, még csak nem is a külső homlokzatai, hanem a környezete. Reklámfelületként szolgáló csarnokok, manőverező kamionok, több ezer férőhelyes parkolók, harminc méter magas oszlopon forgó cégemblémák, hangosan csattogó hatalmas zászlóponyvák a szélben, tizenakárhány köbméteresre felfújt, lapos tetőkön imbolygó kabalafigurák, por és szántóföldek alkotják ezt a környezetet. Itt ezerötszáz négyzetmétert be lehetett volna úgy is építeni, hogy eltűnjön, elvesszen a szomszédos két gyár közötti telken. Pedig az inkubátorház egy jól szervezett ipari park emblematikus épülete, hiszen nem más, mint nemzetközi nagyvállalatok és a helyi kötődésű szellemi potenciál egyfajta kapcsolódási pontja. Talán éppen ezért áll jól neki az amúgy is praktikus tagoltság, a tagonként más színű homlokzatok, a rideg környezetben szinte játékosnak ható, íves fémlemez burkolat. Tudja azt, amit a környezete nem: messziről vonzza a tekintetet, és közelről is emberi léptékű tud maradni.

Még az épület fölé emelkedő középső magból szárba szökkenő élénksárga antennaszerűség is sokféle üzenetet hordoz. Pláne, ha a szomszédban meredező gigantikus gyár- vagy bevásárlóközpont-emblémákkal állítjuk párhuzamba, melyekről az embernek néha az a furcsa érzése támad, hogy arányosan kicsinyített másuk valahol messze, a világcég elnöki irodájában lévő térképbe van szögként beverve. Ez a sárga antenna elsősorban dísz, ami megerősíti az épület függőleges irányultságát, de jelzésnek sem utolsó, amely az ipari parkon belül az egyedülálló rendeltetésre vonatkozik. Ám éppenséggel jelképként is értelmezhető, hiszen az antenna meglehetősen régi (tele)kommunikációs segédeszköz, amely a felek – esetünkben a város és agglomerációja, illetve az ipari park multijai – közötti információáramlást, együttműködést könnyíti meg.

JENEI LÁSZLÓ
az OCTOGON Építészetkritikai Műhely tagja

Bezárt mozi, óvóhe vasúttörténeti par

Új vagy éppen szokatlan helyeken is látható majd az október 15-én kezdődő tíznapos Budapesti Őszi Fesztivál. Egy bezárt moziban, a Margit körúti Átriumban tartották például tegnap a sajtótájékoztatót is. (Egyelőre nem tudni, mi lesz a mozival, a főváros – mint *Schiffer János* főpolgármester-helyettes elmondta – továbbra is azt szeretné, ha megmaradna a kulturális funkciója.)

A Cinemascope című kiállítás megnyitóján, október 16-án az amerikai *David Shea* koncertje lesz. A Cinemascope a művészeti ágak közötti átjárhatóságot mutatja be a képzőművészetet, a filmet, az építészetet és az előadóművészetet keresztezve. További érdekesség: a háromtagú e-Xplo művészcsoport multimédiás „városnéző" buszútjai a város ismeretlen arcát fedik fel. A performance a fesztivál alatt többször ismétlődik.

A budai Várhegy alatti óvóhelyen berendezett Sziklakórházban eddig csak filmeket forgattak, most a Krétakör Színház játssza itt *Térey János* A Nibelung lakópark, 3. rész: Hagen, avagy a gyűlöletbeszéd című művét október 22–23-án. Az előadás körülbelül négy óra hosszú, szünetet nem tartanak, meleg öltözet ajánlott.

A Vasúttörténeti Parkban Európa egyik legfoglalkoztatottabb zeneszerzője, *Olga Neuwirth* hallható. Most egy olasz zeneszerző-látványművésszel együtt, *Robert Paci Dalóval* Pasolini-, Gramsci- és Leopardi-sz val készített ber 23-i per anno zero.

A Mafiln ban, a Rón színházi elő sulatok álla tóber 15-én izraeli Batsh Mamootot Aztán okt svájci Cie P házi prod ugyancsak október 22- Klangforun zenét játszó francia Irca közös konc

Négy helyen a Kréta

Az Erzsébet téri Gödör Klubban tartotta sajtótájékoztatóját tegnap a Krétakör Színház. Azért itt, mert a nagyobbik, korábban színháznak szánt teremben szívesen dolgozna a csapat. De nem kaptak ehhez engedélyt. Azaz az ideiglenes szakhatósági engedélyekhez bizonyos munkákat még el kellene végezni a félkészen hagyott épületrészben. Ez körülbelül 20 millió forintba kerülne, még szponzort is találtak erre. De a főváros és a kulturális minisztérium nem támogatja, hogy megnyissák ezt a teret a közönség előtt, míg nem döntenek a Gödör jövőjéről.

Addig is több helyen játszik a 2005-ben tízéves Krétakör. A Siráj című, több díjat is nyert produkciójukat a Fészekből átvitték már szeptemberben a Thália Régi Stúdióba. Itt tartják majd április végén évadjuk utolsó bemutatóját: Ibsen Peer Gyntjét rendezi *Zsótér Sándor*. Az első premier, a Feketeország a Millenáris Teátrumban lesz október 1-jén. Az előbemutató a Művészetek Völgyében volt. A darabhoz ezer WAP- és SMS-hírből készü *di István* monológokat, zenés amelyet *Schilling Árpád* rendez Hazámhazám című előadásuk

Szokatlan helyszín, a Szent kórháza ad helyet az októb *Mundruczó Kornél* rendezte *T* Nibelung-lakóparkot. Ezért a 21-én Szép Ernő-díjat kapott T pad is egyik játszóhelye a Kréta Mizantróp és a Nézőművészet februártól a Kasimir és Karo *Twiehaus* állít színpadra.

Schilling elmondta, a Kréta utazó magyar prózai színház, e ország 30 városában játszanak r kat turnéznak, de két kőszính csak művelődési házak, klubok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Egyetemi Lapok
1976 APR 12
Egri Erzsébet
1021

Berzsenyi alkotókör

Az év elején, január heteiben képzőművész-, jogász-, építészhallgatók, fotósok, nyomdászok: alkotó szellemű fiatalok elhatározták — együtt tovább. Az alkotóközösség tagjai — egy korábbi cikkünkre ekhózva: múzsafiak — az egyes művészeti ágak sajátos lencséin át igyekeznek felmutatni életüket, életünket: itt-létünket.

Dolgaikat megvitatják, egymás tehetségét, vágyaikat bontogatják, új és új művészeti ágakkal ismerkednek, barátkoznak, s példáért, okulásért visszapillantanak előnyire. Együtt-munkálkodásuk: a szemnek, az észnek és a kezeknek az összefogódzása, hogy „kapaszkodókat találjanak a világ falán". Ezt az összefogódzást, a jövőt kísérjük mi is, amikor az egyik művészi megközelítés, a költészet napján a kör néhány alkotását mutatjuk be.

— sk —

Egri Erzsébet: Sz. M. portréja

MINDENSÉG DÉVA VÁRA

címmel új irodalmi összeállí-
ást mutat be az Egyetemi
Színpad április 20-án. Kelet-
európai fiatal magyar költők
verseiből szerkesztette Med-
rigy Endre az estet, amelyhez
Czine Mihály egyetemi tanár
mond bevezetőt.

Az emlékezetes, sikeres
Csillagtáncok kara című műsor
folytatásaként, de azt megha-
ladva: közép-kelet-európai
térszerű nemzeti-nemzetiségi

garde hatását is túllépve, egy-
fajta egyetemességre, szintéti-
zálásra törekszenek. Akár si-
ratót feldolgozásban, mint Tótk
László az *Átkelés*-ben, akár a
vendégmunkások gyökértelen-
ségének kritikájában a jugo-
szláviai Domonkos István. A
kárpátaljai fiatal generáció —
Fodor Géza, Balla Gyula —,
akiket a komáromi *Új Forrás*
mutatott be legutóbb, az érté-
ket az egyetemest keresik a

KONY

A világ anekdotakincse

Békés István „a történetírás törpéjének" nevezte egyik kötete előszavában az anekdotát. Ez a meghatározás jól illett az előző kiadásban megjelent köteteinek kishistóriáira (*Új magyar anekdótakincs*, *Legújabb magyar anekdótakincs*), de igaz volta még szembetűnőbb e legfrissebb kötetében. A szerző ért ahhoz, hogy elevenen jellemző, ízes, formás előadásban, kurtán összefogva és csattanókkal tetézve mondja el a világtörténet és a kultúrhistória ismert (és kevésbé ismert) szereplőihez

szocialista világhatalom ázs
részeivel egységben egy k
lön kötet készül.

Az első kötet elején a föl
rész földtörténeti múltja,
mai domborzat kialakulása,
éghajlat, a víz, a növény
és az állatvilág földrajza k
pott helyet. A természetfö
rajzi áttekintést követően
kontinens benépesülésér
több évezredes folyamat
népeinek jelenlegi elhelyezk
dését, Európa gazdaságár
alapvető vonásait ismerteti

Műv

Geertgen tot Sint Jans

Harmincadik életévét
sem töltötte, és teljes ne
sem őrizte meg az utók
Csupán a keresztnevét t
juk, és azt, hogy a Szent
nos-lovagok haarlemi rend
zában lakott. Hiteles alkot
is alig maradt. Életművé
kutatók néhány gyér adat
és a stíluskritikai módszer
gítségével próbálják összeá
tani — máig sem végle
eredménnyel. Egy azonb
bizonyos: a gótika és a re
szánsz határmezsgyéjén
Geertgen tot Sint Jans
ven emlegetett festő a

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 NOV 30

Egri Erzsébet,

NAPLÓ (VESZPRÉM)

festőművész

1021

Műterem a város szívében

Aligha vitatható, hogy Veszprém az utóbbi években nemcsak lakossága és gazdasága alapján tartozik a dinamikusan fejlődő városok sorába, hanem szépül és épül esztétikailag is. Különösen nagy érdeklődéssel figyeli a közvélemény, hogyan alakul Veszprém megújuló belvárosa. Örvendetes az is, hogy a régi veszprémi épületek – megtartva műemléki, vagy formai jellegüket – új köntöst kapnak. Ezek közé tartozik a Szabadság tér 12-es számú ház is, amely megnyerő homlokzati megjelenésével a város egyik legszebb épülete lett. Megfigyelhető az is, hogy ezek az épületek a belső udvarok kialakításával nemcsak egy frontról hívják fel magukra a figyelmet. Belső átriumok, erkélyek, folyosók, balkonok, padlástér-beépítések is gazdagítják a látványt. Sokan felfigyeltek már arra a háromszög alakú üvegfelületre is, amely tágra nyitott szemmel tekint a most kialakuló belső udvarokra. Többen találgatták, mi lesz majd itt, kik fognak itt lakni.

Minden szempontból nagy figyelmesség a város vezetése részéről, hogy ebben a hatalmas belvárosi rekonstrukciós munkában arra is futott a figyelmükből, hogy itt a város szívében egy műteremlakás is helyet kapjon. A közelmúltban be is költöztek a boldog tulajdonosok: fiatal művészházaspár, kis családjával.

★

A két művésző Egri Erzsébet festőművész és Orr Lajos szobrászművész. Velük beszélgetve megtudtuk, hogy eddigi életpályájuknak sok közös vonása van. Mindketten dunántúli születésűek, a Balaton vonzásában éltek, majd a Budapesti Képzőművészeti Gimnáziumba kerültek (ahol később együtt tanítottak), azután a Képzőművészeti Főiskolán diplomáztak.

Egri Erzsébet Siófokon született, a főiskolán Gerzson Pál tanítványaként végzett 1979-ben. Rajzot és ábrázoló geometriát tanított volt gimnáziumban, a Török Pál utcában. Pályája alatt már sok kiállítást mondhat magának. Rendszeres résztvevője volt a Szegedi Nyári Tárlatnak, Siófokon a városi művelődési központban volt önálló tárlata. Budapesten „Válaszó térben" címmel részt vett a rendhagyó kiállításon, ahol a volt Gerzson-osztály mutatta be műveit. A ferencvárosi pincetárlat is bemutatta festményeit.

Egri Erzsébet: Falmászó.

★

Mindkettőjüknek nagy esemény volt, hogy Veszprémbe kerülhettek, és megkaphatták a belvárosi műteremlakást. Elmondásuk alapján a természeti környezet biztos, hogy művészetükre is nagy hatással lesz. Elragadtatással beszélnek a városról, az itteni emberekről, egyszóval látszik, hogy jól érzik itt magukat. A szobrász még arra is ügyel: igyekszik úgy dolgozni, kalapácsolni, hogy ne zavarja a lakókat. Bemutatásukhoz minden szempontból hozzátartozik az is, hogy a kis család emlékezetes esemény elé néz: várják második gyermeküket. A művészházaspár is azon családok közé tartozik, akik most raknak itt fészket, mindnyájunk örömére.

Veszeli Lajos

Kosszabb állagú 2 szoba konyhás lakás kedvező áron sürgősen eladó. Nyaralónak, műhelynek is alkalmas. Érdeklődni délelőtt 11-ig délután 3 órától. Küngös, Kossuth u. 13.

Kaposvári garzonlakásom elcserélném kisebb lakásért Veszprémbe, vagy Balatonalmádiba. Érdeklődni: Kaposvár, Léva-köz 4. II. 3. Fekete.

AUTÓ-MOTOR

IT frsz. Volkswagen Variant jó állapotban eladó. Érdeklődni: mindennap 15 órától, szombat, vasárnap egész nap. Edenhoffer, Adásztevel, Alkotmány u. 7.

sarok. Nyitva: 9–17 óráig. Szakmai órák: 16–18-ig szombaton 9–12-ig.

RIASZTÓBERENDEZÉS SZERELÉSE garanciával lakásba, nyaralóba, autóba. ALARM GMK 50-307 délután.

MENYASSZONYI RUHAKÖLCSÖNZÉS! Gyönyörű külföldi modellek, nagy választékban. Szombaton nyitva: 13 óráig. Siófok, Mártírok u. 5. Kertmozi mellett. Telefon: 10-037.

Jóminőségű bakonyi mész megrendelhető Tés mészégető Banyó Sándor. 270 Ft/mázsa házhoz szállítva.

Házasságközvetítés! Társkeresés! Kérésre díjtalan tájékoztató. Harmónia 8105 Várpalota, Pf. 25.

Egész évben üzemelő üdülőnkbe felszolgálónőt felveszünk. Jelentkezés személyesen az üdülővezetőnél. ÉPFU üdülő Révfülöp, Halász u. 37.

Anyagkönyvelőt – lehetőleg gépkönyvelői ismerettel – azonnali belépéssel felvételre keresünk. Bér, megegyezés szerint. Jelentkezni: Veszprém megyei Patyolat Vállalat (Veszprém, Vörösoktóber u. 99.) főkönyvelőjénél lehet.

ZD-s Polski Fiat 126-os személygépkocsi eladó. Érdeklődni: Veszprém, Eötvös u. 8/I.

Két és félszobás, kertes családi ház Veszprém belvárosában eladó. Fenyves u. 9. Érdeklődni: péntektől vasárnapig.

Platós UAZ friss műszaki adó. Érdeklődni: egész nap rém, Munkácsy u. 3/B. VIII.

Veszprém megyei Patyolat azonnali belépéssel tal keres. Jelentkezni az ig osztály vezetőnél (Veszprém október u. 99.) lehet.

Vermona elektromos zon gedűgép eladó. Veszprém u. 30.

Kedvező megegyezéssel Hajmáskér Széchenyi u. alatt 2 szoba összkomfortos ház, fűthető garázzsal, m

Haszkovó úti garázstelepen aknás garázs sürgősen eladó. Érdeklődni: Veszprém, Felszabadulás u. 59/I. lph. 22.

Elveszett egy zsemleszínű skót juhászkutya Pápán. Egyik füle egyenes. Megtalálója jutalomban részesül. Felszabadulás u. 24.

A Bányászati Aknamélyítő Vállalat Bakonyi Körzetvezetőség, Halimba

FELVÉTELT HIRDET

külszíni és föld alatti lakatos, villanyszerelő

munkakörökre.

Személyi számítógépek, irodai szalagos és zsebszámológépek, CB-rádiók és tartozékaik, kvarcórák, kvarcjátékok, Hi-Fi berendezések, fotótechnikai berendezések VÉTELE–ELADÁSA. PÁPA, FŐ TÉR 14.

FOTO. ELEKTRONIK IPARI SZÖVETKEZET

A VOLÁN 15. sz. Vállalat balatonfüredi üzemegysége

felvételre keres

munkavállalókat az alábbi munkakörökbe:

EVÍZIÓ

ism.) 8.05: Is- kísérletek II. épisk. I. oszt.) lv 8.45: Maált. isk. alsó izika (ált. isk. . isk. 3. oszt.) 10.00: Európa tő filmsorozat öltések. NSZK . rész: Skócia kolatévé. Del- 15: Játék műs benn 15.35:): Hírek 16.20: sehszlovák film .10: Tévétorna ló kb: 20.10: hét műtárgya film 23.15:

közvetítés Pécs rajzfilmsorozat nyájjal 18.45: filmsorozat (is 18.55: Természszerű balettrés A válás. Jugo 2. 21.55: Belep Bencsik István újság

MOSZKVAI

6.00: Híradó környéki erdők művészet 8.50 12.30: Hírek Az orosz besz és a moszkvai Népi Demokra mal újabb kal és a törvény Sakkvilágbajno emberekkel 1 bajnoksága: S 19.35: Mi? H nokság 20.55: művészek konc

rország–Jugo- bda-mérkőzés

di televíziók

SZLOVÁK TV

8.45: Ez történt 24 óra alatt (ism.) 9.25: Óvodások oktató Tévéfórum (ism.) 10.30: A TA rész (ism.) 11.35: A rendőrse (ism.) 11.45: Óceán, sivatag Angol természetfilm 15.30: Röv ernyőn 16.30: Tűz a fa mélyé 17.00: Mit nem látunk a képe meretterjesztő műsor 18.10: Bu zin 18.25: Nótaszó 18.40: Híra szövetkezetek kongresszusának 20.00: A TASZSZ jelenti 7. rés mes Prága. Zenés műsor 22.0 óra alatt 22.15: Roncsok palo film

II. MŰSOR

16.55: Magazin Kelet-Szlováki

EGRI ERZSÉBET

Magyar Hírlap 27. évf. 193. sz. 2004. aug. 18
14. o.

Egri Erzsébet festőművész és Orr Lajos szobrászművész közös kiállítása nyílik a keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központban augusztus 20-án, 11 órakor. *(mh)*

noz kapcsolódóan:

Egri Erzsébet, [ ]

L: Kokas I.

Tandi L: Miállítási jegyzetek 108–112.

Tiszatáj, Szeged, 1980-nov XXXIV/11.

Nyíregyházi Napló 1998. dec. 21.

Egri Erzsébet festőművész

Napló galéria

A szín a fényből jön létre, de a fényt úgy felfogva, mint ... a világ világossága...

Egri Erzsébet festőművész ezekkel a szavakkal fogalmazza meg hitvallását. Töprengő ember, aki pici gyermekkorától tudatosan készült a művészi pályára.

– Ötéves koromban családunk egyik ismerőse horoszkópot készített nekem. Ő akkor azt mondta, a csillagok szerint kiemelkedő tehetség vagyok zenei és vizuális téren. Ez mélyen a lelkembe vésődött. Úgy éreztem, tennem kell valamit. Beiratkoztam zeneiskolába – zongorázni tanultam – és hetenként három alkalommal rajz szakkörbe jártam. Édesapám nem helyeselte, hogy művészi pályára készülök, inkább jogásznak, vagy orvosnak szánt. Apám egyébként református lelkészként szolgált, ami gyermekkoromban, az ötvenes években egyáltalán nem volt mellékes körülmény. Ilyen előzmények után nehéz döntést jelentett, hogy az eszemre vagy szívemre hallgassak. Ágynak estem, s negyven fokos lázban égve megértettem, nem halhatok meg úgy, hogy ne tudjam: mint művésznek van-e keresnivalóm e világon.

A siófoki lány végül Budapesten, a Török Pál utcai művészeti szakközépiskolában kötött ki. Itt nemcsak művészi elhivatottsága erősödött meg, hanem itt ismerte meg férjét, *Orr Lajost*, akit ma már szobrászművészként tisztelünk.

– A Képzőművészeti Főiskolán *Gerzson Pál* volt a festőmesterem. A tanulmányok befejeztével férjemmel együtt egykori középiskolánkba mentem vissza tanítani. Majd Veszprémbe költöztünk, hogy közelebb legyünk a szüleinkhez. Innen *Balogh Géza* hívására jöttünk – úgy féléves gondolkodás után – Nyíregyházára tanítani, a Művészeti Szakközépiskolába.

A család Antalbokorban telepedett le, melyet ideális környezetnek tartanak mind a művészi munkához, mint három fiúk neveléséhez.

– Számomra a festészet meditációs eszköz. Az Istenhez való eljutást példázza. Lazúros technikával dolgozom, s jellemző rám, hogy lassan érlelek be egy gondolatot. Anya is vagyok, s az időmet meg kell osztanom a gyermekeimmel.

Egri Erzsébet képei jórészt férjével közös kiállításokon kerültek közönség elé Szegedtől Nádudvaron át Nyíregyházáig.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Rendelettár 1996. december

a Jósaváros Részletes Rendezési Terv módosításának jóváhagyásáról

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK 54/1996. (XII. 10.) számú rendelete

A Közgyűlés a helyi önkormányzatokról szóló módosított 1990. évi LXV. Tv. 10. §. d. pontjában kapott felhatalmazása alapján az alábbi rendeletet alkotja és elrendeli annak alkalmazását.

1. FEJEZET

1. §.(1) Jelen előírások hatálya Nyíregyháza város belterületének az alábbi utcák, határvonalak által közrezárt területére terjed ki:

- Eperjes utca,
- Korányi F. út,
- Garibaldi u.,
- Ifjuság utca,
- Etel köz,
- Ószőlő utca.

Kiegészítő területek:

- Korányi F. u. - Eperjes u. - Csaló köz közötti szakaszának mindkét oldala,
- Ószőlő u. nyugati oldala,
- Garibaldi u. déli oldala.

(2) az (1) bekezdésben lehatárolt területen (a továbbiakban a terv területe) területet felhasználni, építési telket, építési területet (közmed- különböző rendeltetésű területeket elválasztó határvonalat, az övezetek határait;

- a tervezett létesítmények építési telkének, a telekigényes intézmények területének nagyságát;
- a telek rendeltetését;
- az övezeti jellemzőket;
- a védőtávolságokat, a védőterületet meghatározó távolságokat, továbbá;
- az épületek szintszámára, földszinti padlóvonalára, a homlokzat magasságára, a tetőgerinc magasságára (tetőidomára, üzlet vagy árkád létesítésére stb.) vonatkozó megkötéseket.

(2) A kötelező erejű elemek módosítása a Részletes Rendezési Terv módosítására vonatkozóan a területrendezési tervek készítéséről, egyeztetéséről, módosításáról és karbantartásáról szóló 1964. évi III. tv. 6. és 7. -ában foglaltaknak megfelelően történhet.

(3) Az irányadó jelleggel szabályozott, valamint az (1) bekezdésben nem említett elemek tájékoztat- jelentőségűek, ezért azok módozsok és árusító pavilonok számára építési telket kell kialakítani.

LAKÓTERÜLETEK ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

5. § (1) A lakóterületeket és az azokra vonatkozó megkötéseket a terv tünteti fel.

(2) A lakóterületen elhelyezhető nem lakófunkciójú főépület esetében is a lakóterületre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

L-I-T-K jelű építési övezet

6. § Az övezetben kialakult lakóépületek magastetővel való beépítési engedélyezhető.

L-II-SZ-K jelű építési övezet

7. § (1) Az övezetben a tömbtelek úszótelkein már megépített szabadonálló lakóépületekhez egyedi telkek kialakítása a terv szerint engedélyezhető.

(2) Az egyedi telek

- legkisebb szélessége 40 m,
- legkisebb mélysége 25 m,
- legkisebb területe 1000 m2,
- legnagyobb beépítettsége 20%

szabadonálló, legfeljebb 9,5 m párkánymagasságú többlakásos épületek elhelyezésére szolgál.

(2) A helyi öveeztben a telek laegnagyobb beépítettsége 45% lehet.

(3) A telken önálló melléképületként garázsépület elhelyezhető.

INTÉZMÉNYTERÜLETEK

10. § (1) Az intézményterületeket, egyes közösségi létesítmények telkét a terv tünteti fel.

(2) A terv területén intézményterületet kialakítani, meglévő épületet átépíteni, átalakítani csak a terv és jelen rendelet előírásainak betartásával lehet.

(3) A terv területén lévő intézmények az alábbi területfelhasználási kategóriákra tagozódik.

a. Int-2 építési övezet, amely művelődési és nevelési-oktatási intézmények építményeinek elhelyezésére szolgál.

b. Int-3 építési övezet, amely egészségügyi intézmények elhelyezésére szolgál.

c. Int-4 építési övezet, amely kereskedelem, vendéglátás és szolgáltatás épületeinek elhelyezésére szolgál.

11. § (1) Az Int-2 építési övezetben a

- megengedett legnagyobb utcai homlokzat magasság 10,50 m,
- a legnagyobb beépítettség 40% lehet.

(2) Az övezetben önálló melléképület nem építhető.

(3) Az intézmény telkén egymástól függetlenül több főépület

Egri Erzsébet

Negyedéves főiskolás Derecseri Vera és Egri Erzsébet szept. elejétől szigligeten festenek, a műveiket a tapolcai munkabemutatón fogjuk látni

(r. i.): Főiskolások a várban.
Napló /Veszprém/, 1977. szept. 23.

2. oldal
Pusztába kiáltott
3. oldal
A mundér becsülete
14. oldal
A beszéd az élete

Kelet-Magyarország

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG FÜGGETLEN NAPILAPJA

L. évfolyam, 78. szám Ára: 14,80 forint 1993. április 3., szombat

Részlet Egri Erzsébet nagyméretű pannójából, melyet tegnap adtak át a zeneiskola Kürt utcai épületében
SZEKERES TIBOR FELVÉTELE

Portland

AP-FELVÉTEL

Bill Clinton amerikai elnök a csúcstalálkozót megelőzően Portlandba érkezett egynapos látogatásra.

Frankfurt

Pénteken hajnalban hat amerikai, egy francia és egy német repülőgép összesen több mint 50 tonna élelmiszert és gyógyszer dobott le Kelet-Bosznia térségében. A nyolc gép Gorazde, Zepa és Srebrenica városok térségében dobta le a segélyszállítmányt. Ez volt az ötödik alkalom, hogy német repülőgép is részt vett az amerikai kezdeményezésre március eleje óta folyó légi segélyakcióban.

Tuzla

Radovan Karadzic „katasztrofális hibának" minősítette az ENSZ BT határozatát a boszniai légtérzárlat katonai erővel történő kikényszerítésére. A döntés a boszniai szerb vezető szerint csak a konfliktus további kiszélesítéséhez vezethet, s ha kitör a harmadik világháború, annak ez a határozat lesz a nyitánya. A szerb vezető a továbbiakban a döntéshozókra hárította a politikai felelősséget.

Moszkva

Öten vesztették életüket péntekre virradó éjszaka a nyugat-grúziai Szuhumiban, Abházia központi városában egy légitámadás következtében. Grúz hatóságok szerint a támadók Szuhoj 25 típusú, orosz felségjelű vadászbombázók voltak. Grúz források hangoztatják, hogy a hónapok óta tartó éjszakai légitámadások célja a város lakosságának terrorizálása.

Magyar–finn kereskedelem

Hétfőn Magyarországra érkezik *Pekka Tuomisto* finn ipari és kereskedelmi miniszter. Tervezett megbeszélésein elsősorban arról lesz szó, hogy miképpen lehet a két ország gazdasági együttműködését bővíteni, és hogyan válhat intezívebbé a finn működőtőke beáramlása. Jelenleg Magyarországon 50 finn–magyar vegyes vállalat működik. Létrehozásukat segíti az a 100 millió dolláros finn hitelkeret.

Gyermek- és ifjúságvédelem

Válságban van a hazai speciális gyermekvédelmi hálózat, ezért az érintett szakembereknek sürgősen meg kell találniok a kivezető utat — hangoztatták pénteken Komlón megkezdődött kétnapos gyermek- és ifjúságvédelmi konferencián.

Vidéki expócentrum

Az 1996. évi világkiállítás vidéki programjainak a kelet- és közép-európai nemzetek közeledését kell szolgálniuk — ez a gondolat fogalmazódott meg a Társaság a Világkiállításért Országos Egyesület pénteki elnökségi ülésén, amelyen részt vett Szabó Iván pénzügyminiszter. A Társaság a Világkiállításért többek között javasolja egy vidéki világkiállítási centrum felállítását, amely koordinálná a vidéki programokat. Az általuk kidolgozott terveket a megyei önkormányzati vezetők májusi találkozóján kívánják előterjeszteni.

Nyertes lottószámok

A Szerencsejáték Részvénytársaság hivatalos tájékoztatása szerint a 14. heti lottósorsolás nyerőszámai a következők:

8, 20, 47, 48, 54.

Kultúra

Rockopera Kennedyről

Budapest (MTI-Panoráma) — A kemény zene rajongóinak lelkes fogadtatásától kísérve John F. Kennedy elnökről mutattak be a napokban rockoperát a németországi Münsterben. A „JFK" címmel színpadra vitt zenemű egy nagy diszkóban csendült fel elsőként a nyilvánosság előtt. Az angolul előadott rockopera szövegét Tim Hawkins írta, zenéjét John Kelham szerezte.

Részvénytársaság lesz a SZAVICSAV-ból

Tájékoztató a megye agrárgazdaságáról, az alapítványok helyzetéről, oktatásról

Nyíregyháza (KM — BJ) — Lassan két éve már, hogy nem múlik el megyei közgyűlés anélkül, hogy a Szabolcs Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat ne lenne téma. Ezúttal a vállalat kettéválasztása utáni állapotokról tájékoztatta a testület tagjait Solymosi László, a felügyelő bizottság elnöke.

Feleleventették a Hansa-Plastik üzem kiválásának körülményeit is, mert a megyei önkormányzat jelentős üzletrésszel „szállt be" a gazdasági társaságba, s bár azóta egy fillért sem kapott vissza onnan, szava sem lehet a döntések meghozatalában. Ami a vízmű vállalat kettéválását illeti: az 1158 dolgozóból a Nyíregyházával kivált 16 település 21-et vett át és még 30 átvételére van kilátás. A testület úgy foglalt állást, hogy minél hamarabb gazdasági társasággá kell alakítani az önkormányzati vállalatot, mert a megyei önkormányzathoz tartozó vállalatért 202 önkormányzat teljes vagyonát nem lehet kockára tenni egy esetleges rossz gazdálkodás bekövetkezése esetén. A gazdasági társasággá alakítást a Fix Profit Bt.-re bízták. A zárt körű részvénytársaság megalakítása a nyár közepére várható.

A legtöbb időt a demecseri gimnázium tulajdonjogával és fenntartásának átadásával kapcsolatos téma vette el a megyei közgyűléstől. Ezt a demecseri önkormányzat kérte, s az előterjesztés ezzel a javaslattal is készült, ám a testület tagjai — *Medgyesi József* elnök kivételével valamennyi felszólaló azt javasolta: ne bízzák 230 gyerek sorsát olyan képviselő-testületre, amelyik képtelen volt 8 nekifutás után is elfogadni a költségvetést, így Demecser valamennyi önkormányzati intézményének pénzügyi ellátása veszélybe került. Különösen nem tehetik meg ezt amiatt, hogy a gimnáziumban tanuló gyerekek 70 százaléka nem demecseri.

Tájékoztató hangzott el a közgyűlésen a megye agrárgazdaságáról, az alapítványok helyzetéről, hozzájárultak ahhoz, hogy az ibrányi Móricz Zsigmond Gimnáziumban szeptember elsejétől közgazdasági szakképzés is induljon. Határozat született többek között a Bujtosi Szabadidő Csarnok alapításáról, a szociális intézményekben fizetendő térítési díjakról, és a gyógyszertári központ nevének megváltoztatásáról.

A közgyűlés végén *Endreffy Ildikó* Nyíregyháza alpolgármestere a városi közgyűlés véleményét tolmácsolva kérte, hogy a megyei közgyűlés a megyei kórházból tiltsa ki *Fáky László* temetkezési vállalkozót, s ezzel teremtsen egyenlő esélyt a temetkezési tevékenység ellátására. A megyei közgyűlés az egészségügyi bizottságot és a megyei főjegyzőt bízta meg egy vizsgálat elvégzésével.

Tavaszi vonószenekari fesztivál

A zenészek azt szeretnék, ha felépülne a fiatalok kis Európa-háza

Nyíregyháza (KM — N. I. A.) — Rangos zenei esemény megnyitójára került sor pénteken este Nyíregyházán, a református templomban. A Liszt Ferenc Kamarazenekar ünnepi hangversenye köszöntötte a városunkba érkezett fiatal muzsikusokat, akik Európa hét országából jöttek az első Pro Archi Ifjúsági Vonószenekari Fesztiválra.

A hangverseny előtt köszöntőt mondott *dr. Bodnár Ákos*, a Református Magyarok Világszövetségének elnöke. A fesztivált *dr. Endreffy Ildikó*, Nyíregyháza megyei jogú város alpolgármestere nyitotta meg.

Az ünnepi hangversenyt megelőzte este hat órakor a Zeneiskola Kürt utcai épületében *Egri Erzsébet* festőművész nagyméretű pannójának a felavatása.

A fesztivál öt napja alatt számos rendezvény várja az érdeklődőket. Szombaton és vasárnap a művelődési központban mutatkoznak be a fesztiválon részt vevő együttesek. Munkájukat tekintélyes szakemberekből álló zsűri értékeli *Tátrai Vilmos* Kossuth-díjas hegedűművész, egyetemi tanár irányításával.

Szombaton este a hangversenyteremben néptáncbemutató és táncház várja a külföldről érkezetteket. Közreműködik az Igrice együttes és a Kodály Néptáncegyüttes Ausztráliából. Vasárnap Virágvasárnapi koncert lesz a református templomban, amelyen közreműködik a Nyíregyházi Vegyes Kar, valamint a fesztivál zsűrije által javasolt, kimagasló teljesítményt nyújtó zenekar.

Hétfőn délelőtt kerül sor a százhúsz tagú fesztiválzenekar nagy érdeklődéssel várt bemutatkozására. Az alkalmi együttest Tátrai Vilmos vezényli. A fesztivál jelentős eseménye kulturális életünknek.

A nyíregyházi református templomban a Liszt Ferenc Kamarazenekar nyitóhangversenyével vette kezdetét az I. Pro-Archi Ifjúsági vonószenekari Fesztivál
SZEKERES TIBOR FELVÉTELE

A legfrissebb

Szorongás-ambulancia

Nyíregyháza (KM – T. K.) — Az életünket megnehezítő gondok nem egyformán viselnek meg bennünket, sok embertársunk képtelen megbirkózni a feszültséggel. Éppen ezért nyitottak szorongás-ambulanciát a megyei kórház Sóstói úti tömbjében. Mint *dr. Szabó Erzsébet* osztályvezető főorvos elmondta: beutaló nélkül jelentkezhet bárki, függetlenül attól, hogy kezelték-e már kórházban vagy sem. Előzetesen telefonon (42-41-555/234-es mellék) várják a jelentkezést, s a szakember által megadott időpontban, várakozás nélkül mondhatja el az illető az életét súlyosan megnehezítő gondot.

Szakmát tanulnak

Mátészalka (KM – SZ. E.) — Kétszáz tanuló került volna az utcára két évvel ezelőtt Mátészalkán, ha két intézmény igazgatója nem fog össze a gyermekek érdekében. Korábban a gyakorlati képzésnek a Mátészalkai Finomkötöttáru Gyár adott otthont. 1991-ben azonban egyik napról a másikra felszámolták a tanműhelyt. Ezután a helyi szakmunkásképző intézet és a gyermekváros közösen alakított ki varrodai tanműhelyt. Az 1991–92-es tanévben negyven tanuló gyakorlati képzését sikerült indítani a gyermekvárosban, a tanévben pedig már 160 gyerek oktatását vállalták.

Egri Erzsébet festő

Tüskés sarok

Pusztába kiáltott

Baraksó Erzsébet

Idős olvasónk írja: a mai nyíregyháziak közül kevesen tudják, hogy a Korányi út temető melletti kanyarját már az ő gyermekkorában elnevezték halálkanyarnak. Sok haláleset történt ott például a 30-as, 40-es években. A háború alatt és utána is foglalkoztak az akkori városatyák a kanyar kiegyenesítésének gondolatával, de az ügy halasztódott. Nem történt változás a Jósaváros építésekor sem.

Olvasónk, maga is Korányi úti lakos nemrég szóvá tette ezt a kérdést egy úgymond „fontos embernek", aki erre megsértődött, mondván, neki nincs tudomása a veszélyről. A legközelebbi, fényes nappal megtörtént halálos baleset után ismét fel akarta keresni, hogy íme, itt a bizonyíték, de azután letette róla, nem akart még egy elutasítást, ahelyett lapunkhoz fordult.

Olvasónk úriember, így nem tudhatjuk, milyen hivatalban ki az a fontos személy, aki ilyen közömbösen reagál, ha emberéletekről van szó. Lehet, hogy anyagi okok miatt nem érdemes a kérdést napirendre tűzni, de azt is meg lehetett volna mondani. A levél címzettje mindenesetre közhírré teszi olvasónk óhaját: vizsgálnák meg a szakemberek az útszakaszt alaposan.

Mondjuk ezt most, mivel a hét közepén mérőműszerekkel felszerelkezett dolgozókat láttunk a temető oldalánál. Talán ezúttal nem marad a javaslat pusztába kiáltott szó, és legalább annak utánanéznek, mennyi a realitása a közérdekű bejelentésnek. Már az is eredmény, még akkor is, ha az út marad.

Csűr-csavar az adott szóval

Nyírtasson még huzakodik a testület és a polgármester, az eredmény várat magára

Kováts Dénes

Nyírtass (KM) — Nem csillapodnak a kedélyek megyénknek e kistelepülésén, ahol az önkormányzati választások óta számos kisebb-nagyobb ügy borzolja a kedélyeket, többről lapunkban is hírt adtunk. Talán már a kezdetektől nincs meg az összhang a képviselők és a polgármester között, az első számú vezetőnek sok mindent a szemére hánynak. A dolog odáig fajult, hogy a főállású polgármesteri tisztséget tiszteletdíjassá változtatta a testület, melyet *Szemán Miklós* polgármester nem fogadott el. Aztán mégis indult az időközi választáson a posztért — s ismét nyert. De a kedélyek nem nyugodtak meg, továbbra sem szól együtt a zenekar.

Bírósági ügy

A falu vezetője egy tavaly májusi újságcikkben — újraválasztása után — a következőket mondta egy ellene indult rendőrségi-bírósági ügyről:

„— A választás előtt is téma volt, hogy följelentettek. Nyugodtan állok elébe, de ha mégis rámbizonyítanak valamit, nem kell felkérni a lemondásra, tudni fogom kötelességemet..." Nos, lezajlott egy per, s megszületett az ítélet. A Kisvárdai Városi Bíróság a következőket fogalmazta meg: „Szemán Miklós vádlott *bűnös* egy rendbeli hivatalos személy által elkövetett közokirathamisítás bűntettében és egyrendbeli hűtlen kezelés bűntettében. Ezért halmazati büntetésül 130 napi tétel pénzbüntetésre ítéli, melyet meg nem fizetés esetén 130 napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni." Ezt a tényt a polgármester igyekezett elhallgatni és bagatellizálni, mondván, nem bűnös, csupán pénzbüntetésre ítélték. A képviselők persze tudomást szereztek az ügyről, s felszólították a lemondásra, amire ő nem hajlandó. A jog értelmében pedig nem távolítható el tisztségéből.

Ördögi kör ez, vélik a testület tagjai, akik közül öten is vártak. Ismét számtalan kifogást fogalmaztak meg a falu vezetője ellen, úgy magánéleti, mint hivatali viselkedését kritizálva. Tehetetlennek érzik magukat, mert béklyózott kézzel nem lehet dolgozni. Ahogy megfogalmazták: Szemán Miklós mindenki alatt vágja a fát — melyen ő maga is ott ül. S — bár ők tenni akarnak a faluért — az első számú vezető akadálya ennek — vélik kifogyhatatlanul sorolva a káros intézkedéseket. Kezdve a gázprogramot akadályozó tevékenységétől az ésszerűtlenül engedélyezett fakivágásokon át a felelőtlen kijelentésekig.

Emelt fővel áll

Szemán Miklós másképp ítéli meg a helyzetet. Telefonon nem akart nyilatkozni, de végül a találkozót sem sikerült összehozni. Ellenben hosszú levélben fejtette ki véleményét, kérve: községpolitikai okokból ne foglalkozzam az üggyel.

Azt hiszem, éppen ezért kell vele foglalkozni!

— Véleményem szerint — írta a polgármester —, az ügy megítélése nem olyan súlyos, hogy a tett kijelentésemnek megfelelően kellene cselekednem. Hiszen nem olyan bírói döntés született, melyben az erkölcsi feddhetetlenségem kérdőjeleződött meg, mivel ezzel még most is rendelkezem. Újraválasztásom előtt kezdeményezték a pert, ezt a lakosok is tudták, mert volt, aki gondoskodott róla. Mégis újraválasztottak, s ebbe a testület a mai napig nem nyugodott bele.

Szemán Miklós úgy véli, nincs olyan probléma, mely a település működését akadályozná. Ha lemondana — fejtette ki — akkor újabb „cirkuszok" következnének, s az erő nem a feladatok végrehajtására koncentrálódna. Erkölcsileg most is érzi magát olyan erősnek, hogy emelt fővel továbbra is vállalja a község irányítását, akár a testület jó néhány tagjának ellenében. Mert szerinte a képviselők munkájának megítélése sem egyértelmű. Falugyűlést szeretne összehívni a problémák tisztázására, s a lakosság tájékoztatására a településen folyó munkáról. Erre engem is meghív majd — ígérte.

Kin csattan az ostor?

A huzavona vélhetően nem tesz jót a lakosságnak sem, hisz előbb-utóbb rajtuk is csattanhat az ostor. S lehet, hogy Szemán Miklós nem mozdítható el, de talán mégis megkérdőjelezhető a vádak és egy ilyen ítélet ismeretében tevékenysége. Mert azért egy település első számú vezetőjének illene etikai-erkölcsi szemponttól is támadhatatlannak lennie...

A falugyűlés mindenesetre tanulságos lehet a polgármester, a képviselők, és a nyírtassi polgárok számára is. Ott talán tisztázódnak a viszonyok. Ha mindenki úgy akarja...

Mindenféle

KI A VIRÁGOT SZERETI... Szabó varró, valamint virágkötészeti és növényápolási tanfolyam indul a nyíregyházi KPVDSZ művelődési házban. Jelentkezni lehet személyesen, illetve a 11-957-es telefonon.

MÉHÉSZEKNEK, KERTBARÁTOKNAK szánják azt az előadást, amelyet Környezetbarát növényvédelem a gyümölcsösben címmel hétfőn délután 5 órától a nyíregyházi TESZ székházban, a Luther u. 4-6. szám alatt tartanak. Az előadásra elsősorban a nyíregyházi méhészegyesület tagjait várják a szervezők, de szívesen fogadják a kertbarátokat, a kiskerttulajdonosokat is. Előadó *dr. Széles Csaba* főiskolai docens.

NÖVÉNYVÉDŐSZEREK használata az alma és zöldségtermelésben címmel tartja következő foglalkozását április 5-én este hét órától a Gergelyiugornyai Gazdakör. A helyi kultúrház klubtermébe összehívott rendezvényen *Galambosné dr. Dienes Judit* a Röthmenthaas, valamint *Baksa János*, a Shell Interag növényvédőszergyártó cég képviselője tart előadást.

A NYÍREGYHÁZI TISZTIKLUBBAN, a Színház utca 12. szám alatt április 12-ig tekinthető meg az a kiállítás, amelynek során *Orosz István* debreceni festőművész műveiben gyönyörködhetnek a látogatók.

A HÁZIASSZONYKÉPZŐ NÉPFŐISKOLA április 5-én,, délután 5 órakor a Kölyökvárban tartja következő foglalkozását. Érdekes téma, az állampolgári alapismeretek, valamint a mindennapos ügyeink intézésének módjai szerepelnek a programban. Előadó *dr. Kádár Csaba*, a nyíregyházi önkormányzat referense lesz.

Gratulálunk

A nyíregyházi művészeti szakközépiskola képzőművészeti tagozata és fotoillusztrátor szakos tanulói a 26. Országos Fotokiállításon, Pécsen az iskolák versenyében a 2. helyezést érték el, s az egyéni versenyben is szép sikerrel zártak. *Cseh Gabriella* 3. osztályos tanulónak például négy képét állították ki, közülük egy díjat is nyert. A pécsi kiállításon rajta kívül *Gajdos Viktória, Miskolci Emese, Révész Nándor, Kundráth Leila, Miskolczi Orsolya, Szűcs Enikő* és *Iványi Árpád* szerzett iskolájának hírnevet.

Rendezvények

Mozi

KRÚDY MOZI: Charlie — Minden kutya a mennybe jut. Az előadások kezdete: 16 óra. Egy asszony illata. Előadás kezdete 18 és 20 óra.

BÉKE MOZI: Dől a lé. Az előadások kezdete: 16, 18, 20 óra

VIDEOHÁZ: Kilimanjáró pokla (délelőtt); Meztelen ebéd (délután)

Kiállítások

A nyíregyházi Városi Galériában április 10-ig *Fajó János* festőművész, *Kéry Ádám* festőművész, *Matkócsik András* fotóművész és *Sturm Orsolya* keramikus művész közös tárlata.

A Jósa András Múzeumban a *Nyíri bakák a Donnál* és a *Szabadságharc emlékei* című időszaki kiállításra várják az érdeklődőket.

Nyíregyházán a tiszti klubban *Orosz István* debreceni festőművész kiállítása, a Benczúr Teremben *Győrbíró Enikő* keramikusművész és *Petkes József* festőművész tárlata tekinthető meg.

Színház

Este 18 órától Rómeó és Julia, Kiss Manyi-bérlet.

A KGST-piac árnyoldala. Ez a szeméthalmaz fogadja a piacon az arrajárót — BODNÁR ISTVÁN FELVÉTELE

Súlyos helyzetben a gyermekvédelem

Nyíregyháza (KM – Sz. J.) — Homály előtte, homály utána-így jellemezte a gyermekvédelmi törvénytervezet szakmai környezetét *Együd János*, a GYIVI igazgatója bevezetőjében tegnap azon a rendezvényen, melyet a gyermekvédelem különböző területein dolgozók számára rendeztek Nyíregyházán. S friss adatokat is említett: 1991-hez képest az elmúlt év végére százötvennel nőtt megyénkben a gyermekvédelem különböző intézményeibe bekerülő gyerekek száma. Az első három hónapban ez szám tovább növekedett, majdnem százzal. Ha a tendencia nem áll meg, 1993 decemberére akár megnégyszereződhet a családból kikerült gyerekek száma. Náluk sem volt régóta ekkora átmenő forgalom. Eddig 161 fiatalkorú fordult meg az intézetben.

A gyermekvédő intézet a lehetőségekhez képest igen sokféle segítséget nyújt a nagykorúságot elért, de még mindig az állam segítségére szoruló fiataloknak. Életkezdési támogatásban részesítik negyedévente a jogos kérelmezőket.

A tanácskozáson előadást tartott *dr. Herczog Mária* gyermekvédelemmel foglalkozó szociológus is, aki az említett jelenségek okozójának a gazdasági tragédiákat tartja, s hibáztatta azt a szemléletet és gyakorlatot, mely nem az ellehetetlenülő családokat segíti, hanem a gyerekeket emeli ki az állami gondoskodás struktúrájába. Véleménye szerint a törvény nem fog döntő áttörést hozni a gyermekvédelemben. Egyébként is messze van még attól a tervezet, hogy hamar bekerülhessen a parlament elé. Keserűen jegyezte meg: a pártok számára sem égetően fontos a dolog, hiszen sem a gyerekek, sem a védelemre szorulók szülei nem potenciális szavazók... De azért értük lobbizni kell — legalább azoknak, akik tudják azokat is képviselni, akik a maguk érdekeik kifejezésére s védelmére képtelenek.

A tárgyalóteremből

Megtámadták a körzeti megbízott feleségét

Vásárosnamény (KM – D. B. G.) — Megyénk egyik kis falujában megtámadták a körzeti megbízott feleségét, a férj azon az éjszakán épp szolgálatban volt. Szolgálati feladatukat teljesítve három rendőr — köztük a férj is — a helyszínre sietett, s látták, hogy a sértett lakásában több helyen vér van. A feleség meg is nevezte a támadóját. A rendőrök a megadott címre mentek. A házban sötét volt, a sértett apja mutatta meg, hogy melyik szobában alszik a fia. A sötét szobában a rendőrök nem találták a villanykapcsolót, ezért zseblámpával világítottak. A sarokban lévő ágyon két személyt láttak feküdni, akik közül az egyik a rendőrök felé ugrott. Az illető személyt — tartva annak támadásától — a rendőrök jól megverték. A mellkasfalon, ágyék tájékon okoztak zúzódást, a nyaktájékon pedig horzsolást. A sérülés nyolc napon belül gyógyult meg.

A rendőrök — egy kivételével — bementek egy másik családhoz is, hiszen a faluban két ugyanolyan nevű ember lakott, mint akit a megtámadott feleség megnevezett. A sértett a szobájában aludt, őt gumibottal mellkasán, majd miután felkelt, a hátán megütötték. A zúzódás nyolc nap alatt meggyógyult. A Vásárosnaményi Városi Bíróság a rendőröket, mint társtetteseket, bűnösnek találta két rendbeli hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás, valamint könnyű testi sértés vétségében. A bíró büntetésül két rendőrre külön-külön tízezer forint körüli pénzbüntetést szabott ki, a harmadik rendőrt, aki csak az egyik bántalmazásban vett részt, egy évre próbára bocsátotta. Az ítélet február 19-én lett jogerős. (A tettes egyébként az első bántalmazott személy volt.)

A megtámadott feleség ügyében a kisvárdai bíróság döntött, a vádlottat erőszakos közösülés bűntettének kísérlete miatt ítélték több évi szabadságvesztésre.

Ügyeletek

Sürgős esetben Nyíregyházán a Szent István út 16. szám alatt látják el a betegeket este héttől reggel hétig.

Az ügyeletes gyógyszertár este fél kilenctől reggel nyolcig kereshető fel Nyíregyházán, a Szabadság tér 1. szám alatt.

Állatorvosi ügyelet: *Dr. Hegedűs Béla*, (Nyíregyháza, Honvéd u. 15., Tel.: 15-467) tart ügyeletet szombat reggel 6 órától hétfő reggel 6 óráig és *dr. Petromán László*, Nyíregyháza, Gém u. 18/d. Tel.: 18-189.

Egri / Englender / Fanni

1197/98 – 1900/1.

Ferkèpzomfoiskèvk

77 l.

Aris és Galeta (1651, Breda) Peter várott az Ermitageban levő négy képe: A reggel, Jákob és Rahellel (1667), A dél, a meneküléssel Egyip-

Ø Egri Fanny

polg. isk. rajztanár

Keszthely

1905.

Országos Bizottsága,

Budapest.

m, hogy az esztergomi főszékesegyház
llitási munkái elkészültek.

Mély tisztelettel:

+Möller István helyett

építészmérnök

Egri Ferenc

1918/19 - 1920/21 I

Ferképzőmfoisk vk

78. C.

Egri Ferenc

Stul. Somogysárdon

1896 júl. 28 Rk.

3-dd évés rajztanárjelölt

1919 ugári tanf.

Hinczés, tót VIII. 130.

EGRY FERENC (harangöntő)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

Gyoma 1993

136.0.

EGRY FERENC (harangöntő)

Várady J * Dunántúli ref templ I

Diósgyőr.

2000

181. o.

Kata

er l., Pozsony
rad 3, 811 09 Bratislava 1 ☎ +421/+7/323478

az Iparművészeti Középiskolát (SŠUP) Pozsonyban (grafika).
ívészeti Főiskola, Budapest (festészet).

majd az SZMKT tagja.
lasztmányi tagja a Szabad Képzőművészek
U).

EGRY FERENC (harangöntö)

Várady J.* Dunántúl ref. templ. 1

Diósgyör, 2000

160. o.

res G., Párizs; 1975: Műcsarnok, Győr; 1978: Balatonboglár; 1981: Hatvani G.; 1984: Nógrádi S. M., Salgótarján.

Vcsk: 1958: *„Ötök" kiállítás,* Csók G. (kat.); 1966: *XXXIII. Velencei B.; I–V. Orsz. Iparműv. kiállítás;* 1968: *Magyar Gobelin,* Prága; 1970: *Modern Művészeti*

Fett Jolán: Júdás

EGRY Ferenc baktai harangöntő. Kisjegőcön 1864-ben készit harangot. Apja harangöntő, műhelyében tanult, később Budapestre kerül.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Vöit

EGRY Ferenc bárdgöntő

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991
105.

1911

MDK

Egri Ferencné

(Békásszentandrás)

14 éves kora óta szövi a „magyar perzsát". Most a helyi szövetkezetnek dolgozik. (képaláírat, fényképp rapr.)

Tóth Ilona: Békásszentandrási perzsaszőnyeg.

Nők Lapja, Bp. 1955. február 17. [6. l.]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁJ 30

Magyar Ifjúság

Egri György

1021

Egri György rajza

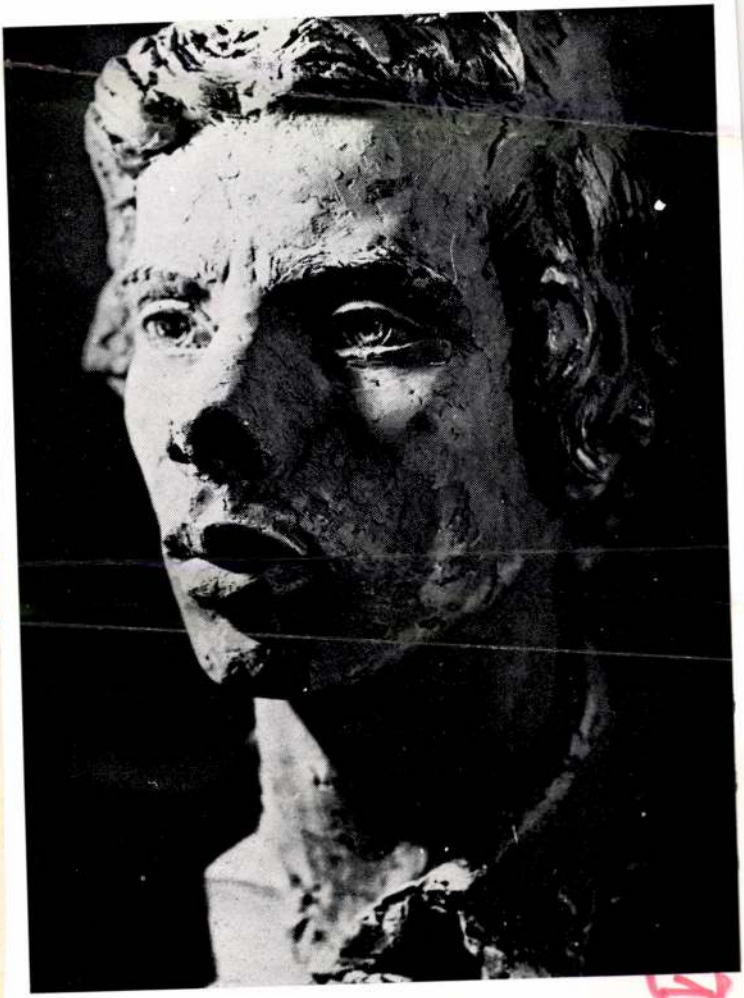

EGRI GYÖRGY MUNKÁJA

Egri

1.

Egri György munkája

Mimetléklet: 1

XXXI/3.

Tiszatáj, Szeged, 1977. március

KEMÉNYFFY GÁBOR MUNKÁJA

dr. Egri György

okl.mérnök az "Alapozás kézikönyve" c.munka egyik szerzője.

dr.Gabos György recenziója.
Magy.Ép.ip. 1971.11-12.l. 726-728.l.

Egri György, ötvös. 1611–1627-ig Rimaszombatban működött. Mint czéhmester 1618-és 1622–23-ban szolgálta az ottani ötvösczéhet.

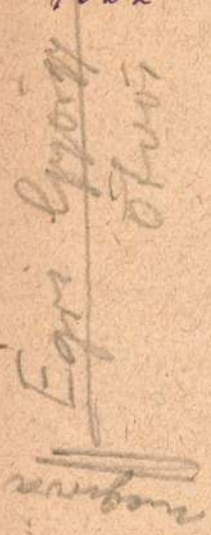

—

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösczéh. Bpest, 1919. 28, 91. l. — Römer Flóris: A kassai ötvösczéhek szabályai. Századok. 1877. 414. l.

Egri György, ötvös. A XVII. század első felében Rimaszombatban működött. 1611-ben egy inasszegődtetésnél kezesként szerepelt. Mint czéhmester 1622—1623-ban szolgálta a rimaszombati ötvös czéhet.

Rómer Flóris: A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 414. l.

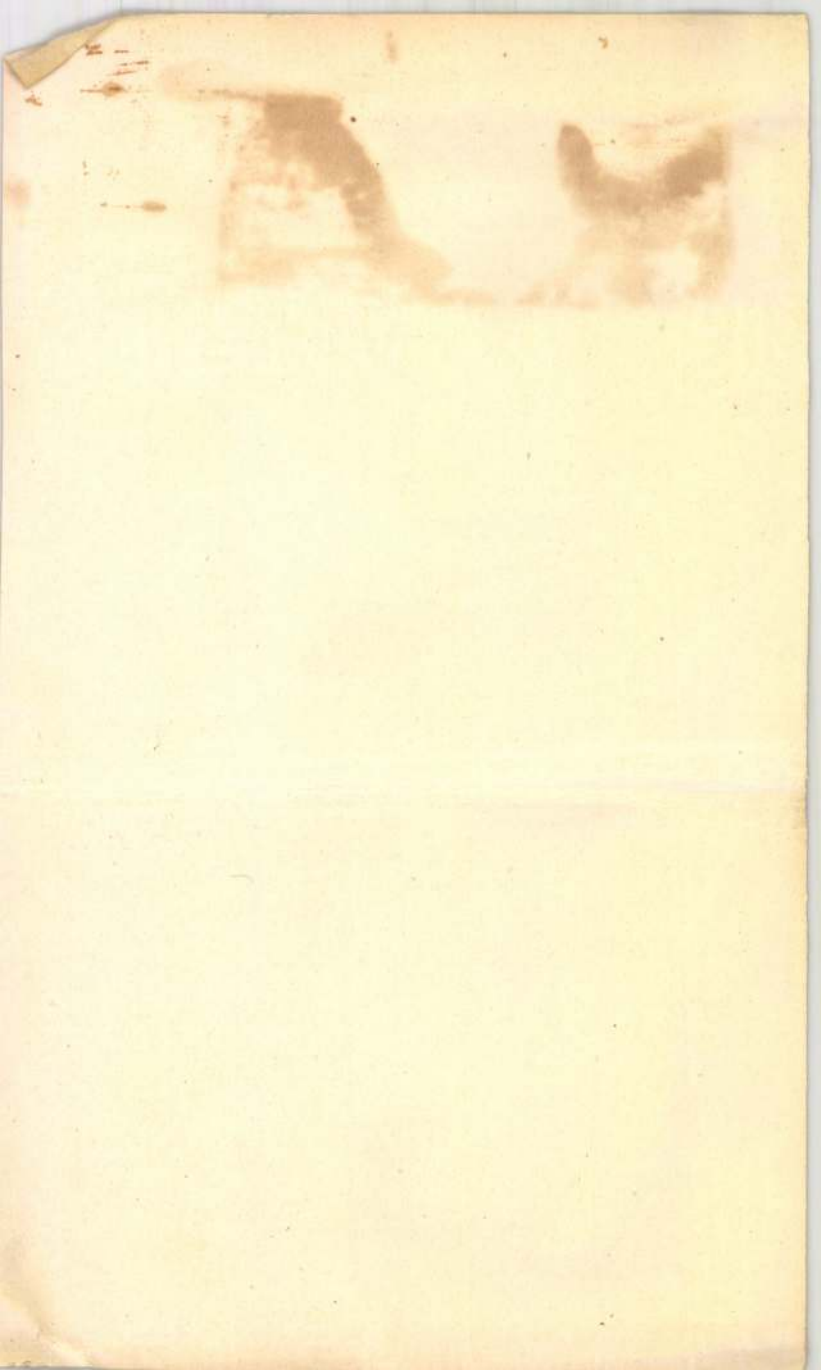

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 MÁR
TISZATÁJ
Egri György
1021

EGRI GYÖRGY MUNKÁJA

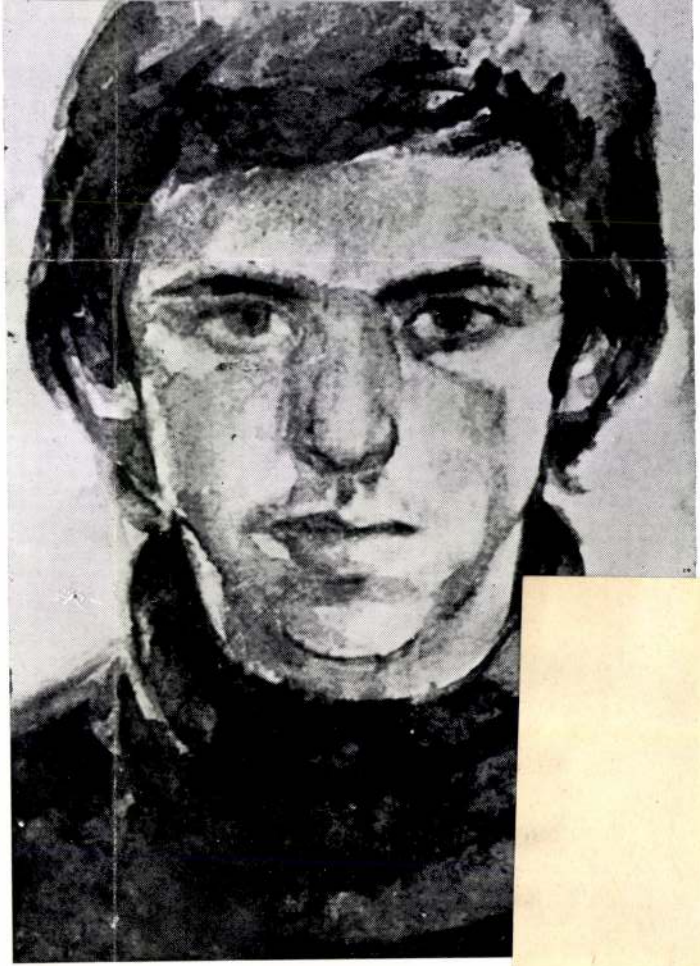

KEMÉNYFFY GÁBOR MUNKÁJA

, M.D.K.

Egri J. festőnövendék

a Hunyadi János pályázaton díjazott sínrajzával szerepelt a Jon Andreescu Intézet által rendezett Ifju Müvészek Kiállitásán.

XXXXXXXXXXXX Igazság Kolozsvár, 1957, máj. 11.

EGRI ISTVÁNY, gubásmester

A miskolci gubás céh behivó névsortáblája. Miskolcon készült az 1850-60-as években. Anyaga fenyőfa, lapos. 1/19. Rajta papirra ragasztva a mesterek neve. 30.név. A 19.sz. második felében használták.-Az 5-ös számu név: EGRI ISTVÁNY.- ~~57/44~~ 41-42.old. 4.számu kép.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37.old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, ~~1969~~ 1969. 8.Szám, Miskolc, 1969.

EGRI ISTVANY, gubásmester

A miskolci gubás céh behivó névsortáblája. miskolcon készült az 1850-60-as években. Anyaga fenyőfa, lapos. Rajta papirra ragasztva a mesterek neve. 35 név. A 19. sz. második felében használták. -Az 5-ös szamu név: EGRI ISTVANY.
4z.old. 4.szamu kép. Rekete repr.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37.old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, ~~1967~~ 1969. 8.szám, Miskolc, 1969.

Egri

Karikaturista

Szabad Művészet

1957. 11. 515. l.

ÁRA 50 KOR.

66. Benedetto da Majano: Jézus és a samariai nő.

Ø Egri István

karikatúrája a

Ludas Matyi

1945. okt. 21-

számában

Pusztamonostori ásatás VIII. 4.

Egri István

A II. országos népművészeti kiállításon Budapesten részt vett a fiatal népművészeti studió tagja: Egri István/Balassagyarmat/ palóc paddal, Kárpáti Zoltánné népi iparművész csomozásos macramméval, Krausz György/Komló/ tékával, Horváth Vince/Nyiregyháza/ fafaragással, Szekeres Endre/Gödöllő/ csupraival.

Magyar Hirlap 1975/294/8

Capó: Élő népművészet

Egri István, fafaragó

AMATŐR FAFARAGÓK táborozása kezdődött hétfőn Nógrádgárdonyban. A Palócföld díszítőművességét ápoló fafaragók — közöttük tisztviselő, szakmunkástanuló, technikus, asztalos és vasutas egyaránt megtalálható — Egri Istvánnak, a népművészet ifjú mesterének irányításával egy héten át hódolhatnak kedvtelésüknek.

8.

Népszabadság Bp. 1981. júl. 21.

Egri István, fazekas

A Népművészet ifjú mestere lett.

—: Kiváló népművelők kitüntetése 7.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 18.

Egri István, faragó.

A Népmű vészet ifjú mestere.

—: Népmű velők, népmű vészek kiküntetése

12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 17.

Egri István

- Karácsony János és Egri István festészetének rémiája hasonlít

Polgár István: Őszi ragyogás

Igaz Szó 1973/9 442 old

8 Egri János
festő
1929-1933

Iparm. Isk. Évk.
1930-34. 45. 1

Pozsonyi dóm VI. 308

Egri János

festő

1929

Éimisk. 1930. 82.1

Grafika.

"Álmatlanság "Egri László rajza.

/ Babajevszkij elbeszéléséhez/

Uj Világ.1954.33.sz.aug.19. 7.l.

Kassa

Egri Ötvös László 1544-1545

Arch.Közl.1899 XXI. 155

1021

1983. XII. 1. Petőfi 10^{45}/ZBné

Láttuk, hallottuk

Mai müsorunkban egy fotokiállitásról, egy ékszerkiállitásról, és két hagyományos, festészeti kiállitásról szólunk. Elsőként hallgassák meg Farkas József beszélgetését Egry Rstván festőművésszel.

- Egry István Kétszeres Munkácsy-dijas, érdemes müvész az utóbbi három év munkáiból rendezett kiállitást a Csók István Galériában, a Váci utcában. Egry Istvánnal beszélgetünk a kiállitás megnyitása után közvetlenül. Van-e ars poeticája?

- A festészetben valami olyan utat keresek, ami a legnagyobb festészeti problémának, a forma és a tartalom kérdésének a tartalom javára eldőlő problematikája. No most, ez nem egyértelmüen és kizárólag tematikus festészet, de mindig nagyon fontosnak tartom azt, ami a képen megjelenik, a tárgyakat, a személyeket, azoknak az egzisztenciáját, a szerepét, az összetartozását a találkozásban más tárgyakkal, más személyekkel, és ezekben mindig valami el van rejtve. Anélkül, hogy ezt tudatosan, szándékosan rejteném el, a képekben mégis ez a titok ott sejlik, gondolom én. Legalábbis számomra festés közben ezek a problémák merülnek mindig fel.

- A képei nagyon szépek, túl szépek. A hollywoody Technicolor csodák, és a nyugati képes magazinok jutottak az eszembe. Nem túlságosan retusált, lakkozott ez a szin- és formavilág?

- Nézze, az ami úgy divatba jött, vagy ami úgy érzem, nagyon sok embert félre is vezetett, hogy tagadjuk le azt, amit élvezünk, vagy amit szeretni tudunk, amiben gyönyörködni tudunk, azt megkérdőjelezem.

- Mit gondol, hogyha valaki 100 év múlva kezébe veszi ezeket a képeket, mennyire kap hü lenyomatot erről a korról?

- Nagyon érdekes ez, amit igy szembeszegez, és majd hogy nem figyelmeztet is arra, hogy gondolkozzak el ezen a témán, persze, az ember, mikor fest, akkor ennyire nem kacsintgat előre, hogy milyen jövő vár a müveire, amit csinál. Az, hogy ez mennyire tükre, vagy metszete annak, amit, amibe ma élünk, ezt nem tudom, de gondolom, hogy van benne néhány esetben dokumentum.

-Nem a dokumentum-jellegére értettem ezt, hanem mennyire van benne ezekben a képekben a mai ember életérzése?

- Én csak azt vállalhatom, hogy az enyém benne van.

EGRY István

- Mit jelent Önnek a festészet, miért fest?

- Jó kérdés, és örülök neki, hogy megkérdezte. Én nagyon szeretnék irni, és minden egyebet csinálni. Irtam is, szóval, irtam néha verseket, és mindig, vannak olyan gondolataim, olyan érzéseim, amiket festve, állóképben, rögzitett képben közölni nehéz. Hogy ebben a mesterségben köteleztem el magam, és hogy ez a mesterségem, szakmám, az talán az, hogy talán jobban értem, jobban tudom csinálni.

- A hangsúly az előbb a mesterség, a szakma, ezt mennyire gondolja komolyan?

- Hát, ez mesterség. Szóval úgy gondolom, hogy nem lehet ezt misztifikálni. A müvészetek azok mind, régen is igy volt ez, mindig igy volt, hogy azok egy-egy céhszerü testületnek a produktúmai, egy tisztes mesterség, és ha nem igy fogja fel az ember, akkor fellengzős lesz, és talán hamis is.

1983. XII. 1.

Láttuk, hallottuk

- Bába Krisztina nagyon elegáns helyen járt, a Hilton Szállóban, a második nemzetközi ékszerkiállitásnn.

- Sokáig kellett sorban állni, hogy bejussanak erre a kiállitásra. Hogy tetszik?

- Hát nekünk nagyon, annál is inkább,,mert szakmabeliek, ötvöstanulók, egy osztályt hoztam el a kiállitásra...

- Hanyadévesek?

- Első.

- Első évesek vagyunk, és hát én például kisiparosnál vagyok, de hát kisiparosnál, tulajdonképpen most Magyarországon nagyon nehéz a helyzet, egy kisiparos ötvösnek, mert kevés anyagot kapnak.

- Az előbb nem hallgatóztam, de óhatatlanul hallottam, hogy na, ez jó, ezt meg kellene csinálni, a másikra pedig azt mondták, hát ez nem valami szép.

- Hát, például ezek a rózsaláncok itt, ezek gyönyörüek, meg ezek a gyürük is, csak aranymüves munka.

- És mi az, ami kevésbé tetszett ezen a kiállitáson?

- Például van ott az a brit, az a szines, az nem tetszett annyira, szóval modern, meg ilyen divat, de... ott volt egy karperec, ami tetszett, de többi nem nagyon...

- Az angol vitrinben láttam egy nagyon érdekes dolgot. Shakespeare szinházának, a Globe Szinháznak a kicsinyitett másolata jelent meg előttünk, mint karkötő, mint nyaklánc, mint fülbevaló.

- Régóra érdekel az épitőművészet. Eredeti formájában, eredeti méretekben újjá fogják épiteni a Globe Szinházat Londonba. Ezekkel az ékszerekkel segitek én is abban, hogy hamarabb összegyüjtsük a pénzt a szinház tervezéséhez, megvalósitásához. Az ékszerekért kapott pénz 50%-a az enyém, hogy újabb ékszereket készitsek, 50%-át pedig beadom, hogy minél hamarabb összegyüljön a 10 millió font.

- Válaszolt Vicky Enburi Smith, a kiállitás egyik dijazott résztvevője.

1983. XII. 1.

Láttuk, hallottuk,

- Ennek a kiállitásnak tulajdonképpen az a célja, hogy kicsit táguljanak Magyarország lehetőségei. Nekem úgy tünik, hogy ez inkább egy kereskedelmi kiállitás, mint müvészi kiállitás.

- Valóban igy van. Elsődleges célunk valóban az volt, hogy megmutatni, hogymit tudunk, mire vagyunk képesek, és hogyha partnerek, akkor, akkor föl ajánljuk azt, hogy elsősorban bérmunkában dolgoznának a magyar iparosok. Ami a visszhangot illeti, tulajdonképpen kedvező, hiszen a tárgyaknak a kidolgozása, az feltételezi ezt, igy mondták a résztvevő nyugat-európaiak, hogy a magyar ötvösök nagyon szépen dolgoznak. Amiben elmaradásunk van, az a forma. Nagyon-nagyon kötődünk a hagyományos formákhoz. De nem jelentkezett itt a kiállitáson az az izgalmas forma, mint például az angoloknál.

- Vásárolni lehet itt?

- Abban az esetben, hogyha valaki vásárolni szándékszik, akkor forintért veheti a magyar mestertől, amennyiben ő értékesiteni akarja a termékeit, a nyugat-európaiak pedig, minden további nélkül eladhatják a termékeiket, de csak devizáért, ami Hilton Szálló Intertourist boltjában volt már értékesités, nem is kevés.

1983. XII. 1.

Láttuk, hallottuk

- Szebeni András fotomüvész legutóbbi kiállitására, a thaiföldi kábitószeres képekre bizonyára sokan elékeznek. Mostani kiállitásának egészen más a témája. Udvarhelyi Tibor beszélgetett Szebeni András fotomüvésszel.

- December 1-én, tehát ma nyilik délután 17 órakor a Fényes Adolf teremben Szebeni András fotomüvész kiállitása. Ennek a cime Mesterségek dicsérete. Régi, kivesződben lévő foglalkozásokat próbálbbemutatni. Miért fordultál ezekhez a szakmákhoz?

- Hát teljesen véletlenül. Amikor a Nők Lapjához kerültem, és már két éve ott dolgoztam, akkor az egyik jeles kollegám mondta, hogy most már a riporteri munka mellett valamilyen tematikus, tehát egy témát körüljáró fotográfiai tevékenységgel kellene foglalkoznom, és pont akkor fényképeztem egy aranyozót a budapesti Ráday utcában, és amikor a felcimet leirtam a lapban, hogy Régi mesterségek, főcim, az aranyozó, abban a pillanatban jutott eszembe, hogy ez egy szinte kimerithetetlen témakör.

- Hogyan születnek a képeid? Tulajdonképpen neked egy hosszú folyamatból, egy mozgásból, egy munkafolyamatból kell egy-egy pillanatot kiválasztanod. Ezt hogy csinálod?

- Hát azt lehet mondani, hogy én az elég sok anyagot használó fotográfusok közé tartozom, mert amikor együtt vagyok a mesterrel, aki a munkáját éppen végzi, akkor nem számolom a kockákat, amiket fotografálok, és később, a kiválasztás, a szerkesztés során alakul ki maga az anyag. Tehát az, hogy ő engem megszokjon, és ne nekem dolgozzon, tehát személytelenné váljak, ahhoz bizony idő kell.

- Miközben mi beszélgetünk, éppen most rendezik be a kiállitást, itt mindenféle kötelek, és kenderanyagok szolgálnak háttérül a képeidhez. Ki rendezte a kiállitást?

- A kiállitást dr. Todorov Ilona a Mücsarnok rendezője rendezte, és azért gondoltunk közösen erre a megoldásra, mivel nagyon nehéz lett volna olyan tárgyi elemeket behozni ebbe a kiállitóterembe, ami mindegyik mesterséget valamilyen módon jellemzi. Mivel a kanavász, ami boritja a falakat, és a kenderkötél, az egy elég naturális, természetes anyag, azért gondoltam erre a megoldásra Todorov Ilonával együtt, hogy ez talán megadja a megfelelő hátterét a képeknek.

- A kiállitás anyag Mesterségek dicsérete cimmel könyvalakban is megjelenik majd a Corvina Kiadónál.

1983. XII. 1.

Láttuk, hallottuk

- Rogers Snaders kiállitása a Mücsarnokban látható. Több termet felölelő, impozáns bemutatkozása ez a nálunk kevésbé ismert belga festőnek, aki a hagyományos képeken kivül például telefestette az egyik brüsszeli metró-állomást. Bojár Iványakhhogy tetszett ez a kép?

- Az egyik metró-állomáson csekély 600 négyzetméteres freskója van Brüsszelben, és ahogy én ezt a freskót itt fotókon látva elnézegette, nem nagyon szeretnék én ezen a metrón közlekedni.

- Túl harsogó?

- Túl harsogó. Na mostan, egy olyan helyen, ahol úgyis nagy a forgalom, ahol úgyis mozog a mozgólépcső, ahol úgyis süvitenek a szerelvények, ahol a tömeg úgyis nyüzsög, ennyire mozgalmas, ennyire nyüzsgő képet én a magam izlése szerint nyugodtan mellőznék. Na, ez a szubjektiv része a dolognak.

- És az objektiv?

- Objektive viszont, ha azt nézem meg, hogy végig van dolgozva ez a kompozició,hát bizony végig van, és az is kideülr benne, hogy mint ahogy a képeiben erősen tükröződnek Picasso-hatások, különösen a koraiban, erősen tükröződnek a német expresszionizmusnak a hatásai a szin- és formaadásban, úgy itt, ezen a freskón, ennek a tömegkompoziciójában viszont egy mexikói müvésznek, Sigueirosnak a hatása tükröződnék. Na most, azért meg kell haggyuk, hogy ezeket a hatásokat többé vagy kevésbé Sanders valóban fel is dolgozza, áthasonitja önmagává, ha a 60-as években még csak helyenk-közzel, már ezen a 974-976 között készitett freskón igen, és talán a legutóbbi képein is egy mondjuk , egy sajátosnak nevezhető formavilágot tud kialakitani.

-- ooo --

negyria

Egri János

Johannes de Egir
pictor

Krakó XIV. sz.

Sz–Sz. böl.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Egri Lóránd

KÖZNEVELÉS

1966 OKT 7.

1021

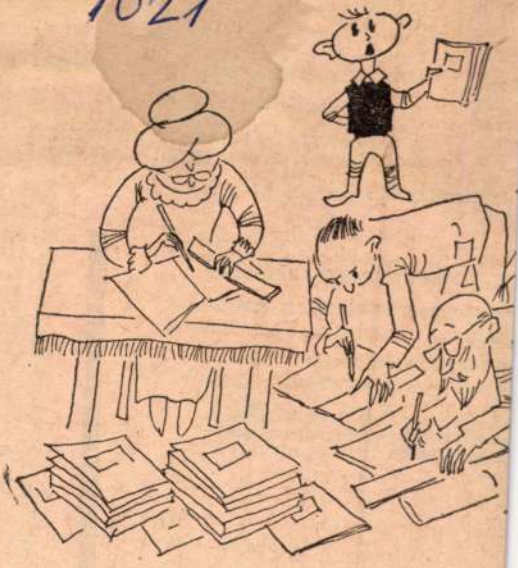

Margót húz a család

Egri László rajza

Ö Kgri László

illustrációi az
alábbi könyvben

(Galántai Sándor és
Horváth Lajos): Tá-
borozási zsebkönyv.
Bp. 1948. Orsz. Ut-
adó és Vendéglő.
128 l.

is tüzzék ki, miért is felhivom C i-
zükséges további intézkedéseket saját
g.

julius hó 28-án.

szter fennhatósága alá tartozó állami
ág,hivatal és intézet vezetőjének.

Egri László

illusztrálta az alábbi könyvet

Útörövezetők kézikönyve. 2. kiad. Bp. 1948.

A TUD. EGYETEM
ÉS AZ
ERDÉLYI MÚZEUM
KÖNYVTÁRA

318/1910. számhoz.

A Műemlékek Országos Bizottságához,

B u d a p e s t.

Mult évi szeptember hó 24-iki átiratunkkal megküldött kéziratos kötet visszaküldési határideje lejárván, kérem a Czimet, hogy a kéziratot visszaküldetni, vagy, a mennyiben arra még szüksége van, határidejét meghosszabbittatni szives legyen.

Kolozsvár, 1911. június 16-án

Egri László

Szabad Művészet

1957. 12. sz. 557. l.

mplom freskói.

10.000.-

10.000.- 56.-IV.1.

6.000.-

Egri László

nincs céd

Uj Magyarság

1943. dec. 14.

• **Az óbudai képzőművészek kiállítása.** Az óbudai képzőművészek a Korona-tér 2 szám alatt magasszínvonalú kiállítást rendeznek a III. kerületi keresztény társaskör és a magyar élet pártja égisze alatt. A festészek, szobrászok és grafikusok közül Horváth Béla, vitéz Komárnoky Gyula, Tóth Gyula, Koronthály Jenő, Jancsó Béla, Truppel Béla, Egri László, Gugi Sándor és Maksay László művészi alkotásai keltenek feltünést. A kiállítást Kuncze Lajos dr. a budapesti kisipari hitelintézet vezérigazgatója és Petheő Béla dr. pártelnök nyitotta meg. A szervezés és a rendezés munkáját Göblyös Géza dr. és Gugi Sándor irányítja. A kiállítás december 22-ig délután 3—7 óra között tekinthető meg.

Budapest, 1943. december 7

im!

hogy karácsonyra külön könyvben
t, szines, hangulatos irásait, táj-

estet, a Dunántult és a Balatont,
Alföldet és a Délvidéket, valamint
szebb eredeti felvétel disziti a
önyörü tájait, természeti szépsége-
s siterepeit. A könyv nemcsak élve-
em utiprogram, utiterv. A könyv ára
utányos összegben állapitottuk meg,

M.D.K.

Egry János (Johannes de Eger)
festő

Egerben működött a XIV. század második felében (Szentiványi, kézirat szerint).

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 321 old.

EGRY János /Johannes de Egir pictor/ festő.
Egerben működött a XIV. század második felében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Egri Károlyné, pingálóasszony

Kalocsai (homok mégyi) pingálóasszony.
Nyilatkozata külföldi útjairól
és munkájáról.

Kórsag Piroska: Írja az akác virágot

3.

ESTI HIRLAP, Br 1973. okt. 1.

Egri Károlyné, [népi iparművész, pingálóasszony]

finnországban mutatta be művészetét.

—: Utaznak a pingálóasszonyok 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 20.

Egry Károlyné, piegáló asszony

Kalocsai. Helsinkiben mutatja
be művészetét.

— : Piegáló asszony Helsinkiben 3.

EST I HIRLAP, Bp. 1972. szept. 7.

Egri Károlyné, népművész

MDK

Kalocsai pingáló asszony. A kiállításon bemutatja munkamódszerét.

Békés Attila: A monokvai magyar kiállítás első napjairól 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 22.

Egriné hőnyi Marcsa, népművész, pingálóasszony.

„Bejárta már a félvilágot. Most Barcelonába készül."

Kapalyag Imre: Vendégváró Kalocsa 6.

Népszabadság, Bp 1973 ápr. 17.

001

Egy Kávalyné

Helsinkiben, a Nemzetközi Vásáron szerepelt a kalocsai pingáló asszony, aki egy-egy falvédet dekorált.

H. L.: Magyar siker Helsinkiben.
Magyar Nemzet, 1947. szept. 24.

Egri Károlyné, népművész

Kalocsai pingáló asszony. Bemutatót tart a József Mt i kiállítóterem ben.

— : Közlemények 8.

Népszabadság, Bp 1973 dec. 16.

Lopi Károlyné, népművész

Kalocsai pingálóasszony.
Bemutatót tart a Józsefvárosi
Műv. Házban.

— : Hallo Huk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

K. Egri

1975 SEP 1

Budapester Rundschau

1021

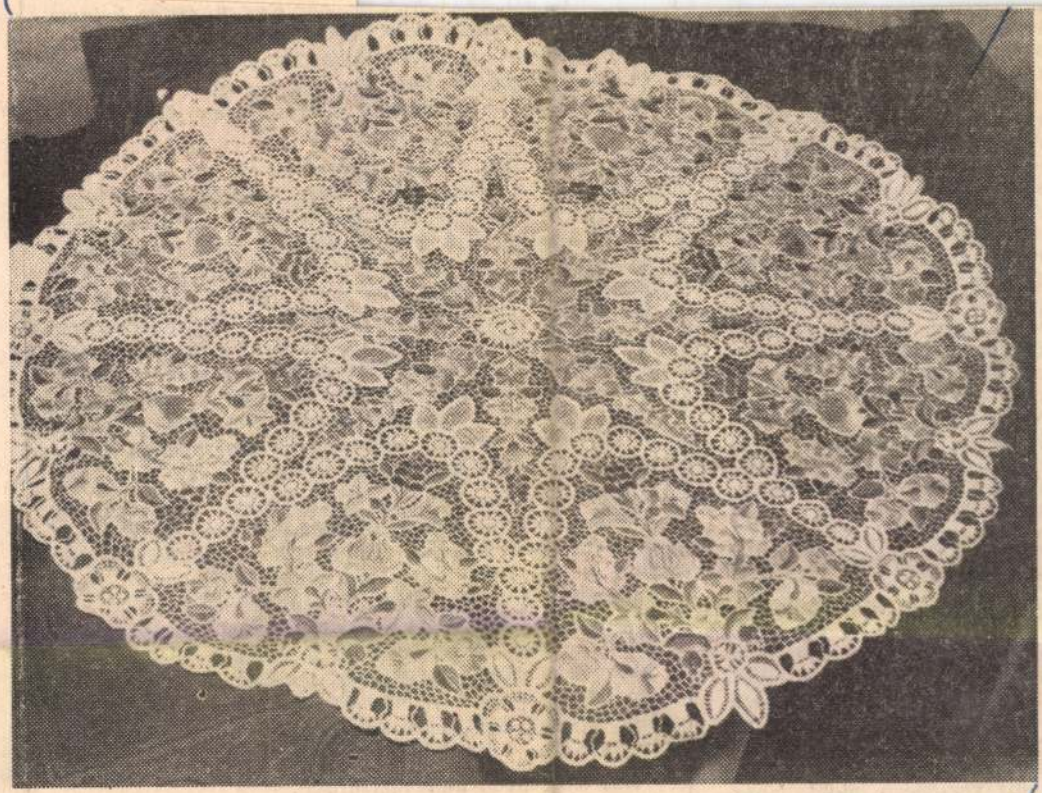

Gestickte Tischdecke von Frau K. Egri

und Israels, die antiimperialistische Politik der fortschrittlichen arabischen Länder zu schwächen und unwirksam zu machen. So ist es kein Zufall, daß gerade Ägypten Hauptzielpunkt dieser Versuche ist, die meisten und konzentriertesten Aktionen und Propagandaangriffe gegen die antiimperialistische Politik dieses Landes gerichtet sind, wie auch jene Versuche, den wichtigsten arabischen Staat dieses Raumes seinen sozialistischen Verbündeten zu entfremden. Wenn es nicht auf einmal geht, dann eben langsam, teilweise. Nicht umsonst nennt man diese Politik eine amerikanische, solche Lösungen sind typisch amerikanische Lösungen.

Die Antipathie und das Mißtrauen arabischer Kreise gegen diese Politik nimmt daher ständig zu. Wenn sich auch die eine oder andere „Friedenstaube" mit einer neuen Feder schmückt, die umfassende, nichtimperialistische Lösung der Frage kann sie höchstens verzögern, nicht aber aufhalten.

L. K.

einzigen Parteilokal oder P
ja nicht eimal einem Büro
lichen Volkspartei auch n
derfuhr? Kommunistischer
ten?

Ja, wissen Sie, die Demo
kompliziertes Ding, daher
sprüche. Da ist man doch gut beraten, wenn man sich an ein Quellenwerk wendet, welches diese Art von Demokratie besser versteht als ich. Hier nun die NEUE ZÜRCHER ZEITUNG vom 16./17.. August 1975: „Die gegenwärtige Lage mit den Sozialisten und Bürgerlichen in der Opposition, bringt im Norden Spannungen und Ausschreitungen gegen Parteibüros der Kommunisten. Die Kommunisten sind im Norden aber so wenig zahlreich, daß die ‚Normalität' rasch zurückkehrt, wenn die KP-Büros zerstört sind und die paar lokalen Kommunisten die Flucht ergriffen haben."

Sehen Sie, man muß sie nur ein wenig studieren, die demokratische Realität. Zunächst darf man diese Dinge dort im Norden nicht dramatisieren; diese Chosen sind ja nur Spannungen und Ausschreitungen. Zum anderen — und das dürfte das wichtigste sein — haben wir im demokratischen Rezept die Lösung parat, wie man zur „Normalität rasch zurückkehren" kann: die noch verblieben KP-Büros zerstören und die Kommunisten verjagen. Wohin sie von ihrem Wohnort gehen sollten? Egal, woandershin. Nur auf keinem Fall in ein KZ...

Das wäre doch undemokratisch.

Egri karthausi asztalos

készítette a histórkányi palotán a di-
szesebb faragott ajtókat.

H. Takács Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970

2851

301

Égri László

Karikatúrája

Magyar Hírlap 1970. II. 28. 6. l.

Egri László festőművész 1

(1934 Kerelőszentpál -)

A Kolozsvári Ion Andreescu

Képzőművészeti főiskola tanára, ugyanitt

végezte tanulmányait is 1961-ben

Igaz Szó 1972 november

777. old.

Egri László

Üvegtál (kisplasztika)

Korunk, 1974. márc. 33. évf. 3sz. 426p.

Egri László

Első nyilvános szereplése

1964- Kolozsvár

Több hazai és Zülföldi Ziállításon szere-
pelt.

Igaz Szó 1972 november
777 old

Egri Károlyné Szőnyi Mária, pingáló

L.: Pócza Margit.

— : Meghendűltek . . . . 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 19.

Igri László

Karikatúrája (Mosolyszelik).

Magyar Hírlap, 1970. jan. 25. 8. l.

Egry László

Művével szerepelt a székesfőváros tanitóművészeinek kiállitásán.

M.U.936.XII.15.

Egri László, ötvös. 1544-ben nyert polgárjogot Kassán. 1545-ben egy peres ügyben szerepelt.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 155. l.

Egri László
ötvös

MDK

Egri László [grafikus ?]

rajza Vlagyimir Poljakovról rapr.

(Somogyi Vera: Az író és felesége.)

Nők lapja, Bp. 1956. március 1. [5.l.]

MOK

Egri László

három rajza (illusztrációk) repr.

(Győri Endre: Naplómból.)

Ország-Világ, Bp. 1958. augusztus 6. 12.l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(László Anna: Messziföldön.)

Ország-Világ, Bp. 1958. október 1. 17. l.

Egri László, grafikus MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Az első menet eredménye 3

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. dec. 9.

Egri László, grafikus MDK

Súmykép.

Repr.

— : Ólomöntés 3.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. dec. 31.

Egy kósáló

rajzaival szerepel a kiállításon.

„Gallér Jenő": V. Országos karikatúra kiállítás a Műcsarnokban. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. p.

33 l.

Egri László.

A Képzőművészeti Alap által kiadott „a karikatura fegyverével" c. albumban vajzaival szerepel. E művek a Második Magyar Karikatura kiállításon is láthatók voltak.

Magyar Nemzet, 1952. Okt. 30.

Kogri László.

A III. Magyar Karikaturakiállításon
„Amerika hadnagya" c. rajza és
több műve szerepelt. (emlétve.)

Szabad Nép. 1951. Nov. 3.

Egri László, grafikus MDK

Gúnyrajz.

Repr.

— : Fények a sötétbe bomlt New Yorkban 7.

NÉPSZABADSÁG 1965. nov. 12.

M.D.K.

Egri László

Tréfás rajz "Délibáb minden mennyiségben" címmel. a Televizió rovatban.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. ápr. 20. VI. évf. 16. sz. 37. lap.

Egri [László], grafikus

Ill. Dk

Illusztráció

Repr

Szörök László: Üzenet egy kis gimnazista lányunk

13.l

Család és Iskola, Bp. 1958. november

IX/II n

Egri [Lánló], grafikus

Illuntráció.

Repr.

Makarenkótól réulet: Miért vesítettem el?

9. l

Család és Iskola, bp. 1958. október.

IX/10.

Egri [Kánló], grafikus M Dk

Illuntrációk Repr.

1.) M.: Leleményes gyerekek 6.l

2.) Réczei Margit: Szerusztok rózsák 14.l

Család és Iskola, Bp. 1958. szeptember IX/9.

Egri [László], grafikus. M Dh

Illusztrációk. Repr.

1./ Seres József: A kisunoka 8–9. l.

2./ –: Makarenko a gyermekneveléséről 12. l

Család és Iskola, bp. 1958. augusztus IX/8. n

Egri [Kánló], grafikus MDK

Illusztráció.

Rajz. Repr

Korein Andor: Vannak=e nevelhetetlen gyermekek? 3. l

Család és Iskola, Bp. 1958. július IX/7

Egri László, grafikus 17 ok

Illusztráció.

Regr.

Berczy György: Gyermeki értekezlet (Zelenet) 17. l.

Család és Iskola, Bp. 1957. december VIII. évf.

Egri [László,] grafikus

Dok

a.) Illusztrációk:
2 rajz.

b.) Illusztráció.
1 rajz

Repr

Repr

a.) Gáti Ferenc: A legszebb emlék

8–9. lap.

b.) Seres József: Egy nehéz eset

16–17. lap.

Család és Iskola, Bp. 1957. november

VIII/

Egri László, grafikus

B Dk

Illusztráció alkotásban.

Repr.

Dávid László: Vallomás

10-11.l.

Család s Iskola, bp. 1957. október.

VIII. évf.

Egri Lánló, grafikus

M Dk

2 illusztráció elbenéléshez. Repr.

L. L.: Máté Misi Lazajött

4-5. l

Család s Iskola, Bp. 1957. szeptember ~~augusztus~~

VIII/

Egri 2.-es sz. cédula M.D.K.

Egri László

Trfás rajz-illusztráció Kőmüves Imre elbeszéléséhez.

/Az előző, 1-es sz. cédulára nem fért ki s igy kimaradt fenti rajz-illusztráció dátum, hely és lapszám megjelölése/

Kőmüves Imre: Hogyan szerezzünk mozijegyet c. tréfás elbeszélése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. aug. 21. III. évf. 34. sz. 37. l.

Egri 1.-es sz. cédula, folyt. 2.-es sz.- M.D.K.

Egri László

Három tréfás rajz "Egy riporter jegyzeteiből" c. elb.-hez

\- - -

Rajz-illusztráció a Harpagon c. elb-hez.

Tréfás " /lapszámot lásd:Egri 2.-es sz. cédulán/ Kőmüves Imre elbeszéléséhez./

\- - -

Két rajz-illusztráció Demeter Imre "

\- - -

-Riporter-:Egy riporter jegyzeteiből c. elb. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. aug. 21. III. évf. 34. sz. 22-23. l.
Szirmai Dezső: Harpagon diadala és bukása. Bp. 1959. aug. 21. III. évf. 34. sz. 28-29. l.
Demeter Imre:Uborkaszezon-vég. 1959. aug. 28. III 35. sz. 28-29. l.

M.D.K.

Egri László

Rajz-illusztrációk:
Hat tréfás rajz Dalos László tréfás elbeszéléséhez.

- - -

Rajz illusztráció a Harpagon c. humoros elbeszéléshez.

- - -

Rajz-illusztráció a Harpagon c. " "

- - -

Dalos László: Népség-katonaság voltam az AIDÁBAN. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. aug. 7. III. évf. 32. sz. 28-29. l.
Szirmai Dezső: Harpagon diadala és bukása. c. elb. Bp. 1959. aug. 7. III. évf. 32. sz. 30-31. l.
" " " 14. " " 33. " 3o-31. l.

M.D.K.

Egri László

Tréfás rajz illusztráció Csathó Kálmán elbeszélő/történetéhez.

; - ;

Tréfás rajz illusztráció Bognár Károly tréfás irásához.

. - .

Csathó Kálmán: Három cigarettatárca c. elb.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. juni 28. II. évf.
26. sz. 32-33. l.
Bognár Károly: A dráma meg a néző c. tréfás irás.
Bp. 1958. juli 11. II. évf. 28. sz. 30-31. l.

M.D.K.

Egri László

Rajz illusztráció Rémenyik Zsigmond: „Ismeretlen Voltaire levél a házasság siralmairól" c. kötetének részletéhez.

. - .

Tréfás rajz illusztrációk, tréfás szöveghez.

. - .

Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. május 30. II. évf. 22. sz. 32-33. l.
Tatár Imre: Karitász az augusztusi holdhoz. c. Bp. 1958. juni 20. II. évf. 25. sz. 32-33.l.

M.D.K.

Egri László

Tréfás rajz a Tarka Krónika c. rovatban.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. ápr. 6. VI. évf. 15. sz. 39. lap.

M.D.K.

Egri László

Az élet napja c. májusi beköszöntő rajz reprodukciója.

. - .

Két rajz illusztráció Szirmai Dezső elbeszéléséhez.

. - .

Rajz illusztráció Az angyal is ember c. tréfás parodiához.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. május 2. II. évf. 18. sz. 2-3. l.
Szirmai Dezső: Egy spanyol tiszt halála c. elb. ugyanazon szám 32-33. lapján.
Pongrácz Zsuzsa: „Az angyal is ember. Irta Hófehér Klára." c. "Társadalmi tragédia 3 felvonásban." 1958. május 16. II. évf. 20. sz. 32-33. l.

M.D.K.

Egri László

Két rajz illusztráció a Cilike megérkezett c. szatirához.

Lux László: Cilike megérkezett.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. ápr. 11. II. évf. 15. sz. 34-35. l.

M.D.K.

Egri László

Rajz illusztráció Kellér Dezső riportjához.

Kellér Dezső: Amikor a fotografusokat kisértem. c. Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. márc. 28. II. évf. 13. sz. 33. l.

M.D.K.

Egri László

Juhász Gyula: Március idusára c. verséhez rajzolt illusztrációt.

. - .

Két rajz illusztráció Az iró és a nagyság c.elbeszéléshez.

. - .

Film Szinház Mazsika. Bp. 1958. márc. 14. II. évf. 11 sz. 4. l.
Hollós Korvin Lajos: Az iró és a nagyság c. elb. 1958. márc. 21. II. évf. 12. sz. 32-33. l.

M.D.K.

Egri László

Illusztráció Nagy Lajos "A nagy énekes cimü elbeszéléséhez.

. - .

Rajz illusztrációk a Szerelem gombnyomásra c. elbeszéléshez.

. - .

Rajz illusztráció.

. - .

Nagy Lajos: A nagy énekes c. elbeszelése.
Film-Szinház Muzsika. Bp. 1958. febr 7. II. évf. 6. sz. 31. l.
Sas György: Szerelem gombnyomásra c. elb.
1958. febr. 21. II. évf. 8. sz. 26-27. l.
Lux László: Pamacs Marci c. ugyanazon szám 33. l.

M.D.K.

Egri László

Tréfás illusztrációk a Családi ágy c. darab parodiájához.

. - .

Tréfás illusztrációk "A hét humora" c. íráshoz, amely Kellér Dezső készülő munkájának egy részlete.

Dalos László: Hajnalban, délben, este, játék és valóság a családi ágyban.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. dec. 27. I. évf. 33. sz. 28-29. l.
Kellér Dezső: "A hét humora" c. közl. ugyanezen szám 32-33. lapján.

M.D.K.

Egri László

3 rajz „A rendező válaszol" c. riporthoz.

Illés Jenő: A rendező válaszol.
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. dec. 19. II. évf.
51. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri László

2 rajz:

Megbecsülés
A lusta trombitás

. - .

2 rajz. Illusztrációk a Pesti Néző rovathoz.

. - .

Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. szept. 12. II. évf. 37. sz. 37. l.

Dalos László: Pesti Néző. Bp. 1958. december 5. II. évf. 49. sz. 22-23. l.

M.D.K.

Egri László

Pesti Néző c.tréfás riport-sorozat illusztrációit rajzolta.

3 illusztráció

. - .

Tréfás rajz:

Moziban...

. - .

Dalos László: Pesti Néző
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. okt. 3. II. évf. 40. sz. 28-29. l.
Vidám oldal. 1958. okt. 24. II. évf. 43. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri László

Frank Sullivan: "Az élet egy edényke, O'Neill" c. irodalmi karikaturájához rajzolt illusztrációt. tréfás

Tréfás illusztrációk.

Frank Sullivan: "Az élet egy edényke, O'Neill" c. Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. dec, 6, I. évf. 30. sz. 32. l.
Pongrácz Zsuzsa: Lekváridézés c. tréfás irás.1957. dec. 13. I. évf. 31. sz. 26-27. l.

M.D.K.

Egri László

Két illusztráció a Merénylet c. elbeszéléshez.

Szirmai Dezső: Merénylet. c. elb.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. nov., 8. I. évf.
26. sz. 33. l.

Egri László, grafikus

MDK

Karikatúra.

Repr.

— : „Nyugalom, Kegyelmes uram ....."

3.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. ápr. 15. [Vidéki]

M.D.K.

Egri László

Két szövegközötti illusztráció.

. - .

Két illusztráció Szomory Dezsőről.

Kovács Dezső: A szultán levele. c. elbeszélése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. okt- 11. I. évf.
22. sz. 28-29. l.
Kellér Andor: Szomory rendez. c. elbeszélése.
F.Sz.M. Bp. 1957. nov. 1. I. évf. 25. sz. 28-29. l-

M.D.K.

Egri László

2 rajz illusztráció A többezeréves aszony c. tréfás íráshoz.

. - .

2 rajz illusztráció Szirmai Dezső: Kvartett c. elbeszéléséhez.

. - .

Lux László: A többezeréves asszony.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. aug. 15. II. évf. 33. sz. 30-31. l.
1958. aug. 22. II. évf. 34. sz. 30-31. l.

Egri László, grafikus M Dk

A januári szám munkatársa.

–: E számunk munkatársai 27.e

Család és iskola, Bp. 1962. január

Egri László, grafikus MDK.

Dolgozott e számba.

–: E számunk munkatársai 27. l

Család és iskola, bp. 1962. február

Egri László, grafikus MDK

Illusztrátora e számnak.

–: E számunk munkatársai 27. l.

Család és iskola, Bp. 1962. március

Egri László, grafikus 7 Dk

Illusztrátora e számnak.

— : E számunk munkatársai 27 l.

Család és iskola, Bp. 1962. április

EGRI László M.D.K.

Párizs-Bonn tengely bajnokai /karikatura/ repr.

Magyar Nemzet 1962. szeptember 26. 6.l.

Egri Lánló, grafikus MDh

Dolgozott a májusi
számba.

– : E számunk munkatársai 27.1

Család és iskola, Bp. 1962.

Egri László, grafikus MDk

Dolgozott a júniusi
számba.

—: E számunk munkatársai 27.

Család és iskola, Bp. 1962. június

EG RI László M.D.K.

"Kerülgeti ,mint macskk a forró kását..."/karikatura/

r epr.

Magyar "emzet 1962. október 12. 6.1.

M.D.K.

Egri László

Somlay Összehuzza a kabátját. Rajz.
Bucsuzik a szinlaposztó " "
Pesten minden külföldi megbukik "
Rajz.
A rajzok az "Áprilisi kaleidoszkop" c. közlemény-sorozat illusztrációi.

Demeter Imre:Áprilisi kaleidoszkop c. közl. sorozata.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. április 1. IV. évf. 14. sz. 32-33-34-35. lap.

M.D.K.

Egri László

Három illusztráció. Rajzok.
Illusztráció. Rajz.

Demeter Imre: „Szüretben" c. tréfás beszámoló. Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. február 12. IV. évf 7. sz. 16-17. l.
Csathó Kálmán emlékezéseiből. 1960. márc. 11. IV. évf. 11. sz. 45. l.

Egri László

"Japán is a szaba népek táborának egyenrangu társa lett" cimmel karikatura az amerikai rács mögött álló fogoly japánt ábrázolja. A Harmadik Magyar Karikatura kiállitásról, a Nemzeti Szalonban .

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 6.
II. évf. 23. sz.

M.D.K.

Egri László

Egyik filmrendező... Rajz.
...Másik filmrendező "

Demeter Imre: Játszunk vagy beszélgetünk c.
Film Szinház Muzsika. 1960. január 22. IV. évf.
4. sz. 28-29- l.

M.D.K.

Egri László

Négy illusztráció és keretrajz a „Szilveszteri ankét" c. közleményhez.
Illusztráció "Lengeffyék" c. folytatásos közl.-hez.
A fiatal Törzs Hamlet szerepében. Az Országos Szinháztörténeti Muzeum anyaga nyomán ké szült rajz.

Demeter Imre: Szilveszteri ankét. Film Szinház Muzsika. 1960. IV. évf. I. sz. 34-35. l. Január 1.
"Lengeffyék" " " " " 44. l. " "
Kellér Andor: „A fiatal Törzs" IV. évf. 2. sz. 33. l. Január 8.

M.D.K.

Egri László

Illusztráció. Rajz.
Két illusztráció. Rajzok.

Barabás Tibor: „Mariann."
Film Szinház Muzsika. 1960. január 15. IV. évf.
3. sz. 35. l.
Hevesi Sándor/Részletek egy monográfiából/ László
Anna irása. Film Szinház Muzsika. 1960. Január 22.
IV. évf. 4. sz. 43. l.

M.D.K.

Egri László

Tréfás rajz:
Értekezleten...

- - -

Tréfás rajz:
A muzsa.

- - -

Vidám sarok.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. nov. 6. III. évf. 45. sz. 37. l.
Vidám Oldal
Bp. 1959. nov. 13. III. évf. 46. sz. 37. l.

M.D.K.

Egri László

Tréfás rajz a Vidám oldal-on "Szöveg nélkül.." cimmel.

- - -

Upor Tiborról készült karikatura a "Pályámról" c. riport mellékleteként.

- - -

Vidám Oldal
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. szept. 11. III. évf. 37. sz. 37. l.
Pályámról c. közl.
Bp. 1959. okt. 30. III. évf. 44. sz. 18. l.

M.D.K.

Egri László

Sólyom László: Imruska a jós c. riportját illusztrálta. Rajz.

Sólyom László: Imruska a jós. c. riportja.
Film Színház Muzsika. Bp. 1960. okt. 14. IV. évf.
42. sz. 45. l.

M.D.K.

Egri László

Demeter Imre: Interju a színészkirállyal c. irása illusztrációját készitette. Rajz.

Sas György: Montázs c. rovatban Technika és szerelem c. cikk illusztrációja. Rajz.

Demeter Imre: Interju a színészkirállyal c.
Film Szinház Muzsika Bp. 1960. szept. 23. IV. évf. 39. sz. 6. l. 33. l.

M.D.K.

Egri László

Nádass József: Cyrano bukása c. közlemény két illusztrációját készitette.
Szöveg között két rajz.

Nádass József: Cyrano bukása. c. közlemény
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. aug. 19. IV. évf.
34. sz. 42-43. l.

Egri László, grafikus MDK

Karikatúra.

Repr.

— : Újsághír: Már bevetették Vietnamban.....

2

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 13.

M.D.K.

Egri László

Humor oldalon "Készitsünk különleges halételeket" c. rajza.

Violetta és Francesca c. közlemény illusztrációja /Szöveg közötti rajz/

Humor oldal.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. juli. 29. IV. évf. 31. sz. 45. l.
Illés Endre: Violetta és Francesca c. Jegyzetek egy nyári müfajról.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. aug. 12. IV. évf. 33. sz. 35. l.

M.D.K.

Egri László

Kolozsvári Grandpierre Emil: Szinház és szerelem c. elbeszélésének illusztrációját rajzolta. Rajz.

Nevessünk oldalon rajz „Naturalizmus" címmel.

Kolozsvári Grandpierre Emil: Szinház és szerelem. Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. julius 22. IV. évf. 30. sz. 34-35. l. 45. l.

M.D.K.

Egri László

Illusztráció. Rajz.
" "

Jiří Wolker: Meghalt nagyapó./Vers/ Marék antal fordítása. Illusztráció. Rajz.
Keresztury Dezső: Bakony felől. Vers. Illusztráció Rajz.

Szántó György: Első szinházi emlékeim c. visszaemlékezései.
Film Szinház Muzsika Bp. 1957. juni. 14. I. évf. 5. sz. 22-23. l.
Tersánszky Józsi Jenő: Nem haragudhatom c. elb.
Bp. 1957. juli. 5. I. évf. 8. sz. 22. l.
Bp. 1957. juli 26. I. évf. 11. sz. 18. l.

M.D.K.

Egri László

Minden csak látszat c. rövid elbeszélés illusztrációja. Rajz.
Rejtély c. elbeszélés illusztrációja. Rajz.

H. Lányi Piroska: Minden csak látszak c. elb. Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. juni. 7. I. évf. 4. sz. 2. l.
Tatár Imre: Rejtély c. elb. B. 1957. juni. 14. I. évf. 5. sz. 2. l.

M.D.K.

Egri László

Apollinaire két verse Vas István forditásában:

A megtalált hajfürt c. vershez készült rajz.
A szinevesztett alkonyatban c. vershez készült rajz.

2 rajz a Bindenky c. elbeszélés illusztrációjaként.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. május 24. I. évf. 2. sz. 17. l.
Kolozsvári Grandpierre Emil: Bindenky. c. elbeszélése. 1957. május 31. I. évf. 3. sz. 17-18. l.

M.D.K.

Egri László

Szabó Lőrinc:„A miskolci ‚Deszkatemplomban'-ban"c. verséhez és Fodor József:Tavaszi dál c. költeményéhez készitett rajzokat..
1. a Deszkatemplom rajza
2. Tavaszi virágrajz.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. május 17. I. évf. 1. sz. 17. l.

M.D.K.

Egri László

Illusztráció. Rajz.

Tersánszky Józsi Jenő: Okirathamasitás.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. dec. 30. IV. évf.
53. sz. 43. l.

M.D.K.

Egri László

Illusztráció. Rajz.
" "
" "

Goda Gábor: Egy nagy-nagy szinház dicsérete c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. dec 23. IV. évf.
52 sz. 26. l.
Illés Endre: A néma hangszer. Mesejáték. ugyanaz
a szám 35. l.
Vadnay László: Az ismeretségi kör be volt töltve
c. riport. 1960. dec. 30. IV. évf 53. sz. 34. l.

M.D.K.

Egri László

Montázs c. rovat közleményeihez készitett illusztrációkat.
Két rajz.

Sas György: Montázs c. rovatából.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. dec. 2. IV. évf.
49. sz. 26-27. l.

Egri László, grafikus

M Ok

A folyóirat munkatársa.

– : E számunk munkatársai

27.1

Család és iskola, bp, 1961 január

XII/1

01

Egri László

d.m: Két rajzalbum. Magyar Nemzet, 1952. okt.30.

4.l.

MDK

építész

Gárdonyi J.: Petőfi híd budai hídfője...

Magyar Nemzet, 1952. aug. 8. 5. l.

Egri László, grafikus MDK

A júliusi szám munkatársa.

— : E számunk munkatársai :

27.1

Család és iskola, Bp. 1961. július

MŰEMLÉKvédelem

Egri László, grafikus 7 Dk

Az auguntusi szám munkatársa.

– : E számunk munkatársai 27. l.

Család és iskola, Ap. 1961; augustus

~~MŰEMLÉKvédelem~~

Egri Lánló, grafikus MDK

Dolgozott az októberi szám részére.

–: E számunk munkatársai 27.1

Család és iskola, bp. 1961. október

~~MŰEMLÉKvédelem~~

Egri László, grafikus TDK

A novemberi szám munkatársa.

-: E számunk munkatársai

27. l.

Család és iskola, Bp. 1961. november

MŰEMLÉKvédelem

Egri László, grafikus

7 Dk

A decemberi szám egyik rajzolója

-: E számunk munkatársai

27.1.

Galád és iskola, bp. 1961. december

Egri László, grafikus 704

A jannári szám munkatársa.

-: E számunk munkatársai 27.l

Család és iskola, bp. 1961. január

KÖNYVBARÁT

Egri László, grafikus 7 04

Rajzolt a felmári nám vénére.

–: E számunk munkatársai 27.1

Család s' iskola, 1961. felmár

KÖNYVBARÁT

Egri László, grafikus 17 Ok

Rajzolt a márciusi számba.

–: E számunk munkatársai 27.1

Család és iskola, bp. 1961. március

KÖNYVBARÁT

Egri László, grafikus 704

Rajzokat készített az áprilisi számba.

– : E számunk munkatársai 27.1

Család és iskola, Bp. 1961. április

C4

~~KÖNYVBARÁT~~

M.D.K.

Egri László

2 rajz illusztráció Turi András cikksorozatához.

2 " " Mezei Lajos elbeszéléséhez.

2 " " Czibor János elbeszéléséhez.

Turi András: Őszintén az esztrádról.
Film Színház Muzsika. Bp. 1958. aug. 1. II. évf.
31. sz. 26-27. l.
Bp. 1958. aug. 1. II. évf. 31. sz. 30-31. l.
" " " 8. " " 32. sz. 30-31. l.

M.D.K.

Egri László

Három rajz-illusztráció szöveghez.

- - - - -

Három rajz-illusztráció három tréfás szöveghez.

- - - - -

Tristan Bernard: Nem halt meg! Forditotta: Honti Irma.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. febr. 6. III. évf. 6. sz. 37. l.
Karinthy Ferenc: Ez - az c. rovata. Bp. 1959I. febr. márc. 6. III. évf. lo. sz. 37. l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Sólyomi László: Követségben szúnyogéknál.)

Ország-Világ, Bp. 1958. szeptember 17. 18.l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Nádass József: Feltételnélküli megadás.)

Ország-Világ, Bp. 1958. augusztus 20. 10. l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Bródy László: Egy talevél.)

Ország-Világ, Bp. 1958. október 15. 10. l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Palásti László: Kilencvenforint.)

Ország-Világ, Bp. 1958. október 15. 18.l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Németh Géza: Nem akarom!)

Ország-Világ, Bp. 1958. október 22. 10. l.

MDL

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Koroda Miklós: Gödölye esete.)

Ország-világ, Bp. 1958. december 31. 12.l.

MDK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(A. P. Csehov: Felkavart kedélyek.)

Ország-Világ, Bp. 1958. november 26. 12. l.

MDG

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Bródy László: Lépcsők.)

Ország-Világ, Bp. 1958. július 16. 9.l.

MOK

Egri László

rajza (illusztráció) repr.

(Jaroslav Hasek: A szerelem.)

Ország-Világ, Bp. 1958. július 2. 12. l.

Egri László, karikaturista MDK

Torzrajz.

Repr.

–: A nyugati játszótéren 5. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. okt. 3. [Vidéki]

Egri Margit — művészettörténész

„30 év magyar művészetéből" címmel nagy-
nyelt a Történeti Múzeumban lévő kiállí-
tást Egri Margit és Földes Emília ren-
dezte.

Láttuk, Gallottuk.

1977. VI. 26. Petőfi 11.38 (Kiné)

Egry Margit, művészettörténésa

A Budapesti Történeti Múzeum kiállításának rendezői Egry Margit és munkatársai: Földes Emília és Mattyasovszky Péter az elmúlt 30 év magyar művészetéből válogattak, előtérbe állítva a lipesti vonatkozású anyagot.

Tükör, Budapest, 1977. júl. 10.

Egri Mária, művészettörténész

A Corvina kiadó képzőművészeti sorozatában jelent meg Mednyánszky László művészetéről szóló könyv, melyet Egri Mária, a szolnaki Damjanich János Múzeum művészettörténésze írt.

Déveinyi Iván: Székely András: Csák István Jelenkor, 1978. jan. 50-51. old.

Egyri Mária, művészettörténész

„A szolnoki művésztelep" című monográfiájában – amely a mostani jubileum alkalmából került a könyvpiacra – nem véletlenül említi, hogy a felszabadulás utáni művészettörténet – írásunk Nagybányát Szolnokkal szembeállító szemlélete fel sem merült.

Wágner István: Jubiláris tárlat a Galériában.
Magyar Hírlap, 1978. márc. 8.

Kopi Mária, művészettörténész

a Corvina színes reprodukciókkal teljes albuma Medgyánszky László munkáját mutatja be. Kopi Mária bevezető szövegét írta az albumnak. Értéke ennek az írásnak, hogy szerzője felhasználta a művészek a Nemzeti Galériában és a szolnoki múzeumban őrzött, eddig közre még nem adott naplójegyzeteit is.

Jó reggelt!

1994. XII. 18. Kossuth u. 20.

Egry Mária, művészettörténész

a Szalnaki Galériában ma nyílt meg Németh József festőművész kiállítása, melyet Egry Mária rendezett.

Jó reggelt!

1949. IX. 14. 4. 25 [IV.]

1975. III. 12.
18.25 TV.
-Hué-
A meglátott horizont.

-Tallin Óváros előtt áééunk dr.Egry Mária müvészettörténésszel, de nem Észtország fővárosában, hanem Szolnokon, a muzeum egyik kiállitási termében.

-Hát énnekem Tallin kicsit a világ közepe, ugyhogy én bár mikor nagyon szivesen mennék, ott élnek barátaim, müvészek, müvészettörténészek, hát már szakmámból is kifolyólag, elég sokat dolgozom is velük.

-Ehhez egy kis magyarúzat is szükséges. Jövőre lesz 10 esztendeje, hogy Szolnok és Észtország fővárosa Tallin között megkötötték a testvérvúrosi megállapodást.

-Hát elég sok kiállitást rendezünk észt képzőmüvészetből, iparmüvészetből. Az elmult esztendőben nagyon szép grafikai kiállitásunk volt, azon kivül itt járt két barátunk Urve Ara bőrmüvész és Jüri Arah grafikus és festőmüvész, néhány képet talán sikerül is bemutatni az ő itt hagyott, muzeumnak ajándékozott munkái közül.

dr. Egry Mária müvészettörténész

Azon kivül, hát a muzeumnak egy nagyon szép gyüjteménye van, észt képzőművészeti gyüjteménye. Talán meg tudnám emliteni Herald Elmat, aki az egyik legjelesebb grafikus müvészük és talán nem sokára vendégül is tudjuk őt látni. Hát azon kivül még itt a muzeumban, nemcsak kiállitást rendezünk, hanem egy elég jelentős publikációs anyagot is tudunk már felmutatni, katalógusokat, könyveket Észtországról, az észt müvészetről, történelemről, ami azthiszem, hogy hát nemcsak az észtek számára jelent valamit, hanem a mi számunkra is. Testvér népünk és tudjuk tájékoztatni a magyar közönséget róluk.

-Mit tud tanulni Szolnok megye pl. Észtországtól, vagy Szolnok Tallintól ?

-Sok mindent, pl. város épitészetet város politikát kialakitást. Nagyon elmés és szenvedélyes viták zajlanak éfjélekig, amikor vezetők, városvezető politikusokhoz mi elmegyünk, köre össze kerül, tényleg tartalmas és ilyen nagyon igyekvő kapcsolattá vált, nagyon hasznos, forintokban és érzelem világban mérhető kapcsolatok alakultak ki.

-Szolnok megye, a szövetkezeti mozgalom elinditója, sok nagyszerü embert adott az országnak az elmult három évtizedben. Mi várható Gergely elvtárs a következő években az emberek fejlődésében ?

-Buzog a forrás, csak jól kell a forrást hasznositani. Az emberek szivesen vállalkoznak nagyobb tettekre és képesek felnőni, ha egy picit nagyobbat kaptak, amit ami akkor rájuk illett. Nagyon fontos, hogy a szövetségi politikát a jövőbenis megbecsülést, rangra emelést érjen el az az ember és az a közösségg, amelyik az átlagosnál többet ad és nem kér többet, mint a többi. Az is fontos, hogy politikánk szavahihető legyen. hogy olyan vezetési, irányitási módszerek, rendszerek finomuljanak ki és váljanak valóra, amely olyan közérzetet, ambiciót, ragaszkodást egy ügyhöz jelent, ami a képesség szerinti kifejlődését, kibontakozását biztositani tudja.

x-x-x-x-x-x-x-

Egri Mária, művészettörténész.

A szalnaki művésztelep 45 éves, de a szalnaki képzőművészeti tevékenység már 125 esztendőre tekint vissza. — Egri Mária a jubileum alkalmából kompet írt: „A szalnaki művésztelep" címmel, amely most jelent meg.

Simon Gy. Ferenc: Jelentős-e a szalnaki művésztelep.[2]
Képes Újság, 1978. febr. 18.

Egri Mária művészettörténész

Sváby Lajos festőművésszel és Egri Mária művészettörténésszel – a szolnoki Kamjanics Múzeum munkatársa – beszélget az adásban Kenessei András.

Festő és kora

1980. aug. 28. Kossuth 12.35 /V Gné/.

Egri Mária, művészettörténész

A Hatvani Galéria portrébiennáléja kap-
csán vitát is rendeztek Hatvanban, művészek,
művészeti írók, műkritikusok részvételével.
Egri Mária, a szolnoki múzeum műtörté-
nésze Ámos Imre önportréiről fejtette
ki gondolatait.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 7. old.

Egri Mária, művészettörténész

A Szabolcsi Galériában Németh József festőművész kiállítását Egri Mária és Dömötör János nyitotta.

Kenessei András: Németh József kiállítása.
Magyar Hírlap, 1979. okt. 11.

Egry Mária, művészettörténész

Németh József festőművész kiállítása megnyílt a Szolnoki Galériában.
A kiállítást Egry Mária, a szolnoki Damjanich Múzeum munkatársa rendezte.

Dömötör János: Egy emberközpontú festő.
Népszava, 1979. okt. 7.

Egri Mária, művészettörténész
Gácsi Mihálynak 1974-ben jelent meg egy grafikai albuma, amelyhez Egri Mária írt bevezetőt.

A gyöngyösi körzeti studió mikrofonja előtt Gácsi Mihály grafikusművész.

1980. VI. 9. URH 20,25 /Nyné/.

Egri Mária, művészettörténész
Svábi Lajos festőművész kiállítását
rendezte Egri Mária a Szalnoki
Galériában.

Jó reggelt!
1980. márc. 17.. 4.25 /N/.

Szent István-napi intelmek

Hihetetlen dolgok történnek mostanában a Margitszigeten. Egyrészt kiderült, hogy a meleg vizű tavacskában két gyümölcsevő piranha garázdálkodik, akiket valószínűen egy felelőtlenségében is előrelátó akvarista dobott a vízbe. A kis halacskaként vásárolt piranhák kinőtték az állatbarát akváriumát, ezért kellett szabadulnia tőlük. Ugyanakkor a szigeti meleg vizű tavacska a halak számára szinte az egyetlen túlélési lehetőséget jelentette. A brazíliai vizekben őshonos, rettegett rablóhalak vegetáriánus rokonait a szigeti járókelők tartották életben mindenféle ételmaradékkal. A halak megszerették a szigeti körülményeket, afféle megszokott látványossággá váltak, akár csak azok a pártpolitikai események, amelyek időnként a nemzeti ünnepek árnyékában bújnak meg. Így történt ez most Szent István napján is a szigeten, amikor is, az MSZP alkotmányünnepi megemlékezésén Kovács László frakcióvezető, leendő pártelnök – utalva arra, hogy a MIÉP is Latorcait támogatja az önkormányzati választásokon – azt találta állítani, a koalíció főpolgármester-jelöltje nem személyében, hanem a mögötte álló politikai erők miatt jelentene veszélyt a főváros élén.

Kovács László spontán lakossági kérdésekre válaszolva úgy vélekedett: a kormány eddigi intézkedései alapján megvan a veszélye annak, hogy az ország kulcspozícióit néhány család, barát és üzlettárs kezébe kerülnek. Az MSZP-nek az a feladata, hogyha ez a törekvés tudatos, gátat szabjon neki.

Nem akarom elhinni, hogy az MSZP bemocskolná a nemzeti ünnepet holmi kampánypropagandával. Inkább valami aktualitást keresek e szavak mögött, már ami az államalapításra és a kereszténység felvételére való megemlékezést, a vagy a Szent István-i gondolatot illeti. Szerintem Kovács László mondataival az Árpád-házra utal, amelyik kétséget kizáróan évszázadokon keresztül rányomta bélyegét az államiság alakulására úgy emberileg, mint szakmailag, hogy az akkori üzleti szféráról már ne is beszéljünk.

Kovács érzékeny, mint a membrán, politikai érzékszerveinek receptorai kétséget kizáróan észlelték az Orbán-ház kialakulásának jeleit. Naná! Különben miért is vitte volna magával Orbán Viktor kisfiát a labdarúgó-világbajnokság döntőjén a stadion VIP-es páholyába annyi kormányfő közé, ha ez nem így van? Sőt, állítólag a kormányfő nem régen karatetáborba is elkísérte kisfiát, ahol a harminc-valahány kölök között állítólag a Simicska fiú jelen volt. Figyeljünk már oda Kovács László intelmeire, emberek! Mialatt mit sem sejtve gyönyörködünk a tűzijáték fényeiben, alig neszezve zajlik körülöttünk a politikai zsákmányszerzés, s ha nem vigyázunk, az Orbán-ház csendesen beeszi magát a demokráciába, oszt jaj lesz nekünk 2311-ig. De szerencsére nem csak a családi összefonódásokkal nem vádolható, lyukas zsebű szocialisták őrzik éberen a demokrácia intézményeit, hanem a liberálisok is ott állnak a vártán. Demszky Gábor és felesége Révai Vera, Magyar Bálint és jelenlegi asszonya, Demszky exfelesége, Hodosán Róza szabaddemokrata exhonanya, Mécs Imre és felesége, aki Magyar Bálint húga, szintén őrködik felettünk.

Nem, nem arra gondolok, hogy amikor az előző ciklusban egyidejűleg Demszky főpolgármester, Magyar miniszter, Mécs a parlament honvédelmi bizottságának elnöke volt, akkor valami ezen családi és baráti összefonódás kezében óriási hatalom összpontosult. Még csak nem is arra céloznék én itten, hogy például Kis János exelnök (SZDSZ) sógora, Forgács András, Magyar Bálint kultuszminisztérumában külügyekért felelős kvázi államtitkár volt. Nem arra akarnám emlékeztetni önt, nyájas olvasó, hogy az olajgate idején Pál László fia résztulajdonos, sőt alkalmazott volt az MSZP vállalkozói tagozat elnökének, az gyanús ügyleteiről elhíresült Hujber Ottónak cégeiben, vagy hogy Dunai Imre ex-ipari miniszter azt a magáncéget nyomta be egy orosz–magyar államközi üzletbe, amelyiknek moszkvai képviselője saját fia volt. Még csak Apró Piroskára sem gondolok negatívan. Én csupán figyelmükbe ajánlom azt a fennkölt, méltóságteljes erkölcsi tartást, amely, mint egérszag a kamrát, úgy itatja át az előző hatalmi elit demokráciát óvó mai nyilatkozatait.

Ezt az aggodalmat tanúsítja az a – persze jó időben nyilvánosságra hozott – levél is, amelyben Vásárhelyi István, az SZDSZ által az ÁPV Rt. felügyelőbizottságába delegált tagja is, aki arra kéri az ÁPV Rt. elnökét, Gansperger Gyulát, álljon ellen a politika nyomásnak és ne váltsa le azon állami tulajdonban lévő cégek vezetőit, akiket még a Horn–Kuncze-kormány helyezett pozícióba. Én – írja magáról Vásárhelyi – kezdeményezni fogom az esetleges sze-

Kinevezések és kitüntetések

A Magyar Köztársaság elnöke augusztus 20-i hatállyal vezérezredessé nevezte ki **Végh Ferenc** altábornagyot, vezérőrnaggyá **Sütő Tamás** dandártábornokot. Dandártábornokká nevezte ki **Györgyi Viktor, Megyeri József, Szepesi József** és **Terecskei Tibor** ezredeseket. A kinevezési okmányokat a parlament Nándorfehérvári termében a köztársasági elnök adta át.

•

A Magyar Köztársaság nemzeti kulturális örökség minisztere 1998. augusztus 20. alkalmából a népművészet területén kimagasló eredményeket elért népművészeknek a Népművészet Mestere-díjat adományozta: **Bíró Annamária** fazekas népi iparművésznek, **Erdélyi Tibor** fafaragó népi iparművésznek, **Fodor Sámuel Neti** zenésznek, **Herbert Józsefné** énekesnek, **Jaskó István Pitti** táncosnak, **Kiszely Jánosné** hímző népi iparművésznek, **Soós Pálné** szövő népi iparművésznek; a Népművészet Ifjú Mestere-díjat adományozta: **Árva Beáta** gyapjúszövőnek, **Csapó Angéla** vászonszövőnek, **Drexler Noémi** fazekasnak, **Fehér Zsombor** zenésznek, **Fitos Dezső** néptáncosnak, **Jeremiás Lajos** néptáncosnak, **Kocsisné Valiczkó Katalin** lószőr-ékszerkészítőnek, **Lovászné Juhász Rita** népviselet-készítőnek, **Miklós Árpád** zenésznek, **Molnár Katalin** énekesnek, **Nagy Gábor** zenésznek, **Rónai Ágnes** fazekasnak; az Életfa-díjat adományozta: **Méry Józsefné** néprajzkutatónak, **dr. Osskó Endréné** néptánc-pedagógusnak, koreográfusnak, id. **Palatkás József** fafaragónak; a Népművelésért-díjat adományozta: **Dr. Balázs Józsefné** népzene-kutatónak, a Hévízgyörki Asszonykórus vezetőjének, **Benéné Szerető Hajnalkának,** a békési Városi Művelődési Központ igazgatójának, **Bögös Tamásnak,** a magyarnándori Művelődési Ház és Könyvtár igazgatójának, **Czenéné Vass Máriának,** a Szeged Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Közoktatási és Közművelődési Irodája helyettes vezetőjének, **Dobos Olgának,** az isaszegi Alapfokú Művészeti és Zeneiskola igazgatójának, **Erdei Ferencnek,** a Móri Közművelődési Szervező Iroda igazgatójának, **dr. Fülöp Istvánnak,** a pécsi Mecseki Kultúrpark igazgatójának, **Giebiszer Gábornénak,** a Mohora-Magyarnándori Pávakör művészeti vezetőjének, **Hadobás Sándornak,** az izsófalvi Izsó Miklós Művelődési Ház igazgatójának, **Halász Magdolnának,** a sárospataki Városi Könyvtár igazgatójának, **Hegyiné Kovács Gyöngyinek,** a zalaegerszegi Városi Művelődési Központ művelődésszervezőjének, **Horváthné Gelencsér Editnek,** a nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ főtanácsosának, **Kocsis Istvánnak,** a hatvani Ady Endre Városi Könyvtár és Közösségi Ház igazgatójának, **Koleszár Mártának,** a kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár munkatársának, **Kolozsváry Kendének,** a székesfehérvári Öreghegyi és Felsővárosi Közösségi Ház igazgatóhelyettesének, **Máté Lajosnak,** a Magyar Művelődési Intézet munkatársának, **Pádár Lászlónénak,** a Szakszervezetek Nógrád Megyei Könyvtára igazgatójának, **Puszta János** makói népművelőnek, **Szabó Lászlónak,** a tarpai Művelődési Ház vezetőjének, **Vas János** néprajzkutatónak, a Magyar Művelődési Intézet munkatársának; a Bessenyei György-díjat adományozta: **Cséby Gézának,** a keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ igazgatójának, **Csicsai Antalnak,** a szegedi Móricz Zsigmond Művelődési Ház igazgatójának, **Kovács Gábornak,** a hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtár igazgatójának, **Sajó Attilának,** a kazincbarcikai Egressy Béni Művelődési Központ és Könyvtár igazgatójának, **Vadász Jánosnak,** közművelődési szakembernek, a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete elnökének, a Móra Ferenc-díjat adományozta: **dr. Egri Máriának,** a Vasarely Múzeum igazgatójának, **Káldy Mariannak,** a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum osztályvezetőjének.

Egri Mária *művészettörténész:* Elsősorban amit én problémának érzek az az, hogy a film nyelve valami egészen más, mint a szóé, tulajdonképpen vizuális művészetről beszél vizuális művészettel. Tehát fölösleges benne a szó. Én is ezt érzem. Mindenféle szempontból. Ha egy filmen megszólal akár a rendező, akár a kérdező, sőt még meg is jelenik a művész, engem zavar. A televízió portréfilmjei közül nagyon tetszett a Schaár Erzsébetről, valamint a Samu Gézáról készített film. Hogy miért? Mert mindkettő a maga nemében tulajdonképpen szavak nélkül, magával a művészettel, a művészt is bemutatva teljes képét adta annak, amiért a film készült. Meleg, emberi, közvetlen, érdekfeszítő alkotások.

vetlen részei, darabjai. Ehhez kapcsolódva a mozgékonyságot is hangsúlyozva vetem fel, hogy miért nem tud a televízió a maga erejével a képzőművészeti élet problémáihoz jobban hozzátapadni, rugalmasabban hozzáragadni. Képzőművészetünk mai élete, meggyőződésem, sokkal izgalmasabb, dinamikusabb és érdekesebb, mint amennyi abból a képernyő csatornáján jelenleg eljut a nézőhöz. S ami nem kevésbé izgalmas, Magyarországon az emberek java részéhez a képzőművészet a képernyőn kopogtat be. Most mi történik, ha a vendég, aki kopogtat nem olyan, mint várják! A néző becsukja a kaputot, azaz lezárja a készüléket. Ezért fontos a filmek friss, maibb hangvétele. Általában azon belül a differenciákon belül is, hogy az egy-egy alkotóhoz való közeledésben megvannak a sajátos színek, a sajátos lehetőségek.

Szenti Ernő *pedagógus:* Mint rajztanár és szakfelügyelő elmondhatom, hogy

dr. Egri Mária: művészettörténész

Szőllősy Lajos festőművész kiállítása 1984. júl. 13.-
aug. 12.-ig az Ernst Múzeumban látható.
Megnyitja Bereczky Lóránd.
A kiállítás rendezője dr. Egri Mária.

Műcsarnok és Kamaratermei, 1984. július.

Egry Margit, művészettörténész

Az idei „könyvhét" választékából azokat mutatja be az adás, amelyek a Corvina és a Képzőművészeti Alap Kiadójának gondozásában jelentek meg.

A magyar állami élet egyik központját, szimbólumát az Országházat mutatja be egy színes fényképalbum. A műemlékről Egry Margit írt tanulmányt.

TV-Híradó 1.

1980. jún. 2. Televízió 19.30 /M/.

Egri Lukács
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 JUL 22
NAPLÓ
Veszprém

Kedd, 1969. július 22.

A „tréfás tantárgy" és a tizedik nyár

Az 1959-es nyár emlékeit, a művésztelep megalapításának legapróbb mozzanatait is elraktározta az emlékezet. A tanár és szakfelügyelő, *Marsovszky Endre*, legelőször azon a nyáron vezérelte a kisded csapatot Balatonfüredre.

Messze vidékekről verődött egybe az az első együttes, amelyet a pedagógusok szakszervezete engedett útnak: próbálná meg, otthonra, alkotó műhelyre találhat-e egy olyan rangos helyen, ahol — mondani szokás — „az istenek találkoznak?"

Ágyak a teherautón

A megyei és a helyi vezetők azonnal megpróbálták a kezdeményezést: *jöjjenek a rajztanárok:* A meghívás őszinten, szívből szólt, de kényelmet — mint a mostani — nem ígérhetett. Akkor még a közmondást (Ha jösztök lesztek, ha hoztok, esztek!) paragrafusként kellett érteni.

Befutott a teherautó, a rajztanárok mint a legrátermetebb anyagmozgatók cipelték a magukkal hozott ágyakat, matracokat, takarókat. Az első este csak úgy volt a nyugalomé, hogy mindenki a Balatonra, a hajnalra gondolt, amikor előkerülnek az ecsetek, filctollak és a ceruzák.

A tizedik évadot az eddigieknél is eredményesebb munkabemutatóval kívánjuk a művésztelep lakói emlékezetessé tenni: *augusztus 16-án megnyílik a közönség előtt a kiállítás.*

A diákotthon földszintjén néhány rajz és akvarell látható. Azt hihetném, hogy már az idei termésből valók, de a telep — és tanfolyamvezető felvilágosít:

— A képzőművészeti gimnáziumba bekerült füredi gyerekek munkái megérdemlik, hogy volt iskolájuk így őrizze meg a legjobbakat.

Feljegyezhetem, hogy a gimnázium igazgatója, *Sárközi István lelkes híve a képzőművészetnek.* Szívesen látja a nyaranként ide beszállásoló pedagógusokat.

Egy-egy csoport húsz napos turnusokban tartózkodik itt — mondja Marsovszky Endre. — *Számunkra a telepnek hármas értéke van: megismerkedünk, szinte vizsgázunk a szabadidő kulturált eltöltéséből. És tanulunk, vitatkozunk.*

A karcagi iskolából *Egri Mihály*, a szőllősgyörökiből *Sulyok József* csatlakozik a beszélgetéshez. Hamarosan társul *Farkas Éva* is, aki Gyömrőn tanít, s alig várja, hogy az egri főiskolán a rajzszakon is végezhessen.

Ők volnának „a tréfás tárgyat" tanítók?

Ne tekintsem lekicsinylőnek a jelzőt. Azzal az emberek, de még a más tárgyakat tanító kollégák sem bántóan, sértő szándékkal illetik a rajzosokat. Mert jócskán van abban igazság, hogy a korszerű esztétikai nevelés központi alakjai a tantestületekben a rajz- és az énektanárok, akik a művészetek felé irányítják a generációk figyelmét.

Shakespeare és Kazinczy

A vezérkari szobában, ahol megpattant szemüvegem kerete elsősegélyben részesül: Marsovszky Endrétől „ragaszték-muffot" kap, felcsendülnek Júlia szavai: „Tagadd meg nevedet..." Rómeó válaszát egy kézmozdulattal szakítjuk félbe, hogy Kazinczy-epigrammát hallhassunk.

Azt kérdezhetné valaki, hogy mi köze van a magnón megszólaltatott verssoroknak, vagy Bartóknak és Bachnak a rajztanárok nyári továbbképzéséhez?

— *Itt senki nem erőszakol a másikra semmit. A telepvezető nem mondja, mit rajzoljunk, vagy fessünk. Modellt sem állít. De anélkül, hogy elhatároztuk volna, mindannyian belefeledkeztünk az érdeklődésbe.*

A nők szobájában, amely egyuttal „műterem" is, *Széky Piroska, P. Kuczora Erzsébet, Tapodi Ilona* teszi teljesen érthetővé, hogy miért nincs a tanfolyamon előírás. Mert előírás nélkül is az történik, aminek a legnagyobb a haszna: itt is, ott is elhangzanak a tanácsok, senkit sem sért a magától jövő, öntevékeny korrektúra.

— *Nem a passzív szépelkek unalomüzése folyik itt. Igaz, lányok?*

Délig, amíg *Csikós Józsefné* kitűnő vasárnapi főztje el nem készül, csak néhányan indulnak a strandra. A környezet szobatiszta marad majd azok után is, akik egy ajándékban kapott, állatformájú fagyökeret most minősítenek dísztárggyá. Már csak azt kell eldönteni, hova helyezzék.

Mulatni a dolgokon akkor is lehet, ha a gondolatokat *Megyer Szabolcs* előadása is foglalkoztatja. A téma rendkívül nagy elmélyülést követel, de élvezet lesz majd a költészet, az irodalom példáján vizsgálni, hogy általában forma milyen ötvözetében jelenik meg?

Nevelői feladatok

Azzal búcsúzhatunk, hogy *a balatonfüredi művésztelepen nem a maguk művészetével kacérkodó emberek, hanem a képzőművészeti nevelés és oktatás felelősei töltik a nyarukat.* Olyan más szakos tanárok, akiknek vérzik a szívük a rajzoktatás elmaradottsága láttán. Nemcsak jószándékból, kötelességből vállalja még biológus is, hogy a rajzórákat kioszszák rájuk.

Nem „tréfás tantárgy" a rajz. A kevés óraszámban a nevelő üres lapokat osztogat. Órák végén begyűjti a rajzokat. Számára azok már *„alkotások"*: egyéniséget olvas ki belőlük.

Cserhát József

VIDEOTON RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓGYÁR

FELVESZ:

MOST VÉGZETT

gépésztechnikusokat

VALAMINT

híradásipari technikusokat

Jelentkezni lehet:

Videoton Rádió- és Televíziógyár
Munkaerőgazdálkodási Osztálya
Sz.-fehérvár, Berényi u.

(603)

kezelek,
ságok.

R univerzális
árról történő szállításra.

ág: — 0.2 m—2.6 m-ig
irás: 700 kg
600 kg
ge üzemben: 6 km/ó
ogata: 0.3 m²
rgumós kanál trágyavilla)

zemek részére 23 510.— Ft
ére 40 000.— Ft

lmazza:

épjavító Vállalat

Állomás Nemesvámos

(3)

NAPLÓ

Az MSZMP Veszprém megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja
Főszerkesztő: Csaba Imre
Szerkesztőség
Veszprém, Irodaház
Telefon: 11—251, 11—252
Kiadja a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Domján Gábor igazgató
Kiadóhivatal: Veszprém, Irodaház. Igazgató: 11—245 Hirdetésfelvétel: 11—251, 11—252
Előfizetési díj 20 forint
Veszprém, Köztársaság tér 1.
Telefon: 11—890.
Sportrovat: 11—244
Esti szerk.: 12—254
Főszerkesztő: 11—255
Veszprém megyei Nyomda V.
Felelős vezető Steltzer Ferenc
Index: 25—061.

Egri Mihály
rajztanár

M.D.V.

Részt vesz a balatonfüredi
szabadiskola munkájában.

Cserhát István: A"tréfás tantárgy" és a tizedik nyár Napló 1969 jul 22.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Egri Mihâly

szürszabó Debrecen

1806-1810

Szörffyszűr

136. l.

EGRINÉ NAGY ENIKŐ

EGRINÉ NAGY ENIKŐ grafikáiból, festményeiből és zománc tárgyaiból kiállítás nyílt Besztercén. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 20./1594./ sz. 1979. május 18. 8. old.

megvan

Egri Ötvös Mátyás

Kassa 1634.

lásd

Arch. Ers

1914. 67. l.

Kemény L. Mütört.

adalék.

Plasztika

Érem és érme

Egri ötvös Mátyás pecsétje, 1633
Kassa
Arch.Közl.1999. XXI. 250.

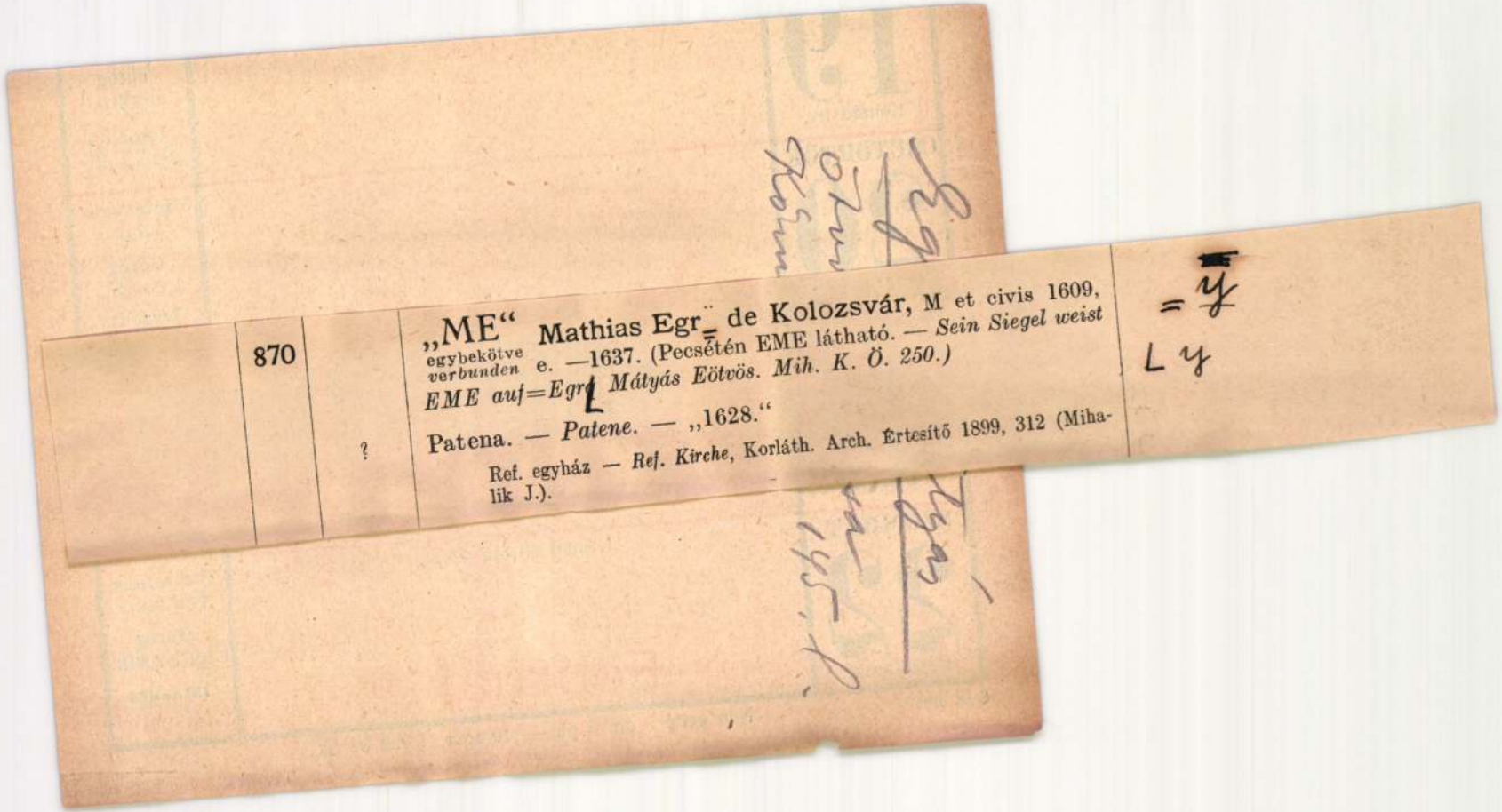

	870	?	„ME“ Mathias Egr= de Kolozsvár, M et civis 1609, egybekötve *verbunden* e. —1637. (Pecsétén EME látható. — *Sein Siegel weist EME auf=Egr[illegible] Mátyás Eötvös. Mih. K. Ö. 250.)* Patena. — *Patene.* — „1628.“ Ref. egyház — *Ref. Kirche*, Korláth. Arch. Értesítő 1899, 312 (Mihalik J.).

19
Konrád hv.
Görög
Arkip
Izraelita
Sebat 26
CSÜTÖRTÖK
20
Aladár pk.
Protestáns
Álmos
Görög
Leo pk.
Izraelita
Sebat 27
PÉNTEK
21
Eleonóra
Protestáns
Eleonóra
Görög
Timót
Izraelita
Sebat 28
SZOMBAT
22
Péter székf.
Ujhold 19 óra 42 pk.
Protestáns
Gerzson
Görög
Eug.Sz.vtk.
Izraelita
S.Mispatim
1936 Február 29 nap
8-ik hét
Nap kelte 7 óra 6 pk. — Nyugta 17 óra 32 pk.

Egry de Kolozsvár,

Mátyás

ötv.

l.

Kőmagyőtvj.

870. 7.

Kiadóhivatal: **Budapest, III. Zsigmond-u. 68.** II 7. Tel: **68-9-90**

1935 APR 13.
BUDAPEST 62

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Műemlékek orsz. bizottsága,

Rákos u 10

BUDAPEST

~~V. Steria - ut 41~~

Kolozsvári Egyi Mátyás

ötvös.

A környékbeli patronusok rendesen kassai ötvösökkel készí-
li szent edényeket. A péderi református egyház részére Ful-
negyei alispán 1624-ben ezüst kelyhet és tányért ajánlott
levő körirat tanúsítja. Mindkettőn ott látjuk a város
not, s az 1609—1637. évek közt működő ötvös-mester,
ás monogrammját, az M. E. betűt.

OS
H
DOM
I
városa

Kemény Lajos: Műtörténeti adatok
Kassáról. Archaeol. Ért. 1905 évf. 164. l.

nyomda Budapest.

Kolozsvári Egri Mátyás
kassai ötvös 1620k.

l.
Arch. Ért. 1901.
109. l.

Mihalik F.: Tanulmányok a régi kassai ötvösség köréből.

T. 3576.

rségen álló palotaőr mögött egy tiszt
:

HE.

er.

g und Eigenthum der Kunsthandlung

a vk. 33.5 : 25.3 cm.
erreichische Armée nach der neuesten

Egri Mátyás, kolozsvári, ötvös; szül. a XVI. század vége felé Kolozsvárt, megh. 1637-ben Kassán. Az ötvösséget úgylátszik Kolozsvárt tanulta, honnan a XVII. század elején már mint ötvöslegény bujdosásra indult. Czélja Kassa volt, hol egy ideig Becskereki Ferencz (l. o.) műhelyében dolgozott, 1609-ben pedig elnyervén a polgárjogot, belépett a kassai ötvös czéhbe. Tíz évi becsületes munkával vagyont szerzett, s közben polgártársai bizalmát is megnyerte, akik gyakran választották meg előkelő tisztségekre. 1618—1623-ig városi senior volt, 1624-ben senatori tisztet viselt, s ezenkívül építőtiszt és fertályos úr volt. Az ötvös czéh 1625-ben választotta meg legelőször czéhmesterévé s ezt a hivatalt 1630—1631, 1634 és 1635-ben szintén vele töltötték be. 1632-ben újra megválasztották városi seniornak, s e tisztséget haláláig viselte. Végrendelete 1636 nov. 14-én kelt. Özvegyet és több gyermeket hagyott hátra. E. készítette a korláthi (Abaúj-Torna megye) ev. ref. eklézsia ezüst patenáját 1628-ban. Mesterjegye szívalakú pajzsban ME.

Kemény Lajos: Adatok az ötvösség történetéhez. *Arch. Ért.* 1902. 70. l. — *U. az:* Műtörténeti adatok Kassa város levéltárából. *Arch. Ért.* 1910. 264. l. — *U. az:* Műtörténeti adatok Kassa város titkos levéltárából. *Arch. Ért.* 1913. 55. l. — *Mihalik József:* Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 250—251. l. — *Myskovszky Viktor:* Adalék középkori kézműiparunk történetéhez. A kassai aranyműves czéh pecsétjének s okmányainak rövid ismertetése. *A Felsőmagyarországi Múzeum-Egylet harmadik évkönyve.* Kassa, 1879. 20. l.

Egri Mátyás, kolozsvári

ötvös

1609-1637.

lásd

Kolozsvári Egri

Mátyás alatt is

vannak cédulái

Egri Mátyás

ötvös

Patena, 1628

átm 15 cm

Korláti ref. egyház

tulajd.

Római ékkő-utánzatok V. 246.

Egri Matyás, kolozsvar

ötvös

Kehely és tányér 1624

Péderi ref. egyház

tulajd.

Ismt.

~~Római fújócso~~ V. 246.

Bízzuk a szakemberekre... de minden oldalon!

Politikai nyilatkozatok súlya, jó vagy rossz hatása nem azonnal tapasztalható, mert tulajdonképpeni fokmérőjük az a visszhang, mely néhány nappal elhangzásuk után alakul.

Az egyszerű ujságolvasók köreiben most, 36 órával azután, hogy elhangzott, alakult csak ki az a kitűnő benyomás, melyet a külügyminiszter nyilatkozata az egész országban keltett: egyenes, minden kerteléstől mentes hangja valóban magyar húrokat érintett mindenkiben. Lojális barátság, hűség, becsületes kiállás volt benne, de egyszersmind nemzeti méltóság is, visszautasítása minden tanítómesterkedésnek, jöjjön az bárhonnét.

Mégis nem hallgathatjuk el aggályunkat, hogy ezt az intelmet nehezen fogják megszívlelni éppen ott, ahol önmagukat a baráti német érdekek önkéntes prókátorává léptették elő, elfeledve, hogy a magyar kormány van hivatva arra, hogy a párhuzamos magyar-német érdekközösség irányát megszabja.

Gondolunk most mindenekelőtt dr. Basch ama meglepő kijelentésére, hogy »tudomása szerint Hitler kancellárnak nincsen szándékában Magyarország ellen bármilyen akciót indítani«.

Azt gondolja dr. Basch, hogy Magyarországon bárki is elhiheti, hogy a baráti, szomszédos Németország feje és vezére, inkább vele közli szándékait a volt fegyvertárssal szemben, mint a magyar felelős kormánnyal, melynek tagjai gyakran tárgyaltak úgy vele, mint Németország más felelős államférfiaival? A német kancellár több beszédében kitért a magyar határ sérthetetlenségére és így semmi szükségünk nincs, hogy dr. Basch is biztosítson róla, hogy a német kancellár szándékairól »tudomása van«.

Váratlan angol „újdonságok"

Az olvasó, ki akár volt már néha Angliában, akár rendszeresen olvassa az angol lapokat, az utóbbi napokban néha megdörzsöli a szemét: valóban angol hír az, amit olvas?

Egyszer azt halljuk, hogy az alsóház reggel 8-kor fejezte be ülését, melynek folyamán reggel 4-kor kezdtek bele az egyik törvényjavaslat tárgyalásába. Lehetséges ez? Elképzelhető lett volna még csak nem is olyan régen, hogy sírnára borotvált, tiszteletreméltó angol gentlemanek egész éjjel a parlament padjaiban ülnek és abban az időben, amikor máskor megfürödve, megborotválkozva, reggeli teájukhoz telepszenek, álmosan, talán karikás szemmel indulnak haza egy »közügyek szolgálatában« eltöltött éjszaka után? Hiszen az angolok sohasem tűrték, hogy a politika vagy bármiféle hivatásbeli úgy belenyúlhasson magánéletükbe és ezért hat olyan valószínűtlennek az a kis hír, mely azt bizonyítja, hogy a lemondott és Londonban töltött vikend után a köz élet belenyúlt immár a magánéletbe, a híres angol »privacy«-ba is!

Még egy másik »újítás« is sajnálatos tanubizonysága annak, hogy a hűvös brit átlagpolgárt is elfogta az Európában dúló politikai szenvedély láza: azt olvassuk tudniillik, hogy az angol képviselők, sőt, London nagyszámú más polgára is, jelvénnyel a gomblyukban foglal állást Chamberlain vagy Churchill mellett.

»Chamberlain kontra Churchill« — és ezt nem elég csak vallani, ennek a meggyőződésnek szóban vagy írásban kifejezést kell adni, külső, szembeötlő jelvénnyel is szükséges bizonyítani.

Gomblyukjelvény, reggelig tartó tanácskozás az Alsóházban és állandó készenlét vasárnaponként Londonban: ezt olvasva az angol hírek között, valóban úgy látszik, mintha Európa nagyon lázas volna!

Két fillér a barack

Alig pár napja, hogy a miniszterelnök a magyar gyümölcs problémáját elég fontosnak, elég életbevágónak találta, hogy elnagyva miniszterelnökségbeli dolgozószobáját, érdekes előadásban ismertesse a mezőgazdasági kongresszus idegen részvevőivel.

Hallhattuk, hogy a magyar gyümölcs vitamintartalma nagyobb mint más országokban, hogy fogyasztása erőt, egészséget ad a közönségnek.

Most pedig, a felelős magyar miniszterelnök eme szavai után, ugyanerről a gyümölcsről azt olvassuk, hogy eladhatatlan és hogy Kecskeméten egy kiló barack ára két fillérre zuhant! Hogyan lehetséges ez? Hogyan lehetséges, hogy valami, amit a kormány elnöke fontosnak lát magyar nemzeti, magyar közgazdasági szempontból, oly kevés érdeklődést kelt, hogy azok, kik hivatva volnának törődni a rájuk bízott magyar értékekkel, bitangjára engedik, — szívesen elhisszük, hogy nem készakarva — de tudatlanságból vagy legalább is a lelkiismeretesség azon csekélyebb fokából, mely ellen a miniszterelnök kitartóan küzd.

Nem nézhetjük nyugodt lélekkel és szótlanul, hogy a magyar kisember, aki munkát, pénzt és mindenekfölött hitet fektetett gyümölcsfáiba, keserűséggel szívében, csalódottan zárja le idei »mérlegét«, csak azért, mert városi irodaasztalok mellett nem gondoskodtak előre az értékesítésről, arról, ami nem a termelő, a földműves dolga, hanem a kereskedelem szakkörébe tartoznék.

Szerettük volna, ha a Külkereskedelmi Hivatal néhány tagja velünk utazott volna ebben a pestkörnyéki vonatban, melynek egyik harmadik osztályában, a piacról dolgukat végezetlenül, parasztkofák utaztak hazafelé. Először szótlanul ültek, majd az egyik elmondta, hogy lopják a szomszéd gyümölcstermését. A vele szemben ülő asszonyság vállatvont és csak annyit mondott:

»Mit bánja . . . legalább kevesebb lesz belőle! Ugyis csak ott rothad!«

Önkéntelenül egyetlen óhaj vetődött fel lelkünkben: most már azután több felelősségérzetet kérünk!

Négy új magyar megyéspüspököt nevezett ki a pápa

Czapik Gyula veszprémi, Madarász István kassai, Grősz József szombathelyi, Bubnics Mihály rozsnyói megyéspüspök

A *Középeurópai Katolikus Kurir* jelenti Vatikánvárosból: A Vatikán hivatalos lapja, az Osservatore Romano péntek délután megjelent számában *négy magyar püspöki kinevezést* közöl. XII. Pius pápa őszentsége *Czapik* Gyula protonotárius, kanonokot veszprémi megyéspüspökké, *Madarász* István prelátus-kanonokot, m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumi osztályfőnököt kassai megyéspüspökké, *Grősz* József ortosai c. püspököt, a szombathelyi egyházmegye apostoli kormányzóját szombathelyi megyéspüspökké és végül *Bubnics* Mihály sciliei c. püspököt, a rozsnyói egyházmegye apostoli kormányzóját rozsnyói megyéspüspökké kinevezte.

*

Czapik Gyula 1887-ben született Szegeden régi kántorcsaládból. Középiskolai tanulmányait a szegedi piaristák gimnáziumában, teológiai tanulmányait a temesvári szemináriumban és a bécsi Pázmáneumban, majd a felső papképzőben végezte. 1912-ben avatták pappá Bécsben, valamennyi vizsgáját kitüntetéssel tette le. Káplánkodása után a temesvári szemináriumba került, ahol a központi papság és a szeminárium minden tisztségét viselte. Az impériumváltozás után Budapestre jött, ahol a Központi Sajtóvállalatnál, majd a Szív ujságnál és a Korda-vállalatnál működött. Hatodik éve volt pap, amikor már szentszéki tanácsossá nevezték ki, 1923-ban pápai kamarássá, 1929-ben a nagyváradi káptalan irodalmi stallumára nevezték ki. 1930-ban címzetes apát, később prelátus, ez év tavaszán pedig apostoli protonotárius lett. Rendkívül széles tudományos működést fejtett ki, szerkesztője az Egyházi Lapoknak, a Szív-nek és az Utunk című aszkétikus lapnak. Fiatal korában a temesvári Zeitungnak, a délvidéki svábok lapjának és a Temesvári Ujságnak szerkesztője. Tudományos működése elismeréséül a Pázmány Egyetem hittudományi fakultása bekebelezett doktorai közé iktatta. Az Actio Catholica országos helyettes szakosztályi elnöke. Nagy szerepe volt az eucharisztikus világkongresszus megrendezésében. Főképpen a kongresszus liturgiai rendezése körül szerzett nagy érdemeket.

Madarász István, az új kassai püspök 1884-ben született Nagyszombaton, ugyanitt végezte középiskoláit, majd a bécsi Pázmáneumba került és ott egyetemes doktorátust szerzett. 1915-ig Budapesten volt hitoktató, majd hittanár, 1915-ben Csernoch János hercegprímás az érseki hivatalba osztotta be, 1920-ban pápai kamarás, 1921-ben újból a fővárosba került, mint a budapesti érseki helytartóság titkára. Igen tevékeny szerepe volt a főváros egyházi életében. 1926-ban kegyúr bemutatás alapján a Szent István Bazilika plébánosa lett, majd címzetes apáttá nevezték ki. 1928-ban miniszteri tanácsosi rangban a vallás- és közoktatásügyi minisztérium első osztályának vezetését vette át. 1932-ben pápai prelátusi címet kapott, 1933-ban a nagyváradi egyházmegye budapesti káptalanjának tagja lett, 1935-ben miniszteri osztályfőnöki rangot kapott. Széleskörű tudományos működést fejtett ki. Több könyve jelent meg, a lapokban pedig egyházi vonatkozású cikkei.

Grősz József 1887-ben született Széltoronyban. Bécsben végzett a Pázmáneumban, 1911-ben szentelték pappá. Várady L. Árpád akkori győri püspök mellett működött a püspöki irodában, majd Fetser Antal püspök titkárává nevezte ki. Ezután püspöki irodaigazgató lett. 1928-ban győri segédpüspökké nevezték ki, majd 1932-ben, amikor gróf Mikes János lemondott a püspökségről, mint apostoli adminisztrátor, a szombathelyi püspökség élére került.

Bubnics Mihály 1877-ben született a pozsonymelletti Borostyánkőn. Az esztergomi szemináriumba került. 1900-ban szentelték pappá, egyidőben Shvoy Lajossal, a mostani székesfehérvári megyéspüspökkel. 1902-ben segédlelkész volt Pöstyénben, majd vágmedencei plébános lett. 1923-ban a nagytapolcsányi plébánia élére került. 1925-ben nevezte ki a pápa scilioi címzetes püspökké és mint apostoli kormányzót, a megüresedett pozsonyi egyházmegye élére állította. Különösen nagy érdeme a szlovenszkói katolikus ifjúsági egyesületek megalakítása.

Kihirdették a szlovák köztársaság új alkotmányát

Pozsony, július 21.

A szlovák parlament pénteki ülésén kihirdették *az új alkotmányt*. Az új alkotmány szerint a parlament a nép által titkos, egyenlő és közvetlen választás útján ötévi időtartamra megválasztott 80 képviselőből áll; a passzív választói jogosultsághoz a választónak 30 évesnek kell lennie, az aktív választónak 21 évesnek. A parlament gyakorolja a törvényhozást. A *köztársaság elnökének* megválasztásához az első választási menetben a leadott szavazatok háromötöde szükséges, a második menetben elég az egyszerű parlamenti többség. A parlament bizalmatlansági indítványt terjeszthet be a kormány, valamint annak egyes tagjai ellen. A kormány, az államtanács és a parlament tagjai a törvénykezdeményezés jogával bírnak. Törvényrendeleteknél az államelnököt megilleti a vétójog, amely azonban érvénytelen, ha a parlament háromötödrésze újból megszavazza a rendeletet. Államelnök csak az lehet, aki negyven évnél idősebb. Az államelnököt hét évre választják meg. Ő nevezi ki és bocsátja el a kormány elnökét, a minisztereket, valamint a magasrangú tisztviselőket és az ő hatáskörébe tartozik a parlament összehívása. Azonkívül az államelnök a haderő főparancsnoka és megilleti őt a parlament által megválasztott államfő jogköre.

Az államtanácsnak az a feladata, hogy a különböző alkotmányjogi szerveket felállítsa és felülvizsgálja működésüket. Az államtanácsot három évre választják. A tanács hat tagját az államelnök nevezi ki, tíz tagot a Hlinka-pártból választanak és egy-egy tagot a népcsoportok és a rendek küldenek. A kormányelnök és a parlament elnöke tagja az államtanácsnak. Az alkotmány hét hivatásrendet ismer. Ezek: mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, pénz- és biztosítási ügyek, szabadfoglalkozásúak, közalkalmazottak és kulturális téren működők. A hivatásrendi szervezetek feladata a hivatásrendi ügyek önkormányzata. Az alkotmány általános hadkötelezettséget, valamint katonai elő- és utóképzést ír elő.

Az alkotmány szerint azoknak a *népcsoportoknak*, amelyek Szlovákia területén meghonosodtak, *jogukban áll a saját vezetésük alatt politikailag és kulturálisan szervezkedni. Kulturális kapcsolatot tarthatnak fenn anyaországukkal.* Azonkívül jogukban áll a közéletben és az iskolákban saját nyelvüket használni. Mindezt attól teszik függővé, milyen jogokat biztosít a népcsoport anyaországa az ott élő szlovák kisebbség részére.

A jelenlegi parlament ülésszaka 1943 december 31-én véget ér. Az új államelnököt legkésőbb 90 nappal az alkotmánynak a kihirdetéssel történt életbelépte után kell megválasztania. *(MTI.)*

Mérey altábornagy a budapesti legfelsőbb honvédtörvényszék elnöke

Silley tábornok a szegedi hadtest parancsnoka

Szeged, július 21.

Vitéz nagyselmeci *Mérey* László altábornagyot, a szegedi hadtest parancsnokát augusztus elsejei hatállyal a budapesti legfelsőbb honvédtörvényszék elnökévé nevezték ki. A szegedi hadtest parancsnokságát *Silley* Antal tábornok, a szegedi 14. dandár eddigi parancsnoka veszi át.

TRENCSÉNTEPLIC
örömmel várja magyar vendégeit.
Világhírű kénes forrásai gyógyulást, fantasztikusan szép, új magaslati thermális strandja a leg deálisabb üdülést jelentik.
Időszerű méltányos árak.
Vizum és felvilágosítások: TÁTRA utazási iroda, Budapest, V. kerület, Vigadó-utca 4. — Telefon: 188-322.

A KASSAI DÓM ÖTVÖSKINCSEI

Négyszáz év óta negyedszer fosztják ki a kincstárat

A kassai Dóm elrablott kincseinek ügye kezd a rejtelmek ködébe foszlani.

Ez a rejtelmesség valahogy beleillik az egész gyönyörű templom misztikus multjába, melléje azoknak a titkoknak, amelyektől terhes a Szent Erzsébet egyház története. Hiszen a számtalan kitűnő monográfia ellenére sem tudjuk még ma sem s talán sohasem is fogjuk megtudni, hogy a templomot IV. Béla királyunk építtette-e szentéletű húga, árpádházi szent Erzsébet tiszteletére, avagy inkább az apjával véres harcokban küszködő, bizánci vérű V. István volt-e a templomépítés megrendelője.

Nem tudjuk, hogy a vágáns francia építőmester, *Villard de Honnecourt,* akinek jegyzőkönyve elmondja, hogy a magyar király megrendelésére jött Magyarországra s aki itt lelt többféle művészeti motívumot skiccelt bele a noteszébe, volt-e a kassai Dóm építőmestere, avagy inkább csak itt tanult el mesterfogásokat, amelyeket aztán francia pátriájában egyes templomépitkezéseknél felhasznált.

Rejtelmek a Dóm körül

Igaza volt az 1683-ban Magyarországon és Erdélyben utazgató *Simplicissimus*-nak, amikor leírta az ősi legendát, hogy a kassai templomot és két tornyát állítólag három király építette, még sem tudták azt befejezni; de aztán szerzetesbarátok, még pedig alkimista-aranyművesek fejezték be sikeresen az építkezést. Amikor elkészültek vele, elhívták a helyszínére a még élő három királyt. Ezek oda is jöttek, megbámulták a csodaépítményt s aztán sorsot vetettek, melyiküknek a neveről neveztessék el, a Dóm. Sorsvetésük ez volt: fogtak egy jókora nagy golyóbist, amely egy rőf hosszú vasláncról csüggött le s ezt aztán mindegyikük — parittya módjára — meglóbálta s úgy hajította neki a templom falának; amelyiküké a legmagasabbra repül, annak a nevét viselje majdan a Dóm. Nohát nekilátott az első, jó magasra dobta a golyót s nagy lyukat ütött vele a falon. A másikat bántotta a dicsvágy s még jóval magasabb helyen ütötte át a kőfalat. Ezt aztán a harmadik király sem hagyhatta annyiba: ő is nekilódította a golyót, de véletlenül olyan nagyot talált a láncon lendíteni, hogy a golyóval együtt elrepült a jobbkarja is, tőből. Hát ezt aztán Isten jelének vette: a sorsvetést ugyan megnyerte, de nem élt vele, hanem klastromba vonult a félkarjával. A három királyok szobra pedig ott volt még Simplicissimus idejében a templom egyik kapuja fölött s nagyobb hitelesség okából az egyikük szobráról hiányzott is a jobbkarja, sőt mi több, még a láncos golyó is ott lógott valahol a templom egyik magasságos boltíve alatt.

Volt aztán a templomnak még más rejtélye is: például, hogy ha az őrtorony tetején éjjel-nappal őrtálló dobos megpörgeti az üstdobot, akkor ennek hangja közvetlenül a torony aljában nem hallható, legalább is az éjjel-nappal ott őrködő három fegyveres darabont sohasem hallotta azt, ellenben igen jól hallható a templomtól két órányira eső távolságban, különösen Eperjes irányában. Itt aztán olyan jól hallik, mintha az ember közvetlenül a torony mellett állana. Hát *mintha ez a középkori legenda valahogy most újra felelevenedett volna...*

Ha már ilyen előkelő patronátusa volt a kassai Dómnak, hogy három élő király is versengett érte (az eredeti Simplicissimus nem írta hozzá, hogy a három király a magyar, német és szlovák nemzetet képviselte; de dr. Johann Chirstian *Seitz,* aki 1854-ben Lipcsében újra kiadta a »Simplicissimust«, már sejtet ilyes versengést, mert a könyv előszavában ugyancsak nekiront a magyaroknak!), akkor nincs rajta mit csodálnunk, hogy a kincstárra felért olyik kisebb német fejedelemség fiskusával. S főként azért nincs rajta mit csodálnunk, mert hiszen Kassa városában 1350-től fogva egészen 1872-ig, amikor az ötvös céh ott végkép feloszlott, valami 400 ötvösnevet tartottak nyilván: még Kincses Kolozsvárnak sem volt ennyi aranymívese, mégpedig főként azért nem, mert a törökvész idején még Erdélyből is, de meg persze a magyar Alföldről is, idemenekültek a népek, s mindenek élén az ötvösök is. Még a nagyhírű *Kecskeméti* Ötvös Péter is itt írta meg, száműzetése idején, a magyar ipartörténet egyik legnevezetesebb munkáját, híres »Ötvöskönyvét«.

Persze, hogy nagy becsben állottak itt aztán az ötvösök. Hát nem megválasztották városi szenátorrá *Jászói* Ötvös Mihályt? *Kis* Lőrinc ötvösmester meg pláne olyan megbecsülésben részesült, hogy koporsóját ott temették el a Dómban, az oltár lábánál! (Igaz, nem tudjuk, melyik oltárénál, holott volt belőle száznál több is ebben az irdatlan nagy épületben!)

Céhbeliek egymás között

A négyszáz mester között akadt persze, nagy ritkán, pelyva is. Tudjuk, hogy a céhek szabálya szerint az ú. n. látómesterek évente négyszer végiglátogatták az egyes műhelyeket s ilyenkor a városi céh liliomos pensétjét ütötték bele minden kész ötvösműbe, amivel azt bizonyították, hogy a céh megvizsgálta a tárgyat s arany- vagy ezüsttartalmára nézve az előírás szerint megfelelőnek találta azt a tárgyat. No, aztán akadt egy gaz sipista, valami *Sprinczinger* Dániel nevű ötvösmester, aki azért, hogy hitványabb ezüstből csinálhasson tárgyakat, meghamisította a nemes céh liliomos billogát s ezt ütötte bele a maga készítette kontármívekbe. Hej, lett aztán ribillió, amikor rájöttek a gazságra! A városi tanács arra ítélte Sprinczinger uramat, hogy a bakó szúrja ki a szemét s üsse le a jobbkezét. De hogy aztán a trifurcifer felesége és öt apró gyermeke sírva járult a tanács elébe, hogy hát mi leszen eztán velük, vajjon gondoskodik-e a tekintetes tanács az ő fennmaradásukról, erre a szenátorok jobbnak látták, ha ezúttal még megkegyelmeznek az imposztornak: mindössze ötven forintot kellett a céhládába befizetnie.

Megesett azonban a kassai ötvöscéhhel egy még tarkább eset is. Persze, hogy asszonynép volt benne a ludas. Az történt ugyanis, hogy 1610 februárius 18-án *Rácz* Ambrus ötvösmester elment a céhtanyára s itt a kelleténél kissé mélyebben nézett a pohár fenekére. Hazamenet aztán igen bizonytalan lábon állott, otthon pedig az asszony, *Erszénygyártó* Judith, nyilván felettébb kardos menyecske, igen csunya módon fogadta az urát. Ennek még másnap is fájt a feje a beszedett szesztől is, meg nyilván az asszony keze nyomától is, s ebben a másnapos hangulatban kereste fel egyik mestertársa, *Egri* Mátyás, hogy kölcsönkérjen Ráctól valamilyen ötvösszerszámot. Egyéb se kellett Ambrus mesternek! Izibe nekitámadt Egrinek, hogy miért engedte őt a kocsmából egyedül haza, miért nem kísérte el? Szó szót követett, annál is inkább, mert Ambrus mester Mátyást igen alávaló embernek titulálta.

No, ezt még csak elintézte volna egymás között a két férfiú, de a zajra bejött a szobába Erszénygyártó Judith asszony is, s most már ő is megnyitotta szájának zsilipjeit. Hogy nemcsak az itt jelenlévő két mester úr, de maga az egész tisztes céh is alávaló, mégpedig alábbvaló még a lasgyártó céhnél is, — ami fölöttébb nagy sértés volt, mert hiszen a latas — vagyis üstkészítés inkább csak olyan cigánymesterség vala. Mondott aztán Judith asszony még különbeket is. Mint például, hogy az ötvöscéhben úgy isznak, mintha bort sohasem láttak volna még, meg hogy az egész céhben nincs egyetlen tisztességes ember és hogy az ott történt nagy ivások következtében halt meg csak nemrégiben is *Szabó* Mihály ötvös is.

Hát Egri Mátyás, alighogy kiszabadult Judith asszony tűzokádó közeléből, nyomban viszszamondta az egész litániát a tisztes és nemes céhnek. Hű, mordizomadta! Még hogy cigányokkal vetette őket össze az a veszett nőszemély?! Ám aztán előkerült Rácz Ambrus is. Addig-addig forgatták a kínos ügyet, miglen rájöttek, hogy nem jó lesz a dolgot túlságosan túrkálni. Tessék-lássék elítélték Rácz mestert egy gira ezüst büntetésre. Amibe Rácz uram is belenyugodott. De nem úgy ám az asszony. Mert amikor megjelent a házánál a céh két kiküldötte, hogy felvegye a büntetéspénzt, Judith kereken kijelentette, hogy »akinek nehéz, keresse az igazságát a törvénynél; ő bizony inkább prókátornak adja azt a pénzt, amit a céhbe kellene befizetnie!« A pör aztán le is folyt, s az eredménye az volt, hogy szegény Rácz Ambrusnak fizetnie kellett, mint a kölesnek, mégpedig a felesége »nyelvváltsága« címén!

Ez 1610-ben játszódott le; de Judit asszony neve — bár az ura már 1622-ben elhúnyt — még 1652-ben is foglalkoztatta a hatóságokat: óriási adórestanciái voltak, ezek miatt hadakozott a várossal...

A négyféle kifosztás

Ha azonban az ilyen kisebbfajta latrociniumoktól eltekintünk, elmondhatjuk, hogy a kassai ötvösök nemcsak városukban, hanem országszerte is híresek voltak, még királyaink is ellátták őket munkával. No aztán pláne jutott az alkotásaikból a kassai Dóm kincstárába. Az itteni egykori kincseknek ma már persze nyoma is alig van. Hiszen a századok folyamán háromízben is kiürítették ezt a kincsesházat.

Elsőízben 1526 Szent Bertalan napján jelentek meg a Dómban *II. Lajos* király megbízottai, *Bácsi* Miklós mester és *Bajnai Bóth* István komisszárius, akik a török veszedelem ellen való hadállítás költségeire 139 márka súlyú egyházi kincset vittek el beolvasztásra. Pontosan harminc év mulva Kassa városa — 32 ház kivételével — teljesen leégett. Az újjáépítéshez pénz kellett s ezt a tanács úgy szerezte meg, hogy a Dóm kincseiből valami 25.000 pengő nyersanyagértékű kincset adott el Bártfára, Iglóra és Lőcsére. Harmadízben pedig akkor ürült ki a kincstár, amikor Thököly Imre kurucai 1682-ben Kassára bevonultak s a Dómból 4000 arany értékű ötvöstárgyat vittek el, hogy a hadjárat céljára pénzt verjenek belőle. Elvittek akkor többek között egy embermagasságú Úrmutatót is, amelynek Európában nincs párja«, ahogy az egykori panaszirat elsírta.

Igy hát ne csodáljuk, ha a mostani — immár negyedik — kifosztásra nem sok műtárgy maradt. Valami öt gótikus kehely, hatalmas palástkapocs s nehány másfajta szerelvény tartozott legutóbb — a drágamívű miseruhákon kívül — a Dóm kincseihez. Igaz persze, hogy ezek a kelyhek a középkori magyar ötvösművészet remekei voltak. Volt közöttük a ritka magyar ötvöstechnikának, a sodronyzománcnak pintapéldánya. De legfájdalmasabb veszteség az ú. n. *Antonius mester* kelyhe: Kassa város gótikus címerével díszített Mátyás király korabeli ötvösmű.

Antonius mester családneve valószínűleg *Bácsi* volt, mert a fia, aki Krakkóban hírneves orvos és író lett, már Bácsi János bakkalaureus néven szerepel. Antonius a 15. század végén élt s 1520-ban halt meg. Nagytekintélyű férfiú lehetett, mert a városiak széniorukká választották meg. Művészember létére persze nagy teher volt reá nézve ez az állás s ezért nagyot lélegzett, amikor végre megszabadult tőle. Efölött való örömében ezüst pecsétnyomót faragott a városnak s ez még ma is meg van a város titkos levéltárában. A pecsétnyomó nyelére bele is véste, hogy »hivatalától való megszabadulása miatt való örömében véste ki ezt a nagy-pecsétet kedves városa, Kassa számára, művészettel Antonius«. (Ugylátszik, ez a bohémvonás — a hivataloskodástól való irtózás — otthonos volt a kassai mestereknél, mert 1477-ben egy István mester nevezetű kőfaragómester is azon örvendezik a bártfai tanácshoz írott levelében, hogy »most már szabaddá lettem a királytól...«)

Kit tartott Supka András 1575-ben szentnek?

Antonius mester olyan hírneves ember volt, hogy más magyarországi városokból is futottak be hozzá megrendelések. *Stöckel* Lénárd, a magyar Luther«, akit *Supka* András nevű ősöm az 1575-ben írott és Wittenbergában őrzött sajátkezű önéletrajzában »*vir sanctissimae memoriae*«, szentemlékű férfiúnak nevez (négy esztendeig volt Supka András a tanítványa, mielőtt kiment volna a boroszlói egyetemre), mondom, ez a Stöckel Lénárd rendelte meg Antonius mesternél Szent Pál ezüst képmását. Antonius meg is vette a hozzávaló ezüstöt, sőt bele is fogott már a munkába, amikor aztán hirtelen elhúnyt s ezt a művét többé nem bírta befejezni. Amikor aztán meghalt, — igazi magyar művészsors! — a kassai városi tanács lefoglalta az özvegye birtokában maradt ezüstöt...

Szóval hát most a negyedik kifosztásnál ez az Antonius-féle kehely is eltűnt s ha — amint itt-ott feltételezik — csakugyan politikai motívumok is belejátszanak ennek a műtárgynak az eltűnésébe, akkor ez annál is kevésbé érthető, mert hiszen Antonius mester kassai polgár volt s Kassa város címere van a kelyhen. Ez a kehely elsősorban Kassa városára nézve jelent pótolhatatlan történeti kincset!

Supka Géza

DARMO-STOP
CSOKOLÁDÉ HASMENÉS ELLEN, FELNŐTTNEK, GYERMEKNEK.
PATIKÁBAN 60 FILLÉR

Szobafoglalás
BEL- ÉS KÜLFÖLDI NYARALÓ- ÉS ÜDÜLŐHELYEKRE
AZ EST Utazási- és Menetjegyirodájában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 18-20

Európa egyetlen tökéletes éter-menetrendje:
a MAGYARORSZÁG SÁRGA RÁDIÓJA
Órarendben közli hosszú-, közép- és rövidhullámon a legrészletesebb műsorokat
Ára a MAGYARORSZÁG vasárnapi számával együtt 12 fillér

Wex, Gustav K. k. Ministerialrath und Oberbauleiter der Donauregulierung bei Wien: *Ueber die Wasserabnahme in den Quellen, Flüssen und Strömen* bei gleichzeitiger Steigerung der Hochwässer in den Culturländern. (Separat-Abdruck aus der Zeitschrift des österr. Ing. u. Arch.-Vereins, II., IV., und VI. Heft, 1873. Wien, 1873. 4°, 43 l. 8 táblamelléklettel.

Lanfranconi, Enea Ingenieur: *Die Wasserstrassen Mittel-Europa's* mit besonderer Berücksichtigung der Regulirung des Donaustromes zwischen Theben—Gönyö. Pressburg, 1879. Ivrét, 30 l.

Dékány Mihály közmunka és közlekedési ministeri fogalmazó: *A Magyarországi Ármentesítő Társulatok*. A közmunka és közlekedési minister úr rendeletére hivatalos adatok alapján összeállította: —. Budapest, 1878. 4°, 46 l.

Lanfranconi, Enea Ingenieur: *Ueber die Wasserstrassen Mittel-Europa's* und die Wichtigkeit der Regulierung des Donaustromes, mit besonderer Berücksichtigung der Strecke zwischen Theben—Gönyö. (Als Manuscript gedruckt. Eigenthum des Verfassers.) Pressburg, 1880. Ivrét, 91 l.

Pasetti, Ritter von, Ministerialrath: *Notizen über die Donauregulierung im österreichischen Kaiserstaate* bis zu Ende des Jahres 1861. Mit Bezug auf die im K. K. Staatsministerium herausgegebene Übersichtskarte der Donau. Verfasst im Auftrage seiner Excellenz des Herrn K. K. Ministers Ritter von *Lasser*. Wien, 1862. 4°, 39 l.

Közmunka és közlekedési ministernek a képviselőházhoz benyujtott jelentése a Buda—Pesti Dunarész szabályozásának előhaladásáról. A Magy. Kir. —. H. n. (Budapest), 1872. 4°, 66 l. 4 térképmelléklettel.

A Budapesti Mérnöki Kamara közleményei

A Mérnöki Kamara választmányának 31. üléséből. A választmány f. évi szeptember hó 25-én tartott ülésében folyó-, fegyelmi-, címbitorlási-, kihágási- és tagfelvételi ügyeket tárgyalt.

Tárgyalta továbbá a technikai főiskoláknak a mérnöki oklevelek ipari képesítő erejére vonatkozó javaslataira teendő észrevételek ügyében kiküldött bizottság jelentését.

Mérnökök könyvvezetési kötelezettsége. Az általános kereseti adóra vonatkozó 1922:XXIII. t.-c., illetve az ennek alapján kiadott rendelkezések a mérnököket kivétel nélkül három rendbeli könyvvezetésre — megrendelések könyve, pénztárkönyv, adósok könyve — kötelezte volt.

A Kamara választmánya ez ellen állást foglalt és 1924. évi december hó 22-én tartott üléséből kérte a pénzügyminiszter urat, hogy ezt a rendelkezést módosítsa és a szellemi foglalkozást űző mérnököket a megrendelések könyvének, valamint az adósok könyvének vezetése alól felmentse.

A pénzügyminiszter úr e kérelemnek helyt adott, midőn a Budapesti Közlöny folyó hó 17-i, 208. számában kihirdetett 1925. évi 300/P. M. számú és a kereseti adóra vonatkozó törvényes rendelkezések hivatalos összeállításáról szóló rendelet — K. H. Ö. — 50. §-ához fűzött utasítás *VI. A szellemi foglalkozásúak könyvvezetése* című fejezetében a (16.) bekezdésben a következőképen rendelkezik:

„A kizárólag szellemi foglalkozást ú. m. tervezést, szakértői, tanácsadói működést folytató mérnök csupán pénztárkönyvet köteles vezetni, amelybe a bevételeket és a kiadásokat tételenként és időrendben az ügyfél megnevezése és a tárgy megjelölése mellett tartozik bevezetni. Az ipari vagy kereskedelmi jellegű vállalkozást űző mérnökök ugyanolyan könyveket kötelesek vezetni, mint az ugyanolyan terjedelmű ipari vagy kereskedelmi vállalatok."

Amidőn ezt közöljük, egyszersmind felhívjuk a mérnöki kar tagjainak figyelmét a K. H. Ö.-nak a könyvvezetés módjára és ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseire is, amelyek a K. H. Ö. hivatkozott 50. §-ához fűzött utasítás VIII. és IX. fejezeteiben foglaltatnak.

A pénzügyminiszter úr a K. H. Ö.-ban teljesítette a Kamarának a M. O. Sz. kezdeményezése alapján előterjesztett további kérelmét is, amennyiben az 5. §. 10. pontjához fűzött végrehajtási utasítás (5.) bekezdése akként rendelkezik, hogy az építőipari munkások közül a habarcs- és betonverő munkások, a kubikosok, az anyagok fel- és lerakásával, vagy szállításával (le- vagy felhordásával) foglalkoztatott munkások adómentes közönséges napszámosoknak tekintendők, kivéve ha ezek előre meghatározott időtartamra szerződtek.

Mérnökök számára alkalmas lakások építése. *A Budapesti Mérnöki Kamara* a Budapesti Ügyvédi Kamarával és a Budapesti Orvosszövetséggel együttesen memorandumot nyujtott át a m. kir. népjóléti és pénzügyminiszter uraknak, amelyben azt kérte, hogy az állami lakásépítő akció ne csupán a főváros perifériáin emelendő kislakású házak építésében merüljön ki, hanem terjedjen ki az háromszobás lakású házakra, melyek a főváros belső területén minden kerületben, vagy legalább a kerületek érintkező pontjain volnának emelendők, s amelyeket az állam kizárólag szellemi foglalkozásúaknak adna bérbe. Kiterjeszkedett továbbá a kérelem arra is, hogy az állam az említett feladatot megoldhassa, a költségvetésben az állami építési akcióra szánt összeget megfelelően felemelte és hogy mindaddig, míg az állam elegendő új lakást nem létesít a szabadfoglalkozásúak részére, az utóbbiak lakásai ne szabadíttassanak fel a kötött forgalom alól.

A népjóléti miniszter úr a memorandumra adott válaszban igéretet tesz, miszerint minden igyekezetével azon lesz, hogy a lakások forgalmának végleges felszabadítása időpontjában a székesfőváros belterületén megfelelő számú, a nagyobb igényeket is kielégítő lakás álljon rendelkezésre, amit annál is inkább módjában lesz megvalósítani, mert a vezetése alatt álló minisztérium hatáskörébe tartozó s a külső perifériákon fekvő lakótelepeken az építkezések már befejezést nyertek és így a lakásépítés céljára rendelkezésére álló hitelt teljes egészében a főváros belterületén emelendő bérházak építésére tudja felhasználni.

A pénzügyigazgatóságoknál őrzött kataszteri birtokvázlatok másolása tárgyában a Mérnöki Kamara 1924. évi december hó 22-én tartott ülésében hozott határozat alapján a pénzügyminiszter úrtól felterjesztésben kérte, hogy az ú. n. színes birtokvázlatok másolásának jogát a Kamara tagjai részére, a szabályszerű díjak lefizetésének és a térképek épségéért való felelősség vállalásának kikötése mellett engedélyezze.

A Mérnöki Kamara felterjesztésére a pénzügyminiszter úr az 1925. évi február hó 16-án 4951. szám alatt kelt rendeletét adta ki, amelyet a Közlöny március 8-i számában közölt, folyó évi szeptember hóban pedig a hivatkozott rendeletet a következő intézkedéssel egészítette ki:

115.213/1925.
XIII. b.

M. Kir. Pénzügyminisztériumtól.

Körrendelet

valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak, pénzügyigazgatósági kirendeltségnek és a székesfővárosi adófelügyelőnek.

A Mérnökök Országos Földmérő és Parcellázó Szövetkezetének 1925. évi augusztus hó 24-én 503. sz. alatt kelt előterjesztésére a Mérnöki Kamara tagjai részére a birtokvázlatokról másolatok vehetése tárgyában az 1925. évi február hó 16-án 4951. szám alatt kelt rendeletemmel megadott engedélyt a mérnök-kamarai tagok kellően igazolt *helyetteseire* is kiterjesztem azzal, hogy a másolás tartama alatt a birtokvázlatok épségéért viselendő teljes anyagi felelősségről szóló nyilatkozatot nem a helyettes, hanem a megbízó mérnök-kamarai tag tartozik aláírni.

Budapest, 1925 szeptember hó 15-én.

A miniszter helyett: aláírás s. k. államtitkár.

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1925. évi szeptember hó 25-én tartott ülésén az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette:

Abel Róbert, sz. 1877. okl. gépészmérnök, Bupapest, VIII, Népszínház-u. 20. — *Árvay* József, sz. 1893, okl. építészmérnök, Budapest, VI, Vilmos császár-út 33. — *Bauer* Gyula, sz. 1868, terv. ir. társtulajdonos, Budapest, IV, Múzeum-körút 37. 70. §. — *Baumgarten* Sándor, sz. 1864, okl. építészmérnök, Budapest, VIII, Köztemető-út 4. — *Baumgarten* Zsigmond, sz. 1860, vállalati alk., Budapest, I, Orlai-út 4. 70. §. — *Benedek* Ernő, sz. 1878, üzemvezető, Pesterzsébet, Soroksári-út 38—39, 70. §. — *Benedicty* József, sz. 1897, okl. mérnök, Budapest, II, Keleti Károly-u. 41. — *Beke* Gyula, sz. 1880, kataszt. mérnök, Eger, Kisfaludy-u. 9. — *Bloch* Alfréd, sz. 1873, okl. építészmérnök, Miskolc, Hunyady-u. 4. — *Bognár* Lajos, sz. 1888, okl. gépészmérnök, Badacsonytomaj, Bazalt-bánya. — *Bossányi* László, sz. 1880, okl. gépészmérnök, Győr, Állomás, felvételi épület. — *Burkart* Ferenc, sz. 1875, okl. bányamérnök, Kispest, Tulipán-utca 29. — *Csont* Adolf, sz. 1879, okl. mérnök, Miskolc, Hunyady-u. 8. — *Deák* Ferenc, sz. 1891, okl. mérnök, Nyíregyháza, Eötvös-u. 17. — *dr. Egri* István, sz. 1896, okl. gépészmérnök, Budapest, VII, Rottenbiller-u. 28. — *Egri* Sándor, sz. 1874, okl. építészmérnök, Budapest, V, Újpesti rakpart 4. — *Fall* Ernő, sz. 1883, okl. erdőmérnök, Kisterenye. — *Farkas* László, sz. 1897, okl. mérnök, Budapest, VI, Csengeri-u. 58. — *Fränkel* György, szül. 1895, okl. építészmérnök, Budapest, V, Sziget-u. 38. — *Fröhlich* Árpád, sz. 1896, okl. erdőmérnök, Bánokszentgyörgy. — *Gárdonyi* Miksa, sz. 1880, oklevelcs gépészmérnök, Budapest, IX, Ráday-utca 49. — *Hajnal* Imre, sz. 1892, okl. mérnök, Budapest, I, Attila-körút 47. — *Hauszmann* Béla, sz. 1882, okl. erdőmérnök, Budapest, I, Verbőczy-u. 16. — *Hollub* János, sz. 1890, okl. vegyészmérnök, Budapest, VII, Wesselényi-u. 71. — *Hőnig* Dezső, sz. 1876, okl. építészmérnök, Budapest, VII, Klauzál-tér 16. — Vitéz *Imre* János, sz. 1893, okl. mérnök, Hódmezővásárhely, Kinizsy-u. 5. — *Jánszky* Béla, sz. 1884, okl. építészmérnök, Budapest, V, Nádor-u. 11. — *dr. Katona* Joachim, sz. 1885, okl. mérnök, Budapest, VIII, Kisstáció-u. 9. — *Kármán* Géza Aladár, sz. 1871, okl. építészmérnök, Budapest, V, Hold-u. 15. — Vitéz

Kovács János, sz. 1896, okl. gépészmérnök, Budapest. IX, Szvetenay-u. 32. — *Kováts* Andor, sz. 1882, művezető, Salgótarján, 70. §. — *Kubassy* Emil, sz. 1874, mérnöki iroda tulajd., Nyíregyháza, Vay Ádám-u. 22. 70. §. — *Kubinyi* István, sz. 1887, okl. gépészmérnök, Budapest, IX, Soroksári-út 38, — *Lázárovits* Gábor, sz. 1872, okl. mérnök, Sarkad. — *Mattyasovszky* László, sz. 1889, okleveles mérnök, Budapest, VIII, Baross-tér 1. — *Maurítz* Ottó, sz. 1885, gépgyáros, Nyíregyháza, Széchenyi-u. 15, 70. §. — *Molnár* Lajos, sz. 1894, okl. mérnök, Budapest, VII, Csányi-u. 10. — *Nagy* Miksa, sz. 1875, kataszt. mérnök, Eszterháza, Várkastély. — *Nemestóthy Szabó* Gyula, sz. 1895, okl. mérnök, Budapest, VI, Eötvös-u. 26/b. — *Német* József, sz. 1873, vasútépítő, Budapest, I, Horthy Miklós-út 34, 70. §. — *Pallai* Tibor, sz. 1876, építési vállalkozó, Budapest, IV, Királyi Pál-u. 7. 70. §. — *Pap* Sándor. sz. 1882, okl. erdőmérnök, Terepes. — *Papp* Géza, sz. 1898, okl. mérnök, Abony, I, Szeley-u. 124. — *Patzó* Márton, sz. 1884, építésvezető, Debrecen, Hatvani u. 1. 70. §. — *Péterfi* Jenő, sz. 1889, okl. gépészmérnök, Budapest, VIII, Kun-u. 12. — *Puskás* Jenő, sz. 1896, okl. mérnök, Salgótarján, Pécs-kőbánya. — *Radó* Imre, sz. 1887, okl. mérnök, Budapest, VII, Izabella-tér 1. — *Rottenberg* Vilmos, sz. 1890, okl. építészmérnök, Budapest, VI, Lázár-u. 7. — *Saátor* Elemér, sz. 1890, okl. mérnök, Nagyléta, Kossuth-u. 124. — *Schuller* Jenő, sz. 1897, okl. mérnök, Budapest, VII, Almássy-tér 17. — *Siegel* Albin, sz. 1874, ép. tervező, Budapest, I, Horthy Miklós-út 15, 70. §. — *Spányi* Antal, sz. 1890, okl. mérnök, Budapest, VII, Egressy-út 2. — *Stimm* Lajos, sz. 1889, okl. építészmérnök, Miskolc, Hunyady-u. 4. — *Szecsődy* József, sz. 1880. okl. erdőmérnök, Mátraszőlős. — *Szenes* Béla, sz. 1880, okl. erdőmérnök, Nádasladány. — *Szentandrási* István, sz. 1880, kataszt. mérnök, Biharkeresztes. — *Székely* József, sz. 1880, okl. mérnök, Hatvan, Horváth Mihály-u. 860. — *Szél* István, sz. 1862, okl. mérnök, Orosháza, Torkos Kálmán-u. 11. — *Szőts* Imre, (nagygyőri) sz. 1877, épület-tervező, Budapest, I, Horthy Miklós-út 15/b. 70. §. — *Tárnok* József, sz. 1870, okl. mérnök, Kecskemét, III, Széchenyi-tér 1. — *Varga* József, sz. 1864, okl. mérnök, Maglód, Péceli-út 122. — *Vényi* István, sz. 1895, okl. gépészmérnök, Pécs, Újhegy 26. — *Weinmann* Emil, sz. 1869, műszaki tisztviselő, Budapest, I, Fortuna-u. 17, 70. §. — *Wittig* Gusztáv, sz. 1883, kataszt. mérnök, Budapest, X, Pongrácz-út 17, VIII/40. — *Zankl* Ottókár, sz. 1888, kataszteri mérnök, Pécs, Klimó-u. 21. — *Zinner* Béla, sz. 1895, okl. mérnök, Budapest, V, Visegrádi-utca 40, — *Zimmer* Tódor, sz. 1874, műszaki igazgató, Budapest, V, Váci-út 4, 70. §. — *Zülchner* Gusztáv, sz. 1868, rt. vezérigazgató, Budapest, VIII, Kisfaludy utca 28 b, 70. §.

A felvételről szóló hirdetés 1925. évi szeptember hó 26-án kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt tehát október hó 26-án déli 12 óráig a *Kamara bármely tagjá élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés kellően felbélyegezve a Kamaránál nyujtandó be és ennek címére küldendő.

Elhalálozott tagok. A Mérnöki Rendtartás 12. §-a harmadik bekezdésének megfelelően, hivatalos jelentések alapján a Kamara tagjai sorából elhalálozás folytán töröltettek: *Schwarz* Izsó mérnök, budapesti lakos 1925. évi március 25-i, *Csik* Imre erdőmérnök, budapesti lakos, március 29-i, *Buzás* Mihály gépészmérnök, április 27-i, *Schridde* László gépészmérnök, június 14-i, *Matejovsky* Szaniszló mérnök, június 26-i, *Kauser* Fülöp Jakab gépészmérnök, június 27-i, *Végh* Ernő építészmérnök, június 28-i, *Kiss* László építészmérnök, július 16-i, *Sebestyén* Ignác mérnök, július 31-i, kisfaludi *Lipthay* Ágost mérnök, augusztus 2-i, *Farkas* Lajos mérnök, augusztus 6-i, *Zettin* Ignác mérnök, szeptember 9-i hatállyal.

Gondnok kirendelése. A néhai *Kiss* László építészmérnök, kamarai tag irodája számára a M. R. 65. §-a értelmében gondnokul *Gerstenberger* Ágost építészmérnök, kamarai tag, leltárbiztosul pedig *Kiss* István gépészmérnök, az elhunyt testvéröccse rendeltettek ki.

A Kamara postatakarékpénztári cheque-számlájának száma: 28.844.
A Kamara telefonszáma: József 82—85.

Egyleti közlemények

Személyi hír. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága megengedte, hogy *dr. Vidéky Emil* műegyetemi magántanár a svéd királyi Észak Csillagrend tisztikeresztjét, *dr. Görgey István* nemzetgyűlési képviselő, miniszt. osztálytanácsos, a vegyészmérnöki szakosztály elnöke, a Johannita-rendbe tiszteletbeli lovag gyanánt való felvétele alkalmából neki adományozott lovagrendi jelvényeket, *Dvořák Hubert* m. kir. udvari tanácsos, az állami vasgyárak közp. igazgatója és *Müller Alajos* igazgatóh., a budapesti m. kir. állami gépgyár gyárfőnöke, a pápai Pro Ecclesia et Pontifice-keresztet elfogadja és viselhesse.

A szombathelyi új közkórház tervpályázati hirdetményével kapcsolatban értesítjük tagtársainkat, hogy a készítendő tervek 1:200 méretarányban is megrajzolhatók. Ez a kitétel a pályázat meghosszabbítását hirdető 2-ik hirdetményből tévesen kimaradt.

Közgazdasági és mezőgazdasági mérnöktovábbképző tanfolyam. A tanfolyam elnöke, dr. Heller Farkas műegy. ny. r. tanár ezúton is közli, hogy a tanfolyam hallgatói vizsgára egészen szeptember végéig jelentkezhetnek. A vizsgát tett hallgatók közül azok, akik könyvvizsgálati gyakorlatot óhajtanak szerezni, hogy annak alapján a revizori képesítést elnyerhessék, jelentkezzenek a tanfolyam egyik előadójánál: Kelemen Móric kartársunknál.

A budapesti országos kereskedelmi és ipari kikötő kormánybiztosa meghívta Egyletünk tagjait a kikötő *munkálatainak f. évi okt. hó 13-án, kedden való megszemlélésére.* Indulás d. u. 2 órakor a *Kvassay*-gőzössel a M. F. T. R. T. Eötvös-téri hajóállomásáról. A gőzös férőhelyének korlátoltságára való tekintettel e kiránduláson *csak 60 tagtárs* vehet részt, felhívjuk ennélfogva a kiránduláson résztvenni szándékozókat, hogy a titkári irodában kitett előjegyzési íven névaláírásukkal jelentkezni szíveskedjenek.

A Székesfővárosi Iparrajziskola (IX, Oroszlán-utca 1) esti iparostovábbképző tanfolyamának *építőipari* osztályaiba való beiratkozás céljából a tanulók hétfőn és pénteken d. u. 5—7 óra között jelentkezzenek. Az építőipari téli tanfolyam november 1-től március 31-ig tart.

Az Osztrák Mérnök- és Építész-Egylet október hó 6-án ünnepli *Brausewetter Viktornak*, az osztrák vasbeton-bizottság (1906 óta) elnökének 80-ik születésnapját. Az ünnepély keretében az Egylet elnöke művészi emlékplakettet nyujt át az ünnepeltnek, 16 ausztriai betoncég pedig alapítványt tesz a vasbeton-bizottság további kutatásai céljára.

Táblázat a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nagyválasztmányának a „Mérnöki és építészi munkák díjszabása" tárgyában hozott határozataiban foglalt szorzószámokról.

Módosító függelék száma	Nagyválasztmányi határozat kelte	Napidíj szorzószáma	o/o-os elszámolás alapjául szolgáló fejrovatainak szorzószáma
I.	1918. III. 15.	2	békebeli változatlan
II.	1920. II. 18.	egyesség szerint	„ „
III.	1920. IV. 16.	5	„ „
IV.	1920. XI. 12.	10	„ „
V.	1921. XII. 30.	20	„ „
VI.	1922. VI. 9.	20	20
VII.	1922. IX. 29.	40	20
VIII.	1923. IV. 4.	100	50
IX.	1923. VI. 27.	360	150
X.	1923. VII. 27.	500	200
XI.	1923. VIII. 24.	800	500
XII.	1923. IX. 21.	2.000	2.000
XIII.	1923. XI. 29.	2.000	2.000
XIV.	1924. I. 4.	2.500	2.500
XV.	1924. II. 21.	4.000	4.000
XVI.	1924. III. 21.	5.000	5.000
XVII.	1924. IV. 25.	6.000	5.000
XVIII.	1924. VI. 18.	8.000	5.000
XIX.	1924. X. 31.	10.000	5.000
XX.	1925. II. 20.	12.000	5.000

A parcellázási díjtáblázat szorzószámainak változása.

Időponttól	szorzószám *A* táblázatra	szorzószám *B* táblázatra
1922. VI. 9.	VI. 1.	1
1922. IX. 29.	VII. 2.	2
1923. IV. 4.	VIII. 4.	4
1923. VI. 27.	IX. 12.	12
1923. VII. 27.	X. 20.	20
1923. VIII. 24.	XI. 32.	32
1923. IX. 21.	XII. 40.	40
1923. XI. 29.	XIII. 40.	40
1924. I. 4.	XIV. 80.	80
1924. II. 21.	XV. 130.	130
1924. III. 21.	XVI. 160.	160
1924. IV. 25.	XVII. 200.	200
1924. VII. 17.	XVIII. 300.	200
1924. X. 31.	XIX. 400.	300
1925. II. 20.	XX. 500.	350

EGRI Sándor építész

GULYÁS P.: Magyar írók ...Us.
VII. Bp., 1990.

tatás a csecsemő táplálására és ápolásához. Miskolc?, 1891. — 2. *A közegészségügyi közigazg. államosítása a községekben.* Uo., 1893. — 3. *Közlemény az Ehrlich-féle 606-os szerről.* Uo., 1910.

Pesti. Bp., 1931-ig. — *Petrik.* 1901–10. Uo., 1917. — BM. 115. 817/898. sz. — Gulyás-gyüjt.

Egry *Pál*, álnév. — E néven írt tárcák: *Borsodm. Lpk* (1903).

Borsodm. Lpk 1903. IX. 5. sz. 7. l. — Gulyás-gyüjt.

Egry *Péter* (Krakovány, Nyitravm., 1841. jan. 6. – Nyitra, 1904. nov. 17.): r. k. tanító. — Tanulm. Nyitrán és Besztercebányán elvégezvén egy é. atyja mellett Krakoványban majd 1–1 é. Szobon és Esztergomban, 1865-től Nyitrán tanított. — Fiatalabb éveiben részt vett a Nyitram. Tanító Egyes. alapításában és szerk. annak hiv. lapját.

A r. k. el. iskolák ért. Nyitra, 1905: 3/4. l.

Egry (Egri, 1900-ig Müller) *Péter Pál*: ny. rendőrfőkapitányhelyettes. — 1900: lett s. fogalmazó a bpi államrendőrség bűnügyi osztályán. 1927: mint nyugdíjas Rákospalotán élt. — Cikke: *Közbiztonság* (1911).

MTC. Bp., 1901/18. — *Bp. cím- és lakásj.* Uo., 1928. — BM. 103. 744/900. sz. — Gulyás-gyüjt.

Egri (1881-ig Katz?) *Sándor* [Samu] (Tasnád, Szilágyvm., 1874. márc. 15. – Bp., 1929.): mérnök. — Izr. (1894). Középisk. 1894: a bpi VIII. ker. közs. főreálisk.-ban elvégezvén, 1898: építészmérnöki okl. szerzett. Három é. Berlinben volt városi mérnök, majd visszatérve Bpre, itt speciális építkezésekkel foglalkozott. 1908. VII. 22: a szfőv. szolgálatába lépett. 1909: kinevezték mérnökké, majd 1921. XI. 1: I. o. főmérnökké; az V. ker. vezető főmérnöke volt. 1925: nyugdíjazták. 1914: bevonult katonának s az orosz frontra vezényelték, ahonnan betegen tért vissza, t. főhadnagyként szerelt le. — Cikke: *Építő Ipar* (1909).

Száz. névvált. Bp., 1895. — *A VIII. ker. közs. főreálisk. ért.* Uo., 1907. — *Bp. hiv. címta.* Uo., 1913. — *Városházi alm.* Uo., 1923. — *Műegy.* Névjegyz. Uo., 1929. — *M. közalkalm. alm.* Uo., 1938: 114. h. — Gulyás-gyüjt.

Egri *T.* → *Tóth István* (Sz. XIV: 388. h.).

Egri (Eisler) *Viktor* (Nagyszombat, Pozsonyvm., 1898. dec. 26. —): Izr. Isk. szülővárosában és Pozsonyban végezte. 1915: érettségizett a pozsonyi f. keresk. iskolában. 1916: bevonult katonának s az olasz, majd a francia harctéren küzdött. 1918: az összeomlás Franciaorsz.-ban (Verdunnél) érte, ahonnan gyalog tért vissza hazájába. A forradalmakat Nezsiderben élte végig, majd a megszállt Felvidékre költözött. 1925: Nagyszombatban élt. — Novellái és egyéb írásai 1923-tól: *Láthatár* (1936), *M. Írás* (1934/6), *Morsz.*, *P. Napló* (1923: Aida finálé̩ja c. első novellája, stb), *Prágai M. Hírl.*, *Szivárvány*, *Új Idők* (1941), *Hegyvidéki bokréta* (Rimaszombat, 1934), *Szlovenszkói m. írók antol.* (Nyitra, 1936, I. köt.), stb. A pozsonyi rádió több hangjátékát bemutatta. — M: 1. *A rácsablakos ház.* (Új M. Írók. 2.) Bp., [1923]. (Ism. Napkelet 1924: 278. l.) — 2. *Pierre találkozása.* Elbek. Berl. (ny. Pozsony), 1925. (Ism. Pásztortűz 1925: 359. l.; 1926: Irodt. 35. l., Új Nemzed. 81. sz.) — 3. *Demeter megtérése.* Reg. Uo., 1927. (Ism. Napkel. 1928: 460. l.) — 4. *Fölkél a*

nap. (Új M.
1928. (Ism.
740. l., Litera
sz., Nyug., 2
e. sz.) — 5.
Praha, 1930
Uo., 1936. (é
Nemz. Újs. 2
sz., P. Napló
510. l., M. H
410. l., Nyug.

A f. keresk
— *ItK.* 1924
Bp., (1926). –
Révai. XX. U
1929. Arck. –
Rep. lex. Pozs
Bp., (1936).
IV. (Nyitra),
VIII. Bp., (1
I. (Uo., 1947
(1925. VI. 4.)

Egry *Zoltá*
döngősfüzes,
1874. – Miskol
rezredes, orsz.
Ref. Tanulm.
és a bpi hada
vén, pályáját
gy. ezr.-ben k
átlépett a cs.
hez. 1914: mi
ment ki az or
őrnagy, 1918:
került. Az 19
résekor nyugd
Erdélybe költö
őszén a ruméne
kor belépett a
1922: mint ez
lomba. Azóta
sodvm.) család
dott. 1936. III.
a mezőcsáti k
lett a Nemz. E
ramjával. 1939:
programjával a
a parlamentbe.

Egri Sámuel, építész M.D.K.

terve 300 koronás megvételt nyert a pécsi pósta palota pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII évf.

jul. 31. sz. 7 old.

Egri Sándor, építész MDL

Bajeska Istvánnal és Kollár Imrével
Körösen kénített terve jutalmat
nyert. (Akadémia könyvtár épülete.)

— : (– fénykép – szöveg —) 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. dec. 22

Egri Sándor építész M.D.K.

Részt vett a pályázaton

25 000 forinttal díjazva

Társtervező: Brjeska István-Kollár Imre

Gárdonyi Zenőház Akadémia új könyvtárpalotája terv pályázatának eredménye

Magyar Nemzet 1969. december 22. 5.l.

MDK

Egri Sándor, ép.mérn.
sz. 1874.

Budapest,V., Ujpesti rakpart 4.

A Kamara uj tagjai.
MMÉE Közl. 1925.XI.l. 237.l.

M.D.K.

Egri Sándor

Dijazva a pályázaton /25ooo Ft /

Társtervezö: Brjeska István, Kollár Imre

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár nak tervpályázata
Magyar Építömüvészet 1964/4. 2-9 . l.

M.D.K.

Egri Sándor

Dijazva a pályázaton / 25ooo Ft /

Társtervezö: Brjeska István, Egri Sándor, Kollár Imre

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár nak tervpályázata
Magyar Építömüvészet 1964/4. 2-9 . l.

Ágri Sarmi építész

Szül.: Tasnád 1874.

Oklevelet nyert: 1898.

Műegyetem 6. l.

Szombati galéria

Kállai János

A Gonosz pillantása

ahogy lehull a máz,
többé nem nyúl a csöndhöz,
de töltekezik híg szomorúsággal
és a bomlásnak indult
fénnyel
megvárja amíg a Gonosz
kinéz a ketrecéből
aztán...aztán...
kardsuhogás!

Egri Tibor: Erdei táj (olaj)

Sok szörnyű fajzat van

Ratkó József kitűnő Antigoné-fordítása előtt minden bizonnyal nagy jövő áll

Nagy István Attila

Nyíregyháza (KM) — Csikos Sándor minden arcrezdülésével követi az előadást. De a csöndet is. Még inkább az apró neszeket, amelyek a gimnázium folyosójáról beszűrődnek a díszterembe.

Mert az élet nem állt meg, e falakon kívül a Kossuth gimnázium éli mindennapi életét: beszélgetnek, nevetgélnek a diákok; megszólal a csengő, egyszer, kétszer. Kreón éppen arról beszél, hogy semmi sem történhet a városban a tudtán és akaratán kívül.

Mondanám hangosan Haimonnal, hogy: „Ám akkor légy király a puszta föld felett!", de most *Ratkó József* fordításában hangzanak el *Szophoklész* mondatai.

Ünnepre gyűltünk tehát ide, mégpedig kettős okból. Megmártózni a nagy görög tragédiaíró gondolataiban mindig öröm, hiszen újra és újra rádöbbent: a remekmű minden időszakban aktuális. Nem szükséges a port letörölni róla, mert úgy ragyog, mint a legértékesebb gyémánt. A másik ok: végre hallhattuk (tegyük mindjárt hozzá: alapjaiban jó előadásban) Ratkó fordítói munkájának eredményét.

Meditálhatunk azon, hogy filológiai szempontból pontose a fordítás. De bennünket ezen a parányi nézőtéren, amely szeretettel körülöleli az előadást, nem nagyon érdekel. Azt néhány mondat után halljuk, hogy jelentős tehetség van benne, mert nem kerülgeti az ismert fordítás szavait, hanem öntörvényű világot épít fel. Nyelvi világot, amely elsősorban a Ratkó Józsefé, de amelyik magába olvasztotta a költő élettapasztalatait, a nyelvről való gondolkodását.

Néhány helyen kifejezetten merész, leginkább a híres kardalban, amelyet nemzedékek idéztek, belőle merítve a hitet, hogy az ember minden bukása, rossz vonása ellenére a létezés kitüntetettje. „Sok van, mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb" — hangzik a közismert szöveg. Ratkónál: „Sok szörnyű fajzat van, s köztük az ember a legszörnyűbb." Úgy hírlik, hogy az utóbbi a pontosabb, csak az idők folyamán átalakult az egész: fontosabb volt az ember nagyszerűségével kezdeni a kardalt, mint azzal a megállapítással, hogy csupán az ember süllyedhet mélyen a saját színvonala alá.

Jelenet az előadásból. Iszméné (Sándor Júlia) és Antigoné (Gábos Katalin) HARASZTOSI PÁL FELVÉTELE

Ratkó fordítása „illik a szájba", természetesen követi a természetes beszédet, alig ad alkalmat az üres pátoszú deklamálásra. Abból indul ki, hogy bármennyire is régen zajlott le a Labdakidák története, bármennyire is két részre oszlott a világ: emberire és istenire, az emberek azért a mindennapi életüket élték.

A sorsfordító tragédiákra is emberi válaszokat adtak: felemelőt, katartikusat, vagy megalázóan kisszerűt. A fordítás mégsem lesz prózaivá: magasfokú líraisággal telítődik, sőt elkerüli azt is, amit Ratkónak ebben az időben írott művei nem mindig, hogy kibeszélje a maga fájdalmát.

A Móricz Zsigmond Színház művészei — hatan — eljátszanak egy egész világot. A rendezés némiképpen életre kelti *Ruszt József* megoldását a Rómeó és Júlia című *Shakespeare*-darabban. Jelképes jelmezek, díszlet úgyszólván semmi, csak a testtel, a hanggal való játék. Az élmény meghatározó forrása, hogy a színészek a szemünk előtt változnak át. *Gábos Katalin* — Antigoné, *Sándor Júlia* — Iszméné, *Csudai Csaba* — Kreón, *Korcsmáros Gábor* — Haimón, *Tóth Károly* — Teirésziász, *Horváth László Attila* — őr lesz.

Csudai Csaba Kreónja gondolatilag nem kellőképpen tisztázott alakítás. Az egyik pillanatban akarja a hatalmat, de a másikban úgy tűnik, mintha nem lenne felkészülve rá. Gyengeségét ordítozással takarja, s ezért a szöveget sem lehet mindig érteni. Nem érzi igazán a szerep kiterjedését, pedig jó adottságokkal rendelkezik hozzá, inkább az elemzési elmélyültség hiányzik, mint a megformáláshoz szükséges tehetség.

Gábos Katalin szikár Antigoné, olyan, mint amilyennek elképzeljük. A fordítás az ő esetében lehetőséget ad arra, hogy társtalan magánya, áldozatvállalása, szerelemtelen halála igazán közel kerüljön hozzánk. Annak ellenére, hogy Szophoklész nem engedi meg, hogy a két szerelmes a színpadon találkozzék. Nem róluk szól a történet, itt nem a szívek, hanem az eszmék csapnak össze, vagy egész pontosan: a hatalom gyakorlásának két módja. A zsarnoki hatalom viszi-e előre az országot vagy a demokratikus?

Iszméné földönjáró figura. Olyan, akiből sok van ezen a világon. Nem képes hőssé válni, bár bátortalan kísérlete van erre, de köznapi ember: kisember, aki nem tudja megváltoztatni a világot, sőt még abban sem hisz, hogy az egyáltalán alakítható. Sándor Júlia egészséges temperamentuma, eredendő vitalitása élővé, húsvér emberré tette ezt a figurát.

Haimónnak egyetlen bátortalan kísérlete van az atyai gőg lebírására, de az nem vezet eredményre. Amit megtudunk róla, az elsősorban a következmények felől érdekes: konzekvensen vállalja erkölcsi világképét. Korcsmáros Gábor játéka hitelesítette ezt az elhatározást. Emlékezetes volt az a mozdulata, amikor engedte, hogy apja megölelje, de az ő karjai csüggedten lógtak. Elfogadott, de nem viszonzott.

Teirésziász Tóth Károly alakításában azért tetszett, mert az igazságait nem mennydörögte alá, hanem — ha lehet ezt mondani — intellektuálisan fogalmazta meg. Észérvei voltak Kreón vak indulataival szemben.

Horváth László Attila az őr szerepében ma is elevenen élő figurát jelenített meg. Azét, aki semmi mással nem törődik csak azzal, hogy élve kikerüljön a nagy erők küzdelméből. Nem hibás érte, mert valószínűleg ilyen tapasztalatokat szerzett. A sunyiságra az élet tanította, amely sohasem kínálta a felegyenesedés lehetőségét.

Antigoné és Kreón kivételével a többiek a kórust, a népet is eljátszották. Az arctalan vagy álarcos nép ritkán lehetett önmaga, inkább engedte sodortatni magát, valós vagy vélt érdekei irányába. Nem olyan volt, mint amilyennek Haimón lefestette, hiányzott belőle a lázadó indulat, mert túl akarta élni a zsarnok hatalmát.

Lehet, hogy mi is csak ezen a délelőttön voltunk jobbak önmagunknál.

Színek és fények

Dr. Tóth Ervin

Nyíregyháza — A debreceni Medgyessy Teremben nemrég zárult nagysikerű tárlata után (minden műve gazdára talált) május első napjaiban nyitotta meg Iványi Péter, a Zichy Galéria igazgatója a Benczúr Gyula Csarnokban Egri Tibor festőművész kiállítását.

A hatvanas éveibe lépő alkotó munkásssága sok szállal kötődik az Alföldi Metropolishoz. A Nagyerdő arculata, a helyi művészekről készített portrék, számtalan embléma, cégér, plakát stb. fűződik *Egri Tibor* nevéhez. Külön fejezetet jelentett életében a Csokonai Színház, ahol *Köpeczi-Bócz István* mellett sajátította el a díszletfestés fortélyait, s alkotott máig is számon tartott színpadi kompozíciókat. Mestereinek *Bánszki Tamást, Bernáth Aurélt* s *Z. Gács Györgyöt* tartja. — Politikai per áldozataként hosszabb börtönbüntetésre ítélték, majd egészségének visszanyerése és politikai rehabilitációja után, a „szellemi bekerítettség" elmúltával a színek és fények újra felfedezésének mohóságával és extázisával nyúlt ismét az ecsethez. Ettől kezdve a természet megbonthatatlan harmóniáját festi azzal a szabatos és egyértelmű egzaktsággal, amit még debreceni piarista éveinek emlékezeteként, ottani neveltségének nosztalgiájával hozott magával. Vonzódik, de nem tette kritikátlanul magáévá a nagybányai iskola eszmei és technikai irányvonalát, fő ereje mindvégig a „szubtilis líra", s a gazdag kolorit keresése maradt. Így alakult ki sajátos stílusa, amelybe beletartozik a plain air egyéni megoldása is. Ecsetjének alkotó erejével hazánk sok szép táját örökítette meg, a lehiggadt avantgarde, az átértékelt barbizoni iskola reminiszcenciáival, „Pusztaszer", a Debrecen melletti Bocskai-kert (Március), a „Bodrogpart" színötvözetei. A „Garadnavölgy" mellett az ősi germán istennőt idéző Eponát hibátlan anatómiai biztonsággal megfestett lovával. Aztán kisebb méretű, a természetből vett „villanásokkal" is találkozunk, (hogy saját elnevezését idézzük), amelyek mindegyikén ott izzik azonban a nagy képpé érés igénye.

Példaértékűnek tartja *Karl von Piloty* német festő múlt századi iskolájának magas grafikai, rajzi követelményeit, amelyekre a tanulás éveiben Z. Gács György, az iparművészeti főiskola tanára is lépten nyomon felhívta figyelmüket. S íme ezek az instrukciók, ezek a követelmények mily meggyőzően érvényesültek később a zemplényi és pusztaszeri tájak, az elhagyott kubikgödrök, a csillogó vizzel telt bányatavak fényeffektusainak megfestésekor, s a képek szerkezeti felépítettségének gyakorlatában.

Egri Tibor az utóbbi évtizedek képzőművészeti forradalmait tanulmányozva jutott el jelenlegi alkotó erejének leszűrt realizmusáig, ahol már nemcsak a dolgok felületi szépségeit keresi, hanem spontán bele tud felejtkezni a látvány belső tartalmába is. Ezért érzi úgy a néző, hogy Egri minden alkotásában benne van alkotója egyénisége.

Látom, őrzöm

Vásárhelyi Vera

Pirosló málnabokrok, borízű almák, vajszínű paprikák, csattanó paradicsomok, fűszeres illatok édenkertje, a napfénytől perzselt nagy veteményes. Babarózsával felfuttatott kapun lépek be. Öreg, göcsörtös szőlőtőkék kísérnek el utamon, majd hirtelen lemaradnak. Fából ácsolt kertészház barnállik a sok zöld között. Azon túl, zsinóregyenes, sűrű sorokban a vágóvirágok lángolóan színes táblája. A virágok mögött zúg, zümmög a méhes. Az üvegházba készülök Miklóssal, mézpergetésre.

Fullasztó melegre nyitjuk az ajtót. Méz- és viaszszagra. Thurzó, az öreg, karikalábú méhész, elmélyedve dolgozik. Fején lyukas, esővert szalmakalap. Halkan surrog a centrifuga gép, — a kipergett, aranyos-sárga méz kopogva csapódik oldalához. Néhány eltévedt méhecske koppan az ablaküvegen. Thurzó bácsi kemény gallérján is mászik egy, — érthetetlen módon, az öreget nem bántják a méhek. Üres, lekopasztott ez a nyári üvegház. Kétoldalt a polcokon száraz föld, üres cserepek, egymásra dobott ládák.

Szabó Lőrinc:
Mézpergetés

Mézet pergettünk. Lágyan suhogott
a centrifuga; nehéz illatok
ülték meg a levegőt, az egész
konyha, tornác, csupa szag, csupa méz;

Most is hallom a kopogó zenét,
látom, őrzöm a nap igézetét,
az üvegeket, telő bödönöket,
a sárga nyarat...

Megállok az ajtóban. Elborít a ragadós, édes illat.

Miklós leszalad a lépcsőn. Nyúl a gép fogantyúja után.

— Menjen innen, — mordul rá az öreg. — Ma haragosak a méhek.

Anya Thurzó bácsit nagymamától örökölte. Nyereség, — de egyben kereszt. Örökösen dohogó, elégedetlen vénember. Méhész és tyúkász egyszerre. Örök ellensége minden újításnak. De szorgalmas, becsületes. Rövid fegyverszünetekkel, állandóan háborúban áll anyámmal.

— Csak egy kicsit, — ellenkezik öcsém.

— Jó napot, Thurzó bácsi, — köszöntöm. — Milyen idén a méhszüret?

— Lehetne jobb! Ma még kipergetem ezeket a viasztáblákat, — de amit mostantól fogva gyűjtenek a méhek, azt meghagyom nekik télire, — feleli az öreg és Miklóst figyeli összeráncolt homlokkal.

— Szobájába tettem néhány szivart.

— Köszönöm, kisasszony, — derül föl az öreg arca.

— S a lába? Fáj-e sokat?

Thurzó bácsi lábát ó-formára nyomorította egy igen fájdalmas csúz. Vasbotja nélkül egy lépést sem tudna tenni.

Elfojtott kiáltásra rezzenünk fel. Miklós szája elé kapja kezét. A Thurzó bácsi nyakán sétáló méhecske, öcsémet csípte meg.

— Nem megmondtam, — dünnyögi az öreg. — Ma haragosak a méhek. Dörzsölje be diófa levelével.

Gyermekkorom mézpergetései elmúltak, mint annyi minden más: mint a fiatalság, mint az a gondtalan, kristályragyogású élet. De megmaradtak az emlékek: a napfénytől fényes üvegház, a méhviasz keserűen édes illata, a nyár színe és zsongása, s az a töret-

*Részlet a Romániában élő író *Skorpió hava* című önéletrajzi kötetéből

„Nem vagyok Nancy Reagan...”

A miniszterelnök felesége a családról, önmagáról, a politikáról, a világról

Kováts Dénes

Nyírbátor–Budapest (KM) — Nyírbátorban járt a közelmúltban — Kárpátaljáról átutazóban — *dr. Antall Józsefné*, a miniszterelnök felesége, aki a Hódi Hotelben ebédelt a polgármester társaságában. Mivel fárasztó program állt mögötte, s igyekeznie kellett tovább (amúgy is késve érkezett), akkor nem nyílt lehetőség az interjúra. Viszont ígéretet tett arra, bizonyára értékelve a többórás várakozásomat is, hogy kérdéseimre választ ad. Ezt — saját kezűleg gépelt levélben — meg is tette.

Könyvelő a szakképesítése a fiatalos hölgynek, 1991-ben ment nyugdíjba 38 évi folyamatos munkaviszony után. Mindvégig számviteli munkát végzett, nyugdíjazása előtt egy évtizedig csoportvezető volt.

❑ *Melyek azok a nehézségek, amelyekkel a miniszterelnök feleségének leginkább meg kell küzdenie* — adódott szinte magától az első kérdés.

— A legnehezebb időszaka ennek az új életemnek az volt — felelte — amikor nyugdíjba menetelem előtt 7 hónapig mint a miniszterelnök felesége dolgoztam. Lelkiismeretes munkaerő lévén a munkaidőben és gyakran a túlórában is rendesen végeztem megszokott munkámat, este pedig például a belga királyi párral vagy a finn miniszterelnökkel vacsoráztam. A fizetett szabadságom ideje alatt pedig a férjemmel az Egyesült Államokban voltam. A hivatalos fogadáson, amíg férjem Bush elnökkel az emelvényen állt, Barbara Bush mellett hallgattam a magyar Himnuszt. Este az elnök jobbján ültem az asztalnál. Aztán hazajöttünk, én mentem dolgozni, mint rendesen. Az egész olyan volt, mint

Dr. Antall Józsefné A SZERZŐ FELVÉTELE

egy álom. Nagyon nehezen sikerült ezt a kettősséget feldolgoznom. Annak viszont nagyon örültem, hogy a kolléganőim és a barátnőim szerint a magatartásom semmit sem változott. Miért is változtam volna, én ugyanaz vagyok, csak az életem lett sok vonatkozásban más.

❑ *Mennyiben hárul Önre mostanában a család összefogása, a nyugodt háttér biztosítása?*

— Ezt nemcsak mostanában tekintem feladatomnak, hanem egész életemben az volt a legfőbb törekvésem, hogy a férjem és a fiaim jól érezzék magukat otthon. Ez azt hiszem, sikerült, mert a fiaink már felnőttek, de nőtlenek, velünk élnek. De félre a tréfával! A jó családi hátteret nagyon fontosnak érzem egy rengeteget dolgozó politikus életében, s ennek biztosítása valóban rám hárul.

❑ *Otthon szóba kerül-e a napi politika, megvitatják-e a történteket, a problémákat? Ki szokta-e kérni véleményét ezekben a kérdésekben a miniszterelnök úr?*

— Nem vagyok én Nancy Reagan, hogy tanácsadói szerepben mutassam magam! Természetesen a politika jelen van az életünkben, abban a néhány órában is, amit szűk családi körben töltünk. Legtöbbször az aktuális eseményeket, híreket beszéljük meg. A mindennapi élettel kapcsolatos információkat, amelyeket én is közvetítek, bizonyára hasznosítja munkájában.

❑ *Gyakran elkíséri-e férjét külföldi útjaira, ott mi az Ön szerepe? Milyen a kapcsolata más országok vezetőinek feleségeivel?*

— Leggyakrabban 12–24 órás politikai tárgyalásra szokott menni, az ehhez szükséges kísérettel. Ha hivatalos meghívás jön az én nevemre is, akkor megyek vele, de ez nagyon ritkán van. Az elmúlt évben csak egyszer. Általában ilyenkor részt veszek ebédeken, vacsorákon, fogadásokon, koszorúzásokon és hasonló rendezvényeken. Az érdemi politikai és gazdasági tárgyalások idején úgynevezett női programra megyek. Ez mindíg kötetlenebb és oldottabb, mint a hivatalos program, de ahhoz túl rövid és zsúfolt, hogy bárkivel is barátságot lehetne kötni az udvariasságon túl is.

❑ *Hogyan viseli, ha politikusok, újságírók, állampolgárok keményebben kritizálják férjét?*

— Nagyon rosszul, mert igazságtalannak érzem. Meg vagyok győződve, hogy jó irányban, önzetlenül, a nemzet iránti elkötelezettséggel vezeti az országot a kormány. Ami pedig a gazdasági kérdést illeti: egyetlen más párt politikusai sem tudnának egy 45 év alatt kifosztott, lepusztult szocialista gazdaságot világrecesszió idején virágzó piacgazdasággá változtatni máról-holnapra. Meg kell nézni csak a volt NDK-t, mennyi problémájuk van, holott a világ egyik legnagyobb ipari hatalmával rendelkező országba olvadtak be.

❑ *Szokott-e főzni, mi az a specialitás, amely a miniszterelnök úr kedvence, amit leggyakrabban, szívesen készít neki?*

— Természetesen szoktam. Naponta megyek bevásárolni, egy héten egyszer pedig piacra járok. Azt nagyon élvezem, mert a sok szép áru láttán könnyebb kitalálni, mit főzzek. Tudok ételkülönlegességeket is készíteni: indonéz, kínai, mexikói ételek is szerepelnek kínálatomban. Ezeket az egész család szívesen eszi. Kedvencet nem tudok említeni, de egy jó főzeléknek mindig sikere van.

❑ *Van-e hobbija, kedvenc időtöltése, mely kikapcsolódást jelent az Ön számára? Jut-e erre mostanában ideje?*

— Nagyon szeretem a szabad levegőt, a napfényt és a vizet. Nyáron, ha csak tehetem, elmegyek úszni. A hivatalos eseményeken kívüli életem körülbelül úgy folyik, mint bármelyik nyugdíjasé. Kicsit kényelmesebben próbálok élni, 38 évig éppen eleget szaladtam minden reggel az autóbusz után.

Közbeszólás

Pedagógus ügynökök

Nagy István Attila

Bizonyára nem én vagyok az egyetlen, aki felfigyelt a pedagógusok körében egy szokatlan jelenségre. S itt mindjárt meg kell állni, mert lehet, hogy a jelenség eddig valóban nem volt ismeretes, de felbukkanása egyáltalán nem véletlen. Jelzi annak a helyzetnek a fonákságát, amelyben ma a magyar pedagógusok többsége él.

Miről van szó? Napjainkban különféle ügynöki „rendszerek” hálózzák be az egész országot. Árulnak így illatszert, műszaki cikkeket, akkumulátorokat, háztartási kellékeket. Ezek az ügynökségek jórészt amerikai mintára olyan termékeket forgalmaznak, amelyek az üzletekbe nem kerülnek, s a forgalmazó a hálózat segítségével juttatja el termékeit a nagyközönséghez.

Bizonyos kereskedelmi láncok kimaradnak így a folyamatból — ezáltal olcsóbb lehet a termék —, másfelől az ügynök és a vásárló közvetlen kapcsolatba kerül. Kialakulhat a bizalom, ami rendkívül fontos. Az esetek túlnyomó többségében minden szabályosan zajlik, szó sincs tehát arról, hogy ezeket az ügynököket üldözni kellene.

A pedagógusok között is nagyon sokan vannak, akik a szabadidejük tekintélyes részét fordítják erre az üzleti tevékenységre. Heti 15–20 órát. Menni kell a kuncsaftok után, forgalmazni kell, havonta meg kell szerezni a bonus pontokat, ha egy kis jövedelemre akar szert tenni az illető.

Negyven órás munkahéttel számolva is kevés a szabadidő. S aki valaha próbálta a folytonos kirakatélet idegeket felőrlő heteit, hónapjait, igazolhatja, hogy nagyon nagy szükség lenne a hétvégi pihenésre, a feltöltődésre. Az olvasásra, a szakmai továbbfejlődésre, a színház előadásainak a megtekintésére. S természetesen a család is igényli a törődést; a feleség a férjet, a férj a feleséget. Könnyű belátni, hogy az időt, a kereskedés, a hálózat kiépítésére fordítandó időt el kell lopni valahonnan.

Ma sok pedagógus azt érzi, hogy megalázott és megnyomorított. Kicsinyes, napi gondok szorításában él. Munkanélküli lehet a férj, megnövekedtek az élet költségei, egyre nehezebb, ha egyáltalán lehetséges még, az értelmiségi lét megvalósítása. Sok pedagógus panaszolja, hogy az elmenekülés gondolatával foglalkozik, mert nem tud megélni a fizetéséből, nem tud csalni, vállalkozni. Semmit sem tud leírni az adóalapjából, csak fizeti az adót.

Ő legalább. Kénytelen hát olcsó fillérekből összerakni ötezret, hatezret. S közben számolni, könyvelni. Elhinni, hogy érdemes. Van olyan ez a munka is, mint megállni a gyerekek előtt, s hinni benne, hogy szükségük van a törődésre. S érdemesek is rá.

Küzdelem vagy feladás

A társadalombiztosítási önkormányzatok képviselőinek megválasztásával ismét az urnák elé járultunk. Megtartottuk a főpróbát. Nem volt hatalmas választási kampány, bár sokan sokallták azt is, amivel találkoztak. Voltak igenek és nemek. A politológusok, a szociológusok dolga lesz elemezni, hogyan viselkedtünk, mennyire vettük komolyan az egészet.

Lehet, hogy nem is nagyon vesszük észre, nem gondolunk rá, de ezekben a hetekben egy több tízezres korosztály választ. A küzdelmet vagy a feladást. Választja a jövőt vagy kiábrándultan legyint és elfordul a jelentől.

Jórésze még a hűvös szobában ül, a könyvek felett görnyed: nyomasztja a közelgő szakmai minősítő vizsgák, vagy az érettségi súlya. Bizonyára arra is jut idő, hogy egy-egy nehezebb feladat, vagy nemszeretem probléma megoldása közben azon meditáljon a maturandus, hogy egyáltalán érdemes-e. Megéri-e napjainkban a befektetés, megtérül-e, amit a tudás megszerzésére fordít az ember? Könnyű a felnőttnek bölcsen azt mondani: természetesen. Az ötvenes már aligha tudja megváltoztatni a karrier csinálásának a reményével az életét. Már abban a korban van, amikor abból szeretne megélni, amit korábban tanult. Kihúzni a nyugdíjig, s valamennyire gondtalan öregséget biztosítani. Ha lehet.

A fiatal azonban a harmincasokat, a negyveneseket figyeli. Azokat, akik sikeresek. Jól öltözöttek, szép autókon, még szebb nőkkel (férfiakkal) járnak.

Ők adják a mintát. S bizony nagyon gyakran kiderül: a gazdagság mögött egyáltalán nincs komoly iskolai végzettség, inkább csak dörzsöltség. Az iskola — hangzik a szlogen — csak kárára van az embernek. Elvonja a figyelmét az élettől. Márpedig abban csak az érvényesül, aki erős, aki nem szépeleg, hanem kíméletlen, ha kell. Úgy tör a célja felé, hogy közben nem nagyon figyel arra, kinek osztja a sebeket.

A felnőttek legyintenek erre, s azt mondják: rémlik valami, mintha tanulták volna valamikor a marxista szemináriumon, hogy az eredeti tőkefelhalmozás folyamata ez, amelyet nem nagyon lehet kikerülni. Mindenesetre nem a szentimentális álmodozóké a világ.

Lehet-e, s milyen gyorsan alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez? Ez a nemzedék még a változatlanság bűvöletében nevelkedett, olyankor kell másként élni és gondolkodni, amikor még nem elég erős a gerinc, s hiányzanak a rafinált társadalmi tapasztalatok. Nincsenek irigylésre méltó helyzetben.

Választás előtt állnak tehát a fiatalok: a munka, a gyötrődés vagy a könnyű siker. Az idősebb nemzedék felelőssége is, hogy mire voksolnak.

Egy kisebbség nagy tragédiája

Hajnal Béla

A Központi Statisztikai Hivatalban folyó nemzetiségi és etnikai kutatások most tették lehetővé annak a kötetnek a megjelentetését, amely a zsidó népesség számának alakulását települési részletezettséggel mutatja be az 1830-as évektől 1941-ig.

Tekintettel arra, hogy a magyarországi zsidóság nagy része a holocaust áldozata lett, ez a kötet tulajdonképpen emlékkötet is. Tartalmazza azokra az évekre vonatkozó adatokat, amikor (például 1910-ben) a történelmi Magyarországon 910 ezer, 1941-ben a trianoni területen 404 ezer, illetve a megnagyobbodott ország területén 725 ezer izraelita vallású személy élt.

Az időszak a kötetben 1941. évvel zárul, de talán nem érdektelen megemlíteni az 1949. évi népszámlálás adatait, mivel az mutatja az életben maradottak számát. Nem lehet tudni, hogy a túlélők közül 1945. és az 1949. évi népszámlálás között hány személy hagyta el az országot, vándorolt ki, telepedett le egy másik országban.

1949-ben 134 ezer izraelita vallású személyt írtak össze a népszámlálás alkalmával, ebből 76 ezer nő és 58 ezer féri. A nemek szerinti megoszlás arra utal, hogy ahol jobb volt az életben maradás lehetősége (pl. budapesti gettó), ott többségében nők maradtak életben. Vidéken többnyire férfiak, mivel a nők és a gyermekek általában Auschwitzba kerültek és nagy részüket rögtön a gázkamrába terelték; a férfiak egy részének mint munkaszolgálatosnak nagyobb esélye volt a túlélésre.

Az adatok arra is utalnak, hogy a területi koncentráció tovább folytatódott. Az izraelita népesség jelentős része már korábban is a fővárosban és a nagyobb városokban élt. 1949-ben az izraelita népesség 76 százaléka koncentrálódott Budapesten. A feldolgozási részletekből az is megállapítható, hogy a többiek főként néhány nagyvárosban, illetve azok környékén helyezkedtek el.

Eléggé közismert, hogy a zsidó népesség kisebbségként élt és él a Kárpát-medencében. A mintegy 500 oldalas kötet minden sorának áttekintése után mindössze két települést találtam, ahol a zsidók többségben voltak. Mindkét település csak 1920 előtt tartozott Magyarországhoz. A Sáros megyei Sebeskellemesen az izraeliták aránya az 1910-es népszámlálás idején 57 százalékot tett ki, ami 1880-ban még meghaladta a 82 százalékot. Az abszolut első a Sopron megyei Alsókismartonhegy, ahol 1910-ben a zsidók aránya 79 százalék volt, 1880-ban viszont egy elenyésző kisebbség (6 százalék) kivételével mindenki zsidónak vallotta magát. A XIX. században nagy tömegben érkeztek izraeliták Magyarországra, elsősorban a szomszédos Galiciából. A Vereckei és a Tatár-hágón átkelve természetes, hogy földrajzi elhelyezkedésükben Északkelet-Magyarországnak kitüntetett szerep jutott. Így különösen Bereg, Máramaros, Ugocsa, Ung és Zemplén megyékben voltak sokan, főleg a városokban. Az itt található kisvárosok közül legmagasabb arányuk 1941-ben Munkácson volt (43 százalék), de Máramarosszigeten (39 százalék), Homonnán (35 százalék), Nagybereznán (31 százalék) és Beregszászon (30 százalék) is meghatározó zsidóközösségek éltek. A nagyobb városnak tekinthető Ungváron 27 százalék, Szatmárnémetiben 25 százalék volt az arányuk. A Máramaros megyei Tiszakarácsonyfalva községben a népesség 46 százalékát szintén ők alkották.

A magyar zsidóság nagy tragédiája, hogy a deportálásokat éppen ezekről a területekről, a zsidók által sűrűn lakott Északkelet-Magyarországról indították meg. Ilyen nagy sűrűségben másutt nem éltek, a Csallóközben található Dunaszerdahelyen (ez a város Izrael Állam jelenlegi budapesti nagykövetének születési helye is), azonban szintén meghaladta arányuk a 40 százalékot. Budapesten 1941-ben minden 6. ember izraelita volt (1910-ben még minden 4.), mintegy 184 ezer fő, de 10 ezertől több zsidó élt Miskolcon is.

A megyében legtömegesebben Kisvárdán (26 százalék) voltak jelen, a mintegy 3800 fős zsidóközösség meghatározó volt a felső-szabolcsi kisváros gazdaságában és kultúrájában, arányuk alig volt kisebb Vásárosnaményban (24 százalék). Nyírbátorban és Mátészalkán 16 százalékot képviseltek, Csengerben és Fehérgyarmaton 12–13 százalék volt arányuk.

A csodarabbijáról híres Nagykállóban 9 százaléknyi izraelita lakott, ilyen arányban éltek éppen Újfehértón is. Nyíregyháza 5 ezer fős zsidó lakossága 8 százalékát adta a város teljes népességének. Meghaladta a zsidók száma az 500 főt Büdszentmihályon, Nagyecseden és Nyírmadán is. Jelentős (300–500 fő közötti) zsidóközösség élt még Balkányban, Tiszalökön, Mándokon, Demecserben és Kemecsén.

A kötetből kikereshető a hírhedtté vált tiszaeszlári per (1882-83) idején Tiszaeszláron élt izraeliták száma is. Eszerint ekkor ott 138 zsidó embert írtak össze, ami a falu népességének 6 százalékát adta. Ez akkor egy átlagos falu átlagos zsidó népességi arányát jelentette Északkelet-Magyarországon. Mégis megtörtént a sajnálatos eset, a vérvád.

NAPKELET
A KM hétvégi melléklete

A TARTALOMBÓL:

- Kicsit csalódott vagyok
- Egy régi falusi rendelő
- Napkorra érve kél a nap
- A negyedik honfoglalás

A munka védelmében

Tóth Kornélia

Nyíregyháza (KM) — Második otthonunk, a munkahelyünk tartogat számunkra nemkívánatos eseményeket, ha nem elég körültekintően dolgozunk. A baleset bekövetkezte után megkeresik a felelőst vagy felelősöket, de a cél természetesen nem a büntetés, hanem a veszélyhelyzet kiküszöbölése. Most először alkotnak törvényt a munkavédelemről, s ehhez igen nagy reményeket fűznek a szakemberek.

HARASZTOSI PÁL FELVÉTELE

De mit jelent ez mindannyiunknak, hisz sok ezren annak is örülnének, ha veszélyesnek minősülő munkahelyük is lenne? Erről beszélgettünk *Füzessy Zsolttal*, a megyei munkavédelmi és munkaügyi felügyelőség vezetőjével.

❑ *Gombamódra szaporodnak a kisebb-nagyobb gazdálkodó szervezetek, amelyek a könyveléstől az adózáson át a piackutatástól az értékesítésig most tanulják a vállalkozók ABC-jét. Gondot fordítanak-e a munkavédelemre?*

— Vegyes tapasztalatokat szereztek felügyelőink az új szervezetekről. Nagyjából három részre oszthatnánk ezeket, ha a munkavédelmi előírások betartását vesszük alapul. Vannak olyan modern, magas színtű technikát, technológiát felvonultató cégek, amelyek presztízskérdést csinálnak az alkalmazottaikról történő gondoskodásból. A középmezőnyben lévőknél javul a fegyelem, egyre többen belátják, hogy a munkabiztonság az egyik legfontosabb termelési tényező. Aki hosszú távon a vállalkozásából akar megélni, egyszerűen nem engedheti meg magának a sorozatos szabálytalankodás luxusát. Különösen az élelmiszeripari kisszervezetekben — amelyeket az állami nagyipar leépülése után szakmailag jól képzett emberek irányítanak — kedvező tapasztalatokat szerzünk. S szólni kell a sereghajtó harmadról is, amelyben vegetáló, máról holnapra tengődő, igen alacsony technikai szinten dolgozó cégek a puszta fennmaradásukért küszködnek. Náluk igen sok a kívánnivaló.

❑ *Aki vállalkozásba kezd, számtalan területen kell vadonatúj ismereteket szereznie. Hogyan ítélik meg az önhibáján kívül a munkavédelmi szabályok ellen vétőket?*

— Természetesen nem a mindenáron való büntetés jár az eszünkben, ha meglátogatunk egy céget. Azt persze, nem felejthetjük el, hogy államigazgatási, hatósági eszközökkel kell érvényt szereznünk az állam által létrehozott munkavédelmi felügyelőség embereiként a szabályoknak. Amelyek e pillanatban igen kuszák, ugyanis a munkánk alapját képező 47/1979-es Minisztertanácsi rendeletet többször módosították és a toldott-foldott szabálydzsungel helyett nagyon várjuk a hazánkban először megszülető munkavédelmi törvényt. A parlamentben már szóba került, drukkolunk, hogy az idén megszavazzák a honatyák. Akkor hatályon kívül helyezik a ma már tartalmában, szerkezetében, megközelítési elveiben elavult, de jobb híján használt rendeleteket.

❑ *A munkavédelmi törvény kidolgozói milyen mintát vettek alapul? Melyik országra hasonlít majd a magyar dolgozó védelme?*

— Gazdasági, technikai, szervezési és még egy sor kérdésben a fejlett nyugat-európai országok módszereit igyekszünk adaptálni, így egyértelművé vált, hogy a munkavédelmet is ehhez igazítsuk. Elsősorban a német és a dán szervezet előírásait, szigorú követelményeit próbálták a hazai gyakorlatba átemelni. A német technikai színvonal fejlettsége természetes indok, míg a dánokkal, s hozzáteszem, a hollandokkal és a belgákkal sok hasonló vonást talált bennünk az ILO, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, amely 25 pontból álló irányelvet tart követendőnek a magyar munkavédelmi gyakorlatban. Noha eddig is tagjai voltunk az ILO-nak, de ajánlásait nem vettük figyelembe, a szocialista termelési viszonyok között más prioritásokat követtünk. Csak egy példa: a textiliparban a nők éjszakai foglalkoztatásának hazai gyakorlata nem felelt meg az ILO gyakorlatának. Most, a korábbi kötöttségek elmúltával operatívabb kapcsolatot építhetünk az európai piacon jegyzett nemzeti munkavédelmi szervezetekkel is.

❑ *Bár a hatóság embere a munkavédelmi felügyelő, mennyire vesznek részt az üzem kialakításában, hogy ne azonnal büntetés legyen a „székfoglalójuk"?*

— Semmiképpen nem akarjuk a mumus szerepét eljátszani, hiszen mi is itt élünk a megyében, nagyobb öröm olyan cégeket végiglátogatni, amelyekben törődnek a dolgozókkal. A segítő szándék vezérel bennünket, nem a tettenérés vágya hajt. Ezért sikerélményként könyveljük el, hogy a komolyabb cégek már az alapkőletétel előtt felkeresnek bennünket, kikérik véleményünket és a gyakorlatban megvalósítják az elhangzottakat. Még nyugati cégek képviselői, ügyvezetői is eljönnek hozzánk és közösen alakítjuk ki a munkavédelmi előírások betartására vonatkozó elveket és a gyakorlati lépéseket. Egyértelmű, hogy az ilyen előrelátással tervező cégek hosszabb távon gondolkodnak, s a munkavédelmi kiadásokat nem ablakon kidobott pénznek, hanem szükséges és a dolgozóik érdekében fontos költségnek minősítik. S bár azt tapasztaljuk, hogy a gazdálkodó szervezetek egy része nem restellkedik egy büntetés miatt, ám a cég jó hírére valamit is adó tulajdonos nem engedi meg a lazaságot e téren sem. Az első látogatásainknál kifejezetten az a szándékunk, hogy felhívjuk a figyelmet a hibákra és csak az utóellenőrzésnél nyúlunk a büntetés eszközéhez.

❑ *Ami most már nem kevés, mivel május dereka óta a helyszíni bírság felső határa 5 ezer forint és a szabálysértési bírság 30 ezerre rúghat. Visszatart-e a megemelt összeg?*

— Régi igazság, hogy nem a bírság nagysága riaszt el a szabálytalanságtól. Gyakori eset, hogy a „végén csattan az ostor" elv alapján a kisembert marasztaljuk el, noha ő az utolsó láncszem a sorban. Gondolom, hogy a munkavédelmi törvény e téren is rendet teremt nemcsak a munkahelyeken, hanem a szemléletben is: a személyes felelősség megtartása mellett a büntetést a vállalkozásra, a gazdálkodó szervezetre, a munkáltatóra fogjuk kiróni. S a majdani törvényben most van egy olyan passzus, hogy 50 ezertől 3 millió forintig terjedhet a gazdasági bírság nagysága. Ezt már igen komoly esetekben szabhatjuk ki, elsősorban akkor, ha a törvényben meghatározott és súlyosnak minősített veszélyhelyzetben történő foglalkoztatástól sem riad vissza a tulajdonos.

❑ *A balesetért nemcsak a fogyasztót, az üzemeltetőt, hanem elsősorban a gyártót lehet felelőssé tenni.*

— A gyártott és forgalmazott termékekért vállalt felelősség nem kegy, hanem kötelezettség, amely egyúttal a munkavédelmet, a balesetek megelőzését is szolgálja.

KM galéria

Egri Tibor képei

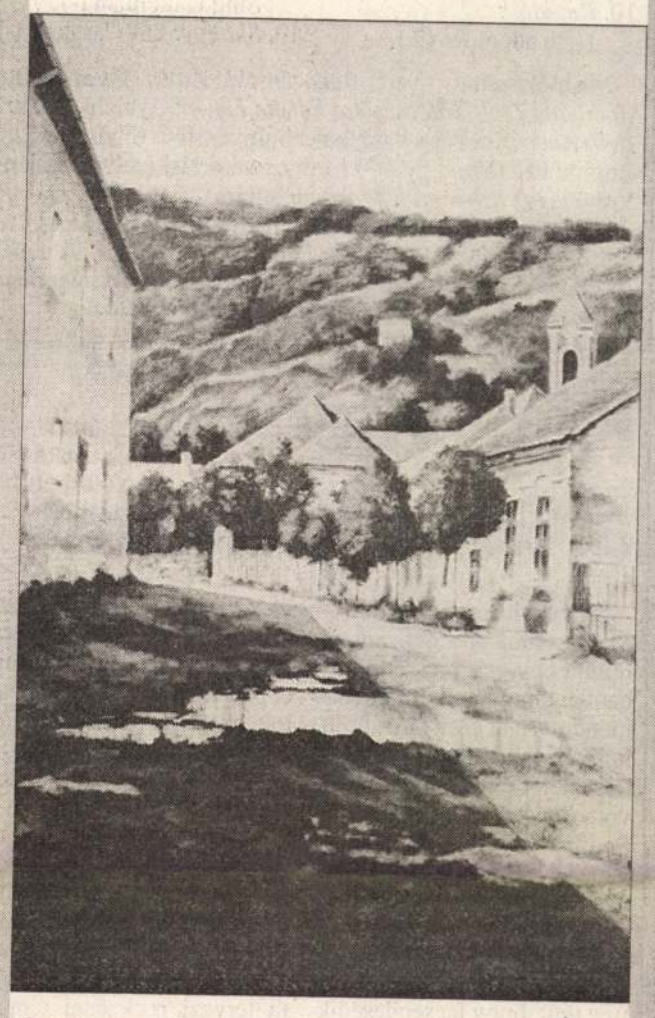

Tokaji utca

A nyíregyházi Benczúr Teremben mutatkozott be képeivel a Debrecenben élő Egri Tibor. Szinte minden képe a szabadság pillanatának állít emléket: a fényre találás vakító élményét, a színek újrafelfedezésének folyamatát, a békés emberi tájakat, a megbonthatatlan harmóniájú természetet, azzal a konok hittel, hogy a szépség, a boldogság, az öröm otthonra lelhet az emberben.

Magánvélemény

Bizalom és pótköltségvetés

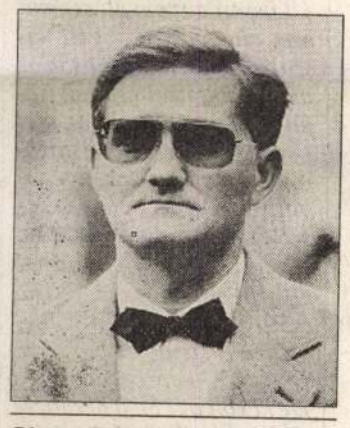

Sipos Béla

Ember legyen a talpán, aki most eligazodik a magyar belpolitika útvesztőiben. Még a gyakorlott újságolvasóknak is komoly fejtörést okozhat a napi politika megértése. Lehet, hogy maguk a politikusok is nehezen ismerik ki magukat? Mert akkor valóban, mit várhatnak az egyszerű állampolgároktól? Csak remélni tudom sok százezer és millió honfitársammal együtt, a hivatásszerűen politizálók tudják mit tesznek és partra úsznak a mély vízből, s ha nem is száraz lábbal, de épségben kiérnek.

A hét elején még úgy volt, a Csurka István vezette csoport tagjai várhatóan új, szélsőjobboldali pártot alakítanak, miután az író-politikus azt nyilatkozta, nehéz lesz megszokni az MDF nélkül. A hét közepére ez már a múlté lett, hiszen a miniszterelnöknél járt a Magyar Igazság nemzetpolitikai csoport néhány vezetője, s ott kiderült, nagyon sok szimpátiával és együttérzéssel vannak a Magyar Út, mint mozgalom iránt. A mozgalom ismert programja egy részét helytállónak tartják, ezért a csoport tagjai közül jó néhányan egyeztetnek Csurkával a programról, de nem a személyéről. Ez pedig már előrevetíti a nagyon közeli jövőt, vagyis azt, hogy biztosra vehető, a csoport teljes egészében nem alakul át Csurka pártjává.

Ez utóbbi azért is lényeges, mert a Magyar Út mozgalom összeolvasztásával jött volna létre az új párt, amelybe a Magyar Igazság tagjainak felét várták. Ezzel törékennyé vált volna a mérsékelt irányzatot követő miniszterelnöki parlamenti többség.

Tisztelt átlag magyar állampolgár. Tessék nyugodtan fellélegezni, vagy éppen bánkódni a hír hallatán, kinek-kinek vérmérséklete, hovatartozása szerint, de ne tessék megijedni. Magyarországon a demokratikus erőknek szélesebb a táborа, mint az ellendrukkereknek. Vagyis, a józan gondolkodású emberek tudják mit jelentene egy kormányválság, egy előrehozott választás. Ennek a felelősségét egy racionálisan gondolkodó politikus nem vállalhatja magára. Hiszen a belpolitikai válság elmélyülne, az infláció elszabadulna, a nyugat bizalma megrendülne az országban. Egyáltalán, a tőkebeáramlás oly mértékben lecsökkenhetne, hogy csak újabb súlyos hitelek felvételével maradna működőképes az államháztartás. (Így is fel kell venni.)

Elég arra gondolni, jelenleg is nő a költségvetés hiánya, vagyis ez abból ered, hogy többet költ a nemzetgazdaság a megtermeltnél. Ezt valakinek, valakiknek finanszírozni kell, éppen ezért szándékoznak a forgalmi adó alsó határát megemelni, ami bevezetése után havi hárommilliárd forint bevételi többletet eredményez a költségvetésnek.

Mindezek az elmúlt hét eseményei kapcsán jutottak eszembe. Mert bizony nem mindegy hogyan élünk az elkövetkezendő esztendőkben. Azt viszont bizton állíthatom, az emberek többségének nem azért fáj a feje, vajon sikerül-e Csurkának új pártot alapítania, vagy Debreczeninek megszervezni az új frakciót. Sokkal prózaibb gondok foglalkoztatják ma az embereket. Például az, hogy Szabó Iván mire alapozta azt a kijelentését: nem lesz inflációgerjesztő hatása a tízszázalékos általános forgalmi adó bevezetésének, amikor a kenyeret mindenkinek meg kell vennie, azon már igazán nehéz spórolni. Nem beszélve a többi alapvető élelmiszerről. Mert levegőből bizony nem lehet megélni, a piacon kőkeményen elkérik a vásárlótól a nem kevés pénzt minden termékre.

Idáig jutottam elmélkedésemben, amikor hallom a rádióban: a pótköltségvetésben szerepel kétmilliárd forint a Duna Televíziónak. Csak így, nagyvonalúan oda ajándékozva. De nem is ez volt a legszembeötlőbb hír, sokkal inkább az borzolta a kedélyemet, hogy az előterjesztésben közzétették: emelik a kárpótlási hivatalban dolgozók bérét is. Ez már sok volt, hiszen a pótköltségvetés emelésével szinte ellehetetlenülnek az önkormányzatok, nem beszélve, a közalkalmazottak beígért fizetésemeléséről. Nagyon remélem, ez csak egy rossz álom volt a kormány részéről. Mert a bizalom mindennél fontosabb.

fiatalokról — fiataloknak

Slágerlista

Hazaiak

1. *FLM:* Rólad álmodom (2.)
2. *Sipos F. Tamás::* Nincs magyarázat (3.)
3. *Rapülők:* Áj Lav Jú (1.)
4. *Digital Scream:* Hé, várj! (7.)
5. *Mathilda:* Éjfél után (6.)
6. *Kovács Ákos:* Helló (10.)
7. *Pierrot:* Nekem senki sem hegedül (4.)
8. *Edda:* Akitől minden szép (5.)
9. *Ladánybene 27:* Szedegetem (10.)
10. *Rapülők:* Nem adom fel (9.)

Külföldiek

1. *Whitney Houston:* I will always love you (1.)
2. *Bon Jovi:* Keep the Faith (4.)
3. *2 Unlimited:* No Limit (3.)
4. *Michael Jackson:* Heal the World (2.)
5. *Dr. Alban:* It"s My Life (5.)
6. *Madonna:* Deeper and Deeper (6.)
7. *Duran Duran:* Ordinary world (7.)
8. *Leila K.:* Open Sesame (10.)
9. *Dr. Alban:* Sing Hallelujah (-)
10. *Shaggy:* Oh Carolina (-)

Magnókazettát nyert *Bukovenszki Zsolt*, Nyírpazony; *Romhány Zsolt*, Mátészalka; *Fekete Tímea*, Gyulaháza. *Turcsán András*, a Pepe hanglemezbolt vezetője (Nyíregyháza, Európa üzletház) egy 400 forintos vásárlási utalványt ajánlott fel, ezt *Szoboszlai Mariann* kemecsei olvasónk nyerte.

Továbbra is várjuk tippjeiteket három-három hazai, illetve külföldi dalra. A beküldési határidő: június 19. A levelezőlapra feltétlen írjátok rá: KM-Slágerlista. A slágerlista vasárnap délelőtt a nyíregyházi rádióban hallható.

Könyvben a Guns N' Roses

Nyíregyháza (KM) — Szinte minden évtizedben feltűnt egy-egy rock and roll banda, amely annyira ellentmondott saját kora kifordított logikájának, hogy mindenki képzeletét megragadta. Ilyen volt *Elvis Presley* egy ideig az ötvenes években. A hatvanas években a *Rolling Stones* jelentette mindezt. Aztán a hetvenes években jött a *Led Zeppelin*, majd zenélni kezdtek a punkok. Aztán, amikor úgy tűnt, hogy lecsendesedik a rockélet, színpadra lépett a *Guns N'Roses*, amely a „Világ Legveszedelmesebb Zenekara" címet vívta ki magának.

Erről az együttesről könyvet is írt *Mick Wall*, az egyik legelismertebb rock szakíró a nemzetközi szakmában. Az eddig megjelent rockkönyvei világszerte nagy sikert arattak. A Guns N' Roses tagjaival készített interjúk, amelyek e könyv alapját adják, élvezetesek, hitelesek, információdúsak. A szerző stílusa magávalragadó, mesélőkedve óriási. És nemcsak Mick Wall, hanem a srácok mesélőkedve is túláradó. Amiről ebben a könyvben olvashattok, az a nyers valóság. Mick mindent szóról szóra jegyzett le, ahogy elhangzott, szépítés, változtatás nélkül. Lehet, hogy egyeseket zavar a tagok szókimondása, de talán az még zavaróbb lenne, ha hamis képet kapna az olvasó a fiúkról. A könyvet a Rock Top Kft. adta ki, amely régóta tervezi rockzenei témájú könyvek kiadását. Annál is inkább, mert a hazai könyvpiacon egy-két kivételtől eltekintve egyáltalán nem jelennek meg a fiatalokat érdeklő ilyen típusú kiadványok. A kft. a Guns N' Roses könyvet olyan terjesztő gondjaira bízta, amely a legnagyobb és a legtöbb tapasztalattal rendelkezik e téren: a Magyar Posta vállalta, hogy az ország minden újságárusához eljuttatja a könyvet, így még a legeldugottabb faluban is lehetőség nyílik majd a megvásárlására.

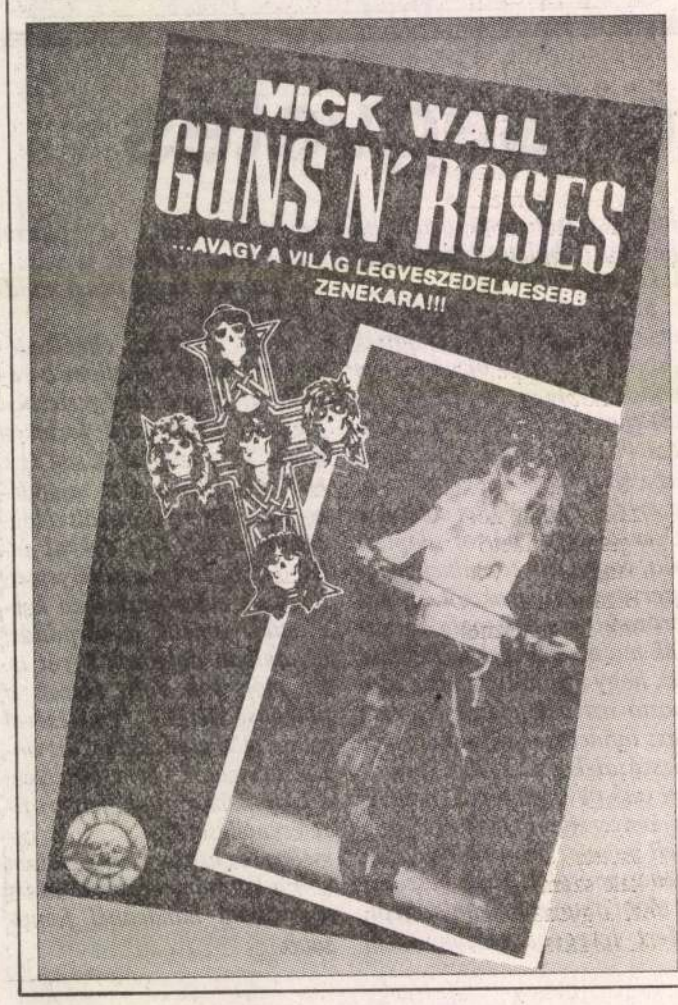

Jutalomút Törökországba

A kis regényíró kedvence a túrógombóc ● Megírta az Egri csillagok folytatását

M. Magyar László

Lónya (KM) — **Törökországi utazást nyert dolgozatával 404 pályamű közül Sztancsik Richárd, a lónyai általános iskola hatodikos tanulója. Hogy mit kellett ezért tennie? Gyermekkorunk egyik legnépszerűbb Gárdonyi regényének, az Egri csillagoknak a folytatását kellett megírnia.**

Nem a legjobb időpontban érkeztem megyénk e távoli kisfalujába, hiszen Richárdot éppen matematika óráról kellett elkérni. Más diák talán örült volna, hogy „lóghat" a matekról, de mint majd az alábbiakból is kiderül, Richárd szívesen maradt volna az órán, hiszen otthonosan érzi magát a számok birodalmában.

A kellemesen hűvös nevelői szobában beszélgetünk.

— Az egyik irodalomórán említette meg *dr. Kénerné dr. Papp Hajnalka* tanár néni, hogy van ez a pályázat — eleveníti fel a múltat Richárd. — Harmadikos koromban olvastam először a könyvet, az idén pedig többször is. Nagyon szeretem, mert izgalmas, fordulatos a regény, bemutatja, hogyan éltek abban az időben az emberek, s van benne humor is. Amikor hallottam a pályázatról, úgy gondoltam, megpróbálom. Egy hónapom volt rá. Sokat írtam, de mivel csak öt gépelt oldalt lehetett beküldeni, meg kellett húzni.

❑ *Hogyan fejezted be a regényt?*

— Az én regényváltozatomban mind a három hős, vagyis Dobó István, Bornemissza Gergely és Mekcsey István is meghal. Szeretem a harcot, a férfias küzdelmet, ezért úgy írtam meg a történetüket, hogy harcban fogják el őket, illetve harcban halnak meg. Nem volt nehéz írni, amikor eszembe jutott valami, leírtam a füzetbe. Ha meg szabad időmben ültem le írni, akkor szabadjára engedtem a fantáziámat.

❑ *Mikor tudtad meg, hogy te nyerted meg ezt az országos versenyt?*

— Kaptam egy levelet, amelyben azt írták, hogy bekerültem a legjobb tíz közé. Szüleimmel és tanár nénivel elmentünk Budapestre az eredményhirdetésre. Ott először a különdíjat adták át, majd felolvasták a 3. és a 2. helyezett dolgozatát. Ezek után jelentették be, hogy én vagyok az első. Természetesen az én dolgozatomat is felolvasták. Nagyon megörültem az első helynek, hiszen nem mindennapi dolog egy törökországi körutazás, s én nagyon szeretek utazgatni. Jártam már hazánk szép tájain, többek között Sopronban, a Dunakanyarban, a Hortobágyon, de a megyét is jól ismerem.

Sztancsik Richárd

A SZERZŐ FELVÉTELE

❑ *Gondolom, a magyar irodalom a kedvenc tantárgyad...*

— Á, a földrajzot, a történelmet, a matematikát jobban kedvelem. Ebben a tanévben több országos matematikaversenyen is indultam, az egyik döntőjében harmadik lettem, a másikban ötödik. A magyar irodalom csak ezeket a tantárgyakat követi.

Egyébként a magam szórakoztatására régebben írogattam képregényeket, versecskéket. Regényekbe is belekezdtem, de aztán azokat abbahagytam. Szeptembertől új iskolában tanulok tovább, a vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium hatosztályos tagozatának leszek a diákja.

❑ *Mivel foglalkozol szabad idődben?*

— Szeretek térképeket másolni, kicsinyíteni, valamint villanyvasútazni, focizni és kosárlabdázni. Kertészkedni is szoktam és főzőcskézni. Szakácskönyből szoktam főzni, nagyon szeretem például a túrógombócot

Most láthatod a természetben!

A nyári pajzsosrák ● 60 pár finoman rezgő úszólába van

Agárdy Sándor

Tornyospálca Aki először megpillantja valamelyik pocsolya, tavacska, vagy folyó holtág iszapos part menti részén uszkáló rákocskát, majd kézbe véve alaposan szemügyre veszi, biztos vagyok benne, hogy különleges alakja, s „pozsgás" természete miatt sohasem fogja elfelejteni. Leginkább az egykori őstengerek rég kihalt háromkaréjú ősrákjához hasonlatos.

A nyári pajzsosrák az alacsonyabb rendű rákok alosztályán belül a levéllábú rákok rendjébe tartozik, ha a rendszertan kategóriáit nézzük. Megyénkben is sokfelé találkozhatunk vele. Nagyobb esőzések után egész nyáron át megjelenik kisebb pocsolyákban is, majd annak kiszáradásával petéik évekig átvészelik a szárazságot.

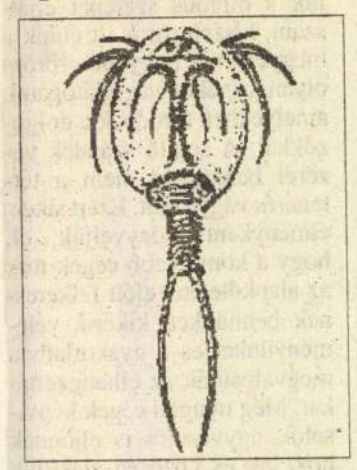

A kifejlett példányok nagysága eléri a 4 cm-t is. Törzsét puha bőrszerű fejtorpajzs fedi, melyből két hegyes faroksertéje nyúlik hátra. Gyermekkoromban ezrével éltek a disznólegelő szennyes pocsolyáiban. Többször próbálkoztam akkoriban akváriumi tartásukkal, de kellő szakértelem híján akkor csak 3–4 napon át sikerült.

Napjainkban életterének sajnálatos beszűkülése miatt már messze nincs olyan gyakori mint 10–20 évvel ezelőtt. Érdekes látvány az iszapos vízben háton úszó kisebb-nagyobb pajzsosrákok csoportja. A 60 pár (!) finoman rezgő úszólába segítségével hajtja előre magát, de ezek segítik táplálékszerzésében is, mivel a vízben levő szerves törmelékeket, apró állatokat szájnyílása közelébe hajtják. Gyakran turkál az iszapban is ahonnan kisebb vízi élőlényeket zsákmányol. Jelentős, mint haltáplálék is, bár az Alföldön mint rizskártevőt is számon tartják.

Ha megvizsgáltátok — egyikét példányt vastag iszaprétteggel, s az eredeti élőhelyi vízzel iskolai akváriumba is áttelepíthettek, s talán lesz olyan gyerek, aki hetekig eltarthatja őket, megfigyeléseket végezhet, vizsgálhatja e furcsa külsejű, igen békés állatka életmódját.

Gondolkodó

A két héttel ezelőtti rejtvény megfejtéséért könyvjutalmat nyert *Riczu Anita* Tiszabercel és *Estel Zoltán* Nyíregyháza.

Mai feladványunk: Julcsi szeretne játszani barátnőjével, a szőke Ildivel, azonban az mindig elbújik előle. Most is elbújt a közeli kiserdőben, s Julcsi sehol sem találja. Mutasd meg Julcsinak, hogyan juthat el Ildihez.

A megoldást levelezőlapon küldjétek be a szerkesztőségbe!

Az oldalt összeállította: M. Magyar László

Álomkórkép

Baltig Frigyes

A Híradó elmúlt, tévé kikapcs. Én végre vízszintes helyzetben. Eloltom a lámpám, a kapcsoló tompán kattan. Aztán csönd.

„Csak egy-két mentőautó zúg el, a bácsika tán csak nem meghalni megy?" (Republic) Köszönöm kérdésem, nem oda. Igaz, e szörnyű fárasztó nap után talán nem is bánnám, ha örökre elaludnék, mint az a Csipkehogyishívják. No, de a mesében sem minden tökéletes — vigasztalom magam —, hiszen őt is felébresztette az ijesztően szép Fehérlófia. Jaj, miket hordok össze! Ebben a nagy sötétben mindent összekeverek. Különben meg ne öregíts, legfeljebb bácsi vagyok, de összetöpörödött bácsika korántsem.

Lassan alszom el, semmit sem álmodok. Az egész éjszaka olyan, mintha csak az agyam hálózati csatlakozóját húztam volna ki az élet nagy álomforrásából, akarom mondani áramforrásából.

Reggel riadtan ébredek. Csak nem elaludtam?! Gyors pillantás az órára. 5.59. Fejem Newton szellemében vissza a párnára. Engem beprogramoztak. De ki volt az? Se fehér ló, se Csipkerózsika. És ez így megy minden reggel. Nem vagyok normális. Egy perccel állandóan becsapom magam. Kórlapot teszek mától az ágyam végébe.

Néhány pillanat múlva óracsörgés. Balcsapott, majd jobb egyenes. Az órára. Aztán csönd. A kapcsoló tompán kattan, felgyújtom a lámpám.

EGRI Zoltán igazmüvén
91 7. 72

Úi Müvészet

Meghívó a Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíjasok kiállítására

1991 ösztöndíjasai:
Egri Zoltán
Murányi Mónika
Smetana Ágnes

1992 ösztöndíjasa:
Szabó Péter

1993 ösztöndíjasai:
Balázs Péter – Major Judit
Brinkus Katalin
Csizmadia Zsolt – Iványi László
Lázár Zsuzsa
Tasnádi György
Vártok Emese

Megnyitó: 1994. március 11. péntek 14 óra

A kiállítást megnyitja és az 1994-es pályázat nyerteseinek az ösztöndíjat átadja Fekete György országgyűlési képviselő

Nyitva: 1994. március 11–25.

A Moholy-Nagy László ösztöndíj alapítói:
Ipari és Kereskedelmi Minisztérium
Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium
Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság

Meghívó

ZÖLCYFA
galéria

ZÖLCYFA
galéria

1027 Bp., Henger u. 2.
Tel.: 115-38-58; 115-38-[illegible]

Látogatható
hétköznap 10–18 óráig

Készült a Magyar Iparművészeti Főiskola grafikai műhelyében

LF CFC

POSTA
Bük. Szapáry-kastély
MAGYAR POSTA

Új Művészet Szek

Bp.

Bátkori u. 10

1054

EGRI ZOLTÁN, grafikus

A húszpengős /1926.márc.1./ Helbing Ferenc grafikustanár terve. Kossuth Franke Ruppert rézmetszete. Az ornamentika Lesch Ferenc, Horváth Endre és Egri Zoltán közös műve. A hátoldali kép Mészöly Géza "Balatoni táj" c. festménye után készült, Georg Müller kőgravurája. Az alapnyomatok tipo-, az arckép réz-, a hátlap ofszet eljárással készült. 91.old.

DRAKUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/ 91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó, Bpest. 1968

Egri Zoltán

Az 1926-ban kibocsátott 5o pengőst tervezte Helbing Ferenc és Horváth Endre, Lesch Ferenc és Egri Zoltán rajzolta,-írja Vadas József: "Mivel fizettünk?" c. kritikájában a bankjegyek és a pénzérmék rajzolóiról és festőiről.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 8.
XIX. évf. 6. sz. 13. lap.

K.P.K.

Egry Zoltán

LEHE-blokk , az arcképek keretének terve, 1934.

Irányt a bélyegek világában, Bp. 1964. 71. 1.

M.D.K.

Egry Zoltán

Kékportóbélyegek terve, 1934.

Irányító a bélyegek világában Bp. 1964. 80. l.

EGRI ZOLTÁN, grafikus

A tizpengős/1926.márc.1./Helbing Ferenc grafikustanár tervezte.Lesch Ferenc,Horváth Endre és Egri István Zoltán rajzolta.Előlap Deák Ferenc portrét Ferdinand Schirnböck metszette rézbe.Hátlapon az Országház Georg Müller kőgravurája.Az alapnyomatok tipo-,az arckép réz-,a hátlap ofszet eljárással készült. 91.old

DR.KUPA MIHALY: Bankjegyeink alkotói/1926-1966/ 91.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968 Akad.Kiadó,Bpest. 1968

EGRI ZOLTÁN, grafikus

Az ötvenpengőst /1926. márc. 1./ Helbing Ferenc tervezte. Grafikustanár. II. Rákóczi Ferenc Mányoki Ádám festménye után készült és Franke Ruppert metszette rézbe. A hátoldali Lotz Károly festménye: "Mênes a zivatarban" xxArthur Schuhricht rézmetszete. A rajzokat Lesch Ferenc, Horváth Endre és Egri Zoltán készitették. Az alnyomatok tipo-eljárással, a képnyomatok réznyomással készültek. 91. old.

Dr. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91. old.
NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

EGRI ZOLTÁN?grafikus

Az 1927.júl.1-ikeltezésü 1000 pengőst Egri Zoltán tervezte,rajzolta.Ornamentika Opl János müve.A Hungáriafejet Ferdinand Schirnböck,Benczúr Gyula"Vajk megkeresztelése"c.festményét Franke Ruppert metszette rézbe.Tipo-tipo,ill.réz-réz nyomóeljárással készült.
91.old.

DR.KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói/1926-1966/
91.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXVII-LXVIII.évf. 1967-1968
Akad.Kiadó,Bpest. 1968

Egri Zoltán

Egri Zoltán tervező, építész
(brünni műegyetem) IV. Havas
u. 7. C380-122

V. Pannonia u. 17 fb

Tel. 114-053

Bptávb 1940 szept.

" 1942. jan

Ø Egri Zoltán és

céd Reich Arnold

Tér és Forma

1940. 52. l.

(„Lucullus" szendvics-
bar, képpel.)

fentiek tervezték.

VASÁRNAP

1

Kath. F. 12. Egyed
Prot. F. 11. Egyed

HÉTFŐ

2

Kath. István király
Prot. Rebeka

KEDD

3

Kath. Manszvét pk.
Prot. Hilda

SZERDA

4

Egri Zoltán

brünni épitész

l.

Forum

1935. 274. l.

275. l.

276. l.

660. *Guyon Rikhárd.*

Fehér lobogó alatt har
hamra, a kiknek élén halad
miközben visszanéz, leereszt
kardot tart. Sapkája arany
mentéje zsinóros, derekát

Vászon, méretei 36 : 26·5
40 K. — Vétetett a gr. Kre
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ár
jegyzék 180. — Az átvételt t
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Egri Z

épitett Brünnben

l.

Forum 1931. 368

369 b

Egri Zoltán

épitész

l.

Fórum neinet rész

1937. 212. l.

Egri Zoltán
épitész

Irodalom

Bisom, Wilhelm.
Arbeiten von Zoltán
Egri. Forum. (Pozsony)
1932. 1. sz. (Képekkel)

Egri Zoltán, építész

HALÁLOZÁS

Egri Zoltán építészmérnök 82 éves korában, házassága 54. évében 1976. III. 14-én meghalt. Mélységes bánatunkban csendes részvétet kérünk.

– : Halálozás 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. márc. 30.

Egri Zoltán, építész MDK

Cikke és rajzai [?].

Repr.

Egri Zoltán: Ismerkedés a műemlékkel a budai Várban 16-17.

Család és iskola, bp. 1963. június

MDK

Egri Zoltán

"Lucullus" szendvics-bár. Közös terv Reich Arnold és Egri Zoltán.

Tér és Forma, 1940. 52.l. Képpel.

EGRI ZOLTÁN

Magyar Sparmű v. 2003/4

25. old.

MTAK Kézirattár Ms 4588/117. Megj.: Fü

Gépírás autogr. aláírással Kozma Lajos

Zengővárkonyba írt levél.

1. Ld. 1250.sz.

Egry, festőművész

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

131. l.

Szoholay Béla: Budapesti művészeti események

Egry

Szerepel Körner Éva: „Magyar művének a két világháboru között" c. könyvében

Vigilia, 1963, 5 n., 308 old.

Egry

Szerepelt a „Ferenczy Béni
kortársai körében c.
kiállításon a bécsi Künstler
hausban

Vigilia, 1963, 7m, 44hold.

Egry

Szerepelt az esztergomi
magánsegítő; tanárnyak kiadhitásán

Vigilia, 1961, 9 sz., 569 old.

Egry

Szerepel az esztergomi

„modern grafikai kiállítás"

Vigilia, 1960, 10 sz., 628 old.

Egry

Réntret a Parantpárt Dóna nobokonyi javára rendeket kiállítás az 1945 juniusában az Ernst Museumban.

Vigilia. 1960, 6 n., 374 old.

MDK

Egry

Magyar festők tárlata Berlinben. Pesti Hirlap 1926. márc. 31. 11 l.

Egry

MDK

kiáll. Tamás-galéria

Kritika. 8 Órai Ujs. 1928. XIII.4. 6.l.

MDK

Egry

A hét kiállitásai. Világ, 1948. máj. 16. 4 l.

MDK

Egry, festő

a jelen magyar festészet egyik reprezentánsa

Gachot, François: Modern Hungarian Painting
Hungarian Quarterly, 1936 I 91-0

NDK

Egry

szerepel a kiállitáson

Benczo László: A K.U.T. kiállitása a Nemzeti Szalonban

Képzőművészet 1935. 17.1. 80. 8

Egry

MEK

Medgyessy ágya fölött barátai, Holló, Egry, Rippl-Rónai, Derkovits képe függött.

7.c.

MEDGYESSY FERENC: Életemről, művészetről. Bp. 1960.

Egry

MDK

"Idehaza Móricz, Rippl-Rónai és Egry barátságának köszönhettem nagyon sokat"..." Tornyai Jánossal és az elmélkedő, bölcs Endre Bélával a magyar népi művészet csodálatos kincseiért lelkesítünk."

90.o.

MEDGYESSY FERENC: Életemről, művészetről. Bp. 1960.

MDK

Egry.

Modern magyar festök és szobrászok grafikai müveinek elegáns, finom kis kiállitása.

/m-i/: Modern magyar grafika a Tamás Galériában.

Magyarország. 1934 dec. 8. 8.1.

Egy

Szépművészeti Múzeumunk és Európa. Magyar Nemzet
Farkas Zoltán 1956. okt. 18.

H.D.K.

Egy festő

1948-ban vettek részt képei
a Biennalen

A.S.: A XXXVI. Velencei Biennálé előtt
Élet és Irodalom, 1962. május 5 — 8 lap

Egry, Jestő II Dh

A megemlékezés írója megemlíti nevét.

Rónai Mihály András: Csók 9-f

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 5.

EGRY

Fővárosi Képtár Kiállításáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

Egry [ ], Jestő 7 oh

Szerepel Bernáth Könyvében.

Lipták Gábor: Bernáth Aurél: Utak Pannóniától
180. l

A Könyvtáros
[KÖNYVBARÁT] Bp. 1961. március XI/3

MDK

Egry

"Balaton a képzőművészetben" kiállitás a Csók Galériában. Részt vesznek, fenti művészek.

Esti Hírlap 16 sz. 1958. jan. 19 2 old.

Egry MDK

"Balaton"kiállitás a Csók galériában.
Fenti alkotó munkái is részt vesznek.

Esti Hirlap 294 sz. 1957. dec.15 2 old.

MDK

Egry

Magyar kiáll. Londonban. Magyar Nemzet.

1948. jan.4. ✱ 3. l.

MDK

Egry

J. Pierre: L'art hongrois contemporain au Musée d'Art Moderne. Les Lettres Françaises. 1949. marc. 31.

1956 OKT 7.

Művelt nép

KULTURÁLIS HETILAP VII. ÉVFOLYAM, 41. SZÁM 1956. OKTÓBER 7. ÁRA 1 FORINT

KÉPZŐMŰVÉSZETI FESZTIVÁLT!

EGY RÉGI tervemet szeretném elmondani.

Genfben született meg, idehaza jártam utána, de azután eltemetődött, mint annyi más terv és kezdeményezés, amelyről soha többé nem tudhatjuk, életrevalóak voltak-e vagy sem.

De ennek az egynek életerejében bízom. Hátha megfoganna...

Egry és *Derkovits* képei és *Borsos Miklós*nak néhány bronz domborműve — ezek voltak a háború után a genfi Magyar Könyvtár díszei. Ideiglenes díszek voltak, félig-meddig zabrált műkincsek, mert a bázeli múzeum pincéjében rekedt nagyszerű magyar kiállítás anyagából kerítettem, hogy addig is napfényen legyenek, amíg elintézik a kiállítás hazatérését. Ezek alatt a képek alatt gyakran gyűlt össze zenét hallgató társaság. Különösen akkor szoktak oda, amikor *Végh Sándor* kvartettje egy sorozatban végigmuzsikálta *Bartók* hat vonósnégyesét. Abban a hirtelen kinyílt, izgatott, szinte ittas hangulatban — amelybe csak a zene tudja hozni az élet és a művészet konkrétabb szépségeitől tartózkodó puritán lelkeket —, Bartók zenéje után a genfi vendégek egyszerre csak felfedezték a képeket is, lelkendezve. Mintha a bartóki művészet párját lelték volna föl bennük, a zene utáni elragadtatás most már ezektől lobogott tovább. Miért is ne? Hisz egy kisebbfajta reneszánszot fedeztek fel, a XX. századi magyar szellem bőségét, a nagy alkotóknak különféle művészetekben egyszerre megjelenő csillagraját, a kultúra történetének oly ritka jelenségét: egy felfénylő igazi »pléiade«-ot. Hozzá kell tennem még azt, hogy Francia-Svájcban akkoriban nagy sikere volt *Tamási Áron* regényének, és ugyancsak akkoriban kezdett ismertté lenni *József Attila* költészete is — tehát a képzőművészet voltaképpen csak fellépett a piedesztálra a már elismert magyar zene és a félig-meddig ismert, sejtett költészetünk mellé.

Egy ilyen siker után ki ne gondolna arra, hogy egy egész sikersorozatot kéne kovácsolni?

Ki is gondoltam hozzá haditervet.

Ilyenformán:

KÉT-HÁROM hétre ki kellene akasztani Budapesten, ami csak szép képünk van *Ferenczy Károlytól* máig. Hadd lássuk egyszer mi magunk is, hogy mekkora gazdagság ez, micsoda változatosság, milyen iskolája a látásnak: *Ferenczy, Hollósy, Tornyai, Koszta, Rippl, Gulácsy, Csontvári, Mednyánszky, Derkovits, Nagy István, Dési-Huber, Farkas István, Egry József*... megannyi öntörvényű oeuvre. És azok, akiknek épp csak méltó bemutatásuk hiányzik hozzá, hogy a legnagyobbak közt ismerjük el őket, mint *Nagy Balogh*. És mellettük az élő mesterek! — Gondoljunk csak a múltkori *Szőnyi*- és *Medgyessy*-kiállításra, a nemrég megnyílt *Ferenczy* Noémi-kiállításra, és ami minden jel szerint éppoly lélekemelő lesz, a hamarosan megnyíló *Czóbel-*, *Bernáth-* és *Ferenczy Béni*-kiállításokra. Vegyük hozzájuk még, akik megteremtették önálló stílusukat, de ebben az elsorvadt művészeti közvéleményben — bár művészetük és életük delén állnak — már nem volt módjuk hatni, vizsgázni s vizsgáztatni a közönséget, s a kritikát igenre vagy nemre kényszeríteni. (*Barcsay, Vilt* stb.) S gondoljunk azokra is, akik — ők se jártak jobban — a dogmatikus esztétika szólamszerű dicséreteiben részesültek, s hogy ez elhallgatott, maguk se tudják, szegény fejük, hogy most hányadán állnak. S gondoljunk főként a legfiatalabbakra, akik közül máris feltűntek olyan tehetségek, mint például *Csernus, Vig Tamás* — s ki tudja, hányan vannak még, akik eddig nem lelhettek magukra.

Hogy elmondhatnák — mutatis mutandis — a magyar művészek Vörösmarty sorait:

Firkáltunk, bár senki magát nem törte művünkért,
S váratlan belepénk verssel az ősi hazát.

Hadd lepjék be egyszer csakugyan Budapest minden alkalmas, fényérte belső falát a modern magyar festmények, grafikák, goblenek, s hadd lássuk egyszer együtt: milyen gazdag a portré-szobrászatunk, a kisplasztikánk, az éremművészetünk. Hiszen a holt és élő mestereknek úgyis adósai vagyunk számos kiállítással, csináljuk hát meg *egyszerre* ezeket, törlesszük le a nagy adósságot ünnepélyesen, egy képzőművészeti fesztiválon.

Az eddig is használt kiállítási falak mellé (tíz-tizenkét ilyen hely van) bizonyára felfedezhetünk újakat: klubokban, színházak büféiben, volt kávéházakban, iskolákban. A magángyűjtemények gazdái is megnyitják szívesen ajtajukat megadott órákban egy ilyen alkalomra. A festők, szobrászok közül is biztosan sokan akadnak, akik hajlandók lesznek a hét valamelyik napján fogadni látogatókat műtermükben.

Erre a két-három hétre olyan gazdag lenne Budapest képzőművészeti látnivalókban, mint Európa akármelyik nevezetes művészeti városa. A programba persze bekapcsolhatnánk a közelibb vidéket is, például Szentendrét.

A magyar képzőművészetnek van joga hozzá, hogy egyszer teljes fegyverzetben, teljes fényében jelenjék meg abban a fővárosban, amelynek lakossága alig használja szemét arra, hogy művészi szépet lásson — de giccset és torzat annál többet lát. Az alkalom nagyszerűsége legyen az ébresztő, a szemnyitogató a színek és a formák magyar kultúrájára!

És erre az alkalomra meg lehetne mindazokat hívni, akiknek hivataluk számontartani a modern művészet eredményeit. A külföldi lapok művészeti kritikusait, a XX. századdal foglalkozó művészettörténészeket, a múzeumok modern osztályainak őreit, nevesebb műkereskedőket, művészeket. Gondos előkészítéssel, szép prospektusokkal el lehet érni, hogy a meghívásra jöjjenek maguktól, a maguk költségén is. A művészet hívei is vannak olyan szenvedélyesek, mint a futballrajongók, ha nem is olyan számosak.

Jutna mindegyiknek felfedezni való. Mert modern és emberi a művészetünk, mert kulturált és sok az eredeti tehetsége.

EGY KÉP van előttem — kép a jövőből: egy ilyen szép magyar koraőszi napon, amikor nagybányai színekbe öltözik még Budapest is, két külföldi műkritikus — hónuk alatt a régi, Farkas István- és Gachot-szerkesztette Art Hongrois kis füzeteivel és a Corvina kiadásában azóta megjelent szép új monográfiákkal, amelyek persze a magyar tipográfia remekművei lesznek — egy festő műtermébe mennek fel vizitbe. A liftnél már ott várakozik három vidéki rajztanár — mert minden iskola felküldi Pestre a maga rajztanárát erre a hétre —, akik ugyanoda igyekeznek.

S azután jön még elkésve egy-két író is és elbeszélgetünk arról, hogy milyen érdemes volt ezt a tervet megcsinálni.

Hubay Miklós

Ferenczy Károly: Festőnő

Hollósy Simon: Zrínyi kirohanása

Mednyánszky László: Csavargófej *Nagy Balogh János: Öregasszony* *Rippl-Rónay József: Kalitkás nő*

Csontvári Kosztka Tivadar: Zarándoklás a Cédrushoz (Foto: Petrás)

Derkovits Gyula: Halottsiratók

MŰVELT NÉP
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 221—631, 221—283

A hét

EMBERTELENSÉG!

Több mint két esztendeje annak, hogy Rodriguez Endrét, az ismert nevű filmrendezőt, szakmai működésének 33. évében racionalizálták a Híradó- és Dokumentum Filmgyárból. Rodriguez azóta is állás nélkül, a filmszakma »alkalmi munkásaként« tengődik; ismételt kísérletei, hogy rendszeres munkához, biztos megélhetéshez jusson, sorozatosan kudarcot vallottak. Az idős filmszakember hovatovább már a nyugdíjjogosultságát is elveszíti. Nem kívánunk az ügy bonyolult részleteibe belebocsátkozni; a pro és contra érveket ismertetni. Nincs semmiféle érv, amely indokolhatná, vagy menthetné az illetékes szervek bánásmódját Rodriguezzel. Ugyanis újabban már válaszra sem méltatják beadványait és leveleit. A pártközpont kulturális osztálya a Népművelési Minisztérium személyzeti osztályának adta át az ügyet, onnan a filmfőigazgatóság kádereséhez került az akta. Ez két hónappal ezelőtt történt; azóta Rodriguezt még be sem hívták a Népművelési Minisztériumba, hogy meghallgassák az ő érveit. A régi filmszakember, akinek keze alól több tízezer méter magyar játék- és dokumentumfilm került ki, még ma is állás nélkül van; s makacsul még mindig vonakodnak attól, hogy a szavakban már elismert jogtalanságot helyrehozzák.

Ezért, az emberség szellemében követeljük, hogy haladéktalanul és érdemben vizsgálják ki Rodriguez Endre ügyét, s biztosítsanak neki rendszeres munkát és megélhetést a filmszakmában. Elvégre nem várható egy majdnem hatvan éves filmszakembertől, hogy harmincöt évi szakmai munka után követ törni menjen s öregkorára minden támogatás nélkül maradjon.

B. N. L.

Egy szép Bánk-kiadásról

Még nem jelent meg jelentőségéhez ily méltó kiállításban legnagyobb drámánk, a Bánk bán. A Szépirodalmi Könyvkiadónak, az egyre szebb könyvek között is, remeke ez a kis kötet. Nem díszessége, nem a feltűnő ékessége vonja magára a figyelmet. Azért szép ez a kötet, mert a könyv külső formája alkalmazkodóan mintegy reprezentálja a dráma tartalmát, belső tulajdonságait. A stilizált aranybetű a tompazöld vásznon, a belső lapok ízléses halvány narancsszíne ünnepélyes komolysággal árasztja a »Bánk bán« hangulatát. Előszóként Katona József 1819-ben írt Jegyzését közli a kötet.

Nemcsak a Jegyzés utalásai, egy régebbi és állandó hiányérzet késztet megjegyzésre: szükség volna Bánk bán kritikai kiadására valamennyi szövegváltozattal, beleértve az 1913-ban megjelent kecskeméti változatot és Katona József barátjának, Bárány Boldizsárnak Rostáját, mely 1869-ben jelent meg először és utoljára nyomtatásban. Nem kuriózum lenne az irodalmi nyenceknek — közelebbről, mélyebben ismerhetnénk meg egy gazdag irodalmi folyamatot.

Fábián Kata

Három fiatal költő

Lassan már hagyománnyá válik, hogy minden hét csütörtökén este 6 óra tájban szerzői estre gyülekeznek az emberek a Sztálin úti Írók könyvesboltjában. Néhányan már kedves ismerősként üdvözlik egymást, versrajongók, olyanok, akik itt voltak már a múlt héten is, meg előtte is, valahányszor költői estet rendezett valamelyik kiadó. Megismerik egymást, összemosolyognak, aztán helyet foglalnak s várják, hogy verseket halljanak kitűnő előadóművészektől s a szerzőktől.

Ezen a héten három fiatal költő, Szécsi Margit, Csepeli Szabó Béla és Eörsi István ismerkedett a közönséggel s a közönség velük, verseikkel. A fiatalság útkereső bizonytalansága néha több szabadságot enged a költőnek, s ez a merészkedő próbálkozás mindig rokonszenves. Ezen az estén is kivánciasan, szinte féltő, dédelgető megértéssel hallgatták az emberek a fiatal költők verseit, az értelmet, a szívet keresve a versek mélyén, azt az ígéretet, ami költővé avatja a verselőt.

Minél több ilyen költői esten ismerkedjenek az emberek a versekkel s alkotóikkal. Nem lenne-e jó költői versenyeket is rendezni, ahol négy-öt költő olvasná fel egy ugyanazon témáról írott költeményét? Nagy közönsége volna ezeknek az estéknek, s hisszük, hamarosan meg is lehet valósítani.

— k.

Az első fecske

Hosszú idő után végre egy Bartók-lemez!

Éppen a fesztiválra jelent meg; a Mikrokozmosz III. füzetének zongoradarabjai szólalnak meg rajta, Engel Iván előadásában. Ízléses a lemez borítólapja; úgy látszik, a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat is fel akar zárkózni méltán híres cseh kollégája mellé... Mindössze az a sajnálatos, hogy Bartók arcképét — fordított negatívról másolták a borítékra!

Az első fecske tehát megjelent. Reméljük, követi a többi. Ígérik a Concertót, a Divertimentót, ígérnek más Bartók-műveket is. Csakugyan itt az ideje, hogy hanglemezgyártásunk — lehetőleg minél rövidebb idő alatt — pótolja, amit e téren mulasztott.

(s)

Új könyvekről röviden

Az *Ifjúsági Könyvkiadó* az elmúlt hetekben jelentette meg *Renn* »Az indiánok vára« című regényét. Kalandos, romantikus ifjúsági regényekben nagy hiány van, s így az olvasótábor nagy örömmel fogadta e mű megjelentetését. A nagy örömbe azonban a könyv olvasása után üröm-csepp vegyült. Renn könyve ugyanis több mint ifjúsági regény: kritikai realizmussal megalkotott komoly társadalomrajz az indiánok életéről s így minden erénye ellenére sem mondható ifjúsági regénynek, mert az ifjúság érdeklődését nem fogja felkelteni. Hiányzik belőle a várt romantika, az igazi kaland. Kik olvassák majd? Akik ifjúsági regényt óhajtanak, azok csalódni fognak benne, akik meg komoly irodalmat szeretnének olvasni, azért nem kezdenek bele, mert úgy vélik, ifjúsági mű. A könyv kiadót tévesztett: az Új Magyar Könyvkiadónál kellett volna megjelennie.

(d.)

Romain Rolland egyik művét — holtan írta

Engedelmet a frivol hangért, mely a nagy francia íróhoz igazán méltatlan, de aki kézbe veszi csodálatos regényének, »Az elvarázsolt lélek«-nek mostani magyar kiadását, egy pillanatra ilyesmire kell hogy gondoljon. A különben díszes, méltó kiállítású könyv borítólapján ugyanis ez a szöveg olvasható: »A nagy francia író halálának huszadik évfordulója alkalmából jelenik meg Benedek Marcell mesteri fordításában Romain Rolland legjelentősebb műve...«

Ezek szerint a mesternek 1936-ban kellett volna meghalnia. Csakhogy emlékezetünk szerint 1944-ben halt meg. S igazolja emlékezetünket a második kötet végén található utószó is!

A jubileum-bűvöletnek, a mindenáron évfordulókat kajtató reklám-ügybuzgalomnak nem ez a szép kiadvány az első áldozata.

(t. p. l.)

MOLNÁR ANTAL:

UTÓHANGOK A LISZT-VERSENYHEZ

HOZZÁNK GYÜLTEK »A NÉPEK« s a magyarság egy történelmi percre ismét központtá lett! Csak el kell olvasni a külföldi lexikonokban, mily sovány, amit nekünk juttatnak, hogy fölértsük teljes jelentőségében az elhangzott *intermezzo sinfonico*-t! Mit is mondott *Bartók* a Liszt Ferenc magyarságáról? Liszt mindig és mindenütt hangsúlyozta: ő *magyar;* s aki szembe akar fordulni az ő érzésével és akaratával, nem alkalmas rá, hogy beleavatkozzék ebbe a kérdésbe! Igaz, de a másik kérdés: *miféle* magyarság a Liszté? A leguniverzálisabb, a szellem egész világára kiterjeszkedő. Hogy a liszti programzene nyelvén szóljunk: Dante Poklától Goethe Mennyországáig terjed. *Petőfi, Ady európai magyarsága* ez, a legnemesebb nemzetköziség s beszédes példája a legteljesebb, az igazi hazafiságnak. S ha zászló leng a XV. Rapszódia hangjai felett, vajon mit hirdet a Rákóczi-induló szózata? PRO LIBERTATE — a szabadságért, aminek magyar értelme: *béke,* népek ölelkezése a békességben, egymásra utaltság a múlhatatlan emberiességben. Ez a veleje annak, hogy Budapestre gyűltek művészi erejüket összemérni a népek jeles küldöttei, fiatalok, a jövő reménysége!

GAZDAG, NAGY TUDÁSSAL mérkőztek a porondon. Meggyőzhettek mindenkit, hogy Párizstól Moszkváig és még tovább, el Kínáig: hatalmas munka folyik a kultúra fegyvertermeiben. S hogy a vén Európa még mindig nem mondta ki az utolsó szót, még mindig pazarul szórhatja vagyonát és zenéjével — a béke leghatásosabb eszközével — továbbra is a világ tanítómestere. Hódolat illeti a zongorapedagógiát, mely ilyen felkészültséggel, ilyen készségre nevel!

A versenybíróság hazai részlege egyenrangúan olvadt eggyé a meghívott külföldi kiválóságokkal s az egész zsüri példás szakértelemmel, lelkiismeretességgel működött.

Szerencsére igen kritikus hajlamú a mi zenei közönségünk s amily lelkes, éppanynyira ellenőrzi lelkességének tárgyát. Akadt vélemény és ellenvélemény is bőven. De úgy hiszem, abban megegyezett a többség, hogy a döntő futam beérkezettjeitől nem lehet elvitatni az elsőség jogát. A *sorrendre* nézve már nem enynyire túlnyomó a helyeslés. Magam is úgy vagyok vele, hogy a kínai *Liu Shi-kun* és a szovjet *Berman* játékára többször szaladt végig a hátamon a boldogságos borzongás, mint a győztes *Vlaszenko* és a második díjas *Bächer* legszebb teljesítményei közben. Sokan éreznek hasonlóan. De ne feledjük: művészi árnyalás dolgában jóval nehezebb közös nevezőre jutni az ítélkezésnél, mint technikai képességre nézve! A zenei *concours* is csak: verseny, abban a válogatásnál *pontszám* dönt, akárcsak a sportteljesítménynél. Ami az előadás költőiségét illeti, ott ahány fej, annyi vélemény. Minden egyes bírónak megvan a maga egyéni és hagyományos ízlésvilága; ezen a síkon aligha lehet összehangolódni. Míg ellenben a dologi bravúr káprázatos kifogástalansága sokkal kevésbé lehet vitapont. Ott egyszerű, könnyen ellenőrizhető, mondhatni sportszempont vezet. S ahogy a célbíró szabatosan megállapítja, ki futott be mellhosszal előbb, afféleképpen biztos, melyik jelölt gyorsasága, dinamikája, ritmusa alkot legteljesebb összevágást. S még valami fűződik ehhez a győzelmi eredményhez: a kitartás, idegerő, szívósság; nem megvetendő tényezői magának az előadó-művészi hivatottságnak! Ugyanígy fontos, nélkülözhetetlen előfeltételre mutat rá a döntés, mikor figyelmével az előkészítő *edzés* oldalát kihangsúlyozza. Ily módon persze *minden* versenyítélet — kénytelen-kelletlen — a sportszellem felé billen, hátrányára a művészinek.

De ne legyünk hálátlanok! Ahogy a szovjet *Vlaszenko* mintegy márványból kifaragja a Dante-szonáta révületét, ahogy a magyar *Bächer* a Haláltánc könyörtelenségének szilárd monumentumot állít; az emlékezetes tett, magas teljesítmények mellé sorakozik. S minő jótékony vívmánya korunknak, hogy az a tett még csak nem is múlandó, hiszen a felvevő magnetofonszalag tovább közvetítheti és hatását százezrek számára továbbültetheti!

KIVÁLÓAN SIKERÜLTEK az elődöntő futamai. A mezőnyön zsúfolódva követték egymást a tehetségesnél tehetségesebb zongoristák. Így kellett látnia a zsürinek is, ezért szavazott meg számukra biztató vigaszdíjakat. De legyen szabad ehhez egy — talán még többet jelentő — *vigaszt* fűznI a magyar közvélemény részére! *Ha életkörülményekben, edzésben ugyanolyan, vagy legalább megközelítően olyan előfeltételeket biztosítottunk volna hazai részvevőinknek, aminők a külföldiek számára kijutottak: bizonyára több magyar fiatal pianista nevét harsogta volna a zenei olimpia eredményhirdetője!*

GYÖNYÖRŰ INTÉZKEDÉS a Liszt-verseny szerves folytatása, mondhatni: kiterjesztése *Bartók*-ünnepséggé. *Ha Liszt a »hangok nagytanára«, úgy legtökéletesebb örököse, legtávolibb szándékai legigazibb betöltője, tehát: eszményi tanítványa: Bartók.* A mai muzsika vezető lángesze teljesíti be azt, amire Liszt minden hangjával előre mutat: Bartók emelte föl a népzenét összefoglaló művészetében népek zenéjévé, az európai zenenyelv nála válik világnyelvvé, a béke orgánuma földkerekségünk testvéri egyesítőjévé. Erre méltán gyűlhettek hozzánk a népek küldöttei!

A Nemzeti Színház új évadja

néhány napja, repertoár-darabok bemutatása után, két új magyar darab próbáival igazán megkezdődött. Németh László Galilei-jét Gellért Endre rendezi, Háy Gyula Varró Gáspár igazsága című darabját Major Tamás. Jelképszerű az új évad ilyen kezdete. Hiszen tavaly, a színház műsorpolitikáját felülről irányító, helyesebben: akadályozó személyek mindkettő bemutatását megakadályozták.

A műsoron szerepel hazánkban még elő nem adott klaszszikus dráma: Goethe Egmontja, a felszabadulás óta nem játszott Racine. A külföldi modern drámairodalom legérdekesebb darabjai kerülnek a színházban bemutatásra, így a haladó amerikai író, Miller színműve, A szálemi boszorkányok — rendezi Marton Endre. A dráma egy napilapban megjelent hír szerint a fanatikus vallásosság problémáival foglalkozik. Ennél azonban jóval többről van benne szó. A XVII. század végén játszódó dráma ugyan a boszorkányüldözésről szól, de éppen az teszi izgalmasan maivá, hogy mondanivalója is mai: bűnösnek vallhatja-e magát egy ártatlan ember, ha hamis vallomásával megmentheti az életét. A törvényesség és az igazság fájóan időszerű problémáit tárja fel. Egy másik, Párizsban már nagy sikert aratott mai témájú darab Colette Audry »Soledad« című drámája, s talán ide sorolható a modern külföldi drámairodalom egyik legjelesebb, húsz éve halott képviselőjének, Lorcának darabja, a »Vérmenyegző«. Karinthy Ferenc és Vészi Endre új darabjai is szerepelnek a színház műsorán.

Az új lehetőségek új kísérleti lehetőségeket jelentenek: új játékstílust, újfajta díszletek, új rendezők, új színészek, új írók, új témák kipróbálását. Erre a Nemzeti Színháznak a Színművészeti Főiskola épületében, a Vas utca 2-ben épülő új kísérleti színháza ad majd helyet és teret. Ebben a színházban Majakovszkij »Fürdő« című darabja, Méray Tibornak a mai Tartuffe-öket kipellengérező verses szatírája, a Bertolt Brecht A szecsuani jóember című drámája kerül színre; az előadások előreláthatólag decemberben kezdődnek.

(P)

Levelek a mindennapokról

A tudósképzésről

A »Művelt Nép« szeptember 23-i számában Alexits György professzor többek között rámutat jelenlegi tudósképzésünk hibáira. A cikkben közöltekkel teljesen egyetértek és szeretnék egy-két kiegészítést tenni — mint érdekelt fél.

Igen sok egyetemet végzett fiatal érez kedvet tudományos pályára. Csak egy-kettőnek sikerül felvételt nyernie aspirantúrára, illetve elhelyezkednie tudományos intézetekben. A többi, mindenféle támogatástól megfosztottan, idejekorán feladja a reménytelen küzdelmet, vagy küzd, de eredménytelenül. Milyen nehézségeket kellene leküzdenie annak, aki mégis tudományos eredményt szeretne elérni?

1. A zöm tanárként helyezkedik el. A pedagógus munkája nehéz, utána rendszerint olyan fáradt, hogy tudományos munka végzésére képtelen.

2. A kezdő pedagógusok anyagi helyzetén semmit sem javított a legutóbbi fizetésrendezés. (Az elmúlt évben nyolcszázhuszonhét forintot kaptam kézhez havonként. Ehhez itt nem kívánok kommentárt fűzni). Ezért sokan havi 2—300 forintért hajlandók lekötni minden szabadidejüket.

3. Folyóiratoktól teljesen, szakkönyvektől majdnem teljesen el van zárva. Csak ritkán utazhat egyetemi székhelyekre, ahol a könyvtárban esetleg hozzájut a szükséges könyvekhez vagy folyóiratokhoz.

4. Nélkülözhetetlen a személyes véleménycsere. A kezdő kutatónak személyesen kellene beszélnie a tudósokkal. E célból meginT utaznia kellene, amihez sem ideje, sem pénze nincs.

E két utóbbi probléma megoldódhatnék, ha a tanrendi beosztás heti egy szabadnapot biztosítana. Erre kértem a TMB-t, mivel az aspiráns felvételi bizottság is — melynek Alexits professzor is tagja — biztatott erre. Ajánlva elküldött kérvényemre választ sem kaptam. Volt professzorommal javasoltatott kérvényemet hivatalos úton a Megyei Oktatási Osztályhoz küldtem. Választ erre sem kaptam.

Elnézésüket kérem, amiért ilyen hosszú levélben foglalkoztam olyan kérdéssel, amely jelenleg aránylag keveseket érint. E megoldatlan kérdés azonban tizenöt év múlva esetleg az egész ország tudományos életét károsan befolyásolná.

Wiegand Richárd
gimn. tanár, Orosháza

Miért hallgatnak?...

Néhány hét alatt sem támadt semmi visszhangja a Művelt Nép egy nemrégi számában közölt cikknek. A Pravda július 24-i számából átvett vezércikk ez, mely megkérdi: Illetékesek, miért hallgatnak, miért nem válaszolnak a sajtóban megjelenő nyilvános bírálatokra?

Igen, ritka még lapjainknál az a következetesség, amelyet a Szabad Nép tanúsított a ceglédberceli tanácselnököt bíráló cikke után, nem nyugodva, míg nyilvánosan be nem számolhatott a helyzet teljes rendbejöttéről. A Szabad Nép június 8. és 30. közti számaiban például 50, a Szabad Föld oldalain júniusban 25, a Művelt Nép 23—27. számaiban 10 kisebb-nagyobb ügyet, tényt tettek szóvá anélkül, hogy az elintézésről mindmáig hírt adtak volna.

A napi- és hetilapokban ritka, rendszertelen és korántsem teljes az a rovat, amely a felszínre került megoldandó kérdések elintézését közölné, de helyszűke miatt legalább nyilvánosan regisztrálná.

A sajtó bírálata nyomán (és nemcsak a cikkek, de a szerkesztőségek »csendes munkája« nyomán is) sok panaszt, javaslatot elintéznek, de az elintézés kevesebbet ér, ha nincs róla hír. Ám sokan még mindig elengedik fülük mellett a lapok jogos bírálatát, a dolgozók kisebb-nagyobb észrevételeit. Sokan pedig nem követelik meg kellőképp az újságoktól a szóvátett ügyek elintézését. Mindenképp azt jelenti ez, hogy a sajtónak még nincs olyan becsülete nálunk, amilyenre demokráciában szükség lenne.

Miért nincs?

Először: mert a szerkesztőségek nem követelik meg, hogy a lapban megjelent bírálatoknak foganatjuk legyen. A közönséget nem szoktatták hozzá, hogy újságcikk nyomán csak két eset lehetséges: bizonyító erejű cáfolat, vagy gyors, eredményes és nyilvánosan ismertetett elintézés.

Másodszor: azért sincs még kellő becsülete nálunk a sajtónak, mert hiányoznak egyes eszközök, hogy az ügyek elintézését biztosítsák és be is számoljanak róla. Szükség lenne a dolgozók bejelentéseiről szóló törvény olyan kiegészítésére, hogy minden hivatal és intézmény köteles legyen válaszolni a lapoknak azokra a javaslataira, bírálataira, amelyek a közvetlenül alájuk rendelt szerveket illetik. Megszűnnék a visszás helyzet, hogy a hivatal, intézmény válaszolni köteles a panaszirodához írt minden apró-cseprő levélre, de nem köteles reagálni arra, amit már a sajtó tesz szóvá, bár ez bizonyára jelentősebb ügy.

A lapok merjenek többet kezdeményezni, ne csak hivatalosan már eldöntött kérdésekben emeljenek szót! E tekintetben már vannak örvendetes eredmények és ezek legtöbbjét egyes hetilapjainkat dicsérik. A kollégiumi mozgalomról, a vidéki városok művelődési helyzetéről, a könyvkiadásról stb. különböző lapokban írott cikkek bizonyítják: hasznos, ha bonyolultabb, fontosabb kérdésekben elegendő alkalommal adnak helyet a javaslatoknak.

Mindezek nélkül újságaink aligha tarthatnak lépést a demokrácia megszilárdulásának követelményeivel.

Gadó György

Bízzák az iskolákra!

A könyvértékesítő szervek már jóideje rájöttek, hogy terveljesítésük szempontjából kiváló rejtett tartalékot képeznek az iskolai: tanári vagy ifjúsági könyvtárak. Most is három hatalmas csomaggal kaptunk a könyvraktárak régóta porosodó, a szabad könyvforgalomban nagyrészt értékesíthetetlen, számunkra pedig teljesen érdektelen könyveket. Az a kérésünk az illetékesekhez: fontolják meg, nem volna-e már itt az ideje ezen a területen is felszámolni a centralizációt, és rábízni az iskolákra, hogy maguk válasszák meg a könyvtáraikban szükséges könyveket?

Erdélyi Gábor
a Debreceni Közgazdasági Technikum tanára

A „szájbarágós" propagandáról

A Művelt Nép »Regény a jémgyűjtésről« címmel közölte Todero Frigyes levelét. A levelezőjük által kifogásolt feliratokat — melyek a városban több lakóház homlokzatán láthatók — az irányításom alá tartozó Budapesti MÉH Vállalat készíttette. Felettes hatóságunk sem tartotta megfelelőnek, jó propaganda módszernek, mert ma már nincs szükség ilyen »szájbarágós« propagandára. A levélben említett »kisregény« a Kohászati Alapanyagellátó Vállalat kiadványa, s nem a MÉH apparátusa terjeszti, hanem a nevezett vállalat.

Sós György
igazgató

Egy elmaradt ösztöndíj

A Liszt-emlékverseny miatt szeptember elseje helyett október elején kezdődött a Zeneakadémia új tanéve. De a főiskola hallgatói ezekben a napokban még többet tartózkodtak az akadémián, mint bármikor. A nagyszabású hangversenysorozaton nagyon sokat tanultak a fiatal zenészek. Egy fura intézkedés következtében azonban a főiskolások a szeptemberi ösztöndíjnak csak egy csekély töredékét kapták kézhez, azzal az indokolással, hogy még úgy sem kezdődött meg a tanév, tehát nem jár ösztöndíj, különben is a Liszt-verseny megrendezése hatalmas összegbe került, s így az ösztöndíjakból levont összeggel is hozzájárultak a Liszt-verseny költségeihez.

Helytelen álláspont ez. Az ösztöndíj vagy jár, vagy nem. Az meg éppen helytelen, hogy a Liszt-verseny költségeire éppen azoknak a pénzéből vonnak le, akiknek egyetlen létalapja ez a minimális pénzösszeg. Így sokan szeptemberben valósággal éhezni kényszerültek, mert nem kaptak ösztöndíjat. A történteken már nem lehet változtatni, mindenesetre, ha utólag is fizetnék ki a főiskolások járandóságát, azt is örömmel üdvözölnék...

(m.)

Egry [ ], festő MDh.

- A hódmezővásárhelyi művészek egyik ihletője.

Perneczky Géza: Szurcsik János kiállítása az Ernst Múzeumban 8.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 16.

MDK

Egry

Robinsonky.

KUT kiáll. N.Szal.ban. Nyugat, 1929.jan.16.145.1.

Mdk

Egry, Medgyessy, Derkovits, Ferenczy-Noemi és Vajda Lajos

Körner Éva: „Magyar művészet a két világháború között" c. füzetében (70 old.) őket tartja a korszak európai mértékkel mérve is kiemelkedő művészeinek.

Dévényi Iván Két könyv a XX Század Magyar Képzőművészetéről
Jelenkor 1963. 11. sz

1104. l

Egressy Imre

Kísérleti lakások, új lehetőségek az óbudai lakótelepen. Egressy Imre. Magyar Építőművészet 1968. ? sz. 4-5.l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Egry Béla

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Kevéssé győz meg igen akart egészen egyéni stiluskeresése.

Magyarság
1935.III.24.

Egry Edit

Győrben a Xantus János Múzeumban egy győri műgyűjtő – Kalozsváry Ernő – képgyűjteményének kiállításán szerepel műve.
„Delelés" c. |említve|.

Láttuk, hallottuk.

1974. VII. 28. |Petőfi| 12.28 ka.

M.D.K.

Egry Gyula, kolozsvári épitez

második díjat nyert az eperjési hor-csolya csarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jun. 22. sz. 12. old.

Egry Gyula

Művészet. 1910. 357.

Az eperjesi korcsolyacsarnok terveire kiírt pályázaton az első díjat Glasz Vilmos, a második díjat Egry Gyula, a harmadik díjat Szallerbeck Antal budapesti építész műve nyerte el.

22 Szerda

23 Csütörtök

24 Péntek

25 Szombat

Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
22	23	24	25
Julia sz vt.	Dezső pk vt.	Ker segítsége	VII. Gergely p.

megnva

Egry Ferenc

harangöntö

Kis Gejöc (Ung vm)

l.

Ezredeveskidll

VIII. 6. 117: l.

24

[356] FOERK ERNŐ: A kalocsai Szent István-kori székesegyház érseki sírja. id. m. 33. l. — *U. a.:* A kalocsai székesegyház. id. m. 44— l.

[357] FEJÉR, Cod. Dipl. V. 2. 265.

[358] A Kiskunhalas melletti zsandi pusztán találták, a halasi ref. főgimnáziumban őrzik. Képét közli HAMPEL JÓZSEF: Régiségek a honfoglalás korából. *Arch. Ért.*, 1902. 208. l.

Egry Ferenc
baktai
harangszó

l.
Csikvári Ungvár
145. l

Egry Ferenc, baktai
harangöntő
Életrajz

l.
Csikvári Ungvár
Szemelyi adattár
44. hasáb

	20 —
	125 60
	23661 5
	123 60
	1936 40
20.	45717 5

Egri Ferenc

kisgejöci harangönto

l. Csizik Gy.: Fein-
munkák.

Ráth György 1896

210. l

Egry Ferenc, (harangöntömester; sz. 1864 Kisgejöcön (Ung m.) n. o. atya, harangöntö mühelyében tanult, melyet utóbb évtizedekig hat évtizedig vezetett. ~~Mühelyéből több mint [illegible] harang [illegible]~~ 1920 tól tagja volt a prágai, 1939-tól a magyar parlamentnek. 1938. Bpesten rendezett is be ~~be harangöntö mühelyt~~. egy harangönto mühelyt. 1939. háromezredik harangját állította ki a Bpesti Nemzeközi [illegible]

Harangjai nemesak a Felvidéken, hanem a kiülpötdön is kedveltek voltak

Egy nő képe.

149. A. Hirschvogel.

KISHIRDETÉS

10 MILLIMÉTER kiemelt, változatos szedéssel 12 P. Sűrű, folyamatos szedéssel 8 P. Állás, okt. 5.60 P

FREUND és FISCHER fizet legtöbbet használt férfi-, női- és egyenruhákért CIPŐKÉRT, fehérneműért, feloszlatott háztartásért, és szövet FÜGGÖNYÉRT varrógépért. Hívásra megy. Dobozi-u. 27. Hétfőn is. T: **422-571**

10 raktárban 100 készítő 1000 bútora Universal WESSELÉNYI-U. 8. Iroda és műbútorgyár Tel.: 226-692, 226-693.

Textil és divatárú kereskedők figyelem! Nyers női gumifix tct. 394.24. Nyers női gumifix tct. 515.04. Gyermek mackó-nadr. I. sz. 51.39 Pataki József kötött-szövöttáru nagykereskedő, Bpest, Ráday-utca 41.

GLÓRIA fotelágy, Ipoly kanapéágy KÁRPITOZOTT BÚTOROK príma kivitelben raktáron GLÓRIA kárpitos-üzem, Thökölyi-út **89.**

Briliánst órát, ezüst tárgyakat, magas áron veszek. Régi aranyból új tárgyakat készítek. Javítások megvárhatók. Holczer ékszerész, Ferenciek-tere négy **Tel.: 187–304**

Veszek bútort, üzletberendezést pénzszekrényt, függönyt hagyatékot. Jellinek Ármin, Dobozi-utca 27 Tel.: **133-769**

Használt férfiruhákért egyenruhákért legmagasabb árat fizetek. Hívásra megyek! Telefon: **224–761** hétfőn is, 4 óra után is.

Piszkos falak, plafonok, tapéták tisztítása CORVIN Szövetség-utca 26. T. 423-393. Díjtalan bemutatás

PERZSA-szőnyeget legmagasabb áron VESZEK. SAGLAM ISMET Zichy Jenő-u. 10. **114-390.**

Butort, ruhát fehérneműt vesz Friedmann Mór. Dobozi-u. 17. T.: 140-519

Uriszoba, háló ebédlő, kombinált bútor: Karpfenstein-u. 15., aszt.-nál

Lakást butorral is átvennék. Telefon: 124–654.

Perzsaszőnyegért legtöbbet fizetek. Hartmann, Barcsay-u. 16. Tel.: 223-897

RÁDIÓJÁT LAKÁSÁN JAVITJA Rádió Service. T.: 423–810. Rákóczi-út 6. szám

Príma öltönyök privátnak eladók. Vasvári Pál-utca 7. II. emelet 17.

Keresztény fűzősnőt VI. ker.-ben finanszíroznék, közreműködéssel. T.: 116–476. d. e. 10-ig, d. u. 3-tól.

Árufuvarozáshoz kérjen **TRIKULIT** PESTI KÖZPONT **226–238** BUDAI KÖZPONT: **352–763**

100 zongorából legolcsóbban vásárolhat Vétel! Csere! Hangolás! Szállítás!

Éjjel + nappal MINDIG EZT HIVJA **130—473** viselt ruháért, bútorért varrógépért; szőnyegért, egész lakberendezésért feloszlatott háztartásért LEGTÖBBET FIZETEK. MACH JENŐ, IX., ILLATOS-ÚT 6. SZÁM.

Lakások átadók bútorral: Teréz-templomnál 3 sz. komf. bér 160, Aréna-út 3 sz. komf. 105, Hősök-terénél villában 3 sz. komf. 125, Teréz-krt-nál 1 sz. hall. komf. 200, Műegyetemnél 1 sz. lux. garzón 300. Várkonyi-ir. Rózsa-u. 103 Telefon: 124–654.

Nutovits fizet legtöbbet viselt férfi-, nőiruhákért, fehérneműkért, szőnyegekért, szalongtárgyakért. Üzlet Népszínház-utca **26. Tel. 340-967** Házhoz megy hétfőn is. 4 óra után is.

PIANELLO

ZONGORA-HANGÚ **Sternberg** Rákóczi-út hatvan.

Gyermekkocsi gyermekágy PROHÁSZKA gyárból VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46. Fiók: Üllői-út 7.

Fonalak príma minőségben BEREND FONALBOLT Akadémia-utca 7. félemelet.

ÜZLET-, ÜZEM-, IRODA-**helyiséget** FELLNER KÖZVETIT Szt. István-krt 30 T. 120-124

Briliánst, ezüstöt, legdrágábban veszek. NÉPSZINHÁZ-UTCA **19.** Tel.: 345–080. Üzlet.

Kristályvázák, márkás porcellánok, csészék stb. privát-tól eladók. Károly-körút 21. I. emelet 2. Délután.

Láncz-ágy 198 P-tól Podmaniczky-utca **19.**

LAKÁSBUTOR IRODABUTOR olcsón. Klauzál-utca 26.

Perzsaszőnyeget VESZ legmagasabb árban STERNBERG Erzsébet-krt 17 Telefon: 222-556.

VESZEK iroda-lakberendezési tárgyakat függönyöket. Tel: 126-105 Dessewffy-utca 47.

26 darab **csomagoló láda** eladó. Telefon: 131–541.

Sarlós Julianna tanítónő, Benczúr-u. 35. T.: 421–190., eredményes korrepetálás, egyéni, csoportos, foglalkoztatás, félbentlakás.

Mély gyermekkocsi fehér és egy járóka eladó. XIV., Telepes-utca 29. fszt. 2.

BÉRZONGORÁK legolcsóbban Erzsébet-körút **19** (Barcsay-u. sarok)

Telefon: **222-816**

Mindent veszek Bútort, régiséget, szőnyeget, porcellánt, ruhát, hagyatékot. Hívásra azonnal jövök. Klein, Klotild-u. 18. III. 2. **Telefon: 124 — 974.**

Használt férfiruhákat és fehérneműket **MAGAS ÁRON** veszünk. Lev.-lap hívásra házhoz jövünk (hétfőn is). ORLIK és TSA **Tel.: 133–963** Nagyfuvaros-utca 9. szám.

Üzletek központi fűtéssel, Madách Imre-út 12-ben utcai, udvari galériával, valamint Erkel-utcában, új házban 4 üzlet egyben, vagy részben 2 szobás irodával KAPHATÓK. **KNAPIK** iroda, Szentkirályi-utca 4. 2–4-ig.

Briliánst ékszert, ezüstöt legmagasabb árban veszek. ADLER SÁNDOR ékszerész. VI. ker., Király-utca 44. szám.

Láthatatlanul beszövöm kiégett, szakadt, molyos ruháit **Műtömőműhely** Üllői-út 9. Tel.: 184-327

Lakást keresek 1–3 szobást, bútort átveszek, költséget térítek. Sonnenfeld, Jósika-utca 24. T.: 428–615.

FINN AHÁZ lemezzel szigetelt télen is lakható (szabad. bej.) HERKULES Wesselényi-u. 2. Tel.: 220-852. Felvilágosítás 8–3-ig.

Veszünk perzsa- és smyrna-**szőnyegeket** ANTIKART RT., Pilvax-köz. **Telefon: 184 — 411.**

Gyermekruhát, kabátot, hozott és saját anyagból készítek. Anyagért, próbálni, házhoz is megyek. Feldmanné, Wesselényi-u. 18.

Zongorahangolást szakbírálatot vétel-eladásnál szakszerűen végez Blau Dezső Bécsben végzett hangoló. Lauberger és Gloss tanítványa. VI. Hegedűs Sándor-u. 18. T.: **224-698.**

BRILIÁNST, ékszert, ezüstöt legdrágábban veszek Baross-u. Ékszerház. Grosz, Baross-u. 83. T: 140-969

Szőnyegjavitás tisztítás, festés művésziesen Ia. anyagból. Goldmann. Erdélyi-u. 12. **340-921** FIÓKÜZLET NINCS!

Megveszem kopott, szakadt, perzsa- és perzsaláb bundáját. Telefon: 423–784.

Fényképezőgép 4.5 lencsével 400 P eladó. Telefon: 9–4-ig 226–461.

Kazánsalak elvihető. Kelmefestő, Üllői-út 48. szám.

Vennék magánkézből jókarban lévő kombináltszekrényt „Mérsékelt áron" jeligére kiadóba.

Hibás rádióját MA díjtalanul elhozatjuk, HOLNAP végleges árajánlattal szolgálunk, HOLNAPUTÁN megjavítva visszaküldjük, MINDIG lépést tart a rádiótechnika fejlődésével a **BELLAVOX RÁDIÓ-SERVICE** V., BÁTHORY-UTCA 9. SZ. Telefon: 114–224. 129–629.

BALLON RAGLÁN-, ESŐ- ÉS VIHARKABÁT **Márton és Szász** Gr. Teleki Pál (Bálvány)-u. 3

Szedje össze nélkülözhető **használt ruháit** fehérneműit legmagasabb áron megveszem. Binet, Karpfenstein-utca 18. **T. 137-634**

Nyugodtan alhat ha újrendszerű gázzal féregmentesít, garanciával: „NEM CIÁN" féregirtó vállalat Városmajor-u. 9. **Telefon: 350-359.**

Síremlékek egyszerű, díszes és fedőlapos kivitelben. **Baum szobrász** VII., Rottenbiller-utca 58. (Damjanich-utcával szemben) JUTÁNYOS ÁRAK!

HIRNEVES ZONGORATERME Vilmos császár-út 66. **Csalodás sohasem érheti**

NAGY FIUK DIVATSZABÓJA EDELMANN Kamermayer Károly-u. 3.

BRILIÁNST, EZÜSTÖT veszek. Javítások, foglalások megvárhatók. Hozott aranyból jegygyűrűket, egyéb ékszert készítek SCHWARCZ aranyműves. Dohány-u. 22. I. 4.

Pénzt talált ha átadó, — kiadó lakását, villáját bejelenti Expressnél, Tel.: 422–156, Erzsébet-körút 16. fszt. 3.

Citromlé viszonteladók részére. Megrendelhető: telefon: 423-080

Perzsa- és másfajta szőnyeget VESZEK HIBÁSAT IS Garay-tér 19. T.: 228-331

VIDÉKIEKNEK **garzónszobák** KIADÓK. Telefon: 124—654.

Stráfkocsikkal FUVART VÁLLALOK napi vagy állandóra Vidékre is. Tel.: 220–387.

Díjkönyvelés adómérleg-készítés, hátralék-feldolgozás, revízió, felfektetés, tanácsadás, stb. **„PERFECT"** irodaszervezés, Bástya-u. 13. **T.: 383-400**

Porszívót ventillátort, parkettkefét veszek és cserélek. Új porszívók nagy raktára. Szenczer, Vörösmarty-utca 31. szám. Telefon: 427–678.

HIRDESSEN AZ ESTI KURIRBAN

ÚJ KÖNYVEK

RÓNAY MÁRIA:

Szoknya a történelem kulisszái mögött

Rónay Mária új könyve történelmi riportsorozat. Gazdag anyagából egész sor életrajzregény is kitelne. Az elevenen megirt cikkekben azokról a nőkről van szó, akik a világtörténelem nagy szereplői oldalán észrevétlenül és a kulisszák mögött akárhányszor döntő hatással irányították az eseményeket. Káprázatos arcképcsarnok Rónay Mária könyve: az ókori Athén csodálatos hetérái, a világok sorsát eldöntő Cleopatra, azután a francia királyok szerelmei: Sorel Ágnes, Pompadour, Dubarry egymásután jelennek meg a könyv lapjain. S a fejedelmi abszolutizmus korának letünésével, a polgárosodó válság erkölcseinek megfelelően feltünnek a nagy szinésznők: a szentszövetségi Bécs Elssler Fannyja, Gentz Frigyes barátnője, Lola Montez, Cleo de Merode, Lipót belga király rossz szelleme, Gaby Deslys, aki elkísérte a portugál Braganza dinasztia utolsó királyát, Manuelt a számüzetésbe. S mögöttük feltünnek a női nem komoly képviselői is, a Nobel-díjas asszonyok, kutatók és a tudomány terén férfimunkát végző nők. Rónay Mária könyve nemcsak eleven és hatásos olvasmány, de egyben érdekes történeti adalék is.

VARÁZSLAT ÉS KULTURA

A párisi egyetem kitűnő néprajz-professzora népszerűsítő volta mellett minden ízében módszeres és tudományos könyvben tájékoztatja a művelt olvasót a primitív népek lelkivilágáról. Az új lélektani kutatás felderítette, hogy a primitívek lelki élete nem lefokozása vagy eltorzulása a művelt ember lelki életének, hanem a logikus gondolkodást megelőző fokozat, amelyet csak saját törvényei szerint érthetünk meg. A korszakos felfedezések a néprajzi kutatás saját területén túl értékes betekintést nyujtanak a modern társadalom elfojtott ösztönvilágának ismeretéhez is.

GALSWORTHY:

A FORSYTE SAGA

A Viktória-korabeli angol polgárság nagy epikusának hatalmas regényciklusa most két kötetbe összefoglalva, bibliapapíron jelent meg, tetszetős és könnyen kezelhető formában. Galsworthy művének nemcsak irodalmi jelentősége nagy, de mint társadalomtörténeti adalék is megragadó. A Viktória-kori hangulat kiszámított ellentmondásával pontos művészi kerete a polgárság válságának. A Forsyte Saga a polgárság sorsát ábrázoló regényciklusok között messze kiemelkedő alkotás.

KWASNIK:

A KÉMIA VILÁGA

A nagynevű német vegyész könyve a kémia kutatómunkájának céljairól, módszereiről és eredményeiről ad tájékoztatást. Eképpen nemcsak saját szaktudománya fő eredményeinek ismeretébe vezeti be olvasóját, hanem a tudományos kutatómunka elveiről és szellemérõl általánosságban is ad képet. A könyv fő tartalma természetesen a mai vegytan csodáinak ismertetése. A vegytan műhelyében a szerző nemcsak fölényesen beavatott, de könnyed és szellemes vezető is.

KAFFKA MARGIT ÖSSZES VERSEI

A Nyugat-nemzedék nagy írónője halála után egy negyedszázaddal megérte feltámadását. Irodalomtörténeti rangja ma már senki előtt sem kétséges. Prózai remekei után most elszórtan megjelent vagy rég eltünt kötetekbe foglalt verseit kapja egy szépen kiállított kötetben az olvasó.

— **Adományozás.** *Szilárd* Árpád és neje 30 pengőt adományoztak Basch Jenő elhúnyta alkalmából koszorúmegváltás címén a munkaszolgálatosok hátramaradottjai részére.

Ötszáz lakás létesül a padlásterek beépítésével *a fővárosi bérházakban*

Az egyre fokozódó lakáshiány enyhítése érdekében — mint annakidején megirtuk — a főváros elhatározta, hogy a saját tulajdonában lévő bérházak padlástereit lakásokká alakíttatja át.

Az előkészítő munka után most sor kerül az építkezések vállalatbaadására és ebből a célból a polgármester összehívta március 16-án, csütörtökön délre a főváros magasépítési bizottságát.

A polgármesteri előterjesztés szerint 970.000 pengőt az üllőiúti, 570.000 pengőt a III., raktárutcai, 520.000 pengőt a XIII., váciúti, 440.000 pengőt a X., jászberényiúti, 420.000 pengőt a X., Szörényiúti, 390.000 pengőt az üllőiúti, 230.000 pengőt a X., maglódiúti és 150.000 pengőt a III., szőlő- és tímárutcai fővárosi bérházépületek padlásán létesülő lakások költségeire irányozták elő.

A főváros a padlásterek kislakásokká való átépítésére közel kilencmillió pengőt irányzott elő, mely összegből 23 épületcsoport padlását alakítják át kislakásokká.

Az egyre nyomasztóbb lakáshiány sürgőssé teszi az építkezések megkezdését és ezért *Szendy* Károly polgármester az iparügyi miniszter hozzájárulásával a munkálatokat szabadkézből adja vállalatba. *A padlásterek átalakítása már folyik és több fővárosi bérház padlásterének átalakítását a közeljövőben kezdik meg.* A lakásokat értesülésünk szerint az ősz folyamán átadják rendeltetésüknek.

Elkészült a Pongrácz-uti és Tomcsányi-úti kislakásos bérházban öt darab egyszobás lakás, a Kerepesi-út 118. számú kislakásos bérházban szintén öt darab egyszobás és egy kétszobás lakás, amelyekbe a többgyermekes családok már be is költöztek.

A Pongrácz-uti lakásokban a bérlők 4, 16 éven aluli gyermek után 20, öt gyermek után 25, 6 és ennél több gyermek után 50 százalékos lakbérkedvezményt élveznek.

Az építési anyagot sikerült biztosítani és így remélhető, hogy még ebben az évben 500 lakás létesül a fővárosi bérházak padlástereinek átalakítása útján.

A HARANGÖNTÉS TITKAI

Harangszó nélkül ünnepli fennállásának másfél százados évfordulóját az ország legrégibb harangöntő műhelye

Szolnok, március 13.

(Az Esti Kurir tudósítójától.) Kisgejőc kicsiny istenhátamögötti falucska a Felvidéken.

Itt van az ország legrégibb harangöntő műhelye, amely ebben az esztendőben fennállásának százötvenedik évét is ünnepli, mert másfél évszázaddal ezelőtt készült el itt az első harangocska.

Az a híres harangöntőműhely, amely most is működésben van, *éppen most százötven esztendős,* mert az ottani László-család 1794-ben alapította, azután úgy szállt apáról fiúra, míg a század elején *Egry* Ferenc földbirtokos, országgyűlési képviselő birtokába került, aki a felvidéki magyarságnak az elnyomatás esztendeiben is egyik harcos vezéralakja volt. *Egry a harangöntőműhelyt évtizedek óta maga vezeti és nemcsak Magyarországon, hanem idegenben is nagy megbecsülést szerzett harangjaival a magyar kézműves iparnak.* Most szünetel a harangöntés a nyersanyagnehézségek miatt, mert *a háború sohasem kedvezett a harangkészítésnek.*

Emiatt csak némán ünneplik meg a kisgejőci mesterek a mostani másfélévszázados jubileumot.

A harangöntés mesterségbeli műhelytitkairól azonban hiába faggatjuk a kisgejőcieket. Nem beszélnek erről egy szót sem, őrzik az ősöktől kapott titkokat a harangöntésre vonatkozólag.

Annyit mondanak csak, hogy olyan kellemes hangú harangokat sehol sem tudnak késziteni az országban, mint náluk.

Ahogy az ember kiveszi a szavukból, a harangöntés kisgejőci titka a harangérceknek, a vörösréznek és az ónnak a különleges vegyítési arányától függ. A harangfal vastagsága és a harang nagysága adják meg ugyan a harang hangjának a színét, de *ami mégis a harang lelke, az kizárólag a réz és az ón keverésének az arányától függ.* És a kisgejőci mesterek büszkék arra, hogy ezt a vegyítési titkot mind a mai napig megőrizték, mert *az országnak ebben a legrégibb harangöntődéjében százötven év elmultával is ugyanazzal az elegyítéssel csinálják a harangokat, mint az ősök készítették annakidején.*

A harangkészítésen a mai modern idők sem változtattak semmit. Most is úgy készül a harang, mint régen.

Először szalmával kevert agyagtéglával összeállítják a harang magját.

Ennek az alakja adja meg a harang belsejét, öblét. A magot előbb nedves hamuréteggel kenik be, majd erre olyan vastag agyagot raknak, amilyen vastagra a harang ércfalát tervezik. Erre ráragasztják a díszítéseket, majd újabb agyagréteggel befedik ezeket a viaszdíszítéseket is. *Ezt nevezik köpenynek és szilárdan összetartják kötelekkel.* Az ilyen agyagharangot kiszárítják, aminek következtében a viasz elolvad. *Ha a köpeny alatti agyagréteget eltávolitják, a köpeny belsejében megmarad a harang külső falának a negatívja.* A forma így készen volna, amin csak a hibákat kell kijavítani. Később a köpenyt a magra visszaerősítik, azután agyaggal elzárják s az egészet az olvasztókemence előtt lévő öntőgödörbe állítják. Az agyagharangot beföldelik és a kemencéből egy csatornán elvezetik az olvasztott ércet a harang fején át a formába.

Ha az öntvény lehült és megmerevedett, a köpenyt és a magot eltávolitják és a harang testét esztergályozással megtisztítják, majd állványra teszik és hangvillával kipróbálják.

Megmutatják végül azt a két harangot is, amelynek az elkészítésébe belefogtak.

Most is ott lógnak az állványokon, de a háború miatt nem lehet azokat befejezni. *Addig némaságra vannak kárhoztatva.* A kisgejőciek nem türelmetlenkednek, *megvárják, míg a harangjaik a béke dicsőségére fogják kongatni szavukat.*

KATONAI OKOKBÓL megszüntették az utasforgalmat Írország és Anglia között

Stockholm, március 13. A brit hírszolgálat jelentése szerint a belügyminisztérium hétfőn hajnalban a következő jelentést adta ki:

„A kormány elhatározta, hogy bizonyos kivételekkel további intézkedésig minden utasforgalmat beszüntet Nagy-Britannia és Irország, illetve Észak-Irország között, katonai okokból.

Eszerint március 13-ától kezdődőleg további intézkedésig a két sziget között semmiféle utazási engedélyt vagy vízumot nem adnak, kivéve azokat, amelyek nemzeti szempontból sürgős munka végzésével állnak összefüggésben, valamint a hasonlóan rendkívül sürgős és kényszerűleg fontos utazásokat. Az Angliában dolgozó ír munkások mindaddig nem térhetnek haza, amíg a megszorítások érvényben vannak».

A haderő szolgálatában állók szabadságára nézve is hasonló megszorítások bevezetése esedékes». *(MTI.)*

Lisszabon, március 13.

A hivatalos angol hírszolgálat jelenti:

Ha az ír kormány nem lép akcióba arra az amerikai megkeresésre, hogy a német és japán követségeket zárják be és ha de Valera miniszterelnök nem mutatja jelét annak, hogy enged, kétségesnek látszik, vajjon a szövetségesek továbbra is megengedik-e, hogy az Irországba való készletszállítás céljaira hajóit használják és tengerészeinek életét kockáztassák — jelentették ki Londonban szombaton este. Különösen fennáll ez az eset most, mikor az invázióra való előkészületek nyugaton erős próbára teszik a szövetségesek hajózását. Az Irország számára szükséges kőolaj és benzin nagy részét brit hajókon szállítják. Búzabehozatalának tekintélyes része Kanadából érkezik és bár a szövetségesek nagy igényeket támasztanak az amerikai gyáriparral szemben, az Egyesült Államok továbbra is ellátják Irországot gépekkel. E segítség nélkül Irország nehéz helyzetben volna. *(MTI.)*

London, március 13.

(Bud. Tud.) *Az Evening Standard* vasárnapi számában azt írta, miután *De Valera nem volt hajlandó szakitani a tengelyhatalmakkal, az Egyesült Államok bizonyára kérni fogják Angliától, tiltsa meg a forgalmat Észak- és Dél-Irország között,* mivel az amerikai kormány feljogosultnak érzi magát arra, hogy *Észak-Irországban állomásozó csapatait megvédje.*

Amerika továbbá követelni fogja, hogy az északirországi repülőtér-, dokk- és más katonai építkezéseknél foglalkoztatott ír munkásokat alaposan válogassák meg.

Washingtoni jelentések szerint Amerika és Anglia gazdasági szankciókat is alkalmaz Irországgal szemben, amely az olajellátás terén teljesen az Egyesült Államoktól, a búzaellátás terén pedig Kanadától függ. A lapok nyomatékosan rámutatnak arra is, hogy a washingtoni külügyminisztérium az 1944 február 26-iki jegyzék közzétételével figyelmeztetni kívánta az ireket arra, hogy a szövetségesek esetleg kénytelenek lesznek élesebb rendszabályokat alkalmazni, amennyiben De Valera kormánya a tengely irországi tevékenységét nem akadályozná meg.

Hétfőn reggel közölték, hogy az angol kormány megszüntette a forgalmat Nagybritannia és az ir sziget között. A rendelkezés azonnal életbe lép. A hivatalos közlemény szerint a tilalmat *katonai okokból rendelték el.* Hétfő, már-13-tól kezdve, Irországba csak sürgős állami ügyekben szabad utazni. *Polgári személyek csupán egészen kivételes esetben kapnak utazási engedélyt.* Azok a személyek, akiknek van vízumuk, elutazhatnak Irországba, *de újabb kiutazási vízumot nem adnak mindaddig, amíg a katonai helyzet nem teszi lehetővé az utazási tilalom visszavonását.* A tilalom mind, polgári, mind katonai személyekre vonatkozik.

A rendelkezés eléggé sok embert sujt, tekintettel arra, hogy *naponta körülbelül négyezer ember utazott Nagybritanniából Irországba.* Az irországi származású angol katonák számát háromszázezerre becsülik és a Nagybritanniában dolgozó ir munkások száma körülbelül 250 ezer. *A háború kitörése óta a magasabb angliai bérek miatt igen sok ir munkás érkezett különösen Londonba, kétségtelen, hogy ezek között van az úgynevezett ir köztársasági hadsereg sok tagja is, akiknek angolellenes beállítottsága közismert.*

A *Times* diplomáciai munkatársa azt hiszi, hogy az utazási tilalom *nem lesz az egyetlen intézkedés,* amelyet Amerika és Anglia Irországgal szemben foganatosít. A tengely képviselőinek Dublinban való jelenléte — írja a lap — *igen veszélyes olyan pillanatban, amikor sorsdöntő hadműveletek állnak küszöbön.*

Washington, márc. 13.

(Bud. Tud.) Itteni beavatott körökben úgy tudják, hogy az Egyesült Államok elutasították az ir kormánynak azt a kérését, hogy adjanak el Irországnak *két kereskedelmi hajót,* amelyre Irországnak sürgősen szüksége volna.

A lisszaboni bolgár követ újabb kihallgatása Bozsilovnál

DÉL-BULGÁRIÁBAN RÉSZBEN VISSZAÁLLÍTJÁK A VASÚTI SZEMÉLYFORGALMAT

Szófia, március 13.

(Magyar Távirati Iroda.) **A jelentéstétel céljából jelenleg Szófiában tartózkodó Draganoff lisszaboni bolgár követet Bozsilov miniszterelnök kihallgatáson fogadta.**

A bulgáriai partizánkérdés

Szófia, március 13.

(Magyar Távirati Iroda) Egyik legutóbbi sajtóértekezleten különböző feltett kérdések nyomán *a kormány szóvivője foglalkozott a bolgár partizán, illetve itteni megjelölés szerint a sumci-kérdéssel.* Kijelentette, hogy a bulgáriai partizánok *nagyjából* felmorzsoltnak tekintendők, *noha nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a bulgáriai sumci-mozgalmak nem egészen öntevékeny elszigetelt alakulatok, hanem fennáll annak a lehetősége, hogy földalatti összeköttetéseket tartsanak fenn egyes más balkáni illegális mozgalmakkal.* A karhatalom erélyes fellépése azonban az utóbbi időben — mondotta a kormány szóvivője — teljes eredménnyel járt, úgyhogy több sumci-központ elfoglalása, illetve megsemmisítése után Bulgáriában a sumci-veszélyek *nagyjából* elmultak, de mindenesetre a tavalyinál lényegesebben kisebb arányúnak tekintendő.

Arra a kérdésre, hogy a bolgár lapok által legutóbb jelentett Titóhoz megérkezett szovjetorosz katonai küldöttség nem a balkáni partizán mozgalomnak központi irányítását van-e hivatva átvenni és Moszkva utasításai szerint vezetni, a kormány szóvivője nem válaszolt.

A Szovjet és a Balkán

Szófia, március 13.

(Magyar Távirati Iroda.) A bolgár lapok beszámolnak *Lawrentievnek* szovjetorosz külügyi népbiztossá történt kinevezéséről. *A hír Szófiában érdeklődést keltett.* Hivatalos bolgár helyen feltett kérdésre ugyan *minden nyilatkozattétel elől elzárkóztak,* szófiai politikai körökben azonban érdeklődéssel tárgyalják az eseményt. Bolgár politikai körök *Lawrentiev* kinevezésével kapcsolatban mindenekelőtt arra utalnak, hogy *Lawrentiev nem is olyan régen az orosz háború kitörése előtt előbb Bulgáriában, majd Romániában követi minőségben képviselte a Szovjet-Uniót.*

A német-orosz háború kitörése után Lawrentiev, akit általában mint elsőrangú balkáni szakértőt ismernek, a Szovjet-Unió külügyi hivatalában a Balkán, illetve a közelkeleti osztály vezetője lett. Ezt az állást egészen mostanáig, vagyis a legutóbbi napokban bekövetkezett kinevezéséig betöltötte.

Lawrentievnek ez az újabb megbízatása a mai körülmények között szófiai politikai körök felfogása szerint arra mutat, hogy a Szovjet-Unió érdeklődésének homlokterében változatlanul a Balkán áll, amit most Titónak eddig orosz részről történt támogatásán kívül ez a legújabb kinevezés is világosan mutat.

Szófia, március 13.

(Magyar Távirati Iroda.) *A bolgár államvasutak vezérigazgatósága közli, hogy pár hónappal ezelőtt beszüntetett egyes délbulgáriai személy- és gyorsvonatjáratokat ismét megindítanak. A március 9-én kelt rendelet 11-én lépett érvénybe.*

A partizánok elleni főhadmozdulatok Zágráb környékén

Zágráb, március 13. *(Magyar Távirati Iroda)* **A horvátországi partizán tisztogatási hadjárat során a főhadmozdulatok Zágráb környékére estek. A zágrábkörnyéki Glinánál 100, Horváti községnél 60, Maria Bisztricánál 60, a Kalnik-hegységben pedig 28 partizán esett el.**

Kisebb harcok folytak Krizsevcinél, Varasdnál, Zlatarnál, Petrinjánál, Károlyvárosnál és a szlavóniai Daruvárnál. A harcok során számos foglyot ejtettek a partizánok soraiból. A Poglavnik rendeletére hivatkozva, 478 partizán megadta magát.

Zágráb, március 13.

(Magyar Távirati Iroda.) *Mandics* dr. *horvát miniszterelnök* visszatérve *Perics* dr. külügyminiszterrel *a Führernél tett látogatásáról,* nyilatkozott útjáról a *Hrvatska Gruda* című hetilapnak. A miniszterelnök a következőket mondotta:

— *A Führer őszinte barátságát fejezte ki és többízben leszögezte őszinte érzelmeit Horvátországgal és a Poglavnik személyével, mint hű szövetségeseivel szemben.*

— Utam célja a főbb vezető személyekkel való megismerkedés volt. Feltártuk a Führer előtt hazánk és népünk szükségleteit, amelyek e nagy világküzdelem folyamán nyilvánultak meg. *Ezek a szükségletek a honvédelem és az ellátás terén mutatkoztak.* Rajta voltunk, hogy segítségükkel lehetővé tegyék nekünk, hogy minél hamarább szétverjük az országban levő utolsó partizán maradványokat és ezáltal lehetővé tegyük a nép élelmezését és hogy a szó szoros értelemben vett békét és megértést helyreállítsuk.

A TŐZSDÉK

ÉRTÉKTŐZSDE

A MAI HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárla
Hitelbank	136.5	—	136.5
Magyar Bank	96.5	—	96.5
Leszámitoló	98.—	—	98.—
Nemzeti Bank	432.—	432	432.—
Ker Bank	239.5	239.5	239.5
Belv. Takarék	(ex 1.50)	—	38.5
MOKTÁR	75.75	—	75.75
Első M. Biztosító	1966.—	—	1966.—
Első Bp. gőzmalom	55.—	—	55.—
Hungária	108.—	—	108.—
Bauxit	772.5	—	772.5
Beocsini	55.—	—	55.—
Borsodi szén	44.—	—	44.—
Szentiőrinci	30.5	—	30.5
Cementia	303.—	—	303.—
Drasche	71.—	—	71.—
Magnezit	934.—	—	934.—
Aszfalt	19.—	—	19.
Kőszén	1626.—	—	1626.—
Nagybátonyi	85.—	—	85.—
Salgó	252.5	255	255.—
Urikányi	65.4	—	65.4
Fővárosi	14.8	—	14.8
Pallas	10.6	—	10.6
Fegyver	165.—	—	165.—
Ganz	72.—	72	72.—
Magyar vagón	347.3	—	347.3
Soproni vasáru	67.5	—	67.5
Hofherr	46.5	—	46.5
Ausztria	85.—á	—	85.—á
Duna-Száva	12.5	—	12.5
Trust	142.—	—	142.—
Délcukor	232.—	232	232.—
Magyar cukor	375.25	—	375.25
Georgia	65.5	—	65.5
Goldberger	159.—	—	159.—
Magyar kender	74.1	—	74.1
Pamutipar	126.25	—	126.25
Szegedi kender	311.75	—	311.75
Chinoin	65.—	—	65.—
Gumi	136.25	—	136.25
Vasúti forgalom	60.—á	59	59.—
Telefon	—	—	27.—
Pálfalvi	50.5	—	50.5

Államadóssági kötvények, záloglevelek:

Kényszerkölcsön (91), zárlat 91, 1941. évi 4.5%-os járadékkölcsön (74), zárlat 74, 1942. évi 3%-os törlesztéses kötvény (52), 52, zárlat 52, 1914 évi fővárosi kötvény (607.5), zárlat 607.5, Olaszbank doll. községi 128, zárlat 128, Búzakötvény (mázsánként 40), 40, zárlat 40.

TERMÉNYTŐZSDE

A mult évi sárgarépatermésből visszamaradt készleteket a gazdák országszerte elvermelték és így a piacra kerülő néhány kisebb tételtől eltekintve ebben a zöldségfélében az értékesítés ezidőszerint szünetel. A legközelebbi hetekben, az időjárás enyhülésével sor kerül a vermek feltárására és akkor — a kereskedelem szerint — a Kisalföldön és Pest megyében nagyobb mennyiségekben kerül újból a piacra sárgarépa. Azokért a kisebb tételekért, amelyek minőségileg elsőrendűek (válogatott répák) 28—29 pengőt kérnek a termelők.

Londonban nem keltett meglepetést a török nagykövet lemondása

London, március 13. *(Bud. Tud.)* **A brit hírszolgálat diplomáciai munkatársa jelenti, hogy a brit kormányt hivatalosan értesitették az ankarai brit nagykövet útján, hogy Rauf Orbay lemondott londoni nagykövetségéről. Orbay Londonban igen népszerű volt. Nagy-Britannia iránt érzett barátságát hivatalos brit körökben teljes mértékben elismerték. Lemondásával kapcsolatban rámutatnak arra, hogy súlyos betegségéből sohasem tudott teljesen felépülni. Ezért egészségi okokból történt lemondása nem keltett meglepetést. Az a tény azonban, hogy a jelenlegi körülmények között határozta el magát a lemondásra, talán nincs jelentőség nélkül.**

MIT MOND RUNDSTAEDT?

A hollandiai, belgiumi és északfranciaországi katonai parancsnokok megbeszélése

Amszterdam, márc. 13.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: *Rundstädt* vezértábornagy, Nyugat-Európa német katonai főparancsnoka, március 7. és 10. között újból megtekintette az Atlanti falat. Ezúttal elsősorban azokat a hadosztályokat és védelmi berendezéseket szemlélte meg, amelyek a legközelebb fekszenek az angol kiindulási kikötőkhöz. *A szemle során megbeszélések voltak a hollandiai német haderő parancsnokával, Christiansen repülőtábornokkal,* a hollandiai szárazföldi haderő parancsnokával, *Reinhardt* gyalogsági tábornokkal, valamint *Belgium és Észak-Franciaország katonai parancsnokával, v. Falkenhausen gyalogsági tábornokkal.* Az egyik páncéloshadosztály katonáihoz *Rundstädt* vezértábornagy rövid beszédet intézett, amelyben többek közt a következőket mondotta:

— *Minden partraszállt ellenséget azonnal vissza fogtok dobni a tengerbe.* A ti háborús tapasztalataitok és harckészségetek biztosíték arra, hogy ezt valóban meg fogjátok tenni.

KIADJA A LIBERTAS IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT K. F. T. Megjelenik hetenként hatszor. ○ Előfizetés havonta P 5.60, negyedévre P 16.—

Felelős szerkesztő: LOVÁSZY MÁRTON

Szerkesztő: DR. RÁTKAI KÁROLY

Felelős kiadó: DROZDY GYŐZŐ vezérigazgató

HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, V. ker., Vilmos császár-út 34. sz. ○ Felelős: vitéz Bánó Lehel igazgató.

A pestkörnyéki presbiterek
az „egymásratekintés" és „együttdolgozás" útján

Kemény, szép férfiének zengett a szabadságtéri templom falai között. A pestkörnyéki egyházmegye gyülekezeteinek presbiterei töltötték meg a széles padokat.

Kint nyirkosan szitált a ködös eső, a félhomály besurrant a templomba is, de az előadók szive és szava hamarosan legyőzte azt.

Dr. Réthey Ferenc egyházmegyei gondnok bevezetésében az *eltömegesítés veszélyeire,* lelki uniformizálódásra mutatott rá s arra, hogy a református egyház most is, mint mindig, az *egyén* kimüvelésén s kimüvelt egyének tömörítésén, összeötvözésén munkálkodik. Vitéz *dr. Csia Sándor* MÁV-igazgatóföorvos szólt az igazi férfiről, az orvos alaposságával; szólt arról, hogy *az igazi férfi nemcsak férfinemű, hanem felnőtt* is, de mindenek fölött Krisztusról bizonyságtevő. Míg beszélt, lassan eltünt a Szentírás igéi mögött, úgyhogy mindenki érezte végül, csak az ige szól, ő csak tolmácsolja az üzenetet. Egy öreg presbiter meg is jegyezte: most kezdem érteni, mi az egyetemes papság.

Imre Sándor egyetemi tanár az együttdolgozás feltételeiről beszélt. *A béke: a rend; a háború: a rend hiánya,* rend pedig csak ott van, ahol a közös életet *együtt* viselik s együtt tudnak nyugodtan dolgozni. Akár a családban, akár egy nemzet életében.

Mi az együttdolgozás? Az, mikor két vagy több ember végzi ugyanannak a feladatnak különböző részeit, hogy a részek végül hiánytalanul egészet adjanak. És éppen erre van halálosan szükség. Mert senki sem boldogul a maga munkájával, ha az egy együttdolgozó ki nem egészíti. Ez pedig csak *alkalmazkodással sikerülhet,* ami azt jelenti, hogy hiánytalanul elvégzem először a *magam* munkáját, majd segítek ott és úgy, ahogy tudok, kézzel, szívvel, jó szóval, meleg tekintettel, ahogy lehet, de mindig. Igen, ennek nehézségei vannak: az emberi képesség, a tanultság mértéke s a gyakorlottság foka. A jóindulatú embert megérti egy másik jóindulatú ember, de kerüljön csak szembe egy megrögzött rosszindulatúval. Van még veszedelmesebb is: *a közömbösek!* Minden munka rajtuk pilled el.

Valaki nagyot sóhajtott a harmadik padsorban: szivéből beszélt a professzor úr.

Vannak aztán önzők, akiken megtörik az önzetlenség. S a tükör mindegyre fényesedett, szükült, közeledett — már csak egy-egy arcot mutatott, végül már mindenki a magáét látta benne: az együttdolgozás feltételeit, főleg *folytonos egymásratekintéssel* lehet előmozdítani, de ugyanakkor a célt is *egyöntetüen* kell látni.

Nehéz ez az egyöntetü látás, csóválgatta fejét néhány pestkörnyéki magyar.

Meg kell kísérelni! Csapott le gondolatára máris a felelet. Jóakarattal. Tételezd fel a másikról, hogy ő is jót akar! Hogy együtt tudsz vele dolgozni! Ha fölteszed ezt és megkísérled, hidd el, elébed jön ő is jóakaratával s akire sanda szemekkel néztél, legjobb munkatársad lehet! Csak *türelem,* türelem a másik iránt és sok-sok *önuralom.* Vizsgáld meg, mi választ el tőle. Ha ezt megteszed, legtöbbször rádobbansz, hogy tulajdonképpen: semmi, vagy nem lényegbevágó, hiszen arra tart ő is, csak más lábbal lépett a cél felé. Csak a *tárgy,* ami felé közeledünk s a *cél* legyen közös és feloldódik lassan minden ellentét. Ez a cél minél távolabb essen az *én egyéni* céljaimtól, mert akkor nem lehet már szó együttdolgozásról, legfeljebb afféle cinkosságról.

A szükülő tükör egészen közel ért már az arcokhoz: de kérdezd meg magadtól is, ha mégse sikerül az együttdolgozás: *lehet-e velem együttdolgozni?* A helyzet csak ott látszik reménytelennek, — fejezte be a professzor úr feszült figyelemmel kísért előadását — ahol az emberek eleve nem is igyekeznek megérteni egymást.

Imre Sándor előadása után *Szabó Imre* esperes néven nevezte a célt is: *Krisztust!* »Velem vagy ellenem?« — tette fel a kérdést. Ahogy a totális államok csak egy feleletet ismernek: velem, Jézus is bejelenti totális igényét ránk. Krisztus mellett való *nem* döntés nem jelenti, hogy bárki is semleges lehet. *Vele szemben nem lehet senki sem semleges. Vagy ellene, vagy mellette!* Ezt jelenti messiási küldetése. Dönteni Krisztus mellett! Ez pedig a születéssel egyenrangú dolog.

A konferencia előadásait végül *Benkő István* esperes foglalta össze, még egyszer végigmutatván a fölfelélendülő íven, egészen Krisztus keresztjéig.

A társaság talán észre sem vette, hogy kint hidegebb lett és besötétedett, úgy kigyult és átmelegedett egész valója a hazaballagó presbitereknek. A külső vasajtó előtt pirosarcú, csizmás magyar szorongatta még jó sokáig egy másik kezét...

Ifj. Gyökössy Endre

Mit mondott a hercegprímás 1943 december 13-án?

A Nemzeti Ujság közléséből ismerjük a hercegprímásnak 1943 december 13-án elhangzott beszédét, amelyből idézzük az alábbiakat:

»A közömbösök a részrehajlatlanságot összetévesztik a közömbösséggel és amikor olyan ügyről vagy személyről van szó, amelyet, vagy akit... a katholikus polgárokat megillető jog és méltányosság javallana, nem állanak mellére... Ilyenformán a közömbösök, a maguk és mások nyakába ültetik a törpe, de agilis kisebbséget. A törpe kisebbség pedig a közömbösek jóvoltából egyre jobban magához ragadja a hatalmat.«

»A vallási közömbösség miatt nem engedi Krisztus egyháza (!), hogy *hívei másvallásuak istentiszteletén,* vagy más vallásúak a mi istentiszteletünkön aktive résztvegyenek. Egyházunk szigorú büntetés terhe alatt kiköti, hogy a feleknek a katholikus törvények szerint kell esküdniök, továbbá, hogy az összes születendő gyermekeknek katholikus keresztelése, katholikus vallása és nevelése államilag is érvényes okiratban biztosítva legyen. *Etekintetben saját és súlyos büntető szankcióval ellátott törvények szerint tökéletesen igy járnak el hazai protestáns testvéreink is.* A katholikusok *csak passzive és csupán a polgári tisztesség megadása címén lehetnek jelen más vallásúak esküvőjén vagy temetésén, de halottaikat a mi temetőinkbe eltemetni nem engedhetjük. Másvallásúakkal sem közösen, sem tőlük külön ugyanazt a zászlót meg nem szentelhetjük... Az ő céljaikra harangjainkat ugyanilyen okból meg nem húzhatjuk.*«

Az összefüggésből az látszik, hogy a beszéd a »törpe kisebbség« alatt a többmillió magyar protestánst érti és váldolja meg hatalmi törekvésekkel. Vajjon csak a *mennyiség* számít a hercegprímás úr előtt? Ez esetben ő maga is kénytelen lenne azok mellé állni, akik a számok alapján a kisnemzetek életjogát is kétségbevonják.

Súlyos tévedése a beszédnek az, hogy a vegyes házasokkal szemben a protestánsok *tökéletesen úgy járnak el,* mint a római katholikus egyház. A református egyház *nem követel minden áron reverzálist a vegyesvallású házastelektől* a maga javára, míg a római katholikus egyház *minden esetben* reverzálist követel. A református egyház nem tartja »ágyasságnak« azt a házasságot, amit más templomban szent esküvel kötöttek meg, míg a római katholikus egyház csak *a saját templomában* kötött házasságot tartja igazi házasságnak. A református egyház azt az egyháztagját, aki kárára reverzálist adott, a presbitérium, vagy a presbiterekből alakított bíróság elé idézi, míg a római katholikus egyház papja maga ítélkezik. Minálunk maga a gyülekezet tilt el valakit az úrvacsorától, a római egyházban a pap. Ennyiből is látható, hogy *merőben más a református egyház eljárása.*

De mindettől eltekintve *1943-ban, az ötödik háborús esztendőben,* amikor lobog körülöttünk a felgyujtott föld, amikor a magyarság lét és nemlét kérdése van ismét feladva számunkra, amikor a karácsonyi angyaloknak egy talpalatnyi helye sincs a véres mezőkön, amikor a magyarságnak szent hősies közösségbe kellene összefogni, mi — igen sok katolikus egyháznaggyal együtt — inkább azt keresnénk, ami egymással összeköt, semmint azt, ami egymástól elválaszt.

Ki akarja, hogy abból a magyar földből, amelyért egyformán hullott különböző hitvallású magyarok vére, temetőket sajátítsanak ki, hogy *a halottainkat is elválasszák egymástól, a békességet zengő harangokat is fegyverül használják és eltiltsák a magyarságunkat attól, hogy a zászló alatt közösen, egy érzésben találkozzék?* És ha nem lehet a szívhez, a közös mély magyar életérzéshez fellebbezni, akkor az egyház *hatalmi érdekéhez kellene szólnunk: mit ér az egyházi imperializmus?* 1940-ben a statisztika szerint, vegyes házasságot kötött római katholikus férfi, vagy nő *15.802.* Ebből római katholikus templomban esküdött *4.584.* Tehát maga a római katholikus egyház évente szembekerül *több mint 11.000 hívével, akinek házasságát nem tartja érvényesnek,* akit nem bocsát a szentségekhez. *Ez tiz év alatt több mint 100.000 család.* Az említett évben a római egyházból kitért *2090 egyháztag.* Keresztyén egyházakból *hozzátért 2240.* Érdemes ezért a kicsiny többletért egy egész nemzetnek a lelkét lázbahozni? Hát nem lehetne az *1918. előtti állapotokat visszahozni?* Hiszen *akkor* reverzális nélkül megeskette a vegyesvallásúakat a katholikus egyház. *Érdemes ezt a reverzális-háborút fenntartani?* 1940-ben katholikusok részére *4584 reverzálist adtak, protestánsok részére 4101-et,* a »törpe kisebbség« részére. Gondoljon a hercegprímás úr azokra a katholikus hívekre, akik a templomtól elidegenedtek, akik börtönökbe kerültek, gondoljon arra, hogy éppen most panaszolja a Családvédelmi szövetség, hogy 50.000-en felül van azoknak a nőknek a száma, akik magukat vásári árunak tartják. 100.000 olyan férfi van, aki nem nősül, akit lekötve tartanak. Gondoljunk a fiatalkorú bűnözőknek az iszonyú seregére. Oh, ezek megmentése mellett mennyi a közös szent magyar feladat! És hallja meg mindenki, parókián és érseki palotában a karácsonyi angyalok énekét: ***Békesség és jóakarat...***

IMMÁNUEL

Ez a karácsony a bűnbánat karácsonya

Ez a karácsony a bűnbánat karácsonya.

Nem értettük meg, mit adott az Isten a megoldhatatlan nyomorúságban szenvedő embernek. Elméletté és hangulattá hamisítottuk azt az áldott valóságot, amit Isten cselekedett. A karácsonyi üzenet summája az, hogy Isten nem törvényeket adott és nem próféták üzenetek által szólt, hanem Ő maga személyesen jött el hozzánk. „Imé a szűz fogan méhében és szül fiat és annak nevét Immánuelnek nevezik, ami azt jelenti: Velünk az Isten". Ezt hamisítottuk mi meg. Mondtuk és hitegettük vele magunkat, hogy „velünk az Isten". De azt, aki eljött, aki az Istent hozta, nem fogadtuk be. Jézus nélküli Istenünk van. Isten magát adta Jézusban, mi pedig magunk képzelünk el magunknak hitetlen és meg nem tért szivünk kedve szerinti Istent. Úgy teszünk, ahogy az ószövetségi nép, akikre ez volt a panasz: „Azzal ingereltek ők, ami nem Isten; hiábavalóságaikkal bosszantottak engem" (V. Mózes 32:21). „Velünk az Isten" — ez csak akkor valóság, ha mi az Istennel vagyunk, az egyetlen lehetséges módon: a Jézus Krisztusban való hit által. De ime, így lehetséges, ime a fölszabadulás útja nyitva van, a maga sorsát csak továbbrontani tudó ember odaadhatja ezt a sorsot az ujjáteremtő Jézus kezébe.

Ehelyett mi megpróbáltunk Jézus nélkül Istent képzelni el magunknak s tele vagyunk keserűséggel, panasszal, néha lázadással Isten ellen, hogy miért nem olyan, amilyennek mi szeretnénk. És ez a Jézusnélküli keresztyénség sohase kérdezi: vajjon mi olyanok vagyunk-e, amilyennek Isten szeretné? Mintha Isten volna a hibás, mintha Ő nem tett volna meg mindent és nem adta volna meg a teljes megoldást abban a Megváltóban, akit a szájunkkal tisztelünk, de a szivünk távol marad tőle.

Bűnbánatra hívnak a karácsonyi harangok. Békességre vágyik a szivünk s még tán imádkozunk is érte, de nem fordulunk oda ahhoz, aki megbékéltetne minket először Istennel, azután egymással, s fölszabadított életünket beállítaná az Ő országának szolgálatába.

R. A.

LELKÉSZ URAK!
PRESBITER TESTVÉREIM!

Nem mindegy az, hogy kivel csináltatjátok vagy hol vásároljátok a mi hitünkhöz és vallásunkhoz méltó kegyszereiteket. Mint őshagyar ref. vallású ref. kegyszerkészítő egyedül állok az országban és szakszerűen készítek a használati célnak megfelelő és ízléses kivitelű úrvacsorai kelyheket, kancsót, keresztelő- és kenyérosztó-tálat stb saját műhelyemben és tartok boltomban. Készítek továbbá ékszert, házasságkötési dobozokat, étkészleteket valódi ezüstből és ezüstözött bronzból stb.
Aranyozok, ezüstözök a törött ékszereket becserélem vagy megveszem.
Hittestvéreimet becsületesen kiszolgálom

KISS FERENC
ref. presbiter ötvösmüves tanár
BUDAPEST, IV. HARISBAZÁR 8.
Telefon: 384—447.

Református öntőde harangjai hívogatják templomba a híveket százötven év óta a Felvidéken

Kisgejőc, december hó.

Hosszú percekig egy lelket sem látni az utcákon. Az emberek a házakba menekültek a tél elől. Csak a kutyák vakkantanak néha fájdalmasat a kerítések mögül az idegenre, meg a kémények pipálnak kékes, szétömlő füstjükkel. Nesztelenül, pörögve hull a hó és puha vattába takarja a világot. Falu, kicsi falu a visszatért *Ung vármegyében.* Térképen hiába keresnénk, nem találnánk rá. A neve is furcsán hangzik: *Kisgejőc.*

Van azonban egy ősi dicsekedése ennek a felvidéki falucskának, ami nevezetessé teszi és különleges helyet biztosit neki a magyar községek sorában, s ez az, hogy *itt működik az ország leghíresebb harangöntő üzeme.* Látogatásunk egy kicsit tiszteletadás is, mert éppen most van százötven esztendeje annak, hogy az öntődében elkészült az első ércesen konduló harang.

Az öregek emlékei szerint hajdanában *lengyel és cseh harangöntők* vándoroltak a magyar Felvidéken. Egy-egy községben hosszabb időre letelepedtek, felvállalták a környék harangjainak elkészítését, aztán dolguk végeztével odébbálltak. Kisgejőcöt nagyon megszerették, mert *az egész Felvidéken ennek a határában találták a legfinomabb agyagot, amelynek minőségétől igen sokban függ a harangöntés sikere.* A gejőciek eleinte értetlenül figyelték az idegenek munkáját, de aztán egyre többen és többen akadtak közöttük, akik nem elégedtek meg a céltalan szemlélődéssel, hanem gondosan tanulmányozni kezdték az érdekes újszerű mesterséget. Később már olyan gyakran megfordultak a harangöntőműhelyben, hogy amikor a csehek más faluba költöztek, ők is kísérletet tettek a harangkészítéssel. Jóleső érzés melengette át a gejőci tanitványokat, amikor látták, hogy a *próba sikerült.* Ettől kezdve aztán végképpen kiszorultak az idegen mesterek a Felvidékről.

Öt harangöntő őrzi a gejőci ércvegyítés titkát

Ezt a ma is működésben levő híres harangöntőt pontosan százötven esztendővel ezelőtt, 1793-ban alapították. Eleinte a László-család tulajdona volt a műhely, majd öröklés foytán szállt *apáról-fiúra.* Ma Egry Ferenc földbirtokos, országgyülési képviselő birtokában van, aki az elmult trianoni esztendők alatt a felvidéki magyarságnak és a református egyháznak egyik köztiszteletben álló, harcos alakja volt. Az üzemet évtizedek óta maga vezeti és nemcsak idehaza, hanem *külföldön is őszinte elismerést szerzett harangjaival a magyar kézművesiparnak.* A nyersanyagnehézségek miatt pillanatnyilag nem dolgozik az üzem, hiszen köztudomású, hogy a háborús idők sohasem kedveztek a harangöntésnek.

Igy hát csak csendben ünneplik a gejőci mesterek a mai évfordulót. *Öten vannak még a harangműves dinasztiából,* akik ma sem hagyták el az ősi mesterséget: Kocsis György, Hudik József, Kálna Lajos, Kára Ferenc és Halada István. *Mindennap bebenéznek a műhelybe.* Egy kicsit tesznek-vesznek, aztán elmerengenek a multon, amikor a lázas munka ütemében naponként kerültek ki híres öntődéjükből a tisztaszavú, szebbnélszebb alkotások. *Nincs a Felvidéken templom, legyen azon csillag vagy kereszt, amelynek tornyába ne a gejőci református öntődéből szállították volna a harangot az elmult másfélszázad alatt.* De az ország más vidékén, sőt külföldön: Németországban, Franciaországban, Szerbiában, Görögországban is igen sok finommüvü alkotás hirdeti a felvidéki harangöntés dicsőségét.

A kisgejőci műhelynek egyébként külön találmánya az a nagyszabású *ingó készülék,* amelyet Egry Ferenc a század elején szabadalmaztatott. Ennek a csapágyas felszerelésnek az a jelentősége, hogy ennek segitségével *egészen kisméretü toronyba is el lehet helyezni a nagy harangokat,* a nélkül, hogy azok a tornyot megrázkódtatnák. Az ilyen készülékkel ellátott harangok meghúzásához aztán csak *kis erő* szükséges. A kisgejőci műhelyből kikerült harangokat mind ezzel a magyar találmánnyal látták el, s amikor ennek gyakorlati előnyeit egész Európában felismerték, *egymásután kezdték átszereltetni a gejőci minta szerint a leghíresebb templomok harangjait is.* Igy a kisgejőci ingó készülékkel működtetik mindmáig többek között a budavári koronázó főtemplom, a bécsi Szent István székesegyház és a drezdai székesegyház harangjait is.

A harangöntés mesterségének műhelytitka felől hiába érdeklődünk a gejőci mestereknél, *nem hajlandók eláruli semmit ebből az ősöktől örökölt sajátos tudományból.* Annyit hangoztatnak csupán, hogy más nagyobb üzemek, fővárosi gyárak adhatnak tetszetősebb külsőt, díszesebb cirádákat gyártmányaiknak, de *olyan kellemes hangú, tiszta csengésű harangot sehol sem tudnak előállitani Magyarországon, mint itt, Kisgejőcön.* Ellesett szavak szerint ennek titka a harangércek, *a vörösréz és ón vegyitésének különleges arányától függ.* A harangfal vastagsága, a harangok nagysága adja meg ugyan a harang színét, amit a *harang szivének-lelkének* tart a magyar nép, az egyesegyedül *a réz és az ón* vegyitési arányától függ. És a kisgejőci mesterek büszkék arra, hogy ezt a vegyitési titkot megőrizték, mert az országnak ebben a legrégibb öntődéjében százötven év multán is ugyanabból az ércvegyülékből készitik a harangokat, mint amilyenből a harangöntő ősök csinálták.

Hogyan öntik a harangot?

A harangkészités módján a modern idők sem sokat változtattak. Ma is ugyanazokkal az eszközökkel és eljárásokkal készülnek a harangok, mint századokkal ezelőtt. Legelőször is szalmával kevert agyagtéglákból összeállitják a leendő harang magját. Ennek alakja adja meg a harang belsejét, öblét. A magot előbb finom, nedves hamuréteggel kenik be, majd pedig erre *olyan vastag agyagot raknak, amilyen vastagra a harang ércfalálát terjeszteni akarják.* Az agyagrétegre viaszból ráragasztják a megrendeléskor kivánt *diszitéseket és felirásokat,* majd újabb agyagréteggel teljesen befedik ezeket a viaszdiszitéseket. Ezt a második agyagréteget *köpenynek* nevezik és kötelékekkel tartják szilárdan össze. Az igy megformált agyagharangot kiszárítják, s ennek következtében a viasz elolvad, s ha a köpeny alatti agyagréteget eltávolitják, a kopeny belsejében megmarad az egész harang külső falának a negatívja a diszitésekkel, felirásokkal együtt. A forma ezzel el is készült, az esetleges hibákat kijavitják rajta és a köpenyt a magra visszaerősitik. Ezután alul agyaggal fojtón elzárják és az egészet az olvasztókemence előtt levő öntögödörbe állitják. Az agyagharangot beföldelik és a kemencéből *egy csatornán elvezetik az olvasztott ércet a harang fején át a formába.* Ha az öntvény megmerevedett és lehült, a köpenyt és magot eltávolitják és a harang testét reszelővel, esztergályozással megtisztitják, müvészien kicsiszolják, azután állványra teszik és hangvillával kipróbálják. A próba hosszú ideig tart és bizony *néhány kis gyürüt is le kell vágni az alsó peremből, mig a kivánt hangot megkapják.*

Igy készül a harang, s igy készült el az a kettő is, amelyik a *háború kitörése óta vár elszállitásra kint az udvaron.* Egy felvidéki kisközségbe rendelték mind a kettőt, de már nem lehetett elszállitani. *„Zárolták" a harangokat.* S most ott függnek az állványokon hangtalanul, némán. Várják azt a boldog pillanatot, amikor a háborúk zaja elcsitul és *ők első szavukkal is messzehangzón hirdethetik majd a békességet.*

Hegyi József

Bundák, bolerók, rókák Izléses forma, finom kivitel, nagy választék
Somogyi szűcsmester szőrmeszalónjában
V., Kossuth Lajos-utca 13. (Félemelet)

Siessen megvenni. Elkészült
a karácsonyi gramofonlemez
dr. Ravasz László karácsonyi imádsága
Kóréh Endre karácsonyi éneke
Még korlátolt számban kapható a Kálvin-téri lelkészi hivatalban: IX., Kálvin-tér 7. **Ára: 16.- P.**

EINO LEINO VERSEIBŐL

Finnből fordította: Kodolányi János

SIRVERS

Nyugtalan az ár, hullám hullámra csapdos,
csupán az Óceán szépséges és hatalmas.
Aludj, ár, a tenger ölében.

Szaladgál a szél és száll a levél.
Boldog csak az, ki a völgybe leér.
Aludj, levél, a völgy ölében.

Elalszik a csillag, ha tűz a Nap ismét.
Nem húnyt el örökre, ki távozott innét.
Aludj, csillag, a Nap ölében.

OLYAN JÓ ÁLMODNI...

Olyan jó álmodni, hogy egyszer
újra éljük az életet.
Nagyszemű lányka leszel, édes,
én meg nevető, vig gyerek.

Olyan jó álmodni, hogy akkor
együtt lát nőni a falunk,
kéz a kézben futunk a téren
s erdőn-mezőn csatangolunk.

Olyan jó álmodni, hogy egymást
szeretjük és ha bánat ér
egymás könnyén vigasztalódva
szivünk nyugalma visszatér.

A világ nem szakit el minket,
sem bűn, sem bánat el nem ér.
A legény ifjú és hatalmas,
a mátka tündöklő fehér.

A vőlegény rendez a házban,
hogy odavigye szép szüzét
s a szüzecske ablakban ülve
dalol és várja, hogy vigyék.

Olyan jó álmodni, hogy egyszer
ó, egyszer történhet csoda
és ketten együtt élünk még mi,
ahogy nem élhettünk soha.

ÉJI DAL

Mondd, mikor pirkad az a reggel,
amelyen könnyen ébredek?
Mondd, mikor száll le az az alkony,
amely majd vigan eltemet?

Ne félj! Nem sírok. Éveken át
be sok álmot láttam pedig.
És hittem is szép álmaimnak
és mégsem sirtam évekig.

És újban hittem, mikor láttam,
hogy egy-egy álmom messze hagy,
de álmaimnak legszebb álma
te voltál — s a végső te vagy.

KÉT FA

Ott a parton két nyárfa áll.
Egymást nézik mióta már!
Ölelkezni szeretnének,
mégis, össze sohsem érnek.

Vágyó lombjuk leng a szélben,
nem használ nékik a szél sem,
s hiába zúg a vihar is...
Tövük körül sír a haris.

Lelkük egymás felé loboq,
mégsem lehetnek boldogok:
bilincs köti őket alant.
Gyászukról búg a vadgalamb.

Felőlük azt fújja a szél,
madaruk is arról beszél,
hogy milyen kín, mily gyötrelem
a reménytelen szerelem.

Száz öröme van a nyárnak,
s ők csak a fejszére várnak,
s boldog lángként égbe szállva
egyek lesznek a halálba.

Bódás János

ORGONA-HARMONIUMOK
nagy választékban
Sternberg
Hangszergyár **RÁKÓCZI-ÚT 60.** Kérjen árjegyzéket

Egri Ferenc,

bartai

Kisgejöc 1888-

tól

irod

i

Kovács Harang

63. l.

Baktai Egry

Ferenc

harangöntö

l.

Kovács Harang

183. 1.

Ö. Sistom: 1834-11.
M. Muzeum-Könyvtár 32.

IV. Muzeum-körút 35.

Telefon: 1-854-11.

Budapest, 1939 május 4, csütörtök

8 ÓRAI ÚJSÁG

6 fillér

XXV. évfolyam | Főszerkesztő: Bethlen András | Főmunkatárs: Dr. Kertész Róbert | 75. szám

A zsidótörvény életbelép a választásokra

Sürgősen készül a közjogi szakasz végrehajtási utasítása — Az utolsó interpellációs nap a Házban

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A magyar belpolitikai életnek régóta nem volt olyan jelentős hete, mint a mostani. Ma délelőtt összeült a képviselőház, hogy *kimondja az utolsó szót a zsidójavaslat ügyében s így a javaslat közjogi részére vonatkozó végrehajtási utasítás már a legközelebbi napokban megjelenik*, a törvény többi részére pedig egymás után adják ki részletekben a végrehajtási utasítást. A mai nap fontos politikai eseményei közé tartozik gróf *Teleki* Pál miniszterelnöknek a képviselőház feloszlatásával kapcsolatosan folytatott többrendbeli tanácskozása.

A miniszterelnök 11 órakor a képviselőházból a Várba hajtatott és kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzó előtt.

A kormányzói kihallgatás után nyomban *visszatért a képviselőházba*, ahol a kormány tagjai

rendkívüli minisztertanácsra

ültek össze. A rendkívüli minisztertanács *a házfeloszlatás és a kiírásra kerülő választások kérdésével foglalkozott*, de előzőleg gróf *Csáky* István külügyminiszter *tájékoztatta a kormány tagjait a berlini tárgyalásokról.*

Délután a képviselőház külügyi bizottságában számol be a miniszterelnök, illetve a külügyminiszter az időszerű külpolitikai eseményekről, elsősorban a római és berlini látogatás eredményéről, holnap pedig a felsőház külügyi bizottságát tájékoztatják a helyzetről.

Minden jel arra vall, hogy

holnap sor kerül a képviselőház feloszlatására, pünkösd körül lebonyolítják az általános képviselőválasztásokat és június közepén már az új képviselőház tárgyalja az indemnitást.

Harci készülődés

A kormánypárt helyiségében rendkívül élénk élet uralkodik, mindenki a választási harcok előkészítésén fáradozik, vagy azért, hogy hivatalos jelöltséget kaphasson, vagy pedig a központi gépezet részeként dolgozik a kormánypárt érdekében. Az első plakátokat már ki is ragasztották és ezzel

megindult a nagy plakátháború,

amelyik az új választójogi törvénynyel eddig még nem látott mértékben fog fokozódni.

Tegnap este a pártban *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter vezetésével

szigorúan bizalmas értekezletet tartottak,

amelyen az egyes megyék lajstromos és egyéni kerületeinek *hivatalos jelöltjeiről*, részben pedig *a választások „sikeres" lebonyolítása érdekében kiadandó rendelkezésekről volt szó.* A tanácskozás, amelyen a főispánokon és a pártvezetőkön kívül több államtitkár is résztvett, a késő éjszakai órákig tartott. Amint azt a *8 Órai Ujság* már jelentette,

a hivatalos jelölt-lista igen nagy meglepetéseket tartogat a párt többségének.

mert aránylag csak nagyon kevesen jutottak abba a szerencsés helyzetbe, hogy a hivatalos jelöltlistán első helyen állhassanak. A hivatalos listát ma este mutatják be gróf *Teleki* Pál miniszterelnöknek, aki a végső döntést magának tartotta fenn.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt szinte kizárólag a jelölésekről és a választási esbetőségekről tanácskoztak a képviselők.

A MÉP végleges jelölései

Kormánypárti részről kapott értesülésünk szerint a következő jelölések véglegesek:

Pestmegye (észak), listavezető: Darányi Kálmán.

Pestmegye (közép), listavezető: Marton Béla.

Pestmegye (dél), listavezető: gróf Teleki Mihály földmívelésügyi miniszter, aki fellép a kiskunhalasi egyéni kerületben is.

Szeged: Listavezető: gróf Teleki Pál miniszterelnök.

Somogymegye. Listavezető: Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, a második hely *Bárczay* Ferencé.

Zalamegye. Listavezető: Darányi Kálmán és gróf *Esterházy* Móric.

Hajdumegye. Listavezető: Tasnády-Nagy András igazságügyminiszter.

Győrmegyében még nem tudtak posszibilis listavezetőben megállapodni, ezért ideiglenesen a Független Kisgazdapártból kilépett és eleinte a diktatúrás nyilas-pártokkal tárgyaló, de később kormánypártivá lett *Láng* Lénárd szerepel a vezető helyen.

Biharmegyében és Debrecen városában listavezető: báró Vay László.

Csongrádmegye. Listavezető: *Bonczos* Miklós belügyi államtitkár, *Várady* László. Bonczos Szentesen is fellép.

Pécs listavezetője az eddigiek szerint *Imrédy* Béla, aki Vácott is jelöltséget vállal.

Szabolcs megye listavezetője *Ujfalussy* Gábor. *Bácsbodrog megye* listavezetője *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, aki Baján is fellép.

Heves megye listavezetője *Ivády* Béla és *Mayer* János.

Az ellenzék készülődése

A keresztény nemzeti függetlenségi párt és a frontharcosok ellenzéki csoportjainak közös listáján a budapestkörnyéki kerületben a listavezető *Chikán* Béla polgármester lesz. Szombathelyen most is fellép *Halla* Aurél, a kerület jelenlegi képviselője. Vele szemben állítólag *Kunder* Antal kereskedelmi miniszter lesz a hivatalos jelölt.

Szegeden közös listával indul a Független Kisgazdapárt és a Keresztény Nemzeti Függetlenségi Párt.

Ezt a listát *Eckhardt* Tibor és *Shvoy* Kálmán vezetik. De fellép Szegeden újra *Rassay* Károly, országos szabadelvü párti programmal, a szociáldemokraták listáját pedig *Kétly* Anna vezeti. *Csanád megye* kisgazdapárti listájának *Eckhardt* Tibor lesz a vezetője, emellett fellép szülővárosában, Makón is. *Gyomán* a kisgaz-

dapárti *Andaházy-Kasnya* Bélával szemben *Horváth* Géza ny. ezredes, MÉP-párttitkár lesz a hivatalos jelölt. *Debrecenben* a független kisgazdapárti listát *Vásáry* István volt polgármester vezeti.

Gróf *Sigray* Antal különböző ellenzéki listákra hívják, de a helyzet most úgy áll, hogy *a kereszténypárt vasvármegyei listavezetője lesz* és ezenkívül valószínűleg fellép a vasvári egyéni kerületben is.

A mai ülés

A képviselőház folyosóin az ülés megkezdése előtt ma csak a választásról beszéltek a képviselők. Mikor tíz óra tájban gróf *Teleki* Pál miniszterelnök megjelent a jobboldali folyosón, *a kormány tagjai nagy tapssal fogadták.*

Néhány perccel tíz óra után nyitotta meg az ülést **Darányi Kálmán** elnök. Az ülésen a kormánynak majdnem valamennyi tagja jelen volt. Késve jött be a terembe **Keresztes-Fischer Ferenc** belügyminiszter, akit előzőleg már szólásra hívott fel az elnök.

Igy elsőnek **Hóman Bálint** kultuszminiszter állott fel és benyujtotta a külföldi magyar intézetek működéséről szól jelentést.

Gróf Teleki Mihály földmívelésügyi miniszter a mezőgazdasági kamarák számának és működésének újabb szabályozásáról szóló rendeletét nyujtotta be.

Közben bejött a terembe Teleki Pál miniszterelnök, akit a képviselők nagy éljenzéssel fogadtak, de a miniszterelnök kezével intett, hogy hagyják félbe az ovációt.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter beterjesztette ezután a képviselőválasztói kerületek új beosztásáról szóló miniszteri rendeletet és kérte, hogy előzetes tárgyalás és jelentéstétel céljából adják ki a közigazgatási és közjogi bizottságnak.

A Ház ezután áttért a zsidójavaslat módosításainak tárgyalására.

Makkai János előadó kérte, hogy az egyeztető bizottság által elfogadott módosításokat fogadja el a Ház.

Az első szakaszhoz **Rupert Rezső** szólalt fel, aki hivatkozott arra, hogy a kultuszminiszter Székesfehérváron azt mondotta, hogy ettől várják a tanult keresztény ifjúság elhelyezkedésének biztosítását, de nem mondta meg, hogy mi lesz az iparos, kereskedő és földmives ifjúsággal.

Malasits Géza felszólalásában hangsúlyozta, hogy a törvény nem hozza meg a kívánt eredményeket. Hóman Bálint vasárnapi beszédében részletesen szólott a zsidótörvény áldásairól, de *sem a munkásokról, sem a falusi lakosságról nem beszélt.*

— *Nem igaz, olvassa el a beszédemet!* — kiáltotta közbe **Hóman Bálint** miniszter.

Malasits Géza: Négyszer is elolvastam a beszédét, de mégsem találtam benne olyant, ami a munkásokra, vagy a falusi lakosságra vonatkozna.

Ezután az

elnök Rassay Károly indítványára szavazást rendelt el.

— *Valljanak szint, akik mellette szavaznak!* — kiáltotta **Rassay Károly.**

A többség elfogadta az első szakaszt, majd vita nélkül a 26. és 27. módosított szakaszokat is.

A szavazás után az elnök enunciálta, hogy a törvényjavaslatot az alkotmányos eljárás céljából a miniszterelnökhöz juttatja el. Megállapították a Ház holnapi munkarendjét: ülés délelőtt 10 órakor, napirend: mentelmi és számvizsgálóbizottságok jelentéseinek tárgyalása.

Fél tizenegykor

a Ház áttért az interpellációkra.

Az első hat interpelláció elmaradt és a nap első interpellációját **Rupert Rezső** mondotta el a visszacsatolt terület önkormányzatának és választójogának visszaállítása tárgyában.

Kérte a kormányt, hogy *szüntessék meg a corpus separatumot, mert az már teljesen feleslegessé vált.*

— Miért helyezik ezt a területet más minisztérium alá, — folytatta Rupert Rezső, — és miért más ott az elbánás, mint az ország egyéb részeiben? Különös, hogy a visszacsatolt részek lakossága más közjogban részesül, mint az anyaország és nem vehetnek részt sem a saját autonómiájuk kialakításában, sem pedig nem élhetnek a képviselői választói jogosultságukkal sem.

Ezután **Rupert Rezső** a visszaitélt területeken tapasztalható jogsérelmek és szerzett jogokat is sértő jogelvonások tárgyában intézett interpellációt a miniszterelnökhöz.

Sulyok Dezső a felvidéki képviselők jogállása ügyében interpellál és azt fejtegeti, hogy

a Ház feloszlatása esetén a 16 felvidéki behivott képviselőnek a a mandátuma is megszűnik.

Részleges feloszlatást a magyar közjog nem ismer. A felvidéki képviselők behívása csak erre az országgyűlésre szól és ha újból be akarnák őket hívni, külön törvénnyel kell erre a felhatalmazást megadni.

Lapunk zártakor az ülés tart.

A fiumei kikötő fejlesztéséről tárgyalt az olasz-magyar bizottság

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A fiumei kikötő fejlesztésére alakított olasz—magyar szakértőbizottság legutóbb Fiumében több magyar kiküldött részvételével ülést tartott, amelyen *különböző vasuti, hajózási és átrakási, valamint külkereskedelmi kérdéseket vitattak meg.*

A tanácskozáson örömmel állapították meg, hogy Fiumének sikerült régi forgalmát megtartania és ebben *vezető szerep jutott a mgayarországi forgalomnak.*

A 36-os bizottság ülése

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Ma déli 12 órakor ülést tartott a 36 tagu országos bizottság, amelynek két kormányrendeletet mutattak be utólag az áralakulás hatályosabb ellenőrzéséről és a védettség hatályának további meghosszabbításáról, ezenkívül tárgyalták a cukorrépatermeléssel és a cukorgyártással kapcsolatos kérdések szabályozásáról szóló kormányrendeletet.

ÜZLETÁTHELYEZÉS!
Hölgyek figyelmébe! **Török Leoné fűzőszalonját** a mai nappal Rákóczi-ut 27 alól
Rákóczi-út 14 alá helyezte át.

Ahol két előadás között kétezer év telt el.

Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a Délibáb legújabb számában. Ez a ragyogó hetilap nagy terjedelemben jelent meg. Pompás illusztrált rádióműsorokat, egyfelvonásos színdarabokat, premierbeszámolót, színházi pletykákat, divattudósításokat, szépségápolási fejezetet, nagyszerű filmrozatot és több mint száz szebbnél szebb képet talál az olvasó a népszerű hetilapban, amely eredeti felvételekben, érdekes képekben számol be a színház, film és rádió összes új eseményeiről.

Ára 20 fillér.

Uj államblokk alakul:

a Balkánszövetség együtthalad az előázsiai négyesszövetséggel

Belgrád, május 3.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósítása)

A Politika isztanbuli jelentése szerint ottani politikai körökben

nagy jelentőséget tulajdonítanak

a most lezárult teheráni értekezletnek, amelyen az előázsiai négyesszövetség tagállamainak — Törökország, Irak, Iran és Afganisztán — külügyminiszterei vettek részt. Török politikai körökben a Balkánszövetség és a szadahabadi egyezmény aláíró hatalmainak egységes politikai fellépéséről beszélnek.

A két államcsoport 90 millió ember tömbjét alkotja

és ennek a tömbnek az együttműködése Törökország szerepét az európai politikában jelentékenyen emeli.

Harangok találkozója a Nemzetközi Vásáron

Szép mesterségéről beszél a harangöntők nesztora

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A Budapesti Nemzetközi Vásár tengernyi látnivalója között az idén feltűnően sok a harang.

A főkapuval szemben a felvidéki pavillon előtt áll egy hatalmas harang, amely baktai *Egry* Ferenc gejőci harangöntőmester remekműve.

A 76 esztendős Ferenc bácsi zsinóros magyar ruhában, hófehér, kifent bajuszával büszkén nézi harangját, amely, saját bevallása szerint,

a háromezredik mesterműve.

— Tudja, öcsémuram, — magyarázza, — Isten segítségével ötvennyolc éve folytatom ezt a mesterséget. Tizennyolcesztendős voltam, amikor megnősültem és attól kezdve önállóan dolgoztam. De már kis gyermekkorom óta benne élek a harangöntőmesterségben, hiszen az apám és nagyapám is harangöntőmester volt.

Feljebb tolja homlokán fekete kalapját, elnéz a messzeségbe és úgy idézi fel a régi emlékeket:

— Azelőtt a harangöntésből nemcsak, hogy meg lehetett élni, hanem még vagyont is lehetett szerezni. *Nekem is sikerült több mint kétezer holdat összegyüjtenem.* Azonban jött a rossz világ, jött a háború és ez a borzalmas elmult húsz esztendő.

Minden nap vártuk, minden órában imádkoztunk érte, hogy ismét magyarok lehessünk.

Engem a vagyonom miatt és mert az ottani emberek bizalmát élveztem, megválasztottak szenátornak. *Erre a politizálásra,* — itt hamisan hunyorít egyet, — *ezerötszáz holdam ment rá.* De nehogy azt higyje, hogy mint szenátor jól éltem. Bizony, *sokat mesélhetnék a cseh börtönökről is, mert azoknak nem egyszer voltam a lakója.*

Közben dél lett és megkondult a hatalmas nagy harang, hirdetve, hogy ismét magyar területen magyarokat hív imádságra.

De nemcsak a „gens fidelissima" harangja jött el a Vásárra, hanem az „urbs fidelissima" csengő hangja is messze száll a Vásár felett. *Seltenhofer* Frigyes soproni harangöntő-mester is elhozta a legújabb harangjait, amelyek a monori protestáns templom tornyába kerülnek.

A soproni cég is több mint százesztendős multra tekint vissza és a Seltenhofer-családban is apáról fiúra szállott a harangöntő mesterség. Itt tudjuk meg, hogy

a harang mai árfolyama kilogrammonként 4 pengő,

amelyhez még 50 fillér jön a húzószerkezetért. Még azt is elárulták, hogy a harang anyaga 78 százalék vörösréz és 22 százalék banka-ón. A harang hangja a fal vastagságától és az öntéstől függ és éppen ebben van a harangöntőmester művészete, hogy ezeket összeegyezteti és a megrendelt hangot tökéletesen kihozza.

De a budapesti harangöntőmesterek is képviseltetik magukat. Itt látjuk *Szlezák* László aranykoszorús mester és fiának, *Szlezák* Rafaelnek remekműveit, a hernádnémeti katolikus templom számára készült *több mint ötmázsás hatalmas nagy harangot,* a fityeházi 407 kilós és 241 kilós, a bácsalmási 247 kilós, a lábatlani 130 kilós és rákoscsabai 124 kilós harangokat. Amint hallottuk, többek között most készíti a kiskanizsai ferencesek zárdájának az 1189 kilós hatalmas nagy ércharangját.

Minden reggel, délben, este megkondulnak a harangok a Vásárban, megkondul a felvidéki nagyharang, a soproni mester harangja és velük együtt szólnak a budapesti öntésű harangok is. A Vásáron találkozót adott egymásnak nemcsak a megnagyobbodott országnak minden embere, hanem eljöttek a harangok is, hogy hírül adják az örömet, a Felvidék visszatérését.

*

A Nemzetközi Vásár nagy élénkséget idézett elő az előkelő belvárosi üzletekben. Körsétánk alkalmával *Galambos selyem- és szövetház,* Ferenciek tere 4. sz. alatti szép kirakataival vonta magára a figyelmet és betérve az üzletbe, a nagy sürgés-forgás ellenére is oly udvarias kiszolgálásban van részük a vevőknek, amilyen csak e közismert cégtől elvárható. Káprázatos mennyiségben láttunk Imprimé selymeket, Twill nyakkendőselymeket, könnyű nyári szöveteket olyan olcsó árban, hogy nem csodálkozunk az üzlet nagy forgalmán.

A Nemzetközi Vásár

látogatóinak szíves figyelmét felhívjuk arra, hogy az Elektromos Művek pavillonjában, mivel a háziasszonyok részéről nagy érdeklődés tapasztalható a villanysütők üzeme iránt, naponta délelőtt 10—12 óra és délután 4—6 óra között a következő sütési bemutatókat tartják: Kedden túrós-béles, szerdán vajas-táska, csütörtökön burkifli sütését mutatják be. Ezenkívül egész nap különböző házi-süteményeket sütnek.

Egry Ferenc

Pesti Napló képes
mell.
1939. jul. 2.

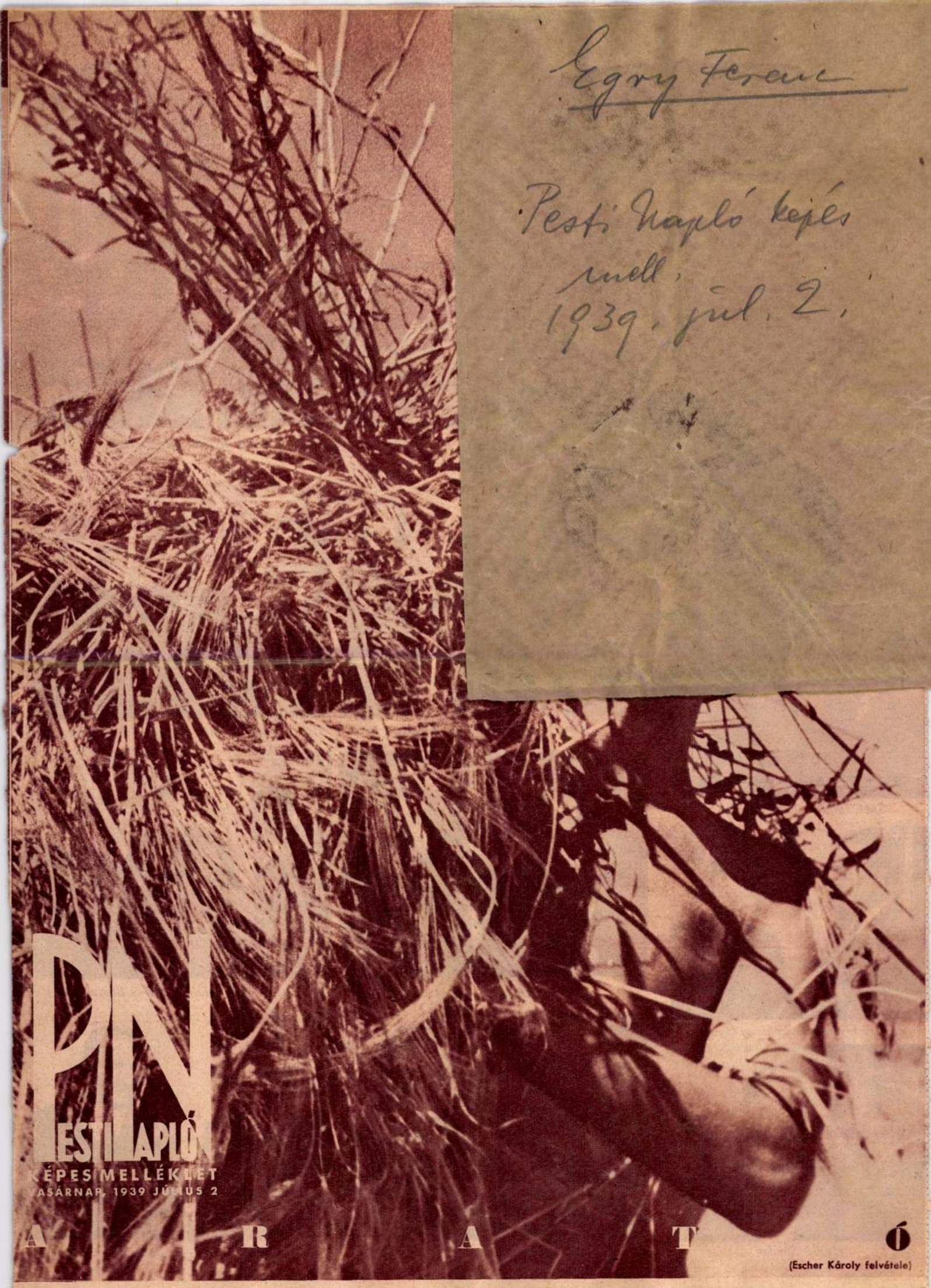

PN

PESTI NAPLÓ

KÉPES MELLÉKLET

VASÁRNAP, 1939 JÚLIUS 2

ÁRAT 6

(Escher Károly felvétele)

Bevonultak a Házba a Felvidék és a Kárpátalja képviselői

A Felvidék és a Kárpátalja képviselői bevonulnak a Ház üléstermébe

Bródy András a folyosón

Spák Iván és Hajovics Péter

Zsegori György és Földessy Gyula

Csuha Sándor

Hokky Károly, Korláth Endre és Hápka Péter

Haulik György, Papp Mihály és Prokopecz József

Demkó Mihály és Tost László

Pintér Béla, Király József és Bogsay János

Egri Ferenc és Kadlec Antal

Homicskó Vladimir és Bencze György

Forgó-Szinpad

A Forum ujdonságából, a „Szerelmes századok"-ból

Pilótacsere egy californiai távrepülési rekordkisérlet közben

Egry Ferenc
harangöntő

Vasárnapi Ujság
az Uj Magyarság
képes mell.
1939. jan. 29.

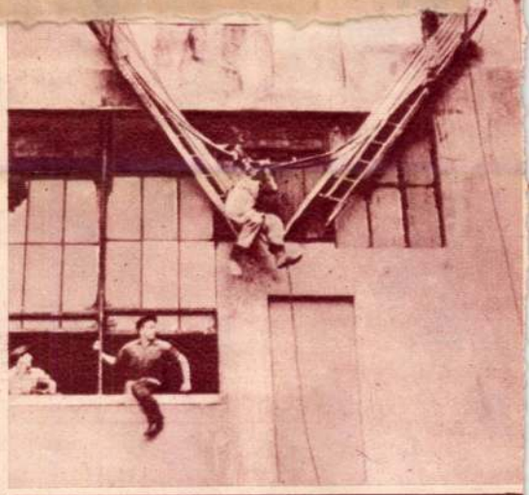

A fotoriporter bravurja: egy ház festése közben leszakad a palló a munkások alatt. (Mindketten szerencsésen megmenekültek)

Miss Dorothy Lloyd George, a volt miniszterelnök szinésznő leánya, falusi birtokán kipróbál egy traktort

Készül a harang

EGRY FERENC VOLT RUSZINSZKÓI SZENÁTOR MŰHELYÉBŐL

Egry Ferenc (×) kiüti a kemence dugóját

1.

3.

2.

1. A formákat kiássák,
2. csigákkal felemelik,
3. lefejtik a külső burkot,
4. eltávolítják a belső burkot és a „magot"
5. Tiszta „cé!"

4.

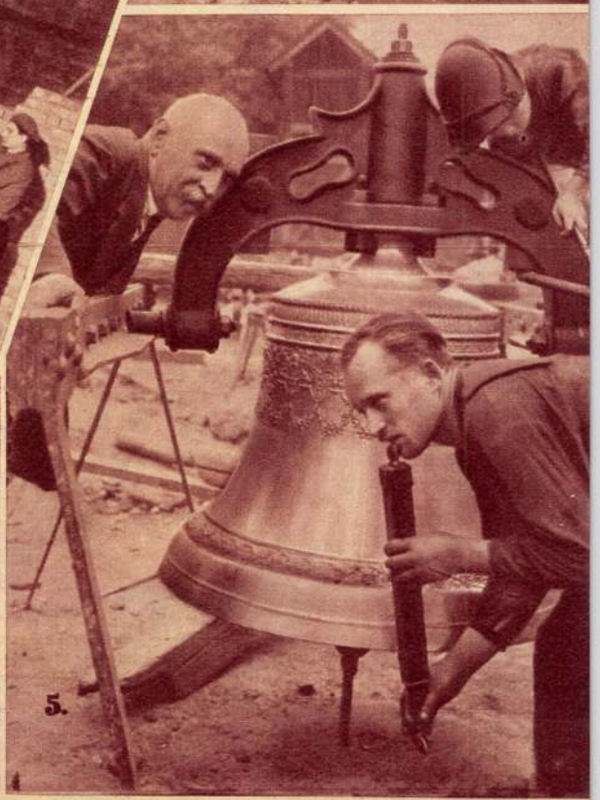

5.

Téli vásár Budán
Január 21–30-ig
Hihetetlen olcsó árak!
Elsőrendű minőségek. Több ezer méter maradék
Fábián József divatházában
I., Krisztina-körút 8—10, Széll Kálmán-tér sarok

dákat fecskendővel egyre öntözni kell, nehogy kigyulladjon az épület — s mint valami habos szappanlé bugyborékol, hólyagzik odabent a harang forró anyaga. Dorongokkal kavarják s a dorong szemvillanás alatt lángra lobban. Ropog, mintha harapná valami roppant állkapocs.

„No kezdjük, fiúk!

Hat óra van este, a szétfolyó ónkockák is beleloccsantak már az izzó áradatba s akkor jön *az öntés*. A munkások seprővel, fujtatóval az érc csurgóit takarítják, mert olyannak kell azoknak lenni, mint a patyolat, hogy semmi salak ne legyen a harangban s akkor, mikor a pokoli izzás a tetőfokán áll, *Egry* Ferenc egy hosszú vasrudat vesz a kezébe, ráilleszti a kemence dugójára, mellette a fia, akié ez az üzem itt tulajdonképpen, *Egry* Ödön, (mert neki csinálta az apja ezt a pesti harangöntödét, az övé a gejöci) s az öregúr szinte áhitatosan vezényel:

— *No, kezdjük, fiúk!*

Az egyik munkás hatalmas kalapáccsal rásujt a rúd végére, a kemence dugója leszakad *s az eggyé olvadt két fém, réz és ón kizúdul a nyíláson harsogva és vakítva, mint valami izzó iszap.* A csurgás töve zöld és aztán hófehér. Zuhogva tör lefelé a csatornán, a vájt öntőcsészékbe ér s azután kortyogva nyeli el a földbe temetett forma, mintha forró kortyokat inna egy roppant torok. Pár percig csak ez a mély kortyogás hallatszik, a szelelőlyukak fujnak, valaki izzó vasat tart a gázkivezető cső fölé *s a cső szájából mintegy két-arasz magasra lobban a kékes gázláng.*

Azt hittem, hogy ez lesz a munka leghosszabb része *s alig tartott öt percig az egész. Öt perc alatt elkészült a fényeslitkeiek három harangja.*

S míg az öregúr ott áll és bámul bele az izzó tűzfolyóba, az egyik munkása félrehúz.

— Micsoda egy ember ez, uram! Mikor most az ősszel a felkelők ott húzódtak meg a nagygejőci erdőben, egy nap belopakodott hozzánk az egyik. Szakállas volt, sovány s azt mondta az öregúrnak: *„Feri bácsi, nagyon éhezünk!"* Akkor ő *összeszedett minden ennivalót s kihordta, meg kihordatta nekik.* Másnap jöttek a csehek — valaki besúgta nekik — kérdezték az öregurat, igaz-e s ez *egy szóval se tagadta.* No másnap, ahogy szántott kint a földön a traktorral, autón mentek ki érte a cseh katonák, lefogták, vitték Ungvárra s míg a csehek ki nem takarodtak, ott is raboskodott. De mikor kiszabadult, *a nép még a kabátját is csókolta neki. Mert az apánk volt húsz éven át!*

S mikor búcsúzom s megyek, az öregúr egy hatalmas kalapáccsal a kezében ott áll már a két diósgyőri harang mellett s utánam kiált:

— Hallgasd meg távolról is, hogyan szólnak!

Fölemeli a kalapácsot s megvágja a harangokat. Egyszer, kétszer, sokszor, hogy a terem csupa búgó zsongás, a ködös estében, ködös életben, ködös valóságban elkísér a hang még sokáig s kísér egy mosoly, az öregúr mosolya, a hetvenhat éves *Egry* Ferencé, amint a pöröllyel zuhálja a harangokat s nevet, nevet s a zúgó hangokban, a fényes nevetésben minden vonása megfényesedik Mert az életére engedi a lüktető zengést, a bongó harangszót, mert játszik boldogan és átszellemülve ez az érc lelkébe szerelmes ember.

D. S.

Nyárfa és husleves

Ugye, mindenki tudja, mily naív Amerika? A naponként egy emelettel magasabbra húzott házak, gyermekes nyilatkozatokat tévő polgármesterek, a futószalagon előállított viaszszerű szépségek és híg művészi események — az egész panoptikum csak úgy dönti magából a nekünk szokatlan, üde naivitást. Annál érdekesebb a kérdés, milyenek lehetnek e rózsaszínű világnézettel embertelen arányokra felpumpált luftballonvilágban a filozófusok? A filozófus ugyebár gondolkozik a lét alapvető kérdéseiről. S miről gondolkozik az amerikai filozófus? Sietek elárulni, hogy a jelenlegi amerikai életfilozófiának, a jelek szerint, elmélyülés helyett inkább „ötletei" vannak. Az ötlet, a „gage" tipikusan amerikai dolog, alapja az egész újvilági életnek, minden businessnek és minden sikernek. Egy jó ötletre vagyonnal felérő előleget ad a 147-ik emeleti irodában az íróasztalnál is kalapban ülő elnök. A kaliforniai filmgyártás nélkülözhetetlen és pazarul fizetett tényezői a „gageman"-ek, ötletemberek, akik a felvétel alatt fent a levegőben egy hosszú deszkapallón sorban ülnek, mint verebek a sürgönydróton, és a jelenet forgatása közben, ha valamelyiküknek új ötlete támad, elordítja magát, hogy „stop" és bejelenti elképzelését. Ezek az ingujjra vetkőzött, rágógumit rágó urak súlyos pénzekért ötlenek fenn a deszkapallón, mint a korszerű művészetnélküli művészet csodatyúkjai.

Úgylátszik, az ötletre épült világ filozófusai is kénytelenek tudományukban a tip-et érvényre juttani, s életbölcseletük ilyenformán kissé a lófuttatás mintájára intéződik el. Bődületes dolog, persze; de azért figyeljünk csak oda, e módszer éppen bárgyúságával mintha a teóriák légnemű magasságából közelebb jutna a valóságos, mindennapi, keddi és szerdai amerikai élethez, s e bölcseletből ha nem is kerekedik filozófia, de lesz belőle egy nagyon érdekes, afféle egészségügyi tanácsadás, tekintettel a hasfájásra és a makacs lábbütyökökre...

J. W. Pile vancouveri társadalomfilozófus úrnak van egy ilyen jó tipje, melyet a pompás, fényezett papirosú magazinba írt le, többek között emígy: „... Magamon próbáltam ki teljes eredménnyel, — írja. — Én is a nagyvárosban éltem s az általánosan jellemző körülmények: az eszeveszett tempó, az oly sok emberrel való kényszerű, fárasztó érintkezés, a sorstört emberek látványa, a világveszedelmeknek már a levegőben is érződő erjedése, az emberi elfogultság elhatalmasodása és szerte a zilált napirendbeosztások, ezek az én életemet is megmérgezték, szervezetem működését megbontották, s alapvető eredményeként: az étkezésemben mindegyre kevesebb örömöt leltem. Már pedig állapítsuk meg, hogy az étkezésvágy csökkenésével egyenes arányban pusztul az emberben lelkileg is az életigenlés. A dolog gyomoridegességgé fajult, éreztem, hogy sürgős változtatással kell segítenem magamon. Elgondolásaim összegezéseképpen vidékre költöztem, egy faluba. A gyomrom számára kellett egészen új idegműködésre ösztönző helyzetet teremtenem... Egy kunyhóban laktam, közelében zöldfűvű, sásos nyáreleji rét, kis patakkal s a patak partján óriási nyárfasor. Fenségesen nyugalmas természeti kép volt ez. Azt tettem: minden nap sajátkezűleg levágtam egy tyúkot (soha ilyet nem csináltam, de most megtanultam), magam főztem ki levét, s az erős tyúkhúslevest lent a réten, a patak partján, egyik nagy, suhogó nyárfa tövében tálaltam fel. Aztán lassan szürcsöltem az aromás levest, a kék égbe kapaszkodó, ezüstlevelű nyárfa alatt, ebben a számüzött, végtelen egyedüllétben, ahol a természet darabos és szenvtelen díszletei között megnő a meleg korty értéke. És ittam a levest, melyet magam főztem utolsó cseppjéig, mert erre van szükség: ráeszmélni az étel keletkezésére, gondolatban együtt lenni minden csepp ízes, erőt adó anyagával... A levesen kívül mást nem ettem. Egy hétig. Akkor már ábrándosan gondoltam a csirkecomb húsára, egy sültkrumplidarab roppanó nagyszerűségére, a sárgarépa aranyszín, édes belsejére. És mindent megpucoltam, megsütöttem. Újból rájöttem az étel és ezzel együtt az élet ízére. Meggyógyultam. Ma már egy jó főzelék élménye elhomályosítja előttem az esetleges japán támadás lidércnyomását. Ebéd közben nem olvasok ujságot, hanem minden falat származását és útját a fazekakban való rotyogáson át, gondolatban végig követem. Azelőtt az ételt mint szükséges, ismeretlen anyagot fogyasztottam, melynek rágása unalmas és fárasztó volt..."

A cikk szerint így született újjá Mr. J. W. Pile társadalomfilozófus. Részemről próbálkozom a módszerrel, egyelőre nyárfa és tyúkgyilkolás nélkül, de állandó, új idegesség gyötör, hogy így nem ér az egész semmit!

Izsák-Gyarmathy László

Helyzetjelentés a magyar tengeri kereskedelmi hajókról

A tengerészeti hivatal a magyar tengeri kereskedelmi hajókról az alábbi helyzetjelentést teszi közzé:

A *Csárda* gőzös január 25-én érkezik Middlesboroughba. Címe: c/o Racostine & Co., Maritime Building, Albert Road, Middlesborough.

A *Csikós* gőzös útban Flushingből Buenos-Airesbe. Címe: c/o Chadwick Weir & Co., 25. de Mayo 520, Buenos-Aires.

A *Kelet* gőzös január 19-én indult Cardiffból New-Orleansba, ahová február 15én érkezik. Címe: c/o Polarus Steamship Co., 17 Battery Place, Newyork.

A *Nyugat* gőzös útban Rotterdamból Buenos-Airesbe, január hó végén esedékes. Címe: c/o Transatlantica, 222 Calle Corrientes, Buenos-Aires.

A *Turul* gőzös Hongkong és Borneo között hajózik. Címe: c/o Fas East Shipping Co., Hongkong.

A *Szt. Gellért* gőzös útban Rosarioból Dakarba, érkezése február elején. Címe: c/o Bunkeroil Station, Dakar.

A *Duna* gőzös Budapesten téli állásban van. Címe: Duna-tengerhajózási rt. Budapest, Mária Valéria-utca 11.

A *Budapest* motoroshajó Budapesten téli állásban van. Címe: Duna-tengerhajózási rt. Budapest, Mária Valéria-utca 11.

A *Szeged* motoroshajó Port-Saidban karbantartási munkálatokat végez, február elején indul Budapest felé. Címe: c/o Alexandria Navigation Co., Port-Said, 28. Bd. Fouad Ier.

A *Tisza* motoroshajó Fiuméban áll. Címe: c/o Agenzia Giuseppe Bartha, Fiume, P. O. B. 65.

Mindenkinek,
aki lóval foglalkozik, nélkülözhetetlen szakkönyv a most megjelent
Patkolástan
Irta dr. Horváth Mihály honvéd főállatorvos
226 képpel. — Ára P 3.50
Megrendelhető
az UJ MAGYARSÁG kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-körút 5. szám.

Kisszakasz

SOK EZER PÁR SEIDLER CIPŐ P 6—8—12—16 CSAK IV., Kossuth Lajos-utca 7

Halász ruha, kabát olcsó vásár! Divatos, finom minőségek HALÁSZ DEZSŐ női divatházában, Rákóczi-út 54

Utlevélképek „2 órán belül kész" 3 darab összesen 2 P Kolb Elek fényképész, VI, Andrássy-út 39 „Párisi fotó" (A PARISI NAGY ÁRUHÁZ ÉPÜLETÉBEN)

Rossz Rádiód ujjá éled! KEMÉNY RÓBERT kitüntetett rádió mester Csak SZONDY-UTCA 9. RÉSZLET CSERE Telefon: 11-22-68

ŐSKERESZTÉNY 15 ezerrel átvehet elsőrendű bevezetett. márkás cikket gyártó kisüzemet. „URIÉLET" jeligére

Mossunk-kifőzés nélkül HYPO-val

Üdülőtelep 50 szobás Budapesttől 40 km, középmagaslati üdülőhelyen, teljesen berendezve, alkalmi áron eladó. „Vasútállomás" jeligére kiadóba

Magyar Cipőkészitők Szövetkezete, Deák Ferenc-utca 21 Olcsó leltári vásár!

TÉLI VÁSÁR! Január 21-től 31-ig Bundák mélyen leszállított áron SOMOGYI SZŰCSMESTERNÉL IV., EGYETEM-UTCA 3

Az első téli vásár Ferda Manyinál VÁCI-UTCA 11/b

Öröklakások a Svábhegyen, közvetlen a Nagyszálló mellett. (Magyar Semmering.) Adómentes egy- és kétszobás öröklakások a már épülő üdülőpalotában, központi fűtéssel és melegvizszolgáltatással 1939 júniusi beköltözéssel. (A Majestic és Mirabelle társasházak szomszédságában.) Tündéri kilátással, kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Önálló telekkönyvi tulajdon. Bérbeadás esetén nagy jövedelmezőség. Felvilágosítás és prospektus a Majestic igazgatóságánál, Svábhegy, Karthauzi-út 2. — Telefon: 165—416, v. 165—417.

Cipőfestés művészies — garanciával Belvárosi Cipőkellék, IV., Kecskeméti-u. 3.

Brilliáns, arany, ezüst vétele és eladása Varjas Károly-körút 22. udvar. T. 189-286

10 RAKTÁRBAN 100 KÉSZITŐ 1000 BÚTORA UNIVERSAL VII., Wesselényi-utca 3. szám.

120 P havi kereset csekély befektetéssel, férfiak, nők részére (vidékieknek is), otthon végezhető munkával Állandó munka garantálva. Anyagot szállitjuk, kész árut átvesszük Kleopatra kötőüzem, Budapest Lónyay-u. 45 Kérjen prospektust Válaszbélyeg

Ha valamit venni vagy eladni akar hirdessen a Kisszakaszban

A méltóságos harangöntő

Palotai-út, nem tudom, hányas házszám. Egy gyártelep. Valamikor sodronyok készültek a műhelyében, most harangot öntenek benne. Kettő, egy tíz és egy hat métermázsás, ott áll már öblével felfelé a műhely közepén, mint két ércből öntött, hatalmas virág — a diósgyőri evangélikus egyház rendelte őket — s hármat, egy nyolc, egy négy és egy két métermázsását, most készülnek önteni a fényeslitkei katolikusoknak. A műhely bal oldalát egészen betölti a hasábhosszan hasogatott fa, jobbra az olvasztó kemencében bőg a tűz, fortyog az érc s az ajtón kitóduló lángokkal szemben egy szálfatermetű, idős férfi áll, lábán csizma, testén zsinóros magyar ruha, fején fekete kalap, amelyet szürkére lepett a szálló pernye, nyugodtan áll, mint az érett erő és bámul bele a tűzbe.

Ő itt a gazda, a mester: *a hetvenhatéves Egry Ferenc, Ruszinszkó volt magyar szenátora, a húsz évig rabságban sinylődött kárpátaljai magyarok apja, hajdanában kétezerkétszáz, most mintegy ezer hold ungi föld ura, a legendás magyar harangöntő.* Az ő harangjai hívják igére a hivőket Ungban, Szatmárban, a tiszántúli és az alföldi falvakban, de az ő harangjainak a szavára gyülnek egybe a hivők Szófiában is. Soha magyarabb arcot nem láttam, soha bölcsebb és nyugodtabb tekintetet. Az érc biztonsága ül az arcán s az érc elzengő, komoly és férfias lírája árad a szeméből.

Hetekig készül egy jó harang-forma

Nincs nála érdekesebb gyártulajdonos Budapesten. Az ungmegyei *Nagygejőcén* van birtoka és harangöntődéje s míg tartott a rabság odafent, *harcolt*. Minden erejével harcolt a magyarságért. Most, hogy Gejőce megint magyar, lemondott a szenátorságról, nem kellett neki semmi politikai rang s a falusi kisnemes, aki a saját két keze munkájával szerzett össze kétezerkétszáz holdat s aki szenátorsága alatt *ebből mintegy ezerkétszázat jóformán egészen nemzeti célokra áldozott, boldog derüvel tért vissza régi szerelméhez, a zengő érchez: önti a harangokat.* Ott áll a kemence lobogó szája előtt, hatalmas fenyőruddal kavarja a kortyogva olvadó rezet, homlokáról ömlik a verejték, de arcán olyan fiatalos fény lobog, mintha a lélek húszéves lenne benne.

— Nincs ennél szebb mesterség, öcsém! — mutat be az őrjöngő izzásba. — Harangokat csinálok. Szép formájú, jó anyagú, tiszta szavu harangokat. Nagy dolog ez! Ezt a mesterséget tudni kell! Itt nem lehet csalni! *A harangot nem lehet megcsalni, mert az kikiáltja a csalást: rekedt hangja lesz vagy éles, üres, tisztátalan.*

Mosolyog.

— Tudod, mit mondtak a fényeslitkeiek? Hogy vagy Egry-harang szól a templomunkban vagy semilyen. Mert nekik csak olyan szavú harang kell, mint a szomszéd községbelieké. Egry-harang. Nagy sor ez! Egy élet munkájának az eredménye!

Belekavar a hatalmas szálfával az izzó ércbe s vezényel a fűtőnek:

— Rakj rá, fiam!

— Zárd el a huzatot egy kicsit, fiam!

Így beszél a munkásaival: fiam, fiam. Azok meg mosolyogva, fiúsan felelnek:

— Igenis, méltóságos úr.

S a volt szenátor, a méltóságos harangöntő, olyan természetesnek találja, hogy itt álljon szálfával a kezében és úgy dolgozzék, akár a legutolsó munkása.

Azt mondja:

— No gyere, most elmagyarázom neked, hogyan megy ez a munka. Ismerd meg, mert szép.

Odaáll velem a kemence oldalához.

— Az igazi harangöntő nem az öntésnél kezdődik, hanem a *forma megcsinálásánál.* Az öntés, az már a dolgok vége, az eleje a formakészítés. Ezt úgy kell tudni, mint a mérnöknek a matematikát s ettől nem szabad se időt, se fáradtságot kímélni, mert ezen mulik minden. A formakészítésen. Érdekel?

— Hogyne!

A kemencéből égetett sárból csinált hármas csatorna vezet három öntőfejhez, afölé leguggol velem.

— Ugye itt nem látsz semmit, csak a csatornát s ezt a három csésze forma mélyedést? Ez pedig a lelke a dolognak, mert *ezalatt a három csésze forma mélyedés alatt, bent a földben van a három forma, amelybe majd öntünk.* Tudod, meddig készül egy harang-forma?

Sokat akarok mondani.

— Hát, mondjuk: egy napig.

Fölnevet.

— Hohó, olyan nincsen! *Hetekig, kedves öcsém! Mire egy jó harang-forma elkészül, abba egy-két hét beletelik.* Hármas munka az! Az ember megássa a nagy gödröt, illetve ezt megásatja s akkor elkezdi a formát építeni három rétegből, egyharmadrész agyagos földből. De előbb még, persze, *téglából alapot épít alá,* jó erőset, hogy birja, aztán kezdődik a művészet. Az alapra az ember lerakja a *magot,* erre kerül aztán egyharmad rész agyagos sárból a forma első rétege. Ennek a felszínét szépen el kell simogatni, kiegyengetni, vonalát pontosan megadni, mert *ez a felület lesz majd a harang belseje.* Mikor ez kész s megszáradt, erre ráépíti az ember agyagból *magát a harang testét.* Megcsinál rajta viaszból minden cirádát, minden felírást domborura, ahogy majd a harangon lesz s mikor ez is száraz már, akkor jön rá, megint csak sárból, a *külső réteg, a burok,* amelyik *a harang külső formáját adja meg.*

Ott térdelünk a földön.

— Mikor ez mind a három kész és száraz, akkor az agyagból készült mintatestet kivesszük, az már nem kell, körülépítjük az egészet téglával, betemetjük, körültömjük földdel, hogy kibirja a nyomást, megcsináljuk a csatornákat, a harang feje fölé ezeket a csésze alakú folyókat, akkor jön aztán csak az olvasztás és az öntés. Vagyis még nem is az jön, előbb le kell rakni a gázkivezető csöveket, mert az olvadt ércben gáz van, az öntőfejnél meg kell fúrni a lyukakat, amelyeken a formából eltávozik a levegő, vasdugóval el kell dugaszolni a kemence csusztató lukját s akkor jöhet az öntés. No?

Rám néz s a szeme hunyorítva villan.

Nincs se ezüst, se arany a tiszta csengésű harangban

Most a kemencére mutat:

— Ezt magam építettem; *a saját rendszerem. Annyi métermázsa fa kell ebben az olvasztáshoz, ahány métermázsa a fém, amit beolvasztok.* Most hát tizenhat mázsa. Illetve több, mert mindig több anyagot használunk az öntéshez, mint amennyi kell. Nehogy úgy járjunk, mint az egyszeri ember, hogy a harang fejére már nem futotta. Ezen túl már csak az fontos, hogy tiszta anyagot használjon az ember.

Negyvenegynéhány kilós lemezek feküsznek előttünk s a négyszögű 17 kilós tömbökben valami fehér fém.

— Ez az anyag — mondja a méltóságos harangöntő. — A lemez *vörösréz,* ez a téglaforma meg *ón. A jó harang nyolcvan százalék vörösréz és húsz százalék ón.* Ez a legjobb vegyület.

Legendák jutnak eszembe, otthoni mesék a harangról, öreg harangozók elbeszélései, hát megkérdezem csodálkozva:

— Ezüst s arany nincs a harangban? Én úgy tudom, ezek adják a szép csengést neki.

Hangosan fölnevet.

— Isten őrizz! Ez csak olyan romantikus legenda s régi mese. A jó harang vörösréz és ón, más semmi. *Arany, ezüst csak rontja a hangját.*

Csavar az ősz bajuszán.

— Hallottam én is ilyen meséket, de erős a gyanum, hogy *az összehordott arany s ezüst a harangöntő külön keresete lehetett.* Mert ha lelkiismeretes volt, akkor *egész bizonyosan nem olvasztotta be.* Ezt a legendát ellenőrizendő, megvizsgáltak vegyileg jónéhány ilyen legendás harangot, — mondja nevetve az öregúr, — *hanem aranyat, ezüstöt nem igen találtak bennük.*

Hát ezen nevetünk, ezen a régi, harangöntő-fogáson, könnyű kereseten s visszamegyünk a kemence torkához, ahová dorongra fektetett deszkán egyre hordják a munkások a rézlemezeket. Ezek nem kerülnek rögtön be a kemencébe, előbb *alaposan felmelegítik őket,* nehogy kihűtsék a folyékony masszát s leragadjanak.

Csak úgy huhog, hörög bent a láng, kikicsap az ajtón — iszonyú a forróság, *több mint 1400 fok a kemence izzása,* kint a tetőt, a szarufákat, a tartó geren-

Harisnya finom viskozából **–.98**	Nadrágtartó nagyon jó minőség **–.98**	Zsebkendő finom női, 5 drb **–.98**	Zsebkendő tartós, férfi, 4 drb **–.98**	Női kelme gyürhetetlen, mosó **–.98**
Makkózokni kis hibával, 2 pár **–.98**	Flórzokni prima minőség **–.98**	Női nadrág svéci kötésű **–.98**	Gyermek-nadrág interlock, minden nagys. **–.98**	Színes ágynemüre tartós anyag **–.98**
Damaszt-törülköző jó minőség **–.98**	Gumifix zokni tartós minőségben **–.98**	Sporting divatos freskóból **3.58**	Sporting finom puplinból **5.50**	Nyakkendő pazar választékban **–.78**
Férfizsebkendő elegáns kivitelben **–.55**	Rövidnadrág jó rayeköpperből **1.28**	Férfi hálóing komplet méret **3.90**	Sálkendő nehéz krepdesinből **1.98**	Sporting bolyhos bélésü trikóból **2.58**
Férfi selyeming műselyemfonalból **5.50**	Női ruha divatos kelméből **11.80**	Női ruha finom divatklokéből **17.80**	Női ruha elegáns kivitelben **22.–**	Pongyola tartós bársonyflanellból **3.98**
Pizsama tartós flanellből **3.98**	Pongyola nagyobb méretekben **5.80**	Női bluz divatos sottistaftból **5.75**	Szoknya tartós strapakelméből **3.75**	Női hálóing jó flanellből **2.48**
Kombiné műselyem trikóból **1.48**	Zsurkészlet divatos kivitel **4.90**	Kávésabrosz 4 szem., divatkocka **1.98**	Damaszt-abrosz **1.98**	Kerti abrosz szenzációs olcsó **2.48**
Kávéskészlet tartós damasztból **6.25**	Étkészlet tartós damasztból, 6 szem. **6.98**	Flanelltakaró jó, tartós minőség **2.98**	Női harisnya finom viskozából **1.48**	Női hálóing finom sarmöztrikóból, himezve **4.98**
Női hálóing finom, virágos flanellból **3.98**	Női nadrág finom sarmöztrikóból **1.48**	Kombiné finom sarmöztrikóból, himezve **2.48**	Muszlinsál finom kivitel, 70x70 nagyság **2.98**	Gyermek-nadrág téli, svéci kötésü **–.78**
Fiuing tartós, bolyhosháta trikóból **1.25**	Mackóöltöny elegáns kivitel **3.58**	Esernyő férfi vagy női **3.60**	Női kötöttbluz gombolós fazon **3.48**	Ágynemü-damaszt tartós minőség **1.68**
Ágynemü-damaszt színes **1.78**	Kelengyegyolcs jó minőség **–.85**	Mosottgyolcs tartós minőség **–.98**	Angin jó tollálló minőség **–.78**	Paplanlepedő gyolcs, jó minőség **2.48**
Fehér molinó jó minőség **–.55**	Kanavász jó minőség **–.78**	Damaszt-törülköző jó minőség **1.75**	Törülköző jó strapa minőség **–.48**	Darázs-törülköző jó minőség **–.65**
Portörlő nagy méretek 78x78 **–.59**	Tányértörlő jó minőség, cca 60x60 **–.38**	Frottier-törülköző jó reklám minőség **–.78**	Frottier-törülköző nehéz minőség **1.78**	Frottier-törülköző egész nehéz minőség **2.78**
Függönykelme színes indanthren **–.45**	Függönykelme gitter szövés **–.58**	Pepitakelme jó, tartós minőség **1.38**	Gyapjukelme divatszinek **2.48**	Bársonyflanell finom minőség **1.18**
Divatkloké nehéz duble szövésü **2.98**	Imprimé krepdesin nagy választék **1.78**	Divatselymek nehéz műselyemfonalból **2.98**	Kosztümkelmék divatszinek **3.50**	Pijamaflanell nehéz köpper szövés **–.95**

Gólya Áruház VII., Rákóczi-ut 38. VI., Király-utca 52.

Egri Ferenc

harangöntő

l. Wichkaraidom

223. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Egri Ferenc

kisgeöci harangönts

l.

Wick Kassatort

398. l.

-di

, török valuája.

válfajai

kiszinmukánál ké-
et és k. gépcsipskéket
tba tartozik a tü-v va-
csipke (klöpli) horgolt-
) a vece v filet és rétical-
ipskék, a legfinoben és leg-
mukákhoz tartozmak, E
papirra rajzolt mintát
rják, egymásba kapas

Egry Ferenc

kisgejőci harangöntő öntötte az alábbi templom két harangfát 1938-ban

Parais Árpád.

A somorjai ref. egyház várlatos története. Gépirásos kézirat MOB kat. 3624. 33. l.

Egry Ferenc harangon

Képes Pesti Hírlap 1939. jul. 1.

AZ UJ FELVIDÉKI ÉS KÁRPÁTALJAI KÉPVISELŐK.

Hokki Károly, Csuka Sándor, Bródy András, Korláth Endre.

Demkó Mihály, Tost László, Spák Iván, Hajovits Péter.

Homicsko Vladimir, Boksay János, Bencze György, Zsegura Ödön.

Prokopecz József, Kodlecz Antal, Egry Ferenc, Hápka Péter.

Pintér Béla, Papp Mihály, Király József, Haulik György.

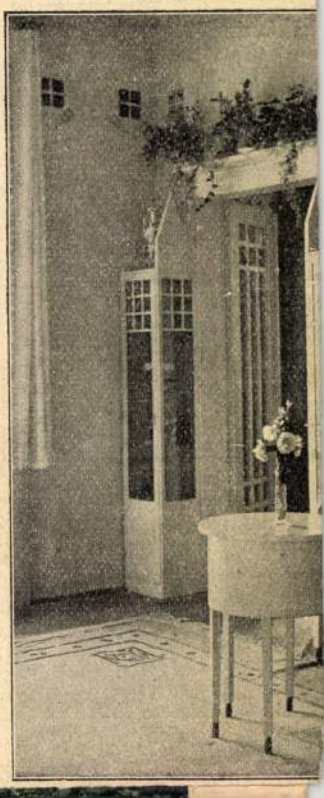

be a Felvidék és Kárpátalja behivott képviselői. Fent: grófépviselők egy csoportjával beszélget. Balra Jaross Andor ti képviselők nevében beszél a Ház ülésén.

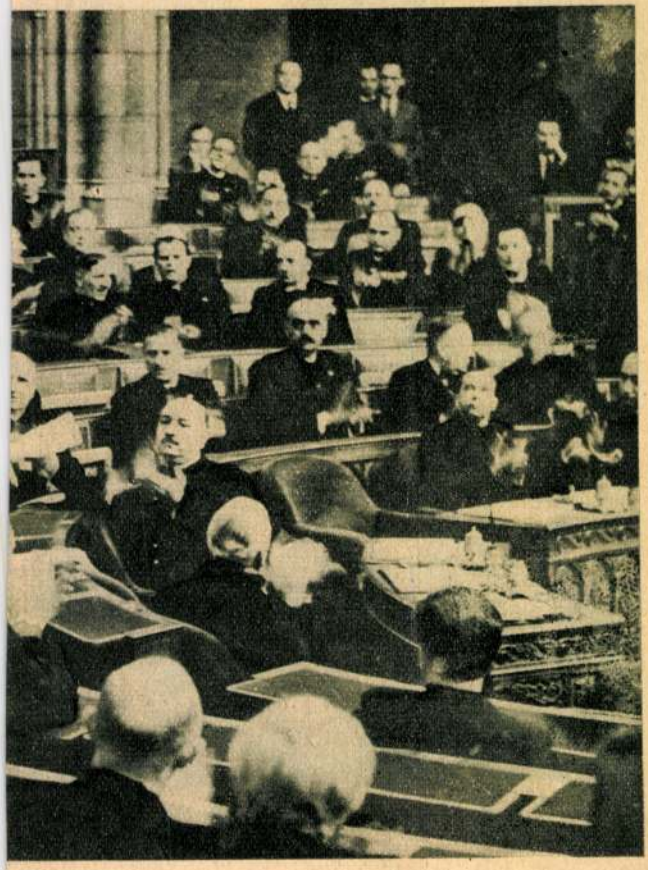

Ára 10 fillér

XXX. évfolyam * 139. szám.

Budapest, 1939. * Szerda * junius 21.

AZ ÉST

Politikai napilap

FŐSZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR
1910—1933

Előfizetési ár:
Egy hónapra . . . . . 3 pengő
Egyes szám ára 10 fillér.
Telefon *145-559, *146-419

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. ker., Rákóczi út 54.
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási-, és könyvosztály:
VII., Erzsébet körút 18-20.

A visszacsatolt területek 36 képviselője a jövő héten ünnepélyesen bevonul a Házba

Reményi-Schneller pénzügyminiszter részletes beszámolót ad az elmult év gazdálkodásáról

— Az Est tudósítójától —

A képviselőház mai ülése formális jellegű volt: a bizottságok által letárgyalt első törvényjavaslatokról tették meg jelentéseiket az előadók.

Holnapra már érdemi tárgyalásra tűzték ki a visszacsatolt Felvidék képviselőinek a törvényhozásba való behívásáról szóló javaslatot,

valamint a Magyar Szent Korona országaihoz visszatért kárpátaljai területeknek az országgal való egyesítéséről szóló törvényjavaslatot. Ugyancsak bemutatták a Háznak

az indemnitásra

vonatkozó bizottsági jelentést, úgyhogy most már semmi akadálya nincs annak, hogy a parlament a maga érdemi munkáját folyamatosan végezze mindaddig, amíg az első szünet aratáskor bekövetkezik.

A pénzügyi bizottság ma délelőtt a Ház ülése után megkezdte

a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931. évi 25. t.-c.-ben a kormánynak adott felhatalmazás további egyéves meghosszabbításáról szóló javaslat

tárgyalását. Ugyancsak tárgyalta a pénzügyi bizottság a pénzügyminiszter által benyujtott törvényjavaslatot, amely

a főváros területén építendő tisztviselői és munkásházak, kislakások, valamint a szegények és inségesek elhelyezésére szolgáló házak adómentességéről

szól.

A legközelebbi törvényjavaslat lesz az igazságügyminiszternek

az árurészletüzlet egyes kérdéseinek szabályozásáról

szóló javaslata, amelyről *Tasnády Nagy* András igazságügyminiszter tegnap részletes tájékoztatást adott *Az Est*-ben.

munkatársának értesülése szerint előreláthatóan a következők lesznek:

Korláth Endre, az ung-beregi főispán, aki már volt képviselő. *Korláth* most lemondott főispáni tisztségéről, őt újból behívják a parlamentbe. Utóda a főispáni székbe *Siménfalvy* Árpád nagyszőllősi ügyvéd lesz. Kassáról *Toszt* László volt polgármester kerül be a parlamentbe. Behívják valószínűleg még a következőket: *Papp* Mihály kisgazdát Nagykaposról, *Egry* Ferenc harangöntőmestert Kisgejőcről, *Hellyey* Gyula kassai kisiparost, *Varga Oross* János serkei kisgazdát, *Pintér* Béla udvardi kisgazdát, *Haulik* György vágfarkasdi gazdát, *Bartha* Iván etrekarcsai földbirtokost.

A *Felvidéki Magyar Párt* képviselőinek sorában fog helyet foglalni értesülésünk szerint *Bródy* András volt ruszin miniszterelnök, továbbá *Demkó* Mihály tanító, aki *Bródy* András munkatársa volt.

Szó van *Szvatkó* Pálnak, a Felvidéki Magyar Hírlap főszerkesztőjének behívásáról is.

A kárpátaljai képviselők 10 helyére

jelöltek között vannak a Felvidéki Magyar Párt részéről: *Hokky* Károly volt szenátor, *Hapka* Péter tecsői ügyvéd; *Fenczik* István pártjának jelöltjei: *Kampy* András munkácsi járásbíró, *Jani* László alsószelistyei földmíves, *Hadzsa* László kisgazda, *Kalinov* Miklós tanító, *Fedor* Pál és *Dobos* János tanfelügyelő, *Kovács* János alsóvereckei tanító; *Bródy* András jelöltje: *Bencze* György volt tartománygyülési képviselő is.

Kik lesznek a felvidéki és kárpátaljai képviselők?

A felvidéki képviselők behívását és a kárpátaljai területeknek az országba való ünnepélyes parlamenti egyesítése után a kárpátaljai képviselőknek az országgyülésbe való meghívását a legrövidebb időn belül eszközlik, úgyhogy az indemnitás tárgyalásánál ezek a képviselők már a parlament padsoraiban helyetfoglalnak.

Huszonhat felvidéki és tíz kárpátaljai képviselőt hívnak be,

összesen tehát 36 képviselőt. A felvidéki képviselők számát 16-ról emelik fel 26-ra, tehát tíz új képviselőt kell behívni a régiekhez. Ezek *Az Est*

Az elmult 11 hónap pénzügyi beszámolója

Ezek közül választják ki a behivandó képviselőket, akik a *jövő hét elején már meg is jelennek a magyar képviselőházban.*

A mai ülés után a folyosókon sokáig nagyon élénken tárgyalták a képviselők gróf *Teleki* Pál miniszterelnök tegnapi beszédét, a benne foglalt törvényjavaslatokat, a kormány legközelebbi terveit. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter kijelentette *Az Est* munkatársa előtt, hogy *az indemnitással kapcsolatban nem szándékozik expozét adni.*

— A vitát ezúttal valószínűleg én nyitom meg, de nem expozéval, hanem

az elmult 11 hónap pénzügyi gazdálkodásáról való beszámolóval.

Igen nagy érdeklődés várja a Há

minden folyosóján a pénzügyminiszternek ezt a beszámolóját.

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter különösen azért helyez súlyt értesülésünk szerint az elmúlt tizenegy hónapi gazdálkodásról szóló részletes beszámolóra, mert

egyszersmindenkorra le akar számolni bizonyos felelőtlen híresztelésekkel és tiszta, világos képet óhajt nyujtani az ország közvéleményének az államháztartás mai helyzetéről és azokról a nagy eredményekről, amelyek az elmult esztendő pénzügyi gazdálkodása során mutatkoztak.

Nyolcosztályos elemi iskola

Különösen nagy jelentőséget tulajdonítanak a Ház folyosóin *Hóman* Bálint kultuszminiszter legközelebb benyujtandó közoktatásügyi javaslatának. A kultuszminiszter ebben a javaslatban

a nyolcosztályos népiskolát

valósítja meg, — mint beavatott helyről értesülünk — áthidalva az évtizedek óta fennállott súlyos nehézségeket, megoldva elsősorban azokat a pénzügyi problémákat, amelyek miatt a nyolcosztályos elemi iskola bevezetése eddig lehetetlen volt.

A 10—14 éves korig a falusi tanulóifjúság számára olymódon teszi lehetővé a kultuszminiszter a nyolc osztályos elemi elvégzését, hogy

a tanév időtartamát novembertől májusig állapítja meg,

amikor *a mezei munka lehetővé teszi az ifjúság számára az iskolábajárást.*

A kultuszminiszter az egységes nyolcosztályos elemi iskola bevezetését már a *legközelebbi tanévben* meg akarja valósítani és éppen ezért valószínű, hogy a törvényjavaslatot a nyár folyamán tető alá hozza az országgyűlés.

A képviselőház holnapi ülésére *23 interpellációt* jegyeztek be és a legtöbbet el is akarják mondani.

A Ház mai ülése

— Az Est tudósítójától —

A képviselőház ma délelőtt tartotta ötödik ülését, az eddigieknél jóval kisebb érdeklődés mellett. Amikor **Darányi Kálmán** elnök tíz óra után nyolc perccel megnyitotta az ülést, *50—60 képviselő* volt a teremben. Az elnök a jegyzőkönyv vezetésére *Boczonádi-Szabó* Imrét, az egyéb jegyzői teendők ellátására pedig *Szeder* János és *Kovács* Gyula jegyzőket kérte fel.

Ezután az elnök

bemutatta a budapesti déli választókerületben lemondás folytán behívott Bródy Ernő megbízólevelét.

A megbízólevelet a Ház megvizsgálás és jelentéstétel céljából *kiadta az állandó igazoló bizottságnak.*

Az elnök ezután jelenti, hogy a gazdasági bizottság megalakult, jegyzőjévé *Boczonádi-Szabó* Imrét választotta meg. Majd felhívta az állandó összeférhetetlenségi bizottságnak esküt még nem tett két tagját, *Boér* Ágosont és gróf *Károlyi* Viktort, hogy az esküt tegyék le és ezéből jelenjenek meg az elnöki emelvény előtt. *Boér* Ágoston és gróf *Károlyi* Viktor az elnöki emelvény elé mennek és elmondják az esküt.

Ezután **Benkő** Géza a képviselőház közjogi bizottságának jelentését teszi meg a magyar Szentkoronához visszatért kárpátaljai területnek az országgal való egyesítéséről szóló törvényjavaslatról készített jelentését, utána vitéz **Csicsery Rónay** István, a véderő és pénzügyi bizottság együttes előadója beterjeszti a két bizottságnak a *Horthy Miklós nemzeti repülőalap létesítéséről* szóló törvényjavaslat tárgyában készített együttes jelentését, majd **Ludvig** Ferenc a pénzügyi bizottság jelentését terjeszti be az állami költségvetési év kezdetének megváltoztatásáról szóló, valamint az 1939. évi július hó 1. napjától 1939. december hó 31. napjáig viselendő közterhekről és fedezendő kiadásokról szóló jelentést. A Ház mind a négy jelentésre kimondja a sürgősséget.

Az elnök ezután a következőket mondja:

— Napirendünk tárgya a további teendők iránti intézkedés. Éppen ezért javasolom, hogy

legközelebbi ülésünket holnap délelőtt 10 órakor tartsuk meg

és ennek napirendjére tűzzük ki a visszacsatolt felvidéki területek képviselőinek meghívásáról, *továbbá a visszatért kárpátaljai területnek az országgal való egyesítéséről szóló törvényjavaslatokat,* azután a Horthy Miklós repülőalap létesítéséről szóló törvényjavaslatot, végül pedig az 1939. évi július 1-től 1939 december 31-ig terjedő időre szóló indemnitásról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A Ház ehhez hozzájárult, majd az elnök jelenti, hogy az indítványkönyvbe bejegyzés nincs, majd felkérte a jegyzőt, hogy *olvassa fel az interpellációs könyvet.*

Halálos szerencsétlenség ért egy mezőkászonyi földbirtokost

Beregszász, junius 20

Ifj. *Klein* Menyhért 32 éves mezőkászonyi földbirtokos tegnap este hazafelé tartott kocsiján a birtokáról. A lovak útközben elragadták a kocsit, *Klein leesett és súlyos sérüléseket szenvedett.* Beszállították a beregszászi kórházba, de nem lehetett rajta segíteni, *meghalt.* Régi földbirtokos családból származott és néhány hónappal ezelőtt nősült.

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 70, vasárnap 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

Szenvedő beteg asszonyok gyakran már egy kis pohár természetes **»Ferenc József«** keserűvízzel is nagyon könnyű, lágy bélkiürülést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Kérdezze meg orvosát!

Fasor Penzió
kerthelyiségében
vacsora, zene. Vilma királynő-út 20. T. 118-167

Abbazia-Badgastein
szállodai előjegyzéseket elintéz: SPORT TOURS utazási iroda. Tel. 181-603. V., Mária Valéria-u. 13

Feri! *Tévedtem, munkára azonnal jelentkezzen laboratóriumban.* ***Nagy***

Hidraulikus prés
200.000 kg nyomásra, kb. 500×500 mm asztalmérettel, 800 mm lökettel azonnalra megvételre kerestetik. Ajánlatokat »Jókarban 6656« jeligére **Blockner J.** hirdető irodájába, Városház-utca 10.

Horthy Miklós békeszózatáról nyilt levelet közöl a Times

London, junius 20

A *Times* vezetőhelyen közli G. *Lansbury* képviselő nyilt levelét, amely többek között a következőket mondja:

— Különböző körökben újból és újból megismétlik azt a kívánságot, hogy a hatalmak üljenek össze egy értekezletre, hogy *Európa békéjét szilárd alapokra fektessék.*

Különösen figyelemreméltó ebben a tekintetben az a beszéd, amelyet Horthy Miklós tengernagy, Magyarország kormányzója mondott a mult szerdán,

amikor kijelentette: »Nincs olyan probléma, amelyet ne lehetne békés úton megoldani«. A nemzeteknek össze kell ülniök a tanácskozó asztal mellé és *békésen, jóindulattal kell minden kérdésről tanácskozni, amely jövendő viszályok magvát rejti magában.* A nagyhatalmak abban a helyzetben vannak, hogy az egymás közti ellentétek elintézése után meghallgathatják a többi érdekelt nemzetet és

új, igazságos elrendezést hozhatnak létre, még ha az érintett nemzetekre rá is kellene erőszakolni az igazságos döntéseket.

Nézete szerint az volna a legszerencsésebb megoldás, ha a legönzetlenebb erkölcsi tekintély, *Őszentsége a pápa javasolná ezt az értekezletet a nagyhatalmaknak, az összes jelenlegi ellentétek elintézése végett.*

A nyilt levél hozzáteszi a következőket: Ebből a beszédből azt látom, hogy

Horthy Miklós kormányzó épúgy szivén viseli a mai helyzetet, mint szivén viselte akkor, amikor bennünket fogadott.

Nagyon biztató jelek arra engednek következtetni, hogy a Vatikán tovább folytatja ebben az irányban erőfeszítéseit, de saját tudomásunk alapján bizonyosra vehetjük, hogy *más európai országok államférfiai meg vannak győződve arról, hogy ebben a tekintetben semmi sem történik Anglia kezdeményezése nélkül.* Felismerjük a helyzet bizonyos nehézségeit, de

meg vagyunk győződve arról, hogy csak nyilt, őszinte, kerekasztal-módszerrel lehet igazi békét elérni.

A nyilt levél végül felszólítja az angol miniszterelnököt, tegye meg a szükséges intézkedéseket az értekezlet összehívására, mielőtt késő lenne. *Lansburyn* kívül Henry *Carter* és Percy *Bartlett*, az angol békemozgalom képviselői írták alá a nyilt levelet.

Pusztító vihar tombolt a Zengő vidékén

Váralja, junius 20

Hétfőn este félkilenctől féltizenkettőig tartó szörnyű vihar szakadt a *Zengő* vidékére. Sűrű zápor, felhőszakadással felváltva zúdult a vidékre. A községek a vízgyüjtő patak medre szélén épültek. Az elképzelhetetlen viharban a hegyekről leomló tengernyi víz szörnyű tömegekben hullott a szerencsétlen községekre.

Három-négy méter vastag víztömeg hömpölygött a sekély árkokban, a patakmedrekben és az utcákon is félméter magasan állott a víz. *A házak falait ledöntötte,* kerítéseket és hidakat sodort el. *Állatokban, vetemányekben óriási a kár.*

A víz a rétekre áradt és onnan laposabb helyek felé tart. Deszkák, ólak borítják a falvak határait és a lakosság kétségbeesett rémülettel néz végig az iszaptengerré vált vetéseken. A reggeli órákban néhány községben még a forgalom is megakadt az iszap miatt. Sok törpebirtokos kenyér nélkül maradt.

A sajtókamara vezetőségének jelölései és a sajtótanács elnökei

— Az Est tudósítójától —

A miniszterelnök az Országos Sajtótanács elnökévé *Baranyay* Lajos pápai prelátus, kormányfőtanácsos, a Központi Sajtóvállalat vezérigazgatóját, az Országos Sajtótanács elnökhelyetteseivé dr. *Zimmermann* Lajos kormányfőtanácsos, ügyvédet és dr. *Dulin* Elek miniszteri osztálytanácsost, a miniszterelnökség sajtóosztályának helyettes vezetőjét háromévi időtartamra kinevezte.

A sajtókamara elnöki tisztségére a miniszterelnök dr. vitéz *Kolozsváry-Borcsa* Mihályt, *Zimmer* Ferencet és *Berkes* Róbertet jelölte.

Tegnap délben a *sajtókamara állandó jelölőbizottsága* meghozta jelöléseit. Egyhangúan a következőket jelölte:

Sajtókamarai alelnökök és egyben a két főosztály elnökei: Ujságírói főosztályi elnök: 1. *Zimmer* Ferenc, 2. *Tóth* László, 3. *Radnai* Endre. Kiadói főosztályi elnök: 1. *Báthory-Hüttner* János, 2. *Berkes* Róbert, 3. *Horváth* Lóránt. Főtitkár: 1. *Gáspár* Jenő, 2. *Matolay* Géza, 3. *Meskó* Tibor. Főügyész: 1. *Hindy* Zoltán, 2. *Dániel* Áron, 3. *Hetényi* Béla. Pénztáros: 1. *Tamás* Károly, 2. *Kováts* Dezső, 3. *Mohar* József. Ellenőr: 1. *Kun* László, 2. *Drippei Kiss* Géza, 3. *Berecz* Lajos. Ujságírói főosztályi titkár: 1. *Papp* Miklós, 2. *Darvas* János, 3. *Miegend* Dezső. Ujságírói főosztályi ügyész: 1. *Dániel* Áron, 2. *János* Áron, 3. *Biró* Károly. Kiadói főosztályi titkár: 1. *Fekete* Márton, 2. *Móritz* Miklós, 3. *Nádas* János Béla. Kiadói főosztályi ügyész: 1. *Hetényi* Béla, 2. *Kürthy* Sándor, 3. *vitéz Pethő* Zoltán. Az ujságírói főosztály közgyűlése szerdán déli ½12 órakor lesz a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, a kiadói főosztály közgyűlése pedig csütörtökön délelőtt ½11 órakor a Zeneművészeti Főiskola dísztermében.

A Csapody-gyilkosság a kurián

— Az Est tudósítójától —

Emlékezetes, hogy a mult esztendőben újév napján székesfehérvári lakásán holtan találták *Csapody* Erzsébet 45 éves magánzónőt. A rendőri nyomozás megállapította, hogy *rablógyilkosság* történt. Rövid nyomozás után elfogták ifjabb *Arany* Gyula 22 éves fűszerkereskedőt, aki töredelmesen bevallotta, hogy Csapody Erzsébetet megfojtotta, kirabolta. Azt is vallotta, hogy a rablógyilkosságra *az áldozat öccse, ifjabb Csapody Sándor hiralpíró bujtotta fel.* Csapody felháborodottan *tiltakozott* a gyanusítás ellen.

Az ügyészség Arany ellen a rablógyilkosság bűntettében mint tettes ellen, Csapody ellen pedig mint felbujtó ellen emelt vádat. Izgalmas törvényszéki tárgyalás után Arany Gyulát életfogytiglani fegyházra ítélték, *Csapody Sándort pedig a vád alól felmentették.* A királyi ítélőtábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Ez az ítélet Csapodyra vonatkozóan jogerőssé vált, mert *a főügyész is megnyugodott a felmentésben.* Ellenben *Arany* terhére semmiségi panaszt jelentett be. Ugyancsak semmiségi panasszal élt a védő is.

A semmiségi panasz folytán ma tárgyalja az ügyet a királyi kúria *Gergics* tanácsa. A tárgyaláson a vádat *Miskolczy* Ágost koronaügyész képviseli.

EGRY Ferenc harangöntő

Kisgejőc, 1913

Szikigyi István, 1990, 153. p. skr.

tárt elutasitotta, s cs
tékben "hivebbnek". A r
lő királlyal történteke
érzés segitségével is m
a kegyelmi adományokkal
nem öncélúak voltak, ne
csigázására szolgáltak
az utókor előtt, aki á
felelősségének, hatalma
alávetettségének. Ez a
tünt, például akkor, a
ségben sor került a bo
gár és magyar uralkodó

M.D.K.

Egry Ferenc, baktai harangöntő

Kisjegőcön 1864-ben készíti a harangot. Apja műhelyében tanult. Később Budapestre került.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 321. old.

Egry Ferenc harangöntő M.D.K

1510 ből két harangja ismeretes

Patay P.: Nógrád megye harangjai. Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 169, 170

Nagy István
festő

Miltárles

Pap Gábor: Az élő Nagy István.
Művészet, 1973. junius - 35.oldal

Egry István
festő

Nagy István a „Békési párás táj" – ciniri művében Egry művészetéhez közelített.

Aszalós Endre: Emlékezés Nagy Istvánra.
Müvészet, 1974. március - 40. oldal

Egry István
festő

Méltatás

Raczogh Ákos: Molnár C. Pál.
Művészet, 1974. junius - 23 lap.

Egry István-
festő

Méltatás

Bali Miklós: Jóhai és Orlai Petrich . . .
Művészet, 1970. április - 34 lap

Egyry István, festő

– Lépli Ybl Ervin hagyatékából a székesfehérvári István Király Múzeumban.

Naidtr Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Ifjúság, 1970. III. 6. 13. l.

Egry István?

Említve

Nádor Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Hjusség, 1970. márc. 6.

Egry István (?)

„Nervi" c. Lépe

30 ezer forintért lelt el a BÁV

Tarácsonyi Lépanzzárójón

Magyar Nemzet 1971 december 16

4. old.

Egry István, festő

Pécsett, a két világháború között Tamas Henrik a Vaci utcában galériát tartott fenn. A "Tamas Galéria" 15 éven át a fiatal haladó művészek bemutatóhelye volt. Az első kiállitas 1928-ban Egry és Medgyessy müveit mutatta be. 187.old

SARKADINÉ, HARS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgacs HANN Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Egry István (?)

A Vörös Őrgarság (részlet)
Kolozsvári Károly reprodukciója.

Budapest VII. évf. 2. sz. 1963. [illegible],
címlap.

Egry István
festő

M.D.K.

Méltatás

Pap Gábor: Nagy István.
Művészet, 1962 január. – 4 l.

Egny István
festő

M.D.K.

Méltatás

Szekely Zoltán: A VIII. őszi tárlat Hódmezővásárhelyt.
Művészet, 1962. január — 28 l.

Egry István
festő

M.D.K.

Méltatás.

B. Supka Magdolna: Festészetünk hőrütja Ausztriában
Művészet, 1962. január — 39 l.

H. D. K.

EGRY István festő

Képe az aukción

Munkácsy, Derkovits, Szönyi képek az
áprilisi aukción

Magyar Nemzet 1961. márc. 30. 4. l.

M.D.K.

Egry István

Festőművész.

Hollós Korvin Lajos:
A magyar forradalmi művészet kiállitása a Mücsarnokban
Népakarat 1957. nov.7.11.old. 261.szám.

M.D.K.

Egry István

Festőművész Borsos Miklós festőművész által készitett portréját kiállitotta a Nemzeti galériában.

havas:
Tizenöt év és a tizenötödik év képzőművészete.
Népszava 1960. ápr.17. 4.old. 92.szám.

Egry István festő M.D.K.

müveit a következő napokon árverezik

Nagy képvásárlási kedv az őszi IV. aukción
Magyar Nemzet 1961. október 5. 3.l.

MDK

Egri István

Müvészetéről előadás Debrecenben

Hajdubiharmegyei népujság 1964.X.3.
lap -

M.D.K.

Egry István festő

A gresham-kör tagja

Németh Lajos: Szocialista realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben. Bp. 1967. 9.l.

Egry István festő M.D.K.

A kerai posztimpresszionista generációhoz tartozott

Bernáth Aurél: A Huszas körül Bp. 1962.

Egry István festő

M.D.K.

Bertnyik "Korszerüsitett klasszikusok" c. sorozatában mederában ujra-költött kép szerepel.

Ruffy Péter: Egy müvész visszanéz

Magyar Nemzet 1963. szeptember 22. 5.l.

Egrý István
festőművész.

Tamás-galéria ötvenedik kiállítása - képeivel szerepel. - Izmos művészete ad díszt a kiállításnak. A modern magyar festőművészetnek ez a talán legmarkánsabb egyénisége legujabb alkotásaiban is következetes marad önmagához, ahhoz az öntehetséghez, aki az ecset pátoszán s mondanivalóinak liráján keresztül teremtette meg a saját kifejezési formáját. A kifejezési formának ebben az acélkeretében jelennek meg új képei, az utolsó év termésének változatai is,

Magyar Hirlap

1933 II. 12

/.

külön-külön virágos érték állomásai a haladó magyar művészetnek.

Egry Lelván
festő

M.D.M.

„Badacsonyi est", „Támaszkodó önarcképé"-t
mutatták be a tárlaton.

Marosi Ernő: Magángyűjtők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában

Művészet, 1963. november - 39 lap

M.D .K.

Egry István festő

Művei a kiállitáson

A párizsi Petit Palais-ban megnyilt a magyar kiállitás

Magyar Nemzet 1966. ápr. 27. 4.l.

M. D. K.

Egri István
festő

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. aug 20 Sl
Dutka Mária: A magyar grafika évszázadai

mdk

Egry István

művei a kiállításon IV. Galéria.

– dor XX Száza di Magyar Művészet

Népművelés, 1963, 8. sz

33. L

Egry István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Arthur Triadhar: Nyengesi János kiállítása
Élet és Irodalom, 1963. február 16-8 lap

Egri István, népi iparművész

Az élő népművészet

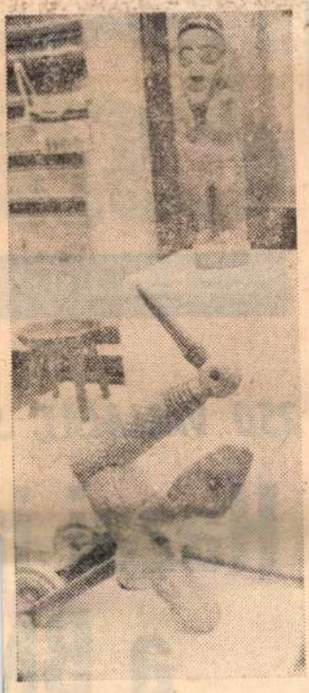

Tófalvi Mihály: Kereplő madár
(Wormser felv.)

Faragások, hímzések, szőttesek — az V. országos népművészeti kiállítás díjnyertes alkotásai láthatók ma délutántól a Budapesti Történeti Múzeumban. A falakon, tárlókban elhelyezett munkák biztosan vonzzák majd a látogatókat, hiszen a népi-paraszti kultúra reneszánszát éli.

Érdemes végignézni ezt a csaknem négyszáz darabból álló tárlatot. Szinte valamennyi tárgy — legyen az díszesebb, vagy díszítésre szolgáló — használható, a mai lakásokban elhelyezhető. Bereczky Csaba késztelki művész fűszerpolca, hagyományos technikával és stílusban, fából, szaruból készült. Csuhé az anyaga annak a gazdag kötésváltozatokkal mintázott szatyornak, amelyet Tepliczki Istvánné tervezett. Szemet gyönyörködtető szőttesek, hímzések — párnák, takarók, terítők — faragott bútorok gazdagítják a kiállítást.

Hogyan gyűlt össze az anyag? A Népművelési Intézet hirdetett pályázatot, az elmúlt tíz esztendő során immár ötödik alkalommal. Ezen részt vehetett bárki, aki a népi kultúrát cselekvően is magáénak vallja. Szoborfaragásokat, szigorúan vett használati tárgyakat, bútorokat, népi játékokat, fazekaskészítményeket, hímzéseket, textilt, szőtteseket, bőrből, fémből, szalmából, csuhéból tervezett alkotásokat küldhettek be a jelentkezők. A megyékből, a gyűjteménynek eredetileg otthont adó Nyíregyházára, összesen 3500 tárgy érkezett. Ebből válogatta ki a zsüri a díjazásra méltóakat, s azokat, amelyek bemutatásra érdemesek.

A ma nyíló másodkiállításon — az elsőt nyáron Nyíregyházán rendezték — csak a gránátalmával, illetve arany-, ezüst- és bronzplakettel kitüntetett alkotások láthatók. Akad közöttük stilizált és szigorúan a hagyományokat követő. Örvendetesen példázza a kiállítás, hogy egyre több a funkcionális tárgyat készítő, a régi motívumokat tisztán követő népművész. És nem csupán a népművészet mesterei készítenek maradandót. Felsorakoztak mellékük a szakkörök, sőt a gyermekcsoportok is. E mostani pályázat egyik nagydíját például a Fóti Gyermekváros hímző-szövő szakköre kapta, a zsüri indoklása szerint: *„egységes stílusú székely szőttes és keresztszemes anyagának feldolgozásáért, tökéletes technikai kivitelezéséért."*

A bútorok közül talán a legszebb az az áttört díszítésű hármas — téka, fogas, karosszék —, amelyet *Egri István* küldött a pályázatra. S látható néhány ma már feledésbe merült vagy csak történetekből ismert gyermekjáték. Ilyen a fa tologatós madár, a kerámia állatfigura. Talán egy előző tárlatnak köszönhető, hogy ez utóbbi figurák sípul szolgáló változatát újra lehet kapni. Az egyetlen díjazott hangszert, a tetszetősen faragott tekerőlantot, *dr. Létai Miklós*, a kiállítás rendezője magasra helyeztette a falon. Szépen szól, de nem szeretnék, ha sokan kipróbálnák. Készítője egyébként a Sárváron dolgozó *Prépost László*.

A kiállítást, amelyet október 18-ig tekinthetnek meg az érdeklődők, ma délután 3 órakor *Venczel István*, a Fővárosi Tanács művelődési főosztályának vezetője nyitja meg.

Fazekas Ágnes

A PKP VENDÉGE

Lisszabon,
szeptember 11.

A Portugál Kommunista Párt Központi Bizottságának meghívására tegnap *Yusuf Mohamed Dadoo* elnök vezetésével Lisszabonba érkezett a Dél-afrikai Kommunista Párt küldöttsége.

Reagan csökkenti a költségvetést

Reagan amerikai elnök a kormány tegnapi ülésén az elkövetkező három pénzügyi év költségvetésének jelentős csökkentését rendelte el — közölte a Fehér Ház szóvivője. Az 1983-as pénzügyi évben 30 milliárd dollárral, az 1984-es pénzügyi évben 44 milliárd dollárral csökkentik a szövetségi költségvetést.

Arról még nem született döntés, hogy mennyivel csökkentik a hadügyminisztérium kiadásait — mondta a szóvivő.

Japán autók

Az Európai Közösségek Bizottsága által közzétett adatok szerint a közösség országaiba szállított japán gépkocsik száma ez év júliusában 24 százalékkal maradt el az elmúlt év júliusában szállított mennyiségtől. Az év első hét hónapjában így is 5 százalékkal több japán gépkocsi érkezett a Közös Piac országaiba, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Tavaly Japán összesen 856 ezer gépkocsit exportált az EGK-ba.

NÁPOLYBAN

Ismét g a can

Gino Pallotta telefonjelentése

Hazai ip a BN

Újdonságok, díj

Ma délelőtt *dr. Móré András*, az Ipari Minisztérium főosztályvezetője sajtótájékoztatón számolt be a közelgő őszi Budapesti Nemzetközi Vásár *ipari előkészületeiről.*

Az idén több mint 250 hazai vállalat és szövetkezet vesz részt szeptember 18—27. között a fogyasztási cikkek nemzetközi seregszemléjén a kőbányai vásárvárosban.

Itt sorakoztatja fel *fogyasztási termékeit* a könnyűipar, a gép- és vegyipar.

A BNV fő célja — hang

nár. — R. k. Szülők: E. Gyula fehértemplomi majd a jászberényi áll. gimn. tanára; Luttig Gizella. 1915: érettségizett Fehértemplomban. 1919/20: hittud., 1922/4: mint az Eötvös Koll. tagja bölcsészhallg. Bpen, 1924/5: áll. ösztöndíjjal a római egy. hallg. ja. 1924: drált Bpen. 1928-tól a bpi VI. ker. Kölcsey Gimn. lat.-gör.-olasz szakos tanára volt. Éveken át az olasz nyelv lektora a bpi egy., előadója a pécsi nyári egy.-nek; 1937/8: a m. nyelv, irod. és történet tanára a bolognai egy. — Mint m. költők olaszra fordítója munk. volt a bolognai *Convivium*-nak s cikkírója a *Giornale Storico di Letteratura Italiana*-nak. — M: *Breve sintassi italiana.* I. r. (M. Olasz Kvt. 2.) Bp., 1930. — Kéziratban(?): A lélek meghatározása Aristotelesnél (1924).

Külf. m. int. Bp., 1926. (Téves " hellyel!) — *Bp. that. vál. névj.* 17/: 3. l. Uo., 1930. — *Corvina.* 1931. — *A VI. ker. Kölcsey Gimn. évke.* Bp., 1929/42. — Bpi Tud. egy. bölcs. kar szigorl. jkve.

Egry *Gyula*, dr. vet.: állatorvos. — 1938/43: a bpi műegy. állatorv. karának hallg. ja volt. — A kar kórbonctani int.-ben készült dolgozata: *M. Állatorv. Lpja* (1948).

József műegy. évke Bp., 1940/43. — *M. Folyóir. Rep.* 1948. — Gulyás-gyüjt.

Egri *Gyula* → *Werner Gyula* (Sz. XIV: 1524. h.)

Egri *Hermin*, nemes *Erdős* Kálmánné: kiskomáromi p. isk. ig., ny. áll. alezredes neje. — Vsz. E. Ferenc áll. gimn. tanár leánya. A vajdahunyadi közs. p. leányisk.-ban működött. 1924: Gyöngyösön, 1933 táján úgy látszik Mezőtúron élt. — Cikkei: *Hunyadvmi Tanügy* (1910), *Vajdahunyadi közs. p. leányisk. ért.* (1910/13). Zeneszerzéssel is foglalkozott.

M. Paed. 1911. (Hellebrant). — *Strazimir.* Bp., 1933. (Férjéről). — *Deák.* Bp., 1942. (s. v. Erdössné).

Egri *Irén* → *Rössler Irén*

Egry *István*, nagyenyedi (Csepe, Ugocsavm., 1848. – Bp., 1932.): földbirtokos. — Eredetileg hivatásos katona volt s mint cs. és k. huszárhadnagy részt vett a boszniai hadjáratban, majd kilépve a hadseregből csepei birtokán gazdálkodott 1921-ig, amikor Morszra költözött. — Cikkei: *M. Nemz.* (1902. I. 10: Csatornaügyünk), *Kertészeti Lpk* (1904).

Fia E. I. ny. min. tan. közl. (1943. X. 10) — Gulyás-gyüjt.

Egry *István*, nagyenyedi (Csepe, Ugocsavm., 1879. —): min. tanácsos. — Szülők: E. István, Fogarassy Eszter. Vegyészmérnöki oklevelét 1901: Bpen megszerezvén, pályáját VIII. 15: mint napidíjas vegyész kezdette. 1902. I. 1. – 1904. XII. 15: ösztöndíjas tanárjelölt, azontúl iparisk. r. tanár volt. Mint ilyen előbb az ungvári agyagipari szakisk.-ban, 1907-től a bpi techn. iparmúzeumban tanított 1917-ig, amikor szolgálattételre berendelték a Keresk. Min.-ba. Itt az 1930-as években min. o. tan. lett, majd min. tan. cím- és jelleget kapott s 1935: áthelyezték az Iparügyi Min.-ba, ahol 1936: nyugdíjazták. 1939-től ismét szolgált. — Cikkei és egyéb írásai: *M. Bánya- és Agyagipari Újs.* (1912/3), *M. Hírl.* (1912. XII. 19. — 1913. II. 18. Az üstökös legendája. Reg.), *A Cél* (1936-tól). — M: 1. *Hazánk népies agyagipara.* (Uránia Népsz. Tud. Felolv. 155). Bp., 1913. — 2. *Mság és labancság.* Uo., 1936. (Az ideigl. Nemz. Korm.

530/945 M. E. sz. rendelete alapján megsemmisíttetett.)

MTC. Bp., 1907/37. — *Kempelen.* III. Uo., 1912. — *A m. k. áll. iparokt. szem. rangs.* Uo., 1928. — *Műegy.* Névj. Uo., 1929. — *Bp. that. vál. névj.* 28: 9. l. Uo., 1930. — *MTIB* Uo., 1935. — *M. Kvészet* 1936. — *Kozocsa.* Bp., 1939. — *A fasiszta sajtóterm. 1. sz. jegyz.* Uo., 1946. — Önéletr. (1943. X. 16.) — Gulyás-gyűjt.

Egri (1896-ig Eichenbaum) *István* (Bp., 1896. febr. 20. —): gépészmérnök, vállalkozó. — Szülők: E. Izidor [Izrael], Steiner Berta. Középisk. és a műegy.-et Bpen végezte, ahol 1920: gépészmérnöki okl. szerzett. Közben 1915/18: katonáskodott s a 4. tüzérezr.-ben az orosz fronton szolgált, ahol meg is sebesült. Tanulm. befejeztével Angliában és Németorsz.-ban a közp. fűtési és egészségügyi berendezéseket tanulmányozta, majd visszatérve Bpre egy szakmabeli rt. műsz. ig. lett. Később belépett atyja vállalatába s cégtársa lett az Egri és Fia, dr. Egri István cégnek. E minőségben a debr. Déri Múzeumnak, a bpi Elektromos Művek kelenföldi telepének és több más középületnek közp. fűtési és vízvezetéki munkálatait végezte. — Cikkei bel- és külf. szaklapokban.

Műegy. Névj. Bp., 1929. — *Bp. that. vál. névj.* 114: 12. l. Uo., 1930. — *Kerkápoly.* Uo., 1930. — *Szentmiklóssy.* Uo., 1932. — *Ki kicsoda?* (Uo.), [1936]. — *Bp. távbesz. névs.* Uo., 1943. — BM. 117. 377/896. sz.

Egri (valódi nevén Nagy, 1931-ig Klein) *István* (1908–): színész. — Az Orsz. Színiakadémiát 1929: végezte. 1939: a Vígszính. tagja, 1947: főrendezője volt. — Cikkei: *P. Napló* (1939: 195. sz. Emlékezés Ódry Árpádra), *M. Nemz.* (1944/5), *Színház* (1946).

Az Orsz. M. Színiakad. ért. Bp., 1929/42. — *ItK.* 1940. (Kozocsa). — *Révai* (Juhász) I. (Bp., 1947). — *Kozocsa.* Uo., 1950. — Gulyás-gyűjt.

Egry *János* (Krakovány, Nyitravm., 1824. dec. 24. – Besztercebánya, 1908. ápr. 15.): karig. — Besztercebányán élt. — Cikke: *Peštbud. Vedomosti* (1865). — M: *Katolícky spevník so sprievodom organu.* Brno, 1865. (Ism. Cyrill a Method 1865: 26. sz., Peštbud. Ved. 1866: 72/3. sz.)

Rizner. I. Turócsztmárton, 1929.

Egri (ered. Engelthaller) *Kálmán*, dr. (Hódmezővásárhely, Csongrádvm., 1902. —): min. o. tanácsos. — Atyja: Engelthaller Béla. 1931/6: min. számtiszt, majd számellenőr volt a Keresk. Min.-ban. 1937: mint dr. ideigl. min. fogalmazó lett az Iparügyi Min.-ban. 1940: mint min. o.-tan. cím- és jell. felruh. min. titkár az orsz. ipari és bányászati családpénztárnál szolgált. — M: *A m. iparfelügyelet. Iparrendészet és munkásvédelem.* Bp., 1948. (Többekkel).

MTC. Bp., 1931/44. — *M. N. Bibl.* 1949–1935. adremalev. — Gulyás-gyűjt.

Egri (1889-ig Ebensfeld) *Károly* (Kutas, Somogyvm., 1867. szept. 3. —): ig. tanító. — Okl. 1887: Csurgón megszerezvén Buzsákon, Csákányon s végül Surdon tanított, ahol 42. é. szolgálat után nyugdíjba ment. Alelnöke volt a Veszprém Egyházm. Tanítóegyes.-nek, elnöke majd díszelnöke a szegedi Tanító-körnek. — Cikke: veszprémi *Tanügyi Értesítő* (1911: A természetrajz-, természettan és vegytannak kapcsolata az egészségtannal.)

Száz. névvált. Bp., 1895. — *M. Paed.* 1912. (Hellebrant). — *Halász.* Bp., 1936. Arck.

Egri *Károly*
Lpk (1898).
Gulyás-gyű

Egri *Károly*
sodvm.). — V
(1915/6).
Gulyás-gyűj

Egri *Lajos*
1874. febr. 12
bános (Sz. II:
zely–Felsőkoh
beszédei 1893
pásztor, Isten
Jó Pásztor (1
plébános"-nak,
tulajdonítva).
1874. kiadta B
szentségek szen
Sz., sem Petrik

Ordo dioec.
1875. — *M.*
(Szöllősy Károl

Egri *Lajos* →

Egri *László*,
mét, Pest vr
—): orvos.
Kecskeméten,
várott és Szeg
1924: szerezte
Kecskeméten p
mekór- és gyógy
nyomán. Kecsk
Dezsővel).

M. kvészet.
Pestvm., és K
1939. — *Orsz.*
— Szegedi egy.

Egry *László*
): tüzérszáza
szolgálatát 19
meg. — M: *T*
segédlet a m.
honv. tüzérs. h
sz. Kőszeg, [194

Honvéds. ran
cédulakat.

EGRY István művészeti író
GULYÁS P.: Magyar írók ...Us.
VII. Bp., 1990.

Egri Lindé festmünzen.

Meg a Nemzet.
1948. XII. 21., 4. old.
(:Riport.:)